C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Heinlein_Robert_A-Minulost_napric_budoucnosti.pdb

PDB Name: Robert Heinlein - Minulost např
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 16.8.1973
Modification Date: 16.8.1973
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Minulost napříč budoucností

Robert A. Heinlein

Úvod Damona Knighta
PÍŠE SE ROK 1967 a admirál na penzi jménem Robert A. Heinlein okopává svou zahrádku v kalifornském Carmelu. Roku 1929 obdržel důstojnický diplom a druhou světovou válku prožil ve službě u válečného námořnictva. Několik let studoval letecké inženýrství a pak se stal podílníkem skromné elektronické firmy. S výjimkou jeho sousedů, přátel z námořnictva a obchodních společníků o něm nikdo nikdy neslyšel.

Je to dost pravděpodobný příběh, ale nikoli pravdivý. To, co se přihodilo doopravdy, je pravděpodobné mnohem méně: šest let po vystudování Námořní akademie, během služby na torpédoborci, onemocněl Heinlein tuberkulózou. Několik dalších let strávil na lůžku a ve dvaceti sedmi letech byl poslán do výslužby.

Stejně jako souchotinář Robert Louis Stevenson či jako Mark Twain, jehož kariéru říčního lodivoda přetrhla válka, i Heinlein se uchýlil k psaní takřka náhodou a z donucení, protože nemohl vést tak aktivní život, jaký by si přál. Odříznut od námořnictva a životního kursu, který by jej dovedl mezi růžové záhony v Carmelu, začal postgraduálně studovat fyziku a matematiku, aby tak naplnil dávný sen stát se astronomem, ale chabé zdraví jej opět přinutilo své úsilí vzdát. Zkusil štěstí při těžbě stříbra a v obchodě s nemovitostmi, ale bez valného úspěchu.

Pak jednoho dne roku 1939 narazil v časopise jménem Thrilling Wonder Stories na soutěž o nejlepší

amatérskou povídku. Prémie pro vítěze činila padesát dolarů, což sice nebylo jmění, ale ani suma, nad níž by se dal ohrnout nos. Heinlein napsal povídku a nazval ji „Linie života“; předložil ji však nikoli zadavateli soutěže, ale Johnu W. Campbellovi, vydavateli magazínu Astounding Science-Fiction. Campbell ji koupil, a koupil i druhou a třetí. Heinleinovou reakcí bylo: „Jak dlouho už tohle existuje? A proč mi to dosud nikdo neřekl?“ Od té doby – s výjimkou válečných tet, která strávil ve Výzkumné stanici námořního letectva ve Filadelfii „nezbytnými, leč otravnými pracemi leteckého inženýra“ – si už nikdy nemusel vydělávat na živobytí jinak.

V únoru 1941 píše nakladatel časopisu Astounding v čísle, v němž se objevily dvě Heinleinovy povídky (z toho jedna pod pseudonymem Anson MacDonald):

„Robert A. Heinlein přispěje do příštího vydání hlavní povídkou čísla ‚Logika Impéria‘. Jak je u Heinleina zvykem, povídka je dramatická, pečlivě vypracovaná a schopná obstát v konkurenci jiných. Při této příležitosti bych se však rád zmínil o věci, které si naši čtenáři nemuseli všimnout: veškeré Heinleinovy povídky mají společný rámec: zapadají do jednotné historie budoucnosti Spojených států i celého světa. Heinlein svou vizi příštích věků vypracoval velmi pečlivě a detailní propracovanost jeho vize roste od jedné povídky k druhé. Vypracoval už.celé schéma historie budoucnosti, včetně dat důležitých objevů, významných osob a tak dále. Pokouším se jej přimět, aby mi je přenechal. Pokud se tak stane, uveřejním ho.“

Své schéma otiskl o tři měsíce později – totéž schéma, které se s několika málo úpravami a doplňky objevuje v této knize. I do tohoto čísla napsal Heinlein hlavní povídku. Jmenovala se „Vesmír“.

„Historie budoucnosti“ je termín, který si vymyslel Campbell, nikoli Heinlein, toho tento výraz občas uváděl do rozpaků. Série volně navazujících povídek, jež si toto označení vysloužila, si nikdy nečinila ambice věštit budoucnost. Pravda, historie to je, ale nikoli naší budoucnosti, nýbrž jedné z možných budoucnosti – jednou z alternativ tohoto světa (a možná právě tou, v níž nám známý kontraadmirál na penzi okopává své růže). Je to však historie logická, dramatická a vychází z nám dobře známé a reálné současnosti. Povídky netvoří pevnou nit, která se táhne od začátku až do konce; spíše připomínají pyramidu, v níž předchozí povídky poskytují pevnou základnu povídkám dalším.

Zčásti díky této pyramidě, zčásti díky rozsáhlým znalostem autora – k nimž se za okamžik vrátíme – zjišťují Heinleinovi čtenáři, že se ocitli ve světě, jenž je očividně tím naším, dobře známým, jen posunutým o pár let či desetiletí do budoucnosti. Přirozeně doznal za tu dobu i on jistých změn, ale jsou to změny, na něž si snadno a rychle zvyknete. Lidé jsou stále lidmi: čtou Time, mají problémy, jak vyjít s výplatou, kouří Lucky Strike a hádají se s manželkami.

Lehko se to říká, jak by měl vypadat ideální spisovatel sci-fi. Měl by mít talent pro psaní, bohatou fantazii, jisté technické, přírodní i humanitní vzdělání, a také velmi dobře znát lidi – a to nejen vědce a techniky, ale i sekretářky, právníky, odboráře, pracovníky v reklamě, novináře, politiky i obchodníky. Potíž je v tom, že nikdo, kdo je jen trochu při zdravém rozumu, není ochoten strávit tolik času studiem všech vypočítaných oblasti jen proto, aby pak mohl psát science fiction. Jenže Heinlein tohle všechno ovládal.

Z vlastních zkušeností autora vychází daleko více jeho prací, než by čtenáře napadlo. A pokud Heinlein přece jen něco neví, je příliš pečlivý a svědomitý, než aby to jen tak odhadl: jde a někde si to najde. Jeho příběhy jsou plné přesných a odborně podložených detailů – a jsou tak mnohdy výsledkem namáhavého, zdlouhavého pátrání a studia. Mnoho věcí, o nichž píše – včetně těch, jimž čtenář jen stěží dokáže uvěřit – vychází přímo z Heinleinova života. Jen pár příkladů za všechny:

Dlouhá a složitá diskuse o problémech s obvody při konstrukci domácích robotů, popisovaná v knize Dveře do léta. Heinlein sám byl inženýrem, specializujícím se právě na obvody.

Bojové umění hrdinů v příbězích typu Cesta slávy či Záliv: Heinlein je zkušeným střelcem, dobře vládne mečem a vyzná se i v zápasení.

I rusovlasá a až neuvěřitelně všestranná hrdinka Vládců loutek a dalších příběhů má reálný základ. Heinleinova žena Ginny je rusovláska a k tomu chemička, biochemička, letecká inženýrka, navíc experimentuje se zakládáním zahrad. Vlastní mnoho diplomů, jež získala na newyorské univerzitě v

plavání, potápění, basketbalu a pozemním hokeji, přičemž po vystudování se ještě nějaký čas věnovala soutěžnímu krasobruslení. Až dosud hovoří sedmi jazyky a právě se pouští do osmého.

Dlouhověkost „rodin“ v Metuzalémových dětech: pět z Heinleinových šesti bratrů stále ještě žije. Stejně tak Heinleinova matka: v osmdesáti sedmi letech je „slaboučká, ale plná energie a duševně stále aktivní.“ A to jsme ještě vynechali početné příbuzenstvo.

Dokonce ani neuvěřitelně talentované rodiny, jaké se objevují v The Rolling Stones a leckde jinde, nejsou jen pustým výmyslem: Heinlein sám dovedl hrát šachy dřív, než se naučil číst. Jeden z jeho bratrů je profesorem přednášejícím na univerzitě elektrotechniku, další profesorem politických věd a třetí generálmajorem na penzi, který „se vypracoval od píky – to jest od vojína přes všechny hodnosti až po generálskou – bez jakéhokoli vyššího vzdělání.“

Stejně jako Mark Twain i Heinlein pochází z Missouri. Je to vidět na jeho skepticismu, na tom, jak hojně se ve svých dílech zabývá lidskou absurditou, a na občasném břitkém vtipu či jiskře sarkasmu. Má v sobě missourijský obdiv ke schopným lidem všeho druhu, kteří dokáží něco vykonat – i kdyby kvůli tomu museli obejít pár pravidel hry – anebo snad právě proto, že je obejdou. (Heinlein: „Propracoval jsem se na Námořní akademii docela vysoko a mohl jsem se dostat ještě výš, nebýt mého zvyku sbírat ‚černé známky‘ – pokárání za závažné přestupky proti vojenské disciplíně.“) Na rozdíl od většiny moderních romanopisců neměl Heinlein nikdy trpělivost a slitováni s neschopnými a nešikovnými: Ti, kteří nejvíc přispívají k běhu tohoto světa, domnívá se Heinlein, mají také právo užít si nejvíc zábavy. Ty, kdo nepřispívají ničím, je možno nanejvýš litovat – a lítost jako taková nikdy nestála vysoko na Heinleinové žebříčku ctností.

Tato tvrdost se však diametrálně liší od cynismu jiných spisovatelů. Heinlein je moralistou až do morku kostí; slepě věří v odvahu, čest, sebekázeň a schopnost obětovat se pro lásku či povinnost. Tomu všemu je ovšem nadřazen jeho liberalismus. „Jakmile kterákoli vláda či kterákoli církev začne svým občanům předpisovat: ‚Tohle nebudete číst, na tohle se nesmíte dívat, toto je zakázáno vědět,‘ pak se její vláda v konečném důsledku zvrtne v útlak a tyranii – bez ohledu na to, jak ušlechtilé jsou její pohnutky: Jen zatraceně malá síla stačí k ovládnutí člověka, jehož mysl je něčím zaslepena – ale žádná síla nedokáže ovládnout toho, kdo uvažuje svobodně. Ne, svobodného člověka nepřemůžete ničím – skřipcem ani atomovou bombou: Nanejvýš jej zabijete, ale neovládnete jej.“

Autor sám často popíral, že by jeho knihy měly být nějakou formou proroctví o světě, který teprve nastane. A přece je očividné, že se některé z Heinleinových vizí již naplnily – ne doslova, ale symbolicky. Povídka „Musejí být v chodu“ předpovídá rozrůstání se měst a také celostátní stávku dopravy, kterou vyhrožoval Jimmy Hoffa. Novinový titulek, jenž se v Metuzalémových dětech objeví ve vzdáleném roce 1961, dobře dokumentuje „bláznivá léta“, jak naši dobu nazývá Heinlein. Dnes se tento titulek jeví méně fantastickým než v roce 1941, kdy příběh vznikl.

Povídka „Občas to někde bouchne“, napsaná a vydaná pět let před vyvinutím atomové bomby, je založena na sérii promyšlených odhadů, které se však naštěstí ukázaly jako mylné. Hlavní konflikt příběhu se nikdy nestal realitou – přesto však zrcadlí mučivé dilema atomové energie, s nímž žijeme od roku 1945 až dodnes.

Některé z povídek jsou jen krátké zábavné hříčky, avšak přinejmenším jedna z publikovaných povídek je opravdu mistrovským dílem: „Muž, který prodal Měsíc“.

Přes zdánlivou jednoduchost příběhu vypovídá o půltuctu jevů současně. Čtenář v ní nalezne příběh dobývání Měsíce člověkem, analýzu odhalující kořistnický, nelítostně dravý kapitalismus – i hřejivý, a přesto přesvědčivý portrét mimořádného člověka.

Co se skutečné budoucnosti týče, Heinlein svými knihami vysílá neustále jedno jediné varováni. Připomíná nám, že historie je neustále probíhající proces, nikoli mrtvá fakta konzervovaná v učebnicích. Zásadním problémem historie je, zda člověk dokáže udržet pod kontrolou své vlastní vynálezy – a nejen ty drobné, jako třeba kuši či atomovou bombu, ale i ty velké a největší – jazyk, kulturu a technický pokrok. Když se to tak vezme, jsme houževnaté a vynalézavé plemeno; naši potomci však budou muset být ještě houževnatější a vynalézavější, aby přežili ve světě, který jim zanecháme.

Statistická pravděpodobnost je proti ním – a šance na vítězství jsou malé… Hvězdy jsou vysoko, život je krátký a ani žít doma v posteli není zcela bez rizika. Ale člověk sám, jeho existence, je tak

nepravděpodobný, že kdyby nebyl, nestála by pravděpodobnost jeho zrození vůbec za řeč. Heinlein však sází všechny své peníze na člověka a já mám předtuchu, že příští století mu dá za pravdu.

The Anchorage
Milford, Pensylvánie

Šířka Heinleinových vědomostí, jak může překladatel z vlastní zkušenosti dosvědčit, je skutečně mimořádná a protože on sám ji nesdílí (alespoň ne ve značné části oborů, o nichž je v knize řeč), byl nucen se obklopit lidmi povolanějšími. Rád by proto tímto poděkoval Mgr. M.Běhounkové, MUDr. J. Jandovi, CSc., JUDr. J. Jandové, Ing. P. Pavlatovi, M. Pokornému, MUDr. Sloukové, J. Sobotkovi, J.Těšínskému a Ing. M.Vítkovi, že uvedli na pravou míru odborné pasáže a výrazy, s nimiž si nevěděl rady.

Linie života

PŘEDSEDA HLASITĚ ZAKLEPAL KLADÍVKEM na stůl, aby obnovil pořádek. Šum a výkřiky postupně utichly; když několik dobrovolných strážců pořádku přimělo horkokrevnější posluchače zaujmout opět svá místa. Řečník u pultu, vedle předsedy jako by ten rozruch ani nevnímal. Jeho dobromyslná, snad až příliš sebejistá tvář se ani nepohnula. Předseda se k němu otočil a oslovil jej hlasem, v němž zněla jen stěží ovládaná rozmrzelost a hněv.

„Doktore Pinero“ – na slovo „doktor“ položil lehký důraz – „jsem nucen se vám omluvit za nemístný rozruch během vašich slov. Překvapuje mne, že mí kolegové dokáží zapomenout na lidskou úctu, jíž jsou povinováni vědě a jejím nositelům, a to tak dalece, že přeruší řečníka – bez ohledu na to,“ odmlčel se a na okamžik zatnul zuby, „bez ohledu na to, jaká provokace je k tomu vedla.“

Pinero se pousmál – úsměvem, který neznámo proč vyzněl jako otevřená urážka. Předseda se viditelně musel znovu ovládnout, ale pokračoval dál. „Začínám mít obavy, zda bude náš program uzavřen důstojně a v klidu. Rád bych, abyste dokončil svůj příspěvek. Nicméně jsem nucen vás požádat, abyste se zdržel urážení naší inteligence idejemi, o nichž každý jen trochu vzdělaný člověk ví, že jsou mylné. Věnujte se prosím vašemu objevu – pokud jste jej učinil.“

Pinero rozpřáhl tučné bílé ruce dlaněmi dolů. „Jak mám vaše hlavy přimět, aby akceptovaly novou myšlenku, když vám v nich ponechám vaše iluze?“

V obecenstvu to zašumělo. Kdosi zezadu v sále vykřikl: „Vyhoďte toho šarlatána! Už je toho dost!“ Předseda znovu zabušil kladívkem.

„Pánové! Prosím!“ Obrátil se znovu k Pinerovi. „Skutečně vám musím připomínat, že nejste členem tohoto tělesa a že jsme vás nepozvali?“

Pinero povytáhl obočí. „Ano? Přesto mám ale dojem, že jsem obdržel jakési pozvání na hlavičkovém papíře Akademie.“

Než předseda odpověděl, skousl bolestně ret. „Pravda. To pozvání jsem napsal já sám. Ale pouze na žádost jednoho z členů kuratoria – důvěryhodného muže, jenž dělá mnohé pro veřejné blaho – jenž však není člen Akademie ani vědec.“

Pinero se opět usmál tím svým provokativním úsměvem. „Tak? Mohlo mne to napadnout. Starý Bidwell, že ano, ze Spojené životní pojišťovny? A chtěl po vás, jako po svých cvičených ohařích, abyste mne veřejně odhalili jako podvodníka, že? Protože když řeknu každému den, kdy zemře, nikdo už ty jeho parádní pojistky nekoupí. Ale jak mě můžete odhalit, když mě ani nevyslechnete? I kdybych předpokládal, že budete mít dost pod čepicí, abyste vůbec pochopili, o čem mluvím. Pchá! Poslat na mne takové babraly.“ Očividně záměrně se k nim otočil zády: Hučení sálu zesílilo a získalo zlověstný podtón. Předseda marně volal po klidu. V první řadě povstal jeden z posluchačů:

„Pane předsedo!“

Předseda se té příležitosti chytil a zařval: „Pánové! Doktor Van RheinSmitt má slovo.“ Pozdvižení ustalo.

Doktor si odkašlal, uhladil si kadeř nádherně bělostných vlasů a vstrčil ruku do kapsy na míru šitých kalhot. Pokračoval elegantním a uhlazeným tónem.

„Pane předsedo, kolegové, slovutná Akademie věd, buďte trošku tolerantní. Dokonce i vrah má právo promluvit, než soud vynese svůj rozsudek. Copak můžeme být méně spravedliví? I když možná žádný z vás nemá pochyb o rozsudku, přesto bychom měli zaručit doktoru Pinerovi alespoň tolik pozornosti, kolik jí toto těleso věnuje kterémukoli z kolegů, jenž není naším členem, a to i přesto," uklonil se lehce směrem, kde stál Pinero, „že jsme možná neslyšeli o universitě, kde získal svůj titul. Pokud to, co náš kolega říká, není pravda, pak nám to neublíží. Pokud jsou jeho slova pravdivá, pak bychom je měli znát." Jeho příjemný, kultivovaný hlas zněl dál, uklidňoval a tišil. „Pokud se tento pozoruhodný pán chová na náš vkus poněkud nevhodně, mějme na paměti, že může pocházet z končin či vrstvy; kde se na takovéto podružnosti příliš nedbá. Náš příznivec a mecenáš nás požádal, abychom tohoto člověka vyslechli, a jistě to neudělal bezdůvodně. Splňme tedy jeho přání s klidem a důstojností, jež jsou tomuto tělesu vlastní."

Za mohutného potlesku se posadil, potěšen vědomím, že opět o něco posílil svou pověst vůdčího ducha Akademie. Zítřejší noviny se jistě zmíní o smyslu pro spravedlnost, jakož i o rozvážném a přesvědčivém vystupování „nejpohlednějšího rektora Ameriky". Kdo ví? Třeba mu starý Bidwell přispěje na nový univerzitní bazén.

Když potlesk ustal, obrátil se předseda opět k příčině toho všeho rozruchu, která klidně seděla na svém místě, s klidnou tváří a rukama složenýma na břiše.

„Budete pokračovat, doktore Pinero?"

„Proč bych to dělal?"

Předseda pokrčil rameny. „Kvůli tomu jste sem přece přišel."

Pinero vstal. „Taky pravda. Naprostá pravda. Ale bylo to ode mne moudré? Je zde někdo bez předsudků, někdo, kdo je schopen pohlédnout bez uzardění do tváře holým faktům? Myslím, že ne. Dokonce i ten pohledný pán, který vás požádal, abyste mne vyslechli, mne už odsoudil. Touží po řádu, ne po pravdě. Ale co když pravda popírá řád? Přijmete ji? Přijmete ji, pane? Myslím, že ne. Přesto však: když budu mlčet, zvítězíte nade mnou bez boje. Obyčejní lidé na ulici si budou myslet, že jste mne, Pinera, odhalili jako lháře a podvodníka. To mým plánům nevyhovuje, a tak budu pokračoval dál.

Zopakuji tedy svůj objev. Zjednodušeně řečeno jsem objevil techniku, jejíž pomocí zjistíte, jak dlouho bude kterýkoli z nás žít: Jsem schopen vám v předstihu předložit navštívenku anděla smrti. Jsem schopen vám říci, kdy u vašich dveří zazvoní zubatá s kosou. Během pěti minut práce se svým přístrojem jsem s to vám říci, kolik centimetrů vosku ještě zbývá na vaši svíci života." Odmlčel se a založil si ruce na prsou. Okamžik bylo ticho. Neklid publika však sílil, a tak musel předseda zasáhnout.

„Neskončil jste snad, doktore Pinero?"

„Co bych měl ještě říci?"

„Neprozradil jste nám, jak váš objev funguje."

Pinerovo obočí vystřelilo vzhůru. „Navrhujete mi, abych dal plody své práce dětem na hraní? Tohle je nebezpečný vynález, příteli. Nechám si jej pro toho, kdo mu rozumí – pro sebe samého." Poklepal se na prsou.

„Ale jak máme zjistit, zda je na těch vašich nehoráznostech něco pravdy?"

„Velmi snadno. Vytvoříte komisi a pošlete ji se mnou, abych mohl demonstrovat praktickou ukázku. Pokud to bude fungovat, prima. Přiznáte to a oznámíte světu. Pokud to fungovat nebude, jsem znemožněn a omluvím se. Dokonce i já, Pinero, se omluvím."

Vzadu v sále se vztyčil štíhlý, shrbený muž. Jakmile dostal pokyn od předsedy, promluvil:

„Pane předsedo, jak může ten muž zcela vážně navrhovat něco takového? Chce snad po nás, abychom čekali dvacet třicet let, než některý z jim označených lidí zemře a prokáže tak reálnost jeho tvrzení?"

Pinero předsedu ignoroval a odpověděl přímo tazateli.

„Fuj! Takový nesmysl! Copak jste v životě neslyšel o elementárních zásadách statistiky, že nevíte, že v kterékoli dostatečně velké skupině lidí je přinejmenším jeden jedinec, který zemře velmi záhy? Něco vám navrhnu: dovolte mi, abych jednoho každého z vás otestoval svým přístrojem, a pak vám oznámím

jméno muže, který zemře do čtrnácti dnů – a také den a hodinu jeho úmrtí.“ Rozhlédl se divoce po sále. „Přijímáte?“

Vstal další mluvčí, menší korpulentní muž, hovořící zřetelně, po jednotlivých slabikách. „Pokud to nikomu jinému nevadí, pak já nemohu nečinně přihlížet takovému experimentování. Jako lékař jsem se zármutkem u některých starších kolegů zaznamenal zřetelné známky vážných srdečních potíží. Pokud ten muž příslušné symptomy zná, jako že je znát může, pak si na jejich základě snadno může vybrat svou oběť. Takto označený člověk s největší pravděpodobností zemře tak jako tak, ať už životní budík našeho pozoruhodného hosta funguje či nikoliv.“

Další z posluchačů jej ihned podpořil. „Doktor Shepard má pravdu. Proč bychom měli marnit čas nějakými triky na způsob woodoo? Jsem přesvědčen, že tato osoba, jež sama sebe nazývá doktor Pinero, chce jen využít této instituce, aby svým prohlášením dodala věrohodnosti. Pokud se podobné frašky zúčastníme, učiníme přesně to, co se tomu člověku hodí. Nevím, k čemu má sloužit celý tenhle takzvaný experiment, ale můžete si být jisti, že jej ten pán dokáže vhodně využít, aby tím propagoval své výmysly. Pane předsedo, navrhuji, abychom pokračovali v naší běžné agendě.“

Návrh byl schválen souhlasným hučením sálu, ale Pinero zůstal stát. Do výkřiků „Pokračovat! Pokračovat!“ jen potřásl rozčepýřenou hlavou a zvolal:

„Imbecilové! Barbaři! Tupci! Lidé vašeho typu bránili uznání a rozšíření každého velkého objevu, jaký se kdy od počátku lidstva vynořil. Ignorantská chátra jako vy je příčinou toho, že se Galileo ve svém hrobě už neobrací, ale přímo rotuje. Ten tlustý hlupák, co neumí pořádně mluvit, si říká lékař. Spíš šaman nebo hloupá baba kořenářka! A támhleten plešatý záprtek – ano, ty! Ty o sobě tvrdíš, že jsi filosof, a meleš hubou o životě a čase, všechno pěkně v úhledných škatulkách. Co ty víš o životě a o čase? Jak by ses to vůbec mohl dozvědět, když se bojíš pravdy, jakmile ji máš jednou za život šanci potkat? Tfuj!“ Odplivl si na pódium. „Tomuhle vy říkáte Akademie věd. Já tomu říkám sjezd funebráků. Neděláte nic jiného, než že oprašujete mumie objevů, které učinili vaši přemýšlející předchůdci.“

Zmlkl, aby nabral dech, ale to už se jej zmocnili dva statní členové programového výboru a vynesli jej ven ze sálu. Několik reportérů se spěšně zvedlo od stolku vyhrazeného pro tisk a následovalo jej: Předseda vyhlásil přerušení schůze.

NOVINÁŘI MUŽE DOHONILI U ZADNÍHO VCHODU. Kráčel lehkým a pružným krokem a tiše si přitom pohvizdoval. Po hněvu, jehož výbuch před okamžikem předvedl, nebylo ani stopy. Shlukli se kolem něj. „Co takhle interview, doktore?“ „Co si myslíte o moderním vzdělání?“ „Vy jste jim to nandal. Jaké jsou vaše názory na život a na smrt?“ „Odložte si kabát, doktore, a povídejte.“

Zazubil se na ně. „Jeden po druhém, hoši, a ne tak rychle. Já taky býval novinář. Co kdybychom si zašli ke mně a trochu si o tom promluvili?“

O pár minut později už se pokoušeli najít si místo k sezení v Pinerově nepříliš uklizené obytné ložnici a předháněli se, kdo středu jejich pozornosti připálí doutník. Pinero se rozhlížel po houfu nedočkavých mužů pera a zářil. „Co si dáte, chlapci? Skotskou, nebo Bourbon?“ Jakmile se postaral o občerstvení, přešel k věci. „Tak, hoši, co chcete vědět?“

„Vybalte to na rovinu, doktore. Přišel jste na něco podstatného, nebo ne?“

„S největší jistotou přišel, můj mladý příteli.“

„Tak nám povězte, jak to funguje. Ty řečičky, co jste předvedl prófům, vám u nás neprojdou.“

„Přátelé, prosím vás. Je to můj vynález. Očekávám, že na něm trochu vydělám. To po mně chcete, abych své živobytí daroval prvnímu, kdo o něj požádá?“

„Heleďte, doktore, pokud chcete prorazit do ranního vydání, něco nám předhodit musíte. Co k tomu věštění používáte? Křišťálovou kouli?“

„Ne, ne tak docela. Chcete vidět můj přístroj?“

„Jasně. Konečně se někam dostanem.“

Odvedl je do vedlejší místnosti a mávl rukou do kouta. „Támhle to je, chlapci.“ Mohutné zařízení, na něž padl jejich zrak, vzdáleně připomínalo lékařský rentgen. S výjimkou očividného faktu, že byl poháněn elektrickým proudem a že některé z ciferníků byly popsány běžnými fyzikálními veličinami, nenabízel první pohled na přístroj žádný klíč k tomu, jak vlastně funguje.

„Jaký je základní princip celého systému, doktore?“

Pinero našpulil rty a uvažoval. „Bezpochyby je vám všem známo otřepané úsloví, že život je ve své podstatě elektrická záležitost? Pravda, ta banalita sama o sobě za moc nestojí, ale s její pomocí lépe pochopíte princip mého vynálezu. Také jste už slyšeli, že čas je čtvrtý rozměr našeho světa. Možná tomu věříte, možná ne. Už to zaznělo tolikrát, až to ztratilo veškerý význam. Je to jen banální klišé, kterým mluvkové dělají dojem na hlupáky. Ale zkuste si ho teď představit plasticky, pocítit jeho obsah.“

Postavil se před jednoho z reportérů. „Řekněme, že si jako příklad vybereme vás. Jmenujete se Rogers, že ano? Výborně. Rogersi, jste časoprostorový objekt, který existuje čtyřmi různými způsoby. Na výšku měříte necelých šest stop, na šířku máte asi dvacet palců a hloubku těla nějakých deset. V čase se časoprostorový objekt Rogers táhne snad někam do roku devatenáct set šestnáct, z čehož ovšem pokaždé vidíme jen průřez v daném čase – v rovině kolmé na časovou osu. Na jeho úplném začátku je nemluvně prskající mléko, které se mu zdá kyselé, a bryndající si snídani po bradě. A na opačném konci se možná nachází stařec, žijící někde v osmdesátých letech. Představte si tento časoprostorový objekt, který nazýváme Rogersem, jako dlouhého růžového červa, který se táhne celými těmi roky a na jedné straně končí v matčině lůně, zatímco na druhé v hrobě. Táhne se kolem nás od minulosti do budoucnosti a my z něj vidíme jen průřez v našem časovém bodě, který se nám jeví jako jednotné, samostatné tělo. Po pravdě řečeno, fyzickou kontinuitu v tomto smyslu má celá lidská rasa, protože zmínění růžoví červi se větví a vznikají z nich červi noví. Takto naše plemeno připomíná popínavou rostlinu, která se větví, zaplétá a stále vyhání nové úponky. Když se však podíváme na průřez touto spletí, upadneme do našeho dobře známého omylu a považujeme jednotlivé větvičky za samostatné bytosti.“

Odmlčel se a rozhlédl se po tvářích žurnalistů. Jeden z nich, zarputilý a zamračený chlapík, se ujal slova.

„To je všechno moc hezké, Pinero, ale co s tím?“

Pinero jej odměnil přátelským úsměvem. „Trpělivost, milý příteli. Žádal jsem vás, abyste uvažovali o životě jako o elektrickém jevu. A nyní si představte našeho dlouhého růžového červa jako elektrický vodič. Možná jste slyšeli, že elektroinženýři dokáží pomocí jistých měření zjistit, v jaké vzdálenosti od pobřeží se přetrhl transatlantický podmořský kabel, aniž by opustili náš starý dobrý kontinent. Já dělám s růžovými červy totéž: Tím, že svým přístrojem změřím průřez červa v tomto čase, dokážu určit, v kterém místě se přetrhne, to jest kdy nastane smrt: Anebo, pokud chcete, mohu přehodit kontakty a sdělit vám datum vašeho narození. Ale to samozřejmě není zajímavé: to už znáte.“

Jakýsi zamračený chlapík se ušklíbl. „Dostal jsem vás, doktore. Pokud je pravda to, co jste říkal o lidské rase jako o spletenci růžových červů, pak nemůžete stanovit datum narození, protože vodivý červ pokračuje dál. Váš měřicí přístroj se přes jeho matku dostane až k nejvzdálenějším předkům.“

Pinero zazářil. „Správný a bystrý postřeh, příteli. Ale dovedl jste tu analogii příliš daleko. Měřící proces není přesně stejný jako měření délky přetrženého vodiče. V určitém smyslu se mé stanovení spíše podobá měření délky chodby tím, že do jejího konce vyšlu zvuk a zaznamenávám jeho ozvěnu. Narozením jedince dojde k určitému zakřivení chodby a já při náležité kalibraci přístroje dokážu zaznamenat deformaci, kterou zakřivení chodby u ozvěny způsobí. Existuje jen jeden případ, kdy nedokážu úspěšně stanovit hodnotu: pokud měřená žena čeká dítě, nedovedu odlišit její linii života od linie dosud nenarozeného dítěte.“

„Dokažte nám to.“

„Jistě, milý příteli. Posloužíte mi jako, výzkumný objekt?“

Ozval se další z novinářů. „Zvednul tvou rukavici, Luku. Buď do toho jdi, nebo zavři zobák.“

„Jdu do toho. Co mám dělat?“

„Nejprve napište své datum narození na kus papíru a dejte ho některému ze svých kolegů.“

Luke poslechl. „A co dál?“

„Svlékněte se do spodního prádla a stoupněte si sem na váhu. Povězte mi, byl jste někdy v minulosti o hodně hubenější nebo tlustší, než jste dnes? Ne? Kolik jste vážil při narození? Deset liber? Krásný, urostlý chlapeček. Takoví se už dnes ani nerodí.“

„K čemu všechny ty hloupé řeči?“

„Snažím se odhadnout průměrnou velikost průřezu vašeho dlouhého růžového vodiče, milý Luku. A teď se posaďte sem a vložte si do úst tuto elektrodu. Ne, neublíží vám; napětí je velmi nízké, méně než jeden mikrovolt, ale musím mít dobrý kontakt, jinak to nebude fungovat.“ Doktor odkráčel za přístroj a strčil hlavu pod jakousi látku, než spustil ovládání. Některé z viditelných ciferníků ožily a z přístroje zaznívalo tiché hučení. Záhy však ustalo a hned poté i doktor vystrčil hlavu ze svého úkrytu.

„Dostal jsem se někam do února 1912. Kdo má ten papírek s datem?“

Papírek byl záhy nalezen a rozbalen. Jeho opatrovník četl: „Dvacátého druhého února 1912.“

Ticho, které zavládlo, přerušil až hlas z okraje skupinky. „Doktore, mohl bych dostat ještě jeden drink?“

Napětí opadlo a hned několik novinářů začalo mluvit najednou. „Zkuste to na mně, doktore.“ „Nejdřív mne, doktore. Jsem sirotek a opravdu bych rád věděl, kdy jsem se narodil.“ „Tak do toho, doktore. Nechte nás si taky trochu zahrát.“

S úsměvem uposlechl a zalézal pod svůj přehoz a zase z něj vylézal jako sysel; stěhující si zásoby do své díry. Když všichni získali důkaz o doktorově umění, zavládlo dlouhé ticho, jež prolomil opět Luke.

„Co kdybyste nám ukázal, jak předpovídáte smrt, Pinero?“

„Pokud si to přejete, proč ne. Kdo to zkusí?“

Nikdo neodpověděl. Několik z nich postrčilo vpřed Luka. „Tak běž; ty chytráku. Řekl sis o to.“ Nechal se posadit do židle: Pinero přehodil některé z přepínačů a opět zmizel pod svou látkou. Když hučení ustalo, vylezl ven a symbolicky si oprášil ruce.

„Tak, to by bylo všechno, mládenci. Stačí vám to na článek?“

„Moment, a co ta předpověď? Kdy si pro Luka přijde zubatá?“

Luke se na něj vyzývavě podíval. „Ano, co je s tou předpovědí? Kdy?“

Pinero se zatvářil bolestně. „Pánové, vy mne překvapujete. Tuto informaci poskytuji pouze za úplatu. Navíc jde o profesní tajemství. Nikdy ten údaj neříkám nikomu jinému než samotnému klientovi.“

„Mně to nevadí. Jen jím to řekněte.“

„Je mi to moc líto. Opravdu nemohu. Slíbil jsem vám jen, že vám ukážu, jak přístroj funguje – ne že vám poskytnu výsledky.“

Luke zašlápl oharek cigarety. „Je to podvod, chlapci. Zřejmě si zjistil data narození všech novinářů ve městě a pak nám je naservíroval. Tohle vám neprojde, Pinero.“

Muž u přístroje na něj upřel smutný pohled. „Jste ženatý, příteli?“

„Ne.“

„Je na vás někdo odkázán? Nějací blízcí příbuzní, které živíte?“

„Ne. Proč, chcete mě adoptovat?“

Pinero zavrtěl vážně hlavou. „Je mi vás velice líto, Luku – ale nedožijete se zítřejšího rána.“

„SHROMÁŽDĚNÍ VĚDCŮ SKONČILO VŘAVOU “

„VĚDECKÉ VYKOPÁVKY VYHODILY VĚŠTCE “

„SMRT NOVINÁŘE PŘEDPOVĚZENA VYNÁLEZCEM “

„ÚDAJNÝ PODVODNÍK JDE VĚDĚ PO KRKU “

„… a necelých dvacet minut po podivné předpovědi doktora Pinera byl Timons, kráčející po Broadway ke své redakci Daily Heraldu, sražen padající reklamní tabulí.

Doktor Pinero událost odmítl komentovat, potvrdil však, že předpověděl Timonsovu smrt pomocí takzvaného chronovitametru. Policejní náčelník Roy…“

Máte obavy z BUDOUCNOSTI????????
Neplýtvejte penězi na kartářky – poraďte se s odborníkem!
Bio-poradce doktor Hugo Pinero
vám pomůže naplánovat si svou budoucnost pomoci neomylných
VĚDECKYCH METOD.
Žádné hokusy-pokusy!
Žádné vzkazy „ze záhrobí“!
10.000 dolarů vyplatíme v případě, že se nesplní

naše předpovědi!
Podrobnosti zašleme na požádání:
PÍSKY ČASU, Inc.
Majestic Bldg., apartmá 700

Oficiální oznámení

Já, John Cabot Winthrop III, podílník firmy Winthrop, Winthrop, Ditmars & Winthrop, právní zástupci, potvrzuji, že Hugo Pinero, žijící v tomto městě, mi předal deset tisíc dolarů v platných bankovkách Spojených států amerických a uložil mi deponovat je jako záruku v bance, kterou sám vyberu s tím, že mají být použity takto:

Celá suma propadne a bude vyplacena prvnímu klientu Huga Pinera či společnosti Písky času, Inc., jenž překročí o jedno procento životní lhůtu, předpovězenou mu Hugem Pinerem, či pozůstalým takového klienta, který se stanovené lhůty nedožije a zemře nejméně o jedno procento lhůty dříve.

Dále potvrzuji, že jsem výše uvedenou sumu uložil jako právní záruku do důvěryhodné First National Bank, respektive do její odbočky v našem městě.

Podepsán a dotvrzuje platnost svým slovem John Cabot Winthrop III
Podepsáno a slib složen za mé přítomnosti 2. dubna 1951.
Albert M. Swanson veřejný notář tohoto okresu a státu
Mé zplnomocnění vyprší 17. června 1951.

„Dobrý večeř, dámy a pánové u radiopřijímačů, pojďme hned k tomu, co u nás dnes frčí! Prásk! Bum! Hugo Pinero, zázračný muž odnikud, učinil svou tisící předpověď úmrtního data, aniž by se někdo přihlásil o deset tisíc dolarů, které se zavázal vyplatit, pokud předpověď selže. Po třinácti klientech, kteří již zemřeli přesně podle plánu, je matematicky už zcela jisté, že navázal soukromé spojení se zubatou. Soukromě vám můžu říct, že je to jediná informace o mně samém, kterou vědět nechci. Váš moderátor Zpráv od pobřeží k pobřeží se nehodlá stát klientem proroka Pinera…“

SOUDCŮV BEZBARVÝ BARYTON PROŘÍZL ZATUCHLÝ VZDUCH soudní síně. „Pane Weemsi, vraťme se prosím k tématu. Tento soud vyhověl vaší žádosti o dočasné zastavení činnosti tohoto pána, a vy nyní požadujete, aby byl dočasný příkaz změněn na trvalý. Pan Pinero naproti tomu tvrdí, že jste pro svou žádost nepředložil žádný závažný důvod, a požaduje, aby byl zákaz zrušen a abych nařídil vašemu klientovi přestat zasahovat do toho, co pan Pinero nazývá prostou a legální obchodní činností. Vzhledem k tomu, že nemluvíte před-porotou, vynechte prosím veškerou rétoriku a povězte mi stručně a jasně, proč bych neměl vyhovět žádosti pana Pinera.“

Pan Weems škubl nervózně bradou, až mu tučný krční lalok přejel přes vysoký škrobený límec, načež pokračoval ve svém proslovu.

„S dovolením tohoto ctihodného soudu, zastupuji zde širokou veřejnost.“

„Okamžik. Domníval jsem se, že jste právním zástupcem Spojené životní pojišťovny.“

„To jsem, Vaše Ctihodnosti, ve formálním smyslu slova. V širším smyslu však reprezentuji řadu dalších velkých pojišťoven, jejich akcionáře a pojištěnce, kteří představují většinu obyvatelstva této země. Navíc se cítíme i jako obhájci zájmů celé populace – i té její části, jež je neorganizována a neinformována, a tudíž zcela bezbranná.“

„Původně jsem se domníval, že veřejnost tady zastupuji já,“ poznamenal soudce suše. „Naneštěstí vás musím považovat pouze za zástupce klienta, jenž je uveden v soudních záznamech. Ale pokračujte: jaké jsou vaše důvody?“

Postarší advokát se pokusil spolknout svůj vlastní ohryzek a pak začal znovu. „Vaše Ctihodnosti, naše strana prohlašuje, že existují dva závažné a na sobě zcela nezávislé důvody, pro něž by měl zmíněný soudní příkaz zůstat trvale v platnosti, a co víc, každý z těchto důvodů je sám o sobě zcela dostačující. Za prvé a především, tato osoba je známa provozováním věštění, což je činnost zakázaná jak

obyčejovým právem, tak i psanými zákony. Je to obyčejný pouťový kejklíř, šarlatán, který parazituje na důvěřivosti našich občanů. Je mazanější než obyčejné Cikánky, co hádají z ruky, astrologové či spiritisté, a tedy i daleko nebezpečnější. Pronáší falešná tvrzení o použití moderních metod, aby svým k praktikám dodal na věrohodnosti. Povolali jsme před tento soud čelné zástupce Akademie věd, aby poskytli znalecký posudek a odhalili tak absurdnost uvedených tvrzení.

Za druhé, i kdyby to, co tato osoba tvrdí, byla pravda – připusťme v zájmu diskuse i něco tak absurdního“ – pan Weems si dovolil mdlý úsměv – „pak prohlašujeme, že praktiky tohoto muže odporuji veřejnému zájmu všeobecně, a – zcela protiprávně – i zájmům mých klientů. Jsme připraveni poskytnout četné právnicky ošetřené důkazy, jež prokazují, že tato osoba zveřejnila nebo způsobila zveřejnění řady výzev; přesvědčujících veřejnost, aby opustila údajně bezcenný systém životního pojištění – k velké škodě vlastní a k finanční škodě mého klienta.“

Pinero povstal ze svého místa. „Vaše Ctihodnosti, mohu k tomu říci pár slov?“

„A o čem?“

„Domnívám se, že – pokud mi to bude umožněno – jsem s to provést stručnou analýzu, jíž bych poněkud zjednodušil situaci.“

„Vaše Ctihodnosti,“ skočil mu do řeči Weems, „z procedurálního hlediska to je nanejvýš nevhodné.“

„Trpělivost; pane Weemsi. Vašim zájmům se dostane náležité ochrany. Připadá mi, že by celé záležitosti prospělo více světla a méně hluku kolem ní. Pokud dokáže doktor Pinero několika slovy, pronesenými v tuto chvíli, zkrátit soudní řízení, jsem nakloněn mu vyhovět. Doktore Pinero, pokračujte.“

„Děkuji vám, Vaše Ctihodnosti. Věnoval bych se nejprve poslednímu bodu pana Weemse. Jsem ochoten připustit, že jsem zveřejnil výzvy, o nichž pan Weems mluví…“

„Okamžik, doktore. Rozhodl jste se hájit sám, bez pomoci právního zástupce. Jste si jist, že dokážete sám účinně bránit své zájmy?“

„Jsem připraven se o to pokusit, Vaše Ctihodnosti. Ostatně protistrana může snadno dokázat cokoli z toho, co připouštím.“

„Dobrá. Můžete pokračovat.“

„Připouštím tedy, že mnoho lidí zrušilo své životní pojistky v důsledku těchto výzev – ale zároveň vyzývám protistranu, ať mi dokáže, že kdokoli z těchto lidí utrpěl tímto aktem nějakou újmu nebo ztrátu. Je pravdou, že Spojená životní díky mému působení ztratila značnou část obchodů, ale to je jen přirozený důsledek mého objevu, jenž činí životní pojistky stejně zastaralými a překonanými, jako jsou luk a šípy. Pokud je možno vyslovit soudní zákaz na základě takového argumentu, pak vás žádám o zákaz činnosti pro společnosti Edison a General Electric, neboť vyrábějí žárovky, a tak zruinovaly výrobce petrolejových lamp.

Připouštím, že obchoduji s předpověďmi dne úmrtí, ale odmítám tvrzení, že bych praktikoval jakoukoli magii – ať už černou, bílou nebo třeba duhovou. Pokud je protiprávní vyhotovovat prognózy na základě přesných vědeckých měření, pak by se experti Spojené životní celá léta prohřešovali proti zákonu, neboť zpracovávají přesné odhady o tom, kolik lidí v daných skupinách obyvatelstva percentuálně za rok zemře. Já předpovídám smrt jednotlivcům, Spojená životní celým skupinám. Pokud je legální jejich jednání, proč by potom mělo být ilegální to moje?

Připouštím, že je rozdíl v tom, zda dokážu splnit to, co tvrdím, nebo ne – a jsem si jist, že ti takzvaní experti z Akademie věd ochotně dosvědčí, že nedovedu. Ale vzhledem k tomu, že o mé metodě nevědí vůbec nic, nemohou o ní ani vydat odborný posudek…“

„Okamžik, doktore. Pane Weemsi, je pravda, že vaší experti nejsou obeznámeni s teorií a metodami pana Pinera?“

Weems vypadal ustaraně. Okamžik bubnoval prsty do desky stolu, než odpověděl. „Dovolí mi soud kratičkou konzultaci?“

„Ovšem.“

Weems si šeptem vyměnil několik spěšných vět se svým doprovodem a pak se opět obrátil k soudní stolici. „Máme návrh, Vaše Ctihodnosti. Pokud doktor Pinero vysvětlí teorii a praxi té své údajné metody, přítomní význační vědci dokáží přednést soudu své dobrozdání ohledně její věrohodnosti.“

Soudce pohlédl tázavě na Pinera a ten odpověděl: „K tomu nedám nikdy dobrovolně svůj souhlas.

Ať už je má metoda pravá či falešná, mohlo by být nebezpečné, kdyby padla do rukou hlupáků a nedouků…“ odmlčel se, mávl rukou ke skupině profesorů sedících v předních řadách a škodolibě dodal, „jak tito pánové dobře vědí. Kromě toho není nezbytně nutné znát celý proces jen proto, abyste mohli sledovat, jak funguje. Nebo snad je nutné znát všechny detaily biologické reprodukce jen proto, abyste mohli sledovat slepici, jak snáší vajíčka? Opravdu je nezbytné, abych tady učil základním vědomostem tenhle houf samozvaných strážců veškeré moudrostí a léčil je z jejich předsudků a pověr jen proto, abych dokázal přesnost svých prognóz? Ve vědě existují pouze dva způsoby, jak si utvořit názor. První metoda je vědecká, druhá scholastická. Člověk si tedy názor buď utvoří vlastním pozorováním, na základě experimentu, nebo slepě přijme názor autority. Pro vědecky uvažující mysl je experimentální důkaz vším a teorie je pouze jeho popisem, který bývá odhozen v okamžiku, kdy přestává odpovídat faktům. Pro mysl akademickou je však autorita vším a fakta, pokud nevyhovují teorii předkládané autoritou, jsou odmrštěna.

A je to právě tento náhled – náhled akademických mozků, držících se jako klíště dávno překonaných teorií – co v dějinách pokaždé bráni šíření pokroku. Jsem připraven svou metodu experimentálně dokázat a stejně jako Galileo na jiném soudu o pár set let dřív trvám na svém: A přece se točí!

Už jednou jsem podobný důkaz nabídl témuž tělesu takzvaných expertů, a oni jej odmítli vyzkoušet. Opakuji nyní svou nabídku: dovolte mi, abych změřil délku života, která zbývá členům Akademie věd. Ať vytvoří výbor a ten ať přezkoumá výsledky. Zapečetím pak výsledky svého měření do dvou sad obálek: v jedné sadě bude na každé obálce jméno, uvnitř pak datum úmrtí. Druhá sada bude přesně opačná: na obálkách datum, uvnitř jméno. Ať dotyčný výbor uloží obálky do uzavřené místnosti, kde se pak budeme čas od času setkávat, abychom otevřeli příslušné obálky. V tak velké skupině lidí lze očekávat úmrtí – pokud lze věřit statistikům Spojené Životní – každých pár týdnů. Tímto způsobem brzy shromáždíme dostatek dat a ta dokážou, zda je Pinero lhář, nebo není.“

Zmlkl a vypjal svá malá prsa, až se téměř srovnala s klenutým bříškem. Blýskl pohledem na potící se učence: „Tak co?“

Soudce povytáhl obočí a zachytil Weemsův pohled. „Přijímáte?“

„Vaše Ctihodnosti, domnívám se, že tento návrh je vysoce nevhod…“

Soudce ho uťal. „Varuji vás. Pokud nepřijmete tento postup nebo nenavrhnete jiný, kterým se dobereme pravdy, rozhodnu proti vám.“

Weems otevřel ústa, ale pak si svá slova zřejmě rozmyslel. Přejel pohledem po lavici s učenými znalci a upřel oči na soudce. „Přijímáme, Vaše Ctihodnosti.“

„Výborně. Podrobnosti si dohodněte mezi sebou. Dočasný soudní zákaz je zrušen a nikdo nesmí bránit doktoru Pinerovi ve vykonávání jeho činnosti. Rozhodnutí ve věci žádosti o trvalý zákaz výkonu se odkládá do doby, než bude nashromážděn dostatek důkazů – bez jakéhokoli předjímání, jaké důkazy to budou. Než toto líčení ukončíme, rád bych učinil poznámku k vaší teorii, pane Weemsi, jíž jste odůvodňoval protiprávnost škody, způsobené vašemu klientu. V jistých skupinách obyvatel této země se pevně udržuje názor, že pokud dosahoval jednotlivec či nějaká společnost po řadu let nějakého profitu, je povinností státu a soudů zajišťovat jim tento profit i nadále, a to i v případě, že se okolnosti změnily a tento profit odporuje veřejnému zájmu. Tato podivná doktrína, pane Weemsi, nenachází oporu ani v obyčejovém právu, ani v psaných zákonech. Žádná osoba ani korporace nemá právo předstoupit před soud a žádat jej, aby zastavil běh historie jen pro její soukromý prospěch. Tímto přelíčení končí.“

BIDWELL ROZMRZELE ZACHROCHTAL. „Weemsi, pokud nedokážete vymyslet nic lepšího, bude se Spojená životní muset poohlédnout po jiném právním zástupci: Od té doby, co jste prohrál tu při o soudní zákaz, uplynulo už deset týdnů a ten parazit hrabe peněz čím dál víc. Než dojde k nějakému zlomu, zbankrotují všechny pojišťovny v zemi. Hoskinsi, jaké je procento ztrát?“

„Těžko říci, pane Bidwelle. Ale každým dnem je to horší. Tenhle týden jsme vyplatili třináct velkých pojistek; všechny byly uzavřeny poté, co Pinero zahájil svoji činnost.“

Ozval se malý vychrtlý mužík. „Povídám, Bidwelle, nepodepíšeme žádnou životní pojistku, dokud se nepřesvědčíme, že budoucí pojištěnec nebyl předtím u Pinera. Můžeme si prostě počkat, až ho vědci znemožní!“

Bidwell si odfrkl. „Vy nenapravitelný blázne! Copak si myslíte, že ho znemožní? Aldrichi, copak nedokážete čelit skutečnosti? Ta tlustá mrňavá štěnice na něco doopravdy přišla. Jak, to nemám ponětí – ale tenhle boj musíme dovést do konce. Jestli budeme čekat, jsme v háji.“ Odhodil do plivátka zbytek doutníku a zuřivě se zahryzl do nového. „Zmizte odsud, všichni! Zařídím to sám a po svém. Vy taky, Aldrichi. Pojistky mohou počkat, ale Spojená životní ne.“

Weems si snaživě odkašlal. „Pane Bidwelle, mohu vám důvěřovat, že se se mnou poradíte, než uskutečníte nějakou zásadní změnu naší strategie?“

Bidwell zachrochtal. Jeden po druhém opustili místnost. Jakmile se za nimi zavřely dveře, Bidwell škubl přepínačem vnitřního telefonu: „O.K., pošlete mi ho.“

Vnější dveře se otevřely a na prahu stanula štíhlá rtuťovitá postava. Malá očka rychle přejela místnost; teprve poté muž vstoupil a rychlým krokem došel k Bidwellovi, aby promluvit nevýrazným, klidným hlasem. Jediné, co se v jeho tváři pohnulo, byly oči, živé a pronikavé. „Chtěl jste se mnou mluvit?“

„Ano.“

„Co pro mne máte?“

„Posaďte se, promluvíme si o tom.“

Pinero ten mladý pár přivítal ve dveřích své kanceláře. „Pojďte dál, moji drazí, pojďte. Posaďte se. Udělejte si pohodlí, jako doma. Tak a teď mi povězte, co chcete od Pinera? Tak mladé lidi jistě nezajímá, kdy jim zvoní hrana?“

Chlapcova mladá a upřímná tvář zračila lehký zmatek. „Tedy, doktore Pinero, víte, já jsem Ed Hartley a tohle je moje žena Betty. Budeme mít – tedy, Betty čeká dítě a tak, jak bych to jen řekl…“

Pinero se vlídně usmál. „Rozumím. Chcete vědět, jak dlouho budete žít, abyste mohli co nejlépe zabezpečit vašeho drobečka. Velmi moudré: Chcete údaj jenom o otci, nebo o obou z vás?“

Odpověděla dívka. „Asi o obou, když to půjde.“

Pinero ji obdařil laskavým úsměvem. „Jistě. Proč ne. Stanovení vašich hodnot, má milá, znamená v tuto chvíli jistý technický problém, ale určité informace vám mohu poskytnout dnes a další hned poté, co dítě přijde na svět. A teď pojďte do mé laboratoře, moji drazí, abychom mohli začít.“ Vyptal se jich na obvyklé údaje a ukázal jim svůj přistroj. „Paní Hartleyová jako první, prosím. Kdybyste mohla jít za tu plentu a zout si boty a svléknout se do spodního prádla, prosím. Nemusíte se stydět; jsem už starý člověk a test u mne je v podstatě totéž co lékařská prohlídka.“

Odvrátil se, aby provedl několik drobných změn v nastavení přístroje. Ed kývl na svou ženu a ta vklouzla za závěs, aby se vzápětí odtud vynořila, oděná pouze ve dvou kouscích hedvábí. Pinero na ni vrhl krátký pohled a zaznamenal její ještě čerstvou krásu i mladistvý ostych.

„Tudy, má drahá. Nejprve vás musíme zvážit. Tak. Teď se posaďte sem. Ta elektroda přijde do úst. Ne, Ede, nesmíte se jí dotýkat, dokud je zapojená na přístroj. Bude to za chviličku hotové. Nehýbejte se.“

Zmizel pod látkou a číselníky ožily. Zakrátko vyšel opět ven s rozmrzelým výrazem v tváři. „Ede, nedotkl jste se jí?“

„Ne, doktore.“ Pinero zalezl zpět a setrval tam o něco déle. Když se opět vynořil, řekl dívce, že se může jít obléknout. Otočil se k jejímu manželovi.

„Ede, připravte se.“

„Jak to vypadá s Betty, doktore?“

„Mám s vyhodnocením trochu problémy. Rád bych nejprve změřil vás.“

Když opět vystrčil hlavu zpod přehozu, vrásky na čele měl ještě hlubší. Ed se zajímal o příčinu. Pinero pokrčil rameny a široce se usmál.

„Nic, co by vám mělo dělat hlavu, chlapče. Jen drobná mechanická závada. Ale dnes už vám nebudu moci údaje poskytnout. Musím znovu nakalibrovat přístroj. Můžete přijít zítra znovu?“

„Nejspíš ano. Vážně, moc mě mrzí, že se vám přistroj porouchal. Doufám, že to není nic vážného.“

„To určitě ne. Nešli byste teď na chvilku do kanceláře? Ke mně na návštěvu, popovídat si.“

„Děkujeme, doktore. Jste velmi laskavý.“

„Ale Ede. Mám schůzku s Ellen."

Pinero zaměřil plnou silu své osobnosti na dívku. „Nemůžete mí věnovat alespoň pár minut, mladá paní? Jsem už starý a jen málokdy se mi dostane tepla společnosti mladých lidí. Prosím." Jemně je dotlačil do kanceláře a usadil je do křesla. Nato nechal donést citronádu a sušenky, nabídl jim cigaretu a sám si zapálil doutník.

O čtyřicet minut později začal doktor novou historku o dobrodružstvích, která zažil v mládí na cestách po Ohňové zemi. Ed uchváceně naslouchal, zatímco Betty byla očividně čím dál nervóznější. Když se doktor odmlčel, aby si zapálil nový doutník, rozhodně vstala.

„Ede, my opravdu musíme jít. Nemohli bychom si poslechnout zbytek zítra?"

„Zítra? Zítra už nebude kdy."

„Ale dneska už taky nemáte kdy. Vaše sekretářka vás volala nejméně pětkrát."

„Copak mi nemůžete věnovat ještě pár minut?"

„Dnes opravdu ne, doktore. Mám schůzku. Někdo na mne čeká."

„Vážně se nenecháte přemluvit?"

„Bohužel. Pojď, Ede."

Když se za nimi zavřely dveře, přistoupil doktor k oknu a díval se dolů do ulice. Zakrátko zaznamenal dvě maličké postavičky, jak opouštějí budovu. Sledoval, jak pospíchají k přechodu, čekají, až se rozsvítí zelená, a pak jdou přes ulici. Byly asi v polovině, když zaznělo kvílení sirény. Dvě postavičky zaváhaly, trhly sebou zpět, zastavily se a otočily se po zdroji zvuku. V tu chvíli už se auto řítilo přímo na ně. Zakvílely brzdy a za vozem, který se zastavil kus za přechodem, zůstala jen beztvará hromádka oblečení a těl.

Doktor se odvrátil od okna. Zvedl telefon a zavolal sekretářku.

„Zrušte všechny dnešní, klienty. Ne… ani jednoho… to je mi jedno; zrušte je."

Potom se usadil do židle. Doutník vyhasl. Ještě dlouho poté, co se setmělo, tam seděl a držel ho v dlani.

Pinero se usadil k polední tabuli a pokochal se pohledem na vybrané krmě; jež před ním stály. Objednával toto jídlo s obzvláštní péčí a přišel dnes o něco dřív, aby jej mohl pořádně vychutnat.

O něco později poválel na jazyku několik kapek Fiori d'Alpini a nechal je stéci do hrdla. Hustá, voňavá tekutina mu zahřála ústa a připomněla mu ony drobné horské kvítky, po nichž dostala jméno. Povzdechl si. Bylo to dobré jídlo, vynikající jídlo, a dokonale se hodilo k tak exotickému likéru. Jeho tiché přemítání přerušil hluk u domovních dveří. Hlas jeho staré služebné zněl hlasitě a pohoršeně. Hluboký mužský hlas však komornou přerušil. Rozruch se blížil halou a vzápětí se rozlétly dveře do jídelny.

„Madonna! Non si puo entrare! Pán obědvá!"

„To nevadí, Angelo. Udělám si na ty pány čas. Můžete jít." Pinero se otočil tváří v tvář zamračenému mluvčímu nezvaných hostů. „Vy mi něco chcete, že?"

„To si buďte jistý. Slušní lidé už mají dost těch vašich zatracených nesmyslů."

„A co dál?"

Muž neodpovídal. Zpoza jeho zad vyklouzl štíhlý rtuťovitý muž a stanul před Pinerem.

„Můžeme začít i tak." Předseda výboru vstrčil klíček do malého přenosného trezoru a odemkl jej. „Wenzelle, pomohl byste mi vybrat obálky s dnešním datem?" Kdosi jej vyrušil dotekem na paži.

„Doktore Bairde, máte telefon."

„Dobrá. Přineste mi aparát sem."

Jakmile se tak stalo, přiložil k uchu sluchátko.

„Haló… ano, to jsem já… cože?… ne, o tom jsme nic neslyšeli… zničili přístroj, říkáte… mrtvý? Jak… Ne! Žádné prohlášení. Ani slovo…. zavolejte mi později."

Práskl sluchátkem do vidlice a odstrčil telefon.

„Co se děje?" – „Kdo je mrtvý?"

Baird zvedl paži. „Tiše, pánové, prosím! Pinero byl před několik okamžiky zavražděn ve svém bytě."

„Zavražděn?“

„A to není všechno. Zhruba ve stejné době se nějací vandalové vloupali do jeho kanceláře a zničili jeho přístroj.“

Zavládlo ticho. Členové výboru se po sobě podívali. Nikdo nespěchal s nějakým komentářem.

Konečně se někdo ozval: „Vyndejte to.“

„Co mám vyndat?“

„Pinerovu obálku. Je tam taky. Já ji viděl.“

Baird nalezl obálku a pomalu ji roztrhl. Rozložil jediný list papíru, který se v ní skrýval, a přelétl jej pohledem.

„Tak co? Ven s tím!“

„Půl druhé odpoledne – a dnešní datum.“

Přijali to bez jediného slova.

Vládnoucí klid porušil až jeden z členů, který se přes stůl natáhl k trezoru. Baird mu rukou zahradil cestu.

„Co chcete?“

„Mou předpověď – je tam taky. Všichni tam jsme.“

„Ano, ano. Jsme tam všichni. Sem s nimi.“

Baird sevřel trezorek oběma rukama. Zachytil pohled muže, který se k němu natahoval, ale nepromluvil. Olízl si rty. Zacukalo mu v koutku úst. Ruce se mu roztřásly. Stále však mlčel. Muž naproti se stáhl a pohodlně se rozvalil zpět do židle. „Samozřejmě, máte pravdu,“ řekl Bairdovi.

„Přineste mi odpadkový koš.“ Bairdův hlas zněl tiše a stísněně, ale neoblomně.

Uchopil jej a jediným rozmachem vysypal veškeré odpadky na koberec. Postavil koš na stůl. Roztrhl vpůli asi tucet obálek najednou, přiložil k ním hořící zápalku a upustil je do koše. Nato začal trhat další, vždy celou hrst najednou, a v pravidelném tempu je přikládal do ohně. Záhy se rozkašlal stoupajícím kouřem a do pálících očí mu vhrkly slzy. Kdosi vstal a otevřel okno. Když skončil, odstrčil koš, pohlédl na místo, kde původně stál, a konečně promluvil.

„Obávám se, že jsem zničil ubrus.“

Musejí být v chodu

„KDO UDRŽUJE SILNICE V CHODU?“

Mluvčí klidně stál u řečnického pultu a čekal, až mu posluchači odpoví. Odpovědi zaznívaly tu a tam v ojedinělých výkřicích, které se prodíraly zlověstným, nespokojeným šumem davu.

„My!“ „My je udržujem!“ „Správně!“

„Kdo dělá všechnu tu špinavou práci dole – aby každej strejda mohl snadno a rychle jezdit?“

Tentokrát mu bylo odpovědi jednohlasé zaburácení: „My!“

Mluvčí kul železo, dokud bylo žhavé, a jeho slova se valila celým proudem. Nakláněl se k publiku a jeho oči vybíraly jedince, kterým adresoval své výzvy. „Co umožňuje, aby lidem fungoval jejich byznys? Silnice! Jak přepraví jídlo, aby se všichni mohli najíst? Po silnicích! Jak se dostanou do práce? Po silnicích! Jak se dostanou domů k ženě? Po silnicích!“ Udělal dramatickou pauzu a ztlumil hlas. „Kde by byli lidi, kdybyste vy neudržovali silnice v chodu? V háji; to ví každý. Ale ocení to někdo? Pchá! Copak toho chceme tolik? Jsou naše požadavky neoprávněné? Chceme jen právo odejít ze zaměstnání, kdykoli chceme. To může každý trouba, který pracuje někde v továrně. Chceme stejné platy jako inženýři. A proč ne? Kdo jsou tady ti praví inženýři? Musí snad člověk bejt kadet a šaškovat v té legrační čepici, aby moh naolejovat ložisko nebo odpojit rotor? Kdo si svou gáži zaslouží víc milostpánové v kancelářích, nebo my tady dole? Co ještě chceme? Právo zvolit si vlastní inženýry. A proč ksakru ne? Kdo může líp posoudit, kterej inženýr je dobrej? Technici? Nebo nějaká zatracená zabedněná zkušební komise, která tady dole jakživa nebyla a nepozná rotorový ložisko od akumulátorový cívky?“

Jako talentovaný řečník náhle změnil tón a ztlumil hlas ještě víc. „Říkám vám, bratři, je čas přestat se babrat s peticema Dopravní komisi a přejít k přímočařejším akcím. Jen ať si žvaní o demokracii, stejně to je jenom na oblbování lidí. My máme sílu a my jsme ti, kteří rozhodují!“

Vzadu v sále vstal během tirády jakýsi muž, a jakmile se řečník odmlčel, promluvil. „Bratře

předsedo," protáhl líně, „můžu jen pár slov?"

„Máš slovo, bratře Harvey."

„Chci se jen zeptat: k čemu všechen ten randál? Máme ty nejvyšší hodinové platy ze všech fyzickejch profesí, plný pojištění a penzi, navíc dobrý bezpečnostní podmínky při práci – ani ohluchnout se při ní nedá." Odstrčil si protihlukovou helmu do týla. Byl ještě v montérkách; očividně se právě vrátil z dozorčí služby. „Samozřejmě, pokud chceme odejít z práce, musíme to oznámit devadesát dní předem, ale chlapi, to jsme přece věděli už ve chvíli, kdy jsme podepisovali smlouvu. Silnice musej zůstat v chodu – nemůžou přestat fungovat pokaždé, když nějakýho flákače přestane bavit makat.

A teď nám Kecal…" Přerušilo jej ostré prásknutí kladívka. „Promiňte, chtěl jsem říct bratr Kecal – říká, jak jsme silní a jak máme začít s přímejma akcema. Kecy! Jasně, můžeme zablokovat cesty a nechat společnost vydusit, ale to může každej trouba s plechovkou nitroglycerínu a nepotřebuje k tomu ani technický vzdělání.

Nejsme jediní, kdo by chtěl zvednout plat. Naše práce je důležitá, to jo, ale kde bychom byli bez farmářů – nebo dělníků v ocelárnách – nebo tuctu dalších povolání?"

Byl přerušen bledým mužíkem s veverčími zuby:

„Bratře předsedo, rád bych položil bratru Harveymu jednu otázku." Otočil se k Harveymu a pokračoval potměšilým hlasem. „Mluvíš za cech, bratře – nebo jen sám za sebe? Možná že v náš cech nevěříš? Nejsi čirou náhodou…" odmlčel se a přejel očima po Harveyho vyzáblé postavě – „práskač, že ne?"

Harvey si prohlížel tazatele jako masařku, kterou právě našel v polévce. „Sikesi," opáčil, „kdybys nebyl takový záprtek, narval bych ti ty tvoje falešný zuby až do chřtánu. Já tenhle cech pomáhal založit. Byl jsem u stávky v sedmdesátým šestým. Kde jsi byl tou dobou ty? U stávkokazů?"

Předsedovo kladívko zadunělo o stůl. „To stačí," rozhodl. „Nikdo, kdo ví jenom trochu o historii našeho cechu, nepochybuje o poctivosti bratra Harveyho. Budeme pokračovat v pravidelné agendě." Odmlčel se, aby si odkašlal. „Obvykle nedáváme slovo lidem zvenčí, a někteří z vás už vyjádřili nechuť k mnohým z inženýrů, pod nimiž pracujeme, ale je jeden inženýr, kterého si rádi poslechneme, kdykoli se uvolní od svých naléhavých povinností. Asi je to proto, že svého času míval za nehty tutéž špínu jako my. V každém případě vítám pana Prcka Van Kleecka…"

Přerušilo jej zvoláni z publika. „Bratra Van Kleecka!"

„O.K., bratra Van Kleecka, zástupce hlavního inženýra tohoto silničního města."

„Díky, bratře předsedo." Host svižně přikráčel k řečnickému pultu a přátelsky se zazubil na dav. Zdálo se, že mu vřelé přivítání dělá dobře. „Díky, bratři. Předseda má asi pravdu. Odjakživa se cítím líp tady v Sále cechu v sakramentském sektoru – nebo v kterýmkoli jiným cechovním domě – než v klubu inženýrů. Ti mladí, nažehlení chlapci přímo ze školy mi lezou krkem: Možná jsem měl taky jít do některé z těch prima technických vysokých škol, abych získal ten správný náhled – a neměl jsem přijít odzdola.

A teď k vašim požadavkům, které vám Dopravní komise právě hodila zpátky na hlav – mohu mluvit zcela otevřeně?"

„Jasně, Prcku!" „Můžeš nám věřit!"

„Samozřejmě bych měl mlčet, ale nemůžu si pomoci; chápu, jak vám je. Silnice jsou dneska velký šlágr a vy jste ti chlapi, co je udržují v chodu. Je jen přirozené, že by se vašim názorům mělo dostat pozornosti a vašim potřebám by se mělo vycházet vstříc. Člověk by řekl, že i politici by měli být schopní to pochopit. Někdy, když tak v noci přemýšlím, si říkám, jestli bychom my technici neměli převzít celou tuhle společnost a…"

„Volá vaše paní, pane Gainesi."

„Děkuji." Zvedl sluchátko a otočil se ke stínítku.

„Ano, drahá, já vím, že jsem to slíbil, ale… Máš naprostou pravdu, drahá, ale Washington nás zvlášť důrazně žádal, abychom tomu panu Blekinsopovi ukázali vše, cosi bude přát vidět. Nevěděl jsem, že dnes přijede… Ne, nemohu ho předat nějakému podřízenému. Bylo by to nezdvořilé. Je to australský ministr dopravy. To jsem ti už přece říkal… Ano, drahoušku, já vím, že se zdvořilostí mám začínat u sebe a zvláště pak u manželky, ale silnice musejí být v chodu. Je to moje povolání; to jsi věděla, už když sis

mě brala, a tohle je součásti mé práce… Hodná holčička. U snídaně už rozhodně budeme sedět spolu. Víš co, objednej koně na vyjížďku, zabal nějaké věci a uděláme si ze snídaně piknik. Setkáme se v Bakersfieldu – na obvyklém místě… Tak ahoj, miláčku. Dej za mě pusu na dobrou noc malému.“

Odložil sluchátko na přístroj a přitom sledoval, jak z obrazovky mizejí pohledné, ale rozhořčené rysy jeho manželky. Do kanceláře vstoupila mladá žena. Jak otvírala dveře, zableskla se na okamžik cedulka, umístěná na nich zvenčí: „SILNIČNÍ MĚSTO DIEGO-RENO, kancelář hlavního inženýra.“ Uštědřil ženě rozmrzelý pohled:

„Ach, to jste vy. Nikdy si neberte inženýra, Dolores – vezměte si umělce. Ti jsou doma častěji.“

„Ano, pane Gainesi. Přišel pan Blekinsop, pane Gainesi.“

„Už? Tak brzy jsem ho nečekal. Loď od protinožců musela přistát s předstihem.“

„Ano, pane Gainesi.“

„Dolores, máte někdy i nějaké city?“

„Ano, pane Gainesi.“

„Hm, zdá se mi to neuvěřitelné, ale vy se nikdy nemýlíte, takže to asi bude pravda. Uveďte pana Blekinsopa dál.“

„Dobře, pane Gainesi.“

Larry Gaines vstal, aby uvítal návštěvníka. Nepůsobí nijak omračujícím dojmem, tenhle mrňous, pomyslel si poté, co si potřásli rukama a vyměnili úvodní formality. Černý deštník, tvrďák – vypadal až příliš normálně. Oxfordský přízvuk částečně zakrýval plochou a nosovou výslovnost rodilého Australana.

„Těší mne, že jste nás navštívil, pane Blekinsope, a doufám, že se vám u nás bude líbit.“

Mužík se usmál. „To jistě ano. Jsem dnes poprvé ve vaší krásné zemi a už teď se tu cítím jako doma. Ty blahovičníky, víte, a ty hnědé pahorky kolem…“

„Ale vaše cesta má v první řadě obchodní účel?“

„Ano, to ano. Hlavním smyslem mé návštěvy je prostudovat vaše silniční města a podat naší vládě zpráv o tom, jak by bylo možno vaše úžasné americké zkušenosti aplikovat na sociální problémy, které u nás protinožců máme. Ale myslel jsem, že jste byl o účelu mé návštěvy zpraven.“

„Ano, to jistě, v obecném slova smyslu. Jen nevím, co konkrétně si přejete vidět. Předpokládám, že jste už slyšel o našich silničních městech – jak vznikla, jak fungují a tak dále.“

„Hodně jsem toho o nich přečetl, to je pravda, ale nejsem technik, pane Gainesi, nejsem inženýr. Polem mé působnosti jsou sociální otázky a politika. Rád bych viděl, jak tato pozoruhodná technická změna ovlivnila zdejší lidi. Co kdybyste mi vyprávěl o vašich silničních městech, jako bych o nich nevěděl vůbec nic? A já se budu přitom ptát.“

„To zní docela rozumně. Mimochodem, jak velká delegace s vámi přijela?“

„Jen já sám. Sekretářku jsem poslal do Washingtonu.“

„Chápu.“ Gaines vrhl pohled na ciferník hodinek. „Už je skoro čas na večeři. Mohli bychom si zajet do Stocktonu na jídlo. Je tam moje oblíbená čínská restaurace. Bude nám to trvat tak hodinku a vy cestou uvidíte, jak silniční město funguje.“

„Skvělé.“

Gaines stiskl tlačítko na psacím stole a velké stínítko, umístěné na protější zdi, se rozzářilo. Byl na něm rozložitý a hranatý mladý muž usazený u půlkruhové kontrolní desky a obklopený řadou dalších přístrojů a ovládacích prvků. Z koutku úst mu trčela cigareta.

Mladík k ním zvedl hlavu, zazubil se a mávl na ně. „Zdravím vás, náčelníku. S čím vám můžu pomoci?“

„Zdravíčko, Dave. Máte večerní směnu, co? Já si zaběhnu do stocktonského sektoru na večeři. Kde je Van Kleeck?“

„Šel na nějakou schůzi. Neřekl kam.“

„Něco nového?“

„Ne, pane. Silnice jsou v chodu a všichni lidi si to mastěj domů na večeři.“

„O.K. – drž je v chodu.“

„Jasně, náčelníku.“

Gaines ukončil spojení a obrátil se k Blekinsopovi. „Van Kleeck je mým zástupcem. Jen bych si přál,

aby strávil víc času na silnicích a méně politikou. Davidson to ale zvládne i bez něj. Půjdeme?“

Sjeli po elektrickém schodišti a octli se na chodníku, který ohraničoval pruh s rychlostí pět mil za hodinu mířící na sever. Obešli eskalátor, označený NADCHOD K SILNICI SMĚR JIH, a zastavili se na pokraji prvního pruhu. „Už jste někdy jel na dopravním pásu?“ zeptal se Gaines. „Ne? Je to úplně jednoduché. Jenom si musíte dát pozor na první škubnutí při nástupu.“

Kličkovali mezi davy valícími se k domovu a přeskakovali přitom z pruhu do pruhu. Podél dvacetimílového pásu běžela přepážka, sahající až téměř ke klenuté střeše. Ctihodný pan Blekinsop při pohledu na ni tázavě zvedl obočí.

„Ach, tohle?“ všiml si jeho pohledu Gaines, když odsunoval dveřní panel a vedl hosta dál za přepážku. „To je ochrana proti větru. Kdybychom neoddělovali větrné proudy, které vznikají nad rozdílně rychlými pruhy, serval by z nás vítr na stomílovém pruhu šaty.“ Během svých slov sklonil k Blekinsopovi hlavu, aby přehlušil svištění vzduchu, šum davu a tlumený hukot poháněcích mechanismů ukrytých pod pohyblivými pásy. Kombinace všech uvedených hluků, sílících při dalším postupu do středu dopravní tepny, zabránila pokračování konverzace. Když prošli dalšími třemi přepážkami oddělujícími čtyřiceti, šedesáti a osmdesátimílový pás, dospěli konečně k nejrychlejšímu, stomílovému, na němž trvala okružní jízda ze San Diega do Rena a zpět pouhých dvacet hodin.

Blekinsop zjistil, že stojí na chodníčku asi dvacet stop širokém a dívá se na další přepážku. Přímo před ním se tyčila osvětlená reklamní tabule, která hlásala:

JAKE‘S STEAK HOUSE č.4
Nejrychlejší jídlo na té nejrychlejší z cest!
Večeříte jen pár chvil –
urazíte spoustu mil!!

„Úžasné!“ pronesl pan Blekinsop. „To by bylo jako večeřet v tramvaji! Je to opravdová restaurace?“

„Jedna z nejlepších. Žádný luxus, ale vaří tu dobře.“

„Tak mne napadlo, nemohli bychom…“

Gaines se na něj usmál. „Chtěl byste to zkusit, viďte?“

„Nechtěl bych nějak narušovat vaše plány…“

„To je v pořádku. Já už mám taky hlad a do Stocktonu je to ještě hodina. Pojďme dovnitř.“

Gaines pozdravil vedoucí jako starou známou. „Zdravíčko, paní McCoyová. Jak se vede?“

„Není to sám náčelník? Už jsme vás dlouho neviděli.“ Odvedla je do kóje stranou od davu, který večeřel cestou z práce. „Povečeříte u nás?“

„Ano„ paní McCoyová – pokud nám něco nabídnete – ale ať je v tom i váš vyhlášený steak.“

„Dostanete dvoupalcový – a z dobře vykrmeného býčka.“ Odklouzala pryč, pohybujíc svou masitou postavou s překvapující elegancí.

Potřeby hlavního inženýra byly v této restauraci očividně dobře známy, a tak se před nimi na stole záhy octl přenosný telefon. Gaines jej zapojil do zdířky ve stěně kóje a vytočil číslo. „Haló – to je Davidson? Dave, tady náčelník. Večeřím v Jakeově bistru číslo čtyři: Dovoláte se ke mně na čísle deset-L-šest-šest.“

Položil sluchátko a Blekinsop se zdvořile otázal: „Musíte být stále k dosažení?“

„Není to bezpodmínečně nutné,“ pokrčil rameny Gaines, „ale mám takhle lepší pocit. Buď Van Kleeck nebo já bychom měli být k sehnání, pokud nás dozorčí služba, respektive její starší inženýr – momentálně tedy Davidson – bude potřebovat. Přirozeně bych chtěl být u toho, kdyby došlo k opravdu havarijní situaci.“

„A co to znamená havarijní situace?“

„V podstatě dvě věci. Selháni pohonu rotorů, což by zastavilo dopravníky a uvěznilo tak milióny lidí stovky mil od jejich domovů. Pokud by k tomu došlo v dopravní špičce, museli bychom tyto milióny ze silnic evakuovat – což by nebylo nic snadného.“

„Říkáte milióny lidí – opravdu jich je tolik?“

„Opravdu. Na téhle silnici je závislých dvanáct miliónů lidí, kteří žijí a pracují v budovách k ní

přiléhajících nebo nejvýše pět mil vzdálených.“

ENERGETICKÝ VĚK SE ZMĚNIL VE VĚK dopravní téměř nepostřehnutelně. Jen dva zřetelné milníky stály u této změny: ovládnutí laciné sluneční energie a zhotovení první mechanizované silnice. Energetickými zdroji ve formě nafty a uhlí se ve Spojených státech – až na pár řídkých výjimek – ostudně plýtvalo, a to po celou první polovinu dvacátého století. Během této doby se automobil změnil z rozhrkaného kočáru bez koní v ocelové monstrum, disponující více než stovkou koňských sil a schopné urazit přes sto mil v hodině. Auta se rozlévala po krajině jako kypící droždí z mísy. V roce 1955 už podle odhadu připadalo jedno motorové vozidlo na dva občany Spojených států.

Tyto stroje však v sobě nesly zárodky vlastní zkázy. Osm miliónů ocelových, vše ničících molochů řítících se vysokou rychlostí a řízených přitom nedokonalými lidskými bytostmi bylo daleko ničivější silou než samotná válka. V témže roce vyplatily už pojišťovny na havarijních pojistkách víc než lidé za nové vozy. Kampaně za bezpečnou jízdu byty každodenním jevem, ale džina vypuštěného jednou z láhve už nebylo možno nacpat zpět. Nebylo v lidských silách jezdit bezpečně v přeplněných metropolích. Chodci byli cyniky rozdělováni do dvou skupin: na rychlé a mrtvé.

Jenže definice chodce zněla – motorista, který našel místo na zaparkování. Automobil umožnil vznik velkých měst a potom je zahltil svými šiky. V roce 1900 H.G.Wells prohlásil, že maximální únosný rozměr velkého města je dán jeho dopravními kapacitami a podle nich jej lze matematicky vypočítat předem. Pokud bychom vzali v úvahu technicky možnou rychlost automobilů, mohla města měřit i dvě stě mil v průměru; dopravní zácpy a nevyhnutelně narůstající riziko vysokovýkonných, svými řidiči ovládaných strojů však tuto možnost zmařily.

V roce 1955 byla federální dálnice 66 z Los Angeles do Chicaga, „hlavní třída Ameriky“, přetransformována v superdálnici pro motorová vozidla s nejnižší povolenou rychlosti šedesát mil za hodinu. Původně byla plánována jako projekt veřejného zájmu s cílem podpořit rozvoj těžkého průmyslu; měla však ještě další, neočekávaný efekt. Velkoměsta Chicago a St. Louis k sobě natáhla dlouhá chapadla předměstí, až se setkala u Blotimingtonu v Illinois. Populace dvou rodičovských měst se spojila.

Téhož roku zaměnilo San Francisco své zastaralé lanovky za pohyblivé schody, poháněné Douglas-Martinovými solárními panely. Ve stejném období bylo vydáno nejvíce technických průkazů k vozidlům v historii, ale konec automobilové éry byl již na dohled – jasným varováním byl zákon o národní obraně z roku 1957.

Tento zákon, jeden z nejbouřlivěji diskutovaných v historii, prohlásil naftu za nepostradatelnou a přísně obhospodařovanou strategickou surovinu. Prioritní dodávky začaly směřovat do armády a osmdesát miliónů civilních vozidel se muselo spokojit s omezenými a drahými příděly. „Dočasné“ podmínky, známé z druhé světové války, se staly podmínkami trvalými. Vezměte superdálnice tohoto období, obklopené lidskými sídlišti po celé délce. Přidejte mechanizované ulice ze svahů San Francisca. Zahřejte k varu s palčivým nedostatkem benzínu. Okořeňte yankeeskou vynalézavostí. První plně mechanizovaná silnice byla otevřena v roce 1960 mezi Cincinnati a Clevelandem.

Jak se dalo očekávat, byla, co se konstrukce týče, značně primitivní – založená na principu dopravníkových pásů na železnou rudu, dobře deset let starých. Nejrychlejší pruh se pohyboval rychlostí pouhých třiceti mil v hodině a byl úzký, takže se na něj nevešly později běžné obchůdky a krámky. Přesto zde vznikl prototyp sociálního obrazce, jenž po dvě následující desetiletí dominoval americké krajině: ani zemědělská kultura, ani městská – spíše kombinace obojího, založená na rychlé, bezpečné a levné dopravě tam, kam každý potřeboval.

Továrny – nízké rozlehlé budovy se střechami, pokrytými solárními panely téhož typu, jaký poháněl silnice – lemovaly dopravní tepny z obou stran. V další řadě za nimi a mezi nimi byly roztroušeny hotely, obchody, divadla, činžovní domy. A za tímto dlouhým tenkým pásem se rozprostírala širá krajina, kde žila hlavni část populace. Tu a tam rozhozené domky posévaly kopce, lemovaly břehy bystřin a choulily se mezi poli farem. Jejich obyvatelé pracovali ve „městě“, ale bydleli „na venkově“ – a přitom nebylo jedno od druhého dál než deset minut cesty.

Paní McCoyová obsloužila náčelníka a jeho hosta osobně. Při pohledu na vábně vyhlížející stesky oba ustali ve své konverzaci.

Po celé šestisetmílové délce dopravní tepny zatím přijímali službukonající inženýři sektorů pravidelná hodinová hlášení od techniků na jednotlivých subsektorech. „Subsektor jedna – v pořádku!“ „Subsektor dva – v pořádku!“ Hodnoty tlaku, napětí, zatížení, provozní teploty, údaje synchrotachometru – „Subsektor sedm – v pořádku!“ Otrlí, tvrdí muži v montérkách, kteří strávili značnou část svých životů „dole“, mezi ničím netlumeným řevem stomílového pruhu, pronikavým pištěním poháněcích rotorů a naříkavým skřípěním převodních kladek.

Davidson si upřeně prohlížel pohyblivý model silnice, rozložený před jeho očima v hlavní řídicí místnosti sektoru Fresno. Sledoval sotva postřehnutelné plazení stomílového pásu a podvědomě na něm zaznamenal značku, označující Jake‘s Stesk House č.4. Náčelník už brzy bude ve Stocktonu; zavolá mu, jakmile skončí maratón hodinových hlášení. Všude vládl klid. Provoz byl normální a odpovídal běžné dopravní špičce; než služba skončí, budou se mu klížit oči. Obrátil se k muži, který s ním dnes sloužil jako kadet – inženýr. „Pane Barnesi?“

„Ano, pane?“

„Myslím, že bychom si mohli dát trochu kávy.“

„Dobrý nápad, pane. Jak hodinovky skončí, hned nějaké objednám.“

Minutová ručička na kontrolní desce vyšplhala ke dvanáctce. Mladší dozorčí přepnul jednu z páček. „Sektory, hlaste se!“ pronesl ostrým a jistým hlasem.

Na stínítku se rozsvítily dvě tváře. Mladší z nich odpověděla týmž řízným, služebním hlasem. „Okruh Diego – v chodu!“

Vzápětí je vystřídaly dvě jiné. „Sektor Angeles – v chodu!“

Potom: „Sektor Bakersfield – v chodu!“

A hned na to: „Sektor Fresno – v chodu!“

Když se ohlásil i okruh Reno, otočil se kadet k Davidsonovi a oznámil: „Všechno vchodu, pane.“

„Výborně – drž je v chodu!“

Stínítka zablikla ještě jednou. „Sektor Sacramento – doplňující hlášení.“

„Pokračujte.“

„Kadet Guenther, který má službu jako kadet inženýr sektoru, nalezl kadeta Aleca Jeanse, ve službě jako kadet technik subsektoru, jak hraje karty s technikem druhé třídy R. J. Rossem, ve službě jako technik téhož subsektoru. Nelze říci, jak dlouho zanedbávali svou povinnost hlídat subsektor.“

„Nějaké škody?“

„Jeden rotor se zahříval, ale stále běžel synchronně. Byl odstaven a nahrazen záložním.“

„Výborně. Ať Rossovi intendant vyplatí odpracovanou mzdu, a pak ho předejte civilním úřadům: Kadeta Jeanse dejte pod eskortu a nařiďte mu, aby se u mne hlásil.“

„Ano, pane.“

„Drž je v chodu!“

Davidson se otočil zády ke kontrolní desce a vytočil číslo, na němž se momentálně hlavní inženýr Gaines nacházel.

„PANE GAINESI, ŘÍKAL JSTE, že existují dvě věci, které by mohly způsobit vážné potíže na silnicích, ale zatím jste se zmínil jen o poruše rotorů.“

Než Gaines odpověděl, okamžik honil po talíři zvlášť vábný kousek salátu. „Vlastně žádný druhý není – k tomu prostě nemůže dojít. Přesto však – právě se pohybujeme rychlosti sto mil za hodinu. Dovedete si představit, co by se stalo, kdyby ten pás pod námi praskl?“

Pan Blekinsop se nervózně zavrtěl v židli. „Hmm – dost zneklidňující představa, nemyslíte? Člověku to ani nepřijde, že cestuje tak vysokou rychlostí – sedí tu v klidu a teple… Co by se stalo?“

„Nelámejte si s tím hlavu, pás se nemůže přetrhnout. Je sestaven ze vzájemně se překrývajících kusů tak, že snese více než dvanáctinásobek běžného zatížení. To by se muselo v jednom okamžiku zastavit najednou několik mil rotorů, a zároveň by musely selhat nouzové vypínače na zbytku pásu tak, aby mohl vzniknout dostatečný tah k přetržení.

Jednou se to však stalo, ve Filadelfii-Jersey City, a na to hned tak nezapomeneme. Byla to jedna z prvních vysokorychlostních silnic, nesoucí značné množství pasažérů a také nákladu, protože procházela rozsáhlou průmyslovou oblastí. Ten pruh byl tenkrát jen trochu vylepšený pohyblivý pásový dopravník a nikoho tehdy nenapadlo, jakou zátěž vlastně musí snášet. Stalo se to pochopitelně při maximálním zatížení, když se na pásu tísnily davy jdoucí z práce v okolních továrnách. Část pásu, která se nacházela za přetrženým místem, se zkroutila a vyboulila vzhůru, aby osmdesátimílovou rychlostí rozdrtila pasažéry o střechu. Úsek před zlomem prásknul jako bič; vymrštil cestující proti střeše a rozhodil je po pomalejších pruzích; mnoho z nich napadalo do obnaženého soukolí dole.

Přes tři tisíce lidí zahynulo při jediném neštěstí a tlak na zrušení silnic byl tenkrát hodně silný. Prezident je dokonce svým příkazem na týden uzavřel, ale nakonec byl nucen zas je otevřít. Nebylo jiné možnosti."

„Opravdu? A proč ne?"

„Země se stala ekonomicky závislou na silnicích. Ty už v té době byly hlavním dopravním prostředkem průmyslových oblastí – jediným prostředkem, který měl ekonomický význam. Továrny se zastavovaly jedna po druhé; zásobování nefungovalo; lidé hladověli – a prezident byl nucen zase silnice uvést do chodu. Nic jiného dělat nešlo; systém společnosti už jednou fungoval takto a nebylo možné jej změnit přes noc. Velká, vysoce industrializovaná populace musí mít k dispozici velkokapacitní dopravu – nejen pro lidi, ale i pro obchod, výměnu zboží."

Pan Blekinsop si rozpačitě hrál s ubrouskem a pak se trochu nesměle zeptal. „Pane Gainesi, nechci nijak bagatelizovat skvělé vymoženosti vašeho národa, ale nezdá se vám, že riskujete příliš, když dopustíte, aby celá vaše ekonomika byla závislá na jednom typu mechanického zařízení?"

Gaines s vážnou tváří přemýšlel. „Chápu, kam tím míříte. Ano – i ne. Každá civilizace jen o trochu vyšší než feudální je závislá na nějakém klíčovém zařízení. Starý Jih a jeho prosperita byly založeny na čističce bavlny. U zrodu britského impéria stál parní stroj. Velké aglomerace musejí mít nějaké přístroje, které jim zajišťují pohon, dopravu a výrobu potřebných předmětů, aby vůbec mohly žít. Nebýt strojů, aglomerace by nikdy nemohly vzniknout. To ale není chyba strojů; to je jejich přednost.

Je však pravda, že jakmile jednou vyvineme nějaké zařízení, schopné zajistit velkému počtu lidí vysoký životní standard, jsme pak nuceni udržovat zařízení v chodu – anebo těžce snášet následky jeho výpadku. Největším rizikem však nejsou stroje jako takové, ale lidé, kteří je obsluhují. Tyto silnice, stejně jako stroje, jsou bezproblémové. Jsou pevné a bezpečné a plní ty účely, k nimž byly zkonstruovány. Ne, problém není ve strojích, problém je v lidech.

Když se populace stane závislá na jednom typu stroje, stane se rukojmím těch, kteří stroj obsluhují. Pokud je morálka těchto lidí vysoká a mají silný smysl pro povinnost."

Kdosi v lokále pustil nahlas rádio a Gainesova slova utonula v ryčné hudbě. Když se zvuk ztlumil na přece jen snesitelnou úroveň, hlavní inženýr podotkl:

„Poslouchejte. Dokládá to, co jsem právě říkal."

Blekinsop obrátil pozornost k hudbě. Byla to svižná pochodová píseň s podmanivým rytmem a moderním aranžmá. Melodii doplňovalo hučení strojů a klapot pracujících mechanismů. Po Australanově tváři se rozlil chápavý úsměv. „To je přece píseň vašeho dělostřelectva, Muniční vozy jedou, ne? Ale nechápu souvislost."

„Máte pravdu; je to Muniční vory jedou, ale trochu upravená – přizpůsobená novému účelu. Teď se jmenuje Silniční píseň dopravních kadetů. Počkejte chvilku."

Pravidelné dunění pochodového rytmu pokračovalo a zdálo se, že v jeho rytmu vibruje i silnice pod nimi. Pak zapěl mužský sbor:

„Slyšte, jak si předou!
Koukejte, jak jedou!
Ti z naší branže z práce nevybřednou,
neb silnice musí v chodu být!
Když se vezeš z pole
či máš jídlo na stole;

my pořád bdíme a hlídáme dole,
aby se pásy mohly točit dál!

Nahoru a dolů, nahoru a dolů,
my chlapci jsme zezdola od rotorů –
Hlášení tvé hlasité má být!

Sektor: jedna! dva! tři!
Kamkoli bys jel,
vědět bys měl,
že bez silnic bys prostě nemoh žít!

AŤ JSOU STÁLE V CHODU!
AŤ JSOU STÁLE V CHODU!
Bez silnic bys prostě nemoh žít!“

„Vidíte?“ zeptal se živě Gaines. „Vidíte? Toto je ten důvod, proč byla založena Americká dopravní akademie. To je ten důvod, proč je dopravní inženýr polovojenským povoláním s tuhou disciplínou. Jsme nejzranitelnější místo celého systému, všeho průmyslu, celé ekonomiky. Pokud nebudeme my, nebude nic a nikdo. Ostatní průmyslová odvětví mohou stávkovat, a způsobí tím jen malé a dočasné škody. Pole může tu a tam postihnout neúroda, a země to nějak vydrží. Ale pokud se zastaví silnice, zastaví se i všechno ostatní. Efekt bude stejný, jako kdyby vypukla generální stávka – s jedním podstatným rozdílem: aby došlo ke generální stávce, musí k ní mít vážný důvod většina populace. Mužů obsluhujících silnice je jen pár, ale přesto dokážou paralyzovat zemi úplně stejně.

Zatím jsme měli na silnicích jen jednu stávku, v sedmdesátém šestém. Podle mne byla oprávněná a díky ní byla odstraněna spousta chyb a nepravostí – ale už se to nesmí stát.“

„Jak tomu ovšem chcete zabránit, pane Gainesi?“

„Morálkou – duchem, který drží na uzdě tělo. Technici, kteří u silnic slouží, jsou neustále přesvědčováni, že jejich práce je posvátná. Kromě toho samozřejmě děláme vše, co je v našich silách, abychom jim vybudovali slušné sociální postavení. Ještě důležitější je ale Akademie. Snažíme se produkovat inženýry prodchnuté toutéž loajalitou, toutéž železnou sebekázní a tímtéž odhodláním vykonávat svou službu jako závazek vůči společnosti a za každou cenu, jaké tak úspěšně svým frekventantům vštěpují kadetky v Annapolisu, West Pointu a Goddardu.“

„Goddardu? Ach ano, raketové vojsko. A daří se vám to?“

„Zatím ještě ne zcela, ale časem se to určitě zlepší. Vytvořit tradici vždycky nějaký čas trvá. Až bude nejstarším inženýrem muž, který jako mladík odešel studovat Akademii, pak budeme moci trochu polevit a považovat tuhle otázku za vyřešenou.“

„Předpokládám, že jste na Akademii studoval i vy?“

Gaines se zazubil. „Lichotíte mi – tak mladý zase nejsem. Ne, přešel jsem sem z armády. Víte, po té stávce v sedmdesátém šestém provozovalo silnice asi tak tři měsíce ministerstvo obrany. Sloužil jsem v arbitrážní komisi, která posuzovala, o kolik se mají zvýšit platy a jak se mají změnit pracovní podmínky. Potom mne přidělili…“

Kontrolka přenosného telefonu rudě zazářila. Gaines se omluvil a zvedl sluchátko. „Ano?“

Blekinsop jasně slyšel hlase na druhém .konci drátu.

„Tady je Davidson, náčelníku. Silnice jsou v chodu.“

„Výborně. Drž je v chodu!“

„Máme hlášení ze sektoru Sacramento. Další problém.“

„Už zase? Co je to tentokrát?“

Než stačil Davidson odpovědět, spojení bylo přerušeno.

Když se Gaines natáhl, že mu zavolá zpět, jeho zpola vypitý šálek kávy mu znenadání přistál na klíně. Blekinsop, ač vržen proti hraně stolu, si stačil uvědomit znepokojující změnu v hukotu silnice.

„Co se stalo, pane Gainesi?“

„Nevím. Nouzové zastavení – bůhvíproč.“ Zuřivě vytáčel číslo. Za okamžik hodil telefon zpět na stůl, aniž se obtěžoval zavěsit sluchátko. „Telefony nefungují. Pojďte! Ne – bude pro vás bezpečnější zůstat tady. Počkejte tady.“

„Je to nutné?“

„Tak dobrá, pojďte, ale držte se těsně za mnou.“ Obrátil se a pustil australského ministra z hlavy. Pás pomalu zastavoval; gigantické rotory a tisíce kladek se nyní chovaly jako setrvačníky, aby zabránily katastrofálním následkům okamžitého zastavení. Malá skupinka hostů; vyrušených při večeři, se již pokoušela jeden přes druhého vyhrnout z restaurace.

„Stát!“

Je známo, že rozkaz vydaný člověkem, zvyklým na bezpodmínečnou poslušnost svých podřízených, si zjedná respekt i kdekoli jinde. Snad je to intonací – nebo jakousi nepostižitelnou mocí, toutéž, kterou si krotitelé zvířat podrobují i ty nejdivočejší šelmy.

Hosté se zastavili.

Gaines pokračoval: „Zůstaňte v restauraci, dokud vás nebudeme moci evakuovat. Jsem hlavní inženýr. Nehrozí vám zde žádné nebezpečí. Hej, vy!“ Ukázal na mohutného chlapíka nedaleko ode dveří. „Budete za tenhle lokál odpovědný. Nenechte nikoho odejít, aniž k tomu dostanete svolení. Paní McCoyová, obsluhujte dál hosty.“

Gaines vykráčel dlouhými kroky ze dveří a Blekinsop se ze všech sil snažil mu stačit. Stál pouze stomílový pás; jen pár stop od nich se nerušeně hnal jiný rychlostí pětadevadesáti mil v hodině. Cestující se míhali kolem, neskuteční jako postavy vystřižené z lepenky.

Dvacet stop široký stomílový pás byl přeplněn už ve chvíli, kdy se zastavil. Nyní se do davu vyřítili zákazníci obchodů, restaurací, lidé z čekáren i z televizních divadel; všichni se tlačili ven na chodník, aby zjistili, co se stalo. K prvnímu neštěstí došlo takřka okamžitě. Zástup se tlačil vpřed a strčil do ženy středních let, stojící na kraji pásu. Ta se pokusila udržet rovnováhu tím, že šlápla na okamžik na míhající se pruh vedle. Uvědomila si svou děsivou chybu, protože zaječela těsně předtím, než došlápla. Bylo však už pozdě.

Zavířila a ztěžka dopadla na pohybující se pás; kutálela se po něm, jak se dopravník pokoušel udělit hmotě jejího těla plnou rychlost devadesáti pěti mil za hodinu, a to v jediném okamžiku. Jak se kutálela, podtínala lepenkové postavy jako kosa sekající bujný trávník. Záhy zmizela z dohledu, aniž by se dozvěděli její jméno, zranění i osud, a byla zapomenuta.

Nikoli však následky jejího pádu. Jedna z míhajících se lepenkových postav, podťatá vířícím tělem, přepadla na stojící pás, narazila do tísnícího se zástupu a v mžiku se změnila v živého člověka, zraněného a krvácejícího uprostřed nešťastníků, kteří stáli kolem a nyní se váleli po zemi, sraženi jeho vpádem. Ale ani zde to neskončilo. Neštěstí se šířilo od svého zdroje a téměř každá ze sražených lidských kuželek srážela další a další, kteří padali přes nebezpečnou hranici a okamžitě zase zpětně rozvraceli draze vykoupenou rovnováhu.

PAN BLEKINSOP VŠAK JIŽ DETAILY NEVNÍMAL. Jeho čilá mysl, zvyklá kalkulovat s velkými množstvími jednotlivců, násobila tragickou událost, jíž byl svědkem, dvanácti sty mílemi délky dopravního pásu. Z výsledku jej zamrazilo.

K Blekinsopovu úžasu se Gaines nijak nesnažil pomáhat ležícím ani uklidňovat zpanikařený dav, ale s bezvýraznou tváří se otočil a vracel se zpět do restaurace. Když se Blekinsop ujistil, že tam opravdu míří, zatahal jej za rukáv.

„Nepůjdeme pomoci těm lidem?“

Chladný pohled muže, který mu odpověděl, neměl nic společného s jeho příjemným, mladistvě působícím hostitelem, jímž byl před několika minutami. „Ne. Těm pomohou lidé kolem – já mám na starosti celou silnici. Neotravujte.“

Zaražený a trochu rozhořčený politik poslechl. Racionální částí své mysli věděl, že má hlavní inženýr pravdu – muž zodpovědný za bezpečnost miliónů se nemůže nechat odvést od své povinnosti několika jedinci. Chladný a lhostejný přístup toho muže jej však popuzoval.

Gaines už byl mezitím zase v restauraci. „Paní McCoyová, kde tu máte nouzový východ.“

„U skladu, pane.“

Gaines tam spěšně zamířil a Blekinsop se mu hnal v patách. Nervózní mladý Filipínec, který připravoval saláty, hbitě uskočil z cesty, když hlavní inženýr nedbalým pohybem smetl hromadu připravené zeleniny na podlahu a vyskočil na pult, kde původně ležela. Přímo nad jeho hlavou a v dosahu paží se nalézal okrouhlý průlez, jehož poklop se otevíral otočným kolem. K okraji otvoru byl připevněn na pantech krátký žebřík, momentálně překlopený na strop a zajištěný tam hákem.

Blekinsop se škrábal po žebříku za Gainesem tak rychle, jak jen mohl, až ztratil klobouk. Když se vynořil na střeše budovy, Gaines už prohledával strop silnice baterkou. Šoural se po střeše sem a tam, ohnutý v předklonu v těsném, čtyři stopy vysokém prostoru mezi restaurací a zastřešením silnice.

To, co hledal, našel asi o padesát stop dál – další průlez podobný tomu, jímž se dostali z restaurace. Otočil železným kolem zámku a postavil se do průlezu, načež opřel ruce o jeho okraje a jedním švihem se vyhoupl nahoru na střechu silnice. Jeho společník jej následoval, byť zdaleka ne tak snadno. Stáli tam ve tmě a cítili, jak jim do tváří padá drobný studený déšť. Pod nohama se jim do nedohledna táhl pás slunečních panelů, vyzařujících slabou mléčnou záři, jak z nich unikalo nepatrné procento sluneční energie, jež nedokázaly přeměnit v elektrický proud. Výsledným efektem nebylo dobře osvětlené okolí, ale spíše dojem strašidelné zasněžené pláně, osvětlené svitem hvězd.

Záře však zřetelně ukazovala cestu, po níž se museli dát, aby dorazili k deštěm zmáčené stěně budov lemujících silnici. Cesta představovala úzký černý pás, klenoucí se do tmy kousek nad plochou křivkou střechy. Vydali se po ní mírným poklusem tak rychle, jak jen kluzký povrch a tma dovolovaly, zatímco Blekinsopova mysl se pořád ještě rozčilovala nad Gainesovou otrlou lhostejností k tomu, co se děje kolem. Blekinsop sám, ačkoli byl nadán pronikavou inteligencí, patřil mezi vlídné a účastné lidi – bez kteréhožto rysu dlouhodobě přežije jen málokterý politik.

Díky svému založení instinktivně nedůvěřoval komukoli, kdo se řídil pouze a jenom přísnou logikou. Byl si vědom, že z jejího hlediska nelze nijak zdůvodnit pokračování lidské rasy, a už vůbec ne lidských hodnot, jimž sloužil.

Kdyby však dokázal proniknout maskou svého společníka, rychle by se uklidnil. Pravda, Gainesova výjimečně inteligentní mysl na povrchu fungovala jako elektronický integrátor – třídila dostupná data, činila předběžná rozhodnutí, odkládala vyvození závěrů až do chvíle, kdy bude k dispozici dostatek potřebných informací, zkoumala možné alternativy. Pod touto vrstvou však – v části, vykázané tuhou sebekázní z jeviště mysli – zuřily emoce v bouři výčitek svědomí a pochyb. Této části hlavního inženýra Gainese se dělalo špatně z utrpení, které se nacházelo kolem a, jak bylo zřejmé, ještě v mnohonásobně větším měřítku po celé délce silnice. Přestože si nebyl vědom žádné vlastní chyby, stále cítil vinu, neboť vedoucí postavení s sebou přináší i odpovědnost.

Až příliš dlouho nesl na svých bedrech nadlidsky těžké břímě vlády – kterou žádný příčetný tvor nemohl nést s klidem a úsměvem na rtech – a v tuto chvíli byl zlověstně blízko onomu duševnímu rozpoložení, které přiměje kapitána setrvat na můstku své potápějící se lodi. Jediné, co jej drželo při životě, byla akutní potřeba zachránit, co se dá.

Avšak ani stopa z tohoto vnitřního konfliktu nepronikla ven, na jeho tvář.

Na stěně budov zářila řada zelených šipek, ukazujících vlevo. Nad nimi, na konci úzkého chodníčku, svítil nápis: „DOLŮ“. Vydali se tam, Gaines rychlými kroky a Blekinsop se supěním za ním, ke dveřím ve stěně, jež ústily na úzké schodiště osvětlené jedinou zářivou trubicí. Gaines po něm seběhl s Blekinsopem v patách a vynořil se na přeplněném a hlučném pevném chodníku, lemujícím severní silnici.

Hned vedle schodiště, napravo, stála veřejná telebudka. Sklonitovými dveřmi viděli korpulentního, dobře oblečeného muže, rozmlouvajícího vážně s nějakou ženou na obrazovce. Před budkou čekali další tři lidé.

Gaines se mezi nimi prodral, rozrazil dveře, popadl užaslého a rozhořčeného muže za ramena a vyhodil jej ven, kopnutím za ním zavíraje dveře. Jediným mávnutím paže smazal stínítko dřív, než mohla matróna na něm zaprotestovat, a stiskl tlačítko nouzového volání. Vytočil svůj soukromý kód a zakrátko se již díval do ztrápené tváře službukonajícího inženýra Davidsona.

„Podejte hlášení!“

„To jste vy, náčelníku! Díky Bohu! Kde jste?“ Davidsonova úleva byla až dojemná.

„Podejte hlášení!“

Velící inženýr služby potlačil své emoce a uposlechl. Hovořil v jasných, úsečných větách: „V sedm-nula-devět stoupla náhle hodnota pnutí v pruhu dvacet, sektor Sacramento. Než mohlo být provedeno jakékoli nápravné opatření, pnutí přerostlo kritickou mez: přerušovače odpojily přívod energie. Příčina závady neznáma. Přímý dotaz na stanoviště služby Sacramento zůstal bez odpovědi. Tamější služba neodpovídá ani na nouzovém ani na civilním okruhu. Pokusy o navázání spojení stále pokračují. Ze Stocktonu, subsektor deset, odeslán posel.

Nejsou hlášeni žádní ranění. Po veřejném okruhu vysíláno varovné hlášení žádající cestující, aby uvolnili pruh devatenáct. Evakuace zahájena.“

„Ranění jsou,“ přerušil jej Gaines. „Zahajte pohotovostní postup – a povolejte policejní i zdravotnickou pohotovost. Pohyb!“

„Ano, pane!“ vyštěkl Davidson a mávl za sebe – ale jeho kadet už stál vedle něj. „Mám zastavit i zbytek silnice, náčelníku?“

„Ne. Co odezněl ten první zmatek, další ztráty už patrně nebudou. Opakujte varování na veřejném okruhu. Udržujte ostatní pruhy v chodu, nebo vznikne dopravní zácpa, jakou by neodstranil ani sám ďábel.“ Gaines dobře věděl, že znovu rozjet plně naložené pásy by bylo nemožné. Rotory by tak velkou zátěž neutáhly. Pokud by se zastavila celá silnice, museli by evakuovat všechny pásy, opravit poruchu na pásu dvacet, rozjet všechny pruhy na původní rychlost a pak čelit návalu cestujících, kteří by se za tu dobu nashromáždili. Než by to vše stihli, představovalo by pět miliónů zpanikařených lidí problém, který by i policie jen těžko zvládla. Bylo snazší evakuovat cestující z pásu dvacet po střeše ven a umožnit jim dostat se domů po zbývajících pásech. „Uvědomte starostu a guvernéra, že jsem převzal nouzové velení nad postiženou oblastí. Totéž sdělte policejnímu náčelníkovi – ať jedná podle vašich rozkazů. Potom instruujte komandanta, aby ozbrojil všechny kadety, které má k dispozici a očekával další rozkazy. Proveďte!“

„Ano, pane. Mám odvolat službukonající techniky?“

„Ne. Tohle není technická závada. Podívejte se na údaje, které máte. Celý sektor se zastavil zároveň – někdo rotory úmyslně a koordinovaně odpojil. Vyhlašte pohotovost pro techniky, kteří neslouží, ale nedávejte jim zbraně ani je neposílejte dolů. Řekněte komandantovi, aby co nejrychleji poslal všechny starší kadety, které má, do kanceláře stocktonského subsektoru číslo deset. Jakmile dorazí, budou se mi hlásit. Dostanou brouky, pistole a granáty s uspávacím plynem.“

„Ano, pane.“ K Davidsonovi se sklonil jeden z podřízených a pošeptal mu cosi do ucha. „Chce s vámi mluvit guvernér, náčelníku.“

„Nemůžu – a nemůžete ani vy. Kdo vás má střídat? Už jste pro něj poslali?“

„Hubbard – právě přišel.“

„Ať s nimi promluví on – s guvernérem, se starostou, se zástupci tisku, s kýmkoli, kdo zavolá; třeba i s Bílým domem. Vy zůstanete ve službě. Končím spojení. Ozvu se, jakmile najdu průzkumné vozidlo.“ Opustil budku dřív, než Davidsonův obraz stačil vyhasnout.

Blekinsop se neodvažoval promluvit, následoval jej však na dvacetimílový pruh. Tam se Gaines zastavil, těsně vedle větrolamu, otočil se a soustředěně sledoval zeď za chodníkem vedle pásu. Po chvilce zřejmě nalezl nějakou značku či orientační bod – jakou, neměl jeho společník ani tušení – a vyskočil zpět na chodník tak rychle, že překvapený Blekinsop jel ještě dobrých sto stop a málem Gainese ztratil. Ten zmizel do jakýchsi dveří a pádil dolů po schodech, jež za dveřmi začínaly.

Dostali se dolů k mašinérii silnice, na dlouhý úzký ochoz. Pohltil je neustávající hluk, bušící do jejich těl i ušních bubínků. Blekinsop pomalu nalezl odvahu obrátit se čelem ke zdroji hluku a rozhlédnout se. Přímo před ním, osvětlený žlutou září sodíkové lampy, se nalézal jeden z rotorů, který poháněl pětimílový pás. Jeho velké, bubnu podobné soukolí se pomalu otáčelo po ložiskách ve svém středu. Nejvyšší bod bubnu se tiskl k rubové straně silnice a uděloval jí rozvážný, pravidelný pohyb.

Doleva a doprava odtud, na sto yardů každým směrem a ještě dál, kam až byl Blekinsop schopen dohlédnout, se v pravidelných intervalech rýsovaly další rotory. Mezi nimi se táhla řada válečků, nahloučených vedle sebe jako cigarety v krabičce, které zajišťovaly pevný podklad pásům a bránily tak

jejich prohýbání. Válečky byly neseny oblouky z ocelových nosníků, za nimiž vykukovaly jedna za druhou řady rotorů, přičemž každá další řada rotovala rychleji než ta předcházející.

Kousek dál, za řadou ocelových nosných pilířů, vedla paralelně s ochozem dlážděná cesta, spojená s ochozem nedalekou rampou. Gaines se po ní rozhlížel, očividně rozladěně. Blekinsop se jej chtěl zeptat, co mu vadí, ale zjistil, že zvuk jeho hlasu se utápí v okolním hluku. Ať dělal, co mohl, nedokázal přehlušit řev tisíců rotorů a statisíců válečků.

Gaines pohyb jeho rtů spatřil a uhádl jeho otázku. Přiložil k Blekinsopovu uchu trychtýř z dlaní a zakřičel. „Není tu auto – mělo tu být auto!“

Australan ve snaze pomoci uchopil Gainese za paži a ukázal do hloubi mechanické džungle. Pohled hlavního inženýra se zaměřil naznačeným směrem a zaznamenal cosi, co Gaines předtím ve svém spěchu přehlédl – asi půltucet mužů, kutících cosi s rotorem o pár pruhů dál. Pomocí jakéhosi heveru spustili rotor níž, až už ztratil kontakt s běhounem pásu, a chystali se jej nahradit jiným, připraveným na nízkém, těžkém nákladním autě.

Hlavní inženýr se vděčně usmál a zaměřil na skupinu svou baterku, přičemž zúžil její paprsek do ostrého paprsku. Jeden z techniků vzhlédl a Gaines zablikal světlem v opakované, nepravidelné sekvenci. Postava se odpoutala od skupiny a rozeběhla se k nim.

Byl to štíhlý mladík oblečený v montérkách. Na hlavě měl chrániče uší a absurdní kastrůlkovitou čapku, blýskající se zlatými prýmky a nějakým odznakem. Poznal hlavního inženýra a zasalutoval s vážným, mladistvě dychtivým výrazem v tváři.

Gaines vstrčil svítilnu do kapsy a jal se rychle gestikulovat oběma rukama – jasnými a strohými gesty. Každé z nich bylo míněno smrtelně vážně a mělo očividně nějaký význam, asi jako v řeči hluchoněmých. Blekinsop zalovil ve svých troskách znalostí z antropologie a usoudil, že se Gainesův proslov podobá ze všeho nejvíc znakové řeči amerických Indiánů, s některými prvky havajského hula. Samozřejmě, podoba byla pouze vnější – tato řeč byla vyvinuta pro speciální terminologii a tak by jí nerozuměl ani znalec některé z oněch primitivních kultur.

Kadet mu odpověděl stejně, přikročil k okraji vozovky a posvítil baterkou směrem na jih. Kuželem světla nalezl auto, dosud ještě notný kus cesty vzdálené, ale blížící se značnou rychlostí. Záhy zabrzdilo a zastavilo kousek od nich.

Byl to malý vůz vejčitého tvaru, spočívající na dvou kolech za sebou. Vpředu se odklopila karosérie a objevil se řidič, další kadet. Gaines k němu pronesl několik slov ve znakové řeči a pak nahnal Blekinsopa před sebou do stísněného prostoru pro cestující.

Když za sebou zavírali sklonitový poklop, zacloumal s nimi poryv větru a Australan zvedl hlavu právě včas, aby zaznamenal poslední ze tří mnohem větších vozů, jak se řítí kolem. Mířily na sever rychlostí ne nižší než dvě stě mil v hodině. Blekinsop měl dojem, že za oknem rozeznal kadetské čepičky, ale jist si tím nebyl.

Na další hloubání v tomto směru však už neměl dost klidu; řidičův rozjezd byl rychlý a prudký. Gaines však drtivý tah zrychlení ignoroval a už volal palubním komunikátorem Davidsonovi. Jakmile zapadly dveře auta, rozhostilo se tu ticho – přinejmenším ve srovnání s hlukem venku. Na stínítku se vynořila tvář operátorky v ústředně.

„Dejte mi Davidsona – hlavní dozorčí kancelář!“

„Ach! To je pan Gaines! Pane Gainesi, chce s vámi mluvit starosta.“

„Odkažte ho na někoho jiného – a dejte mi Davidsona. Pohyb!“

„Ano, pane!“

„A ještě něco – nechte tenhle okruh zapojený na Davidsonově řídící desce, dokud vám osobně neřeknu, abyste ho zrušila.“

„Dobrá.“ Její tvář zmizela, aby ji vystřídal dozorčí inženýr.

„To jste vy, náčelníku? Postupujeme podle plánu – zatím O.K. a beze změn.“

„Výborně. Najdete mne buď na tomto okruhu, nebo v kanceláři subsektoru deset. Prozatím končím.“ Davidsonova tvář ustoupila nosíku operátorky.

„Volá vaše paní, pane Gainesi. Budete s ní mluvit?“

Gaines zavrčel cosi ne právě galantního, ale přikývl.

Podoba paní Gainesové se objevila takřka ihned. Vychrlil svá slova, ještě než stačila promluvit. „Miláčku jsem v pořádku nemusíš se o mne bát vrátím se domů jak jen budu moci ale teď mám moc práce.“ Vzápětí již plácnutím do ovládání stínítko smazal.

Prudce zabrzdili vedle schodů, vedoucích do dozorčí kanceláře subsektoru deset, a vyhrnuli se ven. U rampy stála tři velká nákladní auta a poblíž neklidně přešlapovaly tři čety kadetů.

Jeden z nich vypochodoval v pozoru ke Gainesovi a zasalutoval. „Lindsay, pane – dozorčí kadet-inženýr. Dozorčí inženýr váš žádá, abyste za ním ihned přišel do dozorčí místnosti.“

Dozorčí inženýr sedící v křesle k ním zvedl oči.

„Náčelníku – volá vás Van Kleeck.“

„Dejte mi ho.“

Jakmile se na rozměrném stínítku objevil Van Kleeck, Gaines jej přivítal. „Nazdárek, Vane. Kde jsi?“

„V sacramentské kanceláři. Poslouchej…“

„V Sacramentu? To je dobře. Podej hlášení.“

Van Kleeck se zamračil. „Do háje s hlášením! Už nejsem tvůj zástupce, Gainesi. Něco ti řeknu…“

„O čem to ksakru mluvíš?“

„Poslouchej, Gainesi, a nepřerušuj mne – pak se to dozvíš. Skončil jsi. Byl jsem jmenován ředitelem Prozatímního řídícího výboru Nového řádu.“

„Vane, nepomátl ses? Co myslíš tím novým řádem?“

„Funkcionalistickou revoluci. My jdeme s ní – ale ty jsi skončil. Pruh dvacet jsme zastavili, abys aspoň maličko poznal, co dovedeme.“

FUNKCE ČLOVĚKA: POJEDNÁNÍ O PŘIROZENÉM ŘÁDU VE SPOLEČNOSTI, bible funkcionalistů, byla poprvé vydána v roce 1930. Podle toho, co se v ní tvrdilo, to měla být vědecky přesná teorie sociálních vztahů. Její autor, Paul Decker, zavrhoval „přežité a zbytečné“ ideje demokracie a lidské rovnosti a nahrazoval je systémem, v němž byly lidské bytosti posuzovány na základě „funkčnosti“, to jest podle role, jakou zastávaly v ekonomickém řetězci. Základní princip, na němž teorie stála, byl názor, že člověk má právo a vlastně i povinnost použít vůči svým spoluobčanům veškerou moc a sílu, jež mu skýtá jeho společenská funkce. Jakákoli jiná forma společenského uspořádání byla hloupá, idealistická a odporující „přirozenému řádu“.

Složitost systému, kde každá složka závisela na druhé, provázanost ekonomického života – to byly jevy, které autorovi patrně zcela unikly.

Jeho názory byly obaleny jalovostmi mechanistické pseudofilosofie, založené na pozorování hierarchie ve slepičím hejnu, a na známých Pavlovových experimentech s podmíněnými reflexy u psů. Decker však zapomněl, že lidské bytosti nejsou ani psi, ani domácí drůbež. Starý doktor Pavlov jej zcela ignoroval, jako ostatně tolik dalších, kteří zaslepeně a nevědecky vyvozovali dogmata z jeho důležitých, avšak striktně na fyziologické pole omezených experimentů.

Funkcionalismus neovládl pole hned; ve třicátých letech měl skoro každý, od řidiče kamiónů až po prostitutku, v šuplíku vlastní schéma fungování světa, k vysvětlení během šesti rychlých lekcí – a překvapivé procento z nich své schéma dokázalo dostat do tisku. Na rozdíl od svých ideologických souputníků se však funkcionalismus postupně šířil. Zvláště populární byl mezi prostými lidmi, kteří se rádi nechali přesvědčit, že právě jejich práce je nepostradatelná a že tedy podle „přirozeného řádu“ by právě oni měli vládnout všem. Vzhledem k tomu, kolik společenských funkcí bylo skutečně nepostradatelných, nebyl problém přesvědčit sám sebe o tak lákavé vizi.

Gaines na Van Kleecka chvíli upřeně zíral, než odpověděl. „Vane,“ promluvil pak pomalu, „nemyslíš si snad, že ti tohle projde, že ne?“

Mužík na stínítku nadmul prsa. „Proč ne? My jsme s tebou skoncovali. Nemůžeš rozběhnout pruh dvacet, dokud ti to nedovolím, a pokud to bude nutné, mohu zastavit celou silnici.“

Gainesovi začínalo být nepříjemně jasné, že jedná s nafoukancem, který pozbyl zdravého rozumu. Přiměl se ke klidu. „Jistěže můžeš, Vane – ale co zbytek země? Copak si myslíš, že armáda Spojených států bude klidně sedět a dívat se, jak si z Kalifornie děláš soukromou feudální říši?“

Van Kleeck se zatvářil vychytrale. „S tím jsem počítal. Právě jsem odeslal manifest všem silničním technikům po celé zemi, kde jim sděluji, co jsme udělali, a seznamuji je s jejich právy. Až se zastaví i ta poslední silnice v zemi a lidé začnou hladovět, myslím, že si prezident rozmyslí na nás poslat armádu. Jistě, může poslat nějaké komando, aby mě zajalo nebo zabilo – nebojím se zemřít! – ale neodváží se střílet techniky jako třídu, protože bez nás se země neobejde. Dříve nebo později se s námi bude muset dohodnout – a přistoupit na naše podmínky!“

To, co řekl, byla trpká pravda. Pokud by se povstání techniků rozšířilo po celé zemi, vláda je nebude moci řešit silou – stejně jako nelze léčit bolení hlavy prostřelením mozku. Ale opravdu se rozšíří po celé zemi?

„A proč si myslíš, že technici v ostatních státech Unie půjdou s tebou?“

„A proč ne? To, co chceme, je jen přirozený řád věcí. Jsme ve věku strojů; rozhodující silou všeho jsou technici, ohlupovaní zastaralými frázemi, aby nevyužili svou moc. A ze všech tříd techniků jsou nejdůležitější a naprosto nepostradatelní silniční technici. Od nynějška tedy budou vše řídit oni – tak velí přirozený řád!“ Odvrátil se a přehraboval se v jakýchsi dokumentech na psacím stole, načež dodal přes rameno, „To je prozatím všechno, Gainesi – musím ještě zavolat do Bílého domu a poinformovat prezidenta, jak se věci mají. Chovej se slušně a nic se ti nestane.“

Gaines mlčky a bez hnutí seděl ještě několik minut poté, co se stínítko vyprázdnilo. Tak je to tedy. Přemítal, jaký účinek může mít Van Kleeckovo provolání na techniky v jiných částech země. Žádný, pomyslel si – ale předtím by ho také nenapadlo, že se něco takového může stát mezi jeho vlastními techniky. Snad udělal chybu, když odmítl mluvit s kýmkoli mimo lidi od silnic. Ne – pokud by rozprávěl s guvernérem či s novináři, patrně by s nimi seděl ještě teď. A přece…

Zavolal Davidsonovi.

„Nejsou nějaké potíže s jinými sektory, Dave?“

„Žádné, náčelníku.“

„Nebo s nějakými jinými silnicemi?“

„Žádná zpráva tohoto typu nepřišla.“

„Slyšel jste můj rozhovor s Van Kleeckem?“

„Jsem připojen na váš okruh, takže ano.“

„Dobrá. Ať Hubbard zavolá prezidentovi a guvernérovi; vyřiďte mu, že jsem rozhodně proti použití síly – alespoň dokud se tenhle rozruch omezí jen na tuto silnici. Ať jim poví, že odmítám nést odpovědnost za následky, pokud sem vtrhnou dřív, než výslovně požádám o pomoc.“

Davidson se zatvářit pochybovačně. „Myslíte, že je to moudré, náčelníku?“

„Ano, myslím! Jestli se pokusíme smést Van Kleecka a ty jeho horké hlavy, můžeme tím vyprovokovat skutečně celonárodní povstání. Navíc je Van Kleeck schopen zničit silnici tak, že ji ani pánbůh nedá dohromady. Jaké je teď vytížení silnic?“

„Padesát tři procent; večerní špička se blíží.“

„A co pruh dvacet?“

„Je téměř evakuován.“

„Dobrá. Vykliďte silnice hned, jak jen to bude možné. Ještě líp – ať policejní náčelník postaví hlídky do vchodů, aby nenastupovali noví cestující. Van může kdykoli zastavit kterýkoli z pruhů – nebo to možná budu muset udělat já sám. Mám v plánu toto: půjdu dolů s ozbrojenými kadety, které tu mám. Budeme postupovat na sever a překonáme každý odpor, na který narazíme. Vy za námi ihned pošlete dozorčí techniky a údržbářské čety. Každý rotor odpojíte a přepojíte ho na kontrolní stanici Stockton. Bude to dost divoké klubko drátů, navíc bez nouzových přerušovačů, takže pošlete dost techniků, aby odstraňovali veškeré závady dřív, než způsobí havárii.

Pokud se nám to povede, sebereme Van Kleeckovi vládu nad Sacramentem přímo pod rukama. Pak si může zůstat v sacramentské řídící stanici, dokud nevyhladoví a nepřijde k rozumu.“ Ukončil hovor a otočil se k dozorčímu inženýru subsektoru. „Edmundsi, dejte mi přilbu – a pistoli.“

„Ano, pane.“ Otevřel zásuvku a podal Gainesovi štíhlou, nebezpečně vyhlížející zbraň. Ten si ji zastrčil za pás a vzal si přilbu, kterou si narazil na hlavu; jen protihlukové ušní klapky nechal zvednuté. Blekinsop si odkašlal.

„Mohl bych – ehm – mohl bych také dostat jednu přilbu?“ zeptal se.

„Cože?“ Gaines si jej teprve teď všiml. „Vy ji nebudete potřebovat pane Blekinsope. Chci, abyste zůstal tady a počkal, dokud vám nedám další pokyn.“

„Ale…“ australský ministr se chystal něco namítnout, ale pak si to očividně rozmyslel. Ode dveří zavolal Gainese dozorčí kadet-inženýr. „Pane Gainesi, přišel nějaký technik a trvá na tom, že s vámi musí mluvit; jmenuje se Harvey.“

„To není možné.“

„Je ze sektoru Sacramento, pane.“

„Cože? Pošlete ho sem.“

Harvey rychle Gainesovi vylíčil, co viděl a slyšel na odpolední schůzi cechu. „Votrávil jsem se a šel pryč, zatímco ostatní ještě mleli pantem, náčelníku. Pak jsem je pustil z hlavy, až se zastavila dvacítka. Pak sem zaslech, že je nějakej rozruch v sektoru Sacramento, a řek jsem si, že zajdu za váma.“

„Jak dlouho už se tohle chystá?“

„Nějakou dobu už jo. Víte, jak to chodí; všude se najde pár věčnejch ukřivděnců a spousta z nich jsou funkcionalisti. Jenže nemůžete vodmítnout makat s chlapem jen proto, že má jiný politický názory. Tohle je svobodná země.“

„Měl jste přijít dřív, Harvey.“ Harvey se zarytě díval do země a Gaines mu okamžik pátravě hleděl do tváře. „Ne, asi máte pravdu. Je to moje práce, dávat pozor na vaše kolegy, a ne vaše. Jak říkáte, tohle je svobodná země. Ještě něco?“

„No – když už to došlo tak daleko, možná bych vám mohl pomoct vytypovat mezi nimi vůdce.“

„Díky. Zůstanete se mnou. Chystáme se dolů, vyčistit tam ten nepořádek.“

Dveře místnosti se náhle rozlétly a objevil se kadet s technikem, vláčejíce mezi sebou těžké břemeno. Položili je na podlahu a čekali.

Byl to mladý muž, na první pohled mrtvý. Prsní část montérek měl nasáklou krvi. Gaines pohlédl na dozorčího inženýra. „Kdo je to?“

Edmunds se vzpamatoval. „Kadet Hughes – posel, kterého jsem odeslal do Sacramenta; když jsem se nemohl dovolat. Když se neozval, poslal jsem za ním Marstona a kadeta Jenkinse.“

Gaines cosi zamumlal a odvrátil se. „Pojďte, Harvey.“

Rozpoložení kadetů čekajících dole se očividně změnilo. Gaines postřehl, že chlapeckou dychtivost vystřídaly pocity mnohem pochmurnější. Probíhalo mezi nimi mnoho výměn posunků a někteří se zřejmě ujišťovali, zda mají nabité pistole.

Spočítal je a povolal si jejich velitele. Následoval krátký sled gest. Kadet zasalutoval, otočil se ke svým mužům, učinil rychlý posunek a mávl paží. Vyšli po schodech do prázdné místnosti pro pohotovostní čety. Gaines je následoval.

Jakmile za nimi zapadly dveře a hluk zvenčí ustal, promluvil k ním. „Viděli jste, jak přinesli Hughese – kdo z vás chce dostat příležitost zabít neřáda, který mu to udělal?“

Tři z kadetů reagovali téměř okamžitě; vyšli z řady vpřed. Gaines si je chladně změřil. „Výborně. Vy tři odevzdejte zbraně a vraťte se do svých ubikací. A všichni další, kdo si myslí, že se jdeme mstít nebo lovit lidi; se k ním můžou připojit.“ Okamžik vyčkával, než pokračoval dál. „Sektoru Sacramento se zmocnily nepovolané osoby. Hodláme v něm opět obnovit pořádek – pokud možno beze ztrát na životech na obou stranách, a pokud možno i bez zastavení silnic. Náš plán zní: převzít kontrolu nad stroji dole, rotor po rotoru, a přepojit je na řízení ze Stocktonu. Úkolem této skupiny bude sejít dolů, postupovat tudy na sever a najít a přemoci všechny, kdo vám budou stát v cestě. Mějte však na paměti, že většina lidí, které zajmete, může být nevinná. Pokud to nepůjde jinak, použijete granáty s uspávacím plynem a jen v nejkrajnějším případě začnete střílet.

Kadetní kapitáne, rozdělte své muže do skupin po deseti a vyberte pro každou skupinu velitele. Každá skupina se dole rozvine do rojnice, nasedne na brouky a bude postupovat k severu rychlostí patnáct mil za hodinu. Udržujte mezi řadami vzdálenost sto yardů. Kdykoli někoho spatříte, soustředí se na něj celá vlna, zajme jej a dopraví do transportního auta, aby dál pokračovala jako poslední vlna. Transportéry, které vás sem dopravily, budou sbírat zajatce. Dejte jejich řidičům instrukci, aby drželi krok s druhou vlnou.

Dále vytvoříte údernou skupinu, která obsadí řídící místnosti subsektoru, ale žádné z nich se ani nedotknete, dokud nebude celý sektor přepojen na Stockton. Spojení se Stocktonem navážete, až bude zapotřebí.

Nějaké dotazy?“ Přejel očima po mladých tvářích. Když nikdo nepromluvil, otočil se zpět k veliteli skupiny. „Dobrá, pane. Proveďte rozkazy!“

NEŽ SKONČILY VEŠKERÉ PŘÍPRAVY, dorazila i skupina techniků pro druhý sled a Gaines dal inženýrovi v jejich čele patřičné instrukce. Mezitím už kadeti stáli u svých strojů a čekali. Kadetní kapitán se s očekáváním díval na Gainese. Ten přikývl; kadet mávl rukou a první řada nasedla a vyrazila.

Gaines a Harvey nasedli rovněž na brouky a drželi se velitele formace, nějakých pětadvacet yardů za první řadou. Hlavní inženýr už dávno nejel na některém z těchto hloupě vyhlížejících vozítek a připadal si trochu neohrabaně. Pravda, brouk svému jezdci důstojnosti nepřidá – jak by také mohl, když má velikost a tvary kuchyňské stoličky a jediné kolo, na němž díky gyrostabilizátorům balancuje. Je však dokonale přizpůsoben ke hlídkování v labyrintu strojů dole, protože dokáže projet každým otvorem, kterým se protáhnou ramena řidiče, je snadno ovladatelný a dokáže trpělivě stát ve vzpřímené poloze a čekat, když jezdec potřebuje slézt.

Malé průzkumné vozidlo jelo kousek za Gainesem, proplétaje se mezi rotory, zatímco audio… a telekomunikátor uvnitř sloužily Gainesovi jako pojítko se vším, co měl hlavní inženýr na starosti.

Prvních dvě stě yardů sektoru Sacramento uběhlo bez jakéhokoli incidentu, pak však jeden z kadetů zpozoroval brouka zaparkovaného u jednoho z rotorů. Technik, který na něm přijel, kontroloval cosi na přívodech u ukotvení rotoru a nevšiml si jich. Byl neozbrojen a nekladl odpor, jeho překvapení se však záhy změnilo v rozhořčení a hněv.

Malá velitelská skupinka počkala a nechala se předjet další údernou vlnou.

O tři míle dál činil úlovek třicet sedm zajatců, bez ztráty na životech. Dva kadeti utrpěli menší zranění a dostali příkaz, aby se stáhli do týlu. Pouze čtyři ze zajatců byli ozbrojeni, z toho jednoho Harvey identifikoval jako jednoho z vůdců vzpoury. Harvey vyjádřil přání se vzbouřenci vyjednávat, pokud se k tomu naskytne příležitost. Gaines předběžně souhlasil. Znal Harveyho jako dlouholetého a poctivého předáka a byl ochoten zkusit vše, co poskytovalo naději zvítězit s minimálním násilím.

Krátce nato se první vlna vrhla po dalším technikovi. Zdržoval se za jedním z rotorů a měl je za zády dřív, než si toho vůbec všiml. Nepokoušel se o odpor, přestože měl zbraně, a celá událost by vůbec nestála za zmínku, nebýt přenosného telefonu – speciálního typu, vyvinutého pro hlučné prostředí – který měl zapojen do zdířky u paty rotoru a do něhož právě hovořil.

Gaines ke skupině dorazil ve chvíli, kdy byl zajatec odzbrojen a spoután. Škubl za měkkou gumovou masku telefonu a vytrhl ji z mužových úst tak prudce, až cítil, jak sluchátko – kondukční sluchátko, předávající své impulsy přímo na kost čelisti – zaskřípalo o zuby. Zajatec vyplivl kus ulomeného zubu a zlobně na ně zablýskal pohledem, ignoroval však jakékoli otázky.

Přes rychlý postup skupiny bylo dost pravděpodobné, že ztratili výhodu překvapení. Napříště musí postupovat s vědomím, že jejich zajatec stačil oznámit postupující útok. Mezi liniemi proběhl vzkaz, aby všichni postupovali s maximální opatrností.

Gainesův pesimismus se zakrátko ukázal být na místě. Několik set yardů před nimi se záhy vynořila skupina mužů jedoucích proti ním. Byly jich přinejmenším dvě desítky, avšak přesný počet nešlo stanovit, neboť se muži kryli při postupu za rotory. Harvey se podíval na Gainese; ten přisvědčil a pokynul kadetnímu kapitánovi, aby zastavil svou jednotku.

Harvey vyjel sám vpřed, beze zbraní a s rukama pozdviženýma vysoko nad hlavu, ovládaje své vozidlo jen náklonem těla. Skupina vzbouřenců nejistě sledovala jeho postup a nakonec se sama zastavila. Harvey se přiblížil na deset yardů a zastavil se i on. Jeden z nich, očividně vůdce, k němu promluvil znakovou řečí a on odpověděl.

Byli příliš daleko, než aby v matném žlutém světle mohli sledovat obsah diskuse. Trvala několik minut a pak se oba odmlčeli. Vůdce zřejmě váhal, co dělat. Jeden z mužů ve skupině povyjel vpřed, zastrčil pistoli do pouzdra a cosi na vůdce zuřivě gestikuloval, ten ale potřásl hlavou.

Muž zopakoval své argumenty, ale dostal tutéž zápornou odpověď. Se znechuceným mávnutím ruky

vytrhl pistoli a vystřelil na Harveyho. Ten se chytil za břicho a zlomil se v pase. Muž vystřelil znovu; Harvey sebou škubl a skácel se k zemi.

Kadetní kapitán nečekal na Gainesovo svolení. Vrah právě zvedl hlavu, když jej zasáhla kulka. Zatvářil se, jako by ho taková možnost velmi překvapila; byl mrtvý příliš rychle, než aby si to stačil uvědomit.

Kadeti zahájili palbu. Přestože jejich první vlna stála proti téměř dvojnásobně silnějšímu nepříteli, dokonale využila chvilkové demoralizace protivníka. Po první přestřelce byly síly zhruba srovnány a necelých třicet sekund po první záludné ráně byli všichni členové skupiny, kterou proti nim vzbouřenci vyslali, mrtvi zraněni nebo zajati. Gainesovy ztráty čítaly dva padlé (včetně zavražděného Harveyho) a dva raněné.

Hlavní inženýr změnil taktiku. Nyní, když bylo jejich tajemství prozrazeno, byla rozhodující rychlost a úderná síla. Drhá vlna dostala pokyn jet prakticky v patách první, třetí měla postupovat asi pětadvacet yardů za druhou. První tři sledy měly ignorovat neozbrojené muže a přenechávat je čtvrtému; naproti tomu obdržely příkaz střílet na kohokoli se zbraní.

Gaines je nabádal, aby se snažili svou střelbou spíše zranit než zabíjet, ale byl si vědom, že takový pokyn budou jen obtížně plnit. Ano, budou mrtví. Dobrá – on to nechtěl, ale nemá na vybranou. Každý ozbrojený vzbouřenec se může změnit ve vraha – a on své muže nemohl, pokud je chtěl uchovat naživu, příliš omezovat.

Jakmile byly přípravy na postup podle nové taktiky u konce, dal veliteli pokyn k jízdě a první dvě vlny vyrazily maximální rychlostí, jaké byli brouci schopni – necelých osmnáct mil za hodinu. Gaines je následovat.

Škubl řízením, aby se vyhnul Harveyho tělu, a proti své vůli na ně vrhl letmý pohled. Tvář měla ohavně žlutý nádech světla sodíkové výbojky, ale zračila se v ní krása pevného charakteru muže, který tady položil život. Gaines při tom pohledu už nelitoval, že dal pokyn střílet, ale starosti na něj dolehly ještě tíživěji než dřív.

Během několika následujících minut narazili na několik techniků, ale nebyl důvod použít zbraně. Gaines už začínal doufat ve vítězství bez větších ztrát, když náhle zaznamenal změnu v rytmickém dunění strojního zařízení, které pronikalo i mohutnou protihlukovou izolací jeho přilby. Zvedl jeden z ušních chráničů právě včas, aby zaslechl zpomalený, postupně slábnoucí hukot zastavujících se rotorů a válečků.

Silnice byla zastavena.

„Stůjte!“ křikl na velitele kadetů. Jeho slova se dutě rozlehla v nepřirozeném tichu.

Střecha doprovodného vozidla se odklopila. Spěšně k ní zamířil. „Náčelníku!“ zavolal kadet zevnitř. „Volá vás ústředna.“

Jakmile operátorka na stínítku postřehla Gainesovu tvář, nahradil ji Davidson. „Náčelníku,“ hlásil ihned, „volá vás Van Kleeck.“

„Kdo zastavil silnici?“

„On.“

„Nějaké další podstatné změny?“

„Ne – silnice byla ve chvíli, kdy ji zastavil, prakticky prázdná.“

„Dobrá. Dejte mi Van Kleecka.“

Tvář vůdce povstalců se při pohledu na Gainese zkřivila nezastíraným hněvem. Bývalý zástupce hlavního inženýra okamžitě vybuchl.

„Tak co?! Myslel sis, že blufuju, co? Co si myslíte teď, vážený pane hlavní inženýre?“

Gaines potlačil impuls říci mu do posledního detailu, co si myslí, a zvláště pak o něm samém. Každý rys Van Kleeckovy tváře, každý jeho pohyb jej iritoval jako skřípění křídy po tabuli.

Nemohl si však dovolit přepych říci mu to, co by chtěl. Chvíli hledal správný tón, jímž by uchlácholil svůj nadutý protějšek. „Musím přiznat, že jsi tohle kolo vyhrál, Vane – silnice stojí – ale nemysli si, že jsem tě nebral vážně. Znám tě příliš dlouho, než abych tě podceňoval. Vím, že to, co řekneš, také splníš.“

Van Kleeckovi uznání udělalo dobře, ale snažil se to nedat najevo. „Tak proč nepřijdeš k rozumu a nevzdáš to?“ vyjel na něj agresivně. „Nemůžeš vyhrát.“

„Možná ne, Vane, ale zkusit to prostě musím. Kromě toho,“ pokračoval, „proč bych nemohl vyhrát?

Sám jsi říkal, že můžu povolat celou americkou armádu.“

Van Kleeck se vítězně zašklebil. „Vidíš tohle?“ Zvedl elektrický spínač ve tvaru broskve, připojený na dlouhou šňůru. „Když to zmáčknu; vyhodím tím do povětří hezký kus celé dvacítky – všechno poletí přímo na onen svět. A jen tak na doplnění, než odsud odejdu, vezmu sekeru a zdemoluju tuhle řídící stanici.“

Gaines z celého srdce zatoužil, aby měl nějaké psychiatrické vzdělání. No – co se dá dělat; bude muset vystačit se znalostmi, které má, a důvěřovat svým instinktům a selskému rozumu, že mu vyberou vhodné odpovědi. „To je sice docela drastické, Vane, ale já nevidím možnost, jak bychom se mohli vzdát.“

„Ne? Tak se radši ještě zamysli. Jestli mě přinutíš vyhodit tu silnici do povětří, co ti všichni lidé, kteří tam budou?“

Gaines zuřivě přemýšlel. Nebylo pochyb, že je Van Kleeck schopen své hrozby uskutečnit; pouhá formulace jeho slov, dětinská tvrdohlavost a důraz, s jakým pronášel to své „jestli mě přinutíš…“, prozrazovaly nebezpečnou absenci rozumu v mentálních procesech jeho protivníka. A exploze tohoto typu, ať by k ní došlo kdekoli v hustě osídlené oblasti Sacramenta, by s největší pravděpodobností změnila v trosky jeden či dokonce více velkých činžáků a s jistotou by usmrtila prodavače na zasaženém úseku pruhu dvacet, nemluvě ani o náhodných kolemjdoucích. Van měl naprostou pravdu; neodváží se riskovat životy náhodných kolemjdoucích, kteří si toho rizika nebyli vědomi a nepouštěli se do něj dobrovolně – dokonce i za tu cenu, že se silnice už nikdy nerozjede.

Shrnuto a podtrženo – Gainese by nijak netěšilo riskovat vážné poškození silnice samé, ale bylo to riziko ztráty životů nevinných lidí, které jej činilo zcela bezmocným.

Hlavou mu zazněla známá melodie: „Slyšte, jak si předou! Koukejte, jak jedou! Ti z naší branže z práce nevybřednou.“' Co ale dělat? Co má dělat? „Kamkoli bys jel, vědět bys měl…“ Takhle se nedostane nikam.

Obrátil se zpět k stínítku. „Podívej, Vane, jsem si jistý, že nechceš vyhodit silnici do vzduchu, pokud to nebude bezpodmínečně nutné. Já taky ne. Co kdybych k vám zašel a trochu jsme si o tom popovídali? Dva rozumní lidé by se přece měli být schopni dohodnout.“

Van Kleeck se zatvářil podezřívavě. „Není to nějaký trik?“

„Jak by mohl? Přijdu sám a neozbrojen, tak rychle, jak dokážu dojet autem.“

„A co tvoji lidé?“

„Zůstanou sedět tam, kde jsou, dokud se nevrátím. Můžeš vyslat své pozorovatele.“

Van Kleeck okamžik bojoval sám se sebou, zmítán mezi strachem z léčky a vidinou potěšení z toho, jak si jeho bývalý nadřízený přijde pro podmínky, které mu on nadiktuje. Nakonec neochotně souhlasil.

Gaines zanechal své instrukce a řekl Davidsonovi, k čemu se chystá. „Pokud se do hodiny nevrátím, budete pokračovat sám, Dave.“

„Buďte opatrný, náčelníku.“

„Budu.“

Vyhnal řidiče z doprovodného auta a sjel z rampy na dlážděnou cestu, načež se rozjel plnou rychlostí na sever. Teď má konečně čas uspořádat si myšlenky – byť při rychlosti dvě stě mil za hodinu. I za předpokladu, že se dostanou z téhle kaše, bude potřeba učinit nějaké změny. Jasná jsou hned dvě bolestná poučení: za prvé, pruhy musí být vzájemně propojeny – tak, aby pokud jeden z nich výrazně změní rychlost, sousední pásy zpomalily nebo se zastavily. Už nikdy se nesmí opakovat to, k čemu došlo na dvacítce!

Ale to je jen podružný technický detail. Hlavní selhání měl na svědomí lidský faktor. Je třeba zlepšit psychologické testy u náboru a tak zajistit, že k silnicím budou přijímáni pouze svědomití a spolehliví lidé. Ale nesmysl – vždyť právě k tomu byly vyvinuty testy současné! Co jeho paměť sahala, testy podle vylepšené Humm-Wadsworth-Burtonovy metody ještě nikdy neselhaly – až dnes v sektoru Sacramento. Jak se Van Kleeckovi podařilo přimět celý sektor pečlivě prověřených mužů ke vzpouře?

To nedávalo smysl.

Personál nejedná iracionálně bez příčiny. Chování jednoho člověka nelze předvídat, ale lidé ve velkých skupinách se chovají přesně a mechanicky jako stroje. Jejich chování lze měřit, zkoumat,

hodnotit, předvídat. Vnitřním zrakem podvědomě přejel po kanceláři personálního úseku, po řadách spisů, po jeho úřednících – už to má! Má to! Van Kleeck, jako jeho zástupce, byl z titulu své funkce i vedoucím personálního útvaru pro celou silnici!

Bylo to jediné řešení, které vysvětlovalo vše. Jen a pouze personální měl dokonalou příležitost vybrat všechny vadné kusy a soustředit je do jednoho místa. Gaines byl navíc přesvědčen, že po celá léta docházelo k podvodům s osobnostními testy a že Van Kleeck záměrně přesouval muže, které potřeboval, do jednoho sektoru, přičemž falšoval jejich záznamy.

Což znamenalo další poučení – tvrdší testy pro funkcionáře. Žádnému z nich nelze důvěřovat bez neustálého dozoru a pravidelných kontrol. Dokonce i on, Gaines, bude muset byt pod kontrolou. Qui custodiet ipsos custodes? Kdo bude hlídat samotné hlídače? Možná, že je latina zastaralá a vyšlá z módy, ale Římané rozhodně nebyli hlupáci.

Konečně věděl, kde se stala chyba, a pocítil smutné uspokojení. Dohled a prověřování, kontroly a zase kontroly, tak zní odpověď. Možná je to neohrabané a neefektivní řešení, ale jakmile je někde nutno instalovat bezpečnostní pojistky, vždy to znamená ztrátu efektivnosti.

Neměl svěřovat tolik pravomocí do Van Kleeckových rukou, aniž toho muže lépe poznal. Ale to přece stále ještě může – Dotkl se nouzové brzdy a auto prudce zastavilo. „Centrálo, zkuste mne přepojit do mé kanceláře."

Ze stínítka na něj vykoukla tvář Dolores. „Jste tam – to je dobře!" usmál se na ni. „Už jsem se bál, že jste šla domů."

„Jsem tu, pane Gainesi."

„Hodná děvenka. Najděte mi Van Kleeckův osobní spis. Chci se podívat na jeho povahové hodnocení."

Vrátila se neuvěřitelně brzy a jala se mu předčítat čísla a příslušné legendy. Pokyvoval hlavou. Údaje potvrzovaly jeho podezření – utajený introvert – komplex méněcennosti. Zapadalo to do sebe.

„Poznámka komise," četla Dolores dál. „Přes určitou potenciální labilitu, na niž ukazují nadprůměrně vysoké hodnoty A a D, je komise přesvědčena, že prověřovaný je schopen vykonávat svou funkci. Má výjimečné schopnosti, co se týče řízení a jednání s lidmi. Doporučujeme proto, aby mu byla nabídnuta trvalá pracovní smlouva s perspektivním povýšením."

„To je všechno, Dolores. Díky."

„Ano, pane Gainesi."

„Vyrážím do rozhodující bitvy. Držte mi palce."

„Ale pane Gainesi –" Dolores ve fresenské kanceláři se dívala už jen do prázdné obrazovky.

„ODVEĎTE MNE K PANU VAN KLEECKOVI!"

Oslovený muž odvrátil zbraň od Gainesových žeber značně neochotně, pomyslel si Gaines – a gestem mu naznačil, aby šel po schodech vzhůru, sledován jeho bedlivým pohledem. Gaines vylezl z auta a poslechl.

Van Kleeck seděl v kontrolní místnosti sektoru, nikoli ve své kanceláři. Spolu s ním se v místnosti zdržoval asi tucet ozbrojených mužů.

„Dobrý večer, řediteli Van Kleecku." Mužíka Gainesovo oslovení očividně potěšilo.

„My si tady na tituly příliš nepotrpíme," opáčil s okázalou nedbalostí. „Říkejte mi prostě Van. Posaďte se, Gainesi."

Gaines se posadil. Potřeboval se zbavit těch ozbrojenců. Rozhlédl se s výrazem znuděného pobavení. „Copak se nedokážete s jedním neozbrojeným mužem vypořádat sám, Vane? Nebo si snad funkcionalisté vzájemně nevěří?"

Van Kleeckova tvář se zakabonila, ale Gainesův úsměv neochaboval. Konečně menší z obou mužů zvedl ze stolu pistoli a pokynul ke dveřím. „Běžte ven, hoši."

„Ale Vane…"

„Řekl jsem, běžte ven!"

Když osaměli, uchopil Van Kleeck elektrický spínač, který Gaines už spatřil během předchozího hovoru, a namířil pistoli na svého bývalého nadřízeného. „O.K.," zavrčel. „Zkus nějaký podraz, a poletí

to do vzduchu! Cos mi chtěl navrhnout?“

Gainesův provokativní úsměv se ještě rozšířil: Van Kleeck se zamračil. „Co je na tom tak zatraceně směšného?“

Tentokrát Gaines odpověděl. „Ty sám, Vane – opravdu. Rozpoutal jsi funkcionalistickou revoluci a jediné, co jsi jako její ředitel zatím vymyslel, je vyhodit do povětří silnici, která nás drží při životě. Pověz mi,“ pokračoval dál klidně, „z čeho jsi tak vyděšený?“

„Já nemám strach!“

„Nemáš strach? Ty? Sedíš tu přede mnou, připravený spáchat harakiri s tím svým dětským čudlíkem, a tvrdíš mi, že nemáš strach. Kdyby tvoji kamarádi viděli, jak snadno jsi ochoten zlikvidovat to, zač jste bojovali, odstřelili by tě ve zlomku vteřiny. Bojíš se jich, nemám pravdu?“

Van Kleeck odhodil spínač a vyskočil. „Nebojím se!“ zavřeštěl a oběhl desku, aby stál Gainesovi tváří v tvář.

Ten se na své židli ani nepohnul a rozesmál se. „Ale bojíš! Bojíš se mě, teď a tady. Bojíš se, že si tě pozvu na kobereček za to, jak si vedeš v práci. Bojíš se, že ti kadeti nebudou salutovat. Bojíš se, že se ti za zády posmívají. Bojíš se, že u večeře nebudeš držet správně vidličku. Bojíš se, že tě lidi pozorují – a bojíš se, že si tě nevšímají.“

„Nebojím!“ křičel mužik. „Ty – ty špinavý, nafoukaný snobe! Myslíš si, že jsi lepší než ostatní jen proto, že jsi chodil do fajnové školy.“ Zalykal se hněvem a nedokázal už ovládnout slzy, které se mu draly do očí. „Ty a ti tví hnusní pubertální kadeti.“

Gaines jej obezřetně sledoval. Slabost Van Kleeckova charakteru teď byla zcela evidentní a on se divil, jak si jí mohl nevšimnout. Vzpomněl si, jak hrubě Van Kleeck reagoval, když mu jednou nabídl pomoc s jakýmsi zvlášť složitým výpočtem.

Musí stále útočit na jeho slabiny, zaměstnávat ho, aby si nevzpomněl na zlověstný spínač ležící někde na zemi. Mužík musí soustředit veškerou svou zášť a zlobu jen a pouze na Gainese, aby neměl čas přemýšlet o ničem jiném.

Nesmí ho vlak dráždit příliš, jinak by mohl jediný výstřel znamenat konec hlavního inženýra Gainese i veškerého úsilí o nekrvavé ovládnutí silnice.

Gaines se uchechtl. „Vane,“ prohlásil, „jsi chudák a je mi tě líto. To, co jsi udělal, byla hloupost. Mám tě přečteného, Vane, jsi třetiřadý packal a celý život se klepeš strachy, že tě někdo prokoukne a pošle tě zpátky dolů. Ředitel – pchá! Jestli ty jsi to nejlepší, co jsou funkcionalisté schopni, vyprodukovat, pak je klidně můžeme ignorovat; sesypou se sami svou vlastní neschopností.“ Otočil se v židli, záměrně se natáčeje zády k Van Kleeckovi i jeho pistoli.

Van Kleeck udělal krok ke svému trýzniteli, zastavil pár stop od něj a zařval: „Já – já ti ukážu – vpálím ti kulku do hlavy! Tak, to ti patří!“

Gaines se otočil zpět, vstal a klidným krokem došel k mužíkovi. „Polož tu vzduchovku, než si ublížíš.“

Van Kleeck o krok ucouvl. „Nepřibližuj se ke mně!“ zaječel: „Nepřibližuj se ke mně – nebo střelím – uvidíš!“

Teď, pomyslel si Gaines, a skočil.

Pistole mu prolétla kolem ucha. Tak, teď už ho nezastřelí. Zápasili na zemi. Van Kleeck byl na svou malou postavu zdatný soupeř. Kde je pistole? Támhle! Gaines ji popadl a vyprostil se.

Van Kleeck se nechystal vstát. Ležel natažen na podlaze, ze zavřených očí mu tekly slzy a brečel jako malé dítě, kterému odepřeli oblíbenou hračku.

Gaines se na něj podíval s jistou lítostí a pak jej pažbou, pistole pečlivě udeřil za ucho. Přešel ke dveřím, okamžik naslouchal a potom tiše zamkl.

Šňůra od spínače vedla k řídící desce. Ohledal její zapojení a pak ji opatrně odpojil. Poté se otočil ke stínítku na řídící desce a zavolal Fresno.

„Okej, Dave,“ ohlásil, „ať udeří – a prokristapána, pospěšte si!“ Nato ukončil spojení; nechtěl, aby dozorčí inženýr viděl, jak se chvěje.

Následujícího rána kráčel Gaines sem a tam po hlavní řídící místnosti ve Fresně s pocitem dobře vykonané práce. Silnice byly opět v chodu – už brzy pojedou svou běžnou rychlostí. Byla to dlouhá noc.

Každý inženýr, každý kadet, všichni, kdo byli k dispozici, museli na jeho rozkaz palec po palci prohledávat sacramentský sektor. Museli také přepojit dva subsektory, jejichž řídící stanice byly zničeny. Ale silnice jsou v chodu – i tady nahoře cítil Gaines, jak jejich rytmus otřásá podlahou.

Zastavil se u vyčerpaného muže s rašícím strništěm na bradě. „Proč nejdete domů, Dave?“ zeptal se. „Tohle už může vzít McPherson za vás.“

„A co vy, náčelníku? Taky nevypadáte právě nejčerstvěji.“

„Copak já, já si na chvíli schrupnu ve své kanceláři. Už jsem volal ženě a vysvětlil jí, že snídani nestihnu. Přijede sem za mnou.“

„Zlobila se moc?“

„Ani ne. Znáte ženy.“ Otočil se zpět k přístrojové dece a sledoval cvakající relé, shromažďující data ze všech šesti sektorů. Okruh San Diego, sektor Los Angeles, sektor Bakersfield, sektor Fresno, Stockton – Stockton? Stockton! Propána – Blekinsop! Nechal ministra australské vlády sedět na zadku celou noc na stocktonské stanici!

Vyrazil ke dveřím, volaje přes rameno, „Dave, objednal byste mi vůz? Nějaký hodně rychlý!“ Než se Davidson zmohl na odpověď, byl už pryč a strkal hlavu do své kanceláře.

„Dolores!“

„Ano, pane Gainesi?“

„Zavolejte mé ženě a řekněte jí, že jsem musel jet do Stocktonu. Jestli už nebude doma, pak ať tady počká. A Dolores…“

„Ano, pane Gainesi?“

„Uklidněte ji.“

Skousla ret, ale tvář zůstala stále bezvýrazná. „Ano, pane Gainesi.“

„Hodné děvče.“ Vydal se po schodech dolů z budovy. Jakmile dorazil k silnici, pohled na hladce běžící pásy jej zahřál u srdce. Málem si začal radostně pohvizdovat.

Svižně kráčel ke dveřím, označeným nápisem VSTUP DO PODZEMÍ, a teď už si hvízdat opravdu začal. Prošel dveřmi a hluboký, temný rachot strojů, přestože samozřejmě přehlušil melodii i její slova, jako by mu přizvukoval do taktu.

Nahoru a dolů, nahoru a dolů,
my chlapci jsme zezdola od rotorů-
Hlášení tvé hlasité má být!
Sektor: jedna! dva! tři!
Kamkoli bys jel,
vědět bys měl,
že bez silnic bys prostě nemoh žít!

Občas to někde bouchne
„POLOŽTE TEN KLÍČ!“

Oslovený se pomalu obrátil a přejel mluvčího pohledem. Jeho výraz zakrývala groteskní přilba – součást těžkého olovokadmiového pancíře, který mu chránil celé tělo; tón jeho hlasu však prozrazoval nervozitu a podráždění.

„Co vám k čertu je, doktore?“ V ruce stále svíral zmíněný nástroj.

Dívali se upřeně na sebe jako dva obrněný šermíři, pátrající po slabině protivníka, do níž by mohli udeřit.

Hlas toho, který promluvil první, zněl o půl oktávy výš a o poznání rezolutněji. „Slyšel jste, Harpere. Okamžitě položte ten klíč a jděte od toho ovladače. Ericksone!“

Z druhé strany řídící místnosti přistoupila třetí obrněná postava. „Copak chcete, doktore?“

„Harper je zproštěn služby. Přebíráte funkci dozorčího inženýra. Pošlete pro náhradníka.“

„No dobře.“ Hlas a pohyby třetího byly líné, až flegmatické; změnu situace přijal bez komentáře. Jaderný inženýr, jehož právě ve funkci vystřídal, je oba přejel zlým pohledem a potom pečlivě uložil klíč na své místo na regálu. „Jak je libo, doktore Silarde – ale vy si pro někoho na vystřídání pošlete taky.

Budu žádat okamžité slyšení!“ Harper rozhořčeně odkráčel, klapaje olověnými podrážkami po dlaždicích podlahy.

Doktor Silard následujících dvacet minut nešťastně čekal, než dorazí jeho náhradník. Možná se ukvapil. Možná se mýlil v závěru, že Harper přišel o zdravý rozum pod neustávajícím vypětím služby u nejnebezpečnějšího zařízení světa – atomového plodícího reaktoru. Ale pokud už udělá chybu, pak raději na úkor člověka než bezpečnosti reaktoru – k chybám u reaktoru totiž docházet nesmí – rozhodně ne tam, kde mohou znamenat jaderný výbuch téměř deseti tun směsi uranu 238, uranu 235 a plutonia.

Pokusil se představit si následky, které by to mohlo mít; ale nedokázal to. Mnohokrát slyšel, že je plutonium dvacetimiliónkrát účinnější výbušnina než trinitrotoluen. To číslo ale mnoho neříkalo o praktických účincích. Přemítal o té hromadě jaderného materiálu jako o stamiliónech tun vysoce účinné trhaviny či o tisíci Hirošimách. Stále to ale bylo nepředstavitelné. Jednou viděl dopadnout atomovou bombu – ještě když sloužil jako analytik u letectva. Nedokázal si však představit výbuch tisíce takových bomb; mozek takový úkol prostě nezvládal.

Tihle atomoví inženýři to snad dovedou. Snad; jsou lepší matematici a lépe také rozumějí procesům, které se odehrávají uvnitř reaktoru. Možná čas od času zahlédnou nějakou z těch hrůz, které se dějí za mohutným radiačním štítem. Pokud je tomu tak, pak není divu, že jim tak často bouchne v hlavě…

Povzdechl si. Erickson zvedl hlavu od ovládání lineárního rezonančního urychlovače částic, kde cosi upravoval. „Co se vám stalo, doktore?“

„Nic. Mrzí mne, že jsem musel poslat pryč Harpera.“

Silard cítil, jak na něj dopadl spiklenecký pohled mohutného Skandinávce. „Nelamte si s tím hlavu, doktore. Někdy vybouchnou i takový starý vlci jako vy…“

„Já? Ne, nemyslím, že bych to v hlavě neměl v pořádku. Jen se hrozně bojím toho, co se skrývá v tomhle krámu – musel bych být blázen, kdybych se nebál.“

„Já se bojím taky,“ přiznal se Erickson vážně a vrátil se zpět ke své práci na urychlovači. Samotný urychlovač se nacházel za další ochrannou bariérou; jeho čumák pak mizel za posledním ochranným štítem; jenž jej dělil od reaktoru, a proudem děsivě urychlených částic bombardoval beryliový terč, který se v reaktoru nacházel. Trýzněné berylium uvolňovalo neutrony a ty se rozlétaly všemi směry, aby záhy skončily v uranové mase. Některé z neutronů zasáhly atomy uranu přímo do jader a rozštěpily je vedví. Z úlomků se staly nové prvky – baryum; xenon, rubidium – podle rozměrů fragmentu. Nové prvky však byly obvykle nestabilní radioizotopy a rozpadaly se dál na tucty dalších prvků v jaderné řetězové reakci.

Tyto sekundární přeměny byly už relativně bezpečné. Jednalo se hlavně o první rozštěpení uranového jádra; tehdy se uvolnila úděsná energie, jež jádro až dosud vázala dohromady. Energie neuvěřitelných dvou set miliónu elektronvoltů – nejdůležitější výtěžek z celého procesu, který se v reaktoru odehrával – a také nejnebezpečnější.

Neboť bombardováním uranu neutrony sice vznikaly další druhy paliva; avšak při vlastním rozštěpení vznikly další a další neutrony, které mohly vzápětí narazit do dalších uranových jader a rozštěpit je. Za zvlášť nešťastných okolností mohla tato reakce narůstat geometrickou řadou a vymknout se z rukou. Pak by v nezměřitelně krátkém zlomku sekundy mohla přerůst v atomovou explozi – v explozi, vedle níž by výbuch běžné atomové bomby byl jen dětskou hračkou; v explozi, jež se nacházela daleko za hranicemi toho, co člověk znal a zažil, a tak si ji nedokázal představit o nic lépe než vlastní smrt. Mohl se jí obávat, ale ne ji pochopit.

Jenže jaderné štěpení, udržující se těsně pod úrovní jaderného výbuchu, bylo nezbytné k tomu, aby plodící reaktor vůbec fungoval. Rozštěpení prvního uranového jádra neutrony z beryliového terče vyžadovalo více energie, než jí následná smrt atomu uvolnila. Aby reaktor mohl fungovat, bylo nezbytné, aby beryliové neutrony uvolnily při štěpení mnohonásobně víc uranových.

Stejně nezbytné však bylo, aby měla řetězová reakce neustále tendenci vyhasínat. Nesměla se rozrůstat, jinak by uranová masa explodovala v čase kratším, než by kdokoli dokázal změřit.

Tedy ne že by někdo zbyl, aby jej změřit mohl.

Jaderný inženýr, který měl službu; mohl řídit reakci pomocí „ovladače“, kterýžto termín zahrnoval lineární rezonanční urychlovač, beryliový terč, kadmiové tlumící tyče a příslušné ovládací panely a zdroje energie. Inženýr tedy mohl řídit množství částic bušících do berylia, a tím zrychlovat i zpomalovat vlastní

reakci, mohl ovlivňovat množství „účinné hmoty“ v reaktoru pomocí regulačních kadmiových tyčí a podle údajů na svých přístrojích dokázal říci, že reakce dohasíná – nebo spíš že před zlomkem sekundy dohasínala. Co se děje uvnitř právě teď, vědět nemohl: rychlosti, jimiž létají částice, jsou příliš velké a čas, po který reagují, příliš kratičký. Inženýr byl tak trochu jako pták; který letí pozpátku; viděl, kde byl, ale nikoli místo, kam letí.

Přesto přese všechno jen on sám a nikdo jiný nesl zodpovědnost za to, že reaktor bude pracovat tak, aby produkoval co nejvíc energie, ale zároveň aby nikdy nepřekročil kritický bod, za nímž čeká nekontrolovatelná exploze.

Snažit se mohl – ale nikdy si nemohl být jist. Ani na okamžik.

Mohl do své práce vložit veškerou svou zručnost a to nejlepší možné vzdělání a tak snížit riziko na samý práh matematické pravděpodobnosti, avšak slepé zákony nahodilosti, které podle všeho vládnou subatomovým částicím, se mohly spiknout proti němu a zmařit jeho – byť sebevětší – úsilí.

A každý jaderný inženýr samozřejmé věděl, že dává v sázku život nejen svůj, ale i bezpočtu jiných, možná i životy všech lidských bytostí na téhle planetě. Nikdo nevěděl přesně, co taková exploze dokáže. I seriózní odhady předpokládaly, že kromě kompletního zničení elektrárny a veškerého jejího personálu by výbuch vyrval ze země hustě osídlené silniční město Los Angeles-Oklahoma a mrštil jím o sto mil dál na sever.

Optimistické oficiální stanovisko, na jehož základě byla elektrárna schválena Komisí pro atomovou energii, bylo založeno na matematických výpočtech, podle nichž by tak velká masa uranu byla rozptýlena do okolí dřív, než by ji mohla zachvátit řetězová reakce – čímž by se zasažená oblast pronikavě zmenšila.

Jaderní inženýři však ve své většině k oficiální teorii důvěru nejevili. Považovali matematicky vypočítané, avšak experimentálně nepotvrzené prognózy za to, čím skutečně byly – tedy za cár papíru.

Ale dokonce i podle oficiálního stanoviska měl každý službu konající inženýr ve svých rukou život nejen svůj, ale i životy mnoha jiných – kolika, o tom bylo lépe nepřemýšlet. Žádný pilot; žádný generál ani chirurg nikdy nenesl na svých bedrech tak těžké každodenní a nikdy nepolevující břímě odpovědnosti za životy jiných jako tito muži pokaždé, když nastupovali do služby, pokaždé, když se dotkli sebemenší ovládací páčky či přečetli údaj,měřícího přístroje.

Jaderní inženýři byli vybíráni nejen podle inteligence a technického vzdělání; stejně důležitou roli hrál i jejich charakter a míra odpovědnosti vůči lidské společnosti. Do jaderných elektráren byli zapotřebí lidé vnímaví – lidé, kteří dokázali plně pochopit břímě, které na ně bylo vloženo. Nikdo jiný takovou práci dělat nemohl. Žádný vnímavý člověk však takové břemeno nedokázal nést donekonečna.

Pracovní vypětí nemohlo vést k ničemu jinému než k narušení psychické rovnováhy – a tak bylo v této profesi šílenství běžnou nemoci z povolání.

Objevil se doktor Cummings; ještě si zapínal poslední přezky na pancíři, který jej chránil před náhodnou radiací. „Co se děje?“ ptal se Silarda.

„Musel jsem Harpera zprostit služby.“

„To jsem si myslel. Potkal jsem ho cestou. Byl rozzuřený až pámbů brání – ani nepozdravil, jen po mně blýskl pohledem.“

„Já vím. Chce okamžité slyšení. Proto jsem pro tebe poslal.“

Cummings zamručel a pak kývl hlavou k inženýrovi, zcela anonymnímu pod kovovou vrstvou. „Koho to tu mám?“

„Ericksona.“

„To jde. Vikingové se hned tak nezcvoknou – co, Gusi?“

Erickson na okamžik vzhlédl a utrousil: „To je váš problém,“ a zase se vrátil ke své práci. Cummings se na Silarda zašklebil: „Psychiatři tu nejsou zvlášť populární. O.K. – můžete jít, pane kolego.“

„Děkuji, pane kolego.“

Silard se propletl klikatou chodbou ve vnějším štítu, který obepínal velín. Jakmile se dostal za vnější štít, shodil ze sebe neohrabané brnění, odložil jej v přilehlé šatně a pospíchal k výtahu. Z něj vystoupil až hluboko dole, ve stanici podzemky, a rozhlédl se po nějaké volné kabině. Nalezl ji, připoutal se do sedadla, zabouchl dobře těsnící dveře a opřel si hlavu o opěrku v očekávání prudkého tahu zrychlení.

O pět minut později a o nějakých dvacet mil dál klepal na dveře kanceláře generálního

superintendenta.

Atomová elektrárna jako taková byla umístěna v míse arizonské plošiny, obklopené věncem kopců a pouští. Vše, co nebylo přímo nezbytné pro vlastní provoz – administrativní kanceláře, televizní stanice a tak dále – se skrývalo až za kopci. Budovy, v nichž se tyto pomocné provozy nacházely, měly tu nejodolnější konstrukci, jaké byla moderní doba schopna. Všeobecně se doufalo, že kdyby přece jen někdy došlo ke dni D, budou mít obyvatelé těchto domů šanci alespoň takovou, jako muži proplouvající v sudě Niagarské vodopády.

8ilard zaklepal ještě jednou. Otevřel mu superintendentův tajemník Steinke. Silardovi proběhl před očima jeho případ. Původně jeden z nejbystřejších mladých inženýrů – ale pak začal mít krátkodobé výpadky vědomí a nedokázal se soustředit na matematické výpočty. Zapomněl všechno, co až dosud znal; jasný případ duševní poruchy, ale dělat se s tím nedalo vůbec nic. Pokud byl však při vědomí, zastával svou práci svědomitě a pečlivě, a tak byl zaměstnán alespoň v kanceláři.

Steinke jej uvedl do superintendentovy pracovny. Harper už tam seděl a jeho pozdrav opětoval s ledovou zdvořilostí. Superintendent se choval srdečně, ale Silard si dobře všiml unaveného výrazu v jeho tváři. I na něj bylo nepřetržitého vypětí až příliš.

„Pojďte dál, doktore, a sedněte si. Tak, a teď mi povězte, co se stalo. Trochu mne to překvapilo – domníval jsem se, že Harper je jedním z nejodolnějších mužů, jaké máme."

„Neříkám, že není, pane."

„Tak?"

„Možná, že je v dokonalém pořádku, ale vaše instrukce zněly, abych neponechával nic náhodě."

„Správně, správně." Superintendent věnoval inženýrovi, jenž tiše a napjatě seděl a sledoval hovor, ustaraný pohled a pak soustředil pozornost opět na Silarda. „Předpokládám, že mi k tomu řeknete něco bližšího."

SILARD SE ZHLUBOKA NADECHL. „Během své služby psychologického dozorčího jsem zaznamenal, že službu konající inženýr se zdá být až příliš zamyšlený a že nereaguje na vnější podněty tak jako obvykle. Samozřejmě jsem pokračoval ve sledování i mimo službu a během několika posledních dní jsem došel k závěru, že je stále nepozornější. Tak například když hraje bridž, žádá občas během licitace opakování již pronesených hlášek, což odporuje vzorci jeho normálního chování.

K dispozici jsou i jiná obdobná data. Abych byl stručný, během dnešní služby, ve 311, jsem zpozoroval Harpera, jak bez jakéhokoli objektivního důvodu bere klíč, používaný pouze k seřizování ventilů vodního štítu, a blíží se k ovladači. Zprostil jsem jej služby a vykázal ho z velína."

„Náčelníku!" Harper se po prvním rozhořčeném výkřiku jakžtakž uklidnil a pokračoval už normálněji. „Kdyby tenhle šaman rozeznal francouzák od oscilátoru, věděl by dobře, co dělám. Ten klíč neležel ve své přihrádce. Já si toho všiml a vzal jsem ho, abych ho uložil na místo. A cestou k polici jsem se zastavil u přístrojů, abych zkontroloval hodnoty!"

Superintendent se tázavě obrátil k Silardovi.

„To sice může být pravda – dejme tomu, že je to pravda," tvrdohlavě stál na svém psychiatr, „ale i tak má diagnóza platí. Vzorec vašeho chování se změnil; vaše jednání je nepředvídatelné a já nemohu připustit, abyste pokračoval v tak zodpovědné práci, dokud se nepodrobíte zevrubným testům."

Superintendent King zabubnoval prsty na desku stolu a povzdechl si. Pak pomalu promluvil směrem k Harperovi: „Cale, jste šikovný chlapík a můžete mi věřit, že vím, jak se cítíte. Ale nemohu tomu nijak zabránit – musíte jít na psychometrii a smířit se s verdiktem, který komise vynese, ať bude jakýkoli." Odmlčel se, ale Harper setrvával v zarytém mlčení. „Víte co, synu – co kdybyste si vzal na pár dní dovolenou? A až se vrátíte, můžete předstoupit před komisi nebo se nechat přeřadit na jiné pracoviště mimo reaktor – cokoli vám bude milejší." Ohlédl se po Silardovi pro podporu a vysloužil si jeho kývnutí.

Harper se však nevzdával. „Ne, náčelníku," protestoval. „To nepůjde. Copak nechápete, v čem je chyba? V tom neustálém dohledu. V jednom kuse se vám někdo kouká na záda a čeká, že začnete dělat blbosti. Člověk se tu nemůže v soukromí ani oholit. Bojíme se udělat i tu nejnevinnější věc, protože může přijít nějaký doktor, který to sám nemá napůl v hlavě v pořádku, uvidí to a usoudí, že jsme se zcvokli – panebože, co můžete v takovéhle situaci čekat?!" Když dal takto průchod svému hněvu, uchýlil se k

jedovatému cynismu, který mu tak docela neseděl. „O.K. – můžete mi klidně dát svěrací kazajku, půjdu do blázince dobrovolně. Přes to všechno jste hodnej táta, náčelníku," odmlčel se a dodal, „a já jsem rád, že jsem mohl pod váma pracovat. Mějte se krásně."

King ovládl bolest, která se mu zračila v očích, a hlas měl pevný a vlídný. „Počkejte chviličku, Cale – ještě jsme neskončili. Zapomeňme na tu dovolenou. Přeřazuji vás do radioizotopové laboratoře. Tak jako tak patříte k výzkumu; nikdy bych vás neposílal do služeb, kdybych neměl málo vhodných lidí.

Co se toho neustálého psychologického dozoru týče, nemám ho rád o nic víc než vy. Asi nevíte, že mne sledují dvakrát usilovněji než inženýry u reaktoru." Harper dal najevo překvapení, ale Silard superintendentova slova vážně potvrdil. „Nic jiného nám nezbývá… Pamatujete se na Manninga? Ne, k tomu došlo, ještě než jste nastoupil. Tenkrát jsme ještě psychologický dozor neměli. Manning byl velice schopný a inteligentní. Navíc měl vždycky dobrou náladu; jako by ho nic nemohlo rozladit.

Byl jsem moc rád, že dělá u reaktoru, protože byl vždycky pozorný a nikdy nejevil známky nervozity – vlastně čím déle stál u přístrojů, tím byl veselejší a spokojenější. Mohlo mne napadnout, že to svědčí o nějaké poruše, ale nenapadlo, a tenkrát za ním nestál žádný psychiatr, který by ho hlídal a řekl mi to.

A jednoho večera ho jeho technik musel srazit pěstí k zemi… nalezl Manninga, jak demontuje bezpečnostní zámky na kadmiovém zásobníku. Chudák Manning se z toho už nikdy nevyhrabal – od té doby je z něj zuřivý šílenec. Po tomto případu jsme vypracovali dnešní systém, kdy na každou službu nastupují dva kvalifikovaní inženýři a jeden pozorovatel. Zdá se, že jiné řešení neexistuje."

„Asi ne, náčelníku," uvažoval nahlas Harper. Už se netvářil rozzlobeně, ale smutek mu v rysech tváře zůstal. „Ale vytloukáte jen klín klínem."

„Bohužel." Superintendent vstal a napřáhl k inženýrovi ruku. „Cale, pokud nejste nezvratně rozhodnut, že nás opustíte, očekávám, že zítra nastoupíte do izotopové laboratoře. A ještě jedna věc – doporučuji to lidem jen zřídka, ale možná vám pomůže, když se dneska večer zpijete do němoty."

King naznačil Silardovi, aby ještě okamžik zůstal. Jakmile za mladým inženýrem zapadly dveře, otočil se zpět k psychiatrovi. „Je pryč další. A jeden z nejlepších. Doktore, co mám dělat?"

Silard si třel bradu. „Nevím," přiznal. „Nejhorší na tom je, že Harper má pravdu. Vědomí, že jsou neustále pod dohledem, jen zvyšuje psychické vypětí… a přece si nemůžeme dovolit je nehlídat. Ani naši psychiatři na tom nejsou nejlíp. Znervózňuje nás pohybovat se neustále v blízkostí potenciální gigantické bomby… a to tím víc, že o ní dohromady nic nevíme. Vědecký nadhled je za takových podmínek možno udržet jen velmi obtížně; já sám mám někdy pocit, že se z toho zblázním."

King se zastavil na své trase podél pracovny a změřil si doktora dlouhým pohledem. „Ale musí přece existovat nějaké řešení…"

Silard zavrtěl hlavou. „Pokud ano, tak jde mimo mě, superintendente. Z hlediska psychologie žádné nevidím."

„Ne? Hmm – doktore, kdo je ve vašem oboru jednička?"

„Prosím?"

„Kdo je všeobecně uznávaným nejlepším odborníkem na podobné případy?"

„Těžko říci. Samozřejmě není na světě jeden nejlepší psychiatr; náš obor má příliš mnoho různých specializací. Ale rozumím, co máte na mysli. Nechcete nejlepšího psychometrika pro technická povolání. Chcete nejlepšího odborníka na situační a jiné psychózy. To by měl být Lentz."

„Pokračujte."

„Ano – Lentz je odborníkem v celé oblasti, jež se zabývá schopností člověka přizpůsobit se prostředí. To on objevil souvislosti mezi teorií optimálního napětí těla a relaxačními technikami, které experimentálně vyvinul Korzybski. Ostatně sám u Korzybského pracoval, ještě jako mladý student – je to jediná věc, kterou se pyšní."

„Vážně pracoval pod Korzybským? To musí být pěkně starý; Korzybski zemřel v – v kterém roce zemřel?"

„Chtěl jsem jen říci, že musíte znát jeho práce z oboru analýzy symbolů – teorii abstrakce, výrokový kalkul a podobné věci – protože se jejich aplikace objevují i ve fyzikální matematice a technických disciplínách."

„To je tenhle Lentz – no ovšem. Ale nikdy by mne nenapadlo, že je to psychiatr."

„Při vašem technickém vzdělání je to pochopitelné. Přesto má značné renomé, co se týče davového šíření neuróz během Bláznivých let. Tenkrát vypracoval řadu postupů, jak je hodnotit a léčit – dokázal v tomto směru více než kdokoli z našich žijících – a ostatně i nežijících – kolegů."

„Kde je teď?"

„Myslím, že v Chicagu. V Chicagském institutu."

„Přiveďte mi ho."

„Prosím?"

„Přiveďte ho sem. Popadněte vizifon a najděte ho. Pak řekněte Steinkemu, aby zavolal chicagský přístav a najal pro Lentze stratovůz. Chci ho tu mít co nejdřív – ještě před setměním." King se vzpřímil v židli s výrazem muže, který po dlouhé době opět ovládl sebe sama i situaci. Jeho mysl hřál známý pocit dlouho odkládaného rozhodnutí, které konečně padlo. Ustaraný výraz byl ten tam.

Silard se však stále tvářil pochybovačně. „Počkejte, superintendente," namítl, „nemůžete přece zavolat doktoru Lentzovi, jako by to byl nějaký asistent. Vždyť je to – prostě Lentz."

„Jistě – proto ho taky chci. Ani já nejsem neurotická panička, kterou bolí hlava. Přijede. Pokud to bude nezbytné, zatlačte na něj přes Washington. Ať mu zavolá Bílý dům. Ale dopravte ho sem ihned. Dejte se do toho!" King se zvedl a opustil místnost.

KDYŽ ERICKSON SKONČIL SLUŽBU, vyptával se kolegů a zjistil, že Harper odjel do města. Rezignoval tedy na večeři na základně, převlékl se do „flámovacích" šatů a nechal se podzemkou odvézt do Paradise.

Arizonské Paradise bylo malé městečko, které vděčilo za svou existenci elektrárně. Veškerá jeho aktivita se zaměřovala na zodpovědný úkol připravit zaměstnance zmíněné instituce o nehorázně vysoké platy. Na realizaci tohoto záslužného projektu s nimi ochotně spolupracoval i samotný personál, jehož každý člen dostával o každé výplatě dva – až desetkrát tolik než kdykoli předtím, a žádný z nich si nebyl jist, zda bude žít dost dlouho natolik, aby mělo smysl si šetřit na penzi. Kromě toho založila společnost pro své vysloužilé zaměstnance sociální fond – tak proč se omezovat?

Tvrdilo se – a bylo v tom mnoho pravdy – že jakékoli radovánky či luxusní zboží, jež nabízelo New York City, bylo možné sehnat i v Paradise. Místní obchodní komora už ostatně ukradla slogan, jímž se dosud pyšnilo nevadské Reno: „Největší malé město na světě." Stoupenci Rena na to reagovali tvrzením, že každé město poblíž atomové elektrárny je jednou nohou na onom světě a že by Paradisu, neboli Ráji, proto spíše slušel název „Brána pekelná".

Erickson vyrazil na obhlídku zdejších lokálů. V šesti blocích hlavní paradiské třídy se nacházelo celkem sedmadvacet podniků s licencí na prodej alkoholu. Předpokládal, že najde Harpera v jednom z nich, a na základě znalostí vkusu a chutí svého přítele doufal, že v jednom z prvních tří, do nichž nakoukne.

Nemýlil se. Záhy Harpera nalezl, jak sedí sám u stolu v rohu DeLanceyho baru Sans Souci. DeLanceyův podnik byl jejich oblíbeným místem. Staromódní pohodlí a atmosféra chromovaného nálevního pultu a potahů z červené kůže je lákala rozhodně víc než pompézní přeplácanost hypermoderních restaurací. DeLancey byl konzervativní; lpěl na tiché nevtíravé hudbě a nepřímém osvětlení a od jeho servírek se očekávalo, že budou oblečené, a to i večer.

Pátá odlivka, která stála v řadě před Harperem, byla ještě ze dvou třetin plná skotské. Erickson mu strčil pod nos tři vztyčené prsty a houkl na něj: „Počítej!"

„Tři," odtušil Harper. „Sedni si, Gusi."

„Správně," pochválil ho Erickson a vklouzl svým mohutným tělem do nízkého křesla. „Jsi v pořádku – prozatím. Tak jak to dopadlo?"

„Napij se. Tedy," pokračoval, „ne že by ta skotská za něco stála. Mám dojem, že ji Lance ředí vodou. Vzdal jsem to bez boje."

„Lance by něco takového neudělal – a jestli budeš pít s pocitem, že je ta whisky ředěná, za chvíli skončíš pod stolem. Jak to, žes kapituloval? Já myslel, že se budeš rvát přinejmenším do poslední kapky krve."

„To jsem se taky rval," pronesl Harper žalostně. „Jenže ať mě to štve sebevíc, Gusi, náčelník má

pravdu. Když pošuk doktor řekne, že ti haraší ve věži, pak mu šéf musí dát za pravdu a stáhnout tě ze služeb. Nemůže si dovolit něco takového riskovat.“

„Jo, náčelník je v pořádku, ale nějak nemůžu přijít na chuť našim drahým psychiatrům. Já ti něco řeknu – pojď, nějakého najdem a uvidíme, kolik vydrží. Já ho chytím a ty mu dáš nakládačku.“

„Zapomeň na to, Gusi. Radši se napij.“

„To není špatný nápad – ale ne skotskou. Dám si martini; a měli bychom se najíst.“

„Já si dám taky jedno.“

„Udělá ti dobře.“ Erickson zvrátil plavovlasou hlavu a zařval. „Israfeli!“

Poblíž jeho lokte se vynořila velká černá postava. „Phane Ericksone! K vašich službám!“

„Izzy, dones nám dvě martini. To moje z italských zdrojů.“ Otočil se zpět k Harperovi. „Co budeš dělat teď, Cale?“

„Mám jít do radiační laboratoře.“

„To není zas tak špatné. Taky by mi nevadilo, kdybych musel jít vyvíjet raketové pohony. Pár nápadů už mám.“

Harper se zatvářil pobaveně. „Myslíš atomové palivo pro meziplanetární lety? To už je hodně fousaté téma. Kdepak, hochu, ionosféra je strop, přes který se nedostanem, dokud nevymyslíme něco lepšího než rakety. Jistě, mohl bys umístit do rakety reaktor a vymyslet nějaký mazaný převod jeho výkonu do tahu, ale jak si tím pomůžeš? Pořád budeš mít děsivý nepoměr mezi váhou a výkonem; ochranný štít je zatraceně těžký a vsadím boty, že do pohonné síly nedokážeš konvertovat víc než jedno procento výkonu. Čímž nám odpadá otázka, zda bys vůbec dokázal přimět společnost, aby ti půjčila reaktor na věc, která určitě nepřinese žádné dividendy.“

Erickson se zatvářil zaraženě. „Na pár možností jsi zapomněl. Raketoví průkopníci měli pravdu; snažili se zdokonalovat své rakety a věřili, že než postaví tak dobré stroje, aby dolétly až na Měsíc, vynalezne někdo takové palivo, s kterým tam půjde doletět. A taky postavili dobré lodi; můžeš vzít kteroukoli z raket, které lítají k protinožcům, a po lehkých úpravách se s ní vypravit na Měsíc – pokud ovšem budeš mít vhodné palivo. To průkopníci nevymysleli.

A proč ho nevymysleli? Protože jsme je nechali ve štychu, to je přece jasné. Protože jsou stále ještě odkázáni na energii molekul, na chemické reakce, zatímco atomová energie nám zahálí v klíně. Sám starý D.D. Harriman přiměl Rockets Consolidated, aby nám zajistila dodávky antarktické uranové rudy, a sám si jí nechal pořádný kus v naději, že vyprodukujeme něco, co by se dalo použít jako koncentrované raketové palivo. A udělali jsme to? Houby! Společnost se celá říčná vrhla na komerční využití, a dodneška raketové palivo nemáme.“

„Myslím, že nám křivdíš,“ bránil se Harper. „Existují jen dvě formy použitelné atomové energie: radioaktivní záření a štěpení jádra. Ta první je příliš pomalá; energie poskytne dost, ale nelze čekat dlouhá léta, než se uvolní – přinejmenším ne v raketě. Tu druhou jsme schopni uvolnit pouze ve velké atomové elektrárně. A jsi tam, kde jsi byl – v neřešitelné situaci.“

„Vždyť jsme to ještě ani pořádně nezkusili,“ hučel Erickson. „Energie v uranu je; měli bychom z něj jen vytřískat slušné palivo.“

„A čemu říkáš slušné palivo?“

Erickson pokrčil rameny. „Dostatečně malé kritické množství, aby veškerá, nebo téměř veškerá energie mohla být pohlcena jako teplo reakční hmotou. Odstínění jen jako olovo-kadmiový plášť. A to vše dokonale ovladatelné a vyladitelné.“

Harper se rozesmál. „To bys musel být kouzelník. Takové palivo nemůžeš vložit do rakety; vyletělo by do povětří dřív, než by ses odlepil do země.“

Erickson právě s typickou skandinávskou tvrdohlavostí sbíral další argumenty, když číšník přinesl drinky. S triumfálním úsměvem je před ně postavil. „Už se tho nhese, phánové!“

„Nezahrajem si o ně, Izzy?“ nadhodil Harper.

„Klidně.“

Černoch vytáhl kožený kalíšek s kostkami a Harper zatřepal a hodil. Pečlivě vybíral vhodné kombinace a po třech vrzích se mu podařilo získat čtyři jedničky a dvě dvojky. Pohárek převzal Israfel. Házel elegantně, se zpětnou rotací zápěstí. Skončil na pěti šestkách a velkoryse přijal peníze za šest

drinků. Harper šťouchl do kostek ukazováčkem.

„Izzy," zeptal se, „jsou to tytéž kostky, se kterými jsem házel já?"

„Phane Harpere!" Černoch se zatvářil bolestně.

„Zapomeň na to," uzavřel Harper. „Byla to moje hloupost, že s tebou hraju hazardní hry. Už dobrých šest týdnů jsem nad tebou nevyhrál. Co jsi to chtěl říct, Gusi?"

„Jen tolik, že přece musí existovat nějaký vhodnější způsob, jak vyrazit energii z…"

Ale opět byli vyrušeni; tentokrát bytostí velmi svůdnou, oděnou ve večerních šatech, které jako by byly na dobře tvarované tělo naneseny v tenké vrstvě sprejem. Byla mladá – ne starší než devatenáct či dvacet. „Není vám, hoši, smutno?" protáhla poté, co se vevlnila do židle.

„Díky za optání, ale není," opáčil Erickson se zdvořilou trpělivostí a trhl palcem k osamělé postavě na druhé straně místnosti. „Běž si popovídat s Hanniganem; ten nemá co dělat."

Sledovala naznačený směr očima a maličko se zamračila. „Ten? Ten není k ničemu. Takhle tam dřepí už tři týdny – a nepromluvil ještě ani slovo. Jestli chcete něco vědět, tak podle mě je magor."

„Vážně?" odtušil Erickson nezávazně. „Na…" vylovil pětidolarovku a podal ji dívce. „Kup si drink. Možná se stavíme později."

„Díky, hoši." Peníze jí zmizely pod šaty a dívka vstala. „Stačí se zeptat na Edith."

„Hannigan opravdu nevypadá dobře," usoudil Harper, zkoumaje podmračený pohled osamělého muže a jeho skleslé vzezření. „A poslední dobou je na své poměry dost netýkavka. Myslíš, že ho máme nahlásit?"

„Nelam si s tím hlavu," poradil Erickson. „Na tuhle práci je tu už někdo jiný. Podívej." Harper sledoval pohled svého společníka a poznal doktora Motta z psychologického oddělení. Opíral se o bar na opačném konci pultu a hýčkal v dlani vysokou sklenku, která mu dodávala krycí zbarvení. Z místa, na němž seděl, však obsáhl pohledem nejen Hannigana, ale i Ericksona s Harperem.

„Jo, a hlídá i nás," doplnil Harper. „Krucinál, proč se mi začnou ježit chlupy na zátylku, sotva jednoho z nich zahlídnu?"

Otázka byla ryze akademická a Erickson ji také ignoroval. „Pojďme odsud," navrhl, „navečeříme se někde jinde."

„O.K."

Cestou ke dveřím na ně čekal sám DeLancey. „Tak brzy, pánové?" zeptal se hlasem, který naznačoval, že po jejich odchodu už nemá smysl mít otevřeno. „Nabízíme dnes večer moc dobré humry na víně. Když vám nebudou chutnat, nemusíte je platit." Zářivě se usmál.

„Dneska žádnou mořskou žoužel, Lanci," zavrtěl hlavou Harper. „Dnes ne. Ale povězte mi – proč tu vlastně zůstáváte, když víte, že ta elektrárna stejně jednou bouchne? Nebojíte se?"

Obočí majitele restaurace vylétlo vzhůru. „Bát se elektrárny? Ale vždyť je mým přítelem."

„Vydělává vám peníze, co?"

„Ach, to jsem nemyslel." Důvěrně se k nim naklonil.

„Před pěti lety jsem sem přišel, abych rychle vydělal rodině nějaké peníze dřív, než mě zabije rakovina žaludku. Ale na klinice mne vyléčili těmi skvělými novými izotopy, co vy, pánové, vyrábíte. Jsem vyléčen – žiju zase dál. Ne, nebojím se elektrárny; je to můj nejlepší přítel."

„A co když vybuchne?"

„Pokud mne Pán bude potřebovat, pak si mne povolá."

Rychle se pokřižoval.

Když vyšli ven, Erickson tlumeně poznamenal: „Tady máš odpověď, Cale – kdyby všichni inženýři věřili jako on, uchovali by si zdravý rozum zcela snadno."

Harpera to nepřesvědčilo. „Nevím," pokrčil rameny. „Nemyslím, že je to vírou; spíš bych to tipoval na nedostatek představivosti – a informací."

NAVZDORY KINGOVĚ JISTOTĚ se Lentz ukázal až nazítří. Superintendent byl jeho vzhledem maličko překvapen. Představovat si tohoto mistra psychologie jako pánovitého muže s vlající hřívou a pronikavýma černýma očima. Jenže tenhle člověk nebyl vysoký ani za mák, měl těžkou kostru a trochu nadváhu – skoro by se dal považovat za obézního. Malá prasečí očka bleděmodré barvy na Kinga

vesele pokukovala zpod štětinatého obočí. Na klenuté lebce neměl ani vlas a opičí brada byla růžová a hladká. Oblečen byl do pomačkaného saka a pytlovitých kalhot ze surového plátna. Z koutku širokých úst mu neustále trčela dlouhá cigaretová špička, bez přestání pohupovaná dobromyslným a pobaveným úsměvem nad tím nejhorším, co život a lidé dokážou. Měl svůj osobitý styl.

King shledal, že se s ním dá domluvit překvapivě lehce.

Na Lentzovu žádost se superintendent nejprve věnoval historii atomových elektráren; příběhu o tom, jak v prosinci 1938 doktor Otto Hahn rozštěpil jádro uranového atomu a tím otevřel dveře k využití atomové energie. Zatím však jen na maličkou škvíru; aby se z jednoho štěpení stal řízený a komerčně použitelný proces, to vyžadovalo nekonečně rozsáhlejší vědomosti, než jakými svět té doby vládl. V roce 1938 nebylo na světě víc čistého uranu 235, než by odpovídalo špendlíkové hlavičce. O plutoniu nikdo ani neslyšel. Druhá světová válka, projekt Manhattan a Hirošima to vše změnily; koncem roku 1945 se prognostikové předháněli s předpověďmi tvrdícími, že do roku do dvou bude atomová energie levná, téměř zadarmo, a dostupná pro každého.

Tak hladce to ale nešlo. Projekt Manhattan byl zaměřen výlučně na výrobu zbraní, a ovládnutí atomové energie pro mírové účely tak zůstávalo stále hudbou budoucnosti.

Hodně vzdálené budoucnosti, jak se zdálo. Uranové reaktory používané k výrobě atomových bomb byly doslova a do písmene k ničemu, co se týkalo komerčního využití vzniklé energie. Byly totiž projektovány tak, aby se energie zbavovaly jako zcela neužitečného vedlejšího produktu, a schéma takového reaktoru již nešlo nijak významně změnit. Plán – teoretický plán – ekonomického, komerčně využitelného reaktoru vypracoval šel, měl však dva závažné háčky. Prvním z nich byl ten, že reaktor, který by měl pracovat s takovým množstvím jaderného materiálu, aby se to vůbec vyplatilo, by vydával energii tak prudce a nekontrolovaně, že bylo mimo lidské síly ji zpracovat.

Tento problém byl vyřešen nejdřív. Douglas-Martinovy solární panely, původně vyvinuté ke konverzi záření Slunce (jež bylo samo o sobě přirozeným jaderným reaktorem) přímo na elektrickou energii, dokázaly po jisté úpravě zachytit energetické běsnění štěpeného jádra a přetransformovat je v elektrický proud.

Druhý problém se vůbec problematickým nezdál. „Obohacená" směs – tedy taková, kde byl k přirozenému uranu 238 přidán uran 235 či plutonium – byla dostatečně bohatým zdrojem energie pro komerční použití. Jak získat uran 235 a plutonium, to jsme už věděli; byl to jeden z výsledků práce na projektu Manhattan.

Věděli jsme to však opravdu? Hanford vyrobil plutonium; pravda, v Oak Ridge extrahovali z přírodního Uranu izotop 235 – jenže reaktory z Hanfordu spotřebovaly více uranu 235, než vyrobily plutonia, a tak Oak Ridge vlastně nevyrobilo nic – jen oddělilo sedm desetin z celkového obsahu jednoho procenta izotopu 235, který se v přírodním uranu nacházel, a „zahodilo“ více než devadesát devět procent energie, jež zůstala nevyužita v odpadním U-238. Vědecky to znamenalo fantastický úspěch, komerčně to bylo k smíchu.

Existoval však ještě jeden způsob, jak vyrobit plutonium – pomocí vysokoenergetického neřízeného reaktoru, v němž se spaloval přírodní, jen lehce obohacený uran. Při hodnotách kolem miliónu elektronvoltů docházelo ke štěpení jádra přírodního uranu; při energetických hladinách trochu nižších se materiál měnil v plutonium. Do takového reaktoru se už nemusí „přikládat“; produkuje více paliva, než kolik se do něj vloží, a dokáže jím zásobovat mnoho dalších reaktorů, fungujících při obvyklých, řízených podmínkách.

Jenže neřízený reaktor znamená ve své definici téměř totéž co jaderná puma.

Původní anglický název reaktoru zněl „pile“, hromada, a byl odvozen od hromady grafitových cihel a uranových hrudek, poskládaných na sebe na squashovém hřišti chicagské university v samých začátcích projektu Manhattan. Taková „hromada“ řízená grafitem či těžkou vodou explodovat nemůže.

Nikdo však netušil, co provede neřízená vysokoenergetická „hromada“. Pravda, asi dokáže „plodit“ plutonium ve velkém množství – ale nevybuchne? Nevybuchne s takovou silou, že vedle ní bude bomba svržená na Nagasaki vypadat jako dětská hračka?

To nikdo nevěděl.

Mezitím se americká technika, věčně žíznící po energii, rozvíjela dále a potřeba zdroje energie se

stala ještě naléhavější. Douglas-Martinovy solární panely zažehnaly akutní krizi v době, kdy se nafta náhle stala příliš vzácnou, než aby jí mohlo být plýtváno jako palivem, sluneční záření však poskytovalo pouze výkon asi jedné koňské síly na čtvereční yard, a navíc byl tento zdroj odkázán na milost a nemilost počasí.

Společnost potřebovala atomovou energii – a to velmi naléhavě.

Atomoví inženýři prožili toto období v bolestném váhání. Třeba by se plodící reaktor dal přece jen nějak řídit. Nebo třeba, i kdyby se vymkl kontrole, možná by sám od sebe vyhasl. Třeba by vybuchl jako několik atomových bomb, ale těch s nízkou účinností. Ale také klidně mohl – že mohl, o tom nebylo pochyb – vybuchnout naráz celou svou hmotou několika tun uranu a rozmetat přitom celou lidskou civilizaci.

Vypráví se jedna otřepaná historka – samozřejmě vymyšlená – o vědci, který sestrojil přístroj, s jehož pomocí – kdyby zmáčkl jediný knoflík – mohl v okamžiku zničit celý svět. Vědec chtěl vědět, zda tomu tak skutečně je, a tak zmáčkl knoflík – ale nikdy se to nedozvěděl.

Atomoví inženýři se ten knoflík stisknout báli.

„A teprve Destryho mechanika nekonečně malých částic nám ukázala, jak tohle dilema vyřešit," pokračoval King. „Destryho rovnice, alespoň se tak zdálo, dokazovaly, že taková atomová exploze, jakmile k ní dojde, rozrazí molekuly hmoty kolem sebe tak rychle, že se uvolněné neutrony rozptýlí mimo reakční hmotu a utlumí postup jaderného výbuchu dřív, než se do něj zapojí nadkritické množství. U jaderné pumy takové vyhasínáni skutečně pozorováno bylo.

Pro reakční hmotu používanou v reaktoru předpovídaly Destryho rovnice explozi o síle nula celá, sedmnáct procent síly výbuchu celé hmoty. I to samozřejmě ještě představovalo slušnou ničivou sílu – dost na to, aby to proměnilo v poušť zbytek tohoto státu. Já osobně jsem si ale nebyl jistý, že by to zůstalo jen u zbytku státu."

„Proč jste tedy nastoupil sem?" podivil se Lentz.

King si chvíli přerovnával věci na psacím stole, než odpověděl. „Nemohl jsem to nechat plavat, doktore – prostě nemohl. Kdybych odmítl já, šel by sem někdo jiný – a byla to příležitost, jaká se fyzikovi naskytne ne jednou za život, ale jednou za celou historii."

Lentz pokývl. „A pravděpodobně by sem nastoupil někdo méně schopný než vy. Rozumím vám, doktore Kingu – jste hnán touhou po pravdě, tak jako téměř každý vědec. Badatel musí jít tam, kde získá nové údaje, i kdyby ho to mělo stát život. Ale co se toho vašeho kolegy Destryho týče: nikdy jsem jeho vývody neměl rád. Pouští se ve svých odhadech příliš daleko."

King překvapeně vzhlédl, ale potom si uvědomil, že tento muž zpřesnil a dopracoval výrokový kalkul. „V tom je právě ten háček," souhlasil. „Jeho práce je skvělá, ale já si nikdy nebyl jistý, zda jeho vývody mají větší cenu než je cena papíru, na němž jsou napsány. A tyto pochyby očividně sdílejí," dodal hořce, „i moji inženýři."

Vyprávěl psychiatrovi o nesnázích, které má s personálem, o tom, jak nanejvýš pečlivě vybíraní muži dříve nebo později nevydrží nervové vypětí a přijdou o zdravý rozum. „Zpočátku jsem se domníval, že jde o nějaký degenerativní účinek neutronového záření, které snad proniká štítem, vylepšili jsme tedy štíty a přidali ochranné oděvy. Ale ani to nepomohlo. Jeden mladý kolega, který k nám nastoupil až poté, co k novým ochranným opatřením došlo, začal jednoho dne nepříčetně řádit u večeře a trval na tom, že to vepřové žebírko, co má na talíři, za okamžik exploduje. Ani se mi nechce domyslet, co by se stalo, kdyby v tu chvíli byl ve službě u reaktoru."

Zavedení systému neustálého psychologického sledování sice minimalizovalo možnost akutního nervového selhání inženýrů ve službě a tím i jaderné katastrofy, King byl však nucen přiznat, že ani toto řešení nepřineslo očekávaný úspěch. Od té doby se datuje zvýšený výskyt psychoneuróz, a tento problém je trápí stále víc.

„A tak to vypadá dnes, doktore Lentzi. Je to čím dál horší. To vypětí doléhá i na mne; nedokážu spát. Obávám se, že ani můj zdravý úsudek už není tím, čím býval – dá mi práci utvořit si na něco vlastní názor nebo přijmout nějaké rozhodnutí. Myslíte, že nám můžete nějak pomoci?"

Lentz však neměl nic, čím by obratem změnil neutěšenou situaci. „Ne tak rychle, superintendente," varoval. „Poskytl jste mi hrubý nástin problému, ale zatím nemám žádná konkrétní data. Musím se tu

trochu porozhlédnout, ohledat situaci, promluvit si s vašimi inženýry, možná si s nimi i zajít na pár drinků – prostě dostat se do obrazu. Doufám, že je to možné, ano? No a za pár dní už možná budeme vědět, co si s tím počít."

Kingovi nezbývalo než souhlasit.

„A je jen dobře, že ti vaši mladíci nevědí, co jsem zač. Co kdybych byl váš starý přítel, nějaký jiný fyzik, co přijel na návštěvu?"

„Ale jistě – proč ne. Postarám se, aby se ta informace rozšířila mezi zaměstnanci. Ale řekněte mi…" King si opět vzpomněl na to, s čím si lámal hlavu, když Silard poprvé vyslovil Lentzovo jméno. „Mohu se vás zeptat na něco osobního?"

Prasečí očka se dívala stále stejně vesele. „Pokračujte."

„Nedokážu pochopit, jak jeden člověk dokáže přijít s významnými objevy ve dvou tak odlišných oborech, Jako jsou psychologie a matematika. V tuto chvíli jsem si navíc dokonale jist, že obstojíte i jako fyzik. Nerozumím tomu."

Lentzův úsměv se ještě rozšířil; byl mírně pobavený, ale ani trochu povýšený či agresivní. „Jedná se o tutéž disciplínu," odtušil.

„Prosím? Jak to?"

„Nebo spíš takto: fyzikální matematika a psychologie jsou dvěma odnožemi téže disciplíny, symbolické analýzy. Vy jste specialista – proto jste nemusel na tuhle shodu narazit."

„Stále vám tak docela nerozumím."

„Ne? Člověk žije ve světě idejí. Každý jev, na který narazí, je tak složitý, že jej není schopen pochopit. Abstrahuje tedy některé rysy daného jevu jako ideu, a pak tuto ideu převtělí do symbolu – ať už do slova či matematického znaku. Lidské reakce jsou téměř výlučně reakcemi na symboly, a jen v zanedbatelné míře na původní jevy. Ostatně," pokračoval a vyňal z úst svou špičku, „lze snadno demonstrovat, že lidská mysl dokáže myslet pouze pomoci symbolů.

Když myslíme, ponecháváme symboly, aby nakládaly s jinými symboly určitými dávno ustálenými způsoby – podle pravidel logiky či matematiky. Pokud byly symboly abstrahovány tak, že se strukturálně podobají jevům, jež zastupují, a pokud symboly operací odpovídají v struktuře i řádu operacím reálného jevu, pak uvažujeme normálně. Pokud je naše logika – matematika či naše slovo – symbol zvolený špatně, pak uvažujeme nenormálně.

Ve fyzikální matematice se snažíte, aby vaše symbolika odpovídala fyzickým jevům. V psychiatrii se snažím o totéž – jen s tím rozdílem, že mne víc zajímá přemýšlející člověk než jev, o němž přemýšlí. Ale téma je stále stejné."

„Takhle se nikam nedostaneme, Gusi." Harper odložil logaritmické pravítko a zamračil se.

„Vypadá to tak, Cale," přiznal neochotně Erickson. „Krucinál – musí přece existovat nějaký rozumný způsob, jak se s tím problémem vypořádat. Co potřebujeme? Nějaké nepříliš objemné, rozumně ovladatelné palivo pro pohon raket. Spoustu energie z jaderného štěpení. Musí přece být nějaká cesta, jak tu energii zavřít do plechovky a použít ji, až ji budem potřebovat – a odpověď je někde tady, na dosah. Já to vím." Rozmrzele se rozhlížel po laboratoři, jako by očekával, že najde odpověď napsanou na některé z olovem opancéřovaných stěn.

„Nebuď z toho tak otrávený. Přesvědčil jsi mě, že odpověď existuje; pojďme tedy přemýšlet, jak ji najít: Tak za prvé: tři skupiny přirozeně radioaktivních prvků můžeme vyloučit, že ano?"

„Ano… alespoň jsme se už shodli, že tenhle směr před námi dokonale prozkoumali jiní."

„Okej; musíme předpokládat, že naši předchůdci skutečně ověřili to, co ve svých poznámkách tvrdí – jinak bychom už nemohli věřit nikomu a ničemu a museli začít ověřovat všechno, počínaje Archimédem. Možná by se nám to vyplatilo, ale takový úkol by nezvládl ani sám Metuzalém. Co nám tedy zbývá?"

„Umělé radioaktivní látky."

„Prima. Sepíšeme tedy jejich seznam – od těch, které už spatřily světlo světa, až po ty, které snad vzniknou v budoucnu. Můžeme tomu říkat matematická skupina – nebo spíš pole, pokud chceme používat přesné pojmy: S každým členem této skupiny lze provést určitý omezený počet operací, a stejně

tak i s jejich kombinacemi. Sepiš ten seznam.“

Erickson poslechl, užívaje přitom vše, co mu umožňovaly nestandardní metody výrokového kalkulu. Harper pokývl. „Prima – a teď to rozveď.“

Erickson po chvilce zvedl hlavu. „Cale, máš ponětí, kolik členů je v takovém rozvedení?“

„Ne… řekl bych stovky, možná tisíce.“

„Přidej. Je to čtyřciferné číslo, aniž bych uvažoval látky, které ještě nebyly vyvinuty. Takový výzkum nezvládneme ani za sto let.“ Upustil tužku a mrzutě se podíval na svého druha.

Cal Harper pohled opětoval trochu udiveně, ale s vlídným pochopením. „Gusi,“ řekl jemně, „tahle práce tě nebaví, viď?“

„Nesmysl. Proč se ptáš?“

„Nikdy jsem nezažil, že bys něco vzdal. Přirozeně že ani jeden z nás takovou práci nikdy nedokončí, ale přinejmenším vyloučíme spoustu špatných řešení pro ty, kdo přijdou po nás. Podívej se na Edisona – šedesát let experimentování dvacet hodin denně, a přece nikdy nepřišel na to jediné, co chtěl vědět nejvíc. Myslím, že když mohl on, můžeme my taky.“

Erickson se trochu vzchopil ze své melancholie. „Asi máš pravdu,“ kývl. „Koneckonců možná přijdeme na způsob, jak provádět několik experimentů najednou – tím se celý proces přece jen zkrátí.“

Harper ho plácl po rameni. „Tak se mi to líbí. Kromě toho – možná nebude nutné dokončit všechny kalkulované experimenty, abychom přijatelné palivo získali. Jak to vidím já, existuje pravděpodobně tucet, a možná třeba i stovka správných řešení. V každém případě – když už mi budeš pomáhat ve svém vlastním volném čase, vrhnu se do toho po hlavě a to by v tom byl čert, abych na něco nepřišel.“

LENTZ SE PO NĚKOLIK DNÍ POTLOUKAL po elektrárně a správním středisku, až už ho znal každý, koho potkal. Choval se přívětivě a pořád se na něco vyptával. Brzy na něj pohlíželi jako na celkem neškodného otravu, tolerovaného proto, že to byl superintendentův přítel. Strkal nos dokonce i do obchodního oddělení elektrárny a nechal si detailně vysvětlit mechanismus přeměny radioaktivního záření v elektřinu. To samo o sobě dokázalo rozptýlit jakékoli podezření, že by mohl být psychiatr, protože ctihodní doktoři z psychologického nevěnovali udřeným technikům z konverze žádnou pozornost. Nebylo to ani zapotřebí; jejich duševní nerovnováha nemohla reaktor nijak ovlivnit, a nebyli tedy vystaveni zhoubné nervové zátěži sociální odpovědnosti. Měli prostě práci nebezpečnou jen pro ně samé; práci, pro niž byli silní muži předurčeni již od doby kamenné.

Postupně se propracoval až k laboratoři radiace, již měl nyní k dispozici Cal Harper. Zazvonil na zvonek u dveří. Harper komunikátorem odpověděl; ochrannou přilbu měl zvednutou do týla jako nějakou komickou čepici. „Kdo je to?“ ptal se. „Ach – to jste vy, doktore Lentzi. Přišel jste za mnou?“

„Tedy – ano i ne. Potuloval jsem se právě po výzkumném oddělení a tak mne napadlo, co vy tu vlastně děláte. Nebudu překážet?“

„Vůbec ne. Pojďte dál. Gusi!“

Erickson se zvedl od kontaktů ovladače, které právě kontroloval; zdejší ovladač se blížil spíš upravenému betatronu než rezonančnímu urychlovači. „Zdravíčko, doktore.“

„Gusi, tohle je doktor Lentz – Gus Erickson.“

„My se už známe,“ prohodil Erickson a stáhl si těžkou rukavici, aby mohl návštěvníkovi potřást rukou. Dal si s Lentzem ve městě pár drinků a považoval jej za docela milého podivína. „Trefil jste se zrovna mezi dva pokusy – ale zůstaňte tu chvilku s námi a my začneme s dalším. Je na co se dívat.“

Zatímco Erickson pokračoval v přípravě experimentu, Harper provedl Lentze po laboratoři a vysvětlil mu smysl výzkumu, který právě provádějí. Tvářil se přitom hrdě jako čerstvý otec předvádějící svá dvojčata. Psychiatr naslouchal jedním uchem a vydával obdivné poznámky, jak se od něj očekávalo; přitom však bedlivě sledoval mladého muže a pátral po známkách psychické lability, kterou údajně trpí.

„Víte,“ dostával se Harper do ráže, „testujeme zde radioaktivní materiály, abychom zjistili, zda bychom v nich nedosáhli radioaktivního rozpadu – podobného procesu jako v reaktoru, ale s nepatrnou, takřka mikroskopickou reakční hmotou. Pokud se nám to podaří, můžeme využít plodící reaktor k výrobě bezpečného, snadno použitelného jaderného paliva pro raketové motory – nebo pro cokoli jiného.“ Zaníceně přesel k detailům svých experimentů.

„Chápu," pokývl Lentz zdvořile. „A který prvek právě zkoumáte?"

Harper mu to řekl. „Ale neomezujeme se jen na jeden jeho izotop; právě jsme otestovali izotop II, s negativním výsledkem, a podle plánu se chystáme na pětku. Podívejte." Vytáhl olověnou patronu a ukázal její štítek Lentzovi. Pak odspěchal ke štítu betatronu, kde se skrýval jeho terč. Erickson mu otevřel víko. Lentz viděl, že si Harper stáhl přilbu přes tvář, otevřel patronu a cosi s ní kutí pomocí kleští na dlouhé rukojeti. Pak odložil kleště a zaklapl štít terče.

„Jsi hotový, Gusi?" zavolal. „Můžeme to spustit?"

„Jo, myslím, že jo," přitakal Skandinávec; obešel mohutný přístroj a připojil se k nim. Všichni se tísnili za silným štítem z betonu a oceli, který jim zakrýval pohled na vlastní průběh experimentu.

„Mám si vzít ochranný oblek?" zeptal se Lentz.

„Ne," ujistil jej Erickson. „My ho nosíme jen proto, že se tu kolem toho motáme celý den. Když zůstanete za tím štítem, nic se vám nemůže stát."

Erickson vrhl pohled na Harpera, který kývl a upřel oči na přístrojovou desku u štítu. Lentz sledoval, jak Erickson stiskl jakési tlačítko, a pak zaslechl sérii cvaknutí aktivovaných relé na opačné straně štítu. Krátký okamžik vládlo ticho.

Náhle ho podlaha udeřila do chodidel, jako by přes ně dostal rákoskou. Tlaková vlna, která zasáhla uši, byla tak silná, že ochromila sluchový nerv ještě předtím, než k němu dorazil zvuk. Vibrace vzduchu rozvlnila každičký palec jeho těla jediným ostrým a ochromujícím úderem. Když se sbíral ze země, uvědomil si, že se chvěje po celém těle, a snad poprvé v životě pocítil, že stárne.

Harper seděl na podlaze a utíral si krvácející nos. Erickson už vstal; odnesl to šrámem na tváři. Dotkl se prsty rány a pak si je užasle prohlížel.

„Není vám nic?" ptal se Lentz trochu zbytečně. „Co se stalo?"

Harper ho neposlouchal. „Gusi, dokázali jsme to! Máme to! Izotop V je ten pravý!"

Erickson se tvářil stále ještě poněkud otupěle. „Pět?" opakoval hloupě. „Ale vždyť to nebyla pětka, ale dvojka. Sám jsem ji tam dával."

„Tys ji tam dával? Vždyť jsem ji tam dal já! Pětka to byla, povídám!"

Stáli tam proti sobě, stále ještě trochu otřeseni výbuchem, trochu rozmrzelí hloupou tvrdohlavostí svého protějšku, když je přece vše tak zřejmé. Lentz raději zasáhl.

„Počkejte, chlapci," ozval se. „Možná máte pravdu oba – Gusi, určitě jste vkládal dovnitř izotop číslo dvě?"

„No jistě. Nebyl jsem spokojen s výsledky předchozího pokusu a chtěl jsem si je ověřit."

Lentz pokývl. „Je to moje vina, pánové," přiznal pokorně. „Přišel jsem sem a narušil jsem vám tak zaběhnutou rutinu. Ten materiál jste tam dali oba. Harpera jsem přitom sám viděl – s izotopem číslo pět. Moc mne to mrzí."

Harperova tvář se rozjasnila, když mladík pochopil; v záchvatu radosti plácl starého pána po rameni. „Neomlouvejte se," rozesmál se šťastný výzkumník. „K takovýmhle chybám nás můžete přimět kdykoli – viď, Gusi? Tohle je odpověď, kterou jsme hledali, doktore. Tohle je ono!"

„Ale," namítl psychiatr, „vždyť nevíte, který z izotopů vám vlastně bouchl…"

„To nevadí," konejšil jej Harper. „Možná oba dohromady. Ale teď už se to dozvíme – víme, kde hledat odpověď." Šťastně si prohlížel spoušť, kterou exploze způsobila.

Navzdory Kingovu naléhání Lentz odmítl vydat svůj posudek co nejdřív. Když však konečně dorazil do superintendentovy kanceláře s tím, že je připraven podat zprávu, Kingovo radostné překvapení se mísilo s úlevou. „To jsem moc rád," prohlásil. „Sedněte si, doktore, tak. Vezměte si doutník. Co s tím tedy uděláme?"

Lentz zůstal u své věčné cigarety a netvářil se, že by se chtěl nechat honit. „Nejdřív se musím ještě něco dozvědět: jak důležitá je elektřina z vaší elektrárny?"

King ihned pochopil, o co Lentzovi jde. „Jestli máte na mysli uzavření elektrárny na víc než jen krátký časový úsek, pak to není možné."

„Proč ne? Pokud jsou správné údaje, které jsem dostal k dispozici, pak činí výkon vaší elektrárny méně než třináct procent celkové produkce energie v tomto státě."

„Ano, to je pravda, ale dalších třináct procent zabezpečujeme nepřímo, pomocí plutonia, které produkuje náš reaktor. Také jste zapomněl analyzovat zdroje, z nichž zbývající energie pochází. Značná část z ní je domácí elektřina, získávaná ze solárních panelů na střechách. Další pořádný díl zabezpečují pohyblivé silnice – což je zase sluneční energie. Energie, kterou produkujeme zde, ať už přímo či nepřímo, je hlavním energetickým zdrojem pro většinu těžkého průmyslu – ocelářského, plastikářského, kamenoprůmyslu i veškerého průmyslu zpracovatelského. Zastavit elektrárnu by znamenalo vyrvat srdce celému…“

„Ale potravinářský průmysl na vás v zásadě závislý není?“ trval na svém Lentz.

„Ne… Výroba potravin není zas tak energeticky náročná – přestože jistým procentem elektřiny samozřejmě zásobujeme zpracovatelské provozy. Chápu, kam tím míříte, a řeknu vám tedy rovnou, že doprava, tedy distribuce potravin, se bez nás obejde. Ale propána, doktore, nemůžete přece zastavit jadernou elektrárnu – vždyť byste způsobil nejhorší paniku, jakou kdy tahle země zažila. Jaderná energie je základním kamenem celého našeho systému.“

„Tahle země už nějakou tu paniku zažila, a z nedostatku nafty jsme se také nějak dostali.“

„Ano – protože sluneční a jaderná energie dokázaly naftu nahradit. Nedovedete si představit, co by to ale znamenalo dnes, doktore. Bylo by to horší než válka; v systému jako je ten náš jedna věc závisí na druhé. Pokud naráz vyřadíte z chodu celý těžký průmysl, zastaví se celá země.“

„Přesto všechno uděláte dobře, když začnete reaktor odstavovat.“

Uran v nitru reaktoru byl v tekuté formě a jeho teplota dosahovala víc než dvou tisíc čtyř set stupňů Celsia. V případě, že by bylo zapotřebí odstavit reaktor, však bylo možné rozdělit jeho obsah do několika menších kontejnerů. Každý obsahoval jen takové množství uranu, že se rozpadová reakce přestala šířit.

King podvědomě zatěkal očima na skleněnou tabulku skrývající červené relé. Jeho pomocí mohl i on, stejně jako služebukonající inženýr, v případě potřeby reaktor zastavit. „Já to ale udělat nemůžu… a i kdyby, elektrárna nemůže zůstat dlouho mimo provoz. Správní rada by mne jednoduše nahradila někým, kdo by ji zase uvedl do chodu.“

„To máte samozřejmě pravdu.“ Lentz chvíli mlčky zvažoval situaci a potom se otázal: „Superintendente, objednal byste mi vůz do Chicaga?“

„Odjíždíte, doktore?“

„Ano.“ Vyjmul z úst svou špičku a veselý úsměv náhle zmizel. Jeho tvář i tón řeči byly vážné, téměř tragické. „Neexistuje žádné řešení problému, který vás trápí – kromě vyřazení elektrárny z provozu.“ Odmlčel se.

„Samozřejmě vám dlužím vysvětlení,“ dodal po chvilce. „Potýkáte se tu s opakovaným výskytem situační psychoneurózy. Zjednodušeně řečeno, její příznaky se mohou projevovat jako přehnaná úzkost či nějaká forma hysterie. Ukázkovým příkladem toho druhého je částečná amnézie vašeho tajemníka Steinkeho. Šokovou terapií jej lze vyléčit, ovšem to bude jen stěží příjemné – navíc nikoli nezbytné, když se jeho stav stabilizoval tím, že již není vystavován nervovému vypětí, jež nedokázal snášet.

Ten druhý mladík, Harper, jehož ‚vybouchnutí‘ jako pracovníka bylo bezprostřední příčinou, proč jste mne zavolali, je ten úzkostlivý případ. Jakmile z jeho dosahu zmizela příčina úzkosti, navrátil se mu opět zdravý rozum. Ale dávejte dobrý pozor na toho jeho přítele, Ericksona…

Podstatná však není ani tak forma, jakou se situační psychoneuróza projevuje, jako spíš její příčina a prevence. Laicky řečeno, toto postižení znamená, že pokud postavíte člověka do situace, kterou nedokáže snášet, nervově prostě bouchne – ať tou či onou formou.

A tak je to i tady. Vezmete inteligentní, svědomité mladé muže, důkladně jim objasníte fakt, že jediné jejich zaváhání či, dokonce jen nešťastná shoda náhod bez jejich zavinění může mít za následek smrt bůhvíkolika lidí – a čekáte, že si uchovají zdravý rozum. To je přece nemožné – a absurdní!“

„Prokristapána, doktore! Musí přece existovat nějaké řešení – prostě musí!“ King vstal a kráčel po kanceláři dlouhými kroky sem a tam. Lentz si s lítostí všiml, že superintendent sám nemá daleko ke stavu, o němž před okamžikem mluvil.

„Ne,“ řekl pomalu. „Ne… počkejte, vysvětlím vám to. Neodvážili byste se přece svěřit moc nad reaktorem méně svědomitým, méně zodpovědným lidem. To byste taky mohli předat elektrárnu do

rukou bezduchého idiota. A situační psychoneurózu lze vyléčit dvěma způsoby. První se používá, když psychóza pramení z nesprávného hodnocení situace, a nazývá se sémantické přizpůsobení. Obavy pacienta pak zmizí, protože neměla opodstatnění v situaci samé, ale pouze v jejím nesprávném vyhodnocení, které mysl nemocného provedla.

Druhý případ je ten, kdy pacient situaci posoudil správně, a zcela náležitě je jí extrémně znepokojován. Jeho obavy jsou naprosto na místě, nemůže je však snášet donekonečna: dříve nebo později přijde o rozum. Jedinou možnou léčbou je v tomto případě změna situace. Setrval jsem zde dostatečně dlouho, abych se ujistil, že vaše elektrárna je tím druhým případem. Vaši inženýři zcela správně odhadli stupeň nebezpečí, jaký pro lidskou společnost reaktor představuje, a to je, s děsivou jistotou, postupně zažene do propasti šílenství!

Jediným možným řešením je odstavit reaktor – a nechat jej odstavený.“

King nepřestával nervózními kroky měřit místnost, jako by byly stěny kanceláře klecí dilematu, v němž se nacházel. Nyní se zastavil a změřil si psychiatra pohledem. „Copak není nic, co bych mohl dělat?“

„Nic, čím byste své inženýry mohl vyléčit. Abyste jejich utrpení zmírnil – no, to snad.“

„Co?“

„Situační psychóza pochází z adrenalinového vyčerpání. Jestliže je člověk vystaven nervovému vypětí, jeho nadledvinky zvýší produkci adrenalinu, aby mu pomohly nést zátěž. Pokud je však vypětí příliš velké a trvá příliš dlouho, adrenalin na svůj úkol nestačí a člověk se zhroutí. K tomu také došlo zde. Adrenalinová terapie by mohla zabránit psychickému zhroucení, s největší pravděpodobností ovšem urychlí zhroucení fyzické. To však bude bezpečnější z hlediska veřejného ohrožení – přestože tím dáte svým lidem najevo, že jsou jen spotřební zboží.

A ještě jedna věc mne napadá: pokud si budete vybírat nové inženýry z řad věřících, kteří praktikují zpověď, prodloužíte tím dobu, po niž vydrží na svém místě.“

King zvedl překvapeně obočí. „Nerozumím.“

„Takový pacient přenese značnou část své psychické zátěže na svého zpovědníka, který sám té situaci vystaven není a tuto zátěž vydrží. Je to však jen dočasná pomoc; jsem přesvědčen, že v této situaci neobstojí nikdo neomezeně dlouho. Ale ta zpověď je opravdu dobrá věc,“ uvažoval nahlas. „Uspokojuje jednu ze základních lidských potřeb. Domnívám se, že to je důvod, proč byli první psychoanalytici tak úspěšní – bez ohledu na velmi omezené vědomosti.“ Chvíli mlčel a pak dodal: „Kdybyste byl teď tak laskav a zavolal mi to stratotaxi…“

„To už nemáte nic, co byste nám nabídl?“

„Ne. Co se těch úlevných opatření týče, obraťte se radši na svůj tým psychiatrů; jsou to schopní lidé, všichni.“

King stiskl tlačítko a prohodil, pár slov se Steinkem. Přes rameno se zeptal: „Počkáte tady, než přijede to taxi?“

Lentz správně usoudil, že si to King přeje, a tak souhlasil.

Zakrátko ožilo poštovní potrubí, jehož vývod ústil na Kingův psací stůl. Superintendent zvedl malou kartičku z tvrdého papíru – čísi navštívenku. Překvapeně si ji přečetl a podal Lentzovi. „Nechápu, proč by mi měl takový člověk volat,“ svěřil se a dodal: „Nechcete se s ním seznámit?“

Lentz četl:

„Ale toho já znám,“ usmál se. „Velmi rád na něj počkám.“

Kapitán Harrington měl očividně něco závažného na srdci. Očividně se mu ulevilo, když Steinke konečně skončil uváděcí proceduru a navrátil se do své vstupní kanceláře. Zpříma a bez okolků oslovil doktora Lentze, jenž se nacházel blíže z obou přítomných. „Vy jste King? – Ale, vždyť je to doktor Lentz! Co tu děláte?“

„Jsem tu na návštěvě,“ opáčil psychiatr trochu vyhýbavě a potřásl si s nově příchozím rukou.

„Superintendent King je zde. Seznamte se – superintendent King – kapitán Harrington.“

„Těší mne, kapitáne – jsem rád, že vás poznávám.“

„Je to pro mne velká čest, pane.“

„Posaďte se.“

„Díky.“ Usadil se do židle a položil na roh Kingova stolu malý kufřík. „Superintendente, máte plné právo žádat vysvětlení mého nečekaného vpádu…“

„To je v pořádku, vůbec se nemusíte omlouvat.“ Po pravdě řečeno, rutinní výměna formálních zdvořilostí působila jako balzám na Kingovy pocuchané nervy.

„Je to od vás laskavé, ale – co se vašeho tajemníka týče, toho, který mne sem uvedl; bylo by ode mne moc troufalé vás požádat, aby zapomněl mé jméno? Jsem si vědom, že to zní podivně…“

„Ale vůbec ne.“ King byl sice nenadálou návštěvou trochu vyveden z míry, ale překypoval ochotou vyhovět jakékoli rozumné žádosti váženého kolegy – vědce. Povolal interním vizifonem Steinkea a dal mu příslušné pokyny.

Lentz se zvedl a naznačit, že se chystá odejít. Zachytil Harringtonův pohled. „Mám dojem, že jste přišel na soukromý rozhovor, kapitáne.“

King zatěkal pohledem z Harringtona na Lentze a zase zpět k Harringtonovi. Astronom na okamžik zaváhal a pak pokrčil rameny. „Já osobně proti vaší přítomnosti nic nemám; záleží na doktoru Kingovi. Vlastně,“ dodal po chvilce, „mohlo by být docela užitečné, kdybyste s námi zůstal.“

„Já samozřejmě nevím, co máte na srdci, kapitáne,“ opáčil King. „Jistě je to něco důvěrného – ale doktor Lentz požívá veškeré mé důvěry.“

„Výborně. Tak tedy dohodnuto… V tom případě půjdu rovnou k věci. Doktore Kingu, vy znáte Destryho mechaniku nekonečně malých částic?“

„Přirozeně.“ Lentz povytáhl směrem ke Kingovi obočí, ale ten se tvářil, jako by gesto neviděl.

„Ano, jak by ne. Pamatujete se ale na teorém šest a na tu transformaci mezi rovnicemi třináct a čtrnáct?“

„Mám dojem, že ano, ale radši se na ně podívám.“ King vstal a zamířil ke knihovně. Harrington jej zvednutou ruku zastavil. „Neobtěžujte se. Mám to s sebou.“ Vylovil z kapsy klíč, odemkl kufřík a vytáhl velký, značně ohmataný notes s vypadávajícími listy: „Podívejte. Vy také, doktore Lentzi. Znáte tenhle vývod?“

Lentz přitakal. „Už jsem měl příležitost se na něj párkrát kouknout.“

„To je dobře; myslím, že se shodneme, že klíčem k celé záležitosti je právě tento krok mezi třináctkou a čtrnáctkou. V tuto chvíli vypadá tahle transformace zcela na místě – a také na místě je, v některých případech. Ale co kdybyste její platnost rozšířili na každou jednotlivou fázi celé mechaniky, na každý krok v celém řetězu rovnic?“

Obrátil list a ukázal jim tytéž dvě rovnice a změnu mezi nimi, rozloženou do devíti postupných kroků. Zaryl ukazováček pod jednu skupinu matematických symbolů. „Vidíte to? Chápete, co to znamená?“ Úzkostlivě je sledoval.

King čísla studoval a pohyboval přitom rty. „Ano… myslím, že chápu. Zvláštní… nikdy mne nenapadlo podívat se na to takhle – a přece jsem ty rovnice svého času studoval tak usilovně, až se ze mne kouřilo.“ Otočil se na Lentze. „Souhlasíte, doktore?“

Lentz pomalu přikývl. „Nejspíš ano… ano, je to tak.“

Harrington měl mít radost – ale neměl. „Doufal jsem, že mne usvědčíte z omylu,“ řekl téměř mrzutě, „obávám se, že o tom není pochyb. Doktor Destry použil předpoklad platný v molární fyzice, o jehož platnosti ve fyzice jaderné však nemáme sebemenších důkazů. Předpokládám, že si uvědomujete, co to znamená?“

Kingův chraplavý šepot byl sotva slyšet. „Ano,“ přitakal, „ano… znamená to, že pokud tahle jaderná nálož za našimi zády někdy bouchne, vyletí do povětří úplně všechno, co vyletět může… a Bůh buď milostiv lidské rase!“

KAPITÁN HARRINGTON SI ODKAŠLAL, aby prolomil následující ticho. „Superintendente,“ ozval se, „neodvažoval bych se k vám takhle vpadnout, kdyby šlo jenom o diskusi nad interpretací

teoretických rovnic…“

„Máte na srdci ještě něco dalšího?“

„Ano i ne. Pánové, možná že považujete observatoř válečného námořnictva za místo, kde si vojáci hrají s tabulkami přílivu a hvězdných drah. V určitém směru máte pravdu – ale přesto máme někdy čas i na výzkum – pokud se svým zaměřením příliš neliší od naší běžné pracovní náplně. Oborem, o nějž jsem se odjakživa zajímal já, byla lunární teorie. Tím nemyslím lunární balistiku,“ zarazil jejich případné námitky, „ale daleko zajímavější problém – problém původu Měsíce a jeho historie, s níž už zamlada zápasil Darwin a stejně tak můj slavný předchůdce kapitán T.J.J. See. Podle mého názoru je zcela zřejmé, že každá teorie o vzniku a vývoji Měsíce musí kalkulovat i s povrchovým stopami těchto dějů, které na Měsíci stále jsou – zvláště s krátery a horami jako nejvýraznějšími rysy měsíčního povrchu.“

Na okamžik se odmlčel a superintendent King se ujal slova. „Okamžik, kapitáne – možná jsem hloupý nebo jsem něco přeslechl, ale – jaká je souvislost mezi tím, o čem jsme se bavili před chvílí, a teoriemi o Měsíci?“

„Mějte ještě chvilku strpení, doktore Kingu,“ omlouval se Harrington. „To spojení tu je – přinejmenším se obávám, že je – ale nejprve bych raději probral všechny body, než se dostaneme k závěrům.“ Oba posluchači tedy čekali a kapitán pokračoval dál:

„Přestože jsme si zvykli označovat prohlubně na měsíčním povrchu jako krátery, víme dobře, že nejsou vulkanického původu – zjednodušeně vzato. Neřídí se žádnými z pozemských pravidel o vzhledu a umístění vulkánů – což ostatně více než přesvědčivě dokázal v roce 1952 Rutter se svou monografií o dynamice sopek.

Tím nám zbývá jako nejjednodušší vysvětlení teorie o vzniků kráterů jakožto pozůstatků po dopadu velkých meteoritů. Tahle teze vypadá na první pohled docela dobře a každému stačí, aby jen pár minut házel oblázky do bahna, a už je o její správnosti nezvratně přesvědčen.

Jenže i tahle konstrukce má svá úskalí. Pokud utrpěl tolik ran od meteoritů Měsíc, proč ne také Země? Není snad ani nutné zdůrazňovat, že zemská atmosféra by naši planetu nedokázala ochránit před masou tak velkou, aby dokázala vyhloubit kráter jako třeba Endymion nebo Plato. A pokud by se krátery zachovaly na mrtvém Měsíci, zatímco mladá a živá Země dokázala zahojit své šrámy a skrýt je před našimi zraky, proč se tedy meteory téměř úplně vyhnuly velkým plochým pánvím na měsíčním povrchu, které nazýváme moři?

Trochu to zkrátím; podrobnosti a matematické vývody z těchto dat jsou zde, v mých poznámkách. K meteoritové teorii existuje ještě jedna velká výhrada: obří paprsky, které se rozbíhají z Tycha na všechny strany téměř po celém měsíčním povrchu. S nimi Měsíc vypadá jako křišťálová koule po ráně kladivem; stopy po úderu zvenčí se zdají být skutečně evidentní – ale s jistými výhradami. Hmota, která, zde do Měsíce udeřila, náš hypotetický meteorit, musela mít menší rozměry než současný kráter Tycho, musela však disponovat nevídanou hmotností a rychlostí, aby mohla narušit kompaktnost celé planety.

Závěr si udělejte sami – ale vyjde vám, že to buď musel být vytržený kus jádra trpasličí hvězdy, nebo že se meteorit musel pohybovat rychlostí, jaká v měřítku této soustavy ještě nebyla zaznamenána. Což je vysvětlení sice možné, ale stále dost divoké.“

Obrátil se ke Kingovi. „Doktore, nenapadá vás, co mohlo způsobit kráter Tychova typu?“

Superintendent sevřel rukama bočnice křesla a pak si pečlivě prohlédl dlaně. Pracně vydoloval kapesník a dlaně si otřel. „Pokračujte,“ vyzval astronoma téměř neslyšným hlasem.

„Tak dobrá…“ Harrington vytáhl z kufříku velkou fotografii Měsíce – nádherný záběr měsíčního úplňku. „Chci, abyste si Měsíc představili tak, jak možná kdysi dávno vypadal. Tmavé oblasti; jimž říkáme moře, jsou skutečnými oceány. Má atmosféru z plynu snad těžšího než je kyslík a dusík, ale je to plyn chemicky aktivní, který podporuje nejrůznější formy života. Proč? Protože toto je obydlená planeta, obydlená inteligentními bytostmi, schopnými objevit energii ukrytou v jádře atomu – a také ji využívat!“

Ukázal na fotografii; kousek od jižního okraje kotouče se rozprostíral sněhobílý terč Tycha se svými zářícími, tisíce mil dlouhými paprsky, rýsujícími se na měsíčním povrchu. „Zde… zde v Tycho měli svou hlavní atomovou elektrárnu.“ Pohnul prstem k bodu nedaleko rovníku a kousek na východ od poledníku – k místu, kde se spojovaly tři tmavé oblasti, Mare Nubium, Mare Imbrium, Oceanus Procellarum – a označil další dvě jasné skvrny, od nichž se táhly paprsky, třebaže kratší, ne tak zřetelné a navíc křivolaké.

„A zde v kráterech Copernicus a Kepler byly sekundární elektrárny."

Odmlčel se, aby se nadechl. „Možná si byli vědomi rizika, které podstupují, ale potřebovali energii tak zoufale, že dali v sázku život celé své rasy. Možná ani netušili, čeho je jejich technika schopna, nebo je možná jejich matematici ujišťovali, že k ničemu takovému dojít nemůže.

Ale to se už nikdy nedozvíme… nikdo se to nikdy nedozví. Protože elektrárny vybuchly a zahubily je – a s nimi také celou planetu.

Obrovský výbuch strhl plynový obal oběžnice a odmrštil jej do okolního vesmíru. Možná že v atmosféře dokonce došlo k řetězové reakci. Vytrhlo to velké kusy planetární kůry. I z nich snad některé unikly nadobro z gravitačního pole, jiné však dopadly zpět a vytvořily nám dobře známé prstencovité krátery.

Oceány absorbovaly gigantický náraz lépe; pouze největší kusy kůry propadly vodou až na dno, aby tam vytvořily krátery. Možná v hlubinách oceánů i nějaký život přežil. Ale pokud ano, pak byl stejně odsouzen k zániku – protože voda, nyní již nechráněná atmosférickým tlakem, nemohla zůstat v tekutém stavu a postupně se odpařovala do vesmíru kolem. Krev, udržující život na měsíci, odtekla pryč. Planeta byla mrtvá – neboť spáchala sebevraždu."

Pohlédl do očí svým zamlklým posluchačům, jako by je téměř prosil o nesouhlas. „Pánové – uvědomuji si, že je to jen teorie… jen teorie, sen či spíš noční můra. Nedává mi však spát už tolik nocí, že jsem musel přijít za vámi a zeptat se vás, zda to vidíte také tak. Co se týče postupu, jímž jsem k tomuto závěru dospěl, nachází se, jak už jsem řekl, celý tady v mých poznámkách. Můžete jej zkontrolovat – a snažně vás prosím, najděte mi v něm nějakou chybu! Je to však jediná teorie, která vysvětluje historii Měsíce, aniž by si přitom odporovala s některými známými fakty."

Zavřel ústa a zmlkl. Lentz se ozval: „Řekněme, že si vaše výpočty projdeme a žádnou chybu v nich nenajdeme – co pak?"

Harrington rozhodil rukama. „To jsem sem právě přišel zjistit!"

Přestože první otázku položil Lentz, Harrington svou výzvu směřoval ke Kingovi. Superintendent zvedl hlavu; jeho oči se na okamžik setkaly s astronomovýma, zamrkaly a pak se opět sklopily. „Nemůžeme s tím dělat vůbec nic," pronesl dutě. „Vůbec nic."

Harrington na něj užasle vytřeštil oči. „Proboha, člověče!" vybuchl. „Copak to nechápete? Reaktor musí být zastaven – a to hned!"

„Jen klid, kapitáne." Lentzův klidný hlas účinkoval jako sprcha studené vody. „A nebuďte příliš zlý na chudáka Kinga – láme si s tím hlavu ještě víc než my. Chtěl by říci asi toto: problém, kterému čelíme v tuto chvíli, není problém teoretické fyziky, ale problém politický a ekonomický. Řekněme to jinak, metaforicky: King nemůže elektrárnu zastavit – o nic snáz než může chudý rolník opustit svou vinici na úbočí Vesuvu a zbídačit tak celou svou rodinu jen kvůli tomu, že sopka jednoho dne vybuchne.

Kingovi navíc tahle elektrárna nepatří; je pouze jejím správcem. Pokud ji odstaví proti vůli jejích vlastníků, bude prostě vyhozen a nahrazen někým otrlejším. Ne, musíme přesvědčit vlastníky."

„Prezident by to dokázal," navrhl Harrington. „Mohl bych se k němu nějak dostat."

„Nepochybuji o tom, že byste mohl, přes aparát válečného námořnictva. A možná by se vám jej dokonce podařilo přesvědčit. Ale myslíte, že nám to nějak pomůže?"

„No samozřejmě. Vždyť je to prezident!"

„Počkejte okamžik. Vy jste ředitel námořní observatoře; řekněme, že vezmete perlík a pokusíte se roztřískat na kusy váš největší teleskop – kam byste se tím dostal?"

„Moc daleko ne," uznal Harrington. „To monstrum hlídáme zatraceně dobře."

„A ostatně ani prezident nemůže jednat, jak se mu zlíbí," trval na svém Lentz. „Není monarchou s neomezenou mocí. Pokud tuhle elektrárnu uzavře, aniž by respektoval zákonný postup, rozcupují ho federální soudy na kousky. Připouštím, že Kongres bezmocný není, protože se mu zodpovídá Komise pro atomovou energii, jenže – myslíte, že dokážete výbor Kongresu naučit mechanice nekonečně malých částic?"

Harrington neochotně přiznal, že nikoli. „Ale je ještě další způsob," nevzdával se. „Kongres se odpovídá veřejnému mínění. Stačí nám jen přesvědčit veřejnost, že jaderný reaktor je hrozba pro každého. A to lze zvládnout i bez vysvětlování pojmů vyšší matematiky."

„To jistě ano," souhlasil Lentz. „Mohl byste s tím vyjít do éteru a vyděsit národ k smrti. Způsobil byste tak obrovskou paniku, jakou tahle poměrně snadno zbláznitelná země ještě nezažila. Ne, díky. Já osobně raději podstoupím riziko, že všichni tiše zemřeme ve zlomku vteřiny, než abych rozpoutal davovou psychózu, jež zničí naši dlouho a perně budovanou kulturu. Myslím, že jednou prožitá Bláznivá léta úplně stačí."

„Tak dobrá, ale co tedy navrhujete vy?"

Lentz kratičce uvažoval. „Nenapadá mě víc než bláhový pokus o téměř nemožné. Musíme zpracovat správní radu a pokusit se vykřesat v ní jiskřičku zdravého rozumu."

King, který navzdory rostoucí únavě pozorně naslouchal, do toho vstoupil věcnou otázkou. „Jak to chcete udělat?"

„Nevím," přiznal Lentz. „Dá to asi ještě trochu přemýšlení. Ale v tuto chvíli se mi to zdá jako nejrozumnější postup. Pokud selže, k Harringtonovu plánu veřejné kampaně se můžeme vrátit vždycky – netrvám na tom, aby svět spáchal sebevraždu jen proto, aby bylo vždycky po mém."

Harrington vrhl pohled na své náramkové hodinky – dost rozměrný kousek – a hvízdl. „Panebože," vyjekl, „já zapomněl hlídat čas! Už dávno mám být na Flagstaff Observatory."

King automaticky zaznamenal čas, který kapitánovy hodinky ukazovaly. „Ale vždyť tolik být nemůže," namítl. Harrington se zatvářil udiveně a pak se rozesmál.

„Také není; je o dvě hodiny méně. Nacházíme se v zóně plus sedm a moje hodinky ukazují čas zóny plus pět – jsou synchronizovány rádiem z řídících hodin ve Washingtonu."

„Říkal jste synchronizovány rádiem?"

„Ano. Chytré, že ano?" Zvedl hodinky, aby se na ně jeho společníci mohli podívat. „Říkám tomu telechronometr; je v současnosti jediný svého typu. Vyrobil mi jej synovec. Chytrý chlapec; dostane se daleko. Tedy…" jeho tvář se zakabonila, jako kdyby tato drobná mezihra měla jen posloužit ke zdůraznění tragédie, jež jim hrozí – „pokud vůbec budeme žít tak dlouho!"

Na Kingově psací stole zazářilo signální světélko a na obrazovce komunikátoru se vynořila Steinkeho tvář. „Doktore Lentzi, váš vůz je připraven."

„Přenechám jej kapitánu Harringtonovi."

„Vy tedy nejedete zpátky do Chicaga?"

„Ne. Došlo ke změně situace. Pokud o mne ještě stojíte, budu pokračovat dál."

NÁSLEDUJÍCÍ PÁTEK STEINKE UVEDL Lentze znovu do Kingovy kanceláře. King při potřásání rukou vypadal docela potěšeně. „Kdy jste přistál, doktore? Myslel jsem, že dorazíte nejdřív za hodinu."

„Právě jsem přiletěl. Nečekal jsem na pravidelnou linku a najal jsem si taxík."

„Nějaký pokrok?" vyptával se King nedočkavě.

„Žádný. Stejná odpověď, jakou dali vám: ‚Společnost byla nezávislými experty ujištěna o platnosti Destryho mechaniky a nevidí žádny důvod, proč by měla podporovat hysterické nálady mezi svými zaměstnanci."

King zabubnoval na desku stolu a díval se neurčitě do dáli. Pak zabodl oči do Lentze a řekl: „Myslíte si, že má předseda správní rady pravdu?"

„V čem?"

„Nemohlo nám třem, vám, mně a Harringtonovi, taky přeskočit?"

„Ne."

„Jste si tím jistý?"

„Absolutně. I já jsem se porozhlédl po nezávislých expertech – ale ne po těch, které platí společnost – a nechal jim Harringtonovu práci zkontrolovat. Souhlasí to." Lentz záměrně zamlčel jeden z důvodů, které jej k tomu vedly – že si nebyl příliš jist Kingovým duševním stavem.

Superintendent se napřímil v židli, natáhl se na stůl a prudce zmáčkl jakési tlačítko. „Zkusím to ještě jednou," vysvětlil. „Třeba se mi přece jen podaří nasadit do té tupé Dixonovy hlavy brouka. – Steinke," pronesl do komunikátoru, „spojte mě panem Dixonem."

„Ano, pane."

Za nějaké dvě minuty obrazovka vizifonu ožila a zobrazila obličej předsedy správní rady Dixona. Nehovořil ze své kanceláře, ale ze zasedací místnosti rady v budově energetického syndikátu v Jersey City. „Ano?“ pronesl. „Copak je, superintendente?“ V přívětivém tónu byly patrné známky nevrlosti.

„Pane Dixone,“ začal King, „zavolal jsem vám, abych se vám ještě jednou pokusil vysvětlit závažnost toho, co společnost dělá. Ručím vší svou vědeckou reputací za to, že Harrington přesvědčivě dokázal…“

„Vy myslíte tamto? Domníval jsem se, že jsme se shodli na tom, že je to uzavřená záležitost.“

„Ale pane Dixone…“

„Superintendente, prosím vás! Kdyby byla i jen nepatrná odůvodněná příčina k obavám, myslíte, že bych váhal byť jen na okamžik? Pochopte, mám děti a vnoučata.“

„Právě proto si myslím…“

„Snažíme se řídit činnost společnosti rozumně a v souladu s veřejnými zájmy. Ale máme i jiné závazky. Stovky tisíc drobných akcionářů do nás vložily své peníze a nyní očekávají, že je dostanou zpět. Nemůžete přece od nás chtít, abychom zruinovali korporaci a vyhodili investice o hodnotě miliónů dolarů jen proto, že jste se dal na astrologii Lunární teorie!“ odfrkl si.

„Jak myslíte, pane předsedo.“ Kingův tón byl škrobený a odměřený.

„Neberte si to osobně, pane Kingu. Jsem rád, že jste mi zavolal – rada právě ukončila mimořádné zasedání. Rozhodla se vám umožnit odchod do důchodu – samozřejmě s plným platem.“

„Já jsem o odchod do důchodu nežádal!“

„Já vím, pane Kingu, ale rada má dojem, že…“

„Chápu. Nashledanou.“

„Pane Kingu…“

„Nashledanou!“ Ukončil spojení a obrátil se k Lentzovi. „S plným platem,“ deklamoval, „který si můžu užívat, jak se mi zlíbí, po celý zbytek života – šťastný asi jako zločinec pět minut před popravou!“

„Přesně tak,“ podpořil jej Lentz. „No, tak jsme to zkusili po dobrém. Asi bychom teď měli zavolat Harringtonovi a nechat ho, ať to zkusí po zlém.“

„Asi ano,“ přitakal King nepřítomně. „Budete teď chtít odjet do Chicaga?“

„Ne…“ potřásl hlavou Lentz. „Ne… spíš asi půjdu na linku do Los Angeles a počkám na večerní raketu k protinožcům.“

King se zatvářil překvapeně, ale neřekl nic. Lentz na nevyřčenou otázku odpověděl. „Snad někdo přežije aspoň na druhé polokouli. Udělal jsem zde, co jsem mohl. Radši budu živým pasákem ovcí v Austrálii, než mrtvým psychiatrem v Chicagu.“

King přisvědčil. „To je to, co selský rozum velí. Nejradši bych tu odstavil reaktor a jel s vámi.“

„Selský rozum nikoli, příteli – sedlák poběží zpátky do hořící stodoly, aby zachránil obilí, což je přesně to, co neudělám. Ale co kdybyste opravdu odstavil reaktor a jel se mnou? Dost byste Harringtonovi usnadnil to strašení národa.“

„Budu se o to snažit!“

Na obrazovce se rozzářila Steinkeho tvář. „Jsou tu Harper a Erickson, náčelníku.“

„Mám práci.“

„Chtějí s vámi mluvit – prý je to dost naléhavé.“

„No – tak dobrá,“ rezignoval King unaveně, „pusťte je dál. To je v pořádku.“

Vřítili se dovnitř, Harper v čele. Okamžitě spustil, zcela nevšímavý k superintendentově mrzuté náladě. „Máme to, šéfe, máme to! Sedí to do posledního desetinného místa!“

„Máte co? Mluvte srozumitelně.“

Harper se zazubil. Vychutnával svůj triumf a natahoval to napětí až na samou hranici únosnosti. „Náčelníku, vzpomínáte si, jak jsem vás před pár týdny žádal o dodatečný příděl zcela speciálního materiálu, aniž jsem vysvětlil, k čemu ho potřebuji?“

„Ano. Ale k věci.“

„Nejdřív jste mi to smetl ze stolu, ale nakonec jste mi ho povolil. Vzpomínáte? No, tak jsme z něj něco vytřískali, a je to parádní výsledek,. Největší pokrok na poli výzkumu radioaktivity od chvíle, kdy Hahn rozštěpil jádro. Atomové palivo, šéfe, atomové palivo bezpečné, fungující i v malých dávkách a dobře ovladatelné. Vhodné pro pohon raket, pro elektrárny a pro všechny další zatracené účely, které

vás napadnou.“

King poprvé zbystřil sluch. „Máte na mysli zdroj energie, který se obejde bez reaktoru?“

„To ne. To jsem neřekl. Pomocí plodícího reaktoru vyrobíte palivo a pak to palivo použijete, kde chcete a kdy chcete, při nějaké dvaadevadesátiprocentní výtěžnosti obsažené energie. Ale nemusíte s sebou vláčet všechno zařízení klasického reaktoru.“

Kingův prvotní nával bláznivé naděje, že přece jen našel cestu z neřešitelného dilematu, byl ten tam. „Pokračujte,“ vyzval nicméně rozzářeného mladíka.

„Tedy – v podstatě je to otázka syntetických radioaktivních látek. Právě v té době, kdy jsme žádali o mimořádný příděl materiálu, jsme s Ericksonem – a ostatně i s doktorem Lentzem…“ pokývl uznale směrem k psychiatrovi, „objevili dva izotopy, které se nám jevily jako vzájemně antagonistické. To znamená, že jakmile jsme je dali k sobě, vydaly okamžitě veškerou svou latentní energii; vybouchly jaksepatří. Podstatné ale je, že jsme z obou použili jen pár zrnek – tahle reakce nepotřebuje velkou reakční masu, aby se udržela při životě.“

„Nechápu,“ namítl King, „jak jste mohli…“

„My to zatím ještě nechápeme taky – ale funguje to. Drželi jsme to pod pokličkou, dokud jsme si nebyli úplně jistí. Prošli jsme ještě ostatní izotopy, které jsme měli, a našli zhruba tucet dalších paliv. Dost možná budeme schopni dodávat palivo na míru konkrétním podmínkám. Ale tady to máte písemně a s detaily.“ Harper podal Kingovi složku na stroji psaných poznámek, kterou držel pod paží. „To je vaše kopie. Podívejte se na to sám.“

Superintendent se do toho pustil. Lentz se k němu připojil po pohledu, jímž němě požádal o dovolení, a poté, co Erickson poprvé a naposled zasáhl do diskuse. „Jasně, doktore.“

Jak King postupoval dál a dál do protokolů, starosti zodpovědného pracovníka z něj postupně spadávaly. Velení se ujala dominantní část jeho osobnosti, osobnost vědce. Vychutnával, byť s kontrolou, extázi člověka hledajícího pravdu. Pro tuto chvíli byl zase duševně zdráv a příčetnější víc, než se to mnoha jiným lidem v životě vůbec podaří.

Po dlouhou dobu od něj vycházelo jen občasné zamručení, zašustění obracených stránek a souhlasné pokývnutí. Nakonec King složku zavřel a odstrčil.

„Je to ono,“ konstatoval. „Dokázali jste to, chlapci. Je to skvělý čin a já jsem na vás hrdý.“

Erickson polkl a zazářil. Harperova malá pružná postava pod povrchem vřela a vzbuzovala dojem hrubosrstého teriéra, kterého jeho pán právě podrbal za ušima. „To je prima, šéfe. Vaši pochvalu bychom nevyměnili ani za Nobelovu cenu.“

„Tu nejspíš dostanete taky. Já osobně ale…“ a světlo v jeho očích pohaslo – „už vám s tím nepomůžu.“

„Proč ne, náčelníku?“ Harperův hlas zněl ohromeně.

„Poslali mne do penze. Můj nástupce se o vše v dohledné době postará; tohle je záležitost příliš významná, než aby začala ještě pod starým vedením.“

„Vás že poslali do penze? Proč, ksakru?“

„Ze stejného důvodu, z jakého jsem já odvolal ze služby vás – alespoň správní rada si to myslí.“

„Ale to je nesmysl! Měl jste pravdu, když jste mne odvolal; opravdu mi začínalo hrabat. Ale vy jste úplně jiný případ – vždyť na vás všichni závisíme.“

„Díky, Cale – ale tak už to prostě je; nedá se s tím nic dělat.“ Otočil se k Lentzovi. „Tak tohle je poslední žertík osudu, s nímž je tahle fraška úplná,“ poznamenal trpce.“Narazili jsme na něco velkého, snad většího, než si dnes dokážeme představit – a já musím zrovna v té chvíli odejít.“

„Tak to teda ne,“ vybuchl Harper, „s tím něco zatraceně rychle uděláme!“ Přirázoval ke Kingově psacímu stolu a sebral z něj rukopis. „Buď na využití našeho paliva budete spolupracovat vy, nebo se společnost bude muset obejít bez něj!“ Erickson vytřeštil oči, ale pokývl.

„Počkejte okamžik,“ ujal se slova Lentz. „Doktore Harpere… už máte prakticky fungující raketové palivo?“

„Už jsem to přece říkal. Máme.“

„Únikové palivo?“ Rozuměli jeho slangovému označení; myslel palivo, které dokáže raketě udělit únikovou rychlost a vymanit ji z gravitačního pole Země.

„Jasně. Stačí, když vezmete jednu z raket typu Clipper, trochu ji upravíte – a už můžete obědvat na měsíci."

„Dobře. Vydržte chviličku." Vzal si od Kinga list papíru a jal se něco psát. Ostatní překvapeně a trochu nedočkavě čekali. Lentz po několik minut plnil papír rychlými tahy a jen tu a tam na okamžik zaváhal. Konečně odložil tužku a položil papír před Kinga. „Vyřešte to!" poručil.

King si papír prohlížel. Lentz sepsal značné množství nejrůznějších faktorů – sociálních, psychologických, fyzikálních i ekonomických – a přiřadil jim příslušné symboly. Nato je pomocí výrokového kalkulu spojil do jednoho vztahu. King rozuměl para-matematickým operacím, jež symboly naznačovaly, ale operace tohoto typu se přece jen lišily od jemu důvěrně známé fyzikální matematiky. S námahou se prodíral rovnicemi, pohybuje lehce rty, aby je podvědomě vtělil do slov.

Vzal si od Lentze tužku a rovnice dokončil. Jen několik řádků rovnic bylo zapotřebí, aby se všechny symboly buď vzájemně vyrušily, nebo uspořádaly v konečné řešení.

Zíral na poslední řádek a jeho údiv pomalu přerůstal v nadšení.

Zvedl hlavu. „Ericksone! Harpere!" vykřikl. „Jsme zachráněni. Upravíme nějakou velkou raketu, vybavíme ji vaším palivem, nainstalujeme do ní plodící reaktor a vystřelíme ji na oběžnou dráhu Země, pořádně daleko. Tam se pak bude moci vyrábět palivo, bezpečné palivo pro použití na Zemi, zatímco riziko výbuchu a zničení širokého okolí se tak omezí jen na operátory, kteří budou mít službu!"

Potlesk se nekonal. Nebyl to ten typ nápadu, po němž se potlesk ozývá; mysl všech zúčastněných se namísto toho potýkala se složitými důsledky či úskalími navrhovaného řešení.

„Ale náčelníku," ozval se konečně Harper, „co s tou vaší penzí? Tu ani tak nehodláme připustit."

„Nebojte se," chlácholil ho King. „I to je zde zahrnuto, zde v těchto rovnicích: vy dva, já, Lentz, správní rada – a vše, co máme dělat, abychom dosáhli svého."

„Všechno až na časový faktor," varoval Lentz.

„Prosím?"

„Plynoucí čas se vám do výpočtu promítne jako neznámý faktor, uvidíte."

„Ano… ano, ovšem. To riziko už budeme muset podstoupit. Ale teď do práce!!"

Předseda Dixon vyzval správní radu, aby se utišila. „Na této mimořádné schůzi se obejdeme bez zápisů z minula a zpráv o plnění úkolů," oznámil. „Jak bylo uvedeno na vašich pozvánkách, slíbili jsme poskytnout odstupujícímu superintendentovi dvě hodiny našeho času."

„Pane předsedo…"

„Ano, pane Strongu?"

„Domníval jsem se, že jsme tuto záležitost už uzavřeli."

„To také ano, pane Strongu, ale s ohledem na dlouholetou a záslužnou práci superintendenta Kinga jsme mu morálně povinováni poskytnout slyšení, pokud o ně požádá. Máte slovo, doktore Kingu."

King se zvedl a neřekl víc než: „Bude za mne hovořit doktor Lentz." Nato se posadil.

Lentz musel počkat; než utichne odkašlávání a šoupání židlí, které se ze všech stran ozvalo jako reakce na Kingova slova. Správní rada očividně neměla nijak kladný vztah k vetřelci zvenčí.

Lentz rychle probral hlavní body konstrukce, jejímž závěrem bylo, že atomový reaktor představuje potenciální bombu – neúnosné riziko, ať se bude nacházet na kterémkoli místě této planety. Vzápětí přešel k alternativnímu návrhu umístit onu bombu na palubu rakety, umělého měsíčku, kroutícího na oběžné dráze kolem Země, avšak v přijatelné vzdálenosti – řekněme patnácti tisíc mil – zatímco sekundární jaderné elektrárny na Zemi budou spalovat bezpečné palivo, produkované onou bombou.

Zveřejnil Harperův a Ericksonův objev a chvíli hovořil o tom, jak jej lze komerčně využít. Každý z bodů přednesl co nejpřesvědčivěji, plnou vahou své osobnosti. Potom se odmlčel a čekal, až odezní první vlna rozhořčení.

Už tu byla. „Snílkovství…" „Nedokázaná konstrukce…" „Nepřináší žádnou podstatnou změnu situace…" Ve své většině se posluchači shodovali v tom, že je sice těší informace o novém palivu, ale zas tak velký dojem to na ně nedělá. Snad za nějakých dvacet let, až bude palivo důkladně odzkoušeno v laboratořích a v komerčním využití – pak by mohli uvážit vybudování dalšího plodícího reaktoru ve

vesmíru. Do té doby však není kam spěchat. Navržený plán podporoval pouze jediný člen rady, zjevně nepříliš oblíbený ostatními.

Lentz trpělivě a zdvořile vyvracel jejich námitky. Znovu a znovu zdůrazňoval rostoucí výskyt psychoneuróz mezi jadernými inženýry a závažnost nebezpečí, jež i podle klasické a uznávané teorie hrozí každému, kdo žije v blízkosti elektrárny. Připomněl jim závratné výše pojistek, které musí společnost platit, i „výpalné“ čelným politikům států.

Potom změnil tón a spustil na ně přímo a tvrdě, bez příkras. „Pánové,“ pronesl, „jsme přesvědčeni, že bojujeme za své životy… za životy vlastní, životy našich rodin i kohokoli na této planetě. Pokud odmítnete náš kompromis, budeme se bránit tak zuřivě a s tak malými ohledy na fair play jako kterékoli jiné zvíře, zahnané do kouta.“ Byl to začátek útoku. Vzápětí jim předvedl plán celonárodní propagační kampaně, jaký běžně zpracovávají všechny větší reklamní agentury. Byl dotažený do posledního detailu: televizní pořady, šoty během pauz mezi nimi, inzeráty v tisku s připojenými stanovisky redakce, nastrčené „občanské výbory“ a – což bylo nejdůležitější – podpůrná dezinformační kampaň pomocí fám vypuštěných mezi lidi, jakož i koordinované bombardování Kongresu dopisy voličů. Každý z členů rady, který měl někdy co do činění s obchodem, dobře věděl, jak účinné jsou zbraně tohoto typu.

Cílem tohoto projektu bylo vzbudit v národě strach z arizonského reaktoru a proměnit jej nikoli v davovou paniku a hysterii, nýbrž v hněv namířený přímo proti správní radě a ústící v požadavek, aby se komise pro atomovou energii postarala o přemístění reaktoru do vesmíru.

„To je vydírání! To nedovolíme!“

„Obávám se, že se vám to nepodaří,“ odtušil Lentz laskavě. „Možná nám dokážete zabránit v přístupu do několika deníků, ale rozhodně ne do všech. A v přístupu do éteru nám zabránit nemůžete už vůbec – zeptejte se federálního výboru pro komunikace.“ Byla to pravda. Harrington se o politickou část postaral dokonale a prezident byl přesvědčen.

Na všech stranách vzkypěly vášně a Dixon musel zabušit kladívkem, aby zjednal klid. „Doktore Lentzi,“ řekl, a i on sám se očividně ovládal jen stěží, „máte v úmyslu z nás před tváří národa udělat skrznaskrz prohnilé darebáky, které nezajímá nic než osobní zisk a kteří jsou ochotni za to dát v sázku životy ostatních. Vy víte, že to není pravda; nejedná se o nic víc než o rozdílné názory na to, co je moudré a co ne.“

„Netvrdíme, že nemáte pravdu,“ připustil Lentz blahosklonně, „ale vy zase připusťte, že z vás darebáky před národem udělat můžeme. A co se těch rozdílných názorů týče… ani jeden z vás není atomový fyzik; nemáte tedy právo na tomto poli zaujímat nějaká stanoviska.

Upřímně řečeno,“ pokračoval nemilosrdně, „jediné, nad čím ještě váhám, je, zda by rozvášněný dav měl či neměl zničit vaši drahocennou elektrárnu ještě dřív, než bude mít Kongres čas vyhlásit nad ní nucenou správu a vás zbavit funkcí!“

Než měli členové rady čas vymyslet nové argumenty a pokusit se ho přesvědčit, dříve než jejich planoucí rozhořčení vychladlo a změnilo se v slepý, tvrdohlavý odpor, nabídl zdánlivý ústup z pozic. Vyrukoval s dalším návrhem propagační kampaně – zcela jiného ražení.

V této kampani nebyla správní rada trhána na kusy, ale naopak vynášena do nebes. Technika kampaně zůstala stejná: podstrčené, zdánlivě spontánní články žurnalistů, plné upřímného a lidského zájmu, budou líčit společnost jako velký, pro veřejnost blahodárný podnik, řízený vlastenecky smýšlejícími, obětavými a moudrými muži s mnoha obchodními zkušenostmi. Jakmile kampaň dospěje do správného bodu, bude světu oznámen objev Harper-Ericksonova paliva – nikoli jako napůl náhodný výsledek soukromé iniciativy dvou zaměstnanců, ale jako dlouho očekávaný produkt dlouhých let systematického výzkumu, vedeného pevnou a koncepční politikou správní rady, politikou, jež přirozeně vyvěrá z jejich lidského odhodlání zbavit Ameriku navždy hrozby jaderné exploze, byť by k ní mělo dojít v řídce osídlené arizonské poušti.

O hrozbě globálního výbuchu, schopného zničit celý svět, by nepadlo ani slovo.

Lentz tento návrh důkladně probral. Zvlášť dlouze se zdržel u připomínky, že právě správní rada by sklidila vděk nadšeného světa. Vyzval je k ušlechtilé oběti ve prospěch lidstva a maličko zamanipuloval s jejich city svůdnou vizí, jak jsou oslavováni coby veřejní hrdinové. Záměrně hrál na strunu jednoho z nejstarších instinktů primátů, potřeby uznání od jiného jedince téhož druhu bez ohledu na to, zda je

zasloužená nebo ne.

Postupně se zaměřoval na jedno ohnisko odporu, jednoho tvrdohlavého člena rady za druhým Uklidňoval a dráždil, využíval osobních slabin každého z nich. Oddaným otcům a dědečkům rodin znovu a znovu líčil apokalyptickou vizi zkázy a smrti žen i dětí, která může vzejít ze spoléhání – byť míněného v dobré víře – na neprokázané a vysoce pochybné závěry Destryho matematiky. Nato vykreslil zářivý obraz světa zbaveného své nejhorší hrozby, zato však obdařeného takřka neomezeným zdrojem energie, bezpečným zdrojem – který může být tak snadno spojován s jejich jmény.

Fungovalo to. Nezměnili názor všichni a naráz, ale záhy byl ustaven výbor, který měl prověřit reálnost projektu kosmického reaktoru. Lentz s nekonečnou drzostí navrhl jména jeho členů a Dixon jeho návrh odsouhlasil – ne snad že by si to přál, ale protože jej návrh zaskočil a on nedokázal vymyslet přijatelný důvod, jehož pomocí by mohl návrh zamítnout a současně neurazit kolegy, které Lentz jmenoval. Psychiatr samozřejmě neopomněl mezi navrhované včlenit i muže, který jej od začátku podporoval.

O Kingově odchodu do důchodu nepadla ani zmínka – od žádné z obou stran. Lentz si byl ostatně jist, že nepadne ani v budoucnu.

FUNGOVALO TO, ALE I TAK JE ČEKALA JEŠTĚ SPOUSTA PRÁCE. King se do ní vrhl s obrovským pocitem úlevy od starostí, které ho až dosud trápily. Byl zcela zaměstnán příjemnými úkoly, jež z realizace plánu vyplývaly. Harper a Erickson byli odesláni do Goddard Field, aby spolupracovali s raketovými inženýry na projektování spalovacích komor, trysek, palivových nádrží a podobných technických detailů. V součinnosti s obchodním oddělením bylo nutno vypracovat plán, kolik materiálu z reaktoru může být přeměněno na nové atomové palivo. Čím víc, tím lépe. Reaktor také musí být nahrazen obří spalovací komorou na nové palivo, která překlene období mezi zrušením starého reaktoru a vybudováním nových sekundárních elektrárniček, jež budou v budoucnu pokrývat potřeby svého okolí. Superintendent měl stále co dělat.

Jakmile první hektické období skončilo a všichni se vpravili do nové rutiny – práce na uzavírání starého provozu a přesunu elektrárny do kosmu – začal King opět trpět. V tu chvíli už byl s podstatnou částí své práce hotov a nemohl dělat o mnoho víc – jen čekat a starat se o reaktor, dokud tým v Goddard Field nevychytá všechny mouchy a nepostaví použitelnou kosmickou loď. V Goddardu skutečně překonávali jednu potíž za druhou, vzápětí však naráželi na nové. S tak vysokými reakčními rychlostmi tu dosud žádná raketa nepracovala; bylo zapotřebí mnoha pokusů, než nalezli vhodný tvar trysky zaručující dostatečnou účinnost. Když už vše bylo vyřešeno a úspěch se zdál být na dosah, shořely motory při pozemní zkoušce. Celé týdny jim trvalo, než postavili nové.

Vynořil se další oříšek, nesouvisející s raketou jako takovou: jak a kam odvádět energii, vznikající v raketě při činnosti plodícího reaktoru? Drastickým řešením se ukázal být reaktor, umístěný mimo raketu – nestíněný reaktor, který veškerou energii vyplýtvá na záření do okolí. Stane se z něj droboučká umělá hvězda, sálající svou energii do kosmu. Badatelé se zatím soustředí na úkol, jak energii soustředit a dopravit dolů na zem. Vyplýtvána však bude pouze vyzářená energie; plutonium a ona nová jaderná paliva budou jinou raketou dopravena zpět na planetu.

Superintendent King si zatím v elektrárně mohl jen kousat nehty a čekat. Neodvážil se ani zajet do Goddardu podívat se, jak tam pokročili, neboť, přestože k tomu cítil silné nutkání, ještě více na něj doléhal strach opustit reaktor, aby snad nevyletěl do povětří na poslední chvíli.

Zvykl si potloukat se po velíně reaktoru. Musel toho však zanechat; jeho nervozita vyzařovala i na službukonající inženýry. Dva z nich se zhroutili během jediného dne – z toho jeden přímo ve službě.

Nezbývalo mu než čelit nepříjemnému faktu: od chvíle, kdy začalo čekání na raketu, počet psychoneuróz mezi personálem prudce vzrostl. Zpočátku se snažili udržet hlavní rysy plánu v přísné tajnosti, ale záhy jeho obsah znali všichni – snad vinou indiskrece některého z členů onoho nedávno ustaveného výboru správní rady. Teď si King musel přiznat, že utajování plánu bylo chybou. Lentz mu to také rozmlouval; i inženýři, kteří se nepodíleli přímo na jeho realizaci, měli právo vědět, co se děje.

Nakonec svolal veškerý odborný personál a výměnou za slib mlčení je seznámil detailně s celým projektem. Pomohlo to dobře na týden; byla to stejná duševní vzpruha, jaká zpočátku ulevila i jemu. Pak účinek vyprchal, zdlouhavé čekání dolehlo na každého z nich a psychologický dozor odesílal inženýry ze

služby téměř každý den. Došlo to dokonce tak daleko, že za „mentálně labilní“ se začali označovat i členové dozoru navzájem. Pokud to takhle půjde dál, začnou mi chybět vedle techniků i psychiatři, pomyslel si s hořkým úsměvem. Inženýři už tak strávili z každých šestnácti hodin čtyři ve službě. Jestli vypadne ještě jediný, bude muset nastoupit i on sám. Po pravdě řečeno, možná by se mu tím ulevilo.

Tajemství začínalo pronikat už i k některým členům netechnického personálu. To bude nutno zastavit – pokud by se informace šířily dál, mohly by rozpoutat celonárodní paniku. Zastavit – ale jak? Není čím.

Superintendent se převracel v posteli, natřásal si polštář a pokoušel se znovu usnout. Marně. Hlava ho bolela, oči pálily a mozek fungoval jako neustále meloucí mlýn, přežvykující dokola jednu zbytečnou myšlenku, jako přeskakující gramofonová deska.

Bože! To se přece nedá vydržet! Napadlo ho, jestli už mu taky nepřeskakuje – nebo už mu možná dávno přeskočilo? Tohle bylo horší, mnohonásobně horší než stará, dobře známá rutina, kdy hrozící nebezpečí prostě vzal na vědomí a snažil se na něj zapomenout, jak to jen bylo možné. Ne že by se reaktor od té doby nějak zvlášť změnil – ale byla to mučivá blízkost záchrany, čekání na oponu, která se každou chvíli musí zvednout, boj s časem, který se vleče a ne a ne uplynout.

Posadil se, rozsvítil lampičku u postele a podíval se na hodiny. Půl čtvrté. Mohlo být víc. Vstal, šel do koupelny a rozpustil prášek na spaní ve sklenici, do niž nalil whisky a vodu jedna ku jedné. Třemi hlty roztok vypil a vrátil se zpátky do postele. Zakrátko usnul.

Běžel, prchal před čímsi dlouhou chodbou. Na jejím konci bude v bezpečí – to věděl, nebyl si však jist, zda mu síly stačí, aby tam doběhl. Byl téměř vyčerpán. Tvor, který jej pronásledoval, ho začínal dohánět. Vyburcoval bolavé, jako olovo těžké nohy k větší aktivitě. Tvor za ním zrychlil krok a užuž se jej dotýkal. Kingovo srdce se zastavilo a pak se rozbušilo jako o závod. Uvědomil si, že řve, křičí ve smrtelné hrůze.

Musí dosáhnout konce chodby, závisí na tom víc než jen jeho život. MusÍ. Musí!

Pak se objevil ten záblesk a on věděl, že prohrál, uvědomil si to s pocitem nekonečného, naprostého zoufalství a naprosté porážky. Prohrál; reaktor vybuchl.

Tím zábleskem bylo světlo jeho lampičky, jež se automaticky rozsvítila; bylo sedm hodin. Pyžamo měl promáčené potem a srdce mu divoce bušilo. Jeden každý nerv jeho těla byl napnut k prasknutí a zoufale volal po uvolnění, po klidu. Tentokrát mu nepomůže ani ranní studená sprcha. U dveří kanceláře stál ještě dřív, než ji vrátný odemkl. Jakmile vstoupil dovnitř, dopadl do křesla a seděl v něm, aniž dělal cokoli jiného, dokud se o dvě hodiny později neobjevil Lentz. Psychiatr přišel právě ve chvíli, kdy se přemohl a sáhl do krabičky na psacím stole pro dvě malé pilulky.

„Jen klid… klid, příteli,“ chlácholil ho Lentz pomalým, mírným hlasem. „Copak to tu máte?“ Obešel stůl a jemně z něj vzal krabičku.

„Jenom prášky na uklidnění.“

Lentz studoval nápis na obalu. „Kolik jste jich už dnes měl?“

„Až dosud jen dva.“

„Nepotřebujete barbituráty; to spíš procházku na čerstvém vzduchu. Pojďte se se mnou projít.“

„Vy tak máte co povídat – máte v ústech cigaretu, a přitom jste si ji ještě ani nezapálil!“

„Já? Nuže, takový jsem už já! Tu procházku potřebujeme oba. Pojďte.“

Harper dorazil deset minut poté, co opustili kancelář. Steinke rovněž nebyl ve svém předpokoji. Harper tedy prošel sekretariátem, zaklepal na dveře Kingovy soukromé pracovny a čekal. Nepřišel sám; doprovázel jej podsaditý mladík jistého vystupování. Otevřel jim však jenom Steinke. Harper se kolem něj prodral s nedbalým pozdravem na rtech, ale jakmile zjistil, že v místnosti už nikdo jiný není, zase se k tajemníkovi otočil.

„Kde je šéf?“ vybafl.

„Venku. Za chvíli se vrátí.“

„Počkám. Ach ano – Steinke, tohle je Greene. Greene – tajemník Steinke.“

Oba muži si potřásli rukama. „Co tě k nám zase přivádí, Cale?“ zajímal se Steinke, sotva skončily formality.

„Tedy… vlastně myslím, že tobě to můžu říct."

Obrazovka komunikátoru ožila a přerušila jej v půli věty. Většinu její plochy vyplnila jakási tvář. Byla očividně až příliš blízko ke snímacím čočkám, a tak byla značně rozostřená. „Superintendente!" vykřikla zoufalým hlasem. „Reaktor…!"

Přes obrazovku přeběhl stín, pak zaslechli tupé plesknutí a tvář pomalu sjela dolů, mimo obraz. Odkryla tak za sebou velín. Kdosi ležel na dlaždicích podlahy, bezejmenná hromada masa. Další postava přeběhla přes zorné pole a zmizela.

Harper se vzpamatoval první. „To byl Silard!" vykřikl.

„A ve velíně! Steinke, pojď!" Sám už byl u dveří.

Steinke zbledl jako stěna, ale zaváhal jen na nepatrný zlomek vteřiny. Záhy vyrazil Harperovi v patách. Greene je následoval rovnoměrnými skoky, jimiž s dvojicí vpředu snadno držel krok.

Museli počkat, než do stanice podzemky dorazí prázdná kapsle. Pak se všichni tři snažili nacpat do prostoru pro dva. Kapsle se odmítla rozjet a několik drahocenných momentů ztratili, než Greene vyběhl ven a začal shánět další kapsli. Čtyři minuty trvající cesta nejvyšší možnou rychlostí jim připadala nekonečně dlouhá. Harper už si začínal myslet, že dopravní systém nefunguje, když povědomé klapnutí a vzdech pneumatických dveří oznámily, že stojí ve stanici pod elektrárnou. Srazili se ve vchodu, jak se snažili dostat se ven oba naráz.

Výtah byl v horní stanici a oni nečekali, až se vrátí. Nebylo to moc moudré, protože čas tím rozhodně ušetřit nemohli a nahoru dorazí uštváni a bez dechu. Přesto se hnali jako šílení, dosáhli vrcholu schodů, prokličkovali mezi zábranami vnějšího štítu a vtrhli do velína.

Nehybná postava stále ještě ležela na podlaze a jiná, rovněž bez hnutí, se nacházela o kousek dál.

Třetí postava se nakláněla nad ovladačem. Když vstoupili, vzhlédla a vrhla se na ně. Udeřili muže oba zároveň a všichni tři spadli na zem. Byli dva na jednoho, ale vzájemně si překáželi. Pancíř jejich protivníka jej chránil před přívalem ran, kterými ho zasypali. Muž bojoval zuřivě a bezohledně.

Harper ucítil pronikavou, ostrou bolest; pravá paže mu klesla, neschopná pohybu. Postava v brnění se jim vytrhla. Kdesi za jejich zády někdo zařval: „Nehýbejte se!"

Harper koutkem oka zahlédl záblesk. Za ním se neslo ohlušující prásknutí, vracející se znovu a znovu v nesčetných ozvěnách malého uzavřeného prostoru. Obrněná postava padla na kolena, okamžik na nich vrávorala a pak ztěžka dopadla tváří na zem. Ve vchodu stál Greene a v dlani svíral služební pistoli.

Harper se zvedl a udělal tři kroky k ovladači. Pokusil se trochu utlumit reakci, ale bezvládná pravačka odmítala poslušnost a levá byla příliš neohrabaná. „Steinke," zvolal, „pojď sem. Udělej to ty."

Steinke přispěchal, pokývl a s jedním rychlým pohledem na přístroje se pustil do díla.

A tak je nalezl i superintendent King, který do místnosti vpadl o několik minut později.

„Harpere!" zahřměl. „Co se stalo?"

Harper ho stručně vpravil do situace. Superintendent přikývl. „Viděl jsem konec z obrazovky v mé kanceláři – Steinke!" Teprve nyní si zřejmě všiml, kdo stojí u ovladače. „Vždyť přece už neumí s ovládáním zacházet." Spěchal ke svému tajemníkovi.

Steinke k němu zvedl oči. „Náčelníku!" vykřikl, „náčelníku! Paměť se mi vrátila!"

King se na něj užasle podíval, pak mu neurčitě pokynul a nechal ho být. Otočil se zpět k Harperovi. „Kde jste se tu vzal?"

„Já? Přijel jsem podat hlášení – jsme hotovi, šéfe!"

„Cože?"

„Raketa i vše ostatní je hotovo. Erickson zůstal v Goddardu, aby pomohl dokončit instalaci elektrárny do rakety. Já jsem sem doletěl v lodi, kterou budeme používat jako dopravní prostředek mezi zemí a velkou raketou s elektrárnou. Z Goddard Field jsem tu za čtyři minuty. Támhle je můj pilot." Ukázal ke dveřím, kde se tyčil Greene, a za ním vykukoval doktor Lentz.

„Počkejte okamžik. Vy tedy tvrdíte, že je vše připraveno a že stačí do rakety dát reaktor? Jste si tím jistý?"

„Naprosto. Ta loď už dokonce s naším palivem letěla – déle a rychleji, než kolik k cestě na oběžnou dráhu potřebuje. Byl jsem na její palubě, náčelníku – ve vesmíru! Pravděpodobnost, že něco ještě

kiksne, je na úrovni miliontin procenta.“

King zíral na přepínač nouzového odstavení reaktoru, skrytý za sklem v nejvyšším místě přístrojové desky.

„Máme dost paliva,“ řekl tiše, jako by byl v místnosti sám a vedl pouhou samomluvu, „dost na celé týdny.“

Několika svižnými kroky došel k přepínači, rozbil pěstí sklo a zatáhl za jeho páčku.

Místnost se otřásla a naplnila se hlubokým lomozem, jak celé tuny roztaveného kovu, těžšího než zlato, proudily dolů otevřenými kanály, narážely na přepážky a tříštily se do tuctů a veletuctů drobných pramínků, až se zastavily v olověných kontejnerech – aby neškodně odpočívaly až do chvíle, kdy budou v dalekém vesmíru opět spojeny dohromady.

Muž, který prodal měsíc

1.

„VĚŘ mi!“

George Strong si nad poznámkou svého partnera opovržlivě odfrkl. „Delosi, proč toho nenecháš? Omíláš tuhle písničku už celá léta. Možná se jednoho dne lidé přece jen na Měsíc dostanou, ačkoli já o tom pochybuji. Ale tak nebo tak, my dva se toho nedožijeme. Ztráta toho energosatelitu odsouvá celý projekt mimo dosah naší generace.“

D.D. Harriman zamručel. „Nedožijeme, když budeme sedět na zadku a nepokusíme se to uskutečnit. Ale my to uskutečnit můžeme.“

„Otázka číslo jedna: jak? Otázka číslo dvě: proč?“

„Proč? Ten člověk se ptá proč! Georgi, copak už v hlavě nemáš nic jiného než rabaty a dividendy? Copak jsi ještě nikdy neseděl za teplé letní noci s holkou na louce, nekoukal na Měsíc a nedumal, co se na něm asi skrývá?“

„Ale jo, jednou jsem to zkusil. Dostal jsem rýmu.“

Harriman se v duchu otázal Všemohoucího, proč ho odevzdal do rukou Filištínským. Nato se otočil zpět ke svému společníkovi. „Mohl bych ti říct proč, svůj opravdový důvod – ale ty bys mi nerozuměl. Ty chceš slyšet odpověď vyjádřenou v prachách, co? Chceš vědět, jak na tom vydělají Harriman Enterprises a Harriman & Strong, viď?“

„Ano,“ přiznal oslovený, „a nezkoušej mě krmit báchorkami o turistickém ruchu a pohádkových lunárních drahokamech. Ty už znám nazpaměť.“

„Chceš po mně, abych ti vyčíslil rozpočet podniku, jaký tu ještě nebyl, a dobře víš, že to udělat nemůžu. To už by ses mohl zeptat bratří Wrightů, stojících na přelomu století u svého prvního aeroplánu, kolik na letadlech vydělá Curtis-Wright Corporation za druhé světové války. Řeknu ti to jinak. Do těch plastikových domů jsi taky nechtěl jít, že ne? Kdybys byl prosadil svou, seděli bychom ještě dnes v Kansas City a pronajímali pastviny pro dobytek.“

Strong pokrčil rameny.

„Kolik ostatně Domovy nového světa, Inc. vydělala?“

Strong se zatvářil nepřítomně a popustil uzdu svým matematickým schopnostem, jež byly jeho přínosem společnému podnikání. „Hmm… 172 946 004 dolarů a 62 centů, po odečtení daní a ke konci posledního fiskálního roku. Hrubý průběžný odhad ke dnešnímu dni je…“

„To je jedno. Kolik činí náš osobní podíl?“

„Podíl… nepočítáme-li tu část, kterou jsi vzal na sebe a pak mi ji prodal, činí podíl z Domovů Nového světa na hlavu 13 010 437 dolarů a dvacet centů, před zaplacením daně z příjmu obyvatelstva. Delosi, tohle dvojité zdanění musí už přestat. Tím, že vláda trestá schopné firmy za zdravý rozvoj, žene tuhle zemi přímo do…“

„Nech toho, nech toho! Kolik jsme vydělali na Nebeské nákladní a Expresu k protinožcům?“

Strong mu to prozradil.

„A to jsem ti ještě musel vyhrožovat ublížením na těle, abych tě přiměl investovat pár šupů do koupení toho patentu na vstřikovací trysky. Tvrdil jsi, že rakety jsou zastaralá veteš.“

„Měli jsme prostě štěstí,“ bránil se Strong. „V žádném případě jsi nemohl předem vědět, že v

Austrálii vypukne velká uranová stávka. Bez ní by holding Nebeská skončil ve ztrátě a krachem. A co se Domovů Nového světa týče, ty by zkrachovaly taky – nebýt silničních měst, která se rozrostla a poskytla nám trh vyňatý z místních stavebních zákonů."

„V obou případech blbost. Rychlá doprava se vyplácí; vyplácela se odjakživa a je tomu tak i dnes. A co se Domovů týče, pokud deset miliónů rodin potřebuje domy a my je nabízíme levně, tak u nás ty domy koupí. Lidé by si obstrukce hloupých stavebních zákonů nenechali líbit věčně. Sázeli jsme na jistotu. Jen si vzpomeň, Georgi – v kterých podnicích jsme jen utopili peníze a které se vyplatily? Jeden každý z mých bláznivých nápadů byl kasovní trhák. A pokud jsme někdy o peníze přišli, tak v konzervativních, seriózních investicích."

„Ale na některých seriózních obchodech jsme vydělali taky," namítl Strong.

„Na tu svou jachtu by sis jimi nevydělal. Ruku na srdce, Georgi; vzpomeň si na Společnost pro rozvoj And, na patent na integrovaný pantograf, na všechny mé bláznivé plány, do kterých jsem tě násilím dovlekl – vyplatily se do posledního."

„Taky jsem musel potit krev, aby se vyplácet začaly," zavrčel Strong.

„Proto jsme se taky dali dohromady. Já chytím štěstí za ocas, a ty ho zkrotíš a zapřáhneš do chomoutu. A teď poletíme na Měsíc – a ty postaráš, aby se to vyplatilo."

„Mluv za sebe. Já na žádný Měsíc nepoletím."

„Já ano."

„Pchá! Delosi, je sice pravda, že jsme zbohatli sázením na tvé předtuchy, ale tím jistější je fakt, že jestli v tom budeš pokračovat, prohraješ poslední košili. Znáš tu omletou frázi o džbánu, co se s ním chodí pro vodu?"

„To je mi fuk, Georgi – já poletím na Měsíc! A jestli mě necháš ve štychu, rozejdeme se a já se do toho pustím sám."

Strong zabubnoval prsty na stole. „No tak, Delosi, nikdo přece neříkal, že bych tě nechal ve štychu."

„Ber nebo nech být. Teď je ta pravá chvíle a já se rozhodl. Stanu se prvním člověkem na Měsíci."

Když opouštěli kancelář, Strong, jako obvykle hlídající každý cent, zhasl pečlivě světlo. Harriman této scéně přihlížet už po tisící a tentokrát ji komentoval: „Georgi, co bys říkal světlu, které by se automaticky zhaslo ve chvíli, kdy opustíš místnost?"

„Hmm – ale co když ještě někdo v té místnosti zůstane?"

„Pravda… tak by světlo mohlo svítit, jen když někdo bude uvnitř – zabudujeme tam třeba nějaké čidlo, vnímající tepelné záření lidského těla."

„Příliš drahé a složité."

„Nemusí to být ani jedno, ani druhé. Předhodím ten nápad Fergusonovi, ať si s ním pohraje. Ten přístrojek by neměl být větší než současný vypínač a tak laciný, aby se zaplatil z úspory elektřiny za jeden rok."

„Ale jak to má fungovat?" ptal se Strong.

„Jak to mám vědět? Nejsem technik. To je úkol pro Fergusona a ostatní hochy z oboru."

Strong potřásl hlavou. „Tohle komerčně neuspěje. Důsledné zhasínání je otázka povahy. Já ten návyk mám v krvi; ty ne. A pokud ho zákazník nemá, tvůj vypínač si nekoupí."

„Ale koupí, pokud bude energie i nadále na příděl. Už dnes je jí nedostatek a bude ještě větší."

„Jen dočasně. Po tomhle zasedání správní rady jí zas bude dost."

„Georgi, nic na světě není trvalejší než nedostatek energie. Ten vypínač půjde na dračku."

Strong vytáhl notes a propisovačku. „Zítra zavolám Fergusonovi."

Harriman celou záležitost záhy pustil z hlavy, aby si na ni už nikdy nevzpomněl. Dorazili na střechu. Mávl na taxíka a pak se otočil zpět ke Strongovi. „Kolik by mohlo vynést, kdybychom prodali naše podíly v Silnicích a v Korporaci pásové dopravy – jo, a taky v Domovech Nového světa?"

„Cože? Zbláznil ses?"

„Možná ano. Ale budu potřebovat každý dolar na hotovosti, který pro mne dokážeš uvolnit. Silnice a Pásová už stejně nejsou k ničemu – měli jsme se jich zbavit už dřív."

„Ty opravdu jsi blázen! Vždyť to jsou jediné zavedené podniky, do kterých jsi investoval."

„Ale v době, kdy jsem do nich investoval, zavedené nebyly. Věř mi, Georgi, silniční města jsou na

ústupu. Sice ještě rostou, ale budou mít jepičí život, stejně jako železnice. Za sto let už na tomhle kontinentu nezbyde ani jediné. A jak zní náš recept na vydělávání peněz, Georgi?“

„Kupuj levně a prodávej draho.“

„To je jenom půlka… tvoje půlka. Musíme odhadnout, kterým směrem vývoj směřuje, trochu ho popostrčit – a naskočit včas, ještě než naskočí jiní. Zlikviduj ty silnice a domy, Georgi; potřebuju peníze na další akci.“ Taxi přistálo. Nasedli a vznesli se vzhůru.

Nechali se vysadit na střeše budovy patřící Energetickému koncernu pro západní polokouli a odebrali se do zasedacího sálu. Nacházel se ve stejné vzdálenosti od přízemí jako přistávací plocha nahoře, jen opačným směrem; navzdory mnoha rokům míru dávali magnáti té doby přednost místům co nejimunnějším vůči atomovým bombám. Místnost však neměla vzhled bunkru, spíše luxusního pokoje v podkroví. Staralo se o to „okno“ za předsedovými zády, jež poskytovalo výhled na město z úctyhodné výšky. Ten byl samozřejmě – v dokonale věrném stereo záznamu – přenášen kamerami umístěnými na střeše.

Ostatní členové správní rady už na ně čekali. Dixon vzal jejich příchod kývnutím na vědomí, vrhl pohled na prstenové hodinky a oznámil: „Tak, pánové, naše zlobivé dítko je mezi námi, můžeme začít.“ Usadil se do předsednického křesla a zaklepal kladívkem, aby zjednal ticho.

„Zprávu z posledního zasedáni máte jako obvykle před sebou. Jakmile budete připraveni, oznamte to.“

Harriman přejel pohledem souhrn ležící na stole a takřka ihned přepnul spínač vedle něj; na jeho části stolu se rozsvítilo malé zelené světélko. Většina členů správní rady učinila totéž.

„Kdo zase zdržuje?“ otázal se Harriman, rozhlíželse se kolem. „Ach tak. Ty, Georgi. Pohni sebou.“

„Chci si zkontrolovat ta čísla,“ opáčil jeho společník upjatě, ale sáhl po přepínači. Před předsedou Dixonem se vzápětí rozsvítilo větší zelené světlo. Předseda stiskl tlačítko a na průhledné destičce palec či dva nad deskou jeho stolu se rozzářil nápis ZÁZNAM.

„Zpráva o činnosti,“ hlásil Dixon a dotkl se dalšího spínače. Odkudsi zazněl ženský hlas. Harriman sledoval text řeči na dalším papíře z popravené složky. V chodu je v současnosti třináct reaktorů typu Curie; pět jich přibylo od posledního zasedání. Reaktory v Susquehanně a Charlestonu dodávají energii, která musela být dosud půjčována z Atlantického silničního města – jehož silnice tak opět běží normální rychlostí. Silnice Chicago – Los Angeles se patrně vrátí na původní rychlost během čtrnácti dnů. Energie bude i nadále na příděl, ale krize je zažehnána.

To vše bylo velmi zajímavé, ale Harrimana se z toho přímo netýkalo vůbec nic. Energetická krize způsobená explozí energosatelitu byla uspokojivě vyřešena, ale Harrimana na ní zajímal spíše její vliv na lety k jiným planetám. Ty utrpěly touto explozí těžkou ránu, z níž by se už nemusely vzpamatovat.

Když bylo před třemi roky objeveno Harper – Ericksonovo palivo z umělých radiozotopů, zdálo se, že se tím vyřešilo nejen dilema ekonomicky nezbytného, avšak krajně riskantního reaktoru – ale i způsob, jak snadno cestovat k jiným planetám.

Arizonský reaktor byl instalován v jedné z největších raket, které létaly k protinožcům, a ta – vybavena izotopickým palivem – byla vystřelena na oběžnou dráhu kolem Země. Další, mnohem menší raketa sloužila jako dopravní prostředek mezi velkou raketou a Zemí, přivážela obsluze reaktoru zásoby a odvážela zpět syntetické radioaktivní palivo pro nenasytné technologie dole.

Jako člen správní rady řídící energetický koncern podpořil Harriman projekt plodícího reaktoru na oběžné dráze. Vedly ho však k tomu i jiné zájmy než jen blaho koncernu: hodlal připravit loď schopnou cesty na Měsíc a vybavit ji novým palivem, vyráběným v energosatelitu – tak se dostane na Měsíc takřka ihned. Nepokoušel se ani budit ze spánku ministerstvo obrany; nepotřeboval vládní dotace; ten úkol byl směšně lehký. Zvládnout ho mohl každý – a on, Harriman, ho zvládne. Loď už měl, a zakrátko bude mít i palivo.

Ta loď byl nákladní stroj z jeho linky létající k protinožcům. Nechal jí vyměnit motory, dosud fungující na chemické palivo, a odstranit křídla. Čekala v pohotovosti už jen na dodávku paliva – a její dosavadní jméno Brisbane se změnilo na Santa Maria, po vzoru jedné z Kolumbových lodí.

Jenže palivo se scházelo jen pomalu. Přednostní dodávky dostávala obslužná raketa a po ní přišly na řadu energetické potřeby strádajícího kontinentu – a ty rostly rychleji než produkce satelitního reaktoru.

V situaci, kdy na dodávky pro jeho „neužitečnou“ loď, určenou k letu na Měsíc, nebylo ještě zdaleka ani pomyšlení, se syndikát pustil dostavby reaktorů typu Curie, pracujících s bezpečnými, avšak méně účinnými uranovými solemi a těžkou vodou, aby tak mohl zpracovávat uran přímo a uspokojil energetické požadavky kontinentu rychleji než stavbou nových energosatelitů.

Curieovy reaktory však naneštěstí neposkytovaly takřka ďábelské teploty a tlaky, potřebné pro vznik izotopického paliva do raket. Harriman neochotně dospěl k názoru, že pokud chce získat nějaké palivo pro Santa Mariu, bude z ní muset politickým nátlakem udělat prioritní projekt.

A potom energosatelit explodoval.

Z neveselých úvah Harrimana vyrušil až Dixonův hlas.

„Zpráva o činnosti vypadá uspokojivě, pánové. Pokud nejsou žádné námitky, bude zaznamenána jako schválená. Uvidíte, že do tří měsíců budeme vyrábět tolik energie jako před nuceným uzavřením arizonské elektrárny.“

„Ale bez jakékoli rezervy pro budoucnost,“ namítl Harriman. „Za dobu, co tu sedíme, se narodila spousta dalších žíznivých provozů a všechny chtějí sát – co jiného než energii.“

„Máš nějaké výhrady vůči této zprávě, D.D.?“

„Ne.“

„Výborně. A nyní zpráva oddělení pro styk s veřejností – dovolte mi, abych vás upozornil na první bod, pánové. Viceprezident pověřený vedením oddělení doporučuje rozsáhlý plán důchodů, odškodného, stipendií a tak dále pro pozůstalé po personálu energosatelitu a pilotovi Charona. Podrobnosti najdete v dodatku C.“

Člen rady sedící naproti Harrimanovi – Phineas Morgan, ředitel potravinářského trustu Cuisine Incorporated – zaprotestoval. „Co to má znamenat, Ede? Je samozřejmě zlé, že ti lidé přišli o život, ale platili jsme jim nebetyčné platy a taky plné pojištění. Proč ta charita?“

Harriman zachrochtal. „Zaplaťte to – já jsem pro. Je to pár šupů. Nikdy neplivej do studánky, ze které ses napil.“

„Devět set tisíc mi nepřipadá jako pár šupů,“ oponoval Morgan.

„Počkejte, pánové…“ Byl to viceprezident pověřený vedením oddělení pro styk s veřejností, který zasedal rovněž ve správní radě. „Pane Morgane, pokud se podíváte na rozpis do jednotlivých položek, zjistíte, že osmdesát dvě procenta z této částky budou použita na publicitu těchto darů.“

Morgan zašilhal na čísla. „Ach tak – proč jste to neřekl hned? Ano, chápu, že těm darům se vyhnout nedalo, ale je to nedobrý precedens.“

„Pokud bychom vdovám nic nedali, neměli bychom o čem dělat publicitu.“

„Ano, ale…“

Dixon jemně zaťukal. „Pan Harriman vyjádřil svůj souhlas. Vyjádřete prosím, svůj názor i vy ostatní.“ Dlouhý stůl zazářil zelenými světly, a dokonce i Morgan se po jistém váhání připojil. „Následující téma s tím do určité míry souvisí,“ pokračoval Dixon. „Paní – ehm, Garfieldová, nás prostřednictvím svých právních zástupců žaluje, že jsme zodpovědni za vrozené vady jejího čtvrtého dítěte. Dokládá to faktem, že se dítě narodilo právě v okamžiku, kdy satelit explodoval, a paní Garfieldová se nacházela na zemském povrchu právě pod ním. Žádá po soudu, aby jí přiznal odškodné ve výši půl miliónu dolarů.“

Morgan vrhl pohled na Harrimana. „Delosi, předpokládám, že ty navrhneš mimosoudní vyrovnání.“

„Nebuď hloupý. Budeme se rvát.“

Dixon se překvapeně rozhlédl. „Proč? Podle mého odhadu bychom se s ní mohli dohodnout na nějakých deseti patnácti tisících – což jsem se právě chystal doporučit. Překvapuje mne, že se na nás vůbec právnické oddělení obrací s žádostí o radu.“

„Důvod je zcela zřejmý: tohle je hodně výbušný případ. Ale měli bychom bojovat, bez ohledu na negativní publicitu. Tohle je něco jiného než předchozí případ; paní Garfieldová a ten její spratek nejsou naši lidé. A každý hlupák ví, že deformace dítěte nemůžete způsobit ozářením při narození; to byste se museli dostat přinejmenším do zárodečných buněk jeho rodičů. Za třetí, pokud si tohle necháme líbit, bude nás za chvíli žalovat každá slepice, která snese vejce se dvěma žloutky. Ten případ volá po tučné sumě na obranu s otevřeným hledím – ale ani cent nesmíme dát na kompromis.“

„Může to být velice nákladné," usoudil Dixon.

„Pokud se nebudeme bránit, bude to ještě nákladnější. Jestli to bude nutné, měli bychom koupit soudce."

Vedoucí oddělení pro styk s veřejností cosi zašeptal Dixonovi do ucha a pak oznámil nahlas: „Podporuji názor pana Harrimana. Takové je i stanovisko našeho oddělení."

Záhy bylo schváleno. „Další záležitost," pokračoval Dixon, „je celá řada žalob kvůli zpomalení silnic; jak víte, k tomuto kroku jsme museli sáhnout s ohledem na energetickou krizi. Protistrany žádají náhradu za ušlé zisky, ztracený čas, ztrátu toho či onoho, ale jejich základ je stále stejný. Nejožehavější z nich je patrně žaloba jednoho z akcionářů, který tvrdí, že společnost Silnice a náš koncern jsou vzájemně natolik propojeny, že si Silnice nechaly líbit omezenou dodávku energie, a tak poškodily své akcionáře. Delosi, tohle je tvoje parketa. Nechceš k tomu něco říct?"

„Nechte to plavat."

„Proč?"

„Tyhle žaloby nemají naději na úspěch. Tahle společnost za jejich ztráty zodpovědná není; dohlédl jsem na to, aby Silnice snížený odběr samy nabídly, protože jsem něco podobného očekával. A správní rady propojené nejsou – rozhodně ne na papíře. Od toho existují nastrčené figurky. Nechte to plavat – na každou žalobu, která přijde na nás, jich Silnice schytají tucet. Vyhrajeme je všechny."

„Proč jste si tak jistý?"

„Víte…" Harriman se zvrátil do opěradla a přehodil nohu přes ručku křesla, „… před pěknou řádkou let jsem dělal poslíčka u Western Union. Když jsem tak v kanceláři čekával na práci, přečetl jsem všechno, co se mi dostalo pod ruku, včetně smlouvy na rubu telegramového formuláře. Pamatujete si ty formuláře? Člověk je dostal do ruky ve velkých blocích ze žlutého papíru. Tím, že jste napsali telegram na lícovou stranu, jste zároveň akceptovali smlouvu, vytištěnou drobným písmem na rubu – jenže to si většina lidí vůbec neuvědomila. Víte, k čemu ta smlouva společnost zavazovala?"

„Nejspíš k tomu, aby doručila ten telegram."

„Ta smlouva vám nezaručila vůbec nic. Společnost nabízela, že se pokusí vaši zprávu dopravit, třeba pomocí velbloudí karavany či na šnečí ulitě, eventuelně jinou podobně přímočarou metodou, pokud to bude zapotřebí – ale v případě, že se jí to nepodaří, za to společnost nenese zodpovědnost. Četl jsem ta drobná písmenka tak dlouho, až jsem se je naučil nazpaměť. Byla to ta nejkrásnější próza, jakou jsem kdy viděl. Od té doby jsou všechny smlouvy, které jsem kdy připravoval, založené na stejném principu. Každý, kdo se rozhodne zažalovat Silnice, brzy zjistí, že ze ztráty času nic nevysoudí, protože čas není ničím, k čemu by se společnost zavázala. V případě, že by silnice přestaly fungovat úplně – což se ještě nestalo – by musela společnost vrátit pouze přepravní náklady a cenu lístků. Takže na to zapomeňte."

Morgan vstal. „D.D., řekněme, že se rozhodnu jet dnes večer domů po silnici, a kvůli nějaké závadě se tam nedostanu dřív než zítra ráno. Chceš říci, že ani v tomhle případě za to nenese společnost odpovědnost?"

Harriman se zazubil. „Silnice neodpovídají za škody dokonce ani v případě, že cestou umřeš hlady. Měl sis vzít vrtulník." Obrátil se zpět k Dixonovi. „Navrhuji, abychom se těmi procesy přestali zabývat. Silnice se o ně postarají – o všechny."

„BĚŽNÁ AGENDA JE TEDY U KONCE," oznámil Dixon o něco později. „Další čas je k dispozici našemu kolegovi, panu Harrimanovi, aby promluvil o tématu, které si zvolil. Nesdělil nám sice předem, o čem bude chtít hovořit, ale vaším právem je zase poslouchat, dokud vás to bude zajímat. Pak zasedání ukončíme."

Morgan si Harrimana kysele změřil. „Já hlasuji pro ukončení."

Harriman se zazubil. „Za pět centů ti to odkývu – ale ty pak umřeš zvědavostí."

Nikdo další se už k Morganovi nepřidal a Harriman se zvedl z křesla.

„Pane předsedo, přátelé…" pohlédl na Morgana a dodal: „… a ostatní. Jak jistě víte, zajímám se o lety do vesmíru."

Dixon ho provrtal pohledem. „Nezačínej s tím už zase, Delosi! Kdybych téhle schůzi nepředsedal, navrhl bych sám její ukončení."

„Začnu," zašklebil se Harriman. „Dnes a příště znovu. Vyslechněte mne. Před třemi lety, když jsme se vrhli na stěhování arizonského reaktoru do vesmíru, se zdálo, že letům k jiným planetám už nestojí nic v cestě. Někteří z vás se se mnou dokonce spojili, abychom založili Kosmické lety, Inc., za účelem experimentování ve vesmíru, jeho zkoumání – a využití.

Vesmír nám ležel u nohou: rakety, které se dokázaly dostat na oběžnou dráhu kolem Země, by při určitých úpravách dolétly i na Měsíc – a odtud kamkoli jinam! Stačilo se jen sebrat a udělat to. Jediné problémy, které zbývaly, byly finančního rázu – a politického. Když se to tak vezme, hlavní technická úskalí letů do vesmíru byla vyřešena už za druhé světové války. Dobývání vesmíru je od té doby – a už dlouho – záležitostí peněz a politiky. Zdálo se však, že objev Harpera a Ericksona, jehož důsledkem byl reaktor na oběžné dráze a praktické, levné raketové palivo, přiblížil začátek expanze do kosmu na dosah ruky. Dokonce tak blízko, že jsem nic nenamítal, když byly první dodávky paliva z energosatelitu přednostně přidělovány pro potřeby průmyslu."

Rozhlédl se kolem. „Neměl jsem mlčet. Měl jsem křičet a protestovat a vyvíjet na vás tlak a být zkrátka tak protivný, abyste mi to palivo rádi dali, jen abyste měli pokoj. V tuto chvíli jsme však dosud největší šanci v historii promarnili. Satelit je ztracen a s ním i zdroj paliva. Dokonce i dopravní raketa je pryč. Jsme zase tam, kde jsme byli v roce 1950. A tak…"

Odmlčel se. „A tak navrhuji, abychom postavili kosmickou loď a poslali ji na Měsíc!"

Ticho, které zavládlo, prolomil Dixon. „Delosi, nezbláznil jsi se? Právě jsi nám řekl, že postavit raketu není možné. A teď navrhuješ, abychom to udělali."

„Neřekl jsem, že je to nemožné, řekl jsem jen, že jsme promarnili největší šanci v historii. Doba už je ale na lety do vesmíru nejen zralá, ale přímo přezrálá. Naše planeta je přeplněná lidmi a tísní se nás na ní den ode dne víc. Přes veškerý technický pokrok je denní spotřeba potravin nižší než před třiceti lety – a každou minutu se rodí pětačtyřicet dětí, pětašedesát tisíc každým dnem a pětadvacet miliónů každým rokem. Naše rasa se musí co nevidět rozběhnout k dalším planetám; a pokud nás Bůh vybavil jen trochou samostatnosti a odvahy, tak to dokážeme. Vesmír nám bude ležet u nohou!

Ano, promarnili jsme největší šanci v historii – ale technické detaily lze vyřešit. Podstatná otázka ovšem zní: kdo zaplatí účet? Proto se také obracím na vás, pánové, protože v této místnosti je soustředěn finanční kapitál celé planety."

Zvedl se Morgan. „Pane předsedo, pokud jsme už skončili projednávání všech záležitostí společnosti, žádám, abyste mne omluvil."

Dixon kývl. Harriman utrousil: „Měj se, Phineasi. Nenech se zdržovat. – Takže, jak jsem řekl, problém je v penězích a zde, mezi námi, ty peníze jsou. Navrhuji, abychom financovali cestu na Měsíc."

Návrh nevyvolal žádné zvláštní vzrušení; přítomní Harrimana znali. Dixon se otázal: „Chce někdo podpořit návrh, který D.D. přednesl?"

„Okamžik, pane předsedo…" Byl to Jack Entenza, prezident Interkontinentální zábavní společnosti. „Chtěl bych Delosovi položit pár otázek." Obrátil se k Harrimanovi. „D.D., ty víš, jak jsem ti šel na ruku, když jsi zakládal Kosmické lety. Jevilo se to jako docela laciný podnik, dost možná přínosný na poli vzdělávání a vědy – ale nikdy jsem nepropadal fantaziím o vesmírných korábech, plujících na pravidelných linkách mezi planetami; to jsou jen sny. Snad by mi nebylo proti mysli si trochu s těmi sny pohrát, ale jak se chceš na ten Měsíc dostat? Jak jsi sám přiznal, jsi na štíru s palivem."

Harriman se nepřestal zubit. „Nic mi nevěš na nos, Jacku, já vím, proč jsi do toho šel se mnou. Tebe věda nezajímá; na tu bys nikdy nedal ani pětník. Ty chceš monopol na filmy a televizní vysílání pro svůj řetěz masmédií. Dobře, máš ho mít, pokud budeš držet se mnou – pokud ne, pak bych musel založit Světovou oddychovou, společnost s ručením neomezeným. A to by sis už moc neoddychl."

Entenza si jej podezřívavě změřil. „A co mě to bude stát, když budu držet s tebou?"

„Tvou poslední košili, všechny zlaté zuby do jednoho a snubní prsten tvojí ženy – ledaže by mi část nákladů pokryly zisky ze Světové oddychové."

„Čert tě vem, Delosi, ty jsi ještě křivější než paragraf!"

„Od tebe, Jacku, to je kompliment. Ale my se nějak dohodneme. Co se týče té otázky, jak se dostanu na Měsíc – tak ta je dost hloupá. V téhle místnosti není člověk, který by se dokázal vypořádat s něčím po technické stránce složitějším, než je nůž a vidlička. Nerozeznáš francouzák od proudového

motoru; tak po mně nechtěj, abych ti předložil průklepovou kopii kosmické lodi.

Ale já ti stejně povím, jak se na Měsíc dostaneme. Najmu ty správné chlapíky, obstarám jim vše, co budou potřebovat, dohlédnu, aby měli tolik peněz, kolik jen stačí utratit, přátelsky je přesvědčím, aby dělali přesčasy a sedm dní v týdnu – a pak jen ustoupím do pozadí a budu se dívat, jak jim dílo roste pod rukama. Povedu to stejně, jak běžel projekt Manhattan; kruci, vždyť si přece ještě někdo vzpomínáte na chlapíka, který ho řídil. Ten člověk nerozeznal neutron od kulečníkové koule ale měl výsledky. Vyřešili ten úkol čtyřmi různými způsoby. To je také důvod, proč nemám strach o palivo. Budeme mít palivo – hned několik druhů najednou."

„Pokud to ovšem bude fungovat," namítl Dixon. „I tak mi ale připadá, že po nás chceš, abychom dohnali své společnosti k bankrotu jen pro jednorázovou zábavu, která – snad kromě ryze vědeckého hlediska – nemá žádný přínos. Nic proti tobě – ani proti možnosti vložit deset nebo patnáct tisíc do perspektivního projektu – ale to, co nám předkládáš, za seriózní obchodní návrh považovat nemohu."

Harriman se opřel o konečky prstů a upřel zrak na protější konec dlouhého stolu. „Deset patnáct tisíc – jdi se vycpat! Dane, chci, abys do toho vrazil přinejmenším pár melounů – a můžeš si být jistý, že než to celé skončí, přijdeš ještě škemrat, aby sis mohl koupit další akcie! Tohle je největší kšeft s pozemky od chvíle, kdy papež rozdělil Evropanům Nový svět. Neptejte se mne, jak moc na tom vyděláme; nedokážu vyčíslit účetní položky zisku – ale popíšu vám celý balík. Tím ziskem je totiž planeta – celá planeta. Dane, ta je panensky nedotčená. A za ní krouží spousta dalších. Pokud nedokážeme přijít na způsob, jak z takového bohatství vytřískat pár dolarů rychlého zisku, pak můžeme, ty i já, jít rovnou do penze. Je to totéž, jako kdyby ti někdo nabídl ostrov Manhattan za čtyřiadvacet dolarů a bednu whisky."

Dixon zamručel. „Ty to popisuješ málem jako životní šanci."

„Houby životní šance! Tohle je největší šance v celé historii. Padá zlatý déšť – a stačí jenom nastavit kbelík."

Vedle Entenzy seděl Gaston P. Jones, ředitel Trans-America a půltuctu dalších bank a také jeden z nejbohatších lidí v sále. Pečlivě odlomil dva palce popela ze svého doutníku a pak suše utrousil. „Pane Harrimane, prodám vám veškeré zisky, které mi z Měsíce poplynou, za padesát centů.

Harriman se zatvářil potěšeně. „Tak prodejte!"

Entenza vyšpulil spodní ret a mračil se čím dál víc. Konečně promluvil. „Okamžik, pane Jonesi – dám vám za ně dolar."

„Dolar padesát," trumfl ho Harriman.

„Dva dolary," opáčil pomalu Entenza.

„Pět!"

Chvíli se spolu přetahovali. Na deseti dolarech se Entenza vzdal a opřel se do křesla se zamyšleným výrazem v tváři. Harriman se šťastně rozhlédl kolem. „Který z vás je právník, vydřiduši?" zahalekal. Otázka to byla čistě akademická; právnické vzdělání měla dobrá polovina – jedenáct, abychom byli přesní – ze sedmnácti členů rady. „Pojď, Tony," obrátil se na nejbližšího z nich, „a napiš mi hned teď smlouvu, která tuhle dohodu zabetonuje tak, aby ji nešlo zrušit ani před stolicí Posledního soudu. Všechny zisky, práva, nároky nynější i budoucí, příjmy přímé i prostřednictvím akcií, ať už vlastněných dnes či nabytých později, a tak dále a tak dále. Dej tam hodně latinských slov. Smyslem smlouvy je, že každý příjem, který pan Jones z Měsíce má nebo mít bude, poplyne do mé kapsy – za deset babek v hotovosti, zaplacených na dřevo." Harriman plácl bankovkou na stůl. „Je to tak, pane Jonesi?"

Jones se pousmál. „Naprosto, mladíku." Schoval bankovku do kapsy. „Dám ji zarámovat vnoučatům – aby viděla, jak snadno se dají vydělat peníze." Entenzovy oči těkaly mezi Jonesem a Harrimanem.

„Výborně!" pochválil si Harriman. „Pánové, pan Jones právě stanovil tržní cenu za podíl jedné lidské bytosti na naší oběžnici. Při zhruba třech miliardách lidí na této planetě nám tím vychází cena Měsíce na třicet miliard dolarů."

Vytáhl z kapsy balíček bankovek. „Ještě někdo? Koupím každý podíl, který mi nabídnete, kus za deset dolarů."

„Já dám dvacet!" skočil mu do řeči Entenza.

Harriman se na něj smutně podíval. „Jacku – nedělej to. Jsme na jedné lodi. Kupme ty podíly

společně – a po deseti.“

Dixon zabušil kladívkem, aby přerušil nastalý zmatek. „Pánové, odložte prosím provádění těch transakcí na dobu po ukončení zasedání. Je zde někdo, kdo podpoří návrh pana Harrimana, abychom o něm mohli dát hlasovat?“

Gaston Jones se nadzvedl v židli. „Dlužím to panu Harrimanovi – měli bychom mu dát šanci, bez ohledu na předsudky. Pojďme hlasovat.“

Nikdo nic nenamítal, a tak došlo k hlasování. Skončilo jedenáct ku třem v Harrimanův neprospěch; pro byl pouze Harriman sám, Entenza a Strong. Dříve než mohl někdo navrhnout ukončení zasedání, Harriman se rychle opět ujal slova. „Očekával jsem to. V podstatě jsem ale chtěl jen toto: vzhledem k tomu, že společnost nemá zájem o lety do vesmíru, mohla by udělat tu laskavost a odprodat mi patenty, technologie, výrobní zařízení a vše, co společnost nyní vlastní a co má nějaký vztah k letům do vesmíru, ale nijak nesouvisí s výrobou energie na této planetě? Naše krátké líbánky s energosatelitem přinesly docela slušný vědecký pokrok; rád bych ho nyní využil. Nechci nic moc formálního – jen prohlášení jako gesto dobré vůle, že je společnost ochotna mi pomoci v záležitostech, které se nijak nedotýkají jejích zájmů, a bere tento fakt jako součást své politiky. Co vy na to, pánové? Když mi vyhovíte, zbavíte se mého otravování jednou provždy.“

Jones zevrubně zkoumal svůj doutník. „Nevidím důvod, proč bychom mu nemohli vyhovět, pánové… a mne nemůžete podezírat, že bych byl na činnosti pana Harrimana jakkoli zainteresován.“

„Myslím, že to půjde, Delosi,“ souhlasil Dixon, „jen s tím rozdílem, že ti to všechno nedáme, ale jenom půjčíme. Takže pokud bys přece jenom náhodou narazil na zlatý poklad, společnost si uchová nárok na svůj podíl. Má proti takovému postupu někdo nějaké námitky?“ obrátil se do sálu.

Neměl nikdo; rozhodnutí bylo zaznamenáno jako součást politiky společnosti a zasedání skončilo. Harriman si chvíli šeptal s Entenzou a nakonec si dohodli schůzku. Gaston Jones stál u dveří a důvěrně rozmlouval s předsedou Dixonem. Kývl na Stronga, Harrimanova společníka. „Georgi, mohu se vás zeptat na něco osobního?“

„Neslibuji, že odpovím. Ale ptejte se.“

„Vždycky jste mí připadat jako rozumný člověk. Povězte mi, proč jste se spojil s Harrimanem? Vždyť ten chlap je úplný blázen.“

Strong se zatvářil zaraženě. „Asi bych to měl popřít, je to můj přítel… jenže nemůžu. Ale co na tom záleží? Pokaždé, když se Delos do něčeho zblázní, ono to nakonec vyjde. Hrozně těžko se mi s ním spolupracuje – jsem z toho celý nervózní – ale naučil jsem se věřit jeho divokým nápadům víc než auditorské zprávě někoho jiného.“

Jones povytáhl obočí. „Jako starý král Midas, co? Na co sáhne, to se mu pod rukama změní ve zlato.“

„I tak by se to dalo nazvat.“

„No tak jen mějte na paměti; jak špatně Midas skončil – i když to, pravda, pár let trvalo. Mějte se pěkně, pánové.“

Harriman se právě dohodl s Entenzou a Strong se k němu připojil. Dixon stál a díval se za nimi. Očividně o čemsi přemýšlel.

2.

HARRIMANŮV DOMOV BYL vybudován v době, kdy každý, kdo jen trochu mohl, své sídlo rozložil do spousty malých objektů a ty zakopal pod zem. Nad zemí se nacházel roztomilý venkovský domeček – jehož prkenné stěny skrývaly ocelový pancíř – a nádherný, dokonale upravený pozemek. Pod zemí byla obytná plocha asi čtyřikrát tak velká a zcela imunní vůči čemukoli s výjimkou přímého zásahu, navíc hermeticky utěsněná a vybavená zásobníkem vzduchu na tisíc hodin pobytu. Během „bláznivých let“ byla obyčejná zeď obklopující pozemek zbořena a nahrazena jinou, jež vyhlížela stejně ale byla schopna zastavit cokoli kromě dobře rozjetého těžkého tanku. Toto opevnění nemělo slabinu ani ve vratech; jejich mechanismus byl stejně spolehlivý a věrný svému majiteli jako dobře vycvičený vlčák.

Navzdory svému pevnostnímu charakteru nepostrádalo obydlí komfort. Jeho údržba ovšem také dost stála.

Harrimana ty výdaje nezajímaly; Charlotte měla dům ráda a alespoň jí poskytoval každodenní

pracovní náplň. Když se vzali poprvé, žila bez protestů v otlučeném malém bytě nad potravinářským krámem; a pokud ji dnes bavilo udělat si z domu hrad, Harriman jí to rád dopřál.

Jenže v tuto chvíli začíná nový podnik, a to podnik na ostří nože; i těch pár tisíc dolarů, co ho měsíčně dům stojí; může v určitém okamžiku znamenat rozdíl mezi úspěchem a šerifovým vězením pro dlužníky. Toho večera, když dojedli a služebnictvo jim doneslo kávu a portské, se ujal slova.

„Má drahá, tak jsem si říkal, jestli bys nechtěla strávit pár měsíců na Floridě."

Jeho žena na něj vytřeštila oči. „Na Floridě? Delosi, nezbláznil ses? Na Floridě je v tomhle ročním období nesnesitelně."

„Pak tedy Švýcarsko. Vyber si sama, kam chceš jet. Udělej si pořádnou dovolenou, tak dlouhou, jak jen budeš chtít."

„Delosi, ty máš něco za lubem."

Harriman si povzdechl. „Mít něco za lubem" byl nepopsatelný a neodpustitelný zločin, z něhož mohl být kterýkoli americký muž obviněn, souzen za něj a odsouzen, a to v jediné větě jeho vlastní manželky. Občas si lámal hlavu, proč je svět tak divně zařízen, že se musí mužská polovina lidstva pořád chovat podle neúprosných pravidel ženské logiky a mít neustále pocit usmrkaného školáka, káraného přísným učitelem.

„V určitém smyslu možná ano. Oba jsme se shodli na tom, že tenhle dům je tak trochu jako bílý slon – příliš vzácný, velký a nákladný. Říkal jsem si, že bychom mohli uzavřít podzemní část, možná ho dokonce i celý prodat – dnes stojí víc, než za kolik jsme ho kdysi koupili. A jakmile to všechno zařídíme, mohli bychom si koupit něco modernějšího a trochu míň připomínajícího bunkr."

Paní Harrimanová byla trochu vyvedena z míry: „Je pravda, Delosi, že jsem uvažovala o nějakém novém domě; řekněme malé chatičce někde v horském údolí, nic okázalého – ne víc než dva, nanejvýš tři sluhové. Ale nemůžeme přece zavřít tenhle dům, dokud nebude stát nový, Delosi – koneckonců musíme někde bydlet."

„Neměl jsem na mysli, že bychom museli stavět zrovna teď," opáčil Harriman obezřetně.

„Proč ne? Mladší už nebudeme, Delosi; pokud si chceme užít příjemných stránek života, neměli bychom s tím čekat. Nemusíš se o to starat; já všechno zařídím."

Harriman ten návrh důkladně prozkoumal. Přinejmenším by aspoň měla co dělat a nepletla se mu pod nohy. Pokud by vyčlenil hotovost na stavbu její „malé chatičky", mohla by Charlotte dost dlouho žít v hotelu poblíž místa, které si ke stavbě vyhlédne – a on tak bude moci prodat obludnost, v níž až dosud přebývají. Nejbližší silniční město odsud není ani deset mil, takže pozemky vynesou víc, než kolik bude stát Charlottin nový dům – a nadto se zbaví upíra, který mu každý měsíc vysává peněženku.

„Možná máš pravdu," uznal. „Ale naráz ho stejně nepostavíš a žít tady nebudeš – chceš přece dohlížet na stavbu té chaty, ne? Já tedy navrhuji, abychom tenhle dům vyklidili; jenom na údržbě, daních a provozních nákladech nás stojí víc, než kolik dělá jeho cena."

Zavrtěla hlavou. „Zcela vyloučeno, Delosi. Je to můj domov."

Rozdrtil v popelníku doutník, který sotva začal kouřit. „Je mi líto, Charlotto, ale obojí najednou nejde. Pokud budeš stavět, nemůžeš bydlet tady. Pokud chceš zůstat zde, uzavřeme ty katakomby dole, vyrazíme asi tak tucet těch parazitů, o které tu stejně jenom pořád zakopávám, a budeme žít v domku na povrchu. Potřebuji snížit náklady."

„Propustit služebnictvo? Delosi, pokud si myslíš, že ti mohu vytvořit útulný domov bez náležitého personálu, pak nemůžu než…"

„Nech toho." Vstal a odhodil ubrousek. „K tomu, aby tu byl útulný domov, nepotřebujeme celý pluk lokajů. Když jsme se vzali poprvé, neměla jsi sluhy žádné – prala jsi mi a žehlila košile sama. Ale tenkrát to byl útulný domov. Tohle místo nepatří nám, ale všem těm lokajům. Takže se jich zbavíme. Všech – až na kuchaře a jednoho šikovného sluhu k ruce."

Zdálo se, že jej neslyší. „Delosi! Sedni si a chovej se slušně. Co je to za nesmysl s tím snižováním nákladů? Máš snad nějaké potíže? Odpověz mi!"

Unaveně si sedl a odpověděl. „Musí mít člověk hned problémy, když chce snižovat náklady?"

„Pokud jsi tím člověkem ty, pak ano. Tak co to znamená? Neuhýbej."

„Podívej, Charlotto, kdysi jsme se dohodli, že veškeré obchodní záležitosti zůstanou v mé kanceláři.

Co se domu týče, my prostě nepotřebujeme tak velké sídlo. Neříkám, že kdybychom měli houf dětí, které by ho naplnily…“

„Oh! Už mi to zase vyčítáš!“

„Ale no tak, Charlotto,“ začal vyčerpaně znovu. „Nikdy jsem ti to nevyčítal a nevyčítám ti to ani teď. Jen jedinkrát v životě jsem ti navrhl, že bychom mohli oba zajít k doktorovi a zjistit, proč nemůžeme mít děti. A po celých dvacet let mi tu jedinou poznámku otloukáš o hlavu. Ale to už je dávno za námi; jen jsem prostě konstatoval, že dva lidi nevyužijí dvaadvacet pokojů. Zaplatím rozumnou cenu za nový dům, pokud o to stojíš, a poskytnu ti přiměřenou apanáž na vedení domácnosti.“ Chystal se už říci kolik, ale změnil názor. „Nebo můžeš zavřít tenhle suterén a žít v domku nahoře. Jen prostě přestaneme vyhazovat peníze oknem – prozatím.“

Chytila se poslední věty. „Prozatím, Delosi? A na co ty budeš vyhazovat peníze oknem?“ Když neodpověděl, pokračovala. „No jak myslíš. Když mi to neřekneš ty, zavolám Georgovi. Ten mi to poví.“

„Nedělej to, Charlotto. Varuju tě. Já…“

„Ty co?“ Pátrala v jeho tváři. „Nepotřebuju volat Georgovi; přijdu na to sama – stačí se na tebe podívat. Úplně stejně ses tvářil tenkrát, když jsi přišel domu a řekl jsi, žes vrazil všechny naše peníze do těch bláznivých raket.“

„Charlotto, to není fér. Nebeská se vyplatila. Dnes je z ní zlatý důl.“

„Na tom nesejde. Já moc dobře vím, proč se chováš tak pomateně; tebe už zas chytlo to staré bláznění s cestou na Měsíc. Ale to já nedovolím, slyšíš mě? Zastavím tě. Tohle snášet nemusím. Hned zítra ráno zajedu za panem Kamensem a podívám se, co je třeba udělat, abys přišel k rozumu.“ Šlachy na krku se ji napínaly.

Čekal a snažil se uklidnit, než opět otevře ústa. „Charlotto, nemáš důvod si stěžovat. Bez ohledu na to, co se stane se mnou, o tebe bude postaráno.“

„Myslíš, že se chci stát vdovou?“

Zamyšleně si ji prohlédl. „To bych sám rád věděl.“

„Ty – ty bezcitný netvore.“ Zvedla se. „Už o tom nebudeme mluvit. Jsi spokojen?“ Odešla, aniž počkala na odpověď.

Když Harriman přišel do svého pokoje, jeho osobní sluha už na něj čekal. Jenkins – jak se jmenoval – chvatně vyskočil a jal se napouštět vanu.

„Nechte toho,“ zamručel Harriman. „Otočit kohoutkem umím i sám.“

„Už si dnes nebudete nic přát, pane?“

„Ne. Ale jestli nemáte na práci nic jiného, posaďte se na chvilku a nalijte si drink. Jak dlouho jste vlastně ženatý, Ede?“

„Posadím se velmi rád, pane.“ Sluha si nalil. „V květnu už budu ženatý třiadvacet let, pane.“

„Jaké to je, jestli se můžu zeptat?“

„Není to špatné. Jsou samozřejmě období, kdy…“

„Rozumím. Ede, kdybyste nepracoval pro mne, co byste dělal?“

„Tedy, už jsme se ženou mnohokrát mluvili o tom, že bychom si otevřeli malou restauraci, nic moc okázalého, ale kvalitního. Místo, kam by slušní pánové chodili na dobré jídlo v klidu a soukromí.“

„Podnik pro pánské jízdy, co?“

„Ne tak docela, pane – ale byl by tam salónek čistě jen pro pány. Dokonce i bez servírek. Obsluhoval bych osobně.“

„Měl byste se porozhlédnout po šikovném místě, Ede. Už se brzy dočkáte.“

3.

STRONG VSTOUPIL DO KOMPLEXU KANCELÁŘÍ, které s Harrimanem sdíleli, podle svého zvyku. přesně v devět. Ke svému překvapení tu už našel svého společníka. Zatímco pro Stronga bylo příznačné, že svou dochvilností zastiňoval zaměstnance, u Harrimana bylo někdy úspěchem, když se vůbec ukázal.

Harriman byl zcela zaměstnán velkým globusem Země a jakousi knihou – letošní námořní ročenkou, jak si Strong záhy všiml. Harriman sotva zvedl oči od práce. „Dobrýtro, Georgi. Pověz mi, kdo nám lítá na lince do Brazílie?“

„Proč?“

„Potřebuju pár dobře vycvičených chlapíků, kteří umějí portugalsky. A taky pár, co mluví španělsky. Ani nemluvě o třech čtyřech tuctech dalších, které musím roztrousit po téhle planetě. Přišel jsem na něco moc, moc zajímavého. Podívej… podle těchhle tabulek se Měsíc pohybuje pořád nad zemským rovníkem, respektive nanejvýš nějakých dvacet osm až necelých dvacet devět stupňů na sever i na jih od něj. Neznamená to, že by jej jinde na Zemi neviděli, ale jen v tomto pásu ho mívají kolmo nad hlavou.“ Přiložil ke globusu tužku a roztočil jej. „Vypadá to asi takhle. Nenapadá tě nic?“

„Ne. Jen to, že čmáráš tužkou po globusu za šedesát dolarů.“

„Ty nebudeš nikdy nic jiného než handlíř s nemovitostmi! Co získá člověk, když si koupí pozemek?“

„To záleží na tom, co je ve smlouvě. Práva na nerostné bohatství pozemku a na vše, co se nachází pod zemí, jsou obvykle…“

„O to nejde. Předpokládejme, že koupí pozemek se vším všudy, i s právy a ostatním, co k tomu náleží. Jak daleko ale sahá jeho vlastnictví? Jak vysoko nad pozemek?“

„No… patří mu klín, táhnoucí se od povrchu až do jádra Země. V tomto smyslu vyzněly rozsudky všech případů, točících se kolem šikmých vrtů při těžbě nafty. Teoreticky vlastníval původně i prostor nad svým pozemkem, táhnoucí se donekonečna, ale tohle změnily série případů, k nimž došlo po vzniku prvních komerčních leteckých linek – a to je dobře i pro nás, jinak bychom museli za každou raketu, co nám letí do Austrálie, platit mýtné.“

„Ne, Georgi, ne a ne a ne! Špatně jsi ty případy studoval. Právo průletu nad pozemkem je zajištěno – ale vlastnictví prostoru nad ním zůstalo nedotčeno. A dokonce ani právo na ten průlet není absolutní; pokud na svém pozemku vybuduješ tisíc stop vysokou věž tam, kde měly ve zvyku létat rakety, letadla či kdovíco ještě, budou muset všichni změnit trasu a létat jinudy, aniž by se na tobě mohli nějak hojit. Vzpomeň si, jak jsme si museli pronajmout vzdušný prostor jižně od Hughes Field jen proto, aby nám nezastavěli letecký koridor.“

Strong se zatvářil zamyšleně. „Ano, chápu, kam tím míříš. Ten pradávný princip vlastnictví vzduchu nad tvým pozemkem zůstal zachován – dolů ti to patří až do zemského jádra, nahoře donekonečna. Ale co s tím? Je to záležitost ryze teoretická. Nemáš snad v úmyslu platit mýtné za lety těch kosmických lodí, o nichž pořád mluvíš, že ne?“ Dovolil si zasmát se svému vlastnímu vtipu.

„Tobě určitě ne. Jde mi o něco úplně jiného, Georgi: komu patří Měsíc?“

Strongovi doslova poklesla čelist. „Delosi, ty žertuješ.“

„Ani trochu. Zeptám se tě tedy znovu: pokud jeden ze základních právních principů říká, že člověk vlastní výseč, táhnoucí se kolmo nad jeho farmou donekonečna, komu patří Měsíc? Vezmi si glóbus a pověz mi to.“

Strong si rozpačitě prohlížel glóbus. „Ale to nic neznamená, Delosi. Pozemské zákony na Měsíci neplatí.“

„Platí tady a tady se taky o tom majetku bude rozhodovat. Měsíc setrvává stále nad pásem Země, ohraničeném dvaceti devíti stupni severní a jižní šířky. Pokud by jeden člověk na Zemi vlastnil celý tenhle pás – velmi zhruba tropickou klimatickou zónu – pak by taky vlastnil Měsíc, že je to tak? Přinejmenším podle všech teorií o vlastnictví pozemků, na které se naše soudy ohlížejí. A z toho přímo vyplývá, podle toho typu logiky, který právníci tak milují, že nejrůznější vlastníci zemí, ležících v tom pásu, mají nárok – a dobře zpeněžitelný nárok – na Měsíc, respektive jeho kolektivní spoluvlastnictví. Fakt, že velikost jednotlivých podílů a oprávněnost tohoto nároku jsou v tomto případě trochu vágní, právníky nezneklidňuje ani v nejmenším; než se každá taková kauza prozkoumá a rozhodne, docela slušně se na ní napakují.“

„To je absurdní!“

„Georgi, kdy už se naučíš, že slovo absurdní je pojem právníkům zcela neznámý?“

„Nechystáš se ale doufám na pokus skoupit celou tropickou zónu?“

„Ne,“ opáčil pomalu Harriman, „ale možná by nebyl tak špatný nápad skoupit veškeré nároky a práva na Měsíc od každé ze svrchovaných zemí, které v tom pásu leží. Pokud by se podařilo jednat potichu, aby se nezvedly ceny, mohlo by se to povést. Když kupuješ věc, kterou prodávající považuje za bezcennou, můžeš ji dostat až směšně lacino; ten druhý totiž s prodejem spěchá, abys náhodou nepřišel k

rozumu.

Ale můj plán zní jinak," pokračoval. „Georgi, chci mít společnosti – místní společnosti – v každé z těch zemí. Chci, aby zákonodárci každé z těch zemí udělili společnostem licenci na průzkum Měsíce, jeho využití a tak dále, a taky právo vznést nárok na půdu na Měsíci jménem příslušného státu – s tím, že veškeré výhody samozřejmě poplynou ušlechtilé a vlastenecké společnosti, která s tím nápadem přišla. A tohle všechno chci diskrétně a tiše, jinak se úplatky vyšplhají do neúnosné výše. My ty společnosti budeme samozřejmě vlastnit; proto taky chci celý houf ostřílených hochů. Jednoho krásného dne se strhne pěkná mela o to, komu vlastně Měsíc patří – a já chci karty namíchat tak, abychom vyhráli – bez ohledu na to, jak se rozdají."

„Bude to úděsně drahé, Delosi. A pořád ještě ani nevíš, jestli se na Měsíc vůbec dostaneš – a tím méně, zda bude stát aspoň za ty peníze, které do něj vložíš."

„Dostanem se tam, to se spolehni! A pokud tyhle nároky nekoupím hned, bude to ještě dražší. Koneckonců to nemusí být zas až tak nákladné; úplatky se mají používat tak, aby fungovaly jako homeopatikum či katalyzátor – jen malá startovací dávka, která vše uvede do chodu. Někdy v polovině minulého století se vydali čtyři muži z Kalifornie do Washingtonu se čtyřiceti tisíci dolary; to bylo vše, co měli. O pár týdnů později se položili – ale Kongres je odměnil právem vybudovat železnici v hodnotě miliardy dolarů. Vtip je v tom, že nesmíš vyplašit trh."

Strong potřásl hlavou. „Ty tvé nároky ti stejně nebudou k ničemu. Měsíc nestojí na jednom místě; pohybuje se nad tím tvým územím, to ano – ale totéž dělá třeba hejno táhnoucích hus."

„A na stěhovavé ptáky taky nikdo nárok nemá. Chápu, kam tím míříš – jenže Měsíc stále zůstává nad tím přesně vymezeným pásem. Pokud přesuneš o kus balvan, ležící na tvé zahradě, ztratíš tím na něj nárok? Pořád je součástí tvého pozemku a vlastnické právo zůstává beze změny. V podobném duchu se nesla řada soudních případů, týkajících se neustále se měnících ostrovů na řece Mississippi: taky se pořád stěhovaly, jak řeka hloubila nové kanály – ale pořád se její koryto pohybovalo po území, které někdo vlastnil. A v tomto případě se postarám, abychom tím ‚někým' byli my."

Strong se poškrábal na obočí. „Mám takový matný dojem, že tyhle případy bludných ostrovů byly rozhodovány pokaždé jinak – nevytvořily jednoznačně platný precedens."

„Vybereme si případy, které se nám budou hodit do krámu. Tak to ostatně dělají všichni právníci, a proto chodí jejich ženy v norkových kožiších. Pojď, Georgi, dáme se do toho."

„Do čeho?"

„Do shánění peněz."

„Ach." Strongovi se očividně ulevilo. „Já myslel, že hodláš použít naše peníze."

„To ano. Ale ty zakrátko nebudou stačit. Naše peníze použijeme jako startér, který uvede vše do pohybu; než nám dojdou, musíme vymyslet cesty, kterými se budou valit další a další." Stiskl tlačítko na svém stole a před ním se rozzářila tvář Saula Kamense, firemního právníka. „Ahoj Saule, můžeš sem zaskočit na pár slov?"

„Ať po tobě chtějí cokoli, řekni jim Ne," opáčil právník. „Já už zařídím zbytek."

„To je dobře. Ale teď už přijď; rozprodávají právě peklo a já dostal předkupní právo na prvních deset kotlů."

4.

KAMENS SE OBJEVIL PODLE SVÉHO ZVYKU TAKŘKA vzápětí. Několik minut poté už byl Harrimanem seznámen s jeho vizí zajistit si veškerá práva na Měsíc dřív, než na něj vkročí. „Kromě těch nastrčených místních společností," pokračoval Harriman, „budeme potřebovat nějaký subjekt, který může dostávat finanční příspěvky, aniž by se musel hlásit k jejich dárci – něco jako Národní zeměpisná společnost čili National Geographic Society."

Kamens potřásl hlavou. „Nemůžeš koupit National Geographic Society."

„Krucinál, a kdo říkal, že ji chci koupit? Založíme si svoji."

„To jsem se právě chystal navrhnout."

„Výborně. Jak to vidím já, potřebujeme přinejmenším jednu neziskovou, od daní osvobozenou organizaci, řízenou správnými lidmi. Hlasovací většinu si pochopitelně necháme. Možná jich bude zapotřebí víc; budu je zakládat postupně, jakmile si to situace vyžádá. A taky budeme potřebovat jednu

novou, docela obyčejnou společnost. Ta sice nebude osvobozena od daní – ale nevykáže žádný zisk, dokud k tomu nebudeme připraveni. Principem je, aby neziskové organizace posbíraly veškerý věhlas a publicitu –, zatímco ta zisková shrábne ve vší tichosti zisky, pokud nějaké budou. Peníze budeme přepouštět z jedné organizace do druhé, vždy z nějakých objektivních, dobře obhajitelných důvodů, aby neziskové organizace mohly platit veškeré výdaje. Když tak o tom přemýšlím, měli bychom si raději pořídit dvě ziskové organizace, abychom mohli jednu nechat zbankrotovat, bude-li zapotřebí zamést stopy. Saule, můžeš se do toho pustit a postarat se, aby vše běželo podle práva?“

Kamens pokrčil rameny. „Víš, Delosi, kdybys tohle všechno prováděl s namířenou pistolí, bylo by to mnohem upřímnější.“

„Právník mi tu mluví o upřímnosti. Ne, vážně, Saule – nemám v úmyslu vzít přitom kohokoli na hůl…“

„Chachá!“

„… a navíc chystám cestu na Měsíc. Na tu mi všichni budou přispívat – a tu také dostanou. A teď zařiď, aby vše bylo dokonale legální, a buď hodný chlapeček.“

„To mi připomíná větu, kterou za podobných okolností řekl starému Vanderbiltovi jeho advokát: ‚Je to nádherné tak, jak to je. Proč bychom to kazili nějakou legalizací?‘ Ale dobře, šéfe; narafičím tu tvoji past. Ještě něco?“

„Jasně. Zůstaň tu s námi, možná tě něco užitečného napadne. Georgi, zavoláš prosím tě Montgomeryho?“ Montgomery byl vedoucím propagačního oddělení a v očích svého zaměstnavatele měl dvě velké přednosti: za prvé byl Harrimanovi dokonale oddán, za druhé byl schopen naplánovat a rozjet kampaň schopnou přesvědčit veřejnost, že Johanka z Arku byla upálena v podvazkovém pásu od firmy Caresse… nebo že Hérakles vděčil za svou sílu pravidelné konzumaci kukuřičných lupínků.

Dorazil s velkou složkou pod paží. „Jsem rád, že jste pro mne poslal, šéfe. Koukněte se na tohle…“ Rozbalil složku před Harrimana na stůl a jal se rozkládat obrázky a grafy. „To je Kinskyho práce – ten hoch je talent!“

Harriman složku zavřel. „Tohle je reklamní kampaň na co?“

„Cože? Na Domovy Nového světa přece.“

„Nechci to vidět; Domovů se zbavujem. Počkej okamžik – nerozčiluj se. Jen tu kampaň spusťte – bude jen dobře, když cena firmy trochu stoupne, než ji prodáme. Ale teď dobře poslouchej, jdeme do něčeho jiného.“ Rychle vysvětlil nový podnik.

Krátce nato Montgomery přikývl. „Kdy s tím začneme a kolik na to máme?“

„Začněte teď hned a utraťte, kolik budete potřebovat. Neškudlete na hloupostech. Tohle je největší akce, do jaké jsme se kdy pustili.“ Strong sebou trhl, ale Harriman pokračoval dál. „Přemýšlej o tom přes noc a zítra se stav. Rozjedeme to.“

„Počkejte moment, šéfe. Jak chcete dát dohromady všechny ty společnosti v Měsíčních státech – ehm, v těch státech, nad kterými se točí Měsíc – a jak pro ně chcete získat od vlád licence, když poběží mohutná kampaň o tom, jak poletíte na Měsíc a jak skvělá příležitost je to pro každého? Nezaženete zbytečně sám sebe do kouta?“

„Jsem snad padlý na hlavu? Založíme ty společnosti samozřejmě dřív, než to rozjedete – vy je založíte, ty a Kamens. To je váš první úkol.“

„Hmm…“ Montgomery si zamyšleně hryzal nehet na palci. „No, budiž – něco s tím provedeme. Za jak dlouho to má být hotové?“

„Dám ti šest týdnů. Pokud to nezvládneš, stačí jen napsat výpověď na kůži, kterou ti sedřu ze zad.“

„Kdybyste mi pomohl s tím dřením, napíšu ji rovnou na místě.“

„Krucinál, Monty, já vím, že to za šest neděl nejde zvládnout. Ale snaž se to udělat rychle – dokud nebudete hotovi, nedostanu z vnějších zdrojů ani cent na další rozvoj akce. Jestli se budete flákat, budeme všichni hladovět – a na Měsíc se vůbec nedostanem.“

„D.D.,“ ozval se Strong. „Proč se mazat s těmi kličkami ohledně nároků nějakého houfu zkorumpovaných tropických států? Jestli jsi pevně odhodlán se vydat na Měsíc, zavoláme Fergusona a dáme se do toho.“

„Tvůj přímý přístup k věci se mi líbí, Georgi,“ uznal Harriman, ale tvářil se ustaraně. „Mhmm…

někdy kolem roku 1845 jeden přespříliš horlivý důstojník americké armády obsadil Kalifornii. A víš, co tenkrát udělala vláda?“

„Ne.“

„Přinutila jej, aby Kalifornii zase vrátil. Nepožádal o oficiální povolení, a to byla chyba. Nebo se jim možná zdálo, že ještě není vhodná chvíle. Tak ji potom museli dobývat znovu, jen o pár měsíců později. A já nechci, aby se nám stalo totéž. Nestačí jen se postavit na Měsíc a vznést na něj nárok; musíme zajistit, aby nám náš nárok uznaly pozemské soudy – jinak máme zaděláno na průšvih. Nemám pravdu, Saule?“

Kamens přikývl. „Vzpomeňte si, co se stalo Kolumbovi.“

„Přesně tak. Nenecháme se ošidit tak jako Kolumbus.“

Montgomery vyplivl kus odhryznutého nehtu. „Jenže, šéfe – víte zatraceně dobře, že jakékoli licence od těch banánových států nemají ani cenu papíru, na kterém jsou napsány. Nároky zemí tohoto typu nemají žádnou váhu a nikoho nezajímají. Co kdybychom požádali o licenci přímo OSN a tím to vyřešili z jedné vody načisto? Radši se vypořádám s OSN než se dvěma tucty parodií na právní systém, jaké v těchhle zemích mívají. Jasně už vím, jak na to: protlačíme to skrz Radu bezpečnosti a…“

„Tenhle plán pořádně propracujte – použijeme ho později. Ani sám nevíš, jak bude důležitý, Monty. Samozřejmě, že nároky nějakých banánových republik nemají žádnou váhu – jen člověka zdrží a trochu pozlobí. Jenže i takový nicotný návrh se může hodit někomu mocnějšímu. Představte si, jak to bude probíhat: přistaneme na Měsíci nebo se k tomu budeme chystat. Jeden každý z těch banánových států spustí povyk; k tomu je ponoukneme pomocí těch papírových společností s licencí. A kde budou povykovat? No přece v OSN, kde jinde. Co se týče velkých, bohatých a důležitých států téhle planety, ty se nacházejí všechny – až na výjimečné kousky území – v severním klimatickém pásu. Zjistí na čem jsou založeny nároky rovníkových zemí, a začnou horečnatě ohledávat glóbus. Samozřejmě, nad nimi Měsíc nelétá. Největší země ze všech – Rusko – nevlastní ani akr písku pod devětadvacátou rovnoběžkou. A tak velmoci zmíněné nároky zamítnou.

Nebo nezamítnou?“ namítl si Harriman sám dramaticky. „Spojené státy budou na vahách. Ta zóna, nad kterou stojí Měsíc, zasahuje i jižní část Texasu a skoro celou Floridu. Washington bude horečnatě přemýšlet. Měl by podpořit tropické země a s nimi i tradiční teorií o vlastnictví půdy? Nebo se snad plnou vahou postavit za ušlechtilou ideu, že Měsíc patří všem? Také by Spojené státy mohly nárokovat Měsíc celý. Přece jen to budou Američané, kdo na něm stanou první.

A v tu chvíli vyrukujeme s dalším trumfem. Vyjde najevo, že loď k cestě na Měsíc byla financována neziskovou organizací, založenou samotnou OSN…“

„Tak moment,“ zarazil ho Strong. „Copak může OSN zakládat společnosti?“

„Může, uvidíš,“ ujistil jej jeho společník. „Souhlasíš, Saule?“ Kamens přikývl. „V každém případě,“ pokračoval Harriman, „už jednu takovou organizaci mám. Nechal jsem si ji založit už před několika roky. Může provozovat téměř cokoli vzdělávacího či vědeckého charakteru – a pod takové označení, pánové, se toho schová zatraceně hodně! Ale zpátky k tématu: tato organizace, tento potomek OSN, požádá svého rodiče, aby vyhlásil kolonii na Měsíci autonomním teritoriem pod ochranou OSN. Zpočátku nebudeme žádat o mimořádné členství, aby byl celý proces jednoduchý…“

„Prý jednoduchý!“ ušklíbl se Montgomery.

„Jednoduchý. Nově založená kolonie bude de facto suverénním státem, majícím nárok na celý Měsíc a – teď mne dobře poslouchejte! – mající právo nakupovat, prodávat, vydávat zákony, přidělovat půdu, stanovovat monopoly na to či ono, vybírat daně a poplatky a tak dále až donekonečna. A ta kolonie bude naše!

A proč? Protože velké státy v OSN nebudou schopny vymyslet alespoň tak právně podložený důvod ke svým územním nárokům, jaký mají země tropického pásu, a neodhodlají se ani k použití brutální síly, neboť se nebudou schopny dohodnout, jak mezi sebe Měsíc rozdělit. No a představa, že by Měsíc uchvátily samy Spojené státy, ta se samozřejmě nebude líbit nikomu kromě Spojených států samotných. Ještě rády tedy přijmou nejméně bolestné řešení, že totiž nárok na Měsíc má OSN sama. Skutečné nakládací právo – totiž právo kontrolovat všechny záležitosti ekonomické i právní, zůstane nám. Chápeš už, co tím myslím, Monty?“

Montgomery se zazubil. „Ať se propadnu, jestli si myslím, že je to celé divadlo nezbytné, šéfe – ale je to krásné divadlo.“

„Já si to tedy nemyslím,“ zabručel Strong. „Delosi, už jsem tě vidět při hodně komplikovaných čachrech – a některé z nich byly tak zvrácené, že se dokonce i mně zvedal žaludek – ale tenhle plán je z nich suverénně nejhorší. Mám dojem že se příliš necháváš unášet svou radostí z pletich, při kterých šidíš jiné lidi.“

Než Harriman odpověděl, mocně potáhl ze svého doutníku. „Na to ti kašlu, Georgi. Říkej si tomu pletichy, říkej si tomu jak chceš. Já letím na Měsíc! Pokud kvůli tomu budu muset zmanipulovat milión lidí, udělám to.“

„Ale není nezbytné dělat to takhle.“

„A jak tedy?“

„Jak? Založil bych společnost, která se svým úmyslem netají. Protlačil bych v Kongresu rezoluci, která z mé společnosti činí oficiální nástroj vlády Spojených států…“

„Pomocí úplatků?“

„Nikoli nezbytně. Správné kontakty a tlak mohou docela stačit. Pak bych začal shánět peníze a chystat se na cestu.“

„A Spojené státy by pak vlastnily Měsíc?“

„Přirozeně,“ opáčil trochu škrobeně Strong.

Harriman vstal a rázoval po místnosti sem a tam. „Ty to nechápeš, Georgi, ty to nechápeš. Měsíc přece nemá být vlastněn jedním státem; dokonce ani kdyby to byly Spojené státy.“

„Má být vlastněn tebou – nebo ne?“

„Pokud ho budu vlastnit já – nakrátko – nebudu toho zneužívat a postarám se, aby tak nečinili ani jiní. Nacionalismus a podobné hašteření musí skončit ve stratosféře. Copak nechápeš, co by se stalo, kdyby Spojené státy vznesly nárok na Měsíc? Ostatní státy by ten nárok neuznaly. Stal by se jablkem neustálého sváru v Radě bezpečnosti – právě tam, kde se podle mého plánu postaráme, aby lidé mohli na Měsíci rozvinout dlouhodobé obchody, aniž by je odtud vyhnala každých pár let nějaká válka. Ostatní národy – a zcela právem – by se začaly Spojených států k smrti bát. Kdykoli by zvedly v noci hlavu k obloze, vždy by na ně zírala hlavní raketová základna Spojených států, hotova jim kdykoli nasypat za krk atomové bomby. Myslíš, že tomu budou klidně přihlížet? Ne, vážený pane – pokusí se z Měsíce urvat kus, pro své soukromě národní použití. Měsíc je příliš velký, než aby ho mohl někdo sám naráz vlastnit. Zanedlouho by byl celý plný vojenských základen a pár let nato by vypukla ta nejzatracenější válka, jakou kdy tahle planeta zažila – a byla by to naše vina.

Ne, uspořádání bude muset být takové, že ho všichni v klidu akceptují – a proto musíme důkladně vypracovat náš plán, promyslet ho ze všech úhlů a zuřivě za něj bojovat do chvíle, než začne sám fungovat.

Ale i kdyby tohle všechno nebyla pravda: dovedeš si, Georgi, představit, jak bychom jako byznysmeni dopadli, kdybychom Měsíc prohlásili za majetek Spojených států?“

„Byli bychom na koni,“ mínil Strong.

„Starou belu! V tu chvíli bychom vypadli ze hry. Ministerstvo obrany by řeklo: ‚Díky, pane Harrimane. Díky, pane Strongu. Přebíráme Měsíc do svých rukou v zájmu národní bezpečnosti. Můžete se vrátit domů.‘ A nic jiného by nám taky nezbývalo – jen jít domů a čekat na následující jadernou válku.

Do toho já nejdu, Georgi. Nedopustím, aby se do toho zamíchali lampasáci. Založím na Měsíci kolonii a budu se o ni starat tak dlouho, než bude dost veliká a postaví se na vlastní nohy. Říkám vám – vám všem! – že stojíme před největší událostí, jaká lidskou rasu potkala od objevení ohně. Při správném zacházení může Měsíc znamenat nový a lepší svět. Zacházej s ním ale špatně, a změní se ti v poukázku na apokalypsu – poukázku, kterou nejde nevybrat. Ta událost se blíží – bude tady zatraceně rychle, ať u toho my budeme nebo nebudeme. Ale já u toho být chci – chci se stát prvním mužem na Měsíci a osobně dohlédnout na to, aby s ním bylo zacházeno správně.“ Odmlčel se.

„Už jsi s tím kázáním skončil, Delosi?“ otázal se Strong.

„Ne, ještě ne,“ opáčil Harriman podrážděně. „Nevidíš celý projekt v tom správném světle. Víš ty, co tam taky můžeme najít?“ Švihl paží v oblouku proti stropu. „Lidi!“

„Na Měsíci?“ užasl Kamens.

„A proč ne na Měsíci?“ zašeptal Montgomery Strongovi.

„Ne, na Měsíci ne – hodně bych se divil, kdybychom v té pustině někoho našli – třeba i pod povrchem. Měsíc má už svoje nejlepší za sebou; hovořil jsem o dalších planetách – Marsu, Venuši a satelitech Jupitera. Možná i na dalších hvězdách. Co když tam někde najdeme lidi? Přemýšlejte o tom, co by to pro nás znamenalo. Byli jsme sami, docela sami, jediná inteligentní rasa v tom jediném světě, který známe. Nedokázali jsme se domluvit ani se psy nebo lidoopy. Na každou odpověď, kterou jsme kdy dostali, jsme si museli přijít sami, jako všemi opuštění sirotci. Ale co když najdeme lidi, inteligentní lidi, kteří přemýšlejí sami a svým vlastním způsobem? Už nikdy bychom nebyli sami! Mohli bychom zvedat hlavy ke hvězdám a nemuseli bychom se přitom bát.“

Umlkl. Vypadal trochu unaveně a snad se i maličko styděl za svůj výbuch, jako člověk přistižený při nějakém ryze intimním aktu. Stál před nimi a pátral v jejich tvářích.

„Jé, to bylo pěkný, šéfe,“ pochválil ho Montgomery. „To by se mi hodilo do kampaně. Můžu to použít?“

„Myslíš, že si to budeš pamatovat?“

„Není třeba – zapnul jsem váš ‚tichý těsnopis‘.“

„Čert tě vem!“

„Pustíme to s obrazem – hraným obrazem, myslím.“

Harriman se usmál téměř chlapeckým úsměvem. „Nikdy jsem nehrál divadlo, ale jestli máš pocit, že nám to nějak pomůže, pak to zkusím.“

„Ale ne, vy ne, šéfe,“ odmítl Montgomery zděšeně. „Vy nejste ten správný typ, Asi použiju Basila Wilkes-Bootha. S tím jeho hlasem jako varhany a andělskou tváří mu budou lidi ležet u nohou.“

Harriman zašilhal na své klenuté břicho a zavrčel. „O.K. – zpátky k věci. Teď co se peněz týče. Na prvním místě bychom mohli shánět přímé dary pro jednu z nevýdělečných organizací, stejně Jako shánějí peníze třeba univerzity. Zaměřit se na horní vrstvy, pro které je možnost odpisu z daní poměrně zajímavá. Kolik myslíte, že takhle seženeme?“

„Velmi málo,“ nakrčil nos Strong. „Tahle dojná kráva už je skoro vydojená.“

„Nikdy není docela vydojená dokud tu budou žít boháči, kteří raději dávají dary než platí daně. Kolik myslíte, že lidi zaplatí, aby nějaký kráter na Měsíci nesl jejich jméno?“

„Já myslel, že už všechny jména mají,“ poznamenal právník.

„Spousta z nich ještě ne – a máme k dispozici celou odvrácenou stranu, které je dosud nedotčená. Nemá smysl, abychom se dnes mořili s odhadem částky – jen tuto možnost zaznamenáme pro pozdější využití. Monty chci nějaký trik, jak vyždímat nějaké peníze i ze školáků. Čtyřicet miliónů školáků, z nichž každý dá deset centů, dělá čtyři milióny dolarů. Ty se můžou hodit.“

„A proč jenom desetník?“ podivil se Monty. „Pokud dokážeme dítě opravdu zaujmout, stluče klidně dohromady i dolar.“

„To ano, ale co mu za to můžeme nabídnout? Tedy kromě cti, že se podílí na tak vznešeném podniku?“

„Mmm…“ Montgomery si ukousl další kus nehtu. „Možná bychom mohli jít jak po desetnících, tak i po dolarech. Za desetník dostane každý průkazku člena Klubu měsíčního paprsku…“

„Ne, Klubu mladých kosmonautů.“

„O.K. – Měsíční paprsky budou holky – a nesmíme zapomenout do toho zatáhnout i skauty obého pohlaví. Každé dítě dostane průkazku; když do toho vrazí další desetník, bude na ní mít ještě razítko. Pokud vyšpulí celý dolar, dáme mu diplom, který si bude moci zarámovat, s vytlačeným jménem a obrázkem Měsíce na rubu.“

„Ne, na lící,“ oponoval Harriman. „Nechte to vytisknout jako jednu stránku; stojí to míň a líp to vypadá. A ještě mu něco přidáme: skálopevný slib, že se jeho jméno octne na seznamu Mladých lunárních průkopníků, který bude umístěn v památníku na místě, kde přistála první loď; samozřejmě na mikrofilmu – musíme šetřit váhou.“

„Skvělé!“ zajásal Montgomery. „Neprohodíme si firemní funkce, šéfe? A když dá dohromady deset dolarů; obdrží do detailů vyvedený pozlacený odznak s hvězdami a bude z něj starší průkopník s právem

volit nebo čertví čím ještě. A jeho jméno se objeví na památníku – vyryto mikroskopickými písmenky na platinové desce.“

Strong se tvářil, jako by kousl do citrónu. „A co se stane, když zaplatí sto?“ zeptal se.

„V takovém případě,“ opáčil Montgomery šťastně, „dostane další kartičku a může začít znovu. Nelamte si s tím hlavu, pane Strongu – pokud se některé dítko proboxuje až tak vysoko, dostane svou odměnu. Nejspíš ho vezmeme na prohlídku lodi předtím, než odstartuje, a dáme mu, tentokrát zcela zdarma, obrázek jeho samého, jak stojí před ní. A s pilotovým podpisem umně vyvedeným nějakou sekretářkou.“

„Podvádění dětí. Fuj!“

„Vůbec ne,“ bránil se Montgomery ublíženě. „Vzpomínky a ideje jsou to nejpoctivější zboží, jaké jen lze nabídnout. Vždycky stojí právě tolik, kolik jste ochoten zaplatit, a nikdy neomrzí. Můžete si je vzít dokonce do hrobu, aniž by doznaly sebemenší újmy.“

„Pchá!“

Harriman naslouchal, usmíval se a mlčel. Kamens si odkašlal. „Jestli jste už, vy dva netvoři, skončili s obíráním mládí této země, mám jiný nápad.“

„Sem s ním.“

„Georgi, ty sbíráš známky, viď?“

„Ano.“

„Kolik by myslíš vynesla známka, která by byla orazítkována na Měsíci?“

„Cože? Ale to přece udělat nemůže.“

„Myslím, že bychom naši loď mohli bez větších potíží nechat prohlásit za provizorní poštovní stanici. Kolik by to vyneslo?“

„Mno, to by záleželo na tom, jak by ty obálky byly vzácné.“

„Musí existovat nějaké množství, které přinese maximální zisk. Dokážeš ho odhadnout?“

5.

STRONG SE ZADÍVAL KAMSI DO DÁLI, načež vzal do ruky staromódní tužku a jal se počítat. Harriman pokračoval:

„Saule, můj drobný úspěch s tím odkupem Jonesova podílu na Měsíci mi stoupl do hlavy. Co takhle začít prodávat měsíční stavební parcely?“

„Mluvme vážně, Delosi. To nemůžeš, dokud tam nepřistaneš.“

„Já mluvím vážně. Já vím, že myslíš v intencích čtyřicátých let minulého století, kdy takový kus země musel být vykolíkován a přesně popsán. Chci prodávat lunární půdu. Na tobě je vymyslet způsob, jakým by se ta transakce dala provést legálně. Pokud budu moci, prodám Měsíc celý – práva na využití povrchu, na těžbu nerostů, prostě všechno.“

„Předpokládám, že to lidé budou chtít využívat?“

„Doufejme. Rád bych jen zdůraznil že budeme mít zároveň právo vybírat i daně z toho, co prodáme. Pokud lidé nebudou využívat to, co si koupili, a nebudou platit daně, půdu jim zase zabavíme. A na tobě je teď vymyslet, jak to nabízet, aniž by nás zavřeli do vězení. Možná budete muset inzerovat v zahraničí a v téhle zemi prodávat v malém – dům od domu, jako se prodávají lístky na Irish Sweepstakes.“

Kamens se tvářil zamyšleně. „Pozemkovou firmu bychom mohli založit v Panamě a propagační kampaň v rádiu a videu vést z Mexika. Opravdu si myslíte, že bychom něco takového mohli prodat?“

„Můžete prodat třeba sněhové koule do Grónska,“ ozval se Montgomery. „Je to jen otázka kvalitní propagace.“

„Neslyšel jsi o floridském pozemkovém boomu, Saule? Lidi tam nakupují kusy země, které v životě neviděli, a prodávají je za trojnásobek ceny, aniž by je byť i jen na okamžik stačili zahlédnout. Někdy taková parcela změní desetkrát majitele, než někoho napadne se tam zajet podívat a než zjistí, že je celé to místo deset stop pod vodou. My můžeme nabídnout lepší zboží – akr půdy, zaručeně suchý a se spoustou slunečního svitu, dejme tomu za deset dolarů – nebo tisíc akrů po dolaru. Kdo by dokázal odmítnout tak skvělou nabídku? Zvlášť poté, co se roznesou klepy, že snad celý Měsíc stojí na ložiscích uranu?“

„A stojí?“

„Jak to mám vědět? Až ten boom trochu opadne, oznámíme místo, kde hodláme vybudovat Luna City – a čirou náhodou pozemky v té oblasti ještě budou k mání. Neboj se, Saule, co se týče pozemků, ty, George a já umíme prodávat znamenitě. Dodneška si vzpomínám, jak jsme prodávali hraniční pozemky v Ozarks a podařilo se nám střelit tentýž akr majitelům po obou stranách hranice.“ Harriman se trochu zamyslel. „Myslím, že bychom si přece jen měli nechat právo na těžbu nerostů – co kdyby tam opravdu byl uran?“

Kamens se uchechtl. „Delosi, ty jsi v srdci ještě dítě. Trochu přerostlý, ale roztomilý – mladistvý delikvent.“

Strong se napřímil. „Vyšlo mi to na půl milionu,“ hlásil.

„Jakého půl milionu?“

„Půl milionu za ty orazítkované známky pochopitelně, za co jiného. Co jsme o nich mluvili. Podle mého odhadu bychom tak pět tisíc kusů mohli udat seriózním sběratelům a do obchodů. I tak budeme muset poskytnout slevy za to, že chceme platbu předem, a budeme muset počkat, než se postaví loď a cesta bude vypadat alespoň trochu pravděpodobně.“

„Okej,“ souhlasil Harriman. „To tedy zařídíš ty. Já si jen poznamenám, že tě ke konci budeme moci pumpnout o dalších půl milionu dolarů.“

„Nedostanu provizi?“ zeptal se Kamens. „Ten nápad byl můj.“

„Dostaneš nepřeberné množství díků – a deset akrů půdy na Měsíci. Napadají vás ještě nějaké zdroje příjmů?“

„Nemáš v úmyslu prodávat akcie?“ nadhodil Kamens.

„Právě jsem se to chystal říci. Akcie samozřejmě – ale žádné preferenční; nechceme přece, aby po nás akcionáři chtěli reorganizaci správní rady. Obyčejné akcie, bez hlasovacího práva…“

„To mi připadá skoro jako jedna z těch společností v banánových republikách.“

„Přirozeně – ale nějaké jejich akcie chci mít i na newyorské burze. Budeš to muset nějak skoulet s burzovní komisí. Nemusí jich být moc – jen pár kousků na ukazování, o které se budeme starat, aby se obchodovaly a jejich kurs stoupal.“

„Nechtěl bys po mně radši, abych proplaval Panamský průplav?“

„Nebuď takový, Saule. Je to snad horší než žalovat o odškodné kojence?“

„Nejsem si jist.“

„Výborně, přesně tam jsem tě chtěl – a hele!“ Obrazovka na Harrimanově stole ožila usmívající se dívkou. „Pane Harrimane, přišel pan Dixon: Nemá s vámi domluvenou schůzku, ale tvrdí, že ho rád uvidíte.“

„Radši bych měl ten krám vypnout,“ zamumlal Harriman, ale stiskl příslušné tlačítko a odpověděl: „O.K. Pusťte ho dovnitř.“

„Dobře, pane – počkejte ještě, pane Harrimane; právě přichází pan Entenza.“

„Pošlete je sem oba.“ Harriman ukončil spojení a obrátil se ke svým společníkům. „Jazyk za zuby, bando, a hlídejte si peněženky.“

„Ty jsi ten pravý, kdo má co říkat,“ rýpl si Kamens.

Vstoupil Dixon následovaný Entenzou. Posadil se, rozhlédl se kolem, užuž chtěl promluvit, ale pak se zarazil. Pak se znovu rozhlédl, přičemž utkvěl delším pohledem na Entenzovi.

„Jen do toho, Dane,“ povzbuzoval ho Harriman. „Jsme tu jen my, malá kůzlátka.“

Dixon se konečně odhodlal. „Rozhodl jsem se, že do toho půjdu s vámi, D.D.,“ oznámil. „Na důkaz svých upřímných úmyslů jsem si dal práci, abych sehnal tohle.“

Vytáhl z kapsy úředně vyhlížející obálku a otevřel ji. Byla v ní kupní smlouva na práva na Měsíc, jako prodávající Phineas Morgan, jako kupující Dixon, a formulovaná v přesně stejném duchu, v jakém se nesl kontrakt mezi Jonesem a Harrimanem.

Entenza se zatvářil překvapeně, ale pak sáhl do záňadří. Světlo světa spatřily tři další smlouvy stejného ražení; v každé byl prodávajícím jeden z členů správní rady. Harriman povytáhl obočí. „Jack tě trumfnul, Dane. Nechceš přihodit?“

Dixon se truchlivě usmál. „Co mi zbývá.“ Přihodil na hromádku dvě další obálky, zazubil se a napřáhl k Entenzovi pravici.

„Vypadá to, že jste mě trumfli.“ Harriman se nezmínil o sedmi dalších telestatovaných kontraktech, jež nyní spočívaly uzamčené v psacím stole. Byly výsledkem jeho čilé telefonní aktivity, jež skončila až včera před půlnocí. „Jacku, kolik jsi za ně zaplatil?“

„Standish to vzdal až při tisíci dolarech; ostatní byli lacinější.“

„Krucinál, varoval jsem tě, abys nevyháněl cenu tak vysoko. Standish to určitě vyslepičí ostatním. Co ty, Dane?“

„Dostal jsem je za slušné ceny.“

„Takže neřekneš za kolik, co? No, nevadí – pánové, jak vážně to myslíte s tímhle projektem? Kolik peněz jste si přinesli s sebou?“

Entenza pohlédl na Dixona a ten odpověděl. „Kolik to bude stát?“

„Kolik můžete dát dohromady?“ nedal se Harriman.

Dixon pokrčil rameny. „Takhle se nedostanem nikam. Přejděme k číslům. Sto tisíc.“

Harriman si odfrkl. „Beru to tak, že nechceš nic víc než zajistit místenku na cestu na Měsíc první pravidelnou linkou. Za tyhle peníze ji můžeš mít.“

„Přestaňme se handrkovat, Delosi. Kolik?“

Harrimanova tvář zůstávala klidná, ale pod ní se horečnatě honily myšlenky. Nachytali ho nepřipraveného, a má tak málo informací – ještě ani nemluvil se svým hlavním inženýrem. K čertu s tím! Proč jen nechával zapojený telefon? „Dane, varoval jsem tě přece, že pouhé zapojení do téhle hry tě přijde nejmíň na milión.“

„To jsem si myslel. A na kolik mne přijde v té hře zůstat?“

„Na všechno, co máš.“

„Nebuď pošetilý, Delosi. Mám víc než ty.“

Harriman si zapálil doutník, což byla jediná známka jeho rozrušení. „Řekněme, že bys mohl dávat tolik, co my – na jeden náš dolar jeden svůj.“

„Za což dostanu dva podíly na firmě?“

„Okej, okej, poměr podílu ke vkladům zůstane zachován – ale tuhle operaci řídím já.

„To ano,“ uznal Dixon. „Tak dobrá. Složím milion hned, a jakmile bude potřeba, dorovnám do výše vašich vkladů. Nebudete ale jistě nic namítat, pokud na vše bude dohlížet můj vlastní auditor.“

„Už jsem tě někdy podvedl, Dane?“

„Ještě ne – ale není třeba s tím začínat.“

„Máš ho mít – ale zatraceně dobře se postarej, aby uměl držet jazyk za zuby.“

„Bude mlčet jako hrob. Jeho srdce mám zamčené doma v sejfu.“

Harriman přemítal o výši Dixonova konta. „Možná bychom ti mohli ten druhý podíl nechat odkoupit později, Dane. Tahle operace bude dost nákladná.“

Dixon opřel proti sobě špičky prstů. „O tom se budeme bavit, až k tomu dojde. Nerad nechávám své obchody padnout jen proto, že do nich nevložím dost peněz.“

„Prima.“ Harriman se otočil k Entenzovi. „Slyšel jsi Dana Jacku. Vyhovují ti podmínky?“

Entenzovo čelo se lesklo potem. „Tak rychle milion dohromady nedám.“

„To je v pořádku, Jacku. Nepotřebujem ho mít na stole dneska v poledne. Chápu, že to bude pár dní trvat. Počkáme.“

„Ale ty jsi říkal; že milion je jenom začátek. Neudržím s vámi krok věčně; musíme si stanovit nějaký limit. Musím se taky starat o rodinu.“

„Ty nemáš žádné pravidelné roční renty, Jacku? Žádné peníze, přesunuté na nezrušitelné konto?“

„O to nejde. Jakmile nebudu schopen dorovnávat, vytlačíte mne ze hry.“

Harriman čekal, zda něco řekne Dixon. Ten po chvíli mlčení skutečně odpověděl. „Nevytlačíme tě ze hry, Jacku – pokud prokážeš, že jsi investoval vše, co jsi investovat mohl. Necháme tě ve hře, s výší podílu úměrnou výši vkladu.“

Harriman pokývl. „Přesně tak, Jacku.“ Napadlo jej, že při jakémkoli zmenšení Entenzova podílu získají se Strongem – při Dixonově jednom podílu – hlasovací většinu.

Strong zřejmě uvažoval podobně, protože se záhy ozval. „Tohle se mi nelíbí. Čtyři rovnocenní partneři – až příliš snadno bychom se mohli ocitnout v patu, neschopni se dohodnout.“

Dixon pokrčil rameny. „S tím si odmítám lámat hlavu. Jdu do toho proto, že sázím na Delosovu schopnost dotáhnout to do výnosného konce."

„Na Měsíc se dostaneme, Dane, to se spolehni!"

„To jsem neřekl. Sázím na to, že dokážeš vydělat peníze, ať už se na ten Měsíc dostaneš nebo ne. Včerejší večer jsem strávil prohlížením veřejných záznamů několika tvých společností; byly velice zajímavé. Navrhuji, aby při rovnosti hlasů při hlasování rozhodoval hlas ředitele – což jsi ty, Delosi. Může to tak být, Entenzo?"

„Ale jistě!"

Harriman byl znepokojen, ač se to snažil nedat najevo. Nevěřil Dixonovi, třebaže přinášel dary. Zničehonic vstal. „Musím už běžet, pánové. Zanechávám vás zde v péči pánů Stronga a Kamense. „Pojď, Monty." Kamens, tím si byl jistý, nevyzradí nic, co by ti dva vědět nemuseli, přestože jsou formálně rovnocenní partneři. A co se George týče – u něj v rámci konspirace ani pravá ruka nevěděla, kolik prstů má levá.

Jakmile za sebou zavřeli dveře, propustil Harriman Montgomeryho a zamířil přes halu. Andrew Ferguson, hlavní inženýr Harriman Enterprises, vzhlédl od svého stolu. „Zdravíčko, šéfe. Poslechněte, pan Strong mi dnes ráno předložil docela zajímavý nápad na vypínač světla v místnosti. Na první pohled se to zdá dost nepraktické, ale…"

„To necháme být. Zadej to jednomu z hochů a sám na to zapomeň. Víš přece, po čem jdeme teď."

„Šířily se tady nějaké klepy," odtušil Ferguson opatrně.

„Vyraž chlapíka, který to k tobě donesl. Nebo ne – pošli ho s nějakým speciálním úkolem do Tibetu a nech ho tam, dokud tohle neskončí. Dobrá, tak do toho. Chci, abys mi postavil loď schopnou letu na Měsíc – tak rychle, jak to jen bude možné."

Ferguson přehodil nohu přes ručku křesla, uchopil perořízek a jal se čistit si nehty. „Vy to říkáte, jako kdybyste chtěl postavit kůlnu."

„No a co je na tom tak složitého? Vhodné palivo máme teoreticky už od roku čtyřicet devět. Dáš dohromady tým, který loď vyprojektuje, a další, který ji postaví; účty zaplatím já. Může být něco ještě jednoduššího?"

Ferguson si upřeně prohlížel strop. „Vhodné palivo…" opakoval zasněně.

„Ano, tak jsem to říkal. Podle všech propočtů vodík s kyslíkem stačí k vyslání několikastupňové rakety k Měsíci a zpátky – je to jen otázka náležitého vyprojektování."

„Tak on tomu říká náležité vyprojektování," vedl si svou Ferguson klidným, nevzrušeným hlasem. Zuřivě se obrátil, zabodl perořízek do už tak dost zjizveného stolu a zaburácel. „Co vy víte o náležitém projektování? Kde na to vezmu patřičnou ocel? Z čeho udělám trysky? Jak mám ksakru dostat do spalovací komory dost tun té vaší bláznivé směsi, abychom se vůbec odlepili do země? Jak mám vůbec stlačit hmotnost pod únosnou mez, když jste si vymyslel tu pitomou stupňovou raketu? Proč jste mě ksakru nenechal postavit pořádnou loď, dokud jsme ještě měli palivo?"

Harriman čekal, až se uklidní, a potom prohodil: „Tak co s tím uděláme, Andy?"

„Hmm… přemýšlím o tom od chvíle, co jsem si včera večer lehl do postele. Má stará je na vás už alergická – musel jsem strávit noc na gauči v kuchyni. Tak za prvé, pane Harrimane, pokud se s tím máme vypořádat, potřebujeme oficiální licenci k výzkumu od ministerstva národní obrany. Potom…"

„Krucinál, Andy, věnuj se technické stránce věci a politickou a ekonomickou nech na mně. Nepotřebuju, abys mi radil."

„Krucinál, Delosi, netvařte se tak přemoudřele. Tohle je technická záležitost. Vláda vlastní celou hromadu prací, které byly napsány o raketovém výzkumu – jenže jsou všechny tajné. Bez povolení z toho neuvidím ani stránku."

„Za moc to určitě nestojí. Copak raketoví technici Nebeské nedokážou totéž co vládní? Vždycky jsi mi tvrdil, že federální raketový výzkum za nic nestojí."

Ferguson se na něj podíval z pohrdavé výšky odborníka. „Obávám se, že to nejsem schopen vysvětlit laikovi. Budete se prostě muset smířit s faktem, že ty vládní výzkumné zprávy potřebujeme. Nemá smysl utrácet tisíce dolarů za práci kterou už udělal někdo jiný."

„Tak ty tisíce utrať te.“

„Možná to budou milióny.“

„Utrať te tedy milióny. Neboj se utrácet peníze, Andy. Na tomhle projektu nesmíme šetřit.“ Na okamžik zvažoval, zda by neměl inženýra seznámit s pozadím celé akce, ale pak ho napadlo něco lepšího. „Jak moc vám pomůžou ty vládní slinty? Nedosáhli byste stejných výsledků, kdybyste najali inženýry, kteří na těch úkolech pro vládu pracovali? Nebo dokonce ještě pracují?“

Ferguson našpulil rty. „Když mne pořád v něčem omezujete, jak chcete, abych měl nějaké výsledky?“

„Já tě neomezuju. Jen ti říkám, že tohle není vládní projekt. Pokud nejsi ochoten smířit se s podmínkami, jaké ti předkládám, tak mi dej vědět. Najdu si někoho, kdo toho, schopen bude.“

Ferguson vzal tužku a začal si kreslit panáčka. Když se dostal až k nosu, tiše pronesl: „Hodil by se mi kluk, který svého času pracoval pro vládu ve White Sands. Byl to moc chytrý kluk – šéfkonstruktér oddělení.“

„Myslíš, že bychom ho mohli přibrat do tvého týmu?“

„To jsem se právě chystal navrhnout.“

„Jak se jmenuje? Kde je? Pro koho dělá?“

„No, čirou náhodou, když vláda zavřela středisko ve White Sands, tak jsem se o tom dozvěděl a přišlo mi líto, že by tak šikovný chlapík měl jít z oboru, a přetáhl jsem ho do Nebeské. Dělá hlavního technika údržby na pobřeží.“

„Údržby? Co je to ksakru za práci pro člověka s kreativním nadáním? Ale – takže to znamená, že pracuje pro nás? Ať už ho mám na obrazovce. Nebo ne. Zavolej na pobřeží, ať nám ho sem pošlou zvláštní raketou; půjdeme společně na oběd.“

„Čirou náhodou,“ odtušil Ferguson tiše, „jsem včera v noci vstal z postele a zavolal mu – právě to tak rozčílilo milostivou paní. Ten kluk čeká venku. Jmenuje se Coster – Bob Coster."

Po Harrimanově tváři se pomalu rozlil úsměv. „Andy! Ty starý, prohnaný lumpe! Proč jsi mi tu celou dobu hrál divadlo?“

„Nehrál jsem divadlo. Mně se to tak líbí, pane Harrimane. Dokud mi nebudete zasahovat do mé práce, budu si ji dělat, jak to jen půjde. Co navrhuju dál: uděláme z mladého Costera vedoucího projektu, ať je svým vlastním pánem. Nebudu se s ním o tu funkci handrkovat; četl jsem zprávy o jeho výzkumu. A pak mu dáte pokoj. Slyšel jste mne? Nic nerozzuří dobrého odborníka tolik, jako když mu pořád přešlapuje za zády nějaký trumbera s šekovou knížkou a radí mu, co má dělat.“

„To sedí. Ani já nechci, aby ho pořád brzdil nějaký trouba, co škudlí každý desetník. Takže se mu do práce nemíchej taky, nebo udělám šéfinženýra z něho. Rozumíme si?“

„Myslím, že ano.“

„Tak ho sem zavolej.“

Fergusonův pojem „kluk“ očividně znamenal lidi kolem pětatřiceti, neboť právě na tento věk Harriman Costera ohodnotil. Byl vysoký, štíhlý a dychtivý pořádné práce.

Hned po úvodním potřesení rukama na něj Harriman vypálil: „Bobe, dokážete postavit raketu, která doletí na Měsíc?“

Coster to přijal klidně. „Máte zdroj paliva X?“ opáčil používaje zkratku, jíž lidé z raketového průmyslu obvykle označovali izotopové palivo, které dříve produkoval energosatelit.

„Ne.“

Coster několik vteřin mlčel a pak odpověděl. „Dokážu dopravit na Měsíc raketu bez posádky.“

„To nestačí. Chci tam doletět, přistát a vrátit se zpátky. Jestli se bude při přistání na Zemi brzdit tryskama nebo o atmosféru, je vedlejší.“

Zdálo se, že Coster nemá ve zvyku odpovídat ihned. Harriman téměř viděl, jak jeho mozek usilovně pracuje. „To by bylo velice nákladné.“

„Ptal se vás někdo na náklady? Dokážete to?“

„Mohl bych to zkusit.“

„Jděte do háje se zkoušením. Myslíte si, že to dokážete? Vsadil byste na to poslední košili? Jste ochoten riskovat při tom pokusu krk? Pokud nevěříte sám v sebe, člověče, nemůžete nikdy vyhrát.“

„A kolik budete riskovat vy, pane? Řekl jsem, že to bude nákladné – a pochybuji, že máte vůbec ponětí, jak nákladné.“

„A já vám říkám: s penězi si hlavu nelamte. Utraťte, kolik budete potřebovat. Na mně pak bude, abych platil účty. Dokážete to?“

„Dokážu. Dám vám vědět, kolik to bude stát a jak dlouho to bude trvat.“

„Prima. Začněte si budovat tým. Kde se do toho dáme Andy?“ obrátil se na Fergusona. „V Austrálii?“

„Ne.“ Byl to Coster, kdo odpověděl. „Austrálie to být nemůže; potřebuju výšku, hory. Horským katapultem ušetříme jeden stupeň na raketě.“

„Jak veliké hory to mají být?“ zeptal se Harriman. „Bude stačit Pikes Peak?“

„Měly by to být Andy,“ namítl Ferguson. „Jsou vyšší a blíž k rovníku. Koneckonců tam už máme zázemí – nebo ho tam aspoň má Společnost pro rozvoj And.“

„Dělejte, jak je vám libo, Bobe,“ pokynul Harriman Costerovi. „Já osobně bych měl radši Pikes Peak, ale rozhodnutí je na vás.“ Přemýšlel právě o komerčních výhodách, které by mělo umístění prvního kosmodromu na světě do Spojených států. Před očima se mu rýsoval obraz: jakou skvělou reklamou by byly rakety startující na Měsíc z vrcholku Pikes Peaku. Byly by vidět ze vzdálenosti stovek mil – skoro z celého východního pobřeží.

„Dám vám vědět.“

„A teď plat. Zapomeňte na to, kolik jsme vám platili dosud. Kolik chcete?“

Coster mávl rukou. „Budu dělat za byt a stravu.“

„Nebuďte hloupý.“

„Nechte mě to dokončit. Byt a strava a jedna věc k tomu: na ten Měsíc poletím já.“

Harriman zamrkal. „Jo, tomuhle už rozumím,“ opáčil potom pomalu. „Ale než k tomu dojde, dám vám k dispozici konto, z něhož můžete čerpat. V tom případě ovšem projektujte loď pro tři muže, ledaže byste ji uměl řídit.“

„Ne, to neumím.“

„Pak tedy třímístná loď. Já poletím taky.“

„DOBŘE, ŽE JSI SE ROZHODL jít s námi, Dane,“ prohlásil Harriman, „jinak bys mohl časem přijít o místo. Než s Měsícem skončím, mám v plánu jeden ošklivý podraz na naši milou energetickou společnost.“

Dixon si právě mazal rohlík máslem. „Jaký?“

„Na odvrácené straně Měsíce, někde hodně daleko, postavíme pár vysokotepelných reaktorů, jako byl ten v Arizoně a později na satelitu. Vybavíme je dálkovým ovládáním; pokud jeden z nich vyletí do povětří, nebude to tak vadit. A potom vyrobím týdně víc paliva X , než dokázala společnost vyprodukovat za tři měsíce. Není v tom nic osobního vůči společnosti; chci jen dostatek paliva pro meziplanetární lety. Pokud nelze palivo vyrábět zde, budeme ho muset produkovat na Měsíci.“

„Zajímavé. Ale kde chceš vzít uran na několik reaktorů najednou? Jedna z posledních zpráv Komise pro atomovou energii hovořila o tom, že mají světovou produkci zamluvenou na dvacet let dopředu.“

„Uran? Nebuď hloupý. Opatříme si ho na Měsíci.“

„Na Měsíci? Tam je nějaký uran?“

„A tys to nevěděl? Já myslel, že právě proto ses rozhodl do toho jít se mnou?“

„Ne, nevěděl,“ řekl Dixon důrazně. „Jaké máš o tom důkazy?“

„Já? Já nejsem vědec – ale je to obecně známý fakt. Zjišťují to spektroskopií nebo něčím takovým. Zeptej se nějakého profesora. Ale nedávej najevo, že tě to nějak zajímá; ještě nejsme připraveni odkrýt karty.“ Harriman se zvedl. „Musím už běžet, abych nezmeškal linku do Rotterdamu. Díky za oběd.“ Popadl klobouk a zmizel.

Harriman vstal. „Jak myslíte, Mijnheer van Der Velde. Nabízím vám i vašim kolegům jedinečnou příležitost, jak se pojistit i pro tento případ. Všichni vaši geologové se shodují, že diamanty vznikají sopečnou činností. Co myslíte, že najdeme zde?“ Položil na Holanďanovu desku stolu velkou fotografii

Měsíce.

Kupec diamantů se nevzrušeně díval na obrázek planety, zbrázděné tisící obřích kráterů. „Pokud se tam dostanete, pane Harrimane."

Harriman mu jedním rozmachem obrázek zase sebral. „Dostaneme. A najdeme diamanty – ačkoli připouštím, že může trvat dvacet či dokonce čtyřicet let, než narazíme na ložisko, které za tu námahu bude stát. Přišel jsem za vámi, protože se domnívám, že nejhorší padouši v naší společnosti jsou ti, kdo uvedou do života nový a ekonomicky podstatný faktor, aniž by na něj zbytek společnosti připravili předem a tak umožnili jeho klidné přijetí. Nemám rád paniku. Ale nemůžu dělat nic jiného než vás varovat. Mějte se hezky:"

„Posaďte se, pane Harrimane. Vždycky mne matou lidé, kteří přijdou a vyprávějí mi tu, jak mi chtějí pomoci. Co kdybyste mi nyní vysvětlil, jak tohle pomůže vám? A pak bychom si mohli promluvit o tom, jak ochránit světový trh proti náhlému přívalu lunárních diamantů."

Harriman se posadil.

Harrimanovi se Nizozemí líbilo. Nadšeně si prohlížel vozík na mléko tažený psem, jehož mladý majitel měl na nohou dřeváky, a obdaroval dítě štědrým spropitným, aniž si uvědomil, že celý výjev je jen naaranžovaný pro turisty. Navštívil ještě několik obchodníků s diamanty, ale o Měsíci už nepadlo ani slovo. Mezi jinými nákupy obstaral i brož pro Charlottu – oběť na oltář domácího míru.

Nato odjel taxíkem do Londýna, probral celý příběh se zástupci tamějšího diamantového syndikátu, za pomoci svého londýnského právního zástupce a přes nastrčeného prostředníka se nechal u Lloyda pojistit proti úspěšnému přistání na Měsíci jakožto živelné pohromě a zavolal do své domovské kanceláře. Vyslechl si černá hlášení o jejím chodu, zejména pak ta, jež se týkala Montgomeryho. Ten se v současnosti nacházel v Dillí. Zavolal do Dillí, obšírně s Montgomerym porozprávěl a nato si pospíšil na letiště – právě včas, aby stihl svoji loď. Druhý den ráno byl už v Coloradu.

V Peterson Field, Costerově základně kousek na východ od Colorado Springs, měl problémy dostat se přes bránu, přestože mu toto místo – byť jen na základě pronájmu – v současnosti říkalo pane. Ovšemže mohl zavolat Costerovi a v mžiku by byl vevnitř, ale Harriman se chtěl nikým nepozorován trochu porozhlédnout. Naštěstí jej velitel ochranky znal od vidění; dostal se dovnitř a víc než hodinu se toulal po areálu. Tříbarevná visačka na klopě mu zajistila, že ho nikdo nebude obtěžovat.

V konstrukční dílně vládl poměrně běžný ruch a stejně tak i ve slévárně; většina ostatních provozů však byla téměř prázdná. Harriman nechal za sebou dílny a zamířil do hlavní projekční budovy. Dokumentační místnost a horní hala konstruktérů žily rušným životem stejně jako výpočetní oddělení. Zato v sekci konstrukčních materiálů byly volné stoly, v oddělení kovů vládlo ticho jako v kostele a stejně tak i v přilehlé metalurgické laboratoři. Právě se chystal zamířit do skladu chemikálií a materiálu, když se náhle objevil Coster.

„Pane Harrimane! Právě jsem se dozvěděl, že jste tady."

„Tamtamy pracují všude," poznamenal Harriman.

„Nechtěl jsem vás rušit."

„Nerušíte ani v nejmenším. Pojďme do mé kanceláře."

Sotva se posadili, Harriman začal. „Tak co – jak to jde?"

Harriman zaznamenal, že koš na odpadky přetéká papíry, z nichž velké množství se vršilo i na psacím stole. Než však mohl cokoli dalšího podotknout, rozsvítila se kontrolka telefonu na Costerově stole a ženský hlas líbezně oznámil: „Pane Costere – volá vás pan Morgenstern."

„Řekněte mu, že nemám čas."

Po kratičké odmlce se dívka ozvala znovu. „Říká, že s vámi prostě musí mluvit, pane."

Coster se rozmrzele zamračil. „Omluvíte mne na chviličku, pane Harrimane? – O.K., tak mi ho přepojte."

„A, tady jste – proč to zdržování? Šéfe, s těmi naklaďáky jsme v průšvihu. Jeden každý z nich potřebuje generální opravu a ta firma, co nám je pronajala, se k nápravě nijak nemá – trvá na doslovném dodržování smlouvy. Já to vidím tak, že bude lepší smlouvu zrušit a dohodnout se s Peak City Transport. To, co navrhují, vypadá docela dobře. Zaručují nám…"

„Tak se o to postarejte," štěkl Coster. „Vy jste tu smlouvu uzavřel a vy máte pravomoc ji zase zrušit. To přece víte."

„To ano, šéfe, ale myslel jsem si, že byste tohle třeba rád zařídil osobně. Jedná se o politiku firmy a…"

„Postarejte se o to sám! Je mi úplně fuk, co děláte, pokud budeme mít fungující dopravu pokaždé, když jí bude zapotřebí." Ukončil spojení.

„Kdo je ten člověk?" zajímal se Harriman.

„Tohle? Jmenuje se Morgenstern, Claude Morgenstern."

„Nechtěl jsem vědět jeho jméno, ale co dělá."

„Je jedním z mých asistentů – budovy, pozemky a doprava."

„Vyhoďte ho!"

Coster se zatvářil odmítavě. Ale ještě než mohl odpovědět, vstoupila sekretářka a stála mu neodbytně za zády se štosem papírů. Zachmuřil se, rychle je parafoval a odeslal dívku pryč.

„Ne, nemyslel jsem to jako příkaz," vysvětloval Harriman, „ale jen jako dobře míněnou radu. Nebudu vydávat příkazy přes vaši hlavu – ale vyslechl byste několikaminutový názor?"

„Přirozeně," opáčil Coster škrobeně.

„Mmmm… děláte hlavního šéfa poprvé?"

Coster zaváhal, ale pak přisvědčil.

„Najal jsem vás na základě Fergusonova přesvědčení, že jste odborník, který s největší pravděpodobností dokáže postavit loď schopnou letu na Měsíc. Neměl jsem důvod své rozhodnutí měnit. Ale řídící funkce není raketové inženýrství, a pokud by vám to nevadilo, rád bych vám ukázal pár triků, Jak se s ní vypořádat co nejlépe." Čekal. „Já vás nekritizuju," dodal. „Dělat nejvyššího šéfa je něco jak sex; dokud si to neozkoušíte sám, nevíte o tom vůbec nic." Harriman došel v duchu k závěru, že pokud se ten mladík nebude ochoten řídit jeho radami, bude brzy bez místa, ať už se to Fergusonovi bude líbit nebo ne.

Coster zabubnoval na desku stolu. „Je pravda, že je tu něco v nepořádku, ale já zaboha nevím co. Připadá mi to, jako bych nemohl žádnou práci nechat na nikom jiném a přitom se spolehnout, že bude udělána včas a dobře. Připadá mi to, jako by mi země neustále ujížděla pod nohama."

„Co odborná práce? Kolik jste jí udělal za poslední týdny?"

„Snažím se o ni." Coster mávl rukou k dalšímu psacímu stolu v rohu. „Támhle pracuju, po nocích."

„To není dobře. Najal jsem vás jako inženýra. Bobe, tohle uspořádání je špatné od samého základu. V provozech by to mělo vřít jako v úlu – a nevře. Ve vaší kanceláři by mělo být ticho jako v hrobě. Namísto toho to ve vaší kanceláři vře jako v úlu a výrobní haly připomínají hřbitov."

Coster schoval hlavu do dlaní a pak k němu zvedl ztrápený pohled. „Já vím. Vím, co je potřeba – ale pokaždé, když se pokusím soustředit na nějaký technický problém, zavolá nějaký idiot a chce po mně, abych rozhodoval o nákladních autech – nebo telefonech – nebo o nějakých jiných nesmyslech. Mrzí mne to, pane Harrimane. Myslel jsem, že to zvládnu."

Harrimanova slova zněla laskavě a jemně. „Nenechte se tím odradit, Bobe. Moc jste se v poslední době nevyspal, že ne? Víte co – uděláme s tím rychlý proces. Já na pár chvil převezmu ten stůl, za kterým teď sedíte, a vybuduji vám tu takový pořádek, aby vás už nikdo neotravoval. Chci, aby mozek vašich kvart přemýšlel o reakčních vektorech a účinnosti paliva a napětí materiálu, a ne o smlouvách na naklaďáky." Harriman vykročil ze dveří, rozhlédl se po předpokoji a spatřil muže, který mohl, ale také nemusel být vedoucím sekretariátu. „Hej, vy tam! Pojďte sem."

Muž překvapeně vzhlédl, vstal, popošel ke dveřím a otázal se: „Co chcete?"

„Chci, aby ten stůl v rohu a všechno, co je na něm, bylo ihned přesunuto do prázdné kanceláře ve stejném patře."

Úředník povytáhl obočí. „A kdo jste vy, jestli se můžu zeptat?"

„Krucinálfagot…"

„Udělejte, co vám říká, Webere," vložil se do hovoru Coster.

„Chci to mít za dvacet minut hotové," dodal Harriman.

„Pohněte sebou!"

Obrátil se zpět ke Costerově stolu, vyťukal číslo a záhy už hovořil s hlavní kanceláří Nebeských letů. „Jime, není tam někde ten váš Jock Berkeley? Uvolněte ho a pošlete za mnou, na Peterson Field, hned – speciálním spojem. Chci, aby jeho loď přistála deset minut poté, co domluvíme. Jeho vybavení pošlete za ním.“ Harriman okamžik naslouchat a pak odpověděl. „Ne, vaše společnost se bez Jocka nerozpadne – a pokud ano, tak jsme asi platili vysoké gáže špatným lidem… okej, okej, máte právo mne při nejbližším osobním setkání nakopnout do zadku, ale pošlete mi Jocka. Nashle.“

Dohlédl na stěhování Costerova stolu, postaral se, aby v jeho novém působišti odpojili telefon, a když si to ještě jednou promyslel, nechal donést ještě gauč. „Instalujeme vám sem i projektor a samočinné kreslící prkno a regály na knihy a ostatní harampádí dle vašeho přání,“ oznámil Costerovi. „Jen si sepište všechno, co budete potřebovat – k odborné práci. A pokud budete chtít cokoli, zavolejte mi.“ Vrátil se do oficiální kanceláře hlavního inženýra a blaženě se vrhl do práce, hledaje hluchá místa zdejšího systému a jejich příčiny.

O několik hodin později odvedl ke Costerovi Berkeleyho. Hlavní inženýr spal u svého stolu, hlavu složenou na pažích. Harriman začal couval z místnosti, ale Coster se probudil. „Promiňte,“ červenal se. „Nějak mi spadla hlava.“

„Pro takové chvíle jsem vám přinesl gauč,“ řekl Harriman. „Je pohodlnější. Bobe, seznamte se s Jockem Berkeleym, vaším novým otrokem. Zůstáváte samozřejmě hlavním inženýrem a hlavním vedoucím s nezpochybnitelnou autoritou. Jock je lordem nejvyšším komořím pro všechno ostatní. Od této chvíle se nemusíte starat vůbec o nic – vyjma té drobnůstky se stavbou lodi.“

Potřásli si rukama: „Rád bych požádal jen o jedno, pane Costere,“ začal Berkeley vážně. „Rozhodujte přes mou hlavu o čemkoli – po odborné stránce musíte stejně všechno vést vy – ale pro Boha živého všechna ta rozhodnutí zaznamenejte, abych věděl, co se děje. Nechám na váš stůl namontovat přepínač, kterým zapojíte záznamník na mém stole.“

„Prima!“ Coster už teď, pomyslel si Harriman, omládl o několik let.

„A pokud budete chtít něco rázu nikoli odborného, nedělejte to sám. Jen zmáčkněte knoflík a pískněte na mne. Za chvíli to bude hotovo!“ Berkeley vrhl pohled na Harrimana. „Šéf povídal, že si s vámi chce promluvit o tom, jak raketa pokračuje. Dám se do toho a nechám vás, ať máte na ten rozhovor klid.“ Odešel.

Harriman se posadil. Coster sledoval zavírající se dveře. „Páni!“

„Už je vám líp?“

„Přístup tohohle chlapíka se mi líbí.“

„To je dobře; od této chvíle bude vaším nerozlučným bratrem. Nemusíte mít strach – osvědčil se v téhle funkci už dřív. Budete mít dojem, že jste se octl v dobře fungující nemocnici. Dokonce i snídani vám přinesou až pod nos. Mimochodem, kde bydlíte?"

„V jednom penziónu ve Springs.“

„To je absurdní. Vy tu nemáte ani kde spát?“ Harriman se natáhl nad desku Costerova stolu a spojil se s Berkeleym. „Jocku – obstarejte panu Costerovi byt v Broadmooru, pod falešným jménem.“

„Provedu.“

„A nechte upravit místnosti sousedící s jeho kanceláří na apartmá.“

„Bude to ještě dnes večer.“

„Tak, Bobe, a teď zpátky k lodi. Jak jsme na tom?“

Další dvě hodiny strávili spokojenou diskusí o podrobnostech projektu, které Coster jednu po druhé předkládal. Je sice pravda, že od chvíle, kdy si Peterson Field pronajali, udělali jen málo práce, ale ještě než Costera zcela zaplavila administrativní rutina, zvládl slušný kus teorie a výpočtů. Harriman, přestože nebyl odborníkem na rakety a z matematiky ovládal jen finanční kalkulace, už dlouho hltal vše, co kde bylo o letech do vesmíru publikováno, a tak nyní dokázal chápat většinu Costerova výkladu.

„Neviděl jsem ale nikde žádné práce na tom horském katapultu,“ prohlásil po nějaké době.

Coster se zatvářil zmateně. „Ach, to! Pane Harrimane, když jsem o něm mluvil, trochu jsem se ukvapil.“

„Cože? Jak to? Už jsem zadal Montgomeryho hochům, aby nakreslili ladné siluety kosmodromu, jak bude vypadat, až tu budou létat lodi na pravidelných linkách. Měl jsem v úmyslu udělat z Colorado

Springs hlavní kosmický přístav světa. Máme už pronajatou i tu starou zubačku na vrchol – v čem je tedy problém?“

„Vlastně v obojím: v čase i penězích.“

„Na peníze zapomeňte. To je můj problém.“

„Tak tedy čas. Stále jsem přesvědčen, že nejlepším způsobem, jak udělit počáteční zrychlení lodi s chemickým palivem, je elektrický katapult. Vypadalo by to asi takhle…“ začal rychle črtat schéma na kus papíru. „Tím bychom mohli vypustit první stupeň rakety, který je větší než všechny ostatní dohromady a je příšerně neefektivní, co se poměru mezi výkonem a hmotností týče. Ale jak katapult zhotovit? Není možné postavit věž několik mil vysokou a přitom tak pevnou, aby odolávala neustálým rázům a otřesům – rozhodně ne za rok. Musíte tedy použít místo věže horu. Pikes Peak není v tomto směru horší než kterákoli jiná; přinejmenším je dobře přístupný.

Jenže víte, co je třeba vybudovat, abyste mohl použít horu jako katapult? Za prvé tunel od paty až doprostřed hory, dost velký, abyste jím protáhl naloženou loď…“

„Co ji spustit z vrcholku?“ navrhl Harriman.

„Taky už jsem o tom přemýšlel,“ pokrčil rameny Coster. „Jenže výtahy dlouhé dvě míle a schopné unést plně naloženou loď nemohou viset jen tak na nějakém vlásku; popravdě řečeno neznám materiál, který by takovou zátěž vydržel. Snad by bylo možné použít ke spuštění dolů samotný katapult – s tím, že by se akcelerační cívky v něm přepólovaly a zapínaly by se postupně, aby de facto brzdily pád lodi, ale věřte mi, pane Harrimane, že technické problémy s tím spojené nebudou o nic menší… než kdybyste chtěl kolmo po skále stavět železnici. A to ještě musíte prorazit kolmou šachtu samotného katapultu. A ta musí být mnohem širší, než je průměr lodi; loď není kulka, které stačí úzká hlaveň. Vzduch kolem lodi musí mít kam unikat; stlačit dva míle vysoký sloupec vzduchu nelze – alespoň ne beztrestně. Ach ano, můžeme postavit horský katapult, ale tak za deset let – možná to bude trvat i déle.“

„Pak na to zapomeňte. Postavíme ho později, pro další lety. Ne, počkejte – a co takhle katapult na úbočí hory? Omotat tu hlaveň kolem hory jako spirálu a na konci ji zvednout nahoru?“

„Upřímně řečeno, domnívám se, že něco podobného tu stejně časem postavíme. Ale v dnešních podmínkách to přináší další řadu problémů. 1 kdybychom dokázali vyvinout elektrický urychlovač, který by šlo takto omotat – jako že nic podobného zatím nikdo nevyvinul – museli bychom loď silně vyztužit s ohledem na vysoké boční tlaky odstředivých sil – a všechna ta výztuž představuje váhu navíc, zcela neužitečnou z hlediska primárního, to Jest z hlediska konstrukce kosmické rakety.“

„Dobrá, Bobe, ale co tedy navrhujete?“

Coster se zakabonil. „Vrátit se zpátky k tomu, co už postavit umíme – stupňovou raketu.“

„MONTY…“

„Ano, šéfe?“

„Slyšel jsi někdy tuhle písničku?“ Harriman tiše zabroukal melodii a pak, silně falešně, zanotoval: „Měsíc, ten každému z nás patří; to nejlepší v životě je zdarma…“

„Nemám pocit, že bych to někdy slyšel.“

„Ta se zpívala dřív, než ses narodil. Chci od tebe toto: překopat ji do moderní podoby, aby ji ani sám ďábel nepoznal, a nakrmit s ní lidi tak, aby si ji za pár dní hvízdal úplně každý.“

„O.K.“ Montgomery vytáhl zápisník. „Kdy má to krmení vrcholit?“

Harriman zauvažoval. „Řekněme tak za tři měsíce. Pak popadnu její začátek a použiju ho do reklamních sloganů.“

„Hračka.“

„Jak to vypadá na Floridě, Monty?“

„Myslel jsem, že budeme muset koupit celý tamější správní aparát – až nás napadlo rozšířit fámy, že Los Angeles uzavřelo smlouvu, podle níž bude na Měsíc moci umístit ceduli s nápisem ‚Právě vjíždíte do Los Angeles‘ a jejich radní bude pod ní pózovat pro fotografa. Pak floridští rychle přišli k rozumu.“

„Výborně.“ Harriman se zadumal. „Ale to zas není tak špatný nápad. Kolik myslíš, že by losangeleská obchodní komora byla ochotná zaplatit za takové obrázky?“

Montgomery si udělal další poznámku. „Zjistím to.“

„Předpokládám, že teď, když už jsi zbláznil Floridu, chystáš se na Texas?“

„Každou chvíli. Jen co rozšíříme dostatek kvalitních fám."

Novinový titulek z Banneru, vycházejícího v Dallasu – Fort Worthu:

„MĚSÍC PATŘÍ TEXASU!!!"

„… a to je pro dnešní večer všechno, děcka. Nezapomeňte nám poslat ty nálepky z krabiček, nebo aspoň nějaké jejich rozumné faksimile. Pamatujte – první cena je tisíciakrový ranč na Měsíci samém, panenská a čistá půda; druhá cena bude šest stop dlouhý model pravé kosmické lodi, co poletí na Měsíc, a potom máme padesát, klidně si je přijďte spočítat, padesát třetích cen, šetlandských poníků cvičených pod sedlo. Vašich sto slov na téma „Proč chci letět na Měsíc" bude posuzováno z hlediska upřímnosti a originality, nikoli podle literárních kvalit. Nálepky a sloh posílejte strýčkovi Taffymu, Box 214, Juarez, Staré Mexiko."

Harriman byl doveden do kanceláře prezidenta společnosti Moka-Coka („Naše Moka chytne každýho cvoka" – „Pijte koku – to je, panečku, lift!" Zastavil se ve dveřích, nějakých dvacet stop od prezidentova psacího stolu, a rychle si na klopu připevnil asi dva palce široký knoflík.

Patterson Griggs k němu zvedl hlavu. „Ale; to je opravdu čest, D.D. Pojďte dál a…" náhle se zarazil a jeho výraz se změnil. „Proč nosíte tohle?" vybuchl. „To se mne snažíte rozčílit?"

„Tohle" byla ona dvoupalcová placka. Harriman ji sundal z klopy a strčil si ji do kapsy. Byla to reklamní placka jasně žluté barvy; přes ni byl černými písmeny vytištěn znak 6+, obchodní značka jediného vážného konkurenta společnosti Moka-Coka.

„Ne," opáčil Harriman, „ačkoli vám nevyčítám, že jste se rozčílil. Jak jsem tak vidět, nosí tyhle hloupé placky dobrá polovina školáků. Ale přišel jsem vám dát přátelskou radu, ne vás hloupě rozčilovat."

„Co tím myslíte?"

„Když jsem se ve dveřích zastavil, abych si připíchl tu placku na klopu, měla právě tentýž rozměr – alespoň z vašeho pohledu – jako Měsíc v úplňku, když se na něj díváte večer ze zahrady. Nečinilo vám potíže přečíst, co na té placce je, že ne? Já to dobře vím; ječel jste na mě ještě dřív, než jsem stačil udělat první krok dovnitř."

„A co s tím?"

„Jak by vám bylo – a jaký dopad by to mělo na vaše obchody – kdyby to „šest plus" zdobilo místo dětských svetrů měsíční kotouč?"

Griggs si to nechal projít hlavou a pak potřásl hlavou. „D.D., nedělejte hloupé vtipy. Mám dneska těžký den."

„Já to myslím vážně. Jak jste možná zaslechl mezi lidmi, stojím za tou chystanou výpravou na Měsíc. Mezi námi, Pate, je to docela nákladný podnik, dokonce i pro mne. Před pár dny za mnou přišel nějaký chlapík – nebudete se zlobit, když o jménech pomlčím? Dovedete si to jistě představit. Tak tenhle chlapík zastupoval svého klienta, který ode mne chtěl koupit práva na reklamní využití Měsíce. Věděl, že náš úspěch není zcela zaručen; povídal ale, že jeho klient je to riziko ochoten podstoupit.

Zpočátku jsem nechápal, o čem to mluví; připadalo mi to příliš neuvěřitelné. Pak jsem si myslel, že si ze mne střílí. Potom jsem byl chvíli v šoku. Podívejte…" Harriman vytáhl velký list papíru a rozložil jej na Griggsově stole. „Všimněte si, že pomocná zařízení jsou rozmístěna kolem středu Měsíce – nebo toho místa, jež se z našeho pozemského pohledu středem jeví. Osmnáct raket plných výbušnin vyrazí do osmnácti směrů – jako paprsky kola, ale poletí do pečlivě vypočítaných vzdáleností. Pak narazí do povrchu Měsíce a pyrotechnické bomby, které nesou, explodují, přičemž rozmetají jemně mletý černý uhlík do pečlivě vypočítaného směru i vzdálenosti. Jak jistě víte; Pate, na Měsíci není vzduch – a jemný prášek se dá vrhat na velkou vzdálenost stejně snadno jak třeba oštěp. A tady je výsledek celé operace." Obrátil papír; nacházela se tam velká a jasná fotografie Měsíce. Přes ni byl velký, silnými čarami vyvedený symbol z temné černi: 6+.

„Takže odtud vítr vane – ti hajzlové!"

„Ne, ne, to jsem neřekl! Je to však dobrá ilustrace toho, o čem jsem mluvil. Šest plus jsou jen dva jednoduché symboly, které se dají snadno namalovat na měsíční kotouč."

Griggs zíral na ten gigantický reklamní štít. „Nevěřím, že to bude fungovat!"

„Seriózní pyrotechnická firma se zaručila, že bude – za předpokladu, že dokážu na místo dopravit její materiál. Koneckonců, Pate, doprava na dlouhé vzdálenosti nevyžaduje na Měsíci ani pyrotechnické rakety. I vy sám byste tam dokázal hodit baseballovým míčkem několik mil daleko – pochopte, je tam velmi nízká gravitace."

„To lidé nikdy nepřipustí. Je to svatokrádež!"

Harriman posmutněl. „Kéž byste měl pravdu. Ale jak vidíte, lidé si zvykli i na reklamní nápisy na obloze – i na videoreklamy."

Griggs si skousl ret. „Pak opravdu nevím, proč jste přišel za mnou," vybuchl. „Moc dobře víte, že název mé firmy se na tváři Měsíce objevit nemůže. Písmena by byla příliš malá, než aby se dala přečíst."

Harriman přikývl. „A to je přesně ten důvod, proč jsem přišel za vámi. Pate, ani mně se ten obchod nelíbí – nepřenesu ho přes srdce. Dělá se mi nanic, jen když si pomyslím, že nějaký ničema chce udělat z Měsíce reklamní tabuli. Jenže ti lumpové se nějak dozvěděli, že jsme ve finanční tísni. Přišli za mnou ve chvíli, kdy si byli jisti, že jim budu muset naslouchat.

Vypoklonkoval jsem je. Slíbil jsem jim odpověď ve čtvrtek. Pak jsem šel domů a strávil nad tím bezesnou noc. Někdy k ránu jsem si vzpomněl na vás."

„Na mne?"

„Na vás. Na vás a vaši společnost. Koneckonců, prodáváte dobré výrobky a potřebujete pro ně dobrou, slušnou reklamu. Napadlo mne, že jsou i jiné způsoby, jak propagačně využít Měsíc, aniž by ho člověk musel poskvrnit nápisy. Co kdyby si řekněme vaše společnost koupila tutéž licenci, ale veřejně by slíbila, že ji nikdy nepoužije? Dovedete si představit, jak by se ten fakt dal využít ve vašich reklamních šotech? Představte si třeba obrázek mladého páru, jak sedí, dívá se na Měsíc a přitom se dělí o jednu láhev Moky. Nebo co kdyby Moka byla jediným nealkoholickým nápojem, který si kosmonauti povezou v raketě na prvním Letu na Měsíc? Ale nemusím vám jistě radit, jak vést reklamní kampaň." Harriman vrhl pohled na své prstenové hodinky. „Musím běžet – a nechci na vás spěchat. Pokud o ten obchod budete stát, stačí mi jen do zítřejšího poledne nechat vzkaz v mé kanceláři a já řeknu Montgomerymu – to je můj šéf propagace – aby se spojil s vaším."

Šéf velké sítě deníků ho nechal čekat jen několik desítek vteřin – což byla čekací doba vyhrazená pouze největším průmyslovým magnátům a členům vládního kabinetu. A znovu se Harriman zastavil na prahu velké kanceláře, aby si připevnil na klopu placku.

„Nazdárek, Delosi," přivítal jej vydavatel, „jak jdou kšefty?" Pak zavadil pohledem o placku a zachmuřil se.

„Jestli jde o vtip, tak je dost nechutný."

Harriman schoval placku do kapsy; nebylo na ní 6+, ale srp a kladivo.

„Ne," potřásl hlavou, „není to vtip; je to noční můra. Plukovníku, vy a já patříme mezi těch pár posledních lidí, co si v téhle zemi ještě uvědomují reálné nebezpečí komunismu."

O chvíli později se bavili tak srdečně, jako by plukovníkovy deníky ostře nevystupovaly proti jeho projektu letu na Měsíc už od jeho oficiálního vyhlášení. Vydavatel mávl doutníkem směrem ke svému stolu. „Jak jste se dostal k těm plánům? Ukradl jste je?"

„Byly okopírovány," odpověděl Harriman polopravdou. „Ale ty nejsou důležité. Důležité je dostat se tam první; nemůžeme riskovat, že se na Měsíci objeví nepřátelská raketová základna. Po celá léta mě ze spaní budí noční můra, že jsem se probudil a vidím palcové novinové titulky o tom, že Rusové přistáli na Měsíci, založili tam lunární sovět – v němž je dejme tomu třináct mužů a dvě vědkyně – a písemně požádali o přijetí do Sovětského svazu – kterážto žádost byla, samozřejmě, Nejvyšším sovětem milostivě schválena. Pokaždé jsem se po tom snu probudil a třásl se po celém těle. Nevím, jestli by šli opravdu tak daleko, že by přes celý Měsíc namalovali srp a kladivo, ale odpovídalo by to jejich mentalitě. Jen se podívejte na ty monstrózní plakáty, co vždycky všude vylepují."

Vydavatel tvrdě zamáčkl doutník. „Uvidíme, co se s tím dá dělat. Existuje nějaký způsob; jak by se

váš odlet dal uspíšit?“

6.

„PANE HARRIMANE?“

„Ano?“

„Ten pan LeCroix už je zase tady.“

„Řekněte mu, že ho nemohu přijmout.“

„Ano, pane – pane Harrimane, včera to neříkal, ale teď povídá, že je pilot a že létal s raketami.“

„Krucinál, pošlete ho na osobní do Nebeské. Nejsem přijímací kancelář.“

Na obrazovku se natlačila mužská tvář a vytěsnila od ní Harrimanovu sekretářku. „Pane Harrimane – jsem Leslie LeCroix, bývalý pilot Charonu.

„Je mi fuk, jestli jste třeba archanděl Gab – Říkal jste Charonu?“

„Říkal jsem Charonu. A potřebuji s vámi mluvit.“

„Pojďte dál.“

Harriman svého návštěvníka přivítal, nabídl mu doutník a se zájmem si jej prohlédl. Charon, raketa, která sloužila jako dopravní obsluha zničeného energosatelitu, se ze všeho, co na světě dosud viděl, nejvíce blížila kosmické lodi. Její pilot, který přišel o život při explozi, jež zničila satelit i Charona, byl svým způsobem prvním ze vznikajícího rodu kosmonautů.

Harriman se v duchu podivil, jak mu mohlo uniknout, že i Charon měl pilotů několik. Samozřejmě to věděl – ale nějak ten fakt zapomněl vzít v úvahu. Ve chvíli, kdy odepsal satelit a obslužnou raketu, odepsal zároveň i celý projekt a pustil jej z hlavy. O to zvědavěji si nyní LeCroixe prohlížel.

Viděl před sebou pohledného muže nevysokého vzrůstu, s hubenou inteligentní tváří a velkýma rukama řidiče. LeCroix bez jakýchkoli rozpaků jeho zkoumavý pohled opětoval. Zdál se býti klidný a zcela jistý sám sebou.

„Tak co byste rád, kapitáne LeCroixi?“

„Vy stavíte loď pro cestu na Měsíc.“

„Kdo to povídal?“

„Ta loď se staví. A všichni moji známí tvrdí, že za tím stojíte vy.“

„No a?“

„Chci ji řídit.“

„A proč byste to měl být zrovna vy?“

„Protože to dokážu ze všech nejlíp.“

Harriman vypustil oblak tabákového dýmu. „Pokud to můžete dokázat, to místo je vaše.“

„Jsem rád, že jsme se dohodli.“ LeCroix vstal. „Nechám v sekretariátu svou adresu. Dejte mi vědět, až bude hotová smlouva.“

„Počkejte chvilku. Řekl jsem „pokud‘. Tou raketou poletím i já; a chci toho o vás vědět víc, než se rozhodnu svěřit vám svůj krk.“

Probrali spolu let na Měsíc, cesty na jiné planety, nejrůznější rakety i to, co všechno mohou najít na Měsíci. Harriman se postupně stával srdečnější a srdečnější; narazil na spřízněnou duši, stejně posedlou tím nádherným snem jako on. Podvědomě se už pro LeCroixe rozhodl a z rozhovoru vyplývalo čím dál víc, že to tak bere i jeho návštěvník.

Po dlouhém rozhovoru konečně Harriman prohlásil: „Moc pěkně se s vámi povídá, Lesi, ale musím dnes ještě zvládnout několik otravných povinností, jinak se na ten Měsíc nedostaneme. Zajeďte si na Peterson Field a seznamte se s Bobem Costerem – já mu zavolám. Pokud spolu naleznete společnou řeč, můžeme probrat detaily smlouvy.“

Naškrábal na kus papíru několik slov a podal papír LeCroixovi. „Dejte to při odchodu slečně Perkinsové a ona vás zařadí na výplatní listinu.“

„To může počkat.“

„Člověk musí být z něčeho živý.“

LeCroix přijat papírek, ale stále se neměl k odchodu. „Nerozumím ještě jedné věci, pane Harrimane.“

„A to?“

„Proč jste se rozhodl použít raketu na chemický pohon? Ne že by mi to nějak vadilo; i s takovou už jsem létal. Ale proč si zbytečně komplikujete život? Vím, že jste nechal přestavět Brisbane na palivo X…“

Harriman na něj vytřeštil oči. „Zbláznil jste se, Lesi? Vždyť to ví každé malé dítě – žádné palivo X už není a nebude, dokud si jej nevyrobíme sami – na Měsíci.“

„Kdo vám to řekl?“

„A co?“

„Podle toho, co jsem slyšel já, přidělila Komise pro atomovou energii na základě smlouvy část paliva X několika jiným státům – a některé z nich je přitom nebyly schopné využívat. Ale přesto ho dostaly. Co se s tím palivem stalo?“

„Ach, tohle! Jistě, Lesi, pár trpaslíků ve Střední a Jižní Americe dostalo z politických důvodů pár kousků koláče, ačkoli jej neuměli zkonzumovat. Hodilo se nám to – skoupili jsme od nich palivo nazpět a použili pro mírnění té nejpalčivější energetické krize.“ Harriman se zachmuřil. „Ale máte pravdu. Měl jsem z něho trochu urvat pro sebe.“

„Jste si jistý, že se spotřebovalo všechno?“

„Ale jistě, jsem – ne, nejsem. Podívám se po něm. Nashledanou, Lesi.“

Pomocí svých kontaktů byl schopen záhy zdokumentovat každou libru paliva X, která kdy byla vyrobena – až na dodávku Kostarice. Tato země palivo prodat odmítla, protože její vlastní elektrárna, schopná využít palivo X, byla v době kosmické katastrofy právě před dokončením. Další dotazování odhalilo, že nikdy dokončena nebyla.

Montgomery se v té době právě nacházel v nikaragujském hlavním městě Managui; v Nikaragui došlo ke změně vlády a Montgomery se jel ujistit, že výsadní postavení místní společnosti pro lunární práva nebude nijak dotčeno. Harriman mu odeslal kódovanou zprávu, aby pokračoval do San José v Kostarice, nalezl tam palivo X, koupil je a poslal je domů – ať to stojí, co to stojí. Nato se odebral na schůzku s předsedou Komise pro atomovou energii.

Vysoký úředník byl očividně rád, že ho vidí, a choval se k němu až úzkostlivě přátelsky. Harriman se postupně dostal k vysvětlení, že chce licenci k experimentální práci s izotopy – s palivem X, aby byl přesný.

„Tato žádost by měla projít obvyklým postupem, pane Harrimane.“

„To také projde. Můj dotaz je čistě předběžný. Rád bych jen věděl, jak na to budete reagovat.“

„Po pravdě řečeno, nejsem jediným členem Komise… a téměř pokaždé se řídíme doporučeními našich expertů.“

„Neuhýbejte odpovědi Carle. Zatraceně dobře víte, že máte pod kontrolou rozhodující většinu. Žádný záznamník tu neběží – co mi na tu žádost jako komise řeknete?“

„Vše je otázka stínění. Raketa má ovšem radioaktivní materiál logicky méně stíněný než pozemní elektrárna – jinak by se neodlepila od země. Nejhorší na tom je ale kosmický prostor kolem rakety. Předpokládá se, že explozi vyvolává primární kosmická radiace. Pokud máte zájem, mohu zavolat jednoho z našich fyziků, aby vám problém objasnil důkladněji.“

Harriman potřásl hlavou. „Víte přece, že té jejich hatmatilce nerozumím.“ Zauvažoval. „Předpokládám, že to je asi vše?“

„Obávám se, že ano. Je mi to vážně moc líto.“

Harriman se zvedl k odchodu. Předseda jej zadržel.

„Ehm, ještě jedna drobnost, D.D. Nechtěl jste jistě ovlivňovat některého z mých podřízených kolegů, že ne?“

„Ovšemže ne. Proč bych to měl dělat?“

„To opravdu rád slyším. Víte, pane Harrimane, někteří členové našeho personálu možná nepatří k nejlepším vědcům této země – je velice těžké udržet prvotřídní vědce ve vládních službách. Ale jednou věcí jsem si zcela jist; všichni do posledního jsou nepodplatitelní. I s tímto vědomím bych však eventuelní pokus o ovlivnění svých lidí považoval za osobní urážku – velmi osobní urážku.“

„Ano?“

„Ano. Mimochodem, na universitě jsem boxoval ve střední váze. A stále se ještě udržuji v kondici."

„Hmm… no, na univerzitu já nikdy nechodil. Ale hraju fér." Harriman se zničehonic zazubil. „Nechám vaše chlapce na pokoji, Carle. Připadal bych si, jako když nabízím ústřice někomu, kdo umírá hlady. No, tak se mějte hezky."

Jakmile Harriman dorazil zpět do své kanceláře, zavolal jednoho ze svých nejdůvěrnějších podřízených. „Pošlete další kódovanou zprávu panu Montgomerymu. Ať ten materiál neposílá do Spojených států, ale do Panama City." Začal diktovat další instrukci Costerovi, v níž mu vzkazoval, ať zastaví práce na Průkopníkovi, jehož kostra se už začínala tyčit do výše nad coloradskou prérií, a přesune těžiště svého zájmu na Santa Marii, původně známou jako Brisbane.

Pak si to ale rozmyslel. Start rakety bude muset být mimo území Spojených států; při obstrukcích Komise pro atomovou energii by nebylo dobré provokovat úřady Santa Marii. Velkolepá show pro Američany tedy nebude.

A nebude ji moci ani přesunout, aniž by ji znovu uzpůsobil na pohon chemickým palivem. Ne, bude jednodušší, když z dopravní služby vyčlení jinou raketu třídy Brisbane. Ze Santa Marie vymontují jaderný reaktor a pošlou ho taky do Panamy. Coster může mít novou loď hotovou za šest týdnů, možná i dřív… a potom budou moci on, Coster a LeCroix vyrazit vzhůru na Měsíc!

K čertu se starostmi s primárním kosmickým zářením! Charon do vesmíru létal tři roky, nebo ne? Oni se ale na Měsíc dostanou; dokážou, že je to možné, a pokud se pak ukáže, že je zapotřebí vyvinout bezpečnější palivo, pustí se do toho. Podstatné je dokázat to – doletět na Měsíc. Kdyby byl Kolumbus čekal na spolehlivé lodě, ještě dnes bychom se všichni mačkali v Evropě. Člověk prostě musí riskovat, jinak by se nedostal nikam.

Spokojeně začal psát vzkazy, které přípravným pracem dají zcela nový směr.

Po chvíli jej vyrušil tajemník. „Pane Harrimane, chce s vámi mluvit pan Montgomery."

„Ale? Už dostal mou zprávu?"

„Nevím, pane."

„Dobrá, tak mi ho dejte."

Montgomery dosud neobdržel druhý vzkaz. Měl však pro Harrimana zprávu: Kostarika krátce po vesmírné katastrofě prodala všechno své palivo X anglickému ministerstvu energetiky. Nezbyla z něj ani unce – v Kostarice ani v Anglii.

Ještě hodnou chvíli poté, co Montgomery ukončil spojení, seděl Harriman za stolem a sklesle zíral do prázdna. Nato zavolal Costerovi. „Bobe? Je tam někde LeCroix?"

„Zrovna vedle mne – právě jsme se chystali jít spolu na večeři. Tady ho máte."

„Zdravíčko, Lesi. Lesi, byl to od vás dobrý nápad, ale nevyšel. Přišli jsme s křížkem po funuse."

„Cože? Á, už vím. To je mi líto."

„Neplýtvejte časem na lítost. Pokračujeme podle původního plánu. Však my se tam dostanem!"

„To se rozumí."

7.

Z ČERVNOVÉHO VYDÁNÍ časopisu Popular Technics: „HLEDÁNÍ LOŽISEK URANU NA MĚSÍCI – Fakta o důležitém průmyslovém podniku, který již brzy spatří světlo světa."

Z časopisu Holiday: „LÍBÁNKY NA MĚSÍCI – Diskuse o zázračném letovisku, kde si vaše děti mohou hrát."

Z American Sunday Magazine: „DIAMANTY NA MĚSÍCI? – Světoznámý vědec vysvětluje, proč musí být v kráterech Měsíce diamanty stejně běžné jako u nás kamení."

„Jistě, Cleme, o elektronice nevím zhola nic, ale takhle mi to vysvětlili. Dneska už přece můžete zaměřit paprsek televizních vln určitým směrem, ne?"

„Ano – s určitou odchylkou, a pokud máte k dispozici dostatečně velké parabolické zrcadlo."

„Prostoru na tu odchylku budete mít dost – Země při pohledu z Měsíce zakrývá dobré dva úhlové stupně oblohy. Jistě, je to slušný kus cesty, ale energetické ztráty jsou prakticky nulové a podmínky pro přenos dokonalé a neměnné. Jakmile postavíte vysílač, nebude to o nic dražší než vysílat z nějaké hory

na Zemi a zatraceně lacinější, než když vysíláte z helikoptér, které musíte pořád držet ve vzduchu.“

„To je čirá fantazie, Delosi.“

„Co je na tom fantastického? Dostat se na Měsíc je můj problém, ne váš. A jakmile se tam dostanem, vysílat se odtud bude; na to dám krk. Bude to krásný a pohodlný přenos – cíl vašeho vysílání bude přímo na dohled. Jestli o to nemáte zájem vy, najdu si někoho jiného.“

„Neřekl jsem, že nemám zájem.“

„No tak se rozhodněte. A ještě jednu věc, Cleme – nechci strkat nos do vašich záležitostí, ale nepřivodila vám ztráta energosatelitu značné problémy? Používali jste ho přece jako retranslační stanici, nebo ne?“

„Odpověď znáte, takže do mne nemusíte rýpat. Celá ta rozsáhlá investice přišla vniveč – a už se nám nikdy nevrátí.“

„To jsem nemyslel. Co cenzura?“

Řídící představitel televize rozhodil rukama. „To slovo přede mnou nevyslovujte! Jak máme vysílat a bavit diváky, když každý trumbera v téhle zemi požaduje právo nám nařizovat, co můžeme říci a co nesmíme, co smíme ukazovat a co ne – člověku se přitom zvedá žaludek, jen na to pomyslí. Je to špatné už v principu; jako by chtěli po dospělých, aby se živili mlékem jen proto, že kojenci nemohou jíst steaky. Kdybych tak někdy dostal do ruky ty zatracené, prudérní, pitomé…“

„Klid! Klid!“ přerušil ho Harriman. „Už vás někdy napadlo, že vám nikdo nemůže nakazovat, co máte či nemáte vysílat na Měsíci – a že pravomoc všech těch cenzorských televizních rad tak vysoko rozhodně nesahá?“

„Cože? Řekněte to ještě jednou!“

„LIFE jde na Měsíc. LIFE-TIME Inc. s hrdostí oznamuje, že dokončila přípravy, jež přinesou čtenářům LIFE osobní svědectví z prvního letu na naši oběžnici. A tak namísto obvyklého týdenního seriálu ‚LIFE jde na party‘ začne okamžitě po návratu první úspěšné výpravy…“

„POJIŠTĚNÍ DO NOVÉHO VĚKU“

(Výňatek z reklamy North America Mutual Insurance and Liability Company)

„… tatáž předvídavost, která ochránila vlastníky našich pojistek za velkého chicagského požáru i za požáru, při němž lehlo popelem San Francisco, a která zabezpečuje naše klienty před všemi pohromami už od roku 1812, vám nyní vychází vstříc, aby vás ochránila před nepředvídatelnými ztrátami dokonce i na Měsíci…“

„NEOMEZENÉ MOŽNOSTI TECHNIKY“

„… až se loď při své cestě na Měsíc vyšplhá na nebeskou báň po svém žebříku z plamenů, dvacet sedm životně důležitých přístrojů na její palubě bude poháněno speciálně vyvinutými bateriemi DELTA…“

„Pane Harrimane, mohl byste přijet na Peterson Field?“

„Co se děje, Bobe?“

„Problém,“ odtušil Coster krátce.

„Jaký?“

Coster zaváhal. „Radši bych o tom nemluvil přes obrazovku. Pokud nemůžete vy za námi, snad bychom měli my s Lesem k vám.“

„Budu tam ještě dnes večer.“

Jakmile Harriman dorazil, na první pohled si všiml trpkosti, která se skrývala za nehybným výrazem LeCroixovy tváře. Coster se tvářil umíněně – jako by měl pocit, že se musí před někým hájit. Harriman vyčkal, až v Costerově pracovně jejich trojice osaměla, a potom začal. „Tak ven s tím, hoši.“

LeCroix se podíval na Costera. Inženýr skousl ret a prohlásil: „Pane Harrimane, znáte vývoj, kterým tenhle projekt postupně prošel, že?“

„Víceméně ano.“

„Museli jsme se vzdát té myšlenky na katapult. Pak vzniklo tohle…“ Coster se chvíli přehraboval ve věcech na stole a posléze odtud vytáhl nákres čtyřstupňové rakety, velké, avšak ladných tvarů. „Teoreticky to bylo možné. Prakticky jsme stáli před tolika problémy, že je nebylo v našich silách řešit. Jakmile skupina, co má na starosti únosnost materiálu, přidala všechny své výztuže a skupina pro vnitřní a pomocné vybavení přidala potřebné vybavení, byli jsme nuceni přejít k tomuto…“ Vylovil jiný nákres; nová raketa se v zásadě podobala první, byla však širší, její tvar se téměř blížil pyramidě. „Přidali jsme pátý stupeň jako prstenec, obepínající stupeň čtvrtý. Podařilo se nám dokonce ušetřit nějakou váhu tím, že se kontrolní přístroje a pomocné prvky čtvrtého stupně staraly i o stupeň pátý. Raketa byla v téhle fázi pořád ještě schopná prodrat se atmosférou bez výrazných potíží, i přes svou neohrabanost.“

Harriman. přikývl. „Bobe, než rozjedeme pravidelnou linku na Měsíc, budeme muset od té stupňové rakety upustit.“

„Nechápu, jak se chcete s chemickým pohonem stupňům vyhnout.“

„Pokud byste měl k dispozici slušný katapult, dokázal byste dostat raketu na chemický pohon na oběžnou dráhu kolem země, že ano?“

„Jistě.“

„Pak to tedy uděláme. A palivo doplníme na oběžné dráze.“

„Á, ten starý nápad s kosmickou stanicí. Zní to docela rozumně – popravdě řečeno, jsem si tím jist. Jen to natankování a pokračování dál na Měsíc nesedí. Nejekonomičtější by bylo mít speciální lodi, které nikdy nikde nepřistanou a jen obstarávají skok mezi stanicí kroužící kolem Země, a druhou tankovací stanicí – satelitem Měsíce. Pak by…“

LeCroix dal najevo netrpělivost, u něj nanejvýš neobvyklou. „To všechno teď není k ničemu. Pokračuj dál v tématu, Bobe.“

„To je pravda,“ uznal Harriman.

„Prostě – tenhle model by to byl dokázal. A, krucinál, snad by to i dokázat mohl, kdyby…“

Harriman se podivil. „Ale Bobe, jaké kdyby? Vždyť je to ten model, který jsme schválili, nebo ne? Ten, co je už ze dvou třetin postavený a stojí támhle za oknem.“

„Ano.“ Coster se zatvářil sklíčeně. „Jenže to nedokáže. Nepoletí to.“

„Proč ne?“

„Protože jsem musel přidat příliš mnoho další neužitečné váhy. Pane Harrimane, vy nejste technik, nemáte ani ponětí, jak rychle klesá výkon motoru, když do rakety přidáte jen plnou palivovou nádrž, o ostatních věcech ani nemluvě. Vezměte si třeba přistávací zařízení pro pátý stupeň. Používáte jej minutu a půl, pak ho odhodíte. Jenže si nemůžete dovolit jen tak ho odhodit a doufat, že nespadne na Wichitu nebo Kansas City. Proto jsme museli přidat padákový systém. I tak je nutno sledovat padající stupeň rádiem a vyklidit oblast dopadu. To všechno znamená další váhu navíc. A než máte pátý stupeň vybaven vším, co potřebuje, zjistíte, že je té zátěže tolik, že z pětky nevyrazíte rychlost ani jedné mile za vteřinu. To nestačí.“

Harriman se v židli zavrtěl. „Zdá se, že jsme udělali chybu, když jsme se rozhodli startovat ve Spojených státech. Řekněme, že bychom raketu odpálili z nějakého neobydleného místa, třeba z brazilského pobřeží, a odhodili ten stupeň do Atlantiku. Kolik by to ušetřilo váhy?“

Coster se chvíli díval do dálky a pak vytáhl logaritmické pravítko. „To by mohlo jít,“ ohlásil vzápětí.

„Jak veliký problém by znamenalo přestěhovat v téhle fázi loď do Brazílie?“

„No… budeme ji muset celou rozebrat; jinak to nepůjde. Nedokážu vám na místě vyčíslit, kolik to bude stát, ale málo to rozhodně nebude.“

„Jak dlouho to potrvá?“

„Hmm… hergot, pane Harrimane, já nemůžu odpovídat takhle z voleje. Dva roky – se štěstím osmnáct měsíců. Budeme muset to místo připravit – vystavět dílny, zázemí…“

Harriman přemýšlel a počítal, ačkoli znal odpověď už předem. Časová lhůta, kterou má, je už tak napjatá k prasknutí. Nemůže udržovat celou tu kampaň po další dva roky; musí prostě podniknout úspěšný let na Měsíc, a to brzy, jinak – jinak se ta jeho chatrná finanční konstrukce zhroutí jako domeček z karet. „To je zlé, Bobe.“

„Taky jsem se toho bál. Pokoušel jsem se přidat ještě šestý stupeň.“ Vytáhl další nákres. „Vidíte tu

obludnost? Už jsem se dostal do oblasti, kde přidávám čím dál víc a výtěžek je čím dál nižší. Konečná rychlost je s tímhle zavážím nakonec ještě menší než s pětistupňovou raketou.“

„Znamená to tedy, že jste v koncích, Bobe? Že nedokážete postavit loď schopnou doletět na Měsíc?“

„Ne. Já…“

Náhle se ozval LeCroix. „Vystěhujme Kansas.“

„Cože?“ podivil se Harriman.

„Evakuujme všechny lidi z Kansasu a východního Colorada. Čtvrtý a pátý stupeň pak dopadnou někam do této oblasti; pak už je jedno kam. Třetí stupeň spadne do Atlantiku; druhý zůstane na oběžné dráze – a loď sama poletí na Měsíc. Půjde to, pokud nebudeme plýtvat zátěží na padáky pro čtvrtý a pátý stupeň. Zeptejte se Boba.“

„Ano? Je to pravda, Bobe?“

„Říkal jsem to přece už před chvílí. Největší problémy nám dělá neužitečná zátěž. Základní schéma je v pořádku.“

„Hmm… podejte mi někdo atlas.“ Harriman si prohlížel mapu Kansasu a Colorada a v duchu prováděl hrubé výpočty. Chvíli se neurčitě díval do dáli a pak vytřeštil oči. Nakonec prohlásil: „Nepůjde to.“

„Proč ne?“

„Kvůli penězům. Řekl jsem vám, abyste si s penězi nelámali hlavu – s penězi na stavbu lodi. Jenže evakuace téhle oblasti, byť na jediný den, by stála šest sedm miliónů dolarů. Museli bychom se mimosoudně vyrovnat s lidmi, kteří se nás rozhodnou žalovat; nemohli bychom čekat na soud. A i tak by se našlo pár umanutých šílenců, kteří by zůstali za každou cenu.“

„Pokud tu šílenci chtějí zůstat, ať si klidně riskují. Je to jejich krk,“ ozval se prudce LeCroix.

„Chápu vaše pocity, Lesi. Jenže tenhle projekt je příliš známý, než abychom ho mohli tutlat, a příliš rozsáhlý, než aby se dal přesunut. Pokud nebudeme schopni ochránit všechny lidi kolem, přinutí nás k ukončení projektu soud – a to silou. Nemůžu koupit všechny soudce v celém Kansasu a Coloradu. Někteří z nich se koupit nedají.“

„Ale za pokus to stálo, Lesi,“ utěšoval pilota Coster.

„Já myslel, že by to mohlo vyjít všem z nás,“ odpověděl LeCroix.

„Chtěl jste snad navrhnout ještě jiné řešení, Bobe?“

Coster se zatvářit rozpačitě. „Znáte propozice lodě samé – místo a zásoby pro tříčlennou posádku.“

„Ano. Kam tím míříte?“

„Nemusíme tam být tři. Můžeme rozdělit první stupeň do dvou, okleštit loď na nezbytné minimum a vyhodit veškerý zbytek. Jiný způsob, jak ten projekt dokončit, mě už nenapadá.“ Vytáhl další nákres. „Vidíte? Jeden muž a zásoby na necelý týden. Žádné hermetické těsnění, žádná atmosféra – pilot zůstane celou dobu ve skafandru. Žádná kuchyňka. Žádné palandy. Jen holé minimum, schopné člověka udržet při životě nanejvýš dvě stě hodin. Takhle to půjde.“

„Takhle to půjde,“ opakoval LeCroix.

Harriman si nákres prohlížel a kolem žaludku cítil podivný svíravý pocit. Ano, takhle to bezpochyby půjde – a pro propagaci celé akce je úplně jedno, zda na Měsíc poletí jeden člověk nebo tři. Stačí tam prostě doletět; byl si naprosto jist, že jeden úspěšný let spustí celý vodopád peněz – bude jich rozhodně dost na to, aby postavili praktičtější lodi, schopné unést i cestující.

Bratři Wrightové měli do začátku mnohem míň.

„Pokud to opravdu jinak nejde, asi se s tím budu muset smířit,“ pronesl pomalu.

Costerovi se zřejmě ulevilo. „Skvělé! Ale má to ještě jeden háček. Znáte podmínku, pod níž jsem se téhle práce ujal – mám letět také. Jenže teď mi Les mává pod nosem smlouvou a tvrdí, že pilot bude on.“

„Tak to vůbec není,“ bránil se LeCroix. „Nejsi pilot, Bobe. Zabiješ sebe a přivedeš celý podnik ke krachu – a to jen kvůli své tvrdohlavosti.“

„Naučím se tu raketu řídit. Koneckonců jsem ji navrhl. Pochopte, pane Harrimane, hrozně nerad bych se s vámi soudil – Les tvrdí, že se soudit bude – ale má smlouva mi ten let zaručuje. Mám v úmyslu si za svým právem stát.“

„Neposlouchejte ho, pane Harrimane. Jen ať se soudí. S tou lodí poletím já – a bezpečně se s ní taky vrátím. On ji zničí."

„Buď poletím, nebo přestanu stavět," prohlásil Coster suše.

Harriman je mávnutím oba umlčel. „Uklidněte se, uklidněte se, oba dva. Bobe, nemluvte nesmysly – v téhle fázi prací můžu na dokončení stavby najmout jiné inženýry. Vy tedy tvrdíte, že může letět jenom jeden z nás."

„Přesně tak."

„Pak se oba díváte na něj."

Coster a LeCroix vytřeštili oči.

„Zavřete ty své spadlé čelisti," utrhl se Harriman. „Co je na tom tak směšného? Oba dobře víte, že jsem chtěl letět taky. Nemyslíte si přece, že jsem investoval tolik námahy a peněz abych vám dvěma umožnil výlet na Měsíc, že ne? Chci letět já. Co je na mně jako na pilotovi tak špatného? Těším se dobrému zdraví, vidím dobře a myslí mi to taky natolik, abych se dokázal naučit něco nového. Pokud tu mašinu budu muset řídit sám, tak ji budu řídit. A neustoupím nikomu. Nikomu, slyšíte mě?"

Coster se vzpamatoval jako první. „Šéfe, vy nevíte, co říkáte."

O dvě hodiny později se stále ještě handrkovali. Většinu toho času Harriman tvrdohlavě mlčel a odmítal odpovídat na jejich argumenty. Nakonec se na pár minut vzdálil z místnosti, za obvyklou příčinou. Když se vrátil nazpět, otázal se: „Bobe, kolik vážíte?"

„Já? Něco málo přes dvě stě liber."

„Tipl bych to skoro na dvě stě dvacet. A vy, Lesi?"

„Sto dvacet šest."

„Bobe, vypočítejte parametry lodi na čistý náklad sto dvacet šest liber."

„Prosím? Počkejte, pane Harrimane, to přece…"

„Zavřete zobák! Když se nemůžu naučit za šest týdnů pilotovat já, nenaučíte se to ani vy."

„Ale já ovládám matematiku raket a mám základní vědomosti, nutné…"

„Říkal jsem zavřete zobák! Les se svému povolání učil stejně dlouho jako vy tomu svému. Myslíte, že se dokáže stát za šest neděl inženýrem? Ne? A co vám tedy dává právo tvrdit, že vy se jeho práci za šest neděl naučíte? Nenechám vás zničit svou loď jen proto, abych utěšil vaše nabubřelé ego. Koneckonců jste to byl vy, kdo definoval klíčový problém lodi. Tím nejpodstatnějším limitujícím faktorem je váha cestujícího nebo cestujících, že je to tak? Všechno – všechno – se pak odvíjí od této jediné váhy – vzduch, zásoby, zařízení. Je to tak?"

„Ano, ale…"

„Je to tak nebo není?"

„Tedy… ano, máte pravdu. Jen jsem chtěl…"

„Menší člověk vystačí s menším množstvím vody, vydýchá méně vzduchu, stačí mu méně místa. Poletí Les."

Harriman udělal několik kroků a položil Costerovi dlaň na rameno. „Neberte si to tak, synu. Nemůžete být zklamán víc než já. Tahle cesta musí skončit úspěchem – a proto se vy i já musíme vzdát pocty být prvním mužem na Měsíci. Ale slibuji vám toto: poletíme druhou lodí – poletíme s Lesem jako naším soukromým šoférem. Bude to první z lodí pro pasažéry – a těch budou spousty. Bobe, pokud budete spolupracovat, můžete to v téhle hře dotáhnout ještě daleko. Jak by se vám líbilo stát se hlavním inženýrem první lunární kolonie?"

Costerovi se podařilo vyloudit úsměv. „Nezní to špatně."

„Bude se vám to líbit. Žít na Měsíci bude dosud neznámý technický problém; už jsme o tom přece mluvili. Jak by se vám líbilo uvádět vaše teorie do praxe? Stavět první město? Postavit první observatoř na Měsíci? Rozhlédnout se kolem s vědomím, že tohle všechno jste postavil vy sám?"

Na Costera to očividně udělalo dojem. „Líčíte to opravdu hezky. Ale co budete dělat vy?"

„Já? No, mohl bych se třeba stát prvním starostou Luna City." Něco takového ho teď napadlo poprvé a on tu možnost vychutnával. „Ctihodný Delos David Harriman, starosta Luna City. Člověče, to se mi líbí! Víte, ještě nikdy jsem nezastával žádný veřejný úřad. Vždycky mi jen patřil nějaký majetek." Rozhlédl se po svých společnících. „Takže dohodnuto?"

„Asi ano," opáčil Coster pomalu. Zničehonic napřáhl pravici k LeCroixovi. „Tak tedy leť, Lesi. Já ji postavím."

LeCroix nabízenou ruku přijal. „Ujednáno. A ty se šéfem se dej do práce na dalším úkolu – dost velkém pro nás pro všechny."

„Souhlasím!"

Harriman položil ruku na jejich spojené pravice. „Tak se mi to líbí. Budeme držet pohromadě a Luna City založíme společně."

„Myslím, že bychom mohli kolonii nazvat Harriman," navrhl LeCroix vážně.

„To nejde. Už jako dítě jsem snil o Luna City – jiný název nepřipadá v úvahu. Ale možná můžeme v jeho středu postavit Harrimanovo náměstí."

„Připíšu si to ke svým úkolům," slíbil Coster.

Harriman odešel krátce nato. Navzdory přijatému řešení byl strašně zklamán a nechtěl, aby to jeho dva přátelé poznali. Bylo to Pyrrhovo vítězství; zachránil sice celý podnik, ale cítil se jako zvíře, které se osvobodilo z pasti jen za cenu uhryzání vlastní nohy.

8.

KDYŽ ZAVOLAL DIXON BYL v kancelářích firmy jenom Strong. „Georgi, sháním D.D. Je tam?"

„Ne, vrátil se do Washingtonu – zařizuje nějaká povolení. Ale měl by se vrátit co nevidět."

„Hmm… Entenza a já bychom se s ním chtěli sejít. Přijedeme."

Dorazili krátce nato. Entenza byl očividně něčím velmi rozrušen, Dixon se tvářil lehce netrpělivě jako obvykle. Po úvodním přivítání Dixon chvilku vyčkával a pak řekl: „Jacku, tys chtěl vyřídit nějaký obchod, že ano?"

Entenza vyskočil a vytáhl z kapsy jakýsi papír. „Ach, ano! Georgi, přece jenom se nestanu menšinovým podílníkem. Tady je zbytek, kterým dorovnávám svůj vklad na rovnocenný podíl."

Strong šek přijal. „Jsem si jist, že Delos bude mít radost." Schoval papírek do zásuvky stolu.

„No a," ozval se Dixon ostře, „nevydáš mu na to potvrzení?"

„Pokud ho Jack chce. Jako potvrzení by stačilo i zrušení původní smlouvy." Bez dalšího odporu však vypsal stvrzenku a Entenza ji přijal.

Chvíli čekali. Po chvíli se ozval opět Dixon. „Georgi, tenhle podnik je finančně pěkně vyčerpávající, co?"

„Možná."

„Nechtěl by ses nějak pojistit proti případnému krachu?"

„Jak?"

„Abych byl upřímný, rád bych chránil i sám sebe. Co kdybys mi prodal půl procenta z tvých pětadvaceti?"

Strong přemýšlel. Popravdě řečeno obavy z případného krachu měl – až se mu z nich dělalo špatně. Přítomnost Dixonova auditora je nutila držet zbývající finanční prostředky ve formě hotovosti – a jen Strong sám věděl, jak málo jich už zbývá. „K čemu by ti to bylo?"

„Víš, nechci nijak křížit Delosovy plány. Stojíme za ním ve všem, co dělá. Ale cítil bych se mnohem jistěji, kdybych měl právo zastavit ho, pokud by se nás pokusil hnát do záhuby. Znáš Delose; je to nenapravitelný optimista. Měli bychom mít nějakou páku, jak ho v případě nutnosti zabrzdit."

Strong přemýšlel. Nejhorší na tom bylo, že Dixon měl pravdu; on sám jen stál a přihlížel, jak Delos rozházel za pár měsíců dvě jmění, pracně shromažďovaná po celá léta. D.D. samému to zjevně nevadilo. Nestaral se už vůbec o nic – dnes ráno se dokonce odmítl i jen podívat na zprávu o automatickém vypínači pro domácnost „H&S" – a dokonce ji hodil Strongovi na hlavu.

Dixon se k němu naklonil. „Řekni si cenu, Georgi. Budu velkorysý."

Strong narovnal shrbená ramena. „Prodám…"

„Skvělé!"

„… pokud mi k tomu dá Delos souhlas. Jinak ne."

Dixon cosi zamumlal. Entenza si odfrkl. Rozhořčený hovor by asi trval déle, v tu chvíli ovšem do kanceláře vkráčel Harriman.

O návrhu, který učinili Strongovi, neřekl nikdo ani slovo. Strong se zeptal, jak dopadla cesta, a

Harriman jen spojil špičku palce a ukazováčku. „Všechno šlape! Ale ceny ve Washingtonu stoupají den ode dne.“ Obrátil se k hostům. „A co vy? Máme nějaký zvláštní důvod k jednání? Chystá se snad zasedání řídícího výboru?“

Dixon kývl na Entenzu. „Řekni mu to, Jacku.“

Entenza Harrimana provrtal pohledem. „Co má znamenat ten prodej televizních práv?“

Harriman povytáhl obočí. „A proč by se nemohla prodat?“

„Protože jsi je slíbil mně – proto. Stojí to v naší původní smlouvě; mám to černé na bílém.“

„Možná by sis tu smlouvu měl pořádně přečíst, Jacku. A netvař se tak uraženě. Dostal jsi výsadní práva na zpravodajské využití prvního letu na Měsíc v rádiu, televizi a jiných médiích. Tohle právo pořád máš. Včetně práva na přímé vysíláni z lodi, pokud nějakého bude schopna.“ Raději se nezmínil, že s ohledem na váhu toho loď schopna nebude; Průkopník neponese jinou elektroniku, než jaká bude potřeba k navigaci. „To, co jsem prodal, je koncese na postavení televizního vysílače na Měsíci – někdy později. Mimochodem, ta koncese není výsadní, i když si to Clem Haggerty myslí. Pokud si budeš přát koupit si stejnou koncesi, není to problém.“

„Koupit! Ty…“

„Ale no tak. Možná ji dostaneš zdarma – když přesvědčíš Dixona a George, že na to máš právo. Já se o drobné škrtit nebudu. Ještě něco?“

Zasáhl Dixon. „Jak jsme na tom, D.D.?“

„Pánové, mohu vás ujistit, že Průkopník odstartuje podle plánu – příští středu. A teď, jestli mne omluvíte, chystám se právě vyrazit na Peterson Field.“

Po jeho odchodu zbývající trojice chvíli mlčky seděla. Entenza si cosi mumlal, Dixon očividně přemýšlel a Strong prostě čekal. Zakrátko přerušil mlčení Dixon. „Co s tím podílem, Georgi?“

„Mluvit o tom s Delosem by asi nebylo nejvhodnější.“

„Chápu.“ Dixon si pečlivě oklepal popel z doutníku.

„Je trochu podivín, což?“

Strong se nervózně zavrtěl. „Ano.“

„Jak dlouho už ho znáš?“

„Počkej – najal jsem ho v roce…“

„Ty jsi najal jeho?“

„Jen na pár měsíců. Pak jsme společně založili naši první firmu.“ Strong vzpomínal. „Mám dojem, že už tenkrát toužil až příliš po moci.“

„Ne,“ odtušil Dixon obezřetně. „Ne, touhou po moci bych to nenazval. Spíš mesiášským komplexem.“

Entenza zvedl hlavu. „Je to pěkný křivák, žádný Mesiáš!“

Strong na něj upřel vlídný pohled. „Byl bych rád, kdybys o něm takhle nemluvil. Opravdu bych byl moc rád.“

„Nech toho, Jacku,“ přikázal Dixon. „Ještě by na tebe George vzal pohrabáč. Jedna z věcí, které jsou na něm zvláštní,“ pokračoval, „že jako by v lidech kolem sebe vzbuzoval téměř feudální oddanost. Tak třeba ty sám. Vím, že už tě obral do posledního centu, Georgi – a přece mi nedovolíš, abych tě zachránil. To už je proti vší logice; je v tom cosi osobního.“

Strong přikývl. „Je to zvláštní člověk. Někdy mám pocit že je posledním z těch dravých kapitalistů minulého století.“

Dixon potřásl hlavou. „Poslední ne. Poslední z nich otevřel cestu na americký Západ. Delos je prvním z nových dravců – a konce jejich éry se ty ani já nedožijeme. Četl jsi někdy Carlylea?“

Strong znovu přisvědčil. „Vím, co máš na mysli – teorii o hrdinech a jejich činech, ale s tou já tak docela nesouhlasím.“

„Něco na ní ale je,“ namítl Dixon. „Upřímně řečeno, Delos podle mě neví, co dělá – ale podle všeho zakládá nový imperialismus. Než zaplatíme všechno, co si navaří, zatraceně se prohneme.“ Dixon vstal. „Možná jsme měli počkat. Možná jsme ho od toho měli odradit – pokud by to bylo možné. No, co se dá dělat – stalo se. Sedíme už na kolotoči a slézt nemůžeme. Doufám jenom, že se nám ta jízda bude líbit. Pojď, Jacku.“

9.

NA COLORADSKOU PRÉRII SE snášel soumrak. Slunce už zmizelo za mohutným vrcholem a na východě stoupal velký Měsíc, bílý a v úplňku. Uprostřed Peterson Field čněl k nebi Průkopník. Plot z ostnatého drátu, vymezující prostranství o poloměru tisíc yardů, měřeno od paty rakety, udržoval zástupy zvědavců v uctivé vzdálenosti. Podél vnitřní strany plotu procházely bez ustání stráže – a další se pohybovaly v davu. Uvnitř vymezeného prostoru a nedaleko plotu parkovaly dodávky a nákladní vozy plné kamer a jiného vybavení pro rádiové a televizní vysílání. Po celé ploše a kolem rakety byly ze všech stran rozmístěny kamery na dálkové ovládání, spojené s mateřskými vozy změtí kabelů. Poblíž lodi stály další nákladní vory a po celém prostranství vládl čilý ruch.

Harriman čekal v Costerově kanceláři; Coster sám pobíhal někde po ploše a Entenza s Dixonem měli jinou místnost sami pro sebe. LeCroix, spící po slušné dávce uspávacích látek, se nacházel v ložnici, kterou měl Coster vedle kanceláře.

Přede dveřmi se ozvaly kroky a zaklepání. Harriman pootevřel dveře na úzkou škvíru. „Jestli je to další reportér, tak ho odmítněte. Pošlete ho naproti k panu Montgomerymu. Kapitán LeCroix nebude udílet žádné interview, které nebylo dohodnuto předem."

„Delosi! Pusť mě dovnitř."

„Ach – to jsi ty, Georgi. Pojď dál. Jsme uštvaní k smrti."

Strong vstoupil a podal Harrimanovi velkou a těžkou tašku. „Tady to máš."

„Tady mám co?"

„Ty oznámkované obálky k orazítkování od filatelistického svazu. Zapomněl jsi na ně. Přišli bychom o půl miliónu dolarů, Delosi," vyčítal. „Kdybych si byl nevšiml, žes je nechal ve skříni na kabáty, byli bychom v rejži."

Harriman rozjasnil líce. „Georgi, jsi pašák."

„Nemám je odnést do lodi sám?" vyptával se Strong úzkostlivě.

„Cože? Nene. Les se o ně postará." Vrhl pohled na hodinky. „Už ho budeme muset vzbudit. Ty známky mu vezmu." Popadl tašku a dodal: „Nechoď teď se mnou. Budeš se s ním moci rozloučit u rakety."

Harriman vstoupil do nedalekých dveří a zavřel je za sebou. Počkal, až ošetřovatelka dá spícímu pilotovi povzbuzující injekci, aby zrušila účinek uspávacích látek, a pak ji vyhnal. Když se opět obrátil k pilotovi, seděl už LeCroix na posteli zíval a protíral si oči. „Jak je ti, Lesi?"

„Skvěle. Takže jdeme na to."

„Správně. Všichni tě shánějí, hochu. Za pár minut budeš muset vylézt a čelit tomu náporu. Všechno je připraveno – jen bych ti chtěl říct pár věcí."

„Ano?"

„Vidíš tuhle tašku?" Harriman rychle vysvětlil, co v ní je a co její obsah znamená.

LeCroix se zatvářil zděšeně. „Ale to si s sebou vzít nemůžu. Váha je vypočítaná na doraz do poslední unce."

„Kdo říkal, že si to musíš vzít s sebou? Ovšemže nemůžeš, váží to dobrých šedesát nebo sedmdesát liber. Já na to prostě zapomněl. Uděláme to takhle: pro tuto chvíli ten krám schovám tady…" Harriman nacpal tašku do šatníku.

„Jakmile přistanete, budu na tebe hned čekat. Pak uděláme laciný eskamotérský trik a ty ji jako by přineseš z lodi."

LeCroix žalostně potřásl hlavou. „Dostal jste mne, Delosi. Nemám dnes náladu se hádat."

„To jsem rád; jinak bych mohl jít do vězení pro mizerného půl miliónu dolarů. Ty peníze už jsme totiž dávno utratili. Ale na tom teď nezáleží," pokračoval. „Nikdo kromě vás a mne se to nedozví – a sběratelé známek dostanou to, co si za své peníze zaslouží." Úzkostlivě mladého muže pozoroval, jako by ho mlčky žádal o souhlas.

„Okej, okej," schválil mu to LeCroix. „Proč bych si měl lámat hlavu s tím, co se stane se sběrateli známek – když mám před sebou dnešní večer? Pojďme na to."

„Ještě jednu věc," dodal Harriman a vytáhl malý plátěný váček. „Tohle si s sebou vezmeš – váha už je započítána. Na to jsem dohlédl. A teď – co s tím pytlíčkem uděláš." Chvíli udílel podrobné a nanejvýš

důvěrné instrukce.

LeCroix vyvalil oči. „Rozuměl jsem vám dobře? Nechám lidi, aby ho našli – a pak jim po pravdě řeknu, kde se tam vzal?“

„Přesně tak.“

„Okej.“ LeCroix zastrčil plátěný váček do kapsy kombinézy a zapnul zip.

„Pojďme ven na startovací plochu. Už je čas Č minus dvacet jedna.“

Vzápětí poté, co se LeCroix odebral na palubu, dorazil za Harrimanem do řídící místnosti ukryté v železobetonovém bunkru Strong. „Jsou v lodi?“ vyptával se úzkostlivě. „LeCroix nic nenesl.“

„Ale jistě,“ prohlásil Harriman. „Poslal jsem je tam napřed. Ale radši si už sedni. Světlice, hlásící připravenost ke startu, už vylétla.“

Dixon, Entenza, coloradský guvernér, viceprezident Spojených států a další tucet důležitých lidí už sedělo u periskopů, vyčuhujících štěrbinami bunkru a umístěných na balkónku nad řídícím střediskem. Strong a Harriman vyšplhali po žebříku vzhůru a zaujali dvě zbývající místa.

Harriman se začal potit a uvědomil si, že se chvěje. Periskopem před sebou viděl patu lodi a zezdola slyšel Costerův hlas, nervózně přijímající hlášení jednotlivých čet o předstartovních přípravách. Z nedalekého reproduktoru se tlumeně ozýval komentář jednoho z televizních hlasatelů. Harriman sám byl – no, třeba admirál, rozhodl se – celé operace, ale nemohl už jí vůbec nijak napomoci. Mohl se jen dívat, čekat a modlit se.

Na nebe se obloukem vznesla druhá světlice a vybuchla do červených a zelených jisker. Pět minut do startu.

Sekundy se pomalu vlekly. V minus dvě minuty si Harriman uvědomil, že už se nevydrží dívat periskopem ani o chvilku déle; musí ven, zúčastnit se toho osobně – prostě musí. Sešplhal dolů a vyběhl z bunkru. Coster se za ním překvapeně podíval, ale nijak se jej nesnažil zastavit; nemohl opustit své místo, ať se dělo cokoli. Harriman odstrčil strážné u vchodu a vyšel ven.

Na východ od něj se tyčila loď; štíhlý kužel se ostře rýsoval proti měsíčnímu úplňku. Čekal.

A čekal.

Co se stalo? Než vyrazil ven, zbývaly do startu sotva dvě minuty, tím si byl docela jistý – a přece tu stála dál, tichá a nehybná. Nikde se neozýval ani zvuk, s výjimkou vzdáleného kvílení sirén varujících diváky, aby se nepokoušeli zdolat oplocení. Harriman cítil, jak se mu zastavuje dech i srdce. Někde něco selhalo. Porucha. Konec všeho.

Z vrcholku bunkru vyšlehl malý plamínek a spodek lodi vzápětí olízl plamen.

V okamžiku se rozšířil, až loď jako by stála na polštáři z bílého ohně. Pomalu, téměř zdráhavě, se Průkopník nadzvedl, okamžik jako by se nehybně vznášel kousek nad zemí, balancuje na ohnivém pilíři – a pak se vrhl k nebi se zrychlením tak děsivým, že ve sotva postřehnutelném zlomku vteřiny už stál vysoko nad nimi, v zenitu, proměněný v oslepující kruh plamene. Tak rychle raketa vzlétla do výšky – aniž by se sebeméně uchýlila od kolmice – až měl Harriman pocit, že mu nevyhnutelně musí vzápětí spadnout zpět na hlavu. Instinktivně a zcela zbytečně si zakryl rukou tvář.

Zasáhl jej zvuk.

Nebyl to obyčejný zvuk – ale burácející lomoz, řev ve všech frekvencích a výškách; infrazvuk, zvuk i ultrazvuk – a tak neuvěřitelně nabitý energií, že jej udeřil do prsou jako těžké kladivo. Harriman jej vnímal nejen ušima, ale i kostmi a zuby. Nakrčil kolena a snažil se drtivému tlaku vzepřít.

Za zvukem – tempem hurikánu, jež se však nyní jevilo jako hlemýždí – dorazila zpětná vlna. Drásala mu oblečení a rvala mu dech od úst. Slepě zavrávoral nazpět, pokoušeje se opřít o betonovou stěnu budovy, ale byl sražen na kolena dříve, než se mu to podařilo.

Vrávoravě se zvedl a s kašláním si vzpomněl, že se má podívat vzhůru. Přímo v zenitu plála bílá hvězda. Záhy byla pryč.

Odebral se do bunkru.

V místnosti vládl na první pohled chaotický, ale dobře organizovaný a účelný zmatek. Přes zvonění v uších zaslechl Harriman čísi hlas. „Stanoviště jedna! Stanoviště jedna bunkru! Pátý stupeň uvolněn podle plánu – loď a pátý stupeň vykazují různé radarové impulsy…“ a do toho vpadl Costerův hlas, vysoký a

hněvivý: „Zavolejte pátrací skupinu jedna! Už našli pátý stupeň? Sledují, kam padá?“

Na pozadí této vřavy stále zurčel vodopád výmluvnosti komentátora večerních zpráv. „Je to velký den, lidi, velký den! Silný a mocný Průkopník stoupá kolmo vzhůru jako anděl Páně, planoucí meč v ruce, a míří na své velkolepé cestě k naší sesterské planetě. Většina z vás viděla jeho odlet na svých obrazovkách, ale přál bych vám, abyste jej mohli vidět tak, jako jsem jej viděl já: jak se obří stroj v oblouku řítí k večernímu nebi a nese svůj drahocenný náklad…“

„Zavřete ten zatracený krám!“ nařídil Coster a pak zvedl hlavu k návštěvníkům na balkónku. „A vy tam nahoře zavřete zobák! Ticho!“

Viceprezident Spojených států sebou škubl a zavřel ústa. Dokonce se mu podařilo i usmát. Ostatní důležití návštěvníci zmlkli také a posléze pokračovali v hovoru tlumeným šepotem. Ticho prořízl dívčí hlas. „Pátrací jedna bunkru – pátý stupeň zaměřen a sledován, poloha plus dva.“ V rohu nastal jakýsi pohyb. Stála tam vysoká tabule z plexiskla, stíněná před přímým světlem záclonou z plachtoviny. Tabule byla zespodu matně osvětlena a jemná spleť bílých čar na ní představovala podrobnou mapu Kansasu a Colorada s rudě žhnoucími vesnicemi a městy. I farmy, na nichž zůstali obyvatelé, svítily varovnou červení.

Muž za průhlednou mapou se jí průběžně dotýkal mastnou tužkou, a ohlášená poloha pátého stupně záhy zazářila také. Před tabulí seděl tiše v židli mladý muž, v ruce vejčitý dálkový ovladač, palec zlehka položený na aktivačním tlačítku. Byl to bombometčík, zapůjčený z armádního letectva; jakmile stiskne své tlačítko, rádiem aktivované okruhy v pátém stupni odpojí padák, na němž se zatím snáší, a nechají ho dopadnout na zem plnou rychlostí, již mu zemská gravitace udělí. Muž se orientoval pouze podle radarových hlášení. Pracoval bez jakýchkoli výpočtů, téměř instinktivně – nebo spíš pomocí dobře vycvičeného, zkušeného podvědomí, jaké mají jen lidé jeho řemesla. Jeho mozek integroval skrovná data, jichž se mu dostávalo, a hlídal, kam dopadnou tuny kovu pátého stupně, pokud právě teď jeho prst stiskne tlačítko. Muž se tvářil zcela klidně.

„Stanoviště jedna bunkru!!“ zazněl znovu mužský hlas. „Čtvrtý stupeň uvolněn podle plánu!“ a téměř vzápětí na něj navázal jiný mužský hlas, o poznání hlubší. „Pátrací dvě, sledujeme čtvrtý stupeň, okamžitá výška devět-pět-nula mil, předpokládaný vektor…“

Harrimana si nikdo nevšímal.

Pod plachtovinovým stínítkem zatím narůstala trajektorie pátého stupně, značená zářícími tečkami mastnou tužkou a blízká předpokládané dráze. Od každého bodu, každé zaznamenané polohy se v pravém úhlu táhla řádka čísel, zaznamenávajících příslušnou výšku.

Tichý muž sledující mapu náhle prudce zamáčkl své tlačítko. Potom vstal, protáhl se a zeptal se: „Nemáte někdo cigaretu?“

Odpovědí mu bylo: „Pátrací dvě – čtvrtý stupeň – první prognóza místa dopadu – čtyřicet mil západně od Charlestonu, Jižní Karolína.“

„Opakujte!“ zaječel Coster.

Reproduktor okamžitě zachrčel: „Opravuji, opravuji – čtyřicet mil východně – východně.“

Coster si povzdechl. Jeho povzdech však uťalo další hlášení. „Stanoviště jedna bunkru – odhození třetího stupně, minus pět sekund,“ a muž u panelu, který zavolal: „Pane Costere, pane Costere – chce s vámi mluvit palomarská observatoř.“

„Řekněte jim, ať jdou do – nebo ne, ať počkají.“ Ihned nato zazněl další hlas. „Pátrací jedna, pomocná jednotka Fox – první stupeň za okamžik dopadne nedaleko Dodge City v Kansasu.“

„Jak nedaleko?“

Odpověď se neozvala. Po chvíli se ohlásil hlas z pátrací jedna samotné. „Dopad hlášen asi patnáct mil jihozápadně od Dodge City.“

„Ztráty na životech?“

Než mohla pátrací odpovědět, přerušilo je stanoviště jedna. „Druhý i třetí stupeň uvolněny – loď už je odkázána sama na sebe.“

„Pane Costere – prosím, pane Costere…“

Do vřavy se vmísil zcela nový hlas. „Stanoviště dva bunkru – sledujeme loď. Zůstaňte na příjmu, vzdálenost a průběžná poloha budou následovat v příslušných intervalech. Zůstaňte…“

„Pátrací dva bunkru – čtvrtý stupeň dopadl do Atlantiku, odhadované místo dopadu nula-pět sedm mil východně od Charlestonu, koordináty nula – devět-tři. Opakuji…“

Coster se podrážděně rozhlédl. „Najde se v tomhle sklepě aspoň trocha vody k pití?“

„Pane Costere, prosím – Palomar tvrdí, že s vámi musí mluvit.“

Harriman pootevřel dveře a vyklouzl ven. Zničehonic se cítil vyčerpán, unaven a zcela zničen.

Rovná plocha vypadala bez lodi nezvykle. Sledoval ji, jak roste, yard po yardu – a najednou je pryč. Měsíc, který stále ještě stoupal vzhůru na oblohu, se tvářil stejně nevzrušeně jako vždycky – a raketa, která k němu právě míří, mu připadala stejně neskutečná a vzdálená jako jeho dávné dětské sny.

Kolem rampy, nyní osaměle trčící k nebesům, se plížilo několik postav – lovci suvenýrů, pomyslel si pohrdavě. Kdosi se k němu v šeru blížil. „Pan Harriman?“

„Prosím.“

„Hopkins – agentura AP. Nechcete vydat nějaké prohlášení?“

„Prohlášení? Ne, ne, bez komentáře. Jsem tu neoficiálně.“

„No tak, jen pár slov. Jaký je to pocit, být duchovním otcem prvního úspěšného letu na Měsíc – tedy pokud bude úspěšný?“

„Bude úspěšný.“ Okamžik přemýšlel, a pak narovnal unavená ramena a řekl: „Vyřiďte lidem, že právě dnes začala nejslavnější éra v jejich dějinách. Vyřiďte jim, že každý z nich bude mít příležitost jít ve šlépějích kapitána LeCroixe, hledat nové planety a bojovat o nový domov v neznámých krajích. Vyřiďte jim; že to znamená nové hranice, které je třeba dobývat, hranice, za nimiž čeká prosperita. Znamená to…“ Odmlčel se. „To je pro dnešek všechno. Jsem vyčerpaný, synu. Nechte mne už na pokoji, ano?“

Zakrátko vyšel z bunkru Coster následovaný významnými návštěvníky. Harriman se jim vydal naproti. „Všechno klape?“

„Samozřejmě. Proč by nemělo? Pátrací tři sledovala loď až na hranici dosahu – všechno jde hladce.“ Coster se usmál. „Ach ano, pátý stupeň při dopadu zabil krávu.“

„Zapomeňte na to – aspoň budou k snídani steaky.“ Harriman si nato musel jít promluvit s guvernérem a viceprezidentem a doprovodit je k jejich lodi. Dixon a Entenza odletěli společně a bez formalit. Harriman s Costerem konečně osaměli – pokud člověk nepočítá podřízené příliš nízko postavené než aby si troufli vyrušovat, a stráže chránící je před davy zvědavců. „Kam máte namířeno teď, Bobe?“

„Do Broadmooru; mám v úmyslu spát nejmíň týden. A co vy?“

„Jestli vám to nebude vadit, ustlal bych si ve vaší ložnici za kanceláří.“

„Poslužte si. Prášky na spaní jsou v koupelně.“

„Ty nebudu potřebovat.“ Dali si ještě v Costerově apartmá drink, chvíli nezávazně klábosili a pak si Coster objednal helitaxi a odletěl do hotelu. Harriman ulehl do postele, zase vstal, přečetl si den starý výtisk denverského Postu, plný obrázků Průkopníka, načež to konečně vzdal a došel si pro dva Costerovy prášky na spaní.

10.

KDOSI S NÍM CLOUMAL. „Pane Harrimane! Pane Harrimane – probuďte se – volá vás pan Coster.“

„Cože? Kdože? No dobře.“ Zvedl se a doklopýtal k telefonu. Coster měl rozcuchané vlasy a tvářil se radostně a rozrušeně. „Šéfe – on to dokázal!“

„Co? Kdo?“

„Právě mi volal Palomar. Zahlédli stopy po něm – a teď lokalizovali i loď. Je…“

„Tak počkat, Bobe. Pomalu. Na Měsíci přece ještě být nemůže. Vždyť startoval teprve včera večer.“

Coster zneklidněl. „Není vám něco, pane Harrimane? Cítíte se dobře? Startoval přece ve středu.“

Harriman si začal mlhavě vybavovat vše, co se včera dělo. Ne, raketa neodletěla včera večer – matně si vzpomíná na výlet do hor, na den strávený podřimováním na sluníčku a na nějakou party, na které pil až příliš. Co je dnes za den? Neměl ani tušení. Ale pokud LeCroix přistál na Měsíci – pak je to jedno. „Už je to v pořádku, Bobe – ještě jsem napůl spal. Asi jsem ve snu prožíval start znovu. A teď mi tu novinku řekněte znovu, od začátku a pomalu.“

Coster začal nanovo. „LeCroix přistál, jen kousek západně od kráteru Archimédes. Z Palomaru viděli jeho loď. Tvrdí, že spatřili tu černou skvrnu, kterou jste vymyslel – ten rozprášený grafit. Les jí musel pokrýt nejméně dva akry. Astronomové se dušují, že to v dalekohledu svítí jako noční billboard."

„Možná bychom si mohli na Mount Palomar zajet a podívat se sami. Ne – později," zarazil se. „Máme ještě spoustu práce."

„Není mi jasné, co můžeme dělat víc, pane Harrimane. Už teď pro vás tucet našich nejlepších balistických počítačů počítá možné varianty přistání."

Harriman chtěl užuž muži říci, aby zapojili do práce další tucet, ale místo toho raději ukončil spojení. Stále ještě seděl v kanceláři na Peterson Field a venku na něj čekala jedna z nejlepších stratosférických lodí Nebeské. Dopraví jej na jakékoli místo na zeměkouli, na němž si jen LeCroix umane přistát. LeCroix se nacházel v horních vrstvách stratosféry a zdržoval se tam už přes čtyřiadvacet hodin.

Pomalu, po troškách ubíral rychlost a průběžně uvolňoval neuvěřitelná kvanta kinetické energie ve formě rázové vlny a sálavého tepla. Sledovali jej radarem, jak letí kolem zemského glóbu, znovu a znovu… a přesto neměli ani tušení, kde a jak se pilot rozhodně riskovat přistání. Harriman naslouchal neustálým zprávám radarové kontroly a proklínal okamžik, kdy se rozhodli zminimalizovat startovací váhu rakety na úkor rádiového zařízení.

Radarová hlášení se zrychlila. Hlas, který je oznamoval, se odmlčel a záhy vyhrkl: „Klouže dolů – bude přistávat!!"

„Řekněte venku na ploše, aby se připravili ke startu!" houkl Harriman. Se zatajeným dechem čekal. Po nekonečných sekundách zazněl jiný hlas. „LeCroix přistává. Dosedne někde na západ od Chihuahua, Staré Mexiko."

Harriman vyrazil ke dveřím.

Harrimanův pilot, naváděný průběžně rádiem, spatřil Průkopníka jako neuvěřitelně maličkou tečku na rozlehlé písčité pláni pouště. Dosedl nedaleko něj, hladkým a elegantním přistáním. Harriman zápolil s dveřmi ještě dříve, než dozněl hluk motoru.

LeCroix seděl na písku, opíral se zády o stěnu lodi a chladil se ve stínu trojúhelníkových křidélek. Před ním stál snědý pastýř a vytřeštěně se na něj díval. Jakmile vyběhl Harriman, LeCroix se zvedl, odhodil nedopalek cigarety a prohodil: „Nazdárek, šéfe!"

„Lesi!" Starší z obou mužů sevřel mladšího v náručí. „To jsem rád; že tě vidím, chlapče."

„Já jsem taky rád, že vidím vás. Tady s Pedrem se nějak nemůžu domluvit." LeCroix se rozhlédl; s výjimkou pilota Harrimanovy lodi tu už nikdo nebyl. „Kde jsou všichni? Kde je Bob?"

„Nečekal jsem na něj. Ale určitě dorazí za pár minut – hele, už letí!" Další stratoraketa se řítila na přistání. Harriman se otočil ke svému pilotovi. „Bille – zajděte za nimi a přiveďte je."

„Proč? Vždyť přijdou sami."

„Udělejte, jak vám říkám."

„Vy jste šéf." Pilot se vydal přes písek, vyzařuje nesouhlas alespoň svými zády. LeCroix užasle zavrtěl hlavou.

„Rychle, Lesi – pomoz mi s tím."

„S tím" znamenalo pět tisíc orazítkovaných obálek, které měly absolvovat cestu na Měsíc. Vytáhli je z Harrimanovy stratolodi a nacpali je do prázdné potravinové skříňky v LeCroixově kosmickém plavidle, důsledně se přitom kryjíce za mohutným trupem rakety, s níž Harriman dorazil. „Páni!" hvízdl Harriman. „To bylo jen taktak. Půl miliónu dolarů. Ty jsme zatraceně potřebovali, Lesi."

„To jistě, pane Harrimane, ale…"

„Pst! Už jdou lidi. Jak šlo to ostatní? Všechno v pořádku?"

„Ano. Ale chtěl jsem vám jen říct, že…"

„Tiše!"

Nebyli to však jejich kolegové – ale loď reportérů, kameramanů, komentátorů a techniků. Jejich houf dvojici záhy pohltil.

Harriman na ně přátelsky mával. „Jen si poslužte, hoši. Foťte si. Prolezte si loď. Chovejte se jako doma. Podívejte se na všechno, na co chcete. Ale na kapitána LeCroixe opatrně – je unaven."

Přistála další loď, tentokrát s Costerem, Dixonem a Strongem. Entenza dorazil ve své vlastní najaté raketě a hned začal velet lidem od rozhlasu, tisku a televize tak, že se málem popral s kameramany, kteří tu byli bez povolení. Dosedla velká transportní helikoptéra a vyplivla téměř celou četu mexických vojáků v khaki uniformách. Odkudsi – patrně přímo z písku – se vynořilo několik tuctů domorodců. Harriman se vymanil z obležení reportérů a prohodil pár stručných, leč nákladných slov s velitelem vojenské jednotky, následkem čehož byl nastolen alespoň částečný pořádek dřív, než lidé stačili rozebrat Průkopníka na kusy.

„Nechte to na pokoji!“ To volal LeCroix odkudsi z hloubi lodi. Harriman čekal a naslouchal. „Do toho vám nic není!“ pokračoval pilot čím dál rozhořčeněji. „Koukejte to vrátit zpátky!“

Harriman se prodrat do nitra lodi. „Co se děje, Lesi?“

Uvnitř stísněného prostoru se tlačili tři muži – LeCroix a dva reportéři. Všichni tři se tvářili značně rozzlobeně. „Co se děje, Lesi?“ opakoval Harriman.

LeCroix svíral v ruce malý plátěný pytlíček, zřejmě prázdný. Na pilotově sedadle mezi LeCroixem a reportéry leželo rozsypáno několik malých jiskřivých kamínků. Bližší reportér zvedl jeden z nerostů ke světlu.

„Tihle chlapíci strkají nos do věcí, do kterých jim vůbec nic není,“ stěžoval si LeCroix rozhněvaně.

Reportér vrhl pohled na kámen a pokrčil rameny. „Vybídl jste nás, ať si prohlédneme všechno, co budeme chtít – nebo ne, pane Harrimane?“

„Ano.“

„Tady vašemu pilotovi…“ trhl palcem směrem k LeCroixovi, „… se očividně nelíbilo, že jsme tohle našli. Schovával je v čalounění sedadla.“

„A co s tím?“

„Jsou to diamanty.“

„Proč myslíte?“

„Jsme si tím jistí.“

Harriman se zastavil a vybalil nový doutník. Po chvilce prohlásil: „Ty diamanty jste tam našli proto, že jsem je tam dal uložit.“

Za Harrimanovými zády zazářil blesk. Jakýsi hlas křikl: „Drž ten kámen výš, Jeffe.“

Reportér oslovený jako Jeff, poslechl a namítl: „To zní dost divně, pane Harrimane – nezdá se vám?“

„Zajímalo mě, jaký vliv má na diamanty kosmická radiace. Kapitán LeCroix tam ty diamanty dal na můj příkaz.“

Jeff zamyšleně protáhl. „Víte, pane Harrimane, nebýt vašeho vysvětlení, tak bych si myslel, že LeCroix ty kamínky našel na Měsíci a snažil se to ututlat.“

„Uveřejněte to a budu vás žalovat pro pomluvu. Kapitánu LeCroixovi věřím beze zbytku. A teď mi dejte ty diamanty.“

Jeffovo obočí vystřelilo vzhůru. „Ale vaše důvěra v pilota nesahá tak daleko, abyste ty kamínky nechal v jeho péči, co?“

„Dejte mi ty kameny a opusťte loď.“

Harriman vyprostil LeCroixe ze zajetí novinářů tak rychle, jak jen to bylo možné, a dopravil ho do své stratolodi. „Prozatím je to všechno,“ zavolal na shromážděné žurnalisty a kameramany. „Sejdeme se na Peterson Field.“

Jakmile se loď odlepila od země, obrátil se k LeCroixovi. „Udělals to dokonale, Lesi.“

„Ten Jeff z toho musí mít v hlavě dost zmatek.“

„Cože? Ach, tohle. Ne, já myslel ten let. Dokázals to, chlapče. Jsi nejlepší pilot na téhle planetě.“

LeCroix skromně pokrčil rameny. „Bob postavil dobrou loď. Byla to hračka. A teď k těm diamantům…“

„Pusť je z hlavy. Svůj úkol jsi splnil. Ty kameny jsme do lodi skutečně dali a všem říkáme čistou pravdu. Nemůžeme za to, že nám nevěří.“

„Ale pane Harrimane…“

„Co?“

LeCroix rozepjal zip kombinézy a vytáhl umazaný kapesník zavázaný do uzlíčku. Rozvázal jej – a do

Harrimanovy dlaně se vysypalo mnohem více diamantů, než kolik jich našli reportéři – větších a čistších.

Harriman na ně vytřeštil oči. Pak se rozkuckal smíchy.

Když se trochu uklidnil, vtiskl drahokamy zpět do ruky LeCroixovi. „Nech si je."

„Myslím, že patří nám všem."

„No dobrá, tak je tedy schovej pro nás pro všechny. A pomlč o nich. Ne, počkej." Vybral dva velké kameny.

„Nechám z těchhle dvou udělat prsteny – jeden pro tebe, jeden pro mne. Ale drž jazyk za zuby, jinak budou bezcenné – nepočítám-li pár centů jako cenu kuriozity."

A může se to stát docela snadno, pomyslel si. Diamantový syndikát už dávno chápe, že diamanty, které by se objevily v hojném množství, budou bezcenné jako sklo – v tu chvíli o ně bude stát snad leda průmysl. Na Zemi bylo dost diamantů rozhodně víc, než kolik bylo potřeba na šperky. Pokud jsou diamanty na Měsíci skutečně „běžné jako u nás kamení" – pak mají i stejnou cenu: cenu kamení.

Jejich cena by nepokryla ani náklady na dopravu na Zemi.

Jenže uran, to je jiná otázka. Jestli ho tam bude dost…

Harriman se pohodlně opřel v křesle a ponořil se do růžových snů.

Po chvíli jej LeCroix tiše vyrušil. „Řeknu vám, šéfe, je tam nádherně."

„Co to? Kde?"

„No přece na Měsíci, kde jinde. Vrátím se tam. Vrátím se tam tak rychle, jak jen budu moci. Měli bychom se pustit do nové lodi."

„Ovšem, ovšem! A tentokrát tak velké, abychom se do ní vešli všichni. Tentokrát poletím také!"

„To si pište."

„Lesi…" starší z obou mužů promluvil téměř nesměle. „Jaké to je, když se podíváš dolů a spatříš Zemi?"

„Jaké to je? Je to – je to…" LeCroix se zarazil. „Krucinál, šéfe, to se nedá vysvětlit. Je to prostě nádherné. Nebe je černé a – víte co? Počkejte, až uvidíte obrázky, které jsem udělal. Nebo ještě líp, počkejte a uvidíte to sám."

Harriman pokývl. „Ale to čekání je strašně těžké."

11.

„DIAMANTOVÁ POLE NA MĚSÍCI!"

„MILIARDÁŘ, STOJÍCÍ V POZADÍ, POPÍRÁ EXISTENCI MĚSÍČNÍCH DIAMANTŮ"

„TVRDÍ, ŽE DIAMANTY POSLAL DO VESMÍRU NA VĚDECKÉ ÚČELY"

„DIAMANTY NA MĚSÍCI: PRAVDA, NEBO PODVOD?"

„… ale uvažte tohle, mí neviditelní posluchači: proč by někdo vozil diamanty na Měsíc? Každá unce lodi i jejího nákladu byla pečlivě spočítána; diamanty by nikdo s sebou nevzal bez závažného důvodu. Již mnoho vědeckých kapacit označilo důvod, který pan Harriman udává, za absurdní. Snadno bychom si dokázali představit, že by někdo vzal diamanty ze Země, aby na Měsíci vytvořil falešná diamantová pole – jenže pan Harriman, jeho pilot, kapitán LeCroix a kdokoli další, kdo se nějak podílel na přípravě tohoto podniku, od samého začátku přísahají, že tyto diamanty nepocházejí z Měsíce. Je však nezvratně jisté, že při přistání se tyto kameny v lodi nacházely. Přeberte si to, jak umíte; váš reportér si půjde koupit nějaké pěkné lunární naleziště…"

Strong byl jako obvykle už v kanceláři, když do ní Harriman dorazil. Než spolu mohli prohodit první větu, rozzářila se obrazovka. „Pane Harrimane, volá vás Rotterdam."

„Řekněte jim, ať jdou sázet tulipány."

„Pan Van der Velde na vás čeká, pane Harrimane."

„Okej."

Harriman nechal Holanďana vymluvit se a pak řekl: „Pane Van der Velde, prohlášení, která jsou mi připisována, jsou naprosto přesná. Vložil jsem diamanty, o nichž se mluví, do rakety, ještě než se vznesla. Byly vytěženy zde na Zemi. Po pravdě řečeno jsem je koupil, když jsem vás jel navštívit; mohu to dokázat."

„Ale pane Harrimane…"

„Samozřejmě, může to tak být. Možná je na Měsíci víc diamantů než ve Skalistých horách kamení. Nemohu zaručit, že to tak není. Ale co zaručit mohu, je fakt, že diamanty, o nichž píší noviny, pocházejí ze Země."

„Pane Harrimane, proč byste posílal diamanty na Měsíc? Měl jste v úmyslu nás všechny napálit, co?"

„Když myslíte… Ale celou dobu opakuji, že ty diamanty pocházejí ze Země. A teď ještě k naší dohodě… máte předplatní právo – právo na předplatní právo, abych to řekl přesně. Pokud ho chcete využít a poukázat mi druhou část oné sumy, poslední možný termín je v úterý v devět ráno newyorského času, jak stojí ve smlouvě. Rozhodněte se, jak chcete."

Ukončil hovor a shledal, že ho jeho společník sleduje kyselým pohledem. „Co je ti?"

„Já si nad těmi diamanty lámal hlavu taky, Delosi. Tak jsem si prošel seznam nákladu Průkopníka."

„Netušil jsem, že se zajímáš o rakety."

„Číslům rozumím docela dobře."

„Takže jsi to našel, nebo ne? Položka F-17c, dvě unce, vyhrazené osobně pro mé použití."

„Ty jsem našel. Trčí v tom seznamu mezi ostatními věcmi dost nápadně. Ale nenašel jsem něco jiného."

Harriman pocítil, jak mu žaludek sevřela ledová ruka.

„A co?"

„Nenašel jsem plánovanou váhu pro ty obálky." Strong na něj upíral upřený pohled.

„Musí to tam být. Ukaž mi ten rozpis."

„Není to tam, Delosi. Víš, připadalo mi to docela komické, když jsi tak trval na tom, že musíš za kapitánem LeCroixem sám. Tak co se s nimi stalo, Delosi? Propašovals je na palubu mimo plán?" Nespouštěl z něj upřený pohled a Harriman se začínal potit. „Máme už za sebou pár obchodů na ostří nože – ale ještě se nestalo, aby lidé mohli říct, že je firma Harriman a Strong podvedla."

„Hergot, Georgi – byl bych ochoten podvádět, lhát, krást, podplácet – dělat cokoli, abych dosáhl toho, čeho dosáhnout potřebuju." Harriman se zvedl a měřil místnost dlouhými kroky. „Ty peníze jsme museli získat, jinak by se ta loď nikdy neodlepila od země. Zvládli jsme to. Zvládli jsme to, nebo ne?"

Strong přikývl. „Ale ty obálky měly letět na Měsíc. K tomu jsme se zavázali."

„Krucinál, já na to prostě zapomněl. Už bylo příliš pozdě zatížit loď další vahou navíc. Ale na tom nesejde. Kdyby se byl let nezdařil, kdyby se LeCroixova loď rozpadla na kusy někde ve stratosféře, nikomu by nevadilo, že jsou ty obálky ztraceny. A bylo mi jasné, že pokud se zdaří, budeme mít peněz dost a na půl milionu už nesejde. A my ty peníze dostaneme, Georgi! Dostaneme!"

„Musíme ty peníze vrátit."

„Teď hned? Dej mi nějaký čas, Georgi. Každý je spokojený s tím, jak to dopadlo. Počkej, až alespoň dostaneme zpět vše, co jsme do toho podniku vrazili; potom vykoupím ty obálky zpět – z vlastní kapsy a do posledního kusu. Slibuju."

Strong seděl nehybně dál. Harriman se postavil před něj. „Ptám se tě, Georgi, na rovinu – opravdu má smysl zruinovat podnik takového významu jen kvůli ryze teoretickému problému?"

Strong si povzdechl. „Až ten čas nadejde, použij na ten odkup peníze firmy."

„Tomu říkám partner! Ale ne, zaplatím to ze svého; slovo na to."

„Ne, ze společných. Šli jsme do toho spolu, spolu budeme i platit."

„O.K. Jestli ti to tak vyhovuje…"

Harriman se otočil zpět ke svému psacímu stolu. Dlouhou dobu oba muži mlčeli a ticho přerušila až sekretářka, oznamující příchod Dixona s Entenzou.

„Tak co, Jacku," uvítal je Harriman. „Už se cítíš líp?"

„Tvoje zásluha to není. Musel jsem se rvát o to, abych si svůj zpravodajský monopol udržel – a ještě mi pár lidí od konkurence vlezlo do zelí. Delosi, ten let měl být natáčený přímo z kabiny."

„Nerozčiluj se. Říkal jsem ti přece, že protentokrát musíme šetřit každou librou zátěže. Ale na Měsíc poletíme znovu a znovu. Na své koncesi ještě pořádně vyděláš."

Dixon si odkašlal. „Kvůli tomu jsme sem také přišli, Delosi. Jaké máš další plány?"

„Plány? Pojedeme stále vpřed. Les, Coster a já podnikneme další cestu. Založíme na Měsíci stálou základnu. Coster tam možná zůstane. Ve třetí raketě pošleme kolonisty – jaderné inženýry, horníky,

experty na hydroponii, komunikační techniky. Založíme Luna City, první město na jiné planetě.“

Dixon se zatvářil zamyšleně. „A kdy se začnou vracet peníze?“

„Co myslíš tím vracením? Chceš zpátky svůj kapitál, nebo si počkáš, až přijdou nějaké zisky? Můžu se zařídit oběma způsoby.“

Entenza se už chystal říci, že chce zpět svůj kapitál, ale Dixon byl rychlejší. „Zisky, přirozeně. Návrat investice je snad samozřejmý.“

„Prima!“

„Ale nechápu, kde chceš nějaké zisky vzít. Samozřejmě, LeCroix zvládl celou cestu a bezpečně zase přistál. Tím se nám všem dostalo cti a slávy. Ale kde je z toho nějaký finanční přínos?“

„Dopřej úrodě čas, aby dozrála, Dane. Dělám si snad vrásky já? Jaké že jsou naše příjmy?“ Harriman je začal vypočítávat na prstech. „Poplatky z fotografování, televizního a rádiového vysílání…“

„To všechno připadlo Jackovi.“

„Podívej se do smlouvy. Má na ně koncesi, ale za tu platí firmě – tedy nám všem.“

„Drž zobák, Jacku!“ okřikl Dixon Entenzu, ještě než mohl promluvit. Otočil se zpět k Harrimanovi. „Co dál? To nás před ztrátou nezachrání.“

„Budou i další příjmy. Montyho hoši už na tom pracují.

Tantiémy z největšího bestselleru posledních let – už v tuto chvíli pronásleduje LeCroixe novinář, specializující se na biografie slavných lidí a doprovázeny stenografkou. Pak získáme licenci na první a jedinou pravidelnou linku do kosmu…“

„Od koho?“

„To je jedno, ale budeme ji mít. Kamens a Montgomery už o ní jednají v Paříži a já letím za nimi ještě dnes odpoledne. A jakmile založíme kolonii na Měsíci, dostaneme i licenci od druhé strany. Tam vznikne autonomní stát Luna, pod ochranou OSN – a žádná loď na jeho území nepřistane ani neodstartuje bez jeho svolení. Samozřejmě budeme mít možnost a právo prodat koncesi na nejrůznější účely ještě tuctu jiných společností – hned poté, co založíme Městskou korporaci City of Luna, podléhající pouze zákonům Státu Luna. Budeme prodávat cokoli kromě vakua – a možná dokonce i to, k experimentálním účelům. A nezapomeňte – to nám ještě stále zbývá pořádný balík pozemků, na něž máme z titulu své suverenity – jako nezávislý stát – nárok, a ještě jsme je neprodali. Měsíc je veliký.“

„Tvoje plány jsou taky veliké – až příliš, Delosi,“ utrousil Dixon suše. „Ale co se bude dít v nejbližší době?“

„Nejprve nám OSN potvrdí, že na to vše máme nárok. Rada bezpečností právě zasedá na neveřejné schůzi; Valné shromáždění se sejde ještě dnes večer. Události dostávají rychlý spád; proto u nich taky musím být. Jakmile OSN rozhodne – a ono rozhodne! – že jediný skutečně oprávněný nárok na Měsíc má jeho vlastní nevýdělečná organizace, začnu mít plné ruce práce. Ta ubohá, malá a chudá nevýdělečná organizace samozřejmě nabídne ledacos nějakým počestným a výdělečným korporacím – výměnou za pomoc s budováním fyzikální laboratoře, astronomické observatoře, lunografického ústavu a pár dalších dokonale nevýdělečných podniků. Tím se dostaneme legálně do hry – a získáme příležitost založit stálou kolonii se svými vlastními zákony. Potom…“

Dixon netrpělivě mávl rukou. „Právnické kličky ponechme stranou, Delosi. Znám tě dost dlouho, takže jsem si jist, že se jich zhostíš dokonale. Ale co budeme dělat doopravdy?“

„Doopravdy Musíme postavit další loď – větší. Nemusí být větší co do rozměrů, jen musí víc unést. Coster už začal vyvíjet ten katapult; tunel, který se potáhne od Manitou Springs na úpatí až na vrchol Pikes Peaku. S katapultem dokážeme dostat loď na oběžnou dráhu. Pomocí této lodi pak můžeme zásobovat palivem lodě další – bude to taková tankovací stanice ve vesmíru. Ty tím získají dostatek paliva, aniž by musely odhazovat devět desetin svého trupu a táhnout s sebou mrtvou váhu dalších stupňů.“

„To bude stát dost peněz.“

„Bude. Ale nebojte se; v tu dobu už budeme mít v chodu pár tuctů drobností, z nichž nám budou proudit finance – a s jejich pomocí překleneme první období, než se dostaneme na ryze komerční bázi. A ještě prodáme akcie. Ty už jsme prodávali dříve; ale kde jsme dřív udali akcii za deset dolarů, udáme dnes akcii za tisíc.“

„A ty myslíš, že nás tohle udrží při životě, než se začne celý podnik komerčně vyplácet? Pochop to konečně, Delosi, tahle věc se začne vyplácet až tehdy, až budou létat lodě na Měsíc a zase zpátky pravidelně a bezpečně a budou vozit platící pasažéry a komerčně přepravovaný náklad. To znamená zákazníky, kteří platí v hotovosti. Co ti lidé najdou na Měsíci, aby jim stálo za to tam letět – a kdo zaplatí za to, aby tam měli co najít?“

„Dane, věříš mí, nebo ne? Pokud ne, proč jsi tady?“

„Věřím v ten tvůj podnik, Delosi – nebo spíš věřím v tebe. Ale jaký máš harmonogram? Kde je rozpočet? S čím hodláš obchodovat? A diamanty prosím vynech; tuhle legrácku jsem už prokoukl.“

Harriman chvilku hryzal doutník. „Máme jeden dost cenný produkt, který můžeme začít nabízet okamžitě.“

„A to?“

„Vědomosti.“

Entenza si odfrkl. Strong vytřeštil oči. Dixon kývl. „To beru. Vědomosti jsou vždycky cenné – pro člověka, který je umí využít. A souhlasím s tím, že na Měsíci se dá vědomostí získat hodně. Předpokládám; že jsi schopen zařídit, aby se další cesta vyplatila. Jaký máš na ni rozpočet a harmonogram?“

Harriman neodpověděl. Strong bedlivě zkoumal jeho tvář. Nebyla pro něj žádnou záhadou – usoudil, že jeho partner byl zahnán do kouta. Čekal, nervózní, ale připraven Harrimana podpořit, bude-li to zapotřebí. Dixon pokračoval: „Podle způsobu, jakým to popisuješ, Delosi, soudím, že nemáš dost peněz na další krok – a nevíš, kde je vzít. Věřím ti, Delosi – a jak jsem řekl už na začátku, nechci nechat tenhle podnik chcípnout na nedostatek peněz. Jsem připraven zakoupit pátý podíl.“

Harriman ho upřeně pozoroval. „Podívej,“ prohlásil drsně a přímo, „ty už máš Jackův podíl, že ano?“

„Nic takového jsem neřekl.“

„Mluvíš za něj. Je to vidět pokaždé, když o něco jde.“

„To není pravda,“ bránil se Entenza. „Mám svůj názor. Já…“

„Jacku, lžeš, jako když tiskne,“ odtušil Harriman nevzrušeně. „Dane, ty máš už dnes polovinu. Za současných pravidel rozhoduju při stejném počtu hlasů já – takže dokud jde George se mnou, řídím společnost. Pokud bychom ti prodali další podíl, disponoval bys třemi pětinami – a stal se šéfem. Je to to, co chceš?“

„Delosi, znovu opakuji, že ti věřím.“

„Ale cítil by ses líp, kdybys mě měl v hrsti. Ne, tak to neudělám. To radši nechám lety do kosmu – opravdové lety do kosmu, pravidelné a organizované – u ledu na nejbližších dvacet let, a pak se od vás trhnu. Nechám teď všechno vyhasnout a vás vyhřát se na výsluní slávy, než se trhnu. Budeš si muset vymyslet jiný figl.“

Dixon mlčel. Harriman vstal a jal se kráčet po kanceláři.

Zastavil se před Dixonem. „Dane, kdybys opravdu chápal, proč tohle všechno dělám, rád bych ti většinu přenechal. Jenže ty to nechápeš. Vidíš vesmír jen jako další způsob, jak přijít k moci a penězům. Rád vám všem dopřeju, abyste se na tom napásli do sytosti – ale kontrolu nad vaším pasením budu mít já. Chci dohlédnout na to, aby se celý projekt rozvíjel, a ne se jen dojil jako mléčná kráva. Lidská rasa míří ke hvězdám – a problémy, s nimiž se bude na té cestě muset vypořádat, jsou takového rázu, že atomová energie je proti nim dětská hračka. Naše rasa je k jejich řešení připravena asi tolik jako neposkvrněná panna na sex. A pokud se ten celý projekt nebude řídit opatrně a s citem, všechno se zmrší. Zmršíš to ty, Dane – pokud tě nechám o těch věcech rozhodovat – protože jim nerozumíš.“

Nabral dech a zaníceně pokračoval. „Vem si třeba bezpečnost kosmických letů. Víš ty vůbec, proč jsem nechal letět LeCroixe, místo abych se do rakety nacpal sám? Myslíš si, že jsem se bál? Ne! Chtěl jsem, aby se raketa vrátila – bezpečně. Nechtěl jsem, aby kosmický průzkum dostal ránu do vazu hned v samém začátku. Víš, proč musíme mít monopol na lety na Měsíc, alespoň na několik nejbližších let? Protože teď, když všichni vidí, že je to možné, bude chtít každý trumbera postavit svou vlastní loď a letět taky. Vzpomínáš si na první dny poté, co Lindbergh přeletěl oceán? Každý nedouk, co dovedl udržet v ruce knipl, vynesl tu svou rachotinu na skálu nad mořem a vyrazil. Někteří si s sebou dokonce vzali své děti. A většina z nich skončila v moři. Letadla získala pověst nebezpečného vynálezu, který nedoletí tam,

kam má. A pár let nato byly letecké společnosti tak dychtivé rychlého zisku, že ani neudržovaly svá letadla a člověk nemohl vzít do rukou noviny, aby v nich nenašel palcové titulky o další havárii.

A právě tohle se letům do kosmu nesmí stát! Já to nedopustím. Kosmické lodi jsou příliš velké a nákladné; pokud získají i nálepku nebezpečné, můžeme to rovnou zabalit. Tenhle projekt řídím já.“

Zmlkl. Dixon chvíli čekal, a pak přerušil ticho. „Říkal jsem, že ti věřím, Delosi. Kolik potřebuješ?“

„Za jakých podmínek?“

„Chci jen tvou směnku.“

„Mou směnku? Řekl jsi mou směnku?“

„Chci mít samozřejmě nějakou záruku.“

Harriman zaklel. „Já věděl, že je v tom nějaký háček. Dane, ty zatraceně dobře víš, že všechno, co mám, je utopeno v tomhle podniku. Nemám, čím bych ti ručil.“

„Máš přece pojistku. Pokud vím, máš docela slušnou pojistku.“

„Ano, jenže ta náleží mé ženě.“

„Mám dojem, že jsem zaslechl, jak ses o tom zmínil Jackovi Entenzovi,“ pokračoval Dixon. „No tak, Delosi – jak tak znám tvé zvyky, máš ještě v záloze přinejmenším jedno nezrušitelné konto nebo nějakou pevnou roční rentu, která uchrání paní Harrimanovou od chudobince.“

Harriman horečnatě uvažoval. „A kdy bude ta směnka splatná?“

„Až si někdy dáme sladké sbohem. Ale samozřejmě chci doložku o tom, že bankrot neznamená zánik dluhu.“

„Proč? Taková doložka nemá žádnou právní platnost.“

„Ale bude platit na tvou obchodní čest, nebo ne?“

„Mmm… ano. To asi bude.“

„Tak ukaž, jaké máš pojistky, a uvidíme, nakolik můžeme vystavit tu směnku.“

Harriman se na něj podíval, svižně se obrátil a odkráčel ke svému sejfu. Vrátil se se štosem dlouhých tvrdých desek. Společně je sečetli; na tu dobu to byla úžasně vysoká suma. Dixon nahlédl do seznamu, který vytáhl z kapsy, a prohlásil: „Jedna asi chybí – a dost velká. Myslím, že byla uzavřena u North Atlantic Mutual.“

Harriman na něj zablýskal pohledem. „Čert tě vzal. To mám vyhodit každého úředníka, který u mně pracuje s důvěrnými materiály?“

„Ne,“ opáčil Dixon mírně. „Mám své informace z jiných zdrojů.“

Harriman se vrátil k sejfu, vytáhl pojistku a přihodil ji na hromadu. „Chceš i moje, Dane?“ zeptal se Strong.

„Ne,“ zavrtěl hlavou Dixon. „To myslím nebude nutné.“ Jal se strkat si desky do aktovky. „Ty si nechám, Delosi, a pojistné prémie si vyberu. Samozřejmě ti je vyúčtuji. Tu směnku a oznámení pojišťovnám o změně příjemce pojistných částek mi pošli prosím do kanceláře. Tady jsou ty peníze.“ Vytáhl další proužek papíru; byl to šek – s předem vypsanou částkou, na niž zněly pojistky.

Harriman ji přelétl pohledem. „Někdy,“ začal pomalu, „si říkám – kdo tu vlastně vládne?“ Hodil šek Strongovi. „O.K., Georgi, postarej se o to. Odlétám do Paříže, hoši. Držte mi palce.“ Vypochodoval z místnosti vesele a bezstarostně jako mladý foxteriér.

Strong přenesl pohled ze zavřených dveří na Dixona a poté na šek. „Měl bych to roztrhat na kusy!“

„Nedělej to,“ poradil Dixon. „Věř mi vážně v něj mám důvěru.“ Přátelsky se usmál. „Četl jsi někdy Carla Sandburga, Georgi?“

„Já moc nečtu.“

„Někdy to zkus. Sandburg vypráví příběh o muži, který rozšířil fámu, že v pekle našli ložiska nafty. Za pár dní nato každý míří do pekel, aby se na tom boomu mohl podílet. Muž, který fámu vypustil, se dívá, jak všichni odcházejí, a pak se podrbá na hlavě a říká si, že by na té naftě přece jen mohlo něco být. Tak se vydá do pekla taky.“

Strong čekal, a pak potřásl hlavou. „Nechápu pointu.“

„Pointa je v tom, že se chci jen pro každý případ chránit, Georgi – a ty bys měl udělat totéž. Delos může co nevidět uvěřit vlastním fámám. Prý diamanty! Pojď, Jacku.“

12.

NÁSLEDUJÍCÍ MĚSÍCE NEBYLY o nic méně rušné než období před startem Průkopníka (který se mezitím odebral na zasloužený odpočinek do Smithsonova muzea). Na katapultu pracoval celý tým inženýrů a mnoho týmů dělníků; dvě další skupiny měly napilno se stavbou dvou nových lodí, Mayflower a Kolonista. Třetí loď už dostávala definitivní obrysy na rýsovacích prknech. Hlavním inženýrem byl Ferguson; Coster, stále chráněný Jockem Berkeleym, fungoval jako odborný poradce zasahující tu a zase tam, podle potřeby. Colorado Springs rostlo tím boomem jak houba po dešti; silniční město Denver-Trinidad se rozšířilo až ke Springs a dokonale obklopilo Peterson Field.

Harriman měl práce, že nevěděl, kam dřív skočit. Neustále se rozrůstající kampaň na shánění peněz a propagaci kosmických letů ho držela v permanenci osm dní týdně; i tak si však – za cenu toho, že dohnal Kamense a Montgomeryho téměř až k žaludečním vředům a sám skoro nespal – vyšetřil čas na pravidelné návštěvy v Coloradu a rozhovory o postupu prací s Costerem.

Luna City, jak se rozhodlo, bude založeno už na druhé výpravě. Mayflower se chystal dopravit na Měsíc nejen sedm cestujících, ale i vzduch, vodu a zásoby potravin dostačující k tomu, aby čtyři z pasažérů mohli být na Měsíci zanecháni. Měli žít v hliníkové chatě typu Quonset, hermeticky uzavřené, opatřené atmosférou a zahrabané v měsíčním prachu, až do chvíle, kdy – jak se předpokládalo – dorazí další raketa.

Výběr čtyř dalších pasažérů opět oživil zájem o kosmické lety – a také prodej nových akcií. Harriman rozhodl, že cestujícími budou dva manželské páry, a trval na tom přes protesty všech možných vědeckých organizací. Ustoupil jen v tom, že všichni čtyři mohli být vědci. To vedlo ke spěšnému uzavření několika sňatků – a po oznámení rozhodnutí přijímací komise zase k několika rozvodům.

Mayflower představoval svými rozměry a vahou vypočtené maximum, které byl katapult – za pomoci tahu motorů rakety – ještě schopen vymrštit na oběžnou dráhu kolem Země. Ještě než se vznesl k obloze, předstihly jej další lodě, jen o málo menší. Nebyly to však kosmické lodi – jen bezejmenné tankery. Pomocí důkladných výpočtů a nanejvýš přesného odpálení se měly dostat na tutéž oběžnou dráhu i místo. Tam za nimi posléze dorazí Mayflower a doplní chybějící palivo.

A to byla také nejožehavější část celého projektu. Pokud budou čtyři tankery dost blízko od sebe, dokáže k nim LeCroix přivést svou novou loď – i s tak nepatrnou manévrovací rezervou paliva, jaká mu ještě po startu zbyde.

Pokud budou příliš daleko – inu, vesmír je velmi osamělé místo, pokud v něm člověk musí strávit zbytek života.

Konstruktéři vážně uvažovali o tom, že každý z tankerů bude mít svého pilota, a ten se – za cenu ztráty části paliva pro Mayflower – vrátí na Zemi v malém nouzovém člunu. Coster však nalezl lacinější způsob.

Úkol sehnat tankery dohromady byl nakonec svěřen radarovému pilotu, jehož předkem byla roznětka bomb, zažíhající se automaticky v blízkostí cíle, a bezprostředními rodiči naváděcí zařízení řízených střel. První tanker poletí bez takového vybavení; druhý však díky robotovi na své palubě „vycítí“ svého bratra a odmanévruje do jeho blízkostí maličkým raketovým motorkem, s co nejmenším vektorem. Třetí si opět najde předchozí dvojici, a tak dále.

Pro LeCroixe to bude bez problému – pokud bude systém fungovat.

STRONG SE CHTĚL HARRIMANOVI pochlubit zprávami o tom, jak se prodávají automatické vypínače, ale Harriman dokumenty odhrnul stranou.

Strong mu je strčil pod nos znovu. „Měl by ses začít starat i o tyhle věci, Delosi. Někdo by měl začít dohlížet na to, aby nám nějaké peníze také plynuly – jinak skončíš jako prodavač jablek na nároží.“

Harriman se opřel do židle a sepjal si ruce za hlavou. „Georgi, jak můžeš v takovýhle den mluvit o tak přízemních věcech? Copak v tobě není ani kus poetické duše? Neslyšel jsi, co jsem říkal, když jsem vešel dovnitř? Manévr se zdařil. Tankery jedna a dvě se k sobě tulí jak siamská dvojčata. Do týdne odlétáme.“

„Může být. Ale byznys musí fungovat dál.“

„Ty ho určitě udržíš v chodu – a já mám schůzku. Kdy říkal Dixon, že dorazí?“

„Dneska.“

„Skvělé!“ Harriman ukousl špičku doutníku a rozpovídal se. „Víš, Georgi, ani mě nemrzí, že jsem

nemohl letět poprvé. Aspoň se teď mám na co těšit – jsem nedočkavý jak nevěsta a šťastný taky tak.“ Začal si pobrukovat nějakou písničku.

Dixon se objevil bez Entenzy – což začal činit častěji od chvíle, kdy vyšlo najevo, že vlastní i Entenzův podíl. Potřásli si rukama. „Už jsi slyšel, co je nového, Dane?“

„George mi to pověděl.“

„Takže už to víš – skoro všechno. Ale tohle nevíš: ode dneška za týden, více či méně, budu na Měsíci. Sotva tomu dokážu uvěřit.“

Dixon se tiše posadil, Harriman mluvil dál. „Ty mi ani nepogratuluješ? Člověče, dneska je významný den!“

„D.D., proč tam chceš letět?“ opáčil Dixon.

„Proč? Neptej se tak hloupě. Na to se přece chystám už od začátku.“

„Já se neptám hloupě. Ptám se, proč tam chceš letět. Ti čtyři kolonisté k tomu mají důvod jasný; navíc jsou ještě k tomu vědci. LeCroix je pilot, Coster zase muž, který postaví stálou kolonii. Ale proč tam letíš ty? Jaká je tvoje funkce?“

„Moje funkce? Já jsem přece ten chlapík, který všechno řídí. Hergot, vždyť se tam přece stanu starostou. Vem si doutník, příteli – jmenuju se Harriman. A nezapomeň mě volit.“ Zazubil se.

Dixon zůstal vážný. „Netušil jsem, že tam hodláš zůstat.“

Harriman se zatvářil ostýchavě. „No, to se ještě nerozhodlo. Pokud ten dům postavíme rychle, možná ušetříme dost zásob na to, abych tam s nimi do příští rakety přežil. Nechceš mi v tom bránit, viď že ne?“

Dixon se mu podíval zpříma do očí. „Delosi, já tě nenechám letět vůbec.“

Harriman byl tak překvapen, že zpočátku ani nedokázal promluvit. Konečně otevřel ústa. „Takhle nežertuj, Dane. Poletím. Nemůžeš mě zastavit. Nic na světě mě nezastaví.“

Dixon potřásl hlavou. „To nemohu připustit, Delosi. Investoval jsem do toho příliš mnoho. Pokud bys odletěl a něco se ti tam stalo, o všechno přijdu.“

„To je hloupost. Ty a George byste prostě pokračovali dál – na věci by to nic nezměnilo.“

„Zeptej se George.“

Strong se neměl k řeči a úzkostlivě se vyhýbal Harrimanovu pohledu. Dixon pokračoval. „Nepokoušej se z toho vykroutit, Delosi. Pokud bys tam zahynul, celý projekt se zhroutí. Tenhle podnik jsi ty a ty jsi tenhle podnik. Já netvrdím, že se zhroutí cestování do vesmíru; tys to rozjel a dnes už půjde vývoj dál i bez člověka tvého formátu. Ale složí se tenhle podnik – naše společnost. George a já ji budeme rušit s návratností půl centu za investovaný dolar. A to ještě jenom z prodeje patentů. Z vlastního podniku nezbudou hmatatelné statky žádné.“

„Krucinál, vždyť přece víte, že prodáváme především nehmotné statky – vědomosti; pýchu na to, co lidstvo dokáže, radost. Víte to přece od začátku.“

„Nehmotný statek jsi především ty, Delosi. Ty jsi ta husa, která snáší zlatá vejce. A já chci, abys seděl v kurníku, dokud je nenakladeš. Nesmíš riskovat krk při letech do kosmu, dokud nepřivedeš tenhle projekt na komerční, zisk přinášející bázi, kdy už ji bude schopen zdárně udržovat i dobrý manažer jako já nebo George. Myslím to vážně, Delosi. Vložil jsem do toho příliš mnoho, než abych riskoval, že tě ztratím – a to jen proto, aby sis vyjel na výlet.“

Harriman vstal a křečovitě zaťal prsty do hrany stolu. Těžce dýchal. „Nemůžeš mi v tom zabránit!“ pronesl pomalu a s důrazem. „Po celou dobu jsi věděl, že chci letět. Nemůžeš mě teď zastavit – těsně před odletem. Žádná síla, ani samo peklo mě nezastaví.“

Dixon tiše odpověděl. „Je mi to líto, Delosi. Ale mohu tě zastavit – a také zastavím. Mohu ti tu loď nechat zabavit.“

„Zkus to! Nemám o nic míň právníků než ty – a moji jsou lepší!“

„Myslím, že brzy zjistíš, že už nejsi u amerických soudů tak populární jako kdysi – předtím, než Spojené státy zjistily, že jim Měsíc nepatří.“

„Zkus to, povídám. Zlomím ti vaz a připravím tě i o podíl na firmě.“

„Ale no tak, Delosi! Nepochybuji, že bys dokázal vymyslet nějaký trik, s nímž bys mne a George připravil o podíl, pokud by ses do toho pustil. Ale to nebude nezbytné. A nebude ani nezbytné zabavovat

loď. Chci, aby odletěla, stejně jako ty. Ale ty v ní nebudeš sedět, protože se rozhodneš neletět.“

„Tak já se rozhodnu, jo? Vypadám snad, že mi přeskočilo?“

„Ne, naopak.“

„Tak proč bych se potom měl rozhodnout neletět?“

„Kvůli té směnce, kterou jsi mi podepsal. Chci ji zinkasovat.“

„Cože? Vždyť ještě není splatná.“

„Není. Ale chci mít jistotu, že ještě dostanu své peníze.“

„Proč, ty zatracený blázne? Jestli se zabiju, dostaneš ty peníze ještě dřív, než když budu živý.“

„Myslíš? To se pleteš, Delosi. Pokud se zabiješ – při letu na Měsíc – nedostanu nic. Já vím: mám všechny pojistky, které jsi kdy podepsal. Jenže většina z nich má už od dob prvních aeroplánů únikovou klauzuli, podle níž pojišťovna není povinna vyplatit pojistku, pokud se zabiješ v jakémkoli experimentálním dopravním prostředku. Zkrátka jestli vkročíš na tu loď nezaplatí mi nikdo ani cent a případné soudní spory hladce prohraju.“

„To s tou raketou jsi jim poradil ty!“

„Uklidni, se Delosi. Ještě dostaneš infarkt. Jistěže jsem se jich vyptával, jak by na ten případ nahlíželi, ale to přece bylo přirozené; chránil jsem tím své vlastní zájmy. Nechci si vybrat tu směnku – rozhodně ne z tvé pozůstalosti. Chci, abys mi ty peníze zaplatil z vlastních zisků – tím, že zůstaneš tady a budeš o společnost pečovat, dokud nebude stát na vlastních nohou.“

Harriman odhodil doutník, rozkousaný a sotva ohořelý, do koše. Netrefil se. „Je mi srdečně jedno, jestli na tom budeš tratit. Kdybys ty pojišťovny neponoukl, zaplatily by bez sebemenšího zaváhání.“

„Ale odhalil jsem tak slabinu ve tvých plánech, Delosi. Pokud mají mít lety do vesmíru úspěch, pak se musí pojistky rozšířit tak, aby tě chránily, ať půjdeš kamkoli.“

„Krucinál, vždyť už to jedna z nich dělá – N.A. Mutual.“

„Viděl jsem jejich inzeráty a přečetl jsem si, co to vlastně nabízejí. Je to jen nabubřelá reklama; úniková klauzule je stejná jako u kterékoli jiné pojišťovny. Ne, pojištění je nutno přehodnotit – všechny jeho druhy.“

Harriman se zamyslel. „Dohlédnu nato, Georgi, zavolej Kamense. Možná budeme muset založit vlastní pojišťovnu.“

„Kamense teď nech být,“ mávl rukou Dixon. „Podstatné je, že touhle raketou letět nemůžeš. Je tu spousta plánů, spousta věcí i detailů, na které musíš osobně dohlížet.“

Harriman opětoval jeho pohled. „Tobě to pořád nedochází, Dane. Já letím! Zabav si tu loď, jestli chceš. Můžeš si kolem ní postavit třeba celý kordón šerifu – a já najmu gangstery, abych ti je rozehnal.“

Dixon se zatvářil ublíženě. „Nerad o tomhle mluvím, Delosi, ale obávám se, že nepoletíš, i kdybys mě nechal podříznout.“

„Kdo mi v tom zabrání?“

„Tvoje žena.“

„Co ta s tím má společného?“

„Je připravena žalovat tě o výživné – a to hned teď. Už se dozvěděla o té dohodě s pojistkami. Jestli se dozví, kam se chystáš, požene tě před soud a nechá ti udělat hloubkovou účetní kontrolu veškerého majetku.“

„Tos jí poradil ty!“

Dixon zaváhal. Byl to Entenza, kdo zlomyslně všechno prozradil paní Harrimanové. Přesto nemělo smyl se ještě dál jitřit už tak dost osobní sbor. „Je dost chytrá na to, aby si to zjistila sama. Nepopírám, že jsem s ní mluvil – ale zavolala mi sama."

„Poradím si s váma oběma!“ Harriman zlostně odrázoval k oknu a vyhlédl z něj. Bylo to opravdové okno; Harriman se rád díval na nebe.

Dixon odešel za ním, položil mu ruku na rameno a pronesl tiše: „Neber si to tak, Delosi. Nikdo tě nechce připravit o tvůj sen. Ale teď ještě letět nemůžeš; nemůžeš nás v tom nechat samotné. Až dosud jsme ti věrně pomáhali; dlužíš nám věrnou pomoc až do té chvíle, kdy bude po všem.“

Harriman neodpovídal a Dixon pokračoval. „Pokud necítíš nějakou potřebu loajality vůči mně, co takhle k Georgeovi? Po celou dobu držel s tebou proti mně, přestože ho to bolelo, přestože si myslel, že

ho přivedeš na mizinu – a to bys taky přivedl, pokud bys tenhle podnik nedotáhl do konce. Co George, Delosi? I na něj se chceš vykašlat?“

Harriman se otočil na podpatku a bez jediného pohledu na Dixona zabodl zrak do Strongovy tváře. „Co ty na to, Georgi? Taky si myslíš, že bych měl zůstat na Zemi?“

Strong si třel ruce a hryzat ret. Konečně vzhlédl. „O mne se nestarej, Delosi. Dělej, co ti připadá nejlepší.“

Harriman se na něj dlouhou chvíli díval a jeho tvář se cukala, jako by se měl dát každou chvíli do pláče. Potom řekl chraptivě: „Tak dobře, vy lumpové. Okej. Zůstanu doma.“

13.

BYL JEDEN Z TĚCH nádherných večerů – tak častých v okolí Pikes Peaku – s oblohou jako vymetenou od denních bouří. Dráha katapultu se v přímé linii táhla vzhůru po úbočí hory, jejíž převisy a výběžky byly zarovnány tak, aby nestály v cestě té báječné přímce. Na provizorním, sotva dokončeném kosmodromu se Harriman spolu s několika hodnostáři loučil s posádkou

Zástupy diváků se tísnily přímo u kolejí katapultu. Nebylo však nutné je zahánět zpátky. Tryskový pohon lodi se zapálí až vysoko nad kopcem. Jen raketu samou hlídaly stráže – raketu i blyštící se koleje, na nichž stála.

Dixon se Strongem se společně drželi až v nejvzdálenějším rohu čtverce vymezeného pro posádku a celebrity. Sledovali Harrimana, jak žertuje s těmi, kteří zanedlouho odletí. „Tak se mějte hezky, doktore. Dávejte na něj pozor, Janet, aby se vám nespouštěl s měsíčními vílami.“ Oba průmyslníci sledovali, jak setrvává v delším důvěrném rozhovoru s Costerem a nakonec ho plácne po zádech.

„Tváří se statečně, co?“ zašeptal Dixon.

„Možná jsme ho přece jen měli pustit,“ přemítal Strong nahlas.

„Cože? Nesmysl! Musíme ho držet tady. I tak má už místo v historii jisté.“

„O historii mu nejde,“ odpověděl Strong vážně. „Chce jen letět na Měsíc.“

„Ale hergot – vždyť může letět na Měsíc… jakmile dokončí svou práci. Koneckonců je to jeho práce. On si ji vymyslel.“

„Já vím.“

Harriman se otočil kolem dokola, zahlédl je a vydal se k nim. Oba muži zmlkli. „Neschovávejte se,“ zahlaholil bodře. „O nic nejde. Poletím příští lodí. Mimochodem, mám v úmyslu ji řídit sám. Však uvidíte.“ Ohlédl se přes rameno k Mayfloweru. „Nádherný pohled, co říkáte?“

Dveře lodi se zabouchly; podél trati a na kontrolní věži se rozblikala výstražná světla. Zazněla siréna.

Harriman popošel o krok či dva blíž.

„Už jede!“

Dav zahučel. Mohutný stroj se pomalu pohnul a váhavě začat stoupat. Postupně nabíral rychlost – až záhy vystřelil vzhůru, k vrcholu hory vysoko nad jejich hlavami. Byla z něj už jen maličká hračka, když dostoupal na vrchol a vystřelil vzhůru k obloze.

Zlomek vteřiny visela loď ve vzduchu, a pak z jejího konce vybuchl sloup světla. Trysky se zapálily.

V jednom okamžiku zářil na obloze oslňující bod, a vzápětí už nic. Loď byla pryč; stoupala výš a výš, na své dostaveníčko s tankery.

* * *

Dav sledující očima stoupající plavidlo se tlačit k západnímu konci startovací plošiny. Harriman zůstal stát tam, kde byl, a ani Dixon se Strongem neučinili žádný pokus dav následovat. Zůstali tam sami – a Harriman ze všech nejvíc, neboť ty druhé dva nevnímal. Krk měl vyvrácený a oči jako přibité k obloze.

Strong ho pozoroval a po chvíli šeptl Dixonovi: „Četl jsi bibli?“

„Něco ano.“

„Vypadá tak, jak musel vypadat Mojžíš, když se díval na zemi zaslíbenou.“

Harriman odtrhl pohled od nebeských výšin a všiml si jich. „Vy jste ještě tady?“ podivil se. „Tak jdeme – čeká nás ještě spousta práce.“

Dalila a kosmický montér

JISTĚ, MĚLI JSME PŘI STAVBĚ KOSMICKÉ STANICE Jedna potíže – ale ty spočívaly v

lidech.

Tedy, ne že by stavba stanice, visící ve vakuu dvacet dva tisíc mil od Země, byla úplná hračka. Technicky vzato to byla větší stavba než Panamský průplav nebo egyptské pyramidy – nebo dokonce než atomová elektrárna v Susquehanně. Jenže ji stavěl „Drobeček" Larsen – a to, co staví Drobeček, se také úspěšně dostaví.

Poprvé jsem se s Drobečkem setkal na Oppenheimerově technické univerzitě, při zápase místních fotbalových poloprofesionálů. Hrával v něm jako obránce a přitom se prokousával studiem. Pak pro mě občas v létě pracoval – až do své promoce. U stavařiny zůstal a časem jsem já šel pracovat k němu.

Drobeček nevzal žádnou zakázku, pokud nebyl stoprocentně spokojen s jejím projektem. Stanice byla projektována spíš pro šestiruké opice než pro muže normálního vzrůstu, navíc oblečené do skafandrů. Drobeček si těch nesmyslů všiml a upozornil na ně; ani tuna stavebního materiálu neodešla do vesmíru, dokud mu nevyhovovalo zadání a projekt.

Technická část byla v pořádku. Zato z lidí nás bolela hlava. Měli jsme pár ženatých a rozumných mužů, ale zbytek tvořila divoká a nevyzrálá čeládka, kterou lákaly vysoké platy a dobrodružství. Část z nich byli zkrachovalí kosmonauti, část specialisté – elektrikáři a montéři a další. Asi polovinu z nich tvořili hlubokomořští potápěči, zvyklí pracovat v hermetických skafandrech. Pak jsme tam taky měli dělníky vodních staveb, loď mechaniky, svářeče a dva cirkusové akrobaty.

Čtyři z nich jsme vyrazili, protože se opili ve službě. Jednomu z ožralů musel Drobeček zlámat ruku, aby se vůbec vyhodit nechal. S čím jsme si ale lámali hlavu nejvíc, byla otázka, kde ten chlast vzali. Pak se ukázalo, že jeden loď-mechanik sflikoval dohromady destilační přístroj, a aby pod ním nemusel topit, snižoval bod varu kosmickým vakuem. Vyráběl vodku z brambor, které šlohnul ve skladě proviantu. Vyhazoval jsem ho opravdu nerad, ale byl by nám rozvrátil celou posádku.

Kroužili jsme na oběžné dráze, doba oběhu dvacet čtyři hodin, přitažlivost nulová; řekli byste, že hrát kostky ve stavu beztíže je nemožné. Jenže radista jménem Peters vymyslel fintu s ocelovými kostkami a magnetickým polem. Tím ovšem také vyřadil ze hry náhodný faktor, a tak jsme ho vyrazili taky.

Měli jsme v plánu poslat ho na Zem nejbližší zásobovací lodí, R.L. Půlměsíc (to R.L. tenkrát. znamenalo raketová loď – prý aby se to nepletlo s parníky). Nacházeli jsme se právě v Drobečkově kanceláři, když nám zkřížila oběžnou dráhu. Drobeček doplaval k průzoru. „Dej zavolat Peterse, Táto!" řekl mi, „a dej mu padáka. Kdo ho má střídat?"

„Chlapík jménem G.Brooks McNye," odtušil jsem.

Ze zásobovací lodi vylétlo lano. „Nemyslím, že srovnali kurs a rychlost," zamračil se Drobeček. Zazvonil na radiokontrolu, aby změřila relativní pohyb Půlměsíce vzhledem k nám. Odpověď mu radost neudělala, a tak nařídil kontrole, aby Půlměsíc zavolala.

Čekal, až se na obrazovce objeví velitel zásobovací lodi. „Dobré ráno, kapitáne. Proč jste nám hodili lano?"

„Abychom mohli začít vykládat, proč asi. Pošlete sem ty vaše ochlasty. Chci odrazit, ještě než vletíme do stínu." Stanice každý den prolétala hodinu a čtvrt zemským stínem. Střídali jsme se proto v jedenáctihodinových šichtách a ve stinném období jsme všichni odpočívali, abychom nemuseli vyhřívat skafandry a připevňovat na ně světla.

Drobeček zavrtěl hlavou. „Žádné vykládání, dokud nesrovnáte rychlost a kurs s námi."

„Vždyť jsme je srovnali!"

„Ne podle předpisů – alespoň moje přístroje to tvrdí."

„Mějte přece srdce, Drobečku! Mám hrozně málo manévrovacího paliva. Pokud budu manévrovat touhle krávou jen kvůli mizerným pár tunám nákladu, vyplácám tolik paliva, že budu muset sednout na nouzovou přistávací plochu. Možná mi dokonce nezbyde než přistát bez motoru." V těch dobách byly všechny lodě vybaveny přistávacími křídly, na nichž mohly plachtit.

„Tak podívejte, kapitáne," prohlásil Drobeček zostra, „jediným důvodem, proč jste vůbec startoval, je právě těch pár mizerných tun nákladu, které máte dopravit na oběžnou dráhu. Je mi úplně fuk, jestli v Malé Americe přistanete třeba na trampolíně. První náklad sem byl dopraven s péčí a láskou a na tu oběžnou dráhu, kam patřil – a já chci, aby to bylo u ostatních dodávek taky tak. Tak s tím žebříňákem koukejte najet tam, kam máte."

„Provedu, superintendente," odsekl kapitán Shields škrobeně.

„Nebuďte naštvaný, Done," chlácholil ho Drobeček již mírněji. „Mimochodem, máte pro mne nějakého pasažéra?"

„Ale jo, to víte že mám!" Shieldsova tvář se roztáhla do širokého úsměvu.

„Dobrá, tak ho držte na palubě, dokud nepřestěhujem náklad. Možná že to přece jen stihnem před tím stínem."

„Prima! Ostatně asi máte pravdu. Proč bych vám měl přidělávat ještě další problém?" Kapitán ukončil spojení a zanechal za sebou jen údiv na Drobečkově tváři.

Ale neměli jsme čas lámat si hlavu s jeho slovy. Shields roztočil svou loď pomocí gyr, na sekundu či dvě zapnul hlavní tah a za okamžik už plul po našem boku. Navzdory svému nářku rozhodně moc paliva nespálil. Sehnal jsem všechny muže, které jsem mohl uvolnit, a podařilo se nám přetáhnout veškerý náklad dřív, než jsme zmizeli v zemském stínu. Stav beztíže je úžasně výhodná věc, když musíte tahat těžké kontejnery; vyprázdnili jsme Půlměsíc – samozřejmě ručně – za čtyřiapadesát minut.

Náklad tvořily nádrže s kyslíkem, hliníková zrcadla, která je měla stínit, panely na vnější potah stanice – byl to sendvič z titanové slitiny, s výplní z pěnového skla – a bedny se součástkami přídavných raketových motorků, jejichž pomocí udělíme rotaci obytné části stanice. Jakmile jsme měli veškerý náklad vyházený z Půlměsíce a poslaný po laně k nám, zahnal jsem své muže zpět; samozřejmě po té natažené šňůře – nepustím ven nepřipoutaného člověka, i kdyby se tvářil jako milovník volného prostoru bez hranic sebevíc. Pak jsem pokynul Shieldsovi, ať nám odešle nového člena posádky, a odrazil jsem se, abych sjel po laně s ostatními.

Nový přírůstek – pěkně mrňavý chlapík to byl – vylezl z přechodové komory a připnul se karabinou na lano. Zkušeným pohybem se odrazil a skočil po hlavě do prostoru. Počkal jsem na něj a pokynul mu, ať mě následuje. Drobeček, já i ten nový jsme dorazili k přechodové komoře takřka současně.

Kromě běžné přechodové komory pro náklad jsme měli ještě tři Kwikloky od General Electrics. Kwiklok je taková železná formička, akorát na lidskou postavu ve skafandru a jen několik málo pint vzduchu k tomu. Navíc se otvírá a zavírá automaticky, čímž ušetří spoustu času – zvlášť při střídání směn. Prošel jsem Kwiklokem určeným pro postavy středního vzrůstu a Drobeček pochopitelně použil ten velký. Nový muž na palubě se bez jakéhokoli zaváhání vecpal do malého.

Vešli jsme do Drobečkovy kanceláře. Drobeček se přicvakl ke stěně a odklopil přilbu. „Tak, McNyei," zahlaholil, „vítám tě mezi námi."

Nový radista rovněž otevřel přilbu. Zaslechl jsem hluboký, příjemný hlas, jak říká: „Díky."

Vytřeštil jsem oči a neříkal nic. Z místa, kde jsem stál, totiž bylo nad slunce jasnější, že nový radista používá stuhy do vlasů.

Myslel jsem, že Drobeček exploduje. Nepotřeboval ani vidět tu stuhu; jakmile se odklopila přilba, bylo jasné, že nový „muž" je ženská – o nic méně než Venuše Milóská. Drobeček zaprskal; v mžiku byl odpoután a vrhl se po hlavě k okénku. „Táto!" zavyl. „Popadni rádio. Zastav tu loď!"

Jenže z Půlměsíce už tou dobou nezbývalo víc než ohnivá čárka kdesi v dáli. Drobeček se z toho stále nemohl vzpamatovat. „Táto," vyhrkl, „kdo o tom ještě ví?"

„Pokud já vím, tak nikdo."

Chvíli přemítal. „Musíme ji držet z dohledu. To je ono – budeme ji držet pod zámkem a z dohledu, než přiletí další loď." Na tu ženskou se přitom ani nepodíval.

„O čem to ksakru mluvíte?"Její hlas byl teď vyšší a už zdaleka ne příjemný.

Drobeček po ní blýskl pohledem. „O vás, o kom jiném. Co jste zač – černý pasažér?"

„Nebuďte směšný! Jsem G. B. McNye, elektroinženýr. Nedostal jste snad mé dokumenty?"

Drobeček se obrátil ke mně. „Táto, tohle je tvoje vina. Jak jsi do pr – promiňte, slečno. Jak jsi mohl dopustit, aby sem poslali ženskou? Copak jsi nečetl materiály, co ti o ní poslali?"

„Moje vina?" rozhořčil jsem se. „Tak podívej, ty vrtáku: z těchhle formulářů pohlaví nepoznáš; komise pro rovnoprávnost v zaměstnávání to nedovolí – leda by to bylo pro dotyčnou práci podstatné."

„A to mi chceš říct, že to pro tuhle práci podstatné není?"

„Podle pracovního řádu nikoli. Dole na Zemi je u rádia a u radarů spousta ženských."

„Tohle není Země.“ Prostě si postavil hlavu. Jenže G.B. byla pěkná; možná těch osm měsíců života bez jediné ženské v okolí trochu snížilo mé nároky, ale rozhodně ušla.

„Slyšel jsem dokonce i o ženských, které pilotujou rakety,“ dodal jsem, aby řeč nestála.

„Je mi jedno, jestli jsi slyšel třeba o ženských archandělech; tady žádná ženská nebude!“

„Tak moment!“ Pokud jsem já byl naštvaný, ona byla očividně rozzuřená. „Jste superintendent téhle stavby, nebo snad ne?“

„Jo,“ připustil Drobeček.

„Prima. Jak vůbec víte, jakého jsem pohlaví?“

„Chcete snad popřít, že jste ženská?“

„Ani náhodou! Jsem na to hrdá. Ale oficiálně vzato nevíte, jakého pohlaví je G.B.McNye. Proto také používám iniciálu „G“ namísto Gloria. Nestojím o žádné milosti.“

Drobeček zamručel. „Taky vám žádné nenabízím. Nevím, jak jste se sem vloudila, ale jedno je jisté: ať jste McNye nebo Gloria nebo cokoli jiného – máte padáka. Vrátíte se nejbližší lodí. Do té doby se budeme snažit, aby se posádka nedozvěděla, že máme ženskou na palubě.“

Viděl jsem, jak ta ženská počítá do deseti, aby se ovládla. „Mohu aspoň něco říci,“ procedila skrz zaťaté zuby, „nebo mi ten váš patriarchální řád, vyhrabaný z jeskyně lovců mamutů, zakazuje i otevřít ústa?“

„Říkejte si, co chcete.“

„Nevloudila jsem se sem. Jsem stálým členem posádky této stanice jako hlavní inženýr pro sdělovací techniku. Využila jsem toho volného místa, abych se seznámila s vybavením, které tu právě instalujete. Já tady budu časem bydlet – a nevidím důvod, proč bych s tím nemohla začít už teď.“

Drobeček to odmávl stranou. „Jednou tu budou jak muži, tak i ženy. Dokonce i děti. Zatím je tu ale výlučně pánská společnost – a tak to taky zůstane.“

„Uvidíme. Každopádně, vyhodit mě nemůžete; obsluha radiostanice pod vás nespadá.“

Měla pravdu; spojovací technici a někteří další specialisté byli stavbařské firmě Pět společností, Incorporated, zapůjčeni od Harriman Enterprises.

Drobeček si odfrkl. „Možná vás nemůžu vyhodit, ale můžu vás poslat domů. Dodaný personál musí odpovídat požadavkům zadavatele – to jest mým. Odstavec sedm, písmeno M. Sám jsem tuhle klauzuli psal.“

„V tom případě tedy víte, že pokud je dodaný personál odmítnut bez podstatné příčiny, zadavatel nese náklady na jeho výměnu.“

„Klidně risknu, že budu platit váš zpáteční lístek, ale tady vás nenechám.“

„Chováte se dost nerozumně!“

„Možná, ale o tom, co je pro tuhle práci dobré, rozhoduju já. A radši tu budu mít feťáka než ženskou, která se mi ometá kolem chlapů!“

Zalapala po dechu. Drobeček viděl, že to přehnal, a tak doplnil: „Je mi to líto, slečno. Ale tak to prostě bude. Zůstanete tady schovaná, dokud se vás nebudu moci zbavit.“

Než mohla promluvit, zasáhl jsem. „Drobečku – podívej se za sebe!“

V průchodu stál jeden z mechaniků, oči vyvalené z důlků. Za ním poletovali tři čtyři další. Drobeček vystřelil k průlezu a muži se rozprchli jako vrabci. Vyděsil je tak, že málem strachy vyskákali ze skafandrů; skoro jsem se bál, že některému z nich pěstí rozbije průzor.

Vrátil se a tvářil se zničeně. „Slečno,“ řekl, „počkejte v mém pokoji.“ Jakmile zmizela, rozhodil rukama. „Co budem dělat, Táto?“

„Já myslel, že už ses rozhodl,“ opáčil jsem.

„To jo,“ řekl rozmrzele. „Zavolal bys hlavního inspektora a poprosil ho, aby se tu stavil?“

To byl krok, ke kterému se mohl odhodlat jen v největší nouzi. Inspekční tým patřil k Harriman Enterprises, ne k nám, a Drobeček je obvykle považoval za otravy, jejichž jediná funkce spočívala ve znepříjemňování našeho života. Navíc byl Drobeček absolventem Oppenheimeru, zatímco hlavní inspektor Dalrymple konkurenčního M.I.T.

Dalrymple dorazil, veselý a hlučný. „Dobré ráno, superintendente. Dobrý den, pane Witherspoone. S čím vám mohu pomoci?“

Drobeček mu zasmušile vylíčil celý příběh. Dalrymple nevinně pokrčil rameny. „Ta ženská je v pořádku, hochu. Můžete ji poslat zpět a dokonce i udat jako důvod odmítnutí její pohlaví. Ale já to dost dobře nemůžu akceptovat jako podstatnou příčinu to snad chápete?“

„Starou belu. Dalrymple, tady přece mít ženskou nemůžeme!“

„To je sporné. Pochopte, ve smlouvě o tom nestojí ani slovo.“

„Kdyby mi vaše kancelář jako jejího předchůdce neposlala falešného hazardního hráče, tak bych se do téhle kaše nedostal!“

„No tak, no tak! Ať se vám zbytečně nezvýší krevní tlak. Co kdybychom tedy nechali otázku uhrazení cesty otevřenou a postoupili ji k rozhodnutí arbitrážní komisi? To je přece férová nabídka, ne?“

„Asi ano. Díky.“

„Nemáte zač. Ale uvažte ještě toto: ve chvíli, kdy jste odsud vyhnal Peterse, aniž jste si předtím promluvil s jeho náhradníkem, připravil jste se o jednoho operátora. Hammond nemůže být ve službě čtyřiadvacet hodin denně.“

„Může v té své kóji spát. Případný poplach ho probudí.“

„To nemohu akceptovat. Spojení se základnou a lodní frekvence musejí být hlídány neustále. Harriman Enterprises poskytly kvalifikovaného operátora; obávám se, že ho budete muset, alespoň prozatím, využívat.“

Drobeček vždycky pozná, když už se nedá nic dělat. Tiše ke mně prohodil: „Táto, pošleš ji do nejbližší směny. A bude dobře, když do té směny vybereš ženaté chlapy.“

Pak ji zavolal. „Běžte do radiokabiny a naučte se obsluhu, abyste mohla za chvíli vystřídat Hammonda. Zapište si za uši, co vám řekne. Je to dobrý radista.“

„Já vím,“ opáčila bryskně. „Já ho učila.“

Drobeček skousl ret. Do hovoru se vmísil inspektor. „Superintendent se trivialitami nezatěžuje – jsem Robert Dalrymple, hlavní inspektor. Patrně vám nepředstavil ani svého asistenta – to je pan Witherspoon.“

„Říkejte mi Táto,“ doplnil jsem.

Usmála se. „Těší mě, Táto.“ Hned jsem se cítil mnohem líp. Obrátila se k Dalrymplovi. „Zvláštní, že jsme se ještě nesetkali.“

Drobeček do toho vpadl. „McNyeová, budete spát v mém pokoji…“

Povytáhla obočí a on nazlobeně pokračoval. „Nebojte, své věci odsud vyklidím – během pěti minut. A zapamatujte si tohle: pokud nebudete ve službě, budete mít neustále zamčené dveře.“

„To si pište, že budu, když bydlím vedle vás!“

Drobeček zrudl.

Měl jsem příliš mnoho práce, než abych se se slečnou Glorií vídal často. Bylo třeba roztřídit a uklidit nový materiál, nainstalovat a odstínit nové nádrže s kyslíkem. Pak už zbýval jen jediný úkol, zato nejožehavější ze všech: udělit rotaci obytnému traktu. Dokonce ani největší optimisté neočekávali, že by v několika nejbližších letech vládl ve vesmíru příliš čilý dopravní ruch; Harriman Enterprises přesto stály o to, aby se sem některé aktivity přesunuly a aby tak dostaly na nájmech zpět alespoň část svých obrovských investic.

IT&T si zde pronajalo prostor pro mikrovlnnou vysílačku – což mělo vynášet několik miliónů ročně jen za samotné televizní vysílání. Meteorologický ústav si dal tu námahu, aby zde založil středisko k vyhodnocování počasí na celé polokouli. Povolení k práci zde měla i mountpalomarská observatoř (její nájem sponzorovaly Harriman Enterprises). Nějaký tajný projekt tu chystala i Rada bezpečnosti; prostory zde získaly i Fermiho fyzikální laboratoře a Ketteringův ústav – zkrátka dobrý tucet nájemníků se sem chtěl nastěhovat pokud možno včera, a to i přesto, že dosud nebyly dokončeny ubytovací kapacity pro turisty a návštěvníky.

Za urychlené dodání kynuly staviteli – tedy firmě Pět společností, Inc., tučné bonusy. Spěchali jsme tedy s tou rotací obytné části co nejvíc.

Lidé, kteří nikdy nebyli ve vesmíru, si jen těžko srovnávají v hlavě – tedy mně to alespoň činilo značné problémy – že najednou ztratí jakýkoli pocit váhy i ponětí o tom, co je nahoře a dole. Tam někde pod vámi je Země, krásná a kulatá, vzdálená jen nějakých dvacet tisíc mil a, něco – skoro tak blízko, že

byste se jí mohli dotknout, jen co natáhnete ruku. Víte, že vás táhne k sobě. A přece necítíte, že byste něco vážili. Ani trošku. Vznášíte se ve vzduchu.

Vznášení se je pro mnohé práce docela výhodné, ale když nadejde čas na jídlo, hraní karet či koupel, mít nohy na zemi se docela hodí. Vaše večeře se vám nesnaží uletět a máte mnohem přirozenější pocit.

Samozřejmě jste viděli obrázky z naší stanice – je to mohutný válec připomínající buben. Jeho boky jsou zdobeny dolíčky o rozměru nosu lodí – protože slouží jako přístavní dok. A teď si ještě uvnitř toho velkého bubnu představte malý bubínek, rotující kolem své osy; to je obytná část a odstředivá síla jejího otáčení by měla přesně odpovídat síle gravitace. Mohli bychom roztočit celou stanici – ale na zmítajícím se bubnu by se lodím špatně přistávalo.

Tak jsme tedy zbudovali rotující část pro komfort obyvatel a vnější, nehybnou část na doky, skladiště, nádrže a tak podobně. Z jednoho do druhého se dá projít chodbou,procházející osou obou válců. V době, kdy k nám dorazila slečna Gloria, byla už vnitřní část hermeticky uzavřená a pod zemskou atmosférou, ale zbytek stále ještě tvořila jenom holá kostra nosníků a vzpěr.

Byla to ovšem zatraceně mohutná kostra, obrovitá síť ze zářících prutů, rýsující se na pozadí černé oblohy a zářících hvězd – vše z titanové slitiny 1403, lehké, pevné a odolné vůči korozi. Stanice bývá někdy přirovnávána ke kosmické lodi. Je to však dost nevhodné přirovnání, protože na rozdíl od lodi nesnese nárazy a namáhání, běžné při startu rakety. To také znamenalo, že jsme se neodvážili udělit obytnému komplexu rotaci nějakým radikálním způsobem – ale jen mírně a pozvolna, pomocí přídavných raketových motorků.

Přídavné rakety byly původně vynalezeny, aby zvýšily rychlost startujících letadel – a tím urychlovaly start a zkracovaly potřebnou startovací dráhu. Nyní je používáme tam, kde je zapotřebí dobře ovladatelný tah – řekněme třeba při vyprošťování nákladáku uvízlého v bahně. Asi čtyři tisíce jsme jich namontovali na kostru obytného komplexu a jednu po druhé pečlivě nasměrovali. Byly už propojeny a připraveny k odpálení, když dorazil ustaraně se tvářící Drobeček. „Táto," řekl mi, „všeho nech a pojď dokončit oddělení D-113."

„Okej," přikývl jsem. Oddělení D-113 patřilo ke stacionární části stanice.

„Uzavři hlavní přechodovou komoru a naskládej do ní zásoby na dva týdny."

„Tím ale změníš rozložení hmoty a posuneš vektor tahu přídavných raket," upozornil jsem ho.

„Ten rozdíl spočítám při nejbližším stinném období. A potom rozmístění raket upravíme."

Když se o té změně dozvěděl Dalrymple, okamžitě se přihnal. Znamenalo to zpoždění – a tím i ztráty na nájmu od nedočkavých firem. „Proč ty přesuny?"

Drobeček si jej nepříliš přívětivě změřil. Poslední dobou byly jejich vztahy ještě chladnější než dřív; Dalrymple očividně hledal záminky, aby mohl navštěvovat slečnu Glorii. Přitom musel samozřejmě pokaždé projít přes Drobečkův pokoj, a ten posléze ztratil trpělivost a Dalrympla odtud vykázal. „Ty přesuny," začal pomalu Drobeček, „jsou proto, abychom měli kam utéct, pokud nám to spadne celé na hlavu."

„Co tím myslíte?"

„Co když zapálíme rakety a celá konstrukce praskne? Myslíte, že se mi tu chce viset ve skafandru a čekat, až náhodou kolem poletí nějaká loď?"

„To je hloupost. Napětí z toho tahu bylo dávno propočítáno do posledního detailu."

„To už tvrdilo hodně konstruktérů těsně předtím, než jejich konstrukce spadly. Uděláme to tak, jak jsem nařídil."

Dalrymple s nevolí zmizel.

Drobečkovy pokusy udržet Glorii pod zámkem skončily dost žalostným fiaskem. Za prvé, nejčastějším úkolem radiotechnika bylo během směny opravovat vysílačky ve skafandrech. Zvláštní ovšem bylo, že se skoro všechny porouchávaly zrovna v době, kdy sloužila Gloria. Přeházel jsem několika lidem služby a pár z nich jsem dal vysílačku k náhradě; pokud někdo záměrně ničí své vybavení, pak ho to musí něco stát.

Ale objevily se i jiné důsledky změny, která se mezi námi odehrála. Stalo se běžným zvykem se holit. Muži začali nosit mimo své kóje košile a frekvence koupání vzrostla natolik, že jsem začal uvažovat o

instalaci nového sprchového koutu.

Konečně nadešla směna, kdy bylo D-113 hotové a rakety na svých nových místech. Bez mučení se přiznám, že jsem byl nervózní. Každý, kdo měl ruce a nohy, byl vyhnán z obytného komplexu a odeslán navléknout se do skafandru. Všichni se drželi nosníků a čekali.

Muži ve skafandrech vypadají všichni stejně; proto jsme k rozlišení užívali čísla a barevné pásky na paže. Vedoucí skupin měli dvě anténky – jednu pro frekvenci své skupiny, druhou pro okruh vedoucích. U Drobečka a u mne byla druhá anténa v kontaktu s radiokabinou a přes ni mohla vysílat na všech frekvencích – jako palubní rozhlas.

Vedoucí skupin postupně hlásili, že jejich lidé opustili prostor s raketami, a já už se chystal dát Drobečkovi signál, když tu se mezi nosníky objevila jakási postava – přímo uprostřed nebezpečné zóny. Žádné bezpečnostní lano. Žádný barevný pásek. Jedna anténa. Samozřejmě to byla slečna Gloria. Drobeček ji odtamtud vytáhl a upoutal ji vlastním lanem. Jeho drsný hlas mi zaburácel v přilbě. „Kdo si myslíte, že jste? Ředitel všehomíra?“

A hned nato její hlas: „A co jsem měla podle vás dělat? Zaparkovat na nejbližší hvězdě?“

„Řekl jsem vám, abyste se držela mimo zónu stavebních prací. Pokud nejste schopna poslouchat mé rozkazy, dám vás pod zámek.“

Natáhl jsem se k němu, odpojil rádio a přitiskl přilbu na jeho. „Šéfe! Šéfe! Vysíláš pro všechny!“

„Och,“ zaúpí Drobeček, vypne vysílačku a přiloží přilbu k její.

Ji jsme slyšeli stále; neodpojila okruh. „Krucinál, ty lidoope, vylezla jsem ven, protože jsi poslal pátrací četu, která mě vyhodila z pokoje!“ a „Jak mám vědět, že mám být připoutaná na laně, když mě pořád držíš v kleci?“ Svůj rozhořčený výlev zakončila razantním: „To se ještě uvidí!“

Odtáhl jsem Drobečka stranou a on dal hlavnímu elektrikáři pokyn, aby začali. A potom jsme zapomněli na všechny hádky, protože se před námi rozzářil ten nejkrásnější ohňostroj, jaký jsem kdy viděl; obří světelné kolo, ozdobené ze všech stran raketami chrlícími oheň. Bylo to bez jediného zvuku – ale i tak krásné, že to nelze ani vylíčit.

Oheň vyhasl a zůstal jen obytný komplex, rotující jako dobře rozjetý setrvačník – a oba, Drobeček i já, jsme vydechli obrovskou úlevou. Pak jsme šli všichni dovnitř, abychom si vyzkoušeli, jak chutná gravitace.

Chutnala dost legračně. Prošel jsem spojovací šachtou v ose a vydal se po žebřících k vnějšímu okraji. S každým krokem jsem cítil, jak vážím čím dál víc. Rozhoupal se mi žaludek – stejně jako když jsem poprvé v životě okusil stav beztíže. Sotva jsem dokázal chodit a do svalů mě chytaly křeče.

Celé jsme to prošli a pak jsme zamířili do kanceláře a sedli si. Tady v kanceláři bylo dobře – jedna třetina maximální gravitace komplexu byla pro naše pohodlí tak akorát. Drobeček sevřel opěradlo křesla a zazubil se. „Je to rozhodně lepší než být zavřený v té kleci v D-113.“

„Když už mluvíme o klecích,“ ozvala se slečna Gloria, která právě vešla dovnitř, „mohla bych si s vámi promluvit, pane Larsene?“

„Cože? Ale jo, jistě. Po pravdě řečeno, stejně jsem chtěl za vámi zajít. Dlužím vám omluvu, slečno McNyeová. Byl jsem…“

„Nechte to plavat,“ přerušila jej. „Byl jste pod psychickým tlakem. Ale já se chtěla zeptat na něco jiného: Jak dlouho se mi ještě budete snažit dělat gardedámu?“

Upřeně si ji prohlížel. „Moc dlouho ne. Jen do té chvíle, než vás někdo přiletí vystřídat.“

„Vážně? A kdo je zdejší odborový předák?“

„Loď-mechanik jménem McAndrews. Ale ten je vám k ničemu. Vy pod něj jako člen budoucího personálu nespadáte.“

„Ve funkci, kterou teď zastávám, spadám. Půjdu si s ním promluvit. Vy mě diskriminujete – a ještě k tomu v mém volném čase.“

„Možná máte pravdu, ale já na to mám právo. Právnicky vzato jsem v téhle funkci postaven na roveň s kapitánem lodi. A takový kapitán kosmické lodi má dost široké pravomoci – dokonce i na to, aby někoho diskriminoval.“

„Pak byste měl rozlišovat, koho diskriminovat a koho ne!“

Zazubil se. „Vždyť to právě dělám!“

O jejím rozhovoru s odborovým předákem jsme nic neslyšeli, ale od té doby slečna Gloria dělala vše, co se jí zlíbilo. Když měla nejbližší volno, ukázala se na promítání filmů, v Dalrymplově doprovodu. Drobeček odešel v půli představení – byl to dobrý kus: Lysistrata jde do města, přímý přenos z New Yorku.

Když se slečna Gloria vracela zpět do kabiny, Drobeček ji zastavil – a dal si dobrý pozor, abych byl u toho.

„Ehmm – slečno McNyeová…“

„Ano?“

„Myslím, že byste měla vědět, ehm, tedy… že hlavní inspektor Dalrymple je ženatý.“

„Chcete mi tím snad naznačit, že můj společník nebyl vhodným doprovodem?“

„To ne, jenom…“

„Pak se tedy starejte o sebe!" Než se Drobeček zmohl na odpověď, dodala: „Možná vás bude zajímat, že mi hlavní inspektor pověděl o vašich čtyřech dětech.“

Drobeček vyprskl. „Cože? Vždyť nejsem ani ženatý!“

„Vážně? No, tím je to ještě horší, nemyslíte?“ Hrdě odkráčela pryč.

Drobeček přestal se snahami udržet ji zavřenou v pokoji; požádal ji však, aby mu řekla, kdykoli se jej rozhodne opustit. Dalo mu dost práce ji neustále hlídat. Zdržel jsem se návrhu, aby se v té funkci nechal vystřídat Dalrymplem.

Dost mne ale překvapilo, když mě požádal, ať nechám poslat na Zem příkaz o jejím propuštění z práce. Byl jsem si zatraceně jistý, že ho ještě rád odvolá.

„Z čeho ji chceš obvinit?“ optal jsem se.

„Nekázeň vůči nadřízenému!“

Mlčel jsem. Dodal podrážděně „Opravdu mě neposlouchá.“

„Svou práci zastane dobře. Ale ty jí dáváš příkazy, které bys nedal žádnému ze svých mužů – a i kdyby ano, tak by tě neposlechli.“

„Ty snad s mým příkazem nesouhlasíš?“

„O to nejde. To obvinění nemůžeš prokázat, Drobečku.“

„Dobře, tak ji obviň z toho, že je ženská! To dokázat můžu.“

Nic jsem neříkal. „Táto,“ dodal skoro prosebně. „Ty víš, jak takovou zprávu napsat. Nemáme nic osobně proti slečně McNyeové, ale zdá se nám, že je proti politice společnosti, aby – a tak dále, a tak dále.“

Napsal jsem tu zprávu a potajmu ji strčil Hammondsovi. Radisti jsou samozřejmě vázáni služebním tajemstvím, ale nijak mě nepřekvapilo, když mě zanedlouho zastavil O‘Connor, jeden z našich nejlepších plechařů. „Hele, Táto, je to pravda, že se chce starej zbavit Brooksie?“

„Brooksie?“

„Brooksie McNyeové – řekla nám, ať jí tak říkáme. Je to pravda?“

Připustil jsem to a šel dál, přemítaje; zda jsem radši neměl zalhat.

Než k nám doletí ze Země loď, trvá to dobré čtyři hodiny. Tu směnu předtím, než měla dorazit Polárka s náhradníkem za slečnu Glorii, mi účetní zanesl dvě výpovědi. Dva muži nic neznamenali; už mockrát jsme jich odesílali daleko víc. O hodinu později se se mnou spojil na velitelském okruhu a požádal mne, zda bych k němu mohl zajít do kanceláře. Byl jsem právě až u pláště a kontroloval svařené plechy; řekl jsem tedy ne. „Pane Witherspoone prosím,“ škemral. „Musíte přijít.“ Jakmile mi některý z těchhle hochů přestane říkat Táto, už to něco znamená. Tak jsem šel. Před jeho dveřmi stála fronta, jako když, přijde pošta.

Vešel jsem dovnitř a zavřel jim před nosem. Účetní ke mně zvedl misku spojených dlaní, plnou výpovědních lístků. „Co to má pro všechny sluneční skvrny znamenat?“ vyjekl jsem.

„A to jsem jich ještě několik tuctů ani nestačil vypsat.“

Ani jedna z výpovědi neuváděla důvod – pokaždé jen „z vlastního rozhodnutí“.

„Tak počkat, Jimmie – co se tady děje?“

„Copak to neuhodneš sám, Táto? Já podávám výpověď taky.“

Řekl jsem mu svou domněnku a on mi ji potvrdil. Zavolal jsem Drobečkovi a řekl mu, ať proboha

živého přijde za námi.

Drobeček si skousl ret tak, že ho to muselo bolet.

„Ale Táto; oni přece nemůžou stávkovat. Se všemi odbory, které jsou ve hře, máme dohodu o nepřípustnosti stávky.“

„To není stávka, Drobečku. Nemůžeš chlapovi zabránit, aby dal výpověď.“

„Tak ale zaplatí zpáteční dopravu!“

„Špatně. Většina z nich tu dělá už dost dlouho na to, aby měla nárok na cestu zdarma.“

„Budeme muset rychle najmout jiné, jinak nestihneme termín.“

„Jsme na tom ještě hůř, Drobečku – nedokončíme to vůbec. Než vlítneme příště do stínu, nezbudou ti tady ani údržbáři.“

„Nikdy mi neodešla celá posádka najednou. Promluvím s nimi.“

„To nepomůže, Drobečku. Stojí proti tobě příliš velká síla.“

„Stojíš proti mně ty, Táto?“

„Já proti tobě nestojím nikdy, Drobečku.“

Svraštil čelo. „Táto, asi si myslíš, že dělám hlouposti, ale já mám pravdu. Nemůžeš nechat mezi několika sty chlapů jednu ženskou. Dožene je to k šílenství.“

Pomlčel jsem o tom, že na něj to má účinek úplně stejný. Namísto toho jsem prohlásil: „Je to opravdu tak zlé?“

„Ovšem. Nemohu dopustit, aby šla celá stavba do háje jen kvůli zábavě jedné ženské.“

„Drobečku, porovnával jsi někdy v poslední době naše výsledky s časovým harmonogramem?“

„Na to jsem neměl čas – co je s harmonogramem?“

Věděl jsem, proč neměl čas. „Dá ti asi dost práce prokázat, že slečna Gloria chlapy zdržovala od práce. Oproti plánu jsme napřed.“

„Cože?“

Zatímco se prokousával termíny a tabulkami, položil jsem mu ruku kolem ramen. „Podívej, hochu,“ řekl jsem, „sex je součástí života na naší planetě už docela dlouho. Na Zemi se ho lidé nezbaví ani na okamžik – a přece tam postavili spoustu velkých věci. Ostatně, před chvilkou sis na tuhle otázku sám odpověděl.“

„Já? O tom vůbec nevím.“

„Řekl jsi: ‚Nemůžeš nechat mezi několika sty chlapů jednu ženskou.‘ Už ti to došlo?“

„Ne. Počkej! Možná ano.“

„Zkoušel jsi někdy zápas jiu jitsu? Někdy vyhraješ prostě jen tím, že soupeři povolíš.“

„Ano. Jasně!“

„Když je nemůžeš porazit, popusť jim uzdu.“

Zavolal do radiokabiny. „Řekněte Hammondovi, ať vás vystřídá, McNyeová, a přijďte do mé kanceláře.“

Vypořádal se s tím elegantně – vstal a pronesl dlouhý proslov: mýlil se, dlouho mu trvalo, než to pochopil, doufá, že si to nebrala osobně, a tak dále. Požádal základnu, aby zjistila, kolik máme volných pracovních míst, jež lze ihned obsadit ženami.

„Nezapomeň na manželské páry,“ podotkl jsem ještě tiše, „a radši požádej i o pár starších žen.“

„Udělám to,“ slíbil Drobeček. „Zapomněl jsem ještě na něco, Táto?“

„Snad ne. Měli bychom pro ně připravit obytné prostory, ale na to je ještě čas.“

„Okej. Řeknu jim, aby pozdrželi Polárku, Glorie, takže prvních pár bude moci přiletět už s ní.“

„To je skvělé!“ Vypadala opravdu spokojeně.

Drobeček si znovu skousl ret. „Mám pořád pocit, že jsme na něco zapomněli. Hmmm – už to mám. Táto, řekni jim, aby nám sem poslali co nejdřív oddávajícího kněze. Za těchhle podmínek ho můžeme dost brzo potřebovat.“

Měl jsem tentýž pocit.

Kosmický šofér

BYL PRÁVĚ NA ODCHODU, KDYŽ TELEFON zavolal jeho jméno. „Neodpovídej,“ prosila.

„Zmeškáme zahájení."

„Kdo je to?" křikl. Zobrazovací deska se rozsvítila; poznal Olgu Pierceovou a za jejími zády kancelář Trans-Lunar Transit v Colorado Springs.

„Volám pana Pembertona. Volám – ach, to jste vy, Jaku. Připravte se na cestu. Let 27, ze Supra-New York na Kosmický terminál. Vrtulník pro vás pošlu asi za dvacet minut."

„Jak to?" bránil se. „Jsem až čtvrtý v pořadí. Pro naléhavé případy jsou tu přece ti tři přede mnou."

„Byl jste čtvrtý v pořadí. Teď děláte náhradního pilota Hicksovi – a Hicks se právě psychicky zhroutil."

„Hicks se zhroutil? To je hloupost!"

„To se stává i nejlepším mistrům v oboru, kamaráde. Připravte se. Zatím nashle."

Jeho žena zatím zkroutila krajkový kapesníček za šestnáct dolarů do beztvaré masy. „Jaku, to je přece absurdní. Tři měsíce jsem tě ani nezahlídla."

„Promiň, miláčku. Vezmi na to představení Helen."

„Jaku, mně nejde o představení. Chtěla jsem tě jen jednou odvést někam, kam za tebou nemohou."

„Zavolali by mě do divadla."

„Nezavolali. Smazala jsem vzkaz, který jsi nahrál."

„Phyllis! Chceš, aby mě vyhodili?"

„Nedívej se na mě tak." Čekala; doufala, že promluví, a litovala svého činu. Chtěla mu říct, že její podrážděnost není důsledkem jejího rozčarovaní nad zkaženým večerem, ale palčivou obavou o jeho život – kterou cítila pokaždé, když odlétal do vesmíru.

Zoufale pokračovala. „Nemusíš přece tenhle let vzít, miláčku. Byl jsi na Zemi kratší dobu, než je předepsaný minimální limit. Jaku, prosím!"

Svlékal si smoking. „Říkal jsem ti to už nejmíň tisíckrát: žádný pilot nedosáhne toho, aby mu přidělovali pravidelné linky, když bude kolem sebe mávat zákoníkem práce. Proč jsi smazala ten vzkaz na záznamníku, Phyllis? Chceš, abych už nelétal?"

„Ne, můj drahý, ale myslela jsem si, že snad pro jednou…"

„Když mi nabídnou let, musím ho vzít." Nazlobeně odkráčel z pokoje.

Vrátil se o deset minut později, oblečený ve spodním prádle a očividně v daleko lepší náladě; prozpěvoval si: „Casey Jonese vytáhli hned ráno – postele, políbil on starou, šel jezdit vesele…" Když viděl její výraz, zarazil se a stiskl rty. „Kde mám kombinézu?"

„Já ti ji najdu. Počkej chvilku, připravím ti něco k jídlu."

„Víš přece, že nemůžu do vysokého přetížení s plným žaludkem. A proč taky přijít o třicet babek jen tím, že s sebou povleču libru navíc?"

I v tak skromném oblečení, jaké měl na sobě – v šortkách, tričku, sandálech a opasku s kapsami – už musel přijít o váhový bonus nejmíň za padesát liber. Chtěla mu vysvětlit, že jedna káva a sendvič už to nevytrhnou, ale jen by přilévala do ohně rodinného sváru.

Ani jeden z nich tedy příliš nemluvil až do chvíle, kdy na střeše přistál taxík. Políbil ji na rozloučenou a připomněl, aby nechodila ven. Poslechla a zůstala doma – dokud se vrtulník nevznesl. Teprve pak vyběhla na střechu a dívala se za ním, dokud jí nezmizel z dohledu.

Cestující veřejnost často žehrá na to, že mezi Měsícem a Zemí nelétá přímý spoj, ale existence dvou přestupních satelitních stanic a tří typů raket na dobře čtvrt miliónu mil dlouhé cestě má jeden pádný důvod: peníze.

Obchodní komise stanovila cenu za cestu ze Země na Měsíc za současných podmínek na třicet dolarů za libru váhy. Myslíte, že by přímá raketa byla levnější? Loď, schopná se zvednout v husté zemské atmosféře a přistát ve vakuu Měsíce, aby opět dosedla do hustého vzduchu Země, by byla tak přeplněná těžkými přistrojí, použitelnými pouze po několik minut z celého letu, že by byla prodělečná i při tisíci dolarech za libru! No jen si představte dopravní prostředek, jaký by vznikl spojením převozní pramice, vlaku metra a expresního výtahu…

A tak používá Translunární pro první skok mezi Zemí a satelitem Supra-New York rakety dobře vyztužené, které vydrží děsivý tah katapultu, a opatřené křídly aby dokázaly přistát v atmosféře. Dlouhý prostřední úsek ze Supry na satelit Luny jménem Kosmický terminál volá po komfortu cestování – ale

obejde se bez přistávacího zařízení. Létající Holanďan a Philip Nolan se nikdy nedotknou pevné půdy; byly dokonce i zkompletovány ve vesmíru – a připomínají okřídlené rakety typu Nebeského ducha a Světlušky asi tolik, jako luxusní lůžkový vagón připomíná padák.

Naproti tomu Měsíčník a Skřítek jsou použitelné jen a pouze pro skok z Kosmického terminálu dolů na Lunu… žádná křídla, sedadla pro cestující ve tvaru měkkých kokonů, schopných odolat i nejtvrdším nárazům, a jen málo ovladatelné, zato však mohutné tryskové motory.

Jako přestupní stanice v podstatě stačí hermetická krabice s klimatizací. Samozřejmě, Kosmický terminál je dnes spíš rušné město, poté co došlo k rozmachu cest na Mars a Venuši, ale Supra-New York zůstala poměrně malá a primitivní – je to jen o málo víc než čerpací stanice a čekárna spojená s restaurací. O odstředivku, jež vytváří zemskou gravitaci a uleví tak cestujícím s choulostivými žaludky, se investor postaral teprve před pěti lety.

Pemberton se zvážil v kanceláři kosmodromu a pak odspěchal k místu, kde v náručí katapultu spočíval Nebeský duch. Vyklouzl z kombinézy, zachvěl se zimou, jak ji podával zřízenci, a vměstnal se dovnitř. Zalezl do svého kokonu a usnul. Výtah na Supra-New York nebyl jeho starostí – on bude pracovat až ve vesmíru.

Probudil se nárazem katapultu a nervy drásající, stále rychlejší jízdou na vrchol Pikes Peaku. V okamžiku, kdy byl Nebeský duch vymrštěn nad vrchol hory do vzduchu, zadržel dech; pokud teď selžou motory, bude muset pilot prokázat své kvality a klouzavým letem na křídlech přistát nazpět.

Tentokrát však rakety zaburácely podle plánu a Jake mohl znovu usnout.

Jakmile se Nebeský duch spojil se Supra-New York, odebral se Pemberton do navigační místnosti stanice. Potěšilo jej, že ve službě zastihl operátora Shortyho Weinsteina. Jake Shortyho výpočtům věřil – což bylo dobře, neboť na nich závisela loď, životy cestujících i jeho vlastní kůže. Pemberton sám musel být nadprůměrný matematik, aby mohl zasednout do pilotního křesla; a tento talent jej činil zvláště vnímavým k genialitě lidí, kalkulujících dráhy raket.

„Hola – přichází pilot Pemberton, Postrach para-prostoru!“ Weinstein mu podal kus papíru.

Jake se na něj podíval a pak užasle vytřeštil oči. „Hej, Shorty – udělals chybu.“

„Chybu? Nemožné. Mabel nedělá chyby.“ Weinstein pokynul k obrovitému astro-navigačnímu komputeru, zakrývajícímu celou zeď místnosti.

„Ty jsi udělal chybu; Shorty. Dals mi moc lehké zaměřovací body – Vegu, Antares, Regulus. Usnadňuješ pilotům život a tvůj odborový svaz tě za to vyštípe.“

Weinstein se zatvářil zaraženě, ale pak se usmál. Pemberton pokračoval: „Koukám, že tu budu stejně dobrých sedmnáct hodin tvrdnout. Měl jsem letět až ranním spojem.“ S lítostí si vzpomněl na Phyllis.

„Ranní let OSN zrušilo.“

„Ach…“ Jake zmlkl. Nemělo smysl se Weinsteina vyptávat, protože o nic víc stejně neví. Možná, že trasa letu míjela příliš těsně raketu naloženou atomovými bombami, která krouží kolem Země jako policajt. Generální štáb Rady bezpečnosti informacemi o supertajných strážcích pozemského míru příliš nehýří.

Pemberton pokrčil rameny. „No, kdybych usnul, vzbuď mě tři hodiny před odletem.“

„Provedu. Pásek bude připraven za chvilku.“

Zatímco spal, Létající Holanďan jemně zastrčil nos do své přistávací kapsy, spojil svou přechodovou komoru s prostorem stanice a vyložil cestující a náklad z Luna City. Když Pemberton otevřel oči, nákladní prostor už se zase plnil, palivo se tankovalo a cestující si hledali svá místa. Zastavil se u přepážky s poštou a hledal nějaký dopis od Phyllis. Žádný tam nebyl, a tak usoudil, že by ho určitě poslala na Terminál. Odebral se do restaurace, koupil si dokonalou fotokopii Herald Tribune a zasmušile se posadil, aby vychutnal snídani i komiksy.

Proti němu se usadil nějaký muž; neustále se hloupě vyptával na nějaké věci ohledně raket a své otravování korunoval tím, že nedokázal rozeznat insignie na Pembertonově tričku a tituloval jej kapitáne. Jake, aby se ho zbavil, spěšně dojedl snídani, popadl svůj pásek s automatickým pilotem a odkráčel na palubu Létajícího Holanďana.

Jen co se ohlásil kapitánovi, zamířil do pilotní kabiny, ručkuje v beztížném stavu po připravených madlech. Připoutal se do pilotního křesla a začal s kontrolní předstartovní procedurou.

Kapitán Kelly připlul za ním a usadil se na vedlejším křesle právě ve chvíli, kdy Pemberton dokončoval prověrku balistického detektoru. „Vem si cigaretu, Jaku."

„Jen co dodělám tuhle kontrolu." Pokračoval dál; Kelly jej sledoval se svraštělým obočím. Stejně jako tomu bylo u posádek na mississippských člunech Marka Twaina, i dnes – stále ze stejných důvodů – vládne kapitán lodi samé, její posádce, nákladu i cestujícím, ale jediným, neomezeným a autoritativním pánem nad řízením lodi od startu až do přistání zůstává pilot. Kapitán může nabídnutého pilota odmítnout – ale nic víc. Kelly si pohrával s kouskem papíru, který dostal od službukonajícího psychiatra dopravní společnosti, a dumal nad slovy, s nimiž mu jej lékař podal.

„Tohoto pilota na start pustím, ale nemusíte ho přijmout, kapitáne."

„Pemberton je dobrý chlapík. Co je s ním?"

Psychiatr přemýšlel, jak co nejlépe formulovat závěry své analýzy. „Je trochu víc nespolečenský, než by měl podle dřívějších záznamů být. Něco mu vrtá v hlavě. Ale ať je to cokoli, dokáže na to během letu zapomenout. Budeme ho samozřejmě hlídat dál."

„A vy byste s ním jako pilotem letěl?" protáhl Kelly.

„Když si to budete přát tak ano."

„Neobtěžujte se – já ho vezmu. Je zbytečné vláčet s sebou další váhu navíc."

Pemberton vložil Weinsteinův pásek do robopilota a otočil se ke Kellymu. „Řízení připraveno, pane."

„Odstartujete, jakmile budete hotov, pilote." Kellymu se ulevilo, když zaslechl svůj vlastní, neodvolatelný rozkaz.

Pemberton dal pokyn stanici, aby uvolnila spojení. Velká loď byla odstrčena pneumaticky ze svého doku, až plula dobrých tisíc yardů od něj a se stanicí ji pojilo už jen lano. Jal se otáčet s lodí do směru letu; rychle rozvířil setrvačník, uložený v těžišti lodi na kardanových závěsech. Loď, poslušna zákona akce a reakce, se pomalu otáčela v opačném směru.

Robo-pilot řízený páskem zatím natáčel hranoly v pilotově periskopu tak, aby Vega, Antares a Regulus zářily jako jeden bod, jakmile bude loď natočena správným směrem. Na Pembertonovi nyní bylo manévrovat raketou tak dlouho, až se do něj dostane… a to zatraceně pečlivě: odchylka jediného úhlového stupně by je v konečném hodnocení odklonila dvě stě mil od cíle.

Jakmile tři zářivé body splynuly, zastavil setrvačník a zapnul gyra. Nato ještě zkontroloval trojici hvězd, přímo a jednu po druhé, stejně jako zkušený námořník používá sextant – jen jeho přístroj byl o něco dražší a složitější. Tím samozřejmě nijak nemohl nabýt jistoty, že Weinstein stanovil kurs správně – to musel vzít jako pravdu boží – ale přinejmenším jej uklidnilo že se robot i navigační pásek chovají tak, jak mají. Spokojeně odškrtl ze svého pomyslného seznamu poslední položku.

Sedm minut do startu – Pemberton zapnul robopilota a nechal na něm, aby odstartoval ve chvíli, kdy čas vyprší. Čekal, ruce připraveny na manuálním řízení pro případ, že by robot selhal, a cítil, jak v něm narůstá to staré známé lechtání kolem žaludku – pocit vzrušení.

I přes vlnu adrenalinu, která se mu vlévala do žil, i přes napětí a puls, který mu bušil v uších, se jeho mysl stále vracela k Phyllis.

Připustil si v duchu, že měla také svůj kus pravdy – kosmonauti by se neměli ženit. Ne že by zemřela hlady, kdyby někdy náhodou zpackal přistání, ale většina ženských netouží po vyplacené pojistce – většina ženských chce manžela. Šest minut do startu.

Kdyby dostal pravidelnou linku, mohla by žít v Kosmickém terminálu.

To by k ničemu nebylo – nudící se ženské v Kosmickém terminálu většinou končily špatně. Ne, to ne, z Phyllis by se nestala štětka nebo něco takového – ale asi by se z toho zcvokla.

Už jen pět minut – ostatně, ani on osobně o Kosmický terminál moc nestojí. Ani o vesmír sám! Romantika kosmických cest, to vypadalo moc pěkně na papíře, ale on dobře věděl, jaké je to doopravdy: práce jako každá jiná. Monotónní. Žádná krajina kolem. Návaly horečnaté práce a pak nekonečné a zdlouhavé čekání. Věčně mimo domov.

Proč vlastně nedělá nějakou pořádnou práci a netráví večery doma?

To je přece jasné! Protože umí dělat jen kosmického šoféra a je už příliš starý, než aby na tom něco změnil.

Jakou má vlastně možnost třicetiletý ženatý mužský, zvyklý na slušný příjem, aby změnil vyjeté

koleje? (Čtyři minuty). Má přece dost slušnou vizáž, aby mohl jít prodávat za provizi vrtulníky, nebo ne?

Možná by si mohl koupit kousek zavlažované půdy a – Měj přece rozum, troubo! Víš toho o farmaření asi tolik, co kráva o druhé odmocnině! Ne, své koleje si vytyčil, když si ve vzdělávacím období svého života zvolil rakety. Kdyby se byl rozhodl pro elektroniku nebo zažádal o armádní stipendium – ale teď už je pozdě. Přímo ze služby do „Harrimanovy společnosti pro využití Luny“, vozit rudu na Měsíci. Tím skončil.

„Jak to jde, doktore?“ Kellyho hlas byl trochu napjatý.

„Dvě minuty a pár sekund do startu.“ Krucinál něco se děje – Kelly obvykle neztrácí čas jalovými rozhovory s pilotem ohledně časového odpočtu před startem.

Vrhl poslední pohled do periskopu. Měl dojem, jako by se Antares trochu posunul. Spustil gyra, roztočil setrvačník a zuřivě jej za okamžik zabrzdil. Výsledný obraz byl opět jedna jediná ostrá tečka. Nedovedl by vysvětlit, jak to dokázal; cvičené oko, trocha intuice – věci, které člověk v žádné učebnici nenajde.

Dvacet sekund… přes zářící tvář chronometru odtékaly vteřiny; seděl napjatý jako struna, připravený dát pokyn ke startu ručně, nebo dokonce rozpojit okruh a zrušit start, pokud ho k tomu jeho instinkt vybídne. Přespřílišná opatrnost by mohla mít za následek, že mu Lloyd zruší pojistku – ukvapené rozhodnutí by jej zase mohlo stát licenci či dokonce život jeho i jiných.

Ale teď nemá co přemýšlet o pojistkách a licencích, dokonce ani o životech ne. Po pravdě řečeno nepřemýšlel; cítil. Cítil tuto loď, jako by zakončení jeho nervů zasahovala do všech jejích částí. Pět sekund… bezpečnostní pojistka cvakla: padla poslední zábrana před startem. Čtyři sekundy… tři sekundy… dvě sekundy…… jedna…

Udeřil do tlačítka ručního zážehu motorů právě ve chvíli, kdy jej ohlušilo jejich burácení.

Kelly si v nakrátko získané gravitaci způsobené zrychlením udělal pohodlí a přihlížel jeho počínání. Pemberton měl naopak napilno – kontroloval údaje na přístrojích, počítal čas, ověřoval postup rakety podle údajů radarových vln, odrážených ze Supra-New Yorku. Weinsteinovy výpočty, robo-pilot, loď sama, všechno do sebe zapadalo.

O několik minut později se přiblížil kritický okamžik, kdy robot vypne trysky. Pemberton si připravil prst na ručním vypínači, přičemž dělil svou pozornost mezi radaroskop, akcelerometr, periskop a chronometr. V jednu chvíli se ještě hnali vpřed za burácení motorů; okamžik na to loď klouzala kosmem, řítíc se tiše vpřed, k Měsíci. Člověk a robot zafungovali v tak dokonalé souhře, že ani sám Pemberton nevěděl, kdo z nich vlastně trysky vypojil.

Vrhl ještě jeden pohled na palubní desku a pak si odepnul pásy. „Nedáme si cigaretu, kapitáne? A můžeme povolit cestujícím, aby se odpoutali.“

V KOSMU NENÍ DRUHÉHO PILOTA ZAPOTŘEBÍ a mnozí z mužů, kteří rakety řídí, by raději s někým sdíleli svůj zubní kartáček než pilotní kabinu. Pilot horečnatě pracuje první hodinu po startu, stejnou dobu před cílem a mezitím se nudí – vyjma rutinních kontrol a korekcí. Pemberton byl připraven strávit sto čtyři hodiny jídlem, čtením, psaním dopisů a spaním – zvlášť spaním.

Když ho probudil signál, zkontroloval polohu lodi a pak se jal psát ženě. „Má drahá Phyllis,“ začal, „nevyčítám ti tvé rozhořčení nad zkaženým večerem. Já byl zklamaný taky. Ale měj se mnou strpení, miláčku. Už brzy budu lítat pravidelné linky. Ani ne za deset let půjdu do penze a pak budeme mít dost času dohonit, co jsme zameškali v hraní bridže, golfu a podobných věcí. Já vím, že je moc těžké…“

Vyrušil jej hlas z komunikačního okruhu. „Jaku – dejte se do gala. Vedu vám do pilotní kabiny návštěvu.“

„Do pilotní kabiny žádné nesmějí, kapitáne.“

„Ale no tak, Jaku. Ten trouba má doporučující dopis od samotného Harrimana. ‚Dělejte vše, co je ve vašich silách, aby… no vždyť to znáte.“

Pemberton rychle přemýšlel. Může odmítnout – ale nebyl důvod, proč si popudit šéfa ze všech nevyššího. „Okej, kapitáne. Ale zkraťte to, jak to půjde.“

Návštěvou byl muž, žoviální a s nadváhou – Jake jej odhadoval na dobrých osmdesát liber mrtvé hmoty navíc. Za ním přiskotačil asi třináctiletý výrostek a vrhl se přímo k přístrojové desce. Pemberton

jej chytil za paži a přinutil se k vlídnému tónu. „Drž se něčeho, mladíku. Nechci, aby sis natloukl hlavu."

„Pusťte mě! Tatí – ať mě nechá!"

Kelly zasáhl. „Myslím, že by se opravdu měl držet, pane soudce."

„Uhmm, hm – máte pravdu. Dělej, co ti kapitán říká, hochu."

„Ale tatí!"

„Pane soudce – toto je první pilot Pemberton," představoval spěšně kapitán. „Pan soudce Schacht. Pilot vám ukáže řídící kabinu."

„Těší mne, pilote. Je to od vás milé, že jste nás sem pozvali."

„Co byste rád viděl, pane soudce?" nadhodil Jake obezřetně.

„Ale, vlastně nic zvláštního. Jsem tu kvůli chlapci – je v kosmu poprvé. Já sám jsem starý kosmický vlk – mám nalítáno patrně víc než půlka vaší posádky." Zasmál se. Pemberton nikoli.

„Při letu kosmem toho není moc k vidění."

„Tak tak. Nemusíte si nás ani všímat, my jsme tu jako doma – co, kapitáne?"

„Chci si sednout tam, co sedí pilot," oznámil Schacht junior.

Pemberton zamrkal. Kelly rychle řekl: „Jaku, mohl bys chlapci vysvětlit, jak funguje řízení lodi? Potom zase půjdeme."

„Nic mi ukazovat nemusí. Já to všechno znám. Jsem Mladej americkej raketák – vidíte mou placku?" Chlapec se cpal k palubní desce.

Pemberton ho popadl, odmanévroval do pilotního křesla a připoutal jej. Potom odpojil ovládání desky.

„Co to děláte?"

„Odpojuji řízení, abych ti mohl vysvětlit, jak funguje."

„Copak nevodpálíte trysky?"

„Ne." Jake začal s rychlým popisem účelu a použití každého knoflíku, páčky, ciferníku či měřidla.

Hoch se zavrtěl. „A co meteory?" houkl.

„Ty jsou vzácné – jedna srážka s meteorem připadá na jednu z půl miliónu cest na Měsíc."

„Jo ták? A co dyž máte zrovna ten pech? Ste v rejži, co?"

„Vůbec ne. Antikolizní radar hlídá prostor ze všech stran do vzdálenosti pěti set mil: Pokud zaznamená nějaký bod déle než tři vteřiny, přímým okruhem zapálí trysky. Nejdřív zazní varovný signál, aby se každý stačil chytit – a potom Frr! – a jsme z toho venku."

„To je divný. Helejte, ukážu vám, co dělal komodor Cartwright v Bouchačích komet…"

„Nesahej na ty knoflíky!"

„To nejni vaše loď. Taťka říká…"

„Jaku!" Pemberton při zaslechnutí svého jména otočil hlavu ke Kellymu.

„Jaku, pan soudce by rád věděl…" Jake koutkem oka zahlédl, jak chlapec sáhl po palubní desce. Vrhl se k němu, chtěl vykřiknout – ale vtom s ním škublo zrychlení a do uší mu zaburácely trysky.

Zkušený kosmonaut dokáže udržet rovnováhu jako kočka – dokonce i při nenadálých změnách stavu beztíže v prudké zrychlení. Jenže Jake se právě natahoval po chlapci namísto po nějaké opoře. Padl nazad, stáčeje tělo, aby se vyhnul Schachtovi; narazil hlavou do rámu otevřeného průlezu a pozbyl vědomí.

Kelty s ním třásl. „Jsi v pořádku, Jaku?"

Posadil se. „Jo, jasně." Uvědomil si, že se paluba lodi chvěje pravidelným duněním motorů. „Trysky! Vypněte to!"

Odstrčil Kellyho a vrhl se k palubní desce, aby třískl do vypínače. V nastalém zvonivém tichu se všichni opět začali vznášet.

Jake se otočil, odpoutal Schachta mladšího a odstrčil jej směrem ke Kellymu. „Kapitáne, odstraňte prosím tohle nebezpečné dítě z mé kabiny."

„Nechte mě! Tatí – ať mě nebije!"

Starší z obou Schachtů se ihned přihnal. „Co to má znamenat? Okamžitě mého syna pusťte!"

„Váš milovaný synáček spustil motory."

„Juniore – opravdu jsi to udělal?"

Chlapec zatěkal očima. „Ne, tati. To… to byl meteor."

Schacht se zatvářil udiveně. Pemberton si odfrkl. „Právě jsem mu povídal, jak radarová ochrana může aktivovat motor, aby se vyhnula meteoritu. Lže."

Schacht prošel procesem, zvaným „utváření si vlastního názoru", načež odpověděl: „Můj syn nikdy nelže. Styďte se. Jste dospělý, a snažíte se svalit vinu na ubohého chlapce. Budu si na vás stěžovat, pane. Pojď, synu."

Jake jej popadl za paži. „Kapitáne, chci, aby ještě než tito dva lidé opustí řídící kabinu, byla palubní deska ofotografována k pozdějšímu stanovení otisků prstů. Žádný meteor to nebyl; kontrolní přístroje byly vypnuté, dokud je tento chlapec nezapnul. Kromě toho by antikolizní okruh zapojil před spuštěním motorů poplašný signál."

Schacht couvl. „To je směšné. Jen jsem se bránil před špiněním charakteru mého syna. Nic se přece nestalo."

„Nic se nestalo? A co případné zlomené končetiny mezi cestujícími nebo taky vazy? A co promarněné palivo – kterého ještě spoustu promarním, než se dostaneme na původní kurs? Víte vůbec, vy ‚starý kosmický vlku', jak zatraceně nám bude chybět každá kapka paliva, až budeme manévrovat ke Kosmickému terminálu se skoro prázdnou nádrží? Možná budeme muset – abychom zachránili loď – odhodit do kosmu náklad v hodnotě šedesáti tisíc dolarů za tunu jen na přepravních poplatcích. Ale otisky na palubní desce už Obchodní komisi prozradí, komu má naúčtovat náhradu škod."

KDYŽ OPĚT OSAMĚLI, otázal se Kelty úzkostlivě: „To s tím odhozením nákladu jste nemyslel vážně, že ne? Máme přece na manévrování nějakou rezervu?"

„Možná se nedostaneme ani ke Kosmickému terminálu. Jak dlouho byly zapnuté motory?"

Kelty se poškrábal na hlavě. „Nevím. Motala se mi hlava."

„Pak tedy otevřeme akcelerátor a podíváme se."

Kelly rozjasnil tvář. „Jasně! Pokud ten spratek nepromrhal moc paliva pak jen prostě otočím loď a poletíme stejně dlouho zpátky."

Jake potřásl hlavou. „Zapomínáte na změnu hmoty lodi,"

„Ach… no to je pravda!" Kelly se zatvářil zahanbeně. Loď se odlehčila o palivo, spálené během jejich nedobrovolného výletu. Tah motorů zůstává samozřejmě konstantní – ale lehčí lodi udělí větší rychlost. Návrat na původní kurs, trasu a rychlost bude vyžadovat mnoho složitých balistických výpočtů. „Ale dokážete to napravit, viďte?"

„Budu muset. Ale moc bych si přál, aby tu byl Weinstein."

Kelly odešel, aby zkontroloval cestující. Jake se pustil do práce. Zjistil situaci pozorováním nebeských těles a na základě údajů radaru. Radar mu poskytl všechny tři faktory – rychle, ale jen s omezenou přesností. Pohled na Slunce, Měsíc a Zemi mu poskytl polohu, ale neřekl mu nic o kursu a rychlosti, alespoň v této chvíli – a čekat tak dlouho, až budou z posunu nebeských těles oba faktory patrné, to si dovolit nemohl.

Vyhodnocení všech těchto údajů, spolu s výpočtem odchylky, kterou měl na svědomí mladý Schacht, mu poskytlo hrubý odhad situace. Výpočty poměrně zapadaly do údajů radaru – ovšem stále ještě neměl ponětí, zda se dokáže dostat zpět na původní kurs a dosáhnout cíle. Nyní musí spočítat, jestli mu bude stačit palivo na brzdění a vyhledání správné oběžné dráhy.

Pokud ve vesmíru dosáhnete cíle, ještě nemáte vyhráno. Nesmíte se kolem něj prořítit rychlostí pět mil za sekundu ani proplazit tempem několika set mil v hodině. Musíte se k němu blížit opatrně a správnou rychlostí – ne do něj nabourat!

Začal usilovně počítat, jak to vše zvládnout s minimální spotřebou paliva, ale jeho malý elektronický kalkulátor typu Marchant nesahal několikatunové aparatuře IBM na Supra-New York ani po kotníky, a on sám také nebyl Weinstein. Po třech hodinách se však přece jen dobral k jakési odpovědi. Zavolal Kellymu. „Kapitáne? Můžete začít házet náklad přes palubu. Jak první kus bych navrhoval Schachta a jeho synáčka."

„Moc rád bych to udělal. Žádné jiné řešení tedy není, Jaku?"

„Nemohu zaručit, že dovedu loď bezpečně do cíle, aniž odhodíme náklad. A je lepší to provést teď,

než zapojíme trysky. Bude to lacinější.“

Kelly zaváhal, jako by měl obětovat vlastní nohu.

„Dejte mi čas, abych mohl vybrat náklad, který vyhodíme.“

„Okej.“ Pemberton se smutně vrátil ke svým výpočtům, doufaje, že v nich nalezne chybu – ale pak jej napadlo něco lepšího. Zavolal radistovi. „Sežeňte mi Weinsteina ze Supra-New York.“

„Jsou mimo normální dosah.“

„Já to vím. Tady pilot. Naléhavý hovor – závisí na něm bezpečnost lodi. Zaměřte na ně co nejsilnější paprsek a snažte se ho udržet.“

„Hmm… rozumím, pane. Pokusím se.“

Weinstein se tvářil pochybovačně. „To nejde, Jaku. Nemůžu řídit loď za tebe.“

„Krucinál, přece mi snad alespoň můžeš vypočítat řešení!“

„K čemu je ti dobrá přesnost na sedm desetinných míst, když pořizuješ vstupní data hrubým odhadem?“

„Ale jo, jo. Ale ty přece dobře znáš přístroje, které tu mám – a víš, jak s nimi umím zacházet. Tvoje odpověď bude lepší.“

„Zkusím to.“

Weinstein se znovu ozval o čtyři hodiny později.

„Jaku? Tady je ta odpověď: chystal jsi se hnát se zpátky na původní kurs, udělat korekci, srovnat rychlost a pokračovat k cíli. Je to klasický postup, ale dost neekonomický. Přiměl jsem Mabel, aby to vyřešila jako jeden manévr.“

„Skvělé!“

„Ještě nejásej. Ušetříš tím spoustu paliva, ale ještě ne tolik, abys byl venku z bryndy. Na svou starou trasu se prostě nedostaneš, aniž by ses vyhnul odhození nákladu.“

Pemberton chvíli mlčel, pak pokývl. „Řeknu to Kellymu.“

„Počkej moment, Jaku. Zkus něco jiného. Začni problém řešit od nuly.“

„Cože?“

„Ber ho jako zbrusu nový let. Zapomeň na dráhu, kterou máš na pásku. Vezmi v úvahu svou novou rychlost, kurs a polohu a vypočítej nejekonomičtější oběžnou dráhu, na níž by ses mohl přiblížit ke Kosmickému terminálu. Zvol si z gruntu novou trasu.“

Pemberton se cítil jako malý kluk. „To by mě nikdy nenapadlo.“

„Ovšemže ne. S tím nedochůdčetem, co máš na palubě místo počítače, bys tenhle úkol řešil tři týdny. Jsi připraven si zaznamenat nové parametry?“

„Jistě.“

„Tak tady to máš.“ Weinstein začal předříkávat data. Když skončil, ujistil se Jake: „A vážně se tam dostanu takhle?“

„Snad. Pokud jsou data, která jsi mi dal, změřená tak přesně, jak jen je změřit můžeš; pokud se dokážeš řídit podle mých instrukcí stejně přesně jako robot; pokud dokážeš spustit trysky a přiblížit se k Terminálu tak přesně, že nebudeš potřebovat korigovat směr. Pak se možná do cíle doplazíš. Snad. Každopádně ti přeju hodně štěstí.“ Kolísání signálu pohltilo pozdravy na rozloučenou.

Jake zavolal Kellymu. „Neodhazujte náklad, kapitáne. Pasažéři ať se připoutají. Připravte se na zapálení motorů. Dojde k němu za čtrnáct minut.“

„Rozumím, pilote.“

Jakmile provedl všechny potřebné úkony manévru a překontroloval letové parametry, měl zase času na rozdávání. Vzal si opět nedokončený dopis, přečetl si jej a pak ho roztrhal.

„Nejdražší Phyllis,“ začal znovu, „během cesty jsem usilovně přemýšlel a došel jsem k závěru, že jsi měla pravdu. Co tu vůbec dělám tak daleko od Země? Mám rád svůj domov i svou ženu – a chci u nich být co nejčastěji.

Proč bych měl riskovat krk a tvé duševní zdraví tím, že budu kočírovat po obloze hromadu šrotu? Proč bych měl věčně viset jen na telefonu a čekat na příležitost, abych mohl oprašovat tlusté páprdy na cestě na Měsíc – hňupy, kteří by nedokázali ani řídit pramici a měli by radši zůstat doma?

Kvůli penězům, ovšem – kvůli čemu jinému. Bojím se riskovat jakoukoli změnu. Práci, kde by mi platili aspoň polovinu toho, co tady, už asi nenajdu, ale pokud to bude kvůli tobě, zůstanu na Zemi a začneme znovu. S láskou Tvůj Jake."

Odložil dopis a usnul. Zdálo se mu, jak je v jeho kabině postupně rozčtvrcena celá četa Mladých raketťáků.

Detailní pohled na Měsíc dokáže v očích turistů zastínit pouze Země v úplňku; Pemberton však přesto trval na tom, aby se cestující během přibližování k Terminálu připoutali na svých sedadlech, kde nebyl takřka žádný výhled. Při zoufale malé rezervě paliva nehodlal kličkovat lodí tak, jak by se divákům kosmických krás líbilo, a nechtělo se mu ani ztrácet čas a energii odmítáním jejich žádostí.

Za mohutným břichem Měsíce se vynořil Terminál – samozřejmě jen na radaru, neboť loď letěla zadkem napřed. Po každém z krátkých zaburácení trysek, jimiž raketa brzdila, stanovil Pemberton na radaru novou polohu a pak postup porovnal s grafem, který podle Weinsteinových výpočtů zhotovil – s jedním okem stále upřeným na časoměr, dalším na periskop, třetím na graf a čtvrtém na ukazatel stavu paliva.

„Tak co, Jaku?" staral se Kelly. „Zvládneme to?"

„Jak to mám vědět? Vy buďte jen připraveni odhodit náklad." Dohodli se, že jako prvního se zbaví tekutého kyslíku – protože ten se vypaří sám otevřenými ventily, aniž by ho museli někam nosit či překládat.

„To ani neříkejte, Jaku."

„Krucinál – pokud nebudu muset, to víte, že se tomu vyhnu." Jeho prsty opět pracovaly na řízení a další zaburácení motorů přehlušilo jeho slova. Jakmile zmlkly, volal ho kdosi na rádiovém manévrovacím okruhu.

„Létající Holanďan, tady pilot," zahulákal Jake v odpověď.

„Kontrola Terminálu – Supra hlásí, že máte málo paliva."

„Souhlasí."

„Nepřibližujte se. Srovnejte rychlost s námi. Pošleme vám dopravní loď, aby vyzvedla cestující a doplnila vám palivo."

„Myslím, že to zvládneme sami."

„Nepokoušejte se o to. Počkejte na nové palivo."

„Přestaňte mi nakazovat, jak mám řídit vlastní loď!"

Pemberton odpojil hovor a pak se upřeně zadíval na přístrojovou desku a zasmušile si cosi pohvizdoval. Kelly doplnil nahlas slova: „Casey řekl topičovi, Vyskoč z mašiny, dřív než ona za chvilinku práskne do jiný."

„Zkusíte to na svou pěst, Jaku?"

„Mmm – ne, čert aby to vzal. Nemůžu si dovolit riskovat, že se zabořím do stěny Terminálu – zvlášť když mám loď plnou pasažérů. Ale nebudu ani čekat padesát mil daleko, až se sem dohrabou."

Namířil raketu tak, aby jen těsně minul oběžnou dráhu Terminálu. Řídil se instinktem, protože Weinsteinova čísla už teď nebyla k ničemu. Odhadl to dobře; nemusel vyplýtvat poslední kapky drahocenného paliva na úhybný manévr, jímž by zabránil srážce s terminálem. Když si byl konečně jist, že stanici mine, ještě jednou zabrzdil. Ve chvíli, kdy už vypínal tah, trysky zakašlaly, prskly naposled a umlkly.

Létající Holanďan plul kosmem asi pět set yardů od Terminálu, stejnou rychlostí jako on.

Jake zapojil rádio: „Terminále – zůstaňte na okruhu. Zatáhnete mne dovnitř."

VYPLNIL HLÁŠENÍ, OSPRCHOVAL SE a mířil právě na poštu, aby poslal svůj dopis, když zadul tlampač a povolal jej do kanceláře šéfa pilotů, komodora Soamese. A jéje, řekl si, Schacht zřejmě rozhýbal naše hlavouny – to bych jen rád věděl, kolik akcií to hovado vlastní? A ostatně má ještě jeden vroubek – neuposlechl pokynů kontroly.

Podle předpisu se ohlásil. „První pilot Pemberton, pane."

Soames k němu vzhlédl. „Pemberton – ach ano. Máte tady dvě hodnocení – za let v kosmu a za

přistání.“

Nemá smysl chodit kolem horké kaše, řekl si Jake. „Nechci nijak omlouvat to, co se během letu stalo. Pokud komodor nesouhlasí se způsobem, jakým jsem řídil loď, mohu podat výpověď.“

„O čem to mluvíte?“

„Já, tedy – copak si na mne ten cestující nestěžoval?“

„Ach, to!“ Soames pohrdavě mávl rukou. „Ano, byl tady. Ale mám k dispozici také Kellyho hlášení – a hlášení od vašeho strojníka, a také zvláštní zprávu ze Supra-New York. Ten let jste zvládl skvěle, Pembertone.“

„To znamená, že mne nevyhodíte?“

„Kdy jsem se nezastal svých pilotů, kteří byli v právu? Jednal jste naprosto správně; já na vašem místě bych toho chlapa vyhodil do vakua. Ale vraťme se k věci; lítáte kosmickou trasu, ale já chci poslat speciál do Luna City. Udělal byste mi to k vůli a odřídil ho?“

Pemberton zaváhal. Soames pokračoval. „Ten kyslík, který jste zachránil, je na Kosmický výzkumný projekt. Praskly jim tam švy na severním tunelu a vědci ztratili kyslíku celé tuny. Práce se zastavily – což stojí denně sto třicet tisíc dolarů na platech a poplatcích z prodlení. V doku Terminálu mi stojí Skřítek, ale pilota nemám a mít nebudu, dokud nedorazí Měsíčník – kromě vás. Tak co vy na to?“

„Ale já – komodore, nemůžete přece riskovat krky jen proto, že svěříte přistání mně. Už dlouho jsem tenhle úsek neletěl; potřeboval bych kondiční kurs a přezkoušení.“

„Nebudete mít cestující, ani posádku, ani kapitána – jediný krk, který bude v sázce, je váš.“

„Beru.“

O osmadvacet minut později se odpoutal od Terminálu, obklopen ošklivým, ale mohutným trupem Skřítka. Stačí jeden mocný impuls, aby zbrzdil orbitální rychlost, a pak už jej čeká jen volný pád k Měsíci. Žádné starosti, jen na závěr musí stroj posadit hladce na ocas.

Měl z toho dobrý pocit – až do chvíle, kdy vylovil z kapsy dva dopisy; jeden, který už nestačil poslat Phyllis, a druhý od ní, doručený na Terminál.

Dopis od Phyllis byl něžný – a povrchní. Nebyla tam ani zmínka o jeho předčasném odjezdu ani o jeho povolání. Jediné slovo v něm nezaznělo křivě – a přesto z něj Pemberton neměl dobrý pocit .

Roztrhal oba dopisy a začal psát další. Mimo jiné v něm stálo:

„… nikdy jsi to přímo neřekla, ale ty mou práci nenávidíš.

Musím pracovat, abych nás uživil. I ty máš svou práci. Je to stará, prastará práce, již ženy vykonávají od nepaměti – křižují pláně divočiny v krytých povozech, čekají, až se loď vrátí z Číny, nebo čekají u dolu, z něhož zazněla exploze. Pokaždé políbí manžela na rozloučenou a zahrnou ho péčí, jakmile se vrátí domů.

Vzala sis muže, který tráví život v kosmu – částí tvé práce je tedy se s mou prací smířit. Myslím, že to dokážeš, až si to uvědomíš. Vroucně v to doufám, protože tak, jak to vše vypadalo doposud, to nebylo dobré ani pro jednoho z nás.

Věř mi, mám tě rád.

Jake

Mračil se nad tím dopisem, dokud nenastal čas srovnat loď před přistáním. Z výšky dvaceti mil nechal brzdit robota. Jednu míli nad povrchem převzal ruční řízení. Loď pomalu padala dolů. Dokonalé přistání na planetě bez atmosféry je v podstatě start válečné hlavice, jenže v opačném sledu: volný pád, potom jeden dlouhý zášleh trysek, jenž ustane zlomek vteřiny předtím, než loď dosedne. Zkušený pilot musí sám vycítit, jaká je optimální rychlost. Nesmí dosedat příliš pomalu; když se bude příliš dlouho vzpírat gravitaci, dojdou mu – mnohdy notný kus nad terénem – zásoby paliva.

O čtyřicet sekund později, v pádu o rychlosti maličko vyšší než sto čtyřicet mil za hodinu, vykoukl periskopem ven na krajinu pod sebou. Ve třech stech stopách zapnul asi na sekundu trysky – přetížení pět gé: Vypnul a posledním lehkým záškem motorů srovnal na dopadovou rychlost jedné šestiny gé, tedy na hodnotu gravitačního pole Měsíce. Pomalu a blaženě vypnul tah.

Skřítek se na okamžik zastavil ve výšce několika stop, rozstřikuje jasné plameny po měsíční půdě, a

potom zvolna a velebně, bez jediného nárazu, dosedl.

Personál letiště převzal další péči o loď a malý, hermeticky uzavřený vozík záhy dopravil Pembertona ke vchodu do tunelu. Než stačil v Luna City vyplnit zprávu, zjistil, že je po něm sháňka. Ze zobrazovací desky se na něj usmíval Soames. „Díval jsem se na to vaše přistání, Pembertone. Vy nepotřebujete kondiční kurs."

Jake se začervenal. „Děkuji, pane."

„Pokud netoužíte za každou cenu zůstat na kosmickém úseku, hodil byste se mi na pravidelné lince z Luna City. S ubytováním na Terminálu nebo v Luna City. Co vy na to?"

Slyšel sám sebe, jak říká. „Luna City. Beru."

Cestou na poštu v Luna City roztrhal svůj třetí dopis. U přepážky s telefony požádal blondýnku v modré lunární uniformě: „Zavolejte mi prosím paní Pembertonovou, Suburb šest-čtyři-nula-tři, Dodge City, Kansas. Volá Jake Pemberton, její manžel."

Změřila si jej pohledem. „Vy piloti ale umíte utrácet."

„Někdy je i takovýhle hovor dost laciný. Ale pospěšte si, ano?"

Phyllis se snažila naformulovat dopis, který, jak cítila, měla napsat už dřív. Bylo snazší napsat než říci, že si nechce stěžovat na osamělost či nedostatek zábavy, ale že prostě nevydrží to vypětí strachu o jeho život. Nebyla však schopna vyvodit ze svých pocitů logický a jasný závěr. Dokázala by se s ním definitivně rozejít, kdyby on nebyl ochoten rozejít se s vesmírem? Při nejlepší vůli nevěděla… a zazvonění telefonu se jí stalo vítanou záminkou, jak z nepříjemného dilematu vyklouznout aspoň na chvíli.

Zobrazovací deska však zůstávala prázdná. „Dálkový hovor," promluvil slabý hlas, „volá Luna City."

Srdce jí sevřel strach. „Tady Phyllis Pembertonová."

Nekonečná pauza – věděla sice, že rádiovým paprskům trvá cesta z Měsíce na Zem celé tři sekundy, ale v tuto chvíli o tom nepřemýšlela, a ani s touto informací by nebyla klidnější. V tu chvíli viděla jen prázdný, pustý domov, sebe samu jako vdovu a Jaka, jejího milovaného Jaka, jak se vznáší mrtev kdesi ve vesmíru.

„Manželka pana Jaka Pembertona?"

„Ano, ano! Pokračujte." Další čekání – odcházel snad z domova kvůli ní rozrušen a neschopen se soustředit na práci? Zemřel tam kdesi ve vakuu a poslední vzpomínkou mu byla věčně nespokojená manželka, vyčítající mu zkažený večer a náročnou práci? Zklamala ho snad ve chvíli, kdy ji nejvíc potřeboval? Věděla, že Jaka doma neudrží; muži – dospělí a zralí muži, ne mamінčini mazánci – se dříve nebo později musí pustit ženské sukně. Tak proč se o to tedy stále pokouší? Mohla mít rozum a nedělat to; i její matka ji před něčím takovým varovala.

Začala se modlit.

Potom se ozval jiný hlas – hlas, při jehož zvuku se jí podlomila kolena nesmírnou úlevou: „To jsi ty, miláčku?"

„Ano, můj drahý, jsem! Co děláš na Měsíci?"

„To je dlouhá historie. Při ceně dolar za vteřinu to může počkat. Teď potřebuju vědět jen jedno – jsi ochotna přestěhovat se za mnou do Luna City?"

Nyní byla řada na Jakovi, aby přetrpěl nesnesitelně dlouhé zpoždění, s nímž přijde odpověď. Lámal si hlavu, zda Phyllis váhá, neschopna se rozhodnout. Konečně ji zaslechl, jak říká: „Samozřejmě, můj milý. Kdy mám vyrazit?"

„Kdy – ty se ani nezeptáš, proč?" Chtěla odpovědět, že na tom nezáleží, ale pak změnila názor. „Ano, tak mi to pověz." Zdržení, s nímž přicházely odpovědi, bylo stále stejné, ale teď už ani jednomu z nich nevadilo. Vypověděl jí to a dodal: „Dojeď do Springs a řekni Olze Pierceové, ať ti vyřídí odjezdové formality. Potřebuješ, abych ti pomohl s balením?"

Rychle přemýšlela. Kdyby chtěl přiletět, neptal by se. „Ne, díky, zvládnu to sama."

„Hodná holčička. Pošlu ti radiostatem dlouhý dopis ohledně toho, co máš vzít s sebou, a dalších detailů. Miluju tě. Ahoj!"

„Já tě miluju taky. Měj se hezky, miláčku.“

Pemberton opustil budku s písní na rtech. Hodná holka je ta Phyllis. Věrná. Jak o ní vůbec někdy mohl pochybovat?

Rekviem

NA JEDNOM Z VYSOKÝCH KOPCŮ Samoy leží osamělý hrob. Štítek u něj nese tato slova:

„Pod nebem širým a hvězdnatým
vykopej hrob a nech mne v něm spát
rád já jsem žil a též zemřu rád
bych v loži měkkém se uložil.

Na kámen slova ta vyrýt mi dej:
‚Zde leží, kde chtěl spočinout,
to námořník přel zpět v rodný kout
a lovec se z lesů navrátil.‘

Verše působí dojmem, jako by pocházely z jiného světa – jsou naškrábány kostrbatým písmem na štítek, utržený z kontejneru na stlačený vzduch a nožem přibodnutý k zemi.

Nebyla to pořádná pouť, jaké dodnes leckde bývají. Klusácké dostihy neslibovaly mnoho vzruchu, přestože se několik startujících ohánělo krví nesmrtelného Dana Patche, která prý koluje v jejich žilách. Stany a stánky sotva pokryly vyhrazený prostor a vyvolávání jejich majitelů znělo poněkud zakřiknutě.

Osobní řidič pana D.D. Harrimana neviděl žádný důvod, proč by tu měl stavět. Byli na cestě do Kansas City na zasedání správní rady – tedy přesněji řečeno, pan Harriman byl na cestě. Řidič měl své vlastní důvody ke spěchu, důvody mající co do činění s černošskými obyvateli Osmnácté ulice. Po setmění tam nebývalo nejbezpečněji. Jenže šéf nejenže nechal zastavit, ale dokonce vylezl ven.

Výzdoba z vlajek a brána, tvořená transparentem z plachtoviny, tvořily vstup do velkého ohrazeného prostranství za dostihovou dráhou. Velká zlatorudá písmena hlásala:

Světová atrakce
RAKETA, KTERÁ JE SCHOPNA LETU NA MĚSÍC!!!
Přijďte se podívat, jak létá!
Předváděcí lety pro veřejnost
dvakrát denně!
Uvidíte TENTÝŽ typ rakety, s nímž
první člověk doletěl na MĚSÍC!!!
Můžete ji řídit SAMI
za pouhých $ 50

Kolem vchodu se potloukal asi desetiletý kluk a okukoval nápis.

„Chtěl bys vidět loď, chlapče?“

Klučinovy oči zazářily. „Jé, to víte, že jo, pane.“

„Já taky. Tak pojď.“ Harriman zaplatil dolar za dva růžové lístky, opravňující je vstoupit do areálu a prohlédnout si loď. Chlapec popadl svůj lístek a pádil napřed s nadšením mládí. Harriman přejel okem profesionála po robustních křivkách vejčitého trupu. Zaznamenal, že se jedná o typ s jedinou tryskou a věncem manévrovacích trysek uprostřed lodi. Zašilhal přes brýle na jméno, zlatě vyvedené na pouťové červeni trupu – jmenovala se Bezstarostná. Zaplatil další čtvrťák, aby mohl do pilotní kabiny.

Jakmile se jeho oči přizpůsobily šeru způsobenému tlustými slunečními filtry, které stínily kulatá okénka, spočinul láskyplným pohledem na ovládacích prvcích palubní desky a na půlkruhů přístrojů nad ní. Každý ciferník, každá páčka byly na svých místech. Znal je – jejich podobu měl navždy vyrytou

hluboko v srdci.

Jak tam stál a ohmatával očima palubní desku, vychutnávaje hřejivý pocit uspokojení, který se mu šířil po těle, vstoupil pilot a dotkl se jeho paže.

„Promiňte, pane. Musíte opustit loď. Odlétáme."

„Cože?" Harriman se probral z opojení a pořádně si příchozího prohlédl. Docela pohledný chlapík to byl, s klenutou hlavou a mohutnými rameny. Nepokojné oči a trochu samolibá ústa, ale brada pevná a energická. „Promiňte, kapitáne."

„To je v pořádku."

„Chtěl jsem se jen zeptat, kapitáne, ehm…"

„McIntyre."

„Kapitáne Mclntyre, mohl byste s sebou na ten let vzít pasažéra?" Starý pán dychtivě očekával odpověď.

„Ale jistě, pokud máte zájem. Pojďte se mnou." Odvedl Harrimana k boudě s nápisem Kancelář, stojící u brány. „Mám tady pasažéra na prohlídku, doktore."

Harriman povytáhl obočí, ale neřekl nic a nechal lékaře, aby mu prozkoumal hruď stetoskopem a ovinul paži gumovým obinadlem. Nakonec uvolnil obinadlo, vrhl pohled na Mclntyra a potřásl hlavou.

„Nepoletí, doktore?"

„Správně, kapitáne."

Harriman zatěkal pohledem z jednoho muže na druhého. „Srdce mám v pořádku – to je jen neškodný šelest."

Lékař svraštil čelo. „Ano? Ale nejde jen o srdce; ve vašem věku máte už kosti tak křehké, že by se mohly při přetížení polámat."

„Je mi to moc líto, pane," doplnil pilot, „ale pouťová asociace okresu Bates tady platí doktora, aby dohlížel na dobrý zdravotní stav cestujících. Předchází se tak úrazům, víte?"

Starý pán smutně svěsil ramena. „Myslel jsem si, že to tak dopadne."

„Ještě jednou se omlouvám, pane." Pilot se obrátil k odchodu, ale Harriman vykročil za ním.

„Promiňte, kapitáne…"

„Ano?"

„Nemohl byste vy a váš, ehm, palubní inženýr, se mnou po přistání povečeřet?"

Pilot mu věnoval tázavý pohled. „Nevidím důvod, proč by to nešlo. Díky za pozvání."

„Kapitáne Mclntyre, nemohu pochopit, jak někdo dokáže odejít od létání na lince na Měsíc." Smažené kuře a ještě teplé domácí koláčky, soukromý salónek v nejlepším z hotelů, jaké městečko nabízelo, tříhvězdičkový Hennesy a vybrané kubánské doutníky – to vše vytvořilo přátelskou atmosféru, v níž trojice mohla zcela volně a nerušeně hovořit.

„Prostě se mi to nelíbilo."

„Ale, jenom nevykládej, Macu – zatraceně dobře víš, žes vypadnul na suchej paragraf." Mclntyrův mechanik si mezi slovy naléval další sklenku koňaku.

Mclntyre se zatvářil rozmrzele. „No a co na tom, že jsem si dal občas pár drinků? Koneckonců, to by se určitě dalo nějak urovnat – ale měl jsem už plný zuby těch pitomejch regulí. A že ty máš zrovna co říkat – pašeráku!"

„To si piš, že jsem pašoval! A kdo by nepašoval, když se všude kolem válejí ty krásný šutry a přímo na tě volají, abys je vzal zpátky na Zem. Jednou jsem měl diamant velký jako… darmo mluvit! Ale kdyby mě nechytili, jsem ještě dneska v baru v Luna City. A ty taky, ty vožralej raketáku… Chlapi by nás plácali po zádech a platili by nám drinky, holky by se na nás smály a vnucovaly by se nám…"

Složil hlavu do dlaní a tiše se rozvzlykal.

Mclntyre jím zalomcoval. „Je ožralej."

„To nevadí." Harriman mu položil ruku na paži. „Ale řekněte mi upřímně, vážně jste tu spokojený? Nevadí vám, že už pořádně nelítáte?"

Mclntyre si skousl ret. „Ale ano – máte samozřejmě pravdu. Tohle kočování s cirkusem není zdaleka to, co jeho majitelé slibovali. Rozbalujem tenhle krám v každý díře po celým mississippským údolí –

spíme v kempech a jíme v podřadnejch lokálech. Půlku z tý doby mi zakazuje lítat místní šerif, druhou půlku zase společnosti pro potírání něčeho nebo pro boj s něčím jiným. Pro raketťáka to není žádnej život."

„Pomohlo by vám v něčem, kdybyste se dostal na Měsíc?"

„No… asi jo. Nedostal bych se na linku, která lítá na Zem, ale mohl bych asi vozit rudu pro Společnost – tam mají vždycky málo pilotů a zamhouřili by oči nad mou minulostí. A kdybych sekal latinu, možná by mě po čase mohli pustit i na zemskou linku."

Harriman si chvilku pohrával s lžící a pak k němu zvedl hlavu. „Byli byste, pánové, přístupní určitému obchodnímu návrhu?"

„Snad. O co jde?"

„Vám patří Bezstarostná?"

„Jo. Teda mně a Charliemu – i když na ní visí hypotéka. Co s tím?"

„Chci si ji najmout… chci, abyste mě v ní, vy a Charlie, odvezli na Měsíc."

Charlie sebou škubl a zvedl hlavu. „Slyšels to, co já, Macu? Chce po nás, abysme s tím starým křápem letěli na Měsíc!"

Mclntyre zavrtěl hlavou. „To nepůjde, pane Harrimane. Tahle kocábka už je příliš opotřebovaná. Nejde už přestavět na palivo, se kterým bysme se dostali aspoň na oběžnou dráhu. Nedá se do ní použít dokonce ani standardní šťáva – jen benzín a tekutej vzduch. Charlie ji pořád flikuje, aby ji vůbec udržel v chodu. Jednoho dne mu bouchne pod rukama."

„Ale pane Harrimane," vložil se do toho Charlie, „jakej by byl pro vás problém získat povolení od Společnosti a použít její loď?"

„Ne, hochu," opáčil starý pán, „to nejde. Znáte přece podmínky, pod nimiž OSN zaručilo Společnosti monopol na využití Měsíce – do vesmíru nesmí nikdo, kdo není natolik zdráv, aby s jistotou vydržel cestu. Společnost nese plnou zodpovědnost za bezpečí a zdraví všech občanů Země, kteří se dostanou nad stratosféru. Oficiálním důvodem k udělení takto výhradní licence byla snaha vyhnout se zbytečným ztrátám na životech během prvních let cestování do vesmíru."

„A copak byste neprošel lékařskou prohlídkou?"

Harriman zavrtěl hlavou.

„Krucinál – pokud si můžete dovolit najmout nás, proč jednoduše nepodmáznete pár doktorů Společnosti? Udělalo už to tolik lidí před váma."

Harriman se žalostně usmál. „Já vím, že ano, Charlie, jenže mně by to neprošlo. Víte, jsem až příliš známý. Mé plné jméno zní Delos D. Harriman."

„Cože? Vy jste ten starý D.D.? Ale co je to potom za pitomost; vždyť vlastníte pořádný kus celé Společnosti – vy prakticky jste Společnost. Vždyť vy si můžete dělat, co chcete – pravidla nepravidla."

„Tenhle názor je mezi lidmi dost rozšířený synu, ale je bohužel nesprávný. Bohatí lidé nejsou svobodnější než ostatní – naopak jsou svobodní méně, o hodně méně. Už jsem se o to pokusil, ale zbývající členové správní rady mi v tom zabránili. Bojí se, že by ztratili výsadní licenci. I tak je její udržování stojí značné množství, ehm – výdajů na osobní politické kontakty."

„Teda ať se propadnu, jestli – slyšels to, Macu? Chlapík, co má prachů jako šlupek, a nemůže je utratit na to, co by chtěl."

Mclntyre neodpověděl; čekal, až bude Harriman pokračovat dál.

„Kapitáne Mclntyre, kdybyste měl vhodnou loď, vzal byste mě na Měsíc?"

Mclntyre se podrbal na bradě. „Je to protizákonné."

„Postarám se, aby se vám to vyplatilo."

„To si pište, že by vás vzal, pane Harrimane. To víš, že bys to udělal, Macu. Luna City! Panebože!"

„A proč tak strašně chcete na Měsíc, pane Harrimane?"

„Kapitáne, tohle je jediná věc, po které celý život toužím už od dětských let. Nevím, zda to dokážete pochopit. Vy mladí jste vyrostli ve věku raket, takže je berete stejně samozřejmě jako já brával letadla. Jsem o hodně starší než vy, přinejmenším o padesát let. Když jsem byl ještě dítě, prakticky nikdo nevěřil, že by se člověk někdy mohl dostat na Měsíc. Vy vídáte rakety po celý svůj život, a první z nich přistála na Měsíci, když jste byl ještě kluk. Když jsem byl kluk já, všichni se takovému nápadu jen smáli.

Jenže já v něj věřil – věřil celý život. Čítával jsem Verna a Wellse a Smitha a věřil jsem, že bychom to mohli dokázat – že to dokážeme. Snil jsem o tom, že budu jedním z těch, kteří budou kráčet po povrchu Měsíce, podívají se na jeho odvrácenou stranu a spatří Zemi, jak visí na obloze.

Zvykl jsem si neobědvat, abych mohl zaplatit členské příspěvky do Americké raketové společnosti, protože jsem chtěl věřit, že těmi příspěvky pomáhám přiblížit den, kdy lidstvo dorazí na Měsíc. Byl jsem už starý, když jsme toho cíle dosáhli. Žil jsem déle, než bych měl, ale nedovolím si zemřít, dokud… dokud nevstoupím na měsíční půdu."

Mclntyre vstal a napřáhl k němu pravici. „Vy najděte tu loď, pane Harrrimane. A já ji pro vás budu řídit."

„Hodnej kluk, Macu! Já vám, pane Harrimane, říkal, že přijde k rozumu."

BĚHEM PŮLHODINOVÉHO LETU DO Kansas City Harriman dřímal – dřímal lehkým, neklidným spánkem stáří. Jeho myslí běžely – ve formě zmatených snů – události, které ve svém dlouhém životě prožil. Bylo to tenkrát… ach ano, roku 1910… malý chlapec a teplá letní noc. „Co je to, tati?" – „Halleyova kometa, synku." – „A odkud se tu vzala?" – „Nevím, synku. Odněkud z oblohy." – „Ta je tak krááásná, tati. Chci si na ni sáhnout." – „To asi nepůjde, chlapče."

„Delosi, to mi vážně chceš říct, že jsi všechny peníze, které jsme si šetřili na dům, vložil do té bláznivé raketové společnosti?" – „No tak, Charlotto, prosím! Ta společnost není bláznivá; je to dobrá obchodní investice. Už brzy bude raket plná obloha. Lodě a vlaky budou zastaralé. Podívej, kde jsou dneska lidi, kteří měli dostatek předvídavosti a investovali do Henryho Forda." – „Tohle jsme už probírali mockrát." – „Charlotto, jednou přijde den, kdy se člověk odlepí od Země a vyrazí k Měsíci a ostatním planetám. Tohle je jenom začátek." – „Musíš tak křičet?" – „Promiň, ale…" – „Začíná mě už zase bolet hlava. Až půjdeš spát, snaž se být prosím tě potichu."

Nešel spát. Seděl venku na verandě celou noc až do rána a díval se na měsíční úplněk, jak pluje přes oblohu. Ráno ho čeká peklo, peklo káravého mlčení a vyčítavých pohledů. Ale on se svého cíle nevzdá. Vzdal by se snad všeho ostatního, ale téhle věci ne. Dnešní noc stráví se svým starým přítelem – jen ve dvou. Pátral v té ploché stříbřité tváři. Kde je Mare Crisium? To je legrační, nemůže jej rozeznat. A tak snadno ho pokaždé zahlédl, když byl ještě dítě. Pravděpodobně potřebuje nové brýle – tahle kancelářská práce očím nedělá dobře.

Ale nemusel je vidět – stejně věděl, že tam jsou – Mare Crisium, Mare Fecunditatis, Mare Tranquilitatis – Moře klidu, to by bylo něco pro něj! – Apeniny, Karpaty a starý Tycho s těmi záhadnými paprsky.

Dvě stě čtyřicet tisíc mil – desetkrát by musel objet Zemi, aby tuhle vzdálenost urazil. Člověk určitě dokáže překonat tak malou vzdálenost. Vždyť by přece stačilo jen sáhnout za ty černé jilmy, a mohl by se ho dotknout.

Ale on cestu na Měsíc neurychlí. Na to nemá vzdělání.

„Synu, chci si s tebou vážně pohovořit." – „Ano, mami." – „Vím, že jsi doufal, že půjdeš příští rok na vysokou školu…" (Doufal! Vždyť už několik měsíců nežije pro nic jiného! Půjde na chicagskou univerzitu studovat u profesora Moultona a pak nastoupí na Yerkeskou observatoř k samotnému doktorovi Frostovi!) – „a já v to doufala taky. Jenže tvůj otec už tu není a děvčata rostou; je těžké vás všechny uživit. Vždycky jsi byl hodný chlapec a ze všech sil mi pomáhal. Já vím, že to pochopíš." – „Ano, mami."

„Senzace! Senzace! STRATOSFÉRICKÁ RAKETA PŘISTÁVÁ V PAŘÍŽI! Přééčtěte si detaily." Hubený mužík v brýlích s bifokálními skly chňapne po novinách a pospíchá zpátky do kanceláře. – „Podívej se na tohle, Georgi." – „Cože? Hmm zajímavé, ale co s tím?" – „Copak to nechápeš? Příští krok je cesta na Měsíc!" – „Panebože, ty jsi ale naivka, Delosi. S tebou je ta potíž, že čteš až příliš mnoho těch brakových časopisů. Zrovna minulý týden jsem přistihl syna, jak čte jeden z nich, Stunning Stories se to tuším jmenovalo. Dal jsem mu co proto. Tvoji rodiče měli s tebou udělat totéž." – Harriman zašilhá na svá úzká, ochablá ramena muže středního věku. „Určitě se na Měsíc poletí!" Jeho společník se

směje. „Dělej si, co chceš. Jestli chce děťátko Měsíc, tatínek mu ho určitě snese z oblohy. Ale nezapomínej se přitom starat o obchodní rabaty a zisk – v tom jsou peníze."

Velký vůz s bzukotem prosvištěl po Paseu a zabočil na Armour Boulevard. Starý Harriman se neklidně zavrtěl ve spánku a cosi si mumlal.

„Ale pane Harrimane…" Mladík s notesem byl očividně rozhořčen. Starý muž zachrochtal.

„Slyšel jste? Prodat. Chci proměnit každou akcii, kterou vlastním, co nejrychleji na hotové peníze: Kosmické lety, Kosmická zásobovací společnost, Doly Artemis, Rekreační společnost Luna City, prostě všechno."

„Zahltíte trh. Neuvědomujete si plnou hodnotu toho, co vlastníte, pane."

„Ale uvědomuju, mladíku. Vím, co to udělá – a můžu si to dovolit."

„A co akcie, které jste slíbil Richardsonově observatoři, pane, a Harrimanovu stipendijnímu fondu?"

„Ach ano. Tak ty neprodávejte. Založte nadaci. Už měla být dávno založená. A vyřiďte mladému Kamensovi, ať se postará o papíry. On ví, co chci."

Stínítko vnitropodnikového komunikačního okruhu ožilo. „Ti pánové jsou tady, pane Harrimane."

„Pošlete je dál. To je všechno, Ashley. Už se nenechte rušit." Ashley opustil místnost právě ve chvíli, kdy se objevili McIntyre a Charlie. Harriman vstal a vyšel jim vstříc, aby se s nimi přivítal.

„Pojďte dál, hoši, pojďte. Jsem rád, že vás vidím. Posaďte se. Dejte si doutník."

„Jsme taky moc rádi, že vás vidíme, pane Harrimane," poděkoval Charlie. „Dalo by se vlastně říct, že to bylo zapotřebí."

„Nějaký problém, pánové?" Harriman je přelétl očima. McIntyre odpověděl.

„Ještě stále nám chcete zadat tu práci, pane Harrimane?"

„Jestli chci? To víte, že chci. Vy jste si to rozmysleli?"

„Vůbec ne. Naopak, budeme ji potřebovat – a to hned. Víte, Bezstarostná leží uprostřed řeky Osage a trysku má zaraženou až ve spalovací komoře."

„Propána! Nestalo se vám nic?"

„Ne, jen pár odřenin a škrábanců. Vyskočili jsme včas."

Charlie se zachechtal. „Vlastníma zubama jsem chytil sumce."

Zakrátko se dostali k věci. „Vy dva pro mne koupíte loď. Nemůžu to udělat sám a otevřeně; mí společníci by si domysleli, co mám za lubem, a zabránili by mi v tom. Poskytnu vám tolik peněz v hotovosti, kolik budete potřebovat. Vy se porozhlédnete po trhu a najdete plavidlo, které půjde upravit tak aby tu cestu zvládlo. Vymyslete si nějakou věrohodnou báchorku – třeba že ji kupujete pro nějakého playboye a máte mu ji upravit na luxusní stratosférickou jachtu , nebo že chcete založit turistickou trasu od pólu k pólu. Cokoli – jen aby vás nikdo nepodezříval, že ji chcete přestavět k letu do kosmu.

A jakmile vám na ni ministerstvo dopravy udělí licenci ke stratosférickým letům, dopravíte ji někam do západní pouště – najdu nějaký šikovný pozemek a koupím ho – a pak tam dorazím za vámi. Namontujeme nádrže na kosmické palivo, vyměníme trysky, přístroje a tak dále, až budeme připraveni vyrazit. Co vy na to?"

McIntyre se tvářil pochybovačně. „Dá to dost práce. Charlie, myslíš, že bys něco takového zvládl bez doků a dílen?"

„Pchá – to víš, že zvládl. I s tvou neohrabanou pomocí. Stačí jen dát mi materiál a nářadí a moc mě nehonit. Samo, nebude to žádná krása…"

„Krásu po tobě nikdo nechce. Chci jen loď, která nevyletí do povětří; když zmáčknu startér. Izotopické palivo není žádná legrace."

„Nebouchne to, Macu."

„To jsi o Bezstarostné tvrdil taky."

„To nejni fér, Macu. Nebojte se, pane Harrimane – tamto byl křáp a s tím se taky počítalo. Tentokrát to bude jiné: vrazíme do toho trochu prašulí a mašina pošlape jedna báseň. Žejo, pane Harriman?"

Harriman ho poplácal po rameni. „To víte, že ano, Charlie. Dostanete tolik peněz, kolik jen budete chtít. O to se vůbec nestarejte. A vyhovují vám platy a prémie, jak jsem je navrhl? Nechci, abyste vy

osobně přišli zkrátka.“

„… jak víte, moji klienti jsou jeho nejbližší příbuzní a leží jim na srdci jeho zájem. Prohlašujeme, že chování pana Harrimana během posledních několika týdnů, jak dokládáme četnými důkazy, svědčí nezvratně o tom, že jeho mysl, dříve tak bystrá a schopná, se stala senilní. Žádáme tedy tento ctihodný soud, byť s nejhlubší lítostí a zármutkem, aby prohlásil pana Harrimana za nesvéprávného a ustanovil soudního opatrovníka, který bude bdít nad finančními zájmy pana Harrimana, jakož i jeho budoucích dědiců.“ Advokát se posadil, zjevně spokojen sám se sebou.

Slova se ujal pan Kamens. „Jestli vážený soud dovolí – a jestli můj ctěný kolega opravdu skončil, rád bych jen upozornil, že vše, co ho v této kauze zajímá, prozradil v několika posledních slovech. ‚Finanční zájmy jeho budoucích dědiců.‘ Předkladatelé návrhu se očividně snaží násilím přimět mého klienta k zaopatření všech svých neteří, synovců i množství dalšího příbuzenstva tak, aby mohli strávit zbytek života v luxusu, který si nijak nezasloužili. Manželka mého klienta svého času místopřísežně prohlásila, že nemají žádné děti. Protistrana připustila, že můj klient již dávno štědře zaopatřil své sestry i jejich děti a postaral se o pravidelnou roční rentu těm, kteří jsou bez prostředků.

Jenže dnes se všichni jako supi – a hůř než supi, protože ti alespoň nechají svou oběť v klidu zemřít – vrhají na mého klienta a snaží se mu zabránit, aby si posledních pár roků svého života užíval svého majetku tak, jak se mu zlíbí. Je pravda, že můj klient prodal veškerá svá aktiva a akcie – překvapuje vás však že se muž jeho věku touží stáhnout na odpočinek? Je pravdou, že utrpěl, účetně vzato, nějaké ztráty při prodeji těchto papírů. Jenže, jak praví stará pravda, hodnota věci je to, co věc člověku přináší – ne to, kolik teoreticky stojí. Pan Harriman se tedy rozhodl odejít na odpočinek, a žádal hotové peníze. Je na tom snad něco divného?

Připouštíme, že o těchto krocích odmítl diskutovat se svým – tak vřele ho milujícím – příbuzenstvem. Ale který zákon, vyhláška či nařízení požaduje po člověku, aby se o čemkoli radil se svými neteřemi?

Žádáme proto tento soud, aby potvrdil právo mého mandanta dělat, co sám uzná za vhodné, aby odmítl návrh protistrany a přiměl jeho šťouravé příbuzenstvo, aby se staralo o své vlastní záležitosti.“

Soudce sejmul brýle a zamyšleně se jal je čistit.

„Pane Kamensi, tento soud si cení osobní svobody stejně vysoko jako vy, a můžete si proto být jist, že každé rozhodnutí, ke kterému dospěje, bude pouze a jenom v zájmu vašeho klienta. Je ovšem pravda, že lidé stárnou a propadají senilitě, a v takových případech je nutno chránit je před důsledky vlastního počínání.

Ponechávám si čas na důkladné zvážení do zítřka. Líčení je skončeno.“

Úryvek z novin Kansas City Star.

„VYSTŘEDNÍ MILIONÁR ZMIZEL“

„…. na další soudní jednání se však už nedostavil. Soudní zřízenci se vrátili z míst, kde se Harriman obvykle zdržuje, se zprávou, že nebyl spatřen už druhý den. Na starce byl vydán příkaz k předvedení a zatykač pro pohrdání soudem. Má se za to, že…“

Východ slunce v poušti povzbudí trávení líp než vyhrávající džezová kapela. Charlie tuto pravdu potvrdil posledním velkým plátem šunky, který si položil na chleba. Harriman nabídl oběma mužům doutník a sám si jeden vzal také.

„Můj doktor tvrdí, že tahle věcička neprospívá zdraví,“ poznamenal, když si jej zapaloval, „ale od té doby, co jsem tu s vámi, hoši, kouřím jeden za druhým a daří se mi tak dobře, že mu jen těžko můžu věřit.“ Vtáhl do sebe oblak modrošedého kouře a pokračoval ve svých hlasitých úvahách. „Myslím, že lidské zdraví nezáleží až tak na tom, co člověk dělá, jako spíš zda to dělá rád a s chutí. A já dělám to, co dělat chci – a tak to dělám rád.“

„Víc člověk od života ani chtít nemůže,“ přitakal Mclntyre.

„Tak jak to vypadá, hoši?“

„Z mého pohledu už jsme ve finiši,“ hlásil Charlie. „Dokončili jsme druhé tlakové zkoušky nových nádrží a palivového potrubí. Pozemní testy jsou hotové, s výjimkou kalibrace. Ale to nebude trvat dlouho – pokud nebudou nějaké mouchy, mám to v cajku za čtyři hodiny. Co ty, Macu?“

Mclntyre odpočítával na prstech. „Zásoby jídla a vody jsou už na palubě. Tři skafandry použitelné do vakua, náhradní díly a nářadí. Zdravotnický materiál. Standardní vybavení pro stratosférické lety tu už bylo, když jsme loď koupili. Ještě ale nedorazila nejnovější hvězdářská ročenka se souřadnicemi Měsíce."

„A kdy má dorazit?"

„Každou chvíli – už tu měla být. Ale zas tak moc to nevadí. Ty řeči o tom, jak náročná je navigace v kosmu, jsou jen bublina na oblafnutí publika. Koneckonců svůj cíl člověk vidí – ne jako na moři. Dejte mi sextant a kvalitní radar a já mašinu dovedu na kterékoli místo na Měsíci bez jediného pohledu do almanachu nebo tabulky hvězd – stačí mi k tomu jen znát obecné rychlosti kosmických těles."

„Vykašli se na sebechválu, Kolumbe," uťal ho Charlie, „věříme ti, že jsi nejlepší pilot a navigátor ve Sluneční soustavě. Chtěls nám tím říct, že jsi připravenej. Je to tak?"

„Je."

„Když je to tak, tak tu kalibraci udělám ještě dneska večer. Začínám bejt nervózní – všechno jde až moc hladce. Když přiložíte ruku k dílu, můžem bejt do půlnoci v posteli."

„O.K. – jen dokouřím doutník."

Chvíli tiše pokuřovali; mysleli na blížící se cestu a na vše, co pro ně znamená. Starý Harriman se snažil potlačit vzrušení, které ho ovládlo tváří v tvář naplnění svého životního snu.

„Pane Harriman…"

„Ano? Copak je, Charlie?"

„Jak to má člověk udělat, aby zbohatl tak jako vy?"

„Jak zbohatnout? Ani nevím; nikdy jsem se nesnažil zbohatnout. Nikdy jsem nechtěl být bohatý nebo známý nebo něco takového."

„Cože?"

„Ne: jen jsem vždycky toužil zůstat naživu dostatečně dlouho, abych se všech těchhle věcí dožil. Nebylo to tenkrát nic divného – všude kolem byli kluci jako já – stavěli rádia, teleskopy a podomácku stloukali letadla. Měli jsme vědecké kluby, laboratoře ve sklepě a sdružení scifistů – kluků, kteří si mysleli, že v jednom čísle nějakého sci-fi magazínu je víc romantiky než v celoživotním díle Alexandra Dumase. Nechtěli jsme se stát hrdiny – ani vydělat přes noc milióny. Jen jsme chtěli stavět kosmické lodě. Tedy aspoň někteří."

„Teda páni, vod vás to zní docela jako vzrůšo."

„Taky že to bylo vzrůšo, Charlie. Přes své temné chvilky to bylo nádherné, romantické století. A každým rokem bylo nádhernější a romantičtější. Ne, nechtěl jsem být bohatý; chtěl jsem se jen dožít toho, až poletí lidé ke hvězdám, a pokud mi bude Bůh milostiv, podívat se na Měsíc sám."

Opatrně odklepl na palec dlouhý popel z doutníku na talířek. „Byl to dobrý život. Nemůžu si stěžovat."

MCINTYRE ODSTRČIL ŽIDLI. „Tak pojď, Charlie, jestli už jsi hotový."

„O.K."

Všichni vstali. Harriman chtěl něco říci, ale pak se chytil za prsa a jeho tvář zbělela jako křída.

„Chyť ho Macu, ať neupadne!"

„Kde má léky?"

„V kapse u vesty."

Uložili jej na gauč, rozlomili v kapesníku malou skleněnou ampulku a přidrželi mu ji pod nosem. Těkavá látka v ampuli mu zřejmě trochu pomohla; do tváří se mu vrátila trocha barvy. Udělali, co pro něj udělat mohli, a pak čekali, až nabude vědomí.

Charlie prolomil stísněné ticho. „Macu, tohle nepůjde."

„Proč ne?"

„Byla by to vražda. Nemá šanci vydržet zrychlení po startu."

„Možná, že ne – ale chce to. Slyšel jsi ho."

„Ale to přece nemůžem dopustit."

„A proč ne? Nikdo nemůže člověku zakázat, aby riskoval život, pokud ho opravdu riskovat chce –

ani ty, ani ta zatracená paternalistická vláda.“

„To je jedno; prostě z toho nemám dobrej pocit. Je to takovej pápěrka – nic nevydrží.“

„A co s ním tedy chceš udělat? Poslat ho zpátky do Kansas City, kde ho ty hyeny nechají zavřít do cvokhausu a kde umře steskem a lítostí?“

„Ne-e. To ne.“

„Tak se zvedni a běž udělat ty poslední testy. Já u něj zůstanu.“

Následujícího rána projelo vraty ranče rychlé terénní auto a zastavilo před domem. Vylezl z něj rozložitý muž s rozhodnou, ale laskavou tváří a oslovil McIntyra, který se mu vydal vstříc.

„Vy jste James McIntyre?“

„A co má být?“

„Jsem zástupce místního šerifa. Mám na vás zatykač.“

„Z čeho jsem obviněný?“

„Z pokusu o porušení kosmického preventivního zákona.“

K dvojici hovořících se přidal i Charlie. „Co se děje, Macu?“

Odpověděl zástupce šerifa. „Vy budete zřejmě Charles Cummings. Na vás mám zatykač taky. A ještě jeden na muže jménem Harriman, a také soudní příkaz zapečetit vaši kosmickou loď.“

„Žádnou kosmickou loď nemáme.“

„A co je to támhle pod tím přístřeškem?“

„Stratojachta.“

„Vážně? Dobrá, pak tedy zapečetím ji a pečeť odstraním, až vydáte tu kosmickou loď. Kde je Harriman?“

„Támhle vevnitř.“ Charlie cítil potřebu ukázat na dům, nedbaje McIntyrova zamračení.

Zástupce šerifa otočil hlavu. Charlie se očividně trefil zcela přesně, protože se muž zákona zhroutil na zem bez jediného hlesnutí. Charlie stál nad ním, třel si klouby a nešťastně se šklebil.

„Zatracená práce – zase sem si narazit ten prst, co sem si zlomil při kriketu. Ten to fakt odskáče pokaždý.“

„Odnes tátu do kabiny,“ uťal ho McIntyre, „a připoutej ho do závěsné sítě.“

„Provedu, kapitáne.“

Pomocí traktoru vytáhli loď z hangáru, obrátili ji a vyjeli s ní na pouštní pláň, aby měli dost místa při startu.

Vlezli dovnitř. McIntyre z okénka viděl zástupce šerifa; ležel v poutech před domem a ponuře se dívat za nimi.

Mclntyre si zapnul pásy, upravil si výstroj a řekl do trubky, přenášející jeho hlas do strojovny. „Všechno připraveno, Charlie?“

„Připraveno, kapitáne. Ale ještě nemůžem odstartovat, Macu – ještě jsme nepojmenovali loď!“

„Na pověry není čas!!“

Zaslechli slabý Harrimanův hlas. „Nazvěte ji Náměsíčník – je praštěná stejně jako já!“

McIntyre opřel hlavu do měkkého čalounění, stiskl dva z knoflíků a pak v rychlém sledu ještě tři další. Náměsíčník se vznesl k obloze.

„Jak je vám, táto?“

Charlie úzkostlivě pátral v starcově tváři. Harriman si olízl rty a podařilo se mu vypravit: „Je to dobrý, synku. Nemůže to být lepší.“

„Akceleraci máme za sebou – to byla nejhorší část. Odepnu vám pásy, abyste se mohl trochu hýbat. Ale mám dojem, že radši zůstanete v té síti.“ Zatahal za přezky pásů. Harriman zpola potlačil zasténání.

„Copak je vám, táto?“

„Nic. Vůbec nic. Jen na tenhle bok mi dávej pozor.“

Charlie přeběhl prsty po starcově boku jemným, zkušeným hmatem mechanika. „Mě neoblafnete, táto. Ale tady s tím moc neudělám – musíte vydržet do přistání.“

„Charlie…“

„Ano, táto?“

„Nemohl bych k okénku? Chci se dívat na Zemi.“

„Ještě nejni nic vidět; zem je schovaná za lodí. Ale jak se obrátíme, přišoupnu vás k oknu. Víte co? Já vám dám prášek pro spaní; a až bude něco vidět, vzbudíme vás.“

„Ne!“

„Cože?“

„Chci zůstat vzhůru.“

„Jak je libo, táto.“

Charlie přešplhal jako opice do nosu lodi a zavěsil se na opěradlo pilotova křesla. McIntyre k němu vyslat tázavý pohled.

„Ale jo, je naživu, o to nic,“ hlásil Charlie, „ale v dost mizerným stavu.“

„Jak moc?“

„V každým případě má pár polámanejch žeber. Možná ještě něco – nevím. Nejsem si jistej, jestli tenhle výlet přežije, Macu. Srdíčko mu tluče moc divoce.“

„Přežije, Charlie. Je to tvrdý chlapík.“

„Tvrdej? Je křehoučkej jak kanár.“

„To jsem nemyslel. Je tvrdý tam vevnitř – na duši. A o to jde.“

„Ale i tak bys měl přistávat jemně, pokud chceš doletět bez ztrát na posádce.“

„To taky budu. Udělám jeden okruh kolem Měsíce a pak začnu klesat po spirále. Paliva máme myslím dost.“

Nacházeli se hluboko ve vesmíru a na palubě vládl stav beztíže. McIntyre otočil loď a Charlie se vrátil, aby přesunul Harrimana i se sítí k okénku. McIntyre stabilizoval loď kolmo na směr letu a s ocasem otočeným ke Slunci a pak nakrátko zapálil dvě protilehlé tangenciální trysky, aby lodi udělil pomalou rotaci a vytvořil tak umělou gravitaci. Původní stav beztíže způsobil starému muži nevolnost, charakteristickou to reakci nezkušeného organismu, a pilot si přál ušetřit svého pasažéra veškerého nepohodlí, které nebylo nutné.

Jenže Harriman se vůbec nestaral o stav svého žaludku. Bylo to takové, jak si už mnohokrát ve svých snech představoval. Měsíc majestátně přeplul před okénkem, větší, než jak ho kdy spatřil, a všechny moře a krátery na něm byly jasně patrné. Jak loď pokračovala v pomalém otáčení, Měsíc ustoupil Zemi. Vypadala ještě mnohem krásněji než na obrázcích; velká, mnohokrát větší, než jak se jeví Měsíc pozemským červům, barevnější a půvabnější než Měsíc ve své fádní stříbrnosti. Nad atlantickým pobřežím Ameriky právě vycházelo slunce – linie stínu ořezávala pobřeží Severní Ameriky, roztínala Kubu vedví a zahalovala temnotou celou Jižní Ameriku s výjimkou západního břehu. Vychutnával sytou modř Tichého oceánu, vnímal měkkou zeleň a hněď kontinentů, obdivoval modrobílý chlad polárních čepiček. Kanada a severské státy byly zahaleny mraky, rozsáhlou oblastí nízké oblačnosti, jež se táhla přes celý kontinent. Jeho očím však zářila oslňující bělí snad ještě víc než polární sníh a led.

Jak se loď pomalu otáčela dál, Země zmizela ze zorného pole a celý prostor před Harrimanovýma očima vyplnily hvězdy – tytéž hvězdy, jaké znal odedávna, ale jasnější a svítící stále a bez mrkání na pozadí dokonalé, syté černi. Pak se před něj opět vyhoupl Měsíc, jako by i on žádal o trochu Harrimanovy pozornosti.

Byl dokonale, plně šťasten – tak, jak se to většině lidem nikdy nepodaří, i kdyby žili sebedéle. Cítil se, jako by v něm ožíval jeden každý člověk, který kdy žil na jeho rodné planetě a který někdy zvedl oči ke hvězdám a zatoužil k nim vzlétnout.

Jak hodiny ubíhaly, díval se, podřimoval a snil. Nakonec však musel upadnout do hlubšího spánku, možná do deliria, neboť se náhle překvapeně probudil a měl dojem, že na něj volá jeho žena Charlotte: „Delosi! Pojď domů! Ještě v té noční zimě nastydneš.“

Ubohá Charlotte! Byla mu dobrou ženou, opravdu dobrou. Byl si jist, že jediné, čeho se před svou smrtí opravdu bála, byla obava, že se její manžel o sebe nedokáže sám postarat. Nebylo její vinou, že nesdílela to, o čem snil a po čem toužil.

Charlie nastavil Harrimanovu houpací síť tak, že její obyvatel mohl sledovat z okénka na pravoboku Měsíc i ve chvíli, kdy prolétli nad jeho odvrácenou stranou. Starý muž hledat očima místa, tak dobře známá z tisíce fotografií; díval se s nostalgickým potěšením, jako by se vracel do svého rodného kraje. McIntyre s lodí pozvolna klesal. Přehoupli se opět na stranu přivrácenou k Zemi a chystali se přistát v Mare Fecundatis, nějakých deset mil od Luna City.

Nebylo to tak špatné přistání, když vezmeme v úvahu všechny okolnosti. Pilot musel dosednout bez navigace z řídící věže, a neměl ani druhého pilota, který by mu hlídal radar. V úzkostlivé snaze přistát co nejjemněji minul zvolený cíl o nějakých třicet mil. Dělal, co jen za daného stavu mohl; i tak to však trochu drclo.

Vzápětí poté, co dosedli a rozvířený prach se usadil, objevil se v pilotní kabině Charlie.

„Jak je pasažérovi?“ vyptával se Mac.

„Půjdu se podívat, ale za moc to asi stát nebude. To přistání nebylo nic moc, Macu.“

„Hergot, dělal jsem, co jsem mohl.“

„Já vím, kapitáne. Zapomeň na to.“

Pasažér však byl živý a při vědomí, přestože krvácel z nosu a u rtů měl růžovou pěnu. Chabě se snažil dostat se ven ze svého kokonu. Pomohli mu.

„Kde jsou skafandry?“ To bylo první, co řekl.

„Klid, pane Harrimane. Ještě nemůžete ven. Musíme vás nejdřív ošetřit.“

„Dejte mi ten skafandr! Ošetřování může počkat.“

Tiše ho poslechli. Levou nohu měl prakticky bezvládnou, a tak jej museli na cestě do přechodové komory podpírat, z každé strany jeden. Ani na Zemi však příliš nevážil a nějakých dvacet liber, které mu z jeho váhy zanechala slabá lunární gravitace, nebylo pro dva statné muže žádným břemenem. Vyhledali vhodné místo asi padesát yardů od lodi, kde ho mohli položit, a nechali jej, aby se dosyta vynadíval, hlavu podepřenou kusem strusky.

McIntyre přiložil přilbu těsně k přilbě starce a zakřičel: „Klidně se tu pokochejte – my zatím připravíme potřebné věci na cestu do města. Je to jen kousek – nějakých čtyřicet mil – a potřebujeme doplnit zásoby vzduchu, potravin a vody. Za chvilku jsme zpátky.“

Harriman beze slova kývl a sevřel jejich rukavice stiskem, překvapivě silným na tak slabé tělo.

Tiše a klidně seděl, ruce tiskl k měsíční půdě a vnímal nezvykle malou váhu svého těla vůči podložce, na níž spočívalo. Po dlouhé době se konečně v jeho srdci usídlil mír. Rány jej přestaly bolet. Byl konečně tam, kam se toužil dostat – konečně došel tam, kam jej to celý život táhlo. Nad západním obzorem visela Země v poslední čtvrti, velký modrozelený srpek. Nad jeho hlavou zářilo z temné, hvězdnaté oblohy Slunce. A pod nohama se mu rozprostíral Měsíc, pravá a nefalšovaná měsíční půda. Je na Měsíci!

Položil se na záda a dovolil vlně uspokojení, aby jej zalila jako pomalý teplý proud, pronikající až do morku kostí.

Na okamžik ztratil kontakt s okolním světem a znovu měl pocit, jako by kdosi zavolal jeho jméno. Je to hloupé, pomyslel si. Stárnu – hlava mi už neslouží.

V kabině zatím Charlie a Mac montovali dohromady nosítka a vystýlali je měkkým materiálem. „Tak, to bude stačit,“ usoudil Mac. „Měli bychom dojít pro tátu a pak můžeme vyrazit.“

„Já pro něj dojdu,“ nabídl se Charlie. „Vezmu ho rovnou do náručí – stejně skoro nic neváží.“

Charlie byl pryč déle, než by McIntyre očekával. Posléze se přece jen vrátil – sám. Mac na něj čekal u přechodové komory a při pohledu na prázdné paže svého přítele odklopil helmu. „Něco se stalo?“

„Na ty nosítka zapomeň. Už je nebudem potřebovat. Jo,“ pokračoval, „myslím to vážně. Táta už to má za sebou. Udělal jsem, co bylo potřeba.“

McIntyre se beze slova shýbl a uchopil široké lyže, nezbytné k chůzi měsíčním prachem. Charlie následoval jeho příkladu. Nato hodili náhradní láhve na vzduch kamsi přes rameno a vyšli ven.

Nenamáhali se ani zavřít za sebou přechodovou komoru.

Dlouhá hlídka

„Ze základny na Měsíci odstartovalo devět lodí. Jakmile se ocitly ve vesmíru, osm utvořilo kruh kolem té nejmenší. Setrvaly v této formaci po celou cestu na Zemi.

Malá loď na sobě měla admirálské znaky, přesto však uvnitř nebyl žádný život. Nebyla to ani osobní loď, ale bezpilotní, loď řízená robotem, určená k přepravě radioaktivního nákladu. Tentokrát nenesla nic než olověnou rakev – a Geigerův přístroj, který ani na chvilku neutichl.“

Z úvodníku Deset let poté, film 38, 17. června 2009, archiv New York Times

Johnny Dahlquist vyfoukl kouř na Geigerův přístroj. Křivě se ušklíbl a zkusil to znovu. Teď už bylo celé jeho tělo radioaktivní. Dokonce i jeho dech, kouř z cigarety by mohl Geigerův přístroj rozeznít.

Jak dlouho tu byl? Čas na Měsíci mnoho neznamenal. Dva dny? Tři? Týden? Vrátil se v duchu zpět: posledním jasným časovým bodem v jeho mysli bylo, když pro něj poslal zástupce velitele, hned po snídani.

„Nadporučík Dahlquist, hlásím příchod.“

Plukovník Towers vzhlédl. „Ach, John Ezra. Posaď se, Johnny. Cigaretu?“

Johnny se posadil, zmatený, ale polichocený. Obdivoval plukovníka Towerse pro jeho duchaplnost, schopnost velet a pro jeho bojové záznamy. Johnny neměl žádný bojový záznam, byl pověřen, aby dokončil svůj doktorát z jaderné fyziky a teď vykonával funkci druhého jaderného důstojníka na základně na Měsíci.

Plukovník chtěl hovořit o politice, Johnny byl na rozpacích. Konečně Towers přešel k věci, nebylo bezpečné (jak řekl) nechávat řízení světa v rukou politiků, moc musí být udržována důmyslně vybranou skupinou. Zkrátka – Stráží.

Johnnyho to spíše překvapilo než šokovalo. Jako abstraktní myšlenky připadaly Towersovy názory přijatelně. Společnost národů se zhroutila, co uchrání Organizaci spojených národů, aby se také nerozpadla, což by vedlo k další světové válce. „A víš, jak by taková válka mohla být zlá, Johnny.“

Johnny souhlasil. Towers řekl, že je rád, že Johnny porozuměl. První jaderný důstojník by mohl práci zvládnout, ale je lepší mít oba odborníky. Johnny se prudce napřímil. „Vy s tím hodláte něco dělat!“ Myslel, že zástupce mluví jen tak.

Towers se usmál. „Nejsme politici, abychom jenom mluvili. My jednáme.“

Johnny hvízdl. „Kdy to začne?“

Towers přepnul spínač. Johnnyho překvapilo, když uslyšel svůj hlas a pak rozpoznal, že nahraná rozmluva pocházela ze společné jídelny druhých důstojníků. Tu politickou debatu si pamatoval a neúčastnil se jí… také dobrá věc. Ale to, že jsou sledováni, ho rozhořčilo.

Towers nahrávku vypnul. „Už jsme jednali,“ pronesl. „Víme, kdo je spolehlivý a kdo ne. Vezměte si Kellyho,“ pokynul směrem k reproduktoru. „Kelly je politicky nedůvěryhodný. Všiml sis, že nebyl na snídani?“

„Co? Myslel jsem, že je na hlídce.“

„Dny, kdy Kelly držel hlídku, jsou pryč. Ale uklidni se, neublížili jsme mu.“

Johnny si to promyslel. „Na kterém seznamu jsem já?“ zeptal se. „Spolehlivý nebo nespolehlivý?“

„U tvého jména je otazník. Celou dobu jsem však říkal, že na tebe je spolehnutí.“ Podmanivě se usmál. „Neuděláš ze mě lháře, Johnny?“

Dahlquist neodpověděl, Towers ostře pronesl: „Tak a teď – co si o tom myslíš? Vyjádři se.“

„Dobře, pokud chcete znát můj názor, ukousli jste si příliš velké sousto. I když je pravda, že základna na Měsíci ovládá Zemi, samotná základna je pro loď snadným cílem. Jedna bomba – a hotovo!“

Towers zvedl nějakou zprávu a podal mu ji, stálo na ní: MÁM VAŠE ČISTÉ PRÁDLO – ZACK. „To znamená, že všechny bomby na Trygve Lie byly vyřazeny z provozu. Mám zprávy ze všech lodí, kterých se bylo třeba obávat.“ Vstal. „Uvažte to a přijďte za mnou po obědě. Major Morgan potřebuje vaši pomoc, aby na bombách změnil řídící frekvence.“

„Řídící frekvence?“

„Ovšem. Nechceme, aby se s bombami něco stalo dříve, než zasáhnou cíl.“

„Cože? Říkal jste, že úmyslem je válce zabránit.“

Towers se tomu vyhnul. „To nebude válka, jen psychologická demonstrace síly, jedno nebo dvě bezvýznamná města. Malé krveprolití, které zabrání celosvětové válce. Jednoduché počty.“

Položil ruku na Johnnyho rameno. „Nejsi útlocitný, jinak bys nebyl jaderným důstojníkem. Mysli na to jako na chirurgický zákrok. A mysli na svou rodinu.“

Johnny Dahlquist myslel na svou rodinu. „Prosím, pane, chci vidět velícího důstojníka.“

Towers se zamračil. „Komodor není k dispozici. Jak víš, mluvím za něj. Přijď za mnou znovu po obědě.“

Komodor zcela určitě nemohl být k dispozici, komodor byl mrtev. To však Johnny nevěděl.

Dahlquist šel zpátky do jídelny, koupil si cigarety, posadil se a zapálil si. Vstal, zamáčkl nedopalek a zamířil k přetlakové komoře na západní straně základny. Tam si oblékl svůj skafandr a šel k hlídce u dveří. „Otevři to, Smitty.“

Voják vypadal překvapeně. „Nemůžu nikoho pustit na povrch bez rozkazu plukovníka Towerse, pane. Vy jste o tom neslyšel?“

„Ale ano! Dej mi knihu rozkazů.“ Dahlquist ji převzal, napsal si pro sebe propustku a podepsal ji „na příkaz plukovníka Towerse“. Dodal: „Raději zavolej zástupce velitele a ověř si to.“

Voják si to přečetl a strčil knížku do kapsy. „Není třeba, nadporučíku. Vaše slovo stačí.“

„Nerad obtěžuješ zástupce velitele, co? Nevymlouvej se.“ Vstoupil dovnitř, zavřel vnitřní dveře a čekal, až se vzduch odčerpá.

Na povrchu Měsíce zamžoural do světla a pospíchal ke stanovišti přepravních raket, vozidlo čekalo. Vtěsnal se dovnitř, stáhl ochranný kryt a stiskl startovací tlačítko. Raketové vozidlo vyletělo kupředu ke kopcům, proletělo jimi a objevilo se na pláni, která byla posetá raketovými střelami jako dort svíčkami. Rychle se však dostalo do dalšího tunelu, který vedl mezi větším množstvím pahorků. Pak vozidlo zpomalilo, zvedal se mu přitom žaludek. Pak zastavilo v podzemní zbrojnici určené pro atomové bomby.

Když Dahlquist vylezl ven, zapnul si přenosnou vysílačku. Strážce u vchodu oblečený ve skafandru si připravil zbraň. Dahlquist řekl: „Dobré ráno, Lopezi,“ a prošel kolem něj k přetlakové komoře. Stisknul otvírání.

Hlídač mu pokynul, aby se vrátil. „Hej! Nikdo nepůjde dovnitř, dokud to zástupce velitele nenařídí.“ Posunul si zbraň, zašmátral v brašně a vyndal papír. „Přečtěte si to, nadporučíku.“

Dahlquist papír odstrčil. „Sám jsem ten rozkaz navrhoval. Ty si ho přečti, špatně sis ho vyložil.“

„Nevím v čem, nadporučíku.“

Dahlquist popadl papír, přelétl ho pohledem a pak ukázal na jednu řádku. „Vidíš? ‚Mimo osoby výslovně určené výkonným důstojníkem.‘ To jsou jaderní důstojníci, major Morgan a já.“

Strážce vypadal ustaraně. Dahlquist pronesl: „Zatraceně, najdi si heslo ‚výslovně určený‘ – máš to v trvalých příkazech pod ‚Místnost s bombami, Zabezpečení, Postupy‘. Neříkej mi, že jsi je nechal na ubikacích?“

„To ne, pane! Vzal jsem si je.“ Strážce sáhl do brašny. Dahlquist mu podal dokument zpátky, hlídač si ho vzal, zaváhal, pak si opřel zbraň o bok, přendal si list do levé ruky a pravou prohrabával brašnu.

Dahlquist popadl pušku, strčil ji strážci mezi nohy a trhnul. Potom zbraň zahodil a zmizel v přetlakové komoře. Když zabouchl dveře, uviděl, že strážce se postavil na nohy a sahá po zbrani na boku. Zaklapl západku na zavírání vnějších dveří a ucítil v prstech chvění, jak do dveří narazila střela.

Vrhnul se k vnitřním dveřím, škubnul kovovou pákou, pak spěchal zpět k vnějším dveřím a pověsil se na rukojeť. Náhle ucítil, že se hýbe. Strážce ji tlačil nahoru, nadporučík tiskl dolů, jen svou vahou, sníženou měsíční gravitací. Před jeho očima rukojeť pomalu stoupala.

Z místnosti s bombami vrazil do přetlakové komory ventilem vzduch. Když se tlak v komoře začal vyrovnávat tlaku ve skafandru, ucítil Dahlquist, jak mu skafandr lne k tělu. Přestal se namáhat a nechal hlídače, aby rukojeť zvedl. Už na tom nezáleželo, třináctitunový tlak vzduchu teď držel dveře zavřené.

Na vnitřních dveřích, které vedly do místnosti s bombami, zajistil otevírání tak, aby se nemohly zavřít. Dokud byly otevřené, přetlaková komora nemohla pracovat a nikdo nemohl dovnitř.

Před ním v místnosti se nacházely atomové bomby, jedna na každou raketovou střelu, rozmístěny byly v řadách dost daleko od sebe, aby se zabránilo případné samovolné řetězové reakci. Byly to nejstrašlivější věci v dosud známém vesmíru, ale zároveň i jeho děti. Postavil se mezi ně a každého, kdo by je chtěl zneužít.

Teď však, když už se dostal až sem, neměl žádný plán, jak svou dočasnou výhodu využít.

Reproduktor na zdi ožil. „Hej! Nadporučíku! Co se děje? Zbláznil jste se?“ Dahlquist neodpovídal. Nechal Lopeze v nejistotě, o to déle mu bude trvat, než vymyslí, co má dělat. A Johnny Dahlquist potřeboval každou minutu. Lopez pokračoval v protestech. Nakonec zmlknul.

Johnny uposlechl naléhavého nutkání nedovolit, aby bomby –jeho bomby! – použili jako „demonstraci na bezvýznamných městech“. Ale co dál? Dobrá, Towers se nemůže dostat přes komoru. Johnny by tu čekal klidně celou věčnost.

Neobelhávej sám sebe, Johne Ezro! Towers by se mohl dostat dovnitř. Použil by proti vnějším dveřím nějakou silnou výbušninu, pak by vzduch unikl ven – náš milý Johnny by se zadusil krví z prasklých plic a bomby by tu zůstaly nedotčené. Byly zkonstruovány tak, aby vydržely cestu z Měsíce na Zemi, vakuum by jim vůbec neuškodilo.

Rozhodl se zůstat ve skafandru, snížení tlaku po výbuchu by na něj nepůsobilo. Začal o tom přemýšlet, jeho volbou byla smrt stářím.

Nebo by mohli provrtat díru, nechat vzduch uniknout a otevřít dveře, aniž by komoru roztřískali. Nebo by Towers dokonce mohl nechat postavit novou přetlakovou komoru před tou starou. Nepravděpodobné, pomyslel si Johnny, státní převrat záležel na rychlosti. Towers téměř jistě zvolí nejrychlejší cestu – odstřelení. A Lopez právě teď nepochybně volá na základnu. Patnáct minut, než si Towers oblékne skafandr a dostane se sem, možná méně – pak bum! a je po legraci.

Patnáct minut.

Během patnácti minut by bomby mohly znovu padnout do rukou spiklenců, během patnácti minut musí bomby vyřadit.

Atomová bomba jsou jen dva nebo více kousků štěpného kovu, jako například plutonia. Když jsou odděleny, nejsou výbušné o nic víc než libra másla, spojené dohromady vybuchnou. Složitost spočívala v použitých mechanismech, obvodech a pouzdře, které je měly dostat k sobě určitým způsobem, v přesný čas a na požadovaném místě.

Tyto obvody, které jsou „mozkem“ bomby, jdou snadno zničit – ale bomba samotná velice těžko, protože je velice jednoduchá. Johnny se rozhodl rozbít co nejrychleji „mozky“. Jediné nářadí, které měl po ruce, bylo to, co se používalo k manipulaci s bombami. Kromě Geigerova přístroje, reproduktoru na komunikačním okruhu, televizního spojení se základnou a samotných bomb, byla místnost prázdná. Bomba, na které se mělo pracovat, se vždy odnesla někam jinam – ne ze strachu před výbuchem, ale aby se omezilo ozáření zaměstnanců. Radioaktivní materiál je ukrytý v „pěchovadle“ – v těchto bombách to bylo zlato. Zlato zadržuje alfa, beta i většinu smrtícího gama záření, nikoli však neutrony.

Nestálé, toxické neutrony, které plutonium uvolňovalo, musely unikat, jinak by následovala řetězová reakce a výbuch. Místnost byla omývána neviditelným a téměř nezjistitelným deštěm neutronů. Tohle místo bylo zdraví škodlivé, předpisy vyžadovaly, aby tu člověk strávil jen nezbytně nutnou dobu.

Geigerův přístroj tikal kvůli záření „z okolí“, kosmickým paprskům, pozůstatku záření v měsíční kůře a druhotné radioaktivitě způsobené všudypřítomnými neutrony. Volné neutrony mají ošklivou vlastnost zamořit všechno, na co dopadnou, to se stane radioaktivním, ať už je to betonová zeď nebo lidské tělo. Za čas by místnost musela být zrušena.

Dahlquist otočil knoflíkem na Geigerově přístroji a ten přestal tikat. Použil tlumící okruh, aby vyloučil současnou úroveň rušivého záření „z okolí“. Nepříjemně mu to připomnělo nebezpečí, které mu tady hrozí. Vyndal film zaznamenávající míru ozáření, který u sebe nosil každý, kdo zacházel s radioaktivním materiálem, film ihned zobrazoval stav a když sem přišel, byl čerstvý. Nejcitlivější konec už slabě ztmavl. V polovině film protínala červená čára. Kdyby byl nositel tohoto filmu teoreticky vystaven během týdne takovému množství záření, aby film ztmavl až k této čáře, byl by, jak si Johnny připomněl, „mrtvý muž“.

Nepoužil těžkopádný skafandr, potřeboval rychlost. Udělat co musí a vzdát se, je lepší být vězněm, než zůstávat na místě tak „horkém“ jako je tohle.

Z regálu na nářadí popadl oblé kladivo a dal se do díla, přestal jen na chvilku, aby vypnul televizní přenos. První bomba ho rozrušila. Začal rozbíjet krycí desku „mozku“, pak toho nechal, protože ho zaplavil pocit nechuti. Celý život si jemných přístrojů vážil.

Dodal si odvahy a rozmáchl se, sklo zacinkalo, kov zaskřípal. Jeho nálada se změnila, začal pociťovat odporné potěšení z ničení. S nadšením dělal tu práci, rozmachoval se, rozbíjel, ničil!

Byl do toho tak zabraný, že hned ani neslyšel, když se ozvalo jeho jméno. „Dahlquiste! Odpověz mi! Jsi tam?“

Otřel si z čela pot a pohlédl na obrazovku. Hleděl z ní Towersův znepokojený obličej.

Johnny byl šokován zjištěním, že rozbil pouze šest bomb. Chytí ho snad dříve než to bude moci dokončit? Ach, ne! Musí to dokončit. Protahuj to, synu, protahuj! „Ano plukovníku? Volal jste mě?“

„No jistě! Co má tohle znamenat?“

„Omlouvám se, plukovníku.“

Výraz Towersova obličeje se trochu uvolnil. „Zapni si televizní snímač, Johnny, nevidím tě. Co to bylo za hluk?“

„Snímač je zapnutý,“ zalhal Johnny. „Musí být mimo provoz. Ten hluk. abych řekl pravdu, plukovníku, zařídil jsem věci tak, aby se sem nikdo nemohl dostat.“

Towers zaváhal a pak odhodlaně pronesl: „Hodlám předstírat, že jsi nemocný a poslat tě k zdravotnickému důstojníkovi. Ale chci, abys odtamtud ihned vyšel ven. To je rozkaz, Johnny.“

Johnny zvolna odpověděl. „Ještě nemůžu, plukovníku. Přišel jsem sem, abych si srovnal myšlenky a ještě se mi to úplně nepovedlo. Řekl jste, že za vámi mám přijít po obědě.“

„Myslel jsem, abys zůstal na základně.“

„Ano, pane. Chtěl jsem ale hlídat bomby pro případ, že bych se rozhodl, že se mýlíte.“

„Není na tobě, abys o něčem rozhodoval. Já jsem tvůj nadřízený důstojník. Jsi vázán přísahou.“

„Ano, pane.“ Tohle byla ztráta času, ten starý lišák teď už mohl mít na cestě nějakou četu. „Přísahal jsem však také, že budu pomáhat míru. Mohl byste přijít sem a probrat to se mnou? Nechci se rozhodnout špatně.“

Towers se usmál. „Dobrý nápad, Johnny. Počkej tam. Jsem si jistý, že najdeš správné východisko.“ Odpojil se.

„Tak,“ pronesl Johnny. „Doufám, že jsi přesvědčený o mojí hlouposti, ty slizoune!“ Zvedl kladivo, připraven využít minuty, které získal.

Téměř okamžitě přestal, napadlo ho, že rozbití „mozků“ nestačí. Nebyly tu žádné náhradní „mozky“, ale byla tu dobře vybavená elektronická dílna. Morgan by mohl řídicí okruhy bomb nahradit. Proč, to by mohl i on sám – nebyla by to čistá práce, ale fungovalo by to. Zatraceně! Musel by rozbít samotné bomby v příštích deseti minutách.

Bomby však byly z pořádného kusu kovu, uzavřené v těžkém pěchovadle, to všechno zabudované ve velkém ocelovém pouzdře. To se nedalo zvládnout, určitě ne za deset minut.

Zatraceně!

Jedna cesta tu samozřejmě byla. Znal řídící okruhy a znal také způsob, jak je porušit. Vezměme si tuhle bombu: kdyby odstranil ochranný kryt, odpojil přibližovací okruh, zkratoval zpožďovací okruh a ručně zapojil odjišťovací okruh – pak odšrouboval tohle a natáhnul tam, mohl by jen s dlouhým, tvrdým drátem bombu spustit.

Ostatní bomby i celé údolí by vyletěly do povětří.

A také Johnny Dahlquist. V tom byl ten háček.

Po celý čas dělal, co ho napadlo, až do situace, kdy měl bombu skutečně spustit. Když byla připravena ke spuštění, vypadala bomba hrozivě jako šelma připravená ke skoku. Vzpřímil se, po čele mu stékal pot.

Divil se, kde se v něm vzala ta odvaha. Nechtěl, aby dostat strach, ale doufal, že by ho dostat mohl. Strčil ruku do vesty a vyndal fotografii Edithy a dítěte. „Miláčku,“ řekl, „jestli se z tohohle dostanu, už nikdy nebudu riskovat.“ Políbil fotografii a vrátil ji zpátky. Nemohl dělat nic jiného, než čekat.

Co zdrželo Towerse? Johnny se chtěl ujistit, že Towers je v dosahu výbuchu. Tohle je legrace! Sedím tady a číhám na něj, připravený stisknout spínač. Ta myšlenka ho pobavila, ale přivedla ho k

něčemu lepšímu: proč se vyhodit do povětří živý?

Byla tu ještě jiná cesta jak to provést – tlačítko „mrtvého muže“. Nastaví to tak, aby k poslednímu kroku, tomu, který odpálí bombu, nedošlo tak dlouho, dokud bude mít ruku na tlačítku, spínači, páčce nebo něčem takovém. Jestli vyrazí dveře, zastřelí ho nebo cokoliv jiného – vyletí to do povětří!

Raději by to vyřešil mírumilovně, pokud by je touto hrozbou dokázal zadržet, dříve nebo později by přišla pomoc – Johnny si byl jistý, že většina Stráže součástí tohoto odporného spiknutí není – a pak: Johnny jde domů! To by bylo shledání! Vystoupil by z armády a sehnal si práci jako učitel, svou hlídku už si odbyl.

Po celou dobu pracoval. Elektrické spojení? Ne, na to je málo času. Propojí to jednoduše mechanicky. Vymyslel to, ale teprve to začal vytvářet, když se ozval reproduktor. „Johnny?“

„To jste vy, plukovníku?“ Jeho ruce horlivě pracovaly.

„Pusť mě dovnitř.“

„Tedy, plukovníku, to jsme si nedohodli.“ Kde bylo ke všem čertům něco, co by se dalo použít jako dlouhá páka?

„Půjdu dovnitř sám, Johnny, máš mé slovo. Promluvíme si mezi čtyřma očima.“

Jeho slovo. „Můžeme si promluvit přes reproduktor, plukovníku.“ Á, tohle bylo ono, měřicí přístroj, co visí na polici s nářadím.

„Johnny, varuju tě. Pusť mě dovnitř nebo vyhodím dveře do povětří.“

Drát – potřeboval drát, dost dlouhý a pevný. Utrhl anténu ze svého skafandru. „To byste neudělal, plukovníku. Zničilo by to bomby.“

„Vakuum bombám neublíží. Přestaň zdržovat.“

„Raději si to ověřte u majora Morgana. Vakuum jim neublíží, ale snížení tlaku při výbuchu by rozbilo všechny okruhy.“ Plukovník nebyl odborník na bomby, na několik minut zmlknul. Johnny pokračoval v práci.

„Dahlquiste,“ ozval se znovu plukovník, „byla to hloupá lež. Poradil jsem se s Morganem. Máš šedesát vteřin na to, aby sis oblékl skafandr, pokud už v něm nejsi. Chystám se odstřelit dveře.“

„Ne, to neuděláte,“ řekl Johnny. „Už jste někdy slyšel o spínači ‚mrtvého muže‘?“ Teď ještě vyvážení – a smyčku.

„Co? Co tím myslíš?“

„Upravil jsem sedmnáctku, aby šla odpálit ručně. Ale připojil jsem k ní takový zlepšovák. Nevybuchne, dokud v ruce držím řemen. Ale když se mi něco stane – vyletí to tady! Jste asi padesát stop od centra výbuchu. Přemýšlejte o tom.“

Nastalo krátké ticho. „Nevěřím ti.“

„Ne? Zeptejte se Morgana. Ten mi věřit bude. Může to přes televizní snímač zkontrolovat.“ Johnny přivázal opasek ze skafandru na konec měřidla.

„Říkal jsi, že přenos je mimo provoz.“

„Tak jsem lhal. Teď to dokážu. Ať mi Morgan zavolá.“

Za okamžik se objevila tvář majora Morgana. „Nadporučíku Dahlquiste?“

„Ahoj, Stinky, počkej vteřinku.“ Zatímco pevně držel konec měřidla, provedl Dahlquist velice opatrně poslední přípoj. Nezapomínal na opatrnost, když přesunul ruku na opasek, posadil se na podlahu, natáhl ruku a zapnul televizní snímač. „Vidíš mě, Stinky?“

„Vidím,“ odpověděl Morgan strnule. „Co je to za nesmysl?“

„Udělal jsem takové malé překvapení.“ Vysvětlil, které okruhy odpojil, které zkratoval a jak je k tomu následně připojený mechanický spouštěč.

Morgan přikývl. „Ale ty blafuješ, Dahlquiste. Jsem si jistý, že jsi neodpojil okruh ‚K‘. Na to, aby ses vyhodil do vzduchu, nemáš odvahu.“

Johnny se spokojeně usmál. „To jistě nemám. Ale v tom je ta krása. Nemůže to spustit tak dlouho, dokud jsem naživu. Jestli tvůj podlý velitel, bývalý plukovník Towers, odstřelí dveře, pak jsem mrtvý a bomba vybuchne. Mně to vadit nebude, ale jemu ano. Raději mu to řekni.“ Vypnul přenos.

Towers zakrátko přispěchal k reproduktoru. „Dahlquiste?“

„Slyším vás.“

„Není třeba, abys obětoval svůj život. Pojď ven a odejdeš do výslužby s plnou penzí. Můžeš jít domů k rodině. Slibuju ti to.“

Johnny se naštval. „Moji rodinu z toho vynechte!“

„Mysli na ně, člověče.“

„Sklapni. Vrať se zpátky do brlohu. Mám chuť se poškrábat a celá tahle bouda by ti mohla vybuchnout pod nohama.“

Johnny se s úlekem narovnal. Podřimoval, jeho ruka řemen nepustila, ale třásl se, jen na to pomyslel.

Možná by měl bombu zajistit a doufat, že se ho neodváží odsud dostat. Towersův krk však už byl v oprátce za vlastizradu, Towers by to mohl risknout. Pokud by to udělal a bomba by byla zajištěná, Johnny by byl mrtvý a Towers by měl bomby. Ne, zašel už příliš daleko, nenechal by svou malou holčičku vyrůstat v diktátorském režimu jen proto, aby si dopřál trochu spánku.

Uslyšel tikot Geigerova přístroje a vzpomněl si, že předtím na něm použil tlumič. Radioaktivita v místnosti musela stoupat, asi proto, že byly rozbity „mozkové okruhy“, určitě byly zamořené, příliš dlouho už zůstaly velmi blízko plutonia. Vydoloval svůj film.

Tmavá plocha se šířila směrem k červené čáře.

Dal film zpátky a řekl: „Kámo, radši se nějak dostaň z téhle slepé uličky nebo budeš svítit jako číselník na hodinkách.“ Byl to jen slovní obrat, zasažená živá tkáň nezářila – prostě jen pomalu odumírala.

Obrazovka se rozsvítila, objevil se Towersův obličej. „Dahlquiste? Chci s tebou mluvit.“

„Zmiz.“

„Připusťme, že jsi nám způsobil potíže.“

„Způsobil potíže, sakra – zastavil jsem vás.“

„Na chvíli. Zařizuji, abych dostal další bomby.“

„Lháři.“

„Ale ty nás zdržuješ. Mám návrh.“

„Nemám zájem.“

„Počkej. Až tohle skončí, budu předsedou světové vlády. Když budeš spolupracovat, dokonce i po tomhle všem tě udělám správním vedoucím.“

Johnny mu pověděl, co si s tím má udělat. Towers řekl: „Nebuď pitomec. Co získáš tím, že zemřeš?“

Johnny zabručel. „Towersi, ty jsi ale pořádnej mizera. Mluvil jsi o mojí rodině. Raději bych je viděl mrtvé, než aby žili pod ubohým Napoleonem, jako jsi ty. A teď zmiz – musím si něco rozmyslet.“

Towers se odpojil.

Johnny opět vyndal film. Nezdálo se, že by ztmavl, ale důrazně mu to připomnělo, že čas běží. Měl hlad a žízeň – a nedokáže být vzhůru věčně. Čtyři dny trvá, než se sem dostane loď ze Země, dříve záchranu čekat nemohl. A on by tu čtyři dny nevydržel – jakmile se tmavá oblast rozšíří přes červenou čáru, je z něj mrtvola.

Jeho jedinou možností bylo rozbít bomby tak, aby se nedaly opravit a dostat se odsud dříve než film příliš ztmavne.

Přemýšlel o různých způsobech a pak se dal do práce. Pověsil na řemen závaží a přivázal k němu šňůru. Doufal, že kdyby Towers odpálil dveře, stihl by za ni ještě před smrtí trhnout a systém spustit.

Byl tu jeden jednoduchý, i když namáhavý, způsob, jak zničit bomby tak, aby jejich oprava byla mimo možnosti základny na Měsíci. Srdce každé tvořily dvě polokoule naplněné plutoniem, jejich povrch byl hladce vyleštěn, aby nic nebránilo jejich dokonalému spojení, až se srazí dohromady. Cokoliv méně dokonalého by zabránilo řetězové reakci, na které atomový výbuch závisel.

Johnny začal jednu z bomb rozebírat.

Musel urazit čtyři zarážky a pak rozbít skleněný kryt kolem vnitřního zařízení. Až na tohle šla bomba rozebrat snadno. Nakonec měl před sebou dvě polokoule lesknoucí se jako zrcadlo.

Úder kladivem – a jedna z nich už vypadala jinak. Další úder a druhá pukla jako sklo, narušil přímo její krystalickou strukturu.

O několik hodin později se utahán k smrti vrátil k odjištěné bombě. Donutil se ke klidu a s nejvyšší opatrností ji zneškodnil. Zakrátko byly její třpytící se polokoule také k ničemu. V místnosti už nezbyla

žádná použitelná bomba. Na podlaze se povalovalo obrovské bohatství v nejcennějším, nejjedovatějším a nejvražednějším kovu na celém světě.

Johnny pohlédl na smrtící látku. „Do skafandru a pryč odsud, synu," pronesl nahlas. „Jsem zvědav, co tomu řekne Towers."

Šel k polici a měl v úmyslu vrátit kladivo zpátky na místo. Prošel okolo Geigerova přístroje, který se divoce roztikal.

Druhotná zamořenost plutoniem Geigerův přístroj velice ovlivnila. Johnny pohlédl na kladivo a pak ho přidržel u přístroje blíž. Tikání ještě zesílilo.

Johnny je rychle odhodil a uskočil ke svému skafandru.

Geigerův přístroj se znovu roztikal, když ho míjel. Zaraženě se zastavil.

Natáhl ruku k přístroji. Jeho tikot přešel do neustávajícího hluku. Neudělal ani krok, sáhl do kapsy a vyjmul film.

Byl úplně černý, od začátku do konce.

Plutonium proniklo do těla a rychle se dostávalo do kostní dřeně. Nedalo se s tím nic dělat, oběť byla dokonána. Neutrony si razily cestu tělem, ionizovaly tkáně, měnily atomy na radioaktivní izotopy, ničily a zabíjely. Smrtící dávka je neuvěřitelně malá, množství desetiny špetky kuchyňské soli je víc než dost, aby pronikla i tím nejmenším zraněním. Během historického „manhattanského projektu" se za jedinou možnou první pomoc považovala okamžitá úplná amputace.

Johnny tohle všechno věděl, ale už to v něm nevyvolávalo žádné emoce. Posadil se na podlahu, kouřil zásobu cigaret a přemýšlel. Události jeho dlouhé hlídky se mu promítaly v mysli.

Vyfoukl kouř na Geigerův přístroj a když uslyšel, že tiká hlasitěji, nevesele se usmál. Teď už byl radioaktivní i jeho dech – uhlík 14, vycházející z jeho žil jako oxid uhličitý. Bylo to jedno.

Kapitulace už neměla žádný smysl, jen by dal Towersovi zadostiučinění – dokončí tuhle hlídku právě tady. Kromě toho, když bude udržovat zdání, že jedna z bomb je připravena vybuchnout, mohl jim tím zabránit, aby se zmocnili surovin, ze kterých byly bomby vyrobeny. To by mohlo být důležité z dlouhodobého hlediska.

Ani ho příliš nepřekvapilo, že není nešťastný. Bylo to příjemným pocitem, že už si nemusí s ničím dělat starosti. Nebyl zraněn, nebylo mu nepříjemně, už dokonce ani neměl hlad. Fyzicky se stále cítil dobře a cítil se zcela vyrovnaný. Byl mrtvý, věděl to, přesto byl ještě načas schopný chodit, dýchat, vidět a cítit.

Nebyl ani opuštěný, byli tu s ním jeho kamarádi, chlapec s prstem v příkopě, plukovník Bowie, tak nemocný, že se nemohl hýbat, ale naléhal, aby byl přenesen na frontu, umírající kapitán Chesapeoku s neutuchajícími výzvami na rtech, Rodger Young zírající do temnoty. Ti všichni se shromáždili kolem něj v ponuré místnosti s bombami.

A samozřejmě tu byla Edith. Byla jediná, kterou vnímal. Johnny si přál, aby mohl vidět její tvář zřetelněji. Zlobila se? Nebo byla hrdá a šťastná?

Hrdá, i když nešťastná, viděl teď její tvář lépe a dokonce cítil její ruku. Držel ji velmi klidně.

Za chvíli ho cigareta pálila do prstů. Naposled z ní potáhl, vyfoukl kouř na Geigerův přístroj a uhasil ji. Byla to jeho poslední. Sesbíral pár nedopalků a z kousku papíru, který našel v kapse, si ubalil vlastní. Opatrně ji zapálil a čekal, až se Edith ukáže znovu. Byl velice šťastný.

Když se reproduktor ozval znovu, seděl stále opřený o pouzdro bomby, poslední z jeho náhradních cigaret ležela vychladlá u jeho boku. „Johnny? Hej, Johnny. Slyšíš mě? Tady je Kelly. Už to skončilo. Přistála Lafayette a Towers si vystřelil mozek z hlavy. Johnny? Odpověz mi."

Když otevřeli vnější dveře, první muž před sebou nesl na konci dlouhé tyče Geigerův přístroj. Zastavil se na prahu a rychle vycouval. „Haló, veliteli!" zavolal. „Raději sežeňte nějaké vybavení s dálkovým ovládáním a také olověnou rakev."

Čtyři dny trvalo, než malá loď a její doprovod doletěly na Zemi. Po čtyři dny všichni lidé na Zemi očekávali její přílet. Po devadesát osm hodin byly všechny komerční programy z televizí staženy, místo nich se ustavičné vysílaly žalozpěvy – Smuteční pochod od Saula, motiv Valhally, Cesta domů a vlastní žalozpěv Stráže Přistání na oběžné dráze.

Devět lodí přistálo na letišti v Chicagu. Dálkově ovládané vozidlo vyjmulo z malé lodi rakev, poté bylo lodi doplněno palivo a byla vystřelena do vesmíru mimo naši sluneční soustavu, aby už nikdy nebyla použita k nějakému méně důstojnému účelu.

Zatímco žalozpěvy pokračovaly, vozidlo dojelo do města Illinois, kde se nadporučík Dahlquist narodil. Tam umístilo rakev na podstavec uvnitř ohrazení, které vyznačuje hranici bezpečné vzdálenosti. Hvězdná pěchota stála na stráži se skloněnými hlavami a vzdávala zbraněmi poctu, davy lidí se zdržovaly až za tímto kruhem. A žalozpěvy stále nekončily.

Když uběhlo dost času, dlouho, dlouho poté, co hromada květin uvadla, byla olověná rakev obložena mramorem, právě tak, jak ji vidíte dnes.

Nepříjemné posezení

KE KOLONIZACI MĚSÍCE A KOSMU JE ZAPOTŘEBÍ jak klaustrofobů, tak i agorafobů: tedy lidí, kteří nemají rádi stísněné prostory, nebo naopak otevřená prostranství. Nebo snad raději totiž agorafilů a klaustrofilů, co tyto podmínky naopak rádi mají; lidé, kteří se vydávají do vesmíru, by totiž neměli trpět žádnými fobiemi. Pokud někoho děsí cokoli na cizích planetách, v jejich nitru či naopak v kosmických dálavách kolem nich, měl by zůstat na matičce Zemi. Muži, který se rozhodne vydělávat si na živobytí mimo pevnou zem, nesmí vadit, že se tísní v přeplněné Lodi s vědomím, že se ta může stát kdykoli i jeho rakví, a přitom ještě nesmí dostat závrať z otevřených prostorů vesmíru. Kosmonauti – lidé, kteří v kosmu pracují jako piloti, astrogátoři a tryskaři – to jsou vesměs lidé, kteří mají rádi hodně volného místa. Nejlíp pár miliónů mil.

Na druhé straně lunární kolonisté by měli být toho typu, který je blahem bez sebe, když se může vrtat pod zemí jako krtek.

Během svého druhého výletu do Luna City jsem si zašel na Richardsonovu observatoř – jednak abych zhlédl krásy vesmíru, jednak získat nějaký pěkný příběh, kterým bych si zaplatil svou dovolenou. Zamával jsem u vchodu průkazkou Svazu novinářů, vlídně jsem porozprávěl – a skončilo to tím, že mne po celém areálu provedl sám hlavní ekonom. Vyšli jsme ven severním tunelem, poblíž jehož vyústění trčel vzhůru koronaskop na sledování sluneční korony.

Byl to dost nudný výlet – vylézt na skútr, projet dlouhým a holým tunelem, slézt a projít přechodovou komorou, nasednout na jiný skútr, a celé znova dokola. Pan Knowles tu spoustu volného času vyplnil vychvalováním svého areálu. „Tohle je jen dočasné," vysvětloval. „Jakmile prokopeme druhý tunel, propojíme je, zrušíme komory, v jednom z nich uděláme jednosměrku směrem na sever, v druhém na jih – a budete na místě za necelé tři minuty. Zrovna jako tomu je v Luna City – nebo na Manhattanu."

„A proč ty komory nezrušíte už dnes?" optal jsem se, když jsme procházeli další komorou, v pořadí už sedmou. „Až dosud byl tlak na obou stranách komory pokaždé stejný."

Knowles se na mě tázavě podíval. „A nevyužijete téhle zvláštnosti naší planety jen k tomu, abyste o tom napsal senzační článek na první stránku?"

To mě rozladilo. „Tak podívejte," odsekl jsem. „Nejsem o nic míň spolehlivý než támhleta skála, ale pokud na tomhle projektu není něco košer, otočme se a vraťme se zpátky. Cenzuru si líbit nenechám."

„Uklidněte se, Jacku," pronesl mírně – to bylo poprvé, co použil mé křestní jméno; zaznamenal jsem to a připočítal mu to k dobru. „Nikdo vás nechce cenzurovat. Jsme rádi, že vás, hochy od médií, máme – ale Měsíci už se poslední dobou dostalo příliš mnoho špatné publicity – publicity, jakou si nezaslouží."

Mlčel jsem.

„Každý technický projekt má svá úskalí," hájil se, „a ovšem také výhody. Naši muži netrpí malárií a nemusejí dávat pozor na chřestýše. Mohu vám ukázat čísla, podle kterých je bezpečnější těžit horninu na Měsíci než být bankovním úředníkem v Des Moines – když se spočítají veškeré související okolnosti. Tak například míváme u nás na Měsíci jen zřídkakdy zlomeniny – to víte, gravitace je tu nízká – zatímco úředník v Des Moines riskuje frakturu pokaždé, když leze z vany."

„Okej, okej," přerušit jsem ho. „Je to tady bezpečné. Ale co dál?"

„Měsíc opravdu je bezpečný. A nejsou to propagační statistiky zdejších firem, které to dokazují, ani odhady obchodní komory v Luna City – ale rizikový koeficient londýnského Lloyda."

„Takže vy tu máte přechodové komory, které nejsou nezbytně nutné. Proč?“

Zaváhal, ale přece jen odpověděl. „Zemětřesení.“

Zemětřesení – samozřejmě měl na mysli lunotřesení. Pohlédl jsem na kroutící se chodby táhnoucí se do nedohledna a zatoužil, abych byl v Des Moines. Nikdo netouží být pohřben zaživa, ale stát se vám to na Měsíci – no, pak opravdu nemáte ani tu nejmenší šanci. Bez ohledu na to, jak rychle se k vám záchranáři dostanou, vaše plíce budou prasklé a k neužitku. To víte, bez vzduchu to nejde.

„Nestává se to moc často,“ pokračoval Knowles, „ale musíme na to být připraveni. Uvědomte si: Země má osmdesátkrát větší hmotu než Měsíc, takže slapové efekty – to je příliv a odliv – Země zde jsou také osmdesátkrát větší, než jaké způsobuje Měsíc na Zemi.“

„To moc nechápu,“ potřásl jsem hlavou. „Na Měsíci není ani kapka vody. Jak tady může být příliv a odliv?“

„Ke slapovým efektům nepotřebujete vodu. Nelamte si s tím hlavu; prostě to tak je. Výsledkem je nerovnovážný tah hned tam, pak zase jinde. Tím vzniká zemětřesení.“

Přikývl jsem. „Chápu. A jelikož všechno na Měsíci musí být vzduchotěsně izolované, musíte si dávat pozor na zemětřesení. Ty komory zabraňují, aby při porušení jednoho úseku tunelu přišel o vzduch celý tunel.“ Začal jsem si představovat sám sebe jako jednu z obětí.

„Ano a ne. Tyhle komory by opravdu byly schopny omezit dopad takového neštěstí, pokud by k němu došlo – což se ještě nestalo; říkal jsem, že tahle planeta je bezpečná. Pokaždé, když začínáme razit nový tunel, děláme tak bez vzduchu, aniž bychom riskovali už hotové úseky. Ale každá z těch komor zároveň slouží i jako dilatační spoj – prostor, který tlumí pnutí mezi úseky tunelu. Pokud vezmete kompaktní předmět a provážete ho křížem krážem výztužemi, – teoreticky vzato by měl zemětřesení přežít; naše tunely jsou však příliš dlouhé, a dříve nebo později by se musely provalit – přinejmenším by v nich vznikly trhliny. Pružné a přitom hermetické těsnění, které by komory nahradilo, je věc tady na Měsíci prakticky nedosažitelná.“

„A co je špatného na gumovém těsnění?“ houkl jsem. V tomto oboru jsem se cítil dostatečně silný, abych se mohl hádat. „Najezdil jsem doma na Zemi se svým pozemním vozem dva tisíce mil, a přece jsem nemusel na pneumatiky, nakalibrované v detroitské továrně, ani sáhnout.“

Knowles si povzdechl. „Měl jsem s sebou vzít jednoho z našich inženýrů, Jacku. Těkavé látky, které udržují gumu měkkou, se naneštěstí ve vakuu vypaří a guma ztvrdne jako kámen. Totéž platí pro ohebný plastik. Jakmile ho vystavíte nízkým teplotám, stane se ještě křehčím než vaječná skořápka.“

Během Knowlesova výkladu se skútr zastavil a my slezli právě včas, abychom minuli půltucet mužů, vycházejících proti nám z další komory. Měli na sobě skafandry, ale spíše potápěčského typu než kosmického – neměli sluneční filtry a místo lahví s kyslíkem měli jen přípojky na hadice. Přilby nechali odklopené dozadu a hlavy měli prostrčené ven rozepnutým zipem kombinézy, takže vypadali jako dvojhlaví. Knowles do jejich řad zavolal, „Ahoj, Konski!“

Jeden z mužů se otočil. Měřil dobrých šest stop a dva palce, ale tlustý byl rozhodně na víc. Odhadoval jsem jej na dobrých tři sta liber, pozemských. „Á, to je pan Knowles,“ zjistil radostně. „Neříkejte mi, že dostanu přidáno.“

„Už tak dostáváš až moc peněz, Tlusťochu. Pojď se seznámit s Jackem Arnoldem. Jacku, tohle je Tlusťoch Konski – nejlepší razič štol na čtyřech planetách.“

„Jenom na čtyřech?“ protáhl Konski. Vysunul z hloubi kombinézy holou ruku a napřáhl ji ke mně. To seznámení mne těšilo, ale rychle jsem pravici stáhl, než mi ji stačil rozmačkat.

„Jack Arnolds chce vidět, jak se utěsňují tunely,“ pokračoval Knowles. „Pojď s námi, Tlusťochu.“

Konski se upřeně díval na strop. „No, když tak o tom přemýšlím, pane Knowles, právě jsem skončil směnu.“

„Tlusťochu, jsi pěkný protiva a taky vydřiduch,“ mračil se Knowles. „Okej – dostaneš příplatek za práci přesčas.“

Konski se obrátil a jal se otevírat komoru před námi.

Tunel, který se před námi táhl, vypadal úplně stejně jako předchozí úsek – jen s tím rozdílem, že tu nebyly žádné stopy po skútrech a osvětlení, připevněné na mobilních stojanech, bylo očividně provizorní. O pár set yardů dál blokovala tunel přepážka s kulatými dveřmi. Otylý muž sledoval můj pohled. „To je

přenosná komora," vysvětloval. „Za ní už není vzduch. S kopáním jsme skončili jen pár yardů za ní."

„Můžu se podívat, jak vypadá místo, kde kopete?"

„Ne – ledaže byste se vrátil zpátky pro skafandr."

Potřásl jsem hlavou. V tunelu ležel dobrý tucet měchýřovitých předmětů, připomínajících rozměrem a tvarem dětský míč. Zdálo se, že jsou se svým okolím v dokonalé váhové rovnováze; vznášely se těsně nad zemí bez zjevné snahy vystoupat ke stropu nebo klesnout na podlahu. Knowles jeden z nich odkopl z cesty a odpověděl mi dřív, než jsem se stačil zeptat. „Tenhle kus tunelu byl natlakován dneska," prozradil. „Balóny vyhledávají praskliny, kudy uniká vzduch. Uvnitř jsou lepkavé. Unikající proud vzduchu je přisaje ke štěrbině; tam pak prasknou, a jak ta spára nacucne dovnitř sajrajt, zalepí se."

„A stačí taková záplata natrvalo?" zajímal jsem se.

„Děláte si legraci? Je to jen stopa, podle níž se pak orientují svářeči."

„Ukaž mu pružné spoje," nařídil Knowles.

„Už se k tomu dostanu." Zastavili jsme se asi v polovině tunelu a Konski ukázal na prstenec, obepínající kolem dokola celý průřez tunelu. „Pružné spoje vkládáme každých pár set yardů. Je to skelná tkanina vložená mezi dva ocelové segmenty, které spojuje. Dodává tunelu určitou pružnost."

„Skelná tkanina? Tou že něco dokážete hermeticky utěsnit?" pochyboval jsem.

„Ta tkanina netěsní; dodává jen spoji sílu. Je tam celkem deset vrstev skelné tkaniny, každá zvlášť namazaná silikonovým tukem. Postupně to stejně začíná propouštět, vždy směrem zvnějšku dovnitř, ale i tak celý spoj vydrží dobrých pět let, než musíte tunelu dát nový kabát."

ZEPTAL JSEM SE KONSKIHO, zda má svou práci rád; myslel jsem, že by z něj mohl vypadnout nějaký pěkný příběh. Pokrčil rameny. „Jo, jde to. Nic proti tomu. Tlak je tu jen jedna atmosféra. To když jsem dělal na dně Hudsonu…"

„A dostával desetinu toho, co tady," vložil se do hovoru Knowles.

„Pane Knowles, vy mě zarmucujete," protestoval Konski. „To nejni kvůli penězům; tady jde o práci samou. Vemte si třebas Venuši. Tam neplatějí o nic míň, ale člověk se tam nemůže ani zastavit. Bahno je tam tak hluboké, že se musí nejdřív zmrazit, aby se na něm dalo dělat. Tam můžou makat jenom potápěči. Ze zdejších chlapců je půlka horníků; jedinej případ kesonový nemoci by je vyděsil tak, že by byly všechny záchody v Luna City plný."

„Tlusťochu, řekni mu, proč jsi na Venuši skončil."

Konski se zatvářil důstojně. „Nepůjdeme si prohlédnout tu přenosnou komoru, pánové?"

Ještě chvíli jsme se tam potloukali a já už se chystal k návratu. Moc toho tady k vidění nebylo – a čím víc jsem viděl, tím míň se mi to líbilo. Konski právě otevíral dveře komory, vedoucí zpět – když v tom se něco stalo.

Octl jsem se zničehonic na všech čtyřech a kolem mě vládla dokonalá tma. Možná jsem zaječel – nevím. V uších mi zvonilo. Pokusil jsem se vstát; podařilo se mi to a já stál na místě a čekal. Byla to ta nejčernější tma, jakou jsem kdy viděl, absolutní a neproniknutelná. Měl jsem dojem, že jsem oslepl.

Náhle tu tmu propal paprsek kapesní svítilny, přejel přese mne a sunul se dál. „Co to bylo?" vykřikl jsem. „Co se stalo, nebylo to zemětřesení?"

„Přestaň vřískat," odtušil Konskiho hlas nevzrušeně. „Žádné zemětřesení, jen někde něco bouchlo. Pane Knowles – jste v pořádku?"

„Snad jo." Poslední z naší trojice stále ještě lapal po dechu. „Co se stalo?"

„Copak já vím? Dem se porozhlídnout." Konski se zvedl a s tichým pohvizdováním pátral světlem po tunelu. Jeho světlo bylo zřejmě poháněno malým ručním dynamem, protože neustále poblikávalo.

„Vypadá, že to těsní, ale jako bych slyšel – a sakra!" Kužel světla mířil na část pružného spoje nedaleko dveří.

K místu, na něž svítil, se stahovaly dosud volně ležící balóny. Tři už byly přisáty, další se pomalu blížily k místu, kam je táhl neodolatelný vzduchový proud. Zatímco jsme přihlíželi, jeden z nich praskl a změnil se v mazlavou masu prozrazující trhlinu.

Díra vsála první protržený balón a začala sýčet. Na místo prvního se přikulil další, chvilku se na něm převaloval a pak praskl i on. Tentokrát trvalo trochu déle, než prasklina vstřebala a spolkla gumovitou

masu.

Konski mi podal světlo. „Pořád toč, hochu.“ Shodil skafandr z pravé paže a přiložil holou dlaň na místo, kde právě praskl třetí míč.

„Jak to vypadá, Tlusťochu?“ ptal se pan Knowles netrpělivě.

„Těžko říct. Řek bych, že je ta díra velká aspoň jak můj palec. Cucá jako blázen.“

„Jak mohla vzniknout tak velká díra?“

„Čertví. Někdo ji třeba mohl probourat zvenčí.“

„Podařilo se ti ji ucpat?“

„Myslím, že jo. Vraťte se a zkontrolujte tlak. Jacku, dej mu tu lampu.“

Knowles odkráčel zpátky ke komoře. Za okamžik odtamtud zahlásil: „Tlak je stálý!“

„Umíte odečítat manometr?“ křikl za ním Konski.

„Jistě. Podle manometru tlak prakticky stojí.“

„Kolik vzduchu jsme ztratili?“

„Ne víc než libru nebo dvě. Kolik dělal tlak předtím?“

„Byl na normální pozemské hodnotě.“

„Pak jsme tedy přišli o jednu celou, čtyři desetiny libry.“

„To není tak zlý. Ale ještě se nevracejte, pane Knowles. Ve vedlejší sekci, hned za komorou, je souprava nářadí. Přineste mi odtamtud záplatu číslo tři – nebo i větší.“

„Dobře.“ Slyšeli jsme, jak se dveře otevřely a zase zaklaply; octli jsme se znovu v neproniknutelné tmě. Muselo mi ujet nějaké vyjeknutí či co, protože mne Knowles napomenul, ať držím jazyk za zuby.

Zakrátko se opět ozvaly dveře a zase se rozzářilo toužebně očekávané světlo. „Našel?“ zajímal se Konski.

„Ne, Tlusťochu. Ne…“ Knowlesovi se třásl hlas. „Na druhé straně není vzduch. Dveře nejdou otevřít.“

„Možná jsou poškozený?“

„Ne – díval jsem se na manometr. V sousední sekci není tlak.“

Konski opět hvízdl. „Vypadá to, že tu budem muset počkat, dokud si nás tu nevyzvednou. V tom případě – Posviťte na mě, pane Knowles. Jacku, pomoz mi ze skafandru.“

„Co hodláte dělat?“

„Pokud nemám záplatu, budu si ji muset vyrobit, pane Knowles. A tenhle skafandr je jedinej materiál, kterej mám k dispozici.“ Dal se do svlékání; šlo to dost špatně, protože musel neustále držet ruku na trhlině.

„Můžete do té díry nacpat mou košili,“ nabídl Knowles.

„To bych dřív nabral vodu na vidličku. Musí to být skafandr – široko daleko není nic jiného, co by dokázalo udržet tlak.“ Jakmile z něj byl Konski venku, přiměl mě uhladit široký kus zad obleku a vzápětí poté, co ucukl s dlaní, připlácl jsem na její místo skafandr. Konski si na něj ihned sedl. „Tak,“ prohlásil spokojeně, „už je to zašpuntovaný. Teď nezbejvá nic jinýho než čekat.“

Chtěl jsem se ho zeptat, proč si na trhlinu prostě nesedl ve skafandru, ale pak jsem si uvědomil, že sedací část obleku je zvrásněna izolační vrstvou – záplata musela být rovná a hladká, aby dokonale přilnula na lepkavou masu, jež tu zbyla po balónech.

„Ukažte mi tu ruku,“ poručil Knowles.

„To fakt nestojí za řeč.“ Knowles však na to nedbal a postiženou končetinu si prohlédl. Podíval jsem se také a zvedl se mi trochu žaludek. Měl uprostřed dlaně okrouhlou krvavou ránu – vypadala skoro jako stigma. Knowles vyrobil ze svého kapesníku tlakový obvaz a pomocí mého jej připevnil na ránu.

„Díky, pánové,“ řekl Konski a rozhlédl se kolem. „Teď máme spoustu času. Co takhle si zahrát binokl?“

„S tvými kartami?“ opáčil Knowles.

„Ale no tak, pane Knowles! No – tak dobrá. Chápu, že hlavní ekonom nemůže hrát hazardní hry. Ale když už mluvíme o ekonomech, uvědomujete si, pane Knowles, že právě teď provádím tlakový práce?“

„Při tak směšném úniku? Jedna celá, čtvrt libry!“

„Jsem si jistý, že odbory se k mýmu názoru připojí."

„A co kdybych si na tu trhlinu sedl já?"

„Jenže zvýhodněnej tarif se vztahuje i na osoby pomáhající."

„No dobře, ty mizero – proplatím ti to čekání trojnásobnou sazbou."

„To je víc, než bych od vaší vlídné nátury moh očekávat, pane Knowles. Doufám, že nás čeká příjemný a dlouhý čekání."

„Jak dlouho myslíš, že tu budeme čekat, Tlusťochu?"

„No, nemělo by jim to trvat dýl než hodinu, i kdyby sem museli jet až z observatoře."

„Hmm… a co tě vede k myšlence, že nás někdo bude hledat?"

„Cože? Copak v kanceláři nevědí, kde jste?"

„Obávám se, že ne. Řekl jsem jen, že odcházím a že už dnes nepřijdu."

Konski to uvážil. „Nevyzvednul jsem si píchačku. Dozvědí se, že jsem ještě dole."

„Jistěže dozvědí – zítra ráno, až bude tvá karta chybět v mé kanceláři."

„Ještě je tu přece ten trouba u brány. Přece snad sakra ví, že má dole ještě tři lidi."

„Za předpokladu, že se o tom zmíní při střídání směn. A za předpokladu, že to nezasáhlo bránu taky."

„Jo, to asi máte pravdu," odtušil Konski zamyšleně. „Jacku – radši už toho makání s dynamem nech. Jen zbytečně vydejcháš víc kyslíku."

Seděli jsme tam ve tmě docela dlouhou dobu a přemítali, co se mohlo stát. Konski si byl jist, že došlo k nějaké explozi; Knowlesovi ten náraz připomínal havárii nebo start nákladní rakety. Když začal hovor váznout, začal nám Konski vyprávět nějaké historky. Pokusil jsem se vyprávět taky jednu, ale byl jsem tak nervózní – tolik jsem se bál, abych byl upřímný – že jsem zapomněl pointu. Měl jsem chuť se rozeřvat hrůzou; prostředí i situace, ve které jsme se octli, byly tak děsivé.

Po dlouhém mlčení se ozval opět Konski. „Jacku, dej mi zas to světlo. Něco mě napadlo."

„A co?" zajímal se Knowles.

„Kdybysme měli záplatu, mohl byste si vlízt do mýho obleku a jít pro pomoc."

„Nemáme přece žádnou láhev se vzduchem."

„Proto taky mluvím o vás. Jste z nás nejmenší – pro vás bude vzduchu v samotném skafandru dost na to, abyste se dostal k další přechodový komoře."

„No tak dobrá. Ale kde vezmeš záplatu?"

„Sedím na ní."

„Cože?"

„Ucpu díru tou velkou, kulatou věcí, co na ní sedím. Sundám si samozřejmě kalhoty. Pokud na trhlinu natlačím jednu ze svejch půlek, můžete se vsadit, že neuteče ani kapka vzduchu."

„Jenže – ne, Tlusťochu, to nepůjde. Podívej, jak vypadá ta ruka. Mohly by ti popraskat cévy a vykrvácel bys, než bych se stačil vrátit."

„Vsadím se s váma, že nevykrvácím – o padesát babek, kurs dva ku jedný. Když vyhrajete, dostanete stovku."

„A když vyhraju, kdo mi ji dá?"

„Vy ste ale mazanej, pane Knowles. Ale podívejte se na mě – mám na zadku dva nebo tři palce tukovýho polštáře. Moc krve nepoteče – nanejvejš pár kapek."

Knowles potřásl hlavou. „To není nezbytné. Pokud si nebudeme moc vyskakovat, vzduch nám tady vydrží na několik dní."

„O vzduch nejde, pane Knowles. Všim ste si, že je čím dál větší zima?"

Já jsem si všiml, ale nevěnoval jsem tomu pozornost. V mém žalu a zoufalství mi trocha zimy navíc připadala jako docela přiměřená vnější prostředí. Teď jsem se nad tím zamyslel. Pokud je přerušen přívod energie, přestalo také fungovat vytápění. Bude čím dál chladněji a chladněji… a chladněji.

Pan Knowles si uvědomil totéž. „Okej, Tlusťochu. Dáme se do toho."

Vystřídal jsem na skafandru Konskiho, který si začal svlékat kalhoty. Jakmile s nimi byl hotov, vzal si jeden z balónů, prorazil ho a pomazal si lepkavou hmotou pravou půlku. Nato se obrátil ke mně. „Okej, hochu – vyleť z hnízda." Výměnu jsme zvládli bleskově, a přes zlostné zasyčení spáry jsme neztratili příliš

mnoho vzduchu. „Je to pohodlný jako nemocniční gramofon, lidi.“ Zazubil se na nás.

Knowles se spěšně navlékl do obleku, popadl světlo a odešel. Octli jsme se opět potmě.

Po nějaké době jsem zase zaslechl Konskiho hlas. „Některý hry se daj hrát i potmě, Jacku. Umíš šachy?“

„Ale jo – tak trochu.“

„Je to dobrá hra. Hrával jsem ji v dekompresní komoře, když jsem ještě makal pod Hudsonem. Co bys to mu řek, kdybysme si zahráli o dvacet babek, aby to nebyla taková nuda?“

„Co? Ale jo, klidně.“ Mohl klidně říct tisíc; v tu chvíli mi to bylo dočista jedno.

„Prima. Pěšák na é tři.“

„Hm – pěšec na e pět.“

„Nejseš ty nějak moc konvenční? Připoměls mi holku, kterou jsem znal v Hobokenu…“ To, co mi o zmíněné holce vyprávěl, nemělo se šachy společného vůbec nic, prokázal tím ovšem nezvratně a mimo vší pochybnost, že byla konvenční skrznaskrz. „Střelec na cé čtyři. Připomeň mi pak, abych, ti vyprávěl o její sestře. Nebejvala vod přírody zrzka, ale chtěla, aby si to lidi mysleli. Tak prostě udělala – promiň. Táhni.“

Pokusil jsem se soustředit, ale hlava se mi točila.

„Pěšec na dé šest.“

„Dáma na ef tři. Takže ta sestra…“ Rozhovořil se zeširoka o podvodné rusovlásce. Nebyl to nijak originální příběh a pochybuji, že se stal právě jemu, ale přece jenom mě trochu rozveselil. Dokonce jsem se v té tmě i usmál. „Jsi na tahu,“ dodal Konski.

„Ach.“ Nedokázal jsem si vzpomenout na šachovnici. Rozhodl jsem se připravit si rošádu, což je vždycky v začátku hry bezpečný tah. „Jezdec na cé šest.“

„Má dáma ti bere pěšce na ef sedm – šach a zároveň mat. Dlužíš mi dvacku, Jacku.“

„Co? To není možné!“

„Chceš si zopakovat tahy?“ Vypočítal je na prstech.

Pokusil jsem se představit si je a po chvíli se plácl do čela: „Jsem to ale trouba! Dostals mě jak začátečníka.“

Uchechtl se. „Měls přemýšlet o mý dámě, a ne o nějaký zrzce.“

Rozesmál jsem se. „Znáš ještě nějakou historku?“

„Jasně.“ Vyprávěl další. Ale když jsem naléhal, aby přidal třetí, řekl nějak divně: „Jen si na chvilku vodpočinu, Jacku.“

Vstal jsem. „Není ti nic, Tlusťochu?“ Neříkal nic; ohmatával jsem okolí a hledal potmě cestu k němu. Tvář měl studenou a neodpovídal, když jsem na něj mluvil. Přitiskl jsem mu ucho na prsa; srdce jsem slabounce slyšel, ale ruce a nohy měl jako led.

Musel jsem se na něj pověsit celým tělem, abych ho odtrhl; byl k prasklině přimrzlý. Cítil jsem na jeho zadku led – nepochybně to byla zmrzlá krev. Pokusil jsem se ho vzkřísit třením, ale sykot unikajícího vzduchu mne zastavil. Strhl jsem si kalhoty, chvilku horečnatě šátral, než jsem to správné místo našel, a posadil se na něj, s pravou půlkou pevně přitisknutou ke skále.

Přicuclo se to na mě jak baňka středověkých felčarů – jenže tahle baňka byla ledově chladná. Potom mi masem projelo pálení. Po chvíli jsem už necítil vůbec nic, jen tupou bolest a chlad.

Kdesi se mihlo světlo. Zablikalo a zase se rozsvítilo. Uslyšel jsem klapnutí dveří. Rozkřičel jsem se z plných plic.

„Knowlesi!“ řval jsem. „Pane Knowlesi!“

Světlo zablikalo znovu. „Už jdu, Jacku…“

Začal jsem drmolit, rychle a nesrozumitelně. „Dokázal jste to! Dokázal jste to! To je nádhera.“

„Nedokázal, Jacku. Nedostal jsem se k následující sekci. Než jsem se vrátil zpátky do komory, málem jsem omdlel.“ Přestal sípat a chrčet. „Je tam kráter…“ Světlo zablikalo a se zařinčením spadlo na zem. „Pomoz mi, Jacku,“ zavrčel popuzeně, „copak nevidíš, že potřebuju pomoc? Snažil jsem se…“

Zaslechl jsem, jak vrávorá a padá. Volal jsem na něj, ale už se neozval.

Snažil jsem se vstát, ale držel jsem na prasklině pevně jako korkový špunt v láhvi…

Přišel jsem k sobě. Ležel jsem na břiše – a měl pod sebou čisté prostěradlo. „Už je vám líp?“ zeptat se kdosi. Byl to Knowles; stál v županu nad mou postelí.

„Vy jste přece mrtvý,“ vyjekl jsem.

„Ani za mák.“ Zazubil se. „Našli nás ještě včas.“

„Co se stalo?“ Pořád jsem na něj zíral a nemohl uvěřit svým očím.

„Přesně to, co jsme si mysleli – havarovala raketa. Automatická poštovní raketa se vymkla z kontroly a zřítila se přímo na tunel.“

„A kde je Tlusťoch?“

„Ahoj!“

Překroutil jsem hlavu za zvukem; byl to Konski. Ležel na břiše stejně jako já.

„Dlužíš mi dvacku,“ připomněl mi vesele.

„Dlužím ti…“ Zjistil jsem, že mi bůhvíproč stékají slzy. „Okej, dlužím ti dvacku. Ale budeš si pro ni muset dojet do Des Moines.“

Černé díry Luny

NÁSLEDUJÍCÍHO RÁNA POTÉ, CO JSME DORAZILI na Měsíc, jsme zamířili do Rutherfordu. Táta a pan Latham – pan Latham je ten pán z Harrimanova trustu, za kterým jel táta na Měsíc – táta a pan Latham museli jet tak jako tak, služebně. Uprosil jsem tátu, aby mě vzal s sebou, protože se to jevilo jako má jediná životní šance dostat se ven, na volný a nespoutaný povrch Měsíce. Luna City je rozhodně prima místo, ale vsadím se, že nerozeznáte chodbu v Luna City od podzemních prostor New Yorku – samozřejmě až na to, že v Luna City jste o moc lehčí.

Když se táta vrátil do hotelového apartmá, aby nám řekl, že za chvilku vyrazíme, seděl jsem právě na podlaze a hrál s mladším bráchou drápky s nožem. Máma ležela na gauči a každou chvíli mě napomínala, abychom byli tiše. Bylo jí z té změny tíže špatně už od chvíle, co jsme odletěli ze Země, a nějak to nepřestávalo. Mrňous si hrál s vypínačem a pořád přepínal ze „šera“ na „polední slunce“ a zase zpátky. Tak jsem ho popadl a posadil zase na podlahu.

Jasně, já už dávno drápky nehraju, ale na Měsíci je to fakt dobrá hra. Nůž vám vyloženě plave vzduchem a můžete si s ním dělat, co vás napadne. Vymysleli jsme spoustu nových pravidel.

Táta řekl: „Změna v plánech, má drahá. Odjíždíme do Ruthefordu, hned teď. Pojďme se sbalit.“

Máma na to: „Panebože – myslím, že takovou cestu nezvládnu. Tak jeď s Dickiem. Já a náš miláček prostě strávíme klidný den tady.“

Náš miláček je mrňous.

Kdyby se mě zeptala, mohl jsem jí rovnou říct, že to je špatná taktika. Málem mi vypíchl tím nožem oko a zavřeštěl: „Kdo? Co? Já jedu taky! Já taky!“

A máma: „Ale no tak, miláčku – nezlob přece maminku. Půjdeme na nějaké pěkné filmy, jen my dva.“

Mrňous je o sedm let mladší než já, ale neoslovujte ho miláčku, pokud od něj budete cokoli chtít. Začal fňukat.

„Říkala jsi, že můžu jet taky.“ Začínal nabírat obrátky.

„Ne, miláčku. Nic takového jsem neříkala. Já…“

„Táta to říkal!“

„Richarde, opravdu jsi našemu miláčkovi něco takového slíbil?“

„No, tedy, na nic takového si nevzpomínám, drahá. Snad bych…“

Mrňous využil příležitost. „Říkal jsi, že můžu jet kamkoli, kam pojede Dickie. Slíbils mi to slíbils mi to slíbils mi to.“ To se zase mrňousovi musí nechat; s našima to umí. Dobrých dvacet minut dokolečka mlel, co mu kdo slíbil nebo neslíbil. A za dvacet minut jsme všichni čtyři byli spolu s panem Lathamem na raketodromu a nastupovali jsme do pendlu do Ruthefordu.

Ta cesta vám nezabere ani deset minut a moc při ní nevidíte, jenom čmouhu Země, když se raketa trochu vzdálí od Luna City, a pak už ani to ne, protože všechny atomové elektrárny, ke kterým jsme

letěli, jsou samo na odvrácené straně Měsíce. S náma byl v lodi tak tucet turistů a všem se udělalo špatně, jen co jsme přečkali akceleraci po startu. Někteří lidi si na rakety v životě nezvyknou.

Ale jak jsme přistáli a zalezli zase pod střechu, už byla máma v pořádku. Rutheford není Luna City; namísto aby se k raketě vysunul dlouhý rukáv s atmosférou, pošlou hermetické auto, to se přisaje k průlezu rakety, nabere vás a odveze asi tak míli daleko, ke vchodu do podzemí. To se mi líbilo a mrňousovi taky. Táta musel jít s panem Lathamem za prací a já s mámou a mrňousem jsme se připojili k turistům, kteří šli na prohlídku laboratoří.

Bylo to prima, ale žádné zvláštní vzrůšo. Pokud jsem měl příležitost posoudit, atomové elektrárny vypadají všechny stejně; Rutheford by klidně mohl stát někde u Chicaga. Chci tím říct, že u těchhle elektráren je všechno zakryté, schované za štítem nebo pláštěm. Nevidíte nic než pár číselníků a mašin a lidi, jak koukají na ciferníky a mačkají knoflíky na mašinách. Všude dálkové ovládání, jako u nás v Oak Ridge. Průvodce vám vykládá, jaké se tu dělají experimenty, a pak vám pustí nějaký film – a to je všechno.

Ale líbil se mi náš průvodce. Vypadal jako Tom Jeremy v Hvězdné pěchotě. Zeptal jsem se ho, jestli je kosmonaut, a on se zatvářil tak nějak legračně a pak řekl, že ne, že byl jen rangerem Koloniálních složek. Pak se mě zeptal, kde chodím do školy a jestli chodím do nějakého klubu Mladých průzkumníků. Povídal, že byl vedoucím oddílu První průzkumná rota v Rutheford City a že byli součástí Měsíční patroly.

Záhy jsem zjistil, že tu mají jen jednu Patrolu – asi je na Měsíci málo Mladých průzkumníků.

Táta a pan Latham se k nám připojili právě ve chvíli, kdy jsme dokončili prohlídku a pan Perrin – tak se jmenoval náš průvodce – zrovna vyhlašoval výlet do okolí elektrárny. „Prohlídka s průvodcem po okolí Ruthefordu," deklamoval, jako by četl nějaký itinerář, „je v ceně zájezdu a zahrnuje procházku ve skafandru po měsíčním povrchu, návštěvu Ďáblova hřbitova a místa, kde se roku 1984 odehrálo ono velké neštěstí. Tento výlet je samozřejmě nepovinný. Není na něm nic zvlášť nebezpečného a ještě zde nedošlo ke zranění, ale Komise požaduje, aby každý z vás podepsal revers, že se jej účastníte na vlastní odpovědnost. Výlet potrvá zhruba jednu hodinu. Ti z vás, kteří se rozhodnou se jej nezúčastnit, se mohou jít osvěžit do kavárny. Promítají se tam krátké filmy."

Táta si zamnul ruce. „Tohle je něco pro mne," prohlásil. „Pane Lathame, jsem rád, že jsme se stihli vrátit včas. O tohle bych hrozně nerad přišel."

„Bude se vám to líbit," usoudil pan Latham, „a vaší paní také. Skoro mě to láká jít s vámi."

„A proč byste nešel?" divil se táta.

„Ne, chci mít pro vás připravené ty papíry k podpisu řediteli – abyste si je po návratu z procházky mohl odvézt do Luna City."

„Ale proč byste se okrádal o dobrou zábavu?" přesvědčoval ho táta. „Pokud něčí slovo nestačí, jeho podpis na kontraktu nebude o nic věrohodnější. Můžete mi to poslat poštou do New Yorku."

Pan Latham zavrtěl hlavou. „Ne, opravdu ne – byl jsem venku na povrchu už nejmíň tucetkrát. Ale doprovodím vás a pomůžu vám do skafandrů."

Máma řekla „Panebože." Netvářila se, že by chtěla jít taky: nebyla si jistá, jestli by dokázala chodit zavřená do skafandru, a z toho ostrého sluníčka venku ji vždycky bolela hlava.

Táta na to: „Nebuď hloupá, má drahá – takovou šanci budeš mít jen jednou za život," a pan Latham ji ujišťoval, že před sluncem ji ochrání silné filtry. Máma pořád něco namítala, ale pak se nechala přesvědčit. Mám dojem, že ženské prostě vůbec nemají žádnou vůli. Jako včera večer – myslím tím tu dobu, kterou tady v Luna City za večer považují. Koupila si krásný módní skafandr, aby si ho vzala na večeři do té báječné hotelové jídelny – je z ní výhled na Zemi! – ale pak dostala trému. Stěžovala si tátovi, že je na takové šaty moc tlustá.

No, je pravda, že z toho skafandru jí čouhal hezký kus holé kůže. Táta povídal: „Nesmysl, má drahá. Vypadáš přímo úchvatně." Tak si to vzala na sebe a užila si perné chvíle, zvlášť když se ji snažil sbalit nějaký pilot.

A tentokrát to bylo zrovna tak. Stejně šla s námi. Přesunuli jsme se do kanceláře a já se porozhlížel po okolí, než pan Perrin sehnal všechny účastníky a nechal je podepsat ten revers. Na druhém konci chodby, kde měli kancelář, byly dveře od přechodové komory, s malým kulatým okénkem – a druhé

bylo ve vnějších dveřích, takže člověk se mohl podívat na měsíční povrch venku, horký a jasně ozářený a neskutečný navzdory žlutému sklu v tom okénku. A vevnitř v komoře visely dvě řady skafandrů – vypadaly jak lidské slupky. Díval jsem se na tu krásu do té doby, než přišel pan Perrin s celou výpravou.

„Toho mládence bychom mohli nechat v kavárně hosteskám," říkal právě mámě. Natáhl ruku a pohladil mrňouse po vlasech. Ten ho zkusil kousnout a pan Perrin rychle rukou ucukl.

„Děkuji vám, pane Perkinsi," řekla máma, „myslím, že to bude nejlepší řešení – ačkoli bych možná měla zůstat s ním."

„Jmenuji se Perrin," opravil ji pan Perrin vlídně. „Ale to nebude nutné. Naše hostesky s dětmi umějí zacházet."

Proč se jenom dospělí o všem baví přímo před námi, jako bychom jim nerozuměli? Měli ho rovnou a bez řečí šoupnout do kavárny. Teď už ale mrňous věděl, že ho chtějí odstavit: „Já jdu taky," zaječel nahlas. „Slíbili jste mi to."

„Ale no tak, miláčku," snažila se jej máma zastavit. „Maminka ti přece neříkala…"

Jenže to už ji vůbec nebylo slyšet; mrňous zapojil zvukové efekty.

„Povídala jsi, že můžu jít kamkoli, kam jde Dickie; slíbilas mi to, když jsem byl nemocný. Slíbilas mi to, slíbilas mi to…" a tak dále pořád dokola, ale čím dál hlasitěji.

Pan Perrin se zatvářil rozpačitě. Máma prohlásila: „Richarde, budeš se s tím dítětem muset nějak vypořádat. Koneckonců jsi to byl ty, kdo mu to slíbil."

„Já?" Táta vypadal dost překvapeně. „Ale tak jako tak, nevidím v tom nic složitého. Pokud jsme mu opravdu slíbili, že může jít kamkoli, kam jde Dickie – tak ho prostě vezmeme s sebou a hotovo."

Pan Perrin si odkašlal. „Obávám se, že to nepůjde. Vašeho staršího syna můžu obléct do dámského skafandru; na svůj věk je dost veliký. Ale pro malé děti prostě nemáme nic."

Za chvilku už se všichni hádali mezi sebou. Mrňous pokaždé dokáže mámu zblbnout. Máma má tentýž vliv na tátu. Ten pokaždé zrudne v obličeji a vyleje si vztek na mně. Je to řetězová reakce – jenže já jsem koncový článek a nemám, na koho bych to přenesl dál. Nakonec přišli s moc jednoduchým řešením – měl jsem tu zůstat já a starat se o toho miláčkovic spratka!

„Ale tati, ty jsi říkal," začal jsem.

„To je jedno, co jsem říkal!" houkl na mne. „Nechci, abychom se tu hádali na veřejnosti. Slyšel jsi maminku."

Byl jsem zoufalý. „Tati," pokračoval jsem tiše, „jestli se vrátím na Zem bez toho, že bych alespoň jednou vlezl do skafandru a vystoupil ven na povrch, budeš mi muset doma najít jinou školu. Do Lawrenceville se prostě nevrátím; byl bych tam každému pro legraci."

„To vyřešíme, až se vrátíme domů."

„Ale tati, slíbil jsi mi přece výslovně…"

„To by stačilo, mladíku. Věc je vyřízená."

Pan Latham postával opodál, poslouchal, ale mlčel. V téhle chvíli ale na tátu povytáhl obočí a tiše prohodil: „Tak co ty na to, R.J.? Já myslel, že je pro tebe dané slovo posvátné?"

Neměl jsem to slyšet ani já, ani nikdo jiný kromě táty; pan Latham to řekl opravdu potichoučku – což bylo dobře, protože kdyby táta věděl, že slyším, jak se shodil, zuřil by ještě víc. Rychle jsem změnil téma: „Koukej, tati, možná bychom mohli jít všichni. Co támhle ten skafandr?" A ukázal jsem na věšák, který byl stranou od ostatních a opatřený zámkem. Bylo na něm pověšeno pár tuctů skafandrů a na samém konci, skoro z dohledu, i jeden malý – jeho boty, které tvořily jeden kus s nohavicemi, sahaly sotva k pasu dalšího obleku. „Cože?" zpozorněl táta. „Ale vždyť to je přesně ono! Pane Perrine! Pane Perrine – pojďte sem na chviličku! Já myslel, že nemáte malé skafandry, ale mám dojem, že támhleten by se upravit dal."

Táta zápolil se zámkem toho věšáku. Pan Perrin ho ale zastavil. „Ten použít nemůžeme, pane."

„Ale? Proč ne?"

„Všechny obleky na tomto věšáku jsou soukromým vlastnictvím a nejsou k pronajmutí."

„Cože? Nesmysl – Rutheford je veřejnoprávní institucí. Chci ten oblek pro své dítě."

„To prostě nejde."

„Půjdu si promluvit s ředitelem."

„Obávám se, že to budete muset, pane. Ten skafandr byl zhotoven speciálně pro jeho dceru."

A tak to také udělali. Pan Latham zavolal řediteli a táta s ním promluvil a pak ředitel mluvil s panem Perrinem a nakonec zase s tátou. Ředitel nic nenamítat proti zapůjčení skafandru, ale nemohl nařídit panu Perrinovi, aby vzal do terénu příliš malé dítě.

Pan Perrin se tvářil tvrdohlavě a já se mu vůbec nedivím, ale táta ho postupně uklidnil a zakrátko jsme se už soukali do skafandru a zkoušeli, zda záklopky těsní, a kontrolovali zásoby vzduchu a zapínali vysílačky. Pan Perrin postupně zavolal vysílačkou každého nás a kladl nám na srdce, že jsme zapojeni všichni na stejném okruhu, takže bude lepší, když mluvení necháme hlavně na něm a zdržíme se častých komentářů, protože pak neuslyší nikdo nic. Pak jsme stáli před vnějšími dveřmi komory a on nás upozorňoval, abychom se drželi pohromadě a nezkoušeli vyskočit co nejvýš a běžet co nejrychleji. Srdce mi v prsou bilo jako zvon.

Dveře se otevřely a my vypochodovali ven, na samotný povrch Měsíce. Bylo to přesně tak báječné, jak jsem si to vysnil, ale tenkrát jsem z toho byl tak rozrušený, že jsem to skoro ani nevnímal. Sluneční záře byla tou nejjasnější věcí, jakou jsem kdy viděl, a stíny byly černé jako inkoust – sotva člověk rozeznal, co se v nich schovává. Neslyšeli jste tam vůbec nic, jen hlasy v rádiu, a ty mohl člověk vypnout.

Měsíční prach byl měkký a lehký a při chůzi se nám ovíjel kolem nohou jako kouř a jen pomaloučku se usazoval. Nic jiného se nikde nehýbalo. Bylo to to nejmrtvější místo, jaké si jen dovedete představit.

Zůstali jsme na stezce a drželi se v hloučku – jen dvakrát jsem musel odběhnout za mrňousem, který právě objevil, že dokáže vyskočit dvacet stop vysoko. Chtěl jsem mu napohlavkovat, ale už jste někdy zkoušeli dát pohlavek někomu, kdo má na hlavě přilbu od skafandru? Nemá to smysl.

Pan Perrin nám zakrátko dal pokyn, abychom se zastavili, a začal s výkladem. „Nyní se nacházíme na Ďáblově hřbitově. Ty dvojité skalní věže za vámi se tyčí pět tisíc stop nad planinu a ještě nikdo na ně nikdy nevystoupil. Byly pojmenovány po mytických bytostech, protože panoráma, které tvoří, připomíná jakýsi obrovský fantaskní hřbitov. Zleva doprava to jsou Belzebub, Thor, Šiva, Kain, Set," ukazoval. „Názory selenologů na vznik těchto podivných útvarů se různí. Někteří tvrdí, že na nich nalezli stopy po účincích vody a vzduchu, stejně tak jako pozůstatky vulkanické činnosti. Pokud je tomu tak, pak tu ty věže musí stát nepředstavitelně dlouho, protože Měsíc je dnes, jak vidíte…" Byly to ty samé řeči, které člověk může číst každý měsíc v Časopise kosmických letů – jenže tentokrát jsme to i viděli a je v tom sakra rozdíl, to vám tedy řeknu.

TY VĚŽE MI TROCHU PŘIPOMÍNALY SKÁLY dole pod loveckou chatou v Garden of Gods v Colorado Springs, kde jsme trávili minulé léto – jen s tím rozdílem, že tyhle věže byly o hodně vyšší a místo modré oblohy se nad nimi klenulo jen černé prázdno a tvrdé, ostré body hvězd. Dost strašidelné.

Šel s námi ještě jeden průvodce, co měl foťák. Pan Perrin chtěl říct ještě něco, ale mrňous začal kňourat a skučet a tak jsem mu musel vypnout rádio, aby lidi vůbec něco slyšeli. Nechal jsem mu ho vypnuté, než pan Perrin domluvil.

Chtěl, abychom udělali skupinku pro fotografa, s těmi věžemi a černým nebem v pozadí. „Přitiskněte obličej na průzor přilby, aby byl na fotografii vidět. Všichni vypadají báječně. Tak, hotovo!" pochválil si, jakmile ten druhý chlapík zmáčkl spoušť. „Obrázky budou hotovy, než se vrátíme, a ke koupi za deset dolarů kus."

Přemýšlel jsem. Docela určitě budu potřebovat jednu fotku do školy a jednu musím dát – no prostě potřebuju ještě jednu. Měl jsem ještě osmnáct dolarů z peněz, co jsem dostal k narozeninám; mohl bych vyškemrat na mámě ten zbytek. Objednal jsem si tedy dvě.

Zdolali jsme dlouhé stoupání a zničehonic jsme se dívali přes celý kráter – kráter, který zbyl jako jediná památka po tom neštěstí, které zničilo první laboratoř. Táhl se od nás do dáli, měřil dobrých dvacet mil v průměru a dno neměl vystlané prachem, ale zářícím zeleným sklem plným bublinek. Kousek od nás byla pamětní deska. Přečetl jsem si, co je na ní napsáno:

ZDE KOLEM VÁS
SE NACHÁZEJÍ POSMRTNÉ POZŮSTATKY
Kurta Schaeffera

Maurice Feinsteina
Thomase Dooleyho
Hazel Hasakawové
G.Washingtona Slappeyho
Sama Houstona Adamse
JEŽ ZEMŘELI ZA PRAVDU
KTERÁ ČINÍ ČLOVĚKA SVOBODNÝM
Jedenáctého dne měsíce srpna roku 1984

Připadalo mi to drobet legrační, a tak jsem vycouval a šel zase poslouchat pana Perrina. Táta a několik dalších mužů mu kladlo otázky. „To se přesně neví," říkal právě. „Nic nezůstalo. Dnes přenášíme veškerá data dálkovým spojením do Luna City ihned, jakmile je dostaneme z přístrojů, ale tenkrát ještě nebylo technicky vyřešeno spojení dvou bodů, které nejsou na přímý dohled od sebe."

„A co by se stalo," zeptal se nějaký pán, „kdyby k tomuhle výbuchu došlo na Zemi?"

„Ani se mi nechce vám to říkat – právě proto přesunuli laboratoř sem, na odvrácenou stranu Měsíce." Vrhl pohled na hodinky. „Je čas se vrátit. Půjdeme zpátky." Lidé se otáčeli, přešlapovali a vydávali se na cestu zpět, když máma vykřikla.

„Miláčku! Kde je náš miláček?"

Překvapilo mě to, ale strach jsem neměl, ještě ne. Mrňous obvykle pobíhá někde kolem, hned tady a pak zase tam, ale daleko většinou neuteče, protože by neměl koho otravovat.

Táta podpíral jednou rukou mámu kolem ramen. Druhou na mne mávl. „Dicku?" houkl ostře, až mi sluchátka zapraskala. „Co jsi udělal se svým bratrem?"

„Já?" zeptal jsem se. „Nedívej se na mě tak – když jsem ho viděl naposled, držela ho máma za ruku a šli spolu do toho kopce."

„Nevymlouvej se, Dicku. Jak jsme došli nahoru, maminka si sedla, aby si odpočinula, a poslala ho za tebou."

„No, pokud ho poslala, tak se u mě rozhodně neukázal." V tu chvíli začala máma křičet doopravdy. Samozřejmě ji všichni slyšeli – museli; byli napojení na stejný okruh. Pan Perrin k ní přistoupil a vypnul jí vysílačku, takže najednou bylo ticho.

„Postarejte se o svou ženu, pane Logane," poručil mu a dodal: „Kde jste to dítě viděli naposled?"

Táta mu toho moc neřekl; jakmile zapojili máminu vysílačku, museli ji zase odpojit. Nemohla si pomoci – ale na hodnou chvíli nás úplně ohlušila. Pan Perrin oslovil nás ostatní: „Neviděl někdo z vás to malé dítě? Neodpovídejte, pokud nemáte něco podstatného. Neviděl někdo z vás, že by se zatoulalo někam pryč?"

Nikdo mrňouse neviděl. Odhadoval jsem že se nejspíš vytratil ve chvíli kdy se všichni dívali na kráter a byli k němu otočeni zády. Tak jsem to panu Perrinovi řekl. „To vypadá dost pravděpodobně," souhlasil. „A teď dávejte pozor, všichni! Jdu se po tom dítěti podívat. Zůstaňte tam, kde jste. Neopouštějte tohle místo. Vrátím se nejpozději za deset minut."

„Proč nejdeme všichni?" chtěl vědět kdosi.

„Protože," opáčil pan Perrin, „jsme v tuto chvíli ztratili jen jednoho účastníka výpravy. Nechci přijít o další tucet." S tím odešel – nebo spíš odskákal velkými lehkými skoky, z nichž každý měřil dobrých padesát yardů.

Táta se chystal vydat za ním, ale pak si to rozmyslel, protože máma se zničehonic zhroutila, prolomila se jí kolena a pomalu se snášela na zem. Všichni začali mluvit úplně najednou. Nějaký idiot jí chtěl sundat přilbu, ale táta není padlý na hlavu. Odpojil jsem rádio, abych mohl v klidu přemýšlet, a začal se rozhlížet kolem. Neopustil jsem skupinu, ale stoupl jsem si na okraj kráteru a snažil se propátrat očima co největší kus svahu.

Prohlížel jsem cestu, po níž jsme přišli; dívat se dolů do kráteru nemělo smysl; pokud by do něj mrňous spadl, byl by na zeleném skelném povrchu nápadný jak pavouk na talíři.

Vnější okolí kráteru, to ale bylo něco jiného; pár yardů od nás by se klidně schoval celý regiment. Všude se ježily kameny, balvany velké jako domy a provrtané dírami křížem krážem, příkopy, věže – no

prostě zmatek. Tu a tam jsem zahlédl pana Perrina; běhal tam jako pes za králíkem a šlo mu to jedna radost. Skoro se ani nedotýkal země. Když přišel k nějakému velkému balvanu, vyskočil na něj a ještě se před dopadem položil na břicho, aby lépe viděl.

A pak se vracel k nám a já zase zapnul vysílačku. Spousta lidí pořád ještě mluvila. Někdo právě říkal:

„Musíme ho najít, než se setmí," a někdo další mu odpovídal: „Nebuďte blázen, slunce bude nad obzorem ještě celý týden. Průšvih bude se zásobou vzduchu, to vám povídám. Tyhle obleky mají vzduchu s bídou na čtyři hodiny." A ten první hlas na to: „Ach!" a pak dodal tiše: „… jako ryba na suchu…" Teprve v téhle chvíli jsem se začal doopravdy bát.

Nějaký ženský hlas, takový přiškrcený, řekl: „Ubohé, ubohé, ubohé dítě! Musíme ho najít, než se zadusí," a hlas mého táty ji ostře přerušil: „Nechte těch hloupých řečí!" Slyšel jsem, jak někdo vzlyká. Možná to byla máma.

Pan Perrin už byl skoro u nás a hned se ozvat. „Ticho, všichni! Musím zavolat základnu." A hned začal naléhavě mluvit: „Perrin volá vstupní kontrolu, Perrin volá vstupní kontrolu!"

Ženský hlas odpověděl: „Mluvte, Perrine." Vysvětlil jí, co se stalo, a dodal: „Pošlete sem Smythe, aby odvedl skupinu dovnitř. Já tu zůstanu. Potřebuju každého rangera, který je k mání, a dobrovolníky z řad zkušených domorodců. S první skupinou mi pošlete i rádiový zaměřovač."

Nečekali jsme dlouho; vyrojili se ze stanice jako kobylky. Museli běžet rychlostí snad čtyřicet padesát mil za hodinu. Nebýt mi tak těžko u žaludku, byl by to náramný pohled.

Táta se hádal, že se nechce vrátit, ale pan Perrin ho uťal. „Kdybyste si nevynutil, abych vzal to dítě s sebou, nemuseli jsme teď zahajovat pátrací akci. Já mám taky děti – ale ven na povrch je nepustím, dokud nebudou tak velké, aby se dokázaly o sebe postarat. Vrátíte se zpět – nemohu si dovolit, abyste mi na krku visel ještě vy."

Měl jsem dojem, že by se s ním táta popral, kdyby máma zase neomdlela. Vrátili jsme se s celou skupinou.

Nejbližší zhruba dvě hodiny byly pěkně hnusné. Nechali nás sedět přímo před řídící místností, odkud byl z reproduktoru slyšet pan Perrin, jak řídí pátrání. Myslel jsem si nejdřív, že mrňouse najdou hned poté, co přinesou radiozaměřovač – že zaměří šum jeho přístrojů, i kdyby on sám nic neříkal – ale smůla, nezachytili nic. A pátrači taky ne.

Co bylo ještě horší, že mi táta s mámou dokonce ani nic nevyčítali. Máma tiše brečela a táta ji utěšoval a občas se tak divně díval na mě. Řekl bych, že mě ani nevnímal. Nejspíš si myslel, že kdybych tak moc nechtěl jít s nimi, tohle by se nestalo. Tak jsem řekl: „Nekoukej se na mě tak, tati. Nikdo mi neřekl, abych ho hlídal. Myslel jsem, že je u mámy."

Táta jen potřásl hlavou a nic neříkal. Vypadal unaveně a tak nějak sklesle. Zato máma, místo aby mi nadávala a křičela, přestala brečet a dokonce se usmála. „Pojď ke mně, Dickie," pobídla mě a vzala mě kolem ramen. „Nikdo ti nic nevyčítá, Dickie. Ať se stalo, co se stalo, ty za to nemůžeš. To si pamatuj, Dickie."

Tak jsem si nechal dát pusu a pak tam s nimi dlouhou dobu seděl, ale připadal jsem si ještě hůř než předtím. Pořád jsem myslel na mrňouse, jak tam někde leží venku a kyslík mu pomalu dochází. Možná to nebyla moje vina, ale mohl jsem tomu zabránit a to jsem věděl. Neměl jsem spoléhat na mámu, že ho ohlídá; tohle ona nikdy moc neuměla. Máma je ten typ člověka, který by si nechal upadnout hlavu, kdyby mu ji příroda nepřidělala dostatečně bytelně – myslím to samozřejmě obrazně. Máma je fajn, to jo, ale není moc praktická.

Ponese to hrozně těžce, jestli se mrňous nevrátí. A stejně tak táta – a já. Mrňous je hrozně otravný, ale připadalo by mi divné, kdyby se mi pořád nepletl pod nohama. Pořád musím myslet na tu poznámku „jako ryba na suchu." Jednou jsem čirou náhodou prorazil akvárium; pamatuju se dodnes, jak ty ryby vypadaly. Hezký pohled to nebyl. Jestli má mrňous umřít taky takhle…

Nařídil jsem sám sobě, ať zavřu klapačku, a rozhodl jsem se vymyslet nějaký způsob, jak ho zachránit.

Po chvíli se mi podařilo se přesvědčit, že bych ho najít mohl, jestli mě nechají jít hledat. Jenže to samozřejmě nenechají.

Znovu za námi přišel doktor Evans, ředitel – už s námi mluvil, když jsme se vrátili – a ptal se, jestli pro nás může něco udělat a jak je paní Loganové? „Moc mne to mrzí," omlouval se pořád. „Děláme, co můžeme. Objednal jsem v Luna City spěšnou dodávku detektorů železné rudy. Jak je budeme mít, můžeme začít hledat kov ve skafandru."

Máma navrhla, že by ho mohli nechat vyčenichat psy, ale ředitel se dokonce ani nezasmál. Táta navrhl helikoptéry, ale sám se vzápětí opravil na rakety. Doktor Evans vysvětlil, že prohledávat zblízka terén pomocí raket je nemožné. Nakonec se mi podařilo získat ho na chvíli pro sebe a zkusil jsem ho přesvědčit, aby mě nechali taky pátrat. Tvářil se zdvořile, ale odmítavě; já jsem ovšem nepřestával. „Proč myslíš, že bys ho měl najít právě ty?" zeptal se. „V tuto chvíli ho hledají ti nejzkušenější pátrači, jaké tu máme. Bojím se, hochu, že kdyby ses snažil udržet s nimi krok, ztratil by ses sám – nebo aspoň zranil. Jak jednou v téhle krajině ztratíš orientaci, jsi v koncích."

„Ano, pane doktore, ale…" namítl jsem, „já mrňouse – chci říct bratra – znám líp než kdokoli jiný na světě. Neztratím se – nebo se ztratím, ale stejným způsobem, jako se ztratil on. Můžete za mnou poslat někoho, aby mne sledoval."

Chvíli o tom přemýšlel. „Za pokus by to stálo," prohlásil zničehonic. „Půjdu s tebou. Pojď si pro skafandr."

Vyběhli jsme ven rychle, třiceti stopovými kroky – víc jsem nedokázal, i když mne držel za pás, abych neupadl. Pan Perrin nás už čekal. Na můj plán se tvářil dost pochybovačně. „Tonoucí se stébla chytá," připustil, „ale hlavní pátrání vedu stejným směrem a ten chlapec stejně nemůže dělat nic jiného. Tumáš, Prcku, vem si tuhle svítilnu. Bude se ti hodit tam, kde je stín."

Stál jsem na okraji kráteru a pokoušel se představit si, že jsem mrňous, který se nudí a je otrávený, že si ho nikdo nevšímá. Co budu dělat?

Začal jsem poskakovat dolů ze svahu; nikam konkrétně jsem nemířil, jen tak jsem si skákal, jak by to dělal mrňous. Potom jsem se zastavil a ohlédl se, abych zjistil, jestli si mě máma a táta a Dickie všimli. Já osobně jsem byl střežen dost bedlivě; doktor Evans a pan Perrin šli kousek za mnou. Představil jsem si ale, že se nikdo nedívá, a pokračoval dál. Teď už jsem byl hezky blízko prvním skalním útvarům a zalezl jsem za první z nich, na který jsem narazil. Nebyl tak vysoký, abych se za ním schoval, ale mrňous za ním mohl zmizet docela snadno. Připadalo mi, že právě to by udělal. Hrozně rád si hrál na schovávanou – tak byl vždycky středem pozornosti.

Přemýšlel jsem o tom. Pokud si hrál mrňous na schovávanou, vždycky se schovával tak, že zalezl pod něco – pod postel, pod gauč, pod automobil či dokonce pod výlevku. Rozhlédl jsem se kolem. Na takové schovávání tu byla spousta dobrých míst; skály byly plné děr a převisů. Začal jsem je prohledávat. Zdálo se to být beznadějné; vždyť jen v nejbližším okolí musí být takových úkrytů nejmíň stovka.

Když jsem se vyplazil ze čtvrtého takového místa, přišel ke mně pan Perrin. „Moji lidé všechny takové díry prohledali svítilnami," řekl mi. „Nemyslím, že to má nějaký smysl, Prcku."

„Okej," opáčil jsem, ale pokračoval jsem dál. Věděl jsem dobře, že se dostanu na místa, kam se dospělý neprotáhne; jen jsem doufal, že mrňous nevlezl tam, kam se nedostanu ani já.

Hledal jsem dál a dál a začínala mi už být zima a bolelo mě celé tělo a byl jsem strašně unavený. Na přímém slunci je na Měsíci horko, ale jak zalezete do stínu, hned je vám zima. A ty štěrbiny dole ve skalách, ty se neprohřejí nikdy, ani na chvíli. Skafandry pro turisty jsou dobře izolované, jenže hlavní izolační vrstvy jsou v rukavicích a botách a na zadku – a já trávil většinu času na břiše, soukáním se do těsných škvír.

Byl už jsem tou zimou tak zkřehlý, že jsem se sotva mohl hýbat a na prsou a břiše jako bych měl led. Navíc mě trápila jedna velká starost – co mrňous? Je mu taky taková zima?

Kdyby nebylo té představy ryby, lapající po dechu na koberci pod rozbitým akváriem, nebo mrňouse, jak leží zmrzlý někde ve skalách, asi bych to vzdal. Už jsem se pomalu smiřoval s porážkou. Ještě k tomu jsou ty skály dost rozeklané a ty díry pěkně křivolaké – nevíte, na co vzápětí narazíte.

Když jsem vylezl z jedné z nich, doktor Evans mne uchopil za paži a přitiskl svou přilbu k mojí, takže

jsem jeho hlas slyšel přímo, bez vysílačky. „Asi toho necháme, hochu. Už jsi dočista vyčerpaný a neprohledal jsi přitom ani akr.“ Odtáhl jsem se od něj.

Následující dutina byla pod převisem, s bídou stopu široká. Posvítil jsem do ní. Byla prázdná a nezdálo se, že by pokračovala někam dál. Pak jsem si všiml, že je tam nějaká zákruta. Položil jsem se na břicho a vplazil se dovnitř. Ohyb se trochu rozšířil a klesal. Pochyboval jsem, že by mrňous lezl moc daleko do tmy, ale přece jen jsem se ještě posunul o kousek a posvítil dolu.

Čouhala odtud bota.

A bylo to vyřešené. Skoro jsem si urazil hlavu o skálu, jak jsem se drápal ven, ale táhl jsem mrňouse za sebou. Ležel bezvládný a vláčný jak kočka a tvářil se tak nějak legračně. Pan Perrin a doktor Evans se na mě vrhli, plácali mě po zádech a křičeli. „Je mrtvý, pane Perrine?“ zeptal jsem se, když jsem konečně popadl dech. „Vypadá děsně ošklivě.“

Pan Perrin si jej prohlédl. „Ne… cítím na krku tep. Bude v šoku a prochladlý, ale tenhle skafandr má speciální konstrukci a – honem s ním pod střechu.“ Zvedl mrňouse do náručí a já se vydal za ním.

O deset minut později byl mrňous zabalen ve spoustě dek a popíjel horké kakao. Já dostal taky. Všichni mluvili najednou a máma už zase brečela, ale jinak vypadala normálně a táta taky.

Táta se pokoušel vypsat šek pro pana Perrina, ale ten to odmítl. „Žádnou odměnu nechci; to váš chlapec ho našel. Jen o jednu laskavost vás prosím…“

„Ano?“ Táta by mu přinesl modré z nebe.

„Vyhýbejte se Měsíci. Nepatříte sem; nejste povahou průkopník.“

Táta to vzal. „Už jsem to slíbil i své ženě,“ řekl bez mrknutí oka. „Nemusíte se bát.“

Když pan Perrin odcházel, šel jsem za ním a řekl mu potají: „Pane Perrine – chtěl jsem se jen zeptat, jestli by vám nevadilo, kdybych se sem někdy vrátil já?“

Potřásl mi rukou a povídá: „Já vím, že se vrátíš, Prcku.“

Je nádherné být zase doma

„POSPĚŠ SI, ALLANE!“ DOMŮ – ZPÁTKY na Zemi! Srdce jí bušilo jako blázen.

„Ještě chviličku.“

Nervózně postávala ve dveřích, zatímco její manžel naposledy prohlížel prázdný byt. Ceny za přepravu nákladu z Měsíce na Zemi učinily bezpředmětnou jakoukoli snahu poslat domů i svůj majetek s výjimkou tašky, kterou držel Allan; všechno tedy prodali. Spokojen s prohlídkou zavřel dveře a dohonil ji u výtahu; odejeli na úroveň kanceláří a vyhledali dveře s nápisem: ASOCIACE SPOLEČENSTVÍ LUNA CITY – Anna Stoneová, manažer služeb.

Slečna Stoneová si od nich vzala klíče od bytu se zachmuřenou tváří. „Ano, pan a paní MacRaeovi. Opravdu nás opouštíte?“

„Myslíte snad, že bychom si to rozmysleli?“ naježila se Josephina.

Manažerka pokrčila rameny. „Ne. Věděla jsem už téměř před třemi roky, že odjedete – z vašich stížností.“

„Z mých stíž… Slečno Stoneová, já neměla s tímhle nemožným stavem trpělivost o nic menší než kdokoli jiný. Tři roky snášet tu hermetickou králíkárnu, to je přece až dost. Nechci to vyčítat vám osobně, ale…“

„Jen klid, Jo,“ chlácholil ji manžel.

Josephina se zarděla. „Promiňte, slečno Stoneová.“

„To je v pořádku. Prostě to každý vidíme jinak. Já jsem sem přijela v době, kdy celé Luna City nebylo než tři hermetické buňky typu Quonset propojené tunely, jimiž jste museli lézt po kolenou.“ Napřáhla k nim ruku. „Doufám, že budete jako drnohryzi šťastní, opravdu vám to přeju. Dobrý tah do trysek, hodně štěstí a bezpečné přistání.“

Když už byli zase ve výtahu, Josephina si odfrkla. „Drnohryzi! To je teda označení! A to jen proto, že máme rádi naši rodnou planetu, kde se člověk může nadechnout čerstvého vzduchu…“

„Ty sama jsi ten výraz používala taky,“ připomněl jí Allan.

„Ale jen o lidech, kteří jaktěživo zemi neopustili.“

„Oba jsme několikrát litovali, že jsme neměli dost rozumu a nezůstali na Zemi. My opravdu jsme

srdcem drnohryzové, Jo.“

„Ano, ale – Allane, chováš se opravdu hrozně: Nekaž mi nejšťastnější den mého života. Nejsi rád, že jedeme domů? Opravdu ne?“

„Ovšemže jsem. Bude to nádhera být zase doma. Ježdění na koni, lyžování…“

„A opera. Opravdová, živá, velkolepá opera. Allane, my prostě musíme strávit aspoň týden dva na Manhattanu, než odjedeme na venkov.“

„Já myslel, že chceš cítit na tváři dešťové kapky.“

„To chci taky. Chci to všechno najednou a už se nemůžu dočkat. Ach, miláčku, připadá mi to, jako by nás právě pustili z vězení.“ Přitiskla se k němu.

Vyvinul se jí ve chvíli, kdy se výtah zastavil. „Nebreč.“

„Allane, ty jsi zvíře,“ vzdychla zasněně. „Jsem tak šťastná.“

Opět vystoupili ven, tentokrát v bankovní sekci. Úředník v kanceláři National City Bank měl pro ně převedení jejich konta na Zem už připraveno. „Jedete domů, co? Tady se mi podepište, a ještě otisk palce. Závidím vám. Lovení v lesích, rybaření…“

„Já mám radši koupání v příboji. A plachtění.“

„Já,“ ozvala se Jo, „chci jen prostě vidět zelené stromy a modré nebe.“

Úředník přikývl. „Rozumím vám. Je to už dávno, co jsme tohle viděli, a strašně daleko. No, tak si to užijte. Kolik máte dovolené? Tři měsíce – nebo šest?“

„My se nevracíme zpátky,“ oznámil Allan ploše. „Tři roky života jako ryba v akváriu nám stačilo.“

„Ano?“ Úředník jim přistrčil dokumenty a dodal s kamennou tváří: „Tak tedy dobrý tah do trysek.“

„Díky.“ Vyjeli na první patro pod povrchem a pohyblivým chodníkem, táhnoucím se přes celé město, se pustili na raketodrom. Tunel, jímž vedl pohyblivý chodník, se jednu chvíli vynořil na povrch a jeho skalní strop byl vystřídán hermetickým zastřešením. Vyhlídkové okno, otevírající se směrem na západ, jim odhalovalo kus scenérie měsíčního povrchu – a za rozeklanými pohořími na obzoru i Zemi.

Pohled na ni, velkou a zelenou a zářící v ostrém kontrastu s černou lunární oblohou a tvrdým, nekolísajícím svitem hvězd, vehnal Jo rychle slzy do očí. Domů – tahle nádherná planeta je její! Allan se na zelený kotouč díval o něco klidněji, hledaje Greenwich. Linie svítání se právě dotkla Jižní Ameriky – musí už být dobrých osm dvacet. Měli by si pospíšit.

Sestoupili z chodníku – přímo do náruče svých přátel, kteří se s nimi přišli rozloučit na letiště. „Kde jste byli? Skřítek startuje už za sedm minut.“

„Ale tím my nepoletíme,“ odtušil MacRae. „Nene, přátelé.“

„Cože? Vy neletíte? Vy jste si to rozmysleli?“

Josephina se rozesmála. „Toho si nevšímej, Jacku. Poletíme expresem: změnili jsme rezervaci. Takže máme ještě dvacet minut.“

„Panečku! Jako párek zazobaných turistů, co?“

„Ale – ten příplatek není zas tak vysoký a mně se prostě nechtělo dvakrát přesedat a strávit ve vesmíru celý týden, když můžu být doma za dva dny.“ Významně si hladila břicho.

„Nesnáší stav beztíže, Jacku,“ vysvětloval její manžel.

„To se jí nedivím – já jsem poslední výlet taky strávil na záchodě. Ale myslím, že teď už ti to vadit nebude, Jo – jsi už zvyklá na lunární gravitaci.“

„Možná,“ pokrčila rameny, „ale je přece jen dost velký rozdíl mezi šestinovou gravitací a žádnou gravitací.“

Do hovoru se vmísila žena Jacka Craila. „Josephino MacRaeová, jsi ochotna riskovat život v lodi na jaderný pohon?“

„A proč ne, má milá? Ty v jaderné laboratoři přímo pracuješ.“

„Pchá! V laboratoři si dáváme pozor. Ale těmhle expresům obchodní komora nikdy neměla udělit licenci. Jsem možná trochu staromódní, ale já se vrátím domů tak, jak jsem sem přišla přes Terminál a Supra-New York, ve starých dobrých chemických raketách.“

„Nestraš ji, Emmo,“ napomenul ji Crail. „Na těchhle lodích už mouchy dávno vychytali.“

„Rozhodně ne tak, abych je vzala na milost. Já…“

„Teď už se s tím stejně nedá nic dělat,“ přerušil ji Allan. „Musíme sebou pohnout, k raketě je to ještě

pěkný kus. Tak se tu mějte krásně, přátelé! A díky, že jste se přišli rozloučit. Bylo nám tu s vámi dobře. A jestli se někdy vrátíte do země zaslíbené, stavte se.“

„Mějte se, lidi!“ „Ahoj, Jo – ahoj, Allane.“ „Pozdravujte od nás Broadway!“ „Nashledanou.“ „Aloha – a dobrý tah!“ Ukázali u vchodu lístky, vstoupili do přechodové komory a vyšplhali do klimatizovaného pendlu mezi letištní halou a startovacím dokem expresu. „Držte se, lidičky,“ zavolal pilot pendlu přes rameno. Jo a Allan se spěšně uvelebili do měkkého čalounění. Pět minut nato vylézali ven, o dvacet mil dále, za rozeklanými pahorky, které chránily kvetoucí Luna City před radioaktivními zplodinami expresních lodí.

V Sokolovi dostali kóji, jejíž druhou půlku obývala misionářská rodina. Reverend doktor Simmons cítil potřebu vysvětlit, proč cestuje tak luxusním spojem. „To kvůli dítěti,“ skoro se omlouval, zatímco jeho žena zapínala jejich dcerce pásy, když ji předtím uložila na malou pohovku, nataženou jako nosítka mezi lenoškami jejích rodičů. „V životě nebyla ve vesmíru; neodvážili jsme se riskovat, že bude celý týden nemocná.“ Na varovné zaznění sirény se všichni připoutali. Jo cítila srdce až v krku. Konečně… konečně se dočkala!

Trysky zabraly a zrychlení je zamáčklo do čalounění. Jo netušila, že si člověk může připadat tak těžký. Bylo to horší, mnohem horší než cesta sem. Dítě křičelo po celou dobu akcelerace, křičelo v panice a hrůze beze slov.

Po nekonečně dlouhé chvíli byli náhle lehcí jako peříčka; loď vypnula motory a letěla pouhou setrvačností. Jakmile Jo spadlo z prsou to hrůzné závaží, měla hlavu hned stejně lehkou jako zbytek těla. Allan rozepnul prsní popruh a posadil se. „Jak je ti, miláčku?“

„Báječně!“ Jo rozepnula pásy a pohlédla mu do očí. Vzápětí škytla. „Tedy, alespoň doufám.“

O pět minut později ji veškeré pochybnosti ohledně pocitů přešly: nepřála si nic než zemřít. Allan odplul z kabiny a vyhledal lodního lékaře, který jí dal injekci. Vyčkal, až doktor odejde a až látka začne účinkovat, a pak se přesunul do salónku, aby zahnal leteckou nemoc vlastní kůrou – lžičkou „Maminčina léku proti mořské nemoci“, spláchnutou sklenkou šampaňského. Po chvíli si však byl nucen přiznat, že tyhle dva léky na něj asi nezabírají – anebo je neměl míchat.

Malá Gloria Simmonsová leteckou nemocí netrpěla. Stav beztíže brala jako ohromnou zábavu, a tak poskakovala jako růžolící balón, odrážejíc se tu od stěny, tu od stropu či od podlahy. Jo chabě zapřemítala, že by mohla dítě zardousit, pokud by připluto na dosah – ale patrně by tak velké námahy nebyla schopna.

Brzdění, přestože z nich nadělalo nehybné kusy olova, jim přineslo úlevu – všem až na malou Glorii. Plakala opět strachem a bolestí, navzdory uklidňování své matky. Její otec se zatím modlil.

Po dlouhé, velmi dlouhé chvíli přišel lehký náraz a zazněla siréna. Jo se podařilo zvednout hlavu. „Co se děje? Nějaká nehoda?“

„Nemyslím. Řekl bych, že jsme přistáli.“

„To je nesmysl! Ještě brzdíme – mám nohy těžké jako z olova.“

Allan se chabě zazubil. „Já taky. Pozemská gravitace – vzpomínáš si na ni?“

Dítě nepřestávalo plakat.

Rozloučili se s misionářskou rodinou; paní Simmonsová se rozhodla vyčkat, až jim pomůže s výstupem letuška. MacRaeovi se vypotáceli z lodí, podpírajíce jeden druhého. „To nemůže být jen tou gravitací,“ namítala Jo a pokoušela se ovládnout rozbíhající se nohy. „Na tu jsem se připravovala v odstředivce doma – chci říct v Luna City. Jsme zesláblí leteckou nemocí.“

Allan se vzchopil. „Je to tak. Dobré dva dny jsme nic nejedli.“

„Allane – copak ty jsi nejedl taky?“

„Ne – tedy nic, co bych snědl definitivně. Máš hlad?“

„Hlady přímo umírám.“

„Co takhle si dát večeři v Keanově jídelně?“

„Skvělý nápad. Och Allane, jsme zpátky!“ Znovu jí vyhrkly slzy.

Ještě jednou na okamžik zahlédli Simmonsovy – poté, co se sklouzli dolů skrz Hudson Valley na

Grand Central Station. Zatímco stáli v terminálu potrubky a čekali, až jim přijedou zavazadla, spatřili reverenda, jak se těžce vyhrabal z kabinky, která právě přijela, následován svou ženou a s dcerou v náručí. Opatrně postavil dítě na zem. Gloria okamžik stála, chvějíc se na nejistých nohou, a pak se zhroutila na podlahu. Ležela tam a tenkým hláskem plakala.

Nějaký kosmonaut – podle uniformy pilot – se zastavil a lítostivě se na dítě díval. „Narodila se na Měsíci?“ zeptal se.

„Prosím? Ano, máte pravdu, pane.“ Simmonsovo dobré vychování se neztratilo ani v tak svízelné situaci.

„Vemte ji do náručí. Bude se muset naučit chodit znovu.“ Kosmonaut smutně pokýval hlavou a klouzavým krokem se vzdálil. Simmons se zatvářil ještě ustaraněji než před chvílí a pak si sedl na perón vedle dítěte, lhostejný ke špíně a prachu:

Jo se cítila příliš slabá, než aby mu mohla nějak pomoci. Ohlédla se po Allanovi, ale ten měl práci; právě dorazila jejich taška. Ležela mu u nohou a on ji právě začal zvedat – zničehonic si však připadal hloupě. Jako by byla přibitá k zemi. Věděl, co v ní je – svitky mikrofilmů a barevných filmů, pár suvenýrů, hygienické potřeby, nejrůznější drobnosti, kterých se nedokázati vzdát – dohromady nějakých padesát liber hmoty. Nemohlo to přece vážit tolik, kolik se zdálo.

Jenže vážilo. Zapomněl už, co na Zemi znamená padesát liber.

„Odnést zavazadla, pane?“ Muž, který jej oslovil, byl hubený a vlasy mu svítily stříbrem, ale zvedl jejich zavazadlo lehce a téměř nedbale. Allan zavolal na Jo a vydal se za ním; připadal si hloupě a ostudně. Nosič zpomalil na tempo Allanových pracných kroků.

„Právě jste dorazili z Měsíce, co?“ prohodil muž.

„Tak tak.“

„Máte rezervované ubytování?“

„Ne.“

„Tak, pojďte se mnou. Mám kamaráda v recepci v Commodore.“ Vyvedl je ven na pohyblivý chodník a po něm do hotelu.

Byli příliš vyčerpaní, než aby mohli jít večeřet někam jinam; Allan objednal jídlo na pokoj. Když dojedli, usnula Jo ve vaně a jemu dalo práci ji probudit a přesvědčit, aby odtamtud vylezla ven – nechtěla se vzdát pocitu lehkosti, který jí nadnášení vodou poskytovalo. Nakonec jí však přece jen vysvětlil, že matrace z pěnové gumy je téměř stejně příjemná. Záhy už spali oba dva.

Probudila se, zmítajíc rukama a nohama, někdy kolem čtvrté ráno. „Allane, Allane!“

„Co se děje?“ Zašmátral po vypínači.

„Uf… asi nejspíš nic. Zdálo se mi, že jsem zase v lodi. Letěla někam pryč, do vesmíru. Allane, proč je tu tak dusno? Bolí mě z toho hlava, jako by se mi měla rozskočit.“

„Dusno? Nemůže tu být dusno. Tenhle zapadák je klimatizovaný.“ Nasál vzduch. „Začíná mě bolet hlava taky,“ přiznal.

„Tak s tím něco udělej. Otevři okno.“

Vyklopýtal z postele, otřásl se, jak na těle pocítit noční vzduch, a pospíchal zpátky pod pokrývku. Právě přemítal, zda dokáže usnout v tom městském hluku, který se sem oknem valil, když se jeho žena ozvala znovu: „Allane?“

„Ano. Co je?“

„Miláčku, je mi zima. Můžu k tobě?“

„Jasně.“

OKNEM PROUDILO DOVNITŘ SLUNEČNÍ SVĚTLO, teplé a zlatavé. Když se paprsky dotkly jeho zavřených víček, probudil se a shledal, že jeho žena vedle něj už je také vzhůru. Vzdychla a přitulila se k němu. „Podívej, můj drahý, koukni se! Modré nebe – jsme doma. Už jsem zapomněla, jak je to krásné.“

„Je nádherné být zase doma, o tom není sporu. Jak je ti?“

„Mnohem líp. A tobě?“

„Myslím, že jsem v pořádku.“ Odhodil pokrývky.

Jo vykvikla a rychle je přitáhla zpátky. „Nedělej to!“

„Proč?“

„Můj hodný chlapeček vyleze a zavře to okno a holčička zatím zůstane pod peřinou.“

„No tak dobře.“ Chodilo se mu už snáz než včera – ale přesto bylo příjemné vrátit se zpátky do postele. Jakmile se v ní octl, otočil se k telefonu a křikl na něj: „Služba!“

„Můžete si objednávat, prosím,“ odpověděl sladký kontraalt.

„Pomerančový džus a kávu pro dva – pořádně silnou – šest vajíček, míchaných a středně vysmažených, a topinky z pšeničné mouky. A taky mi pošlete Timesy a Saturday Evening Post.“

„Za deset minut to tam máte.“

„Díky.“ Zabzučení doručené zásilky se ozvalo, právě když se holil. Přijal jídlo a naservíroval je Jo. Poté co dojedl a přelétl titulky, odložil noviny a otázal se: „Mohla bys na chvíli vystrčit nos z té přílohy?"

„Docela ráda. Je zatraceně velká a těžká; dlouho už ji stejně neudržím.“

„Proč si nenecháš poslat telestatované vydání z Luna City? Je mnohem lehčí a nestálo by víc jak osm či devětkrát tolik.“

„Neblázni. Co jsi chtěl?“

„Co kdybychom vylezli z toho zatuchlého hnízda a šli si nakoupit nějaké oblečení?“

„Um – hum, Ne, já v oblečení z Měsíce nevystrčím nos z domu.“

„Bojíš se, že na tebe budou koukat, co? Snad se ve svém věku nestydíš?“

„Ne, pane můj, já jen prostě odmítám se vydat na pospas tomu studenému vzduchu venku jen v šesti uncích nylonu a v sandálech. Nejdřív chci něco teplejšího na sebe.“ Zavrtala se pod pokrývky, jak hluboko to jen šlo.

„Průkopnice do drsných podmínek každým coulem. Mám ti sem nahoru snad poslat švadlenu?“

„To si nemůžeme dovolit. Hele – ty jdeš ven tak jako tak. Kup mi, co chceš. Může to být třeba pytel od mouky, hlavně ať je v něm teplo.“

MacRae se zatvářil neústupně. „Už jsem pro tebe párkrát šaty nakupoval.“

„Udělej to pro mě ještě jednou – prosím. Stačí, když doběhneš k Saksovi a vybereš obyčejné šaty z modré vlněné žerzeje, číslo deset. A jedny nylonové punčochy.“

„No – tak dobře.“

„Hodný chlapeček. Neboj, flákat se tu nebudu. Mám seznam – dlouhý jak tvoje ruka – lidí, kterým jsem slíbila, že jim zavolám, podívám se na ně nebo s nimi poobědvám.“

Nejprve se postaral o své vlastní oblečení; jeho – na Měsíci praktické – šortky a tílko ho tu hřály asi tolik co slamák ve sněhové bouři. Nebylo žádné velké chladno a na slunci se cítil docela příjemně, ale člověku zvyklému na teplotu nikdy neklesající pod dvaasedmdesát stupňů Fahrenheita tu prostě musela být zima. Pokusil se držet pokud možno pod zemí, nebo aspoň v zastřešené části Páté avenue.

Podezíral obchodníka, že mu podstrčil oblečení, v jakém tu chodí jen venkovští křupani. Bez ohledu na vzhled však byly jeho nové šaty teplé. Ovšem také těžké; svíravý pocit na hrudníku s nimi jenom zesílil a jeho chůze byla ještě nejistější. Přemítal, jak dlouho ještě bude trvat, než si na tu strašlivou tíži zvykne.

Mateřsky vyhlížející prodavačka se postarala o Joinu objednávku a vybrala mu teplý přehoz i pro ni. Zamířil nazpět, klopýtaje pod váhou balíčků a marně se pokoušeje zamávat na některý z pozemních taxíků. Každý tu tolik pospíchal! Jednu chvíli ho skoro porazil pubertální chlapec, který na něj houkl „Dávej bacha, dědo!“ a odspěchal dřív, než se zmohl na odpověď.

Dorazil do pokoje; bolelo jej celé tělo a těšil se na horkou lázeň. Nebyla mu však dopřána; Jo měla návštěvu. „Paní Applebyová, tohle je můj manžel – Allane, to je maminka Eminy Crailové.“

„Těší mě, pane doktore – nebo snad profesore?“

„Pane.“

„… jak jsem zaslechla, že jste ve městě, nemohla jsem se prostě dočkat, až o té své drahé chuděrce uslyším. Jak se jí daří? Není moc hubená? Vypadá dobře? Tyhle dnešní holky – mockrát jsem jí říkala, že musí chodit pravidelně na vzduch – já chodím do parku denně – a taky se na mne občas zajet podívat. Poslala mi obrázek – někde ho tady mám; alespoň myslím – a vůbec nevypadá dobře. Je celá podvyživená; tahleta syntetická strava…“

„Emina její syntetickou stravu, paní Applebyová.“

„… je určitě nestravitelná, o tom nemám pochyb, o chuti ani nemluvě. Co jste to říkal?“

„Vaše dcera se neživí syntetickými potravinami,“ opakoval Allan. „Čerstvého ovoce a zeleniny máme v Luna City téměř nadbytek. To víte, klimatizační továrna.“

„Přesně to říkám. Přiznávám, že sice přesně nevím, jak z těch klimatizovaných mašin získáváte na Měsíci jídlo…“

„V Měsíci, paní Applebyová, ne na Měsíci.“

„… ale rozhodně to nemůže být zdravé. Naše klimatizace, co máme doma, se pořád porouchává a jde z ní hrozný zápach – prostě nesnesitelný, moji milí – mysleli byste si, že není problém zkonstruovat něco tak jednoduchého, jako je klimatizace, která nepáchne – ovšem jestli si myslíte, že klimatizace vyrobí i syntetické jídlo…“

„Paní Applebyová…“

„Ano, pane doktore? Co jste to říkal? Nechcete mi snad namluvit…“

„Paní Applebyová,“ pronesl MacRae zoufale, „klimatizační továrna v Luna City je hydroponická farma, nádrže s rostoucími rostlinami, zelenými rostlinami. Ty rostliny si berou ze vzduchu kysličník uhličitý a vracejí do něj kyslík.“

„Ale – jste si tím jistý, pane doktore? Vzpomínám si, že Emina povídala…“

„Naprosto jistý.“

„No… já netvrdím že se v tomhle vyznám; mám spíš umělecké sklony. Chudák Herbert často říkal – Herbert byl Emmin tatínek; taky byl pořád zavrtaný v nějakých technických výkresech; ještěže jsem na něj dohlížela, aby poslouchal dobrou hudbu a přečetl si recenze na nejnovější knížky. Emma je, obávám se, po otci – tak bych si přála, aby nechala té hloupé práce, kterou tam na Měsíci dělá. Taková práce se pro ženu rozhodně nehodí, co myslíte, paní MacRaeová? Všechny tyhle atomy a neutrony a ty ostatní mrňavé částečky, co tu létají vzduchem – Přečetla jsem si o tom úplně všechno v rubrice Jednoduchá věda – v časopise…“

„Emma svou práci dělá dobře a mám dojem, že se jí líbí.“

„Ach, to asi ano. To je taky to podstatné; člověk musí být šťastný přitom, co dělá, i když dělá hlouposti. Ale mám o to dítě strach – je zahrabaná někde v pustině, daleko od civilizace, a nemá kolem sebe nikoho citlivého, s kým by si mohla popovídat, žádná divadla, žádný kulturní život, žádná společnost…“

„V Luna City jsou k vidění stereo-záznamy každé úspěšné broadwayské hry.“ Join hlas zněl maličko upjatě.

„Och! Vážně? Ale nejde jen o chození do divadla, má milá; jde o společnost kultivovaných lidí. To když jsem já byla ještě dítě, tak mě mojí rodiče…“

Allan do toho hlasitě vpadl. „Už je jedna hodina. Už jsi obědvala, drahá?“

Paní Applebyová sebou škubla a napřímila se. „Och, bože! Už prostě musím letět. Čeká mě můj módní návrhář – je to strašný tyran, ale ge-ni-ální, to vám povídám; musím vám dát jeho adresu. Bylo mi tu s vámi božsky, moji drazí, a jste moc hodní, že jste mi pověděli, jak se daří tomu mému ubožátku. Moc bych si přála, aby byla stejně rozumná jako vy; dobře ví, že u mě najde vždycky střechu nad hlavou a domov – a její manžel taky, když už o tom mluvíme. Ale rozhodně mě musíte často navštěvovat. Strašně ráda si povídám s lidmi, co byli na Měsíci…“

„V Měsíci.“

„Hned se cítím blíž té mojí holčičce milované. Tak se mějte moc krásně.“

Když za ní zaklaply dveře, Jo vydechla. „Allane, potřebuju pořádný drink.“

„Dám si s tebou.“

Jo vzala své nakupování dost zkrátka; příliš ji unavovalo. Kolem čtvrté odpoledne už se projížděli Central Parkem, těšili se z podzimní přírody a líného klapotu koňských kopyt. Vrtulníky, holubi, bílý pruh na obloze, kde právě prolétla raketa k protinožcům, to vše tvořilo idylickou scenérii klidu, míru a nádhery. Jo polkla hroudu, kterou v krku cítila, a zašeptala: „Allane, není to nádhera?“

„To víš, že je. Je nádherné být zase doma. A všimla sis, že už zase rozkopali Dvaačtyřicátou ulici?“

JEN SE VRÁTILI ZPĚT DO HOTELOVÉHO POKOJE, Jo padla na postel, zatímco Allan se zouval. Posadil se, třel si chodidla a poznamenal: „Celý večer budu chodit bos. Páni, jak mě bolí nohy!“

„Mě taky. Ale máme jet za tvým otcem, zlatíčko.“

„Cože? Do háje, já na to zapomněl. Jo, tobě se tam chce? Zavolej mu a odlož tu návštěvu. Jsme z toho dnešního výletu celí polomrtví.“

„Ale Allane – už pozval spoustu tvých přátel.“

„Třesky plesky! V New Yorku žádné skutečné přátele nemám. Ať to odloží na příští týden.“

„Příští týden… hmm… víš co, Allane, pojedem na venkov – hned teď.“ Joini rodiče jí zanechali malý domek v Connecticutu: starou nepoužívanou farmu.

„Já myslel, že sis chtěla nejdřív užít pár týdnů divadel a koncertů. Proč tak náhlá změna programu?“

„Hned ti to ukážu.“ Přešla k oknu, otevřenému dokořán už od oběda. „Podívej se na římsu.“ Načmárala prstem do špíny svůj monogram. „Allane, tohle město je špinavé.“

„Nemůžeš chtít, aby deset miliónů zdejších obyvatel létalo vzduchem. Při chůzi se vždycky zvíří prach.“

„Jenže my tuhle hrůzu dýcháme – přímo do plic. Co se stalo se zákony na ochranu proti smogu?“

„To není smog; to je normální městská, špína.“

„V Luna City nikdy nic takového nebylo. Tam jsem mohla nosit bílý oblek tak dlouho, dokud mne neomrzel. Tady by mi nevydržel ani den.“

„Manhattan nemá střechu – a precipitátory prachových částic v každém vzduchovodu.“

„Tak by je měl mít. Buď tu mrznu, anebo se dusím.“

„Já myslel, že toužíš cítit na tváři déšť?“

„Nebuď protivný. Chci ven, do čisté zelené krajiny.“

„Okej. Stejně jsem už chtěl začít psát knihu. Zavolám tvému realitnímu agentovi.“

„Volala jsem mu už ráno. Můžeme se nastěhovat kdykoli; začal vše připravovat už ve chvíli, kdy dostal můj dopis.“

U Allanova otce se večeřelo vestoje – jen Jo se ihned posadila a nechala si jídlo přinést. Allan by si rád sedl také, ale jako čestný host večera musel přemoci bolest v nohou a zůstat stát. Jeho otec ho odchytil přímo u stolu s jídlem. ‚Synku ochutnej tyhle husí játra. Určitě ti budou chutnat po té syntetické dietě.“

Allan souhlasil, že játra jsou opravdu dobrá.

„Víš, synku, vážně bys měl tady lidem něco říct o tom pobytu na Měsíci.“

„Žádné proslovy, tati. Jen ať si přečtou National Geographic.“

„Nesmysl!“ Otec se obrátil k hostům. „Ticho, lidi! Allan nám bude vyprávět, jak žijou Náměsíčníci.“

Allan skousl ret. Jistě obyvatelé Luna City se tak při hovoru označovali, ale tady to znělo úplně jinak. „Víte, já vlastně nemám o čem mluvit. Jen si dál povídejte a jezte.“

„Ty budeš povídat a my budem jíst.“ „Povídejte nám o Loonie City.“ „Viděl jste prvního muže na Měsíci?“ „ No tak, Allane – jaké to je, žít na Měsíci?“

„Ne na Měsíci – v Měsíci."

„Jaký je v tom rozdíl?“

„No – vlastně asi žádný.“ Zaváhal; jen těžko by jim dokázat vysvětlit, proč vlastně lunární kolonisté tak zdůrazňují, že žijí pod povrchem své oběžnice – ale dráždilo ho to stejně, jako slovo Frisco dráždí rodilého obyvatele San Francisca. „My říkáme v Měsíci. Na povrchu trávíme jen minimum času – samozřejmě až na pracovníky Richardsonovy observatoře prospektory atakdále. Obytné prostory jsou přirozeně pod zemí.“

„Proč přirozeně? Bojíte se meteoritů?“

„Ne víc, než se vy tady bojíte blesků. Do podzemí jsme se uchýlili kvůli izolaci před horkem a chladem; podzemní prostory se taky snáz hermeticky utěsňují. V každém případě je to v podzemí levnější. V tamější půdě se chodby razí snadno a mezery mezi jejími zrnky izolují stejně jako vakuum v termosce. Ostatně to je vakuum.“

„Ale pane MacRae,“ vyptávala se jakási ustaraná dáma, „nebolí vás z toho uši, když žijete pod natlakovanou atmosférou?“

Allan mávl rukou. „Tamější atmosféra má stejný tlak jako pozemská – patnáct liber."

Zatvářila se udiveně a pokračovala. „Ano, asi máte pravdu, ale jen těžko si to dovedu představit. Asi bych měla hrozný pocit, kdybych musela žít neprodyšně uzavřená v nějaké jeskyni. Co kdyby vám někdy ten vzduch utekl?"

„Vydržet patnáct liber tlaku opravdu není nic hrozného; naši technici pracují v tlacích tisíců liber na čtvereční palec. A co se toho úniku vzduchu týče – Luna City je rozděleno na hermetické přepážky jako loď. Je to dost bezpečné. Holanďané žijí chráněni před mořem jen svými hrázemi; dole u Mississippi taky nemohou existovat bez hrází proti záplavám. Na ponorkách, v letadlech; transkontinentálních raketách – tam všude žijí lidé v nepřirozených podmínkách. Luna City se vám zdá podivné jen proto, že je to tak daleko."

Zachvěla se. „Stejně mne to děsí."

Hloučkem se do popředí prodral důležitě se tvářící muž. „Pane MacRae – odmyslíme-li si všechny ty vědecké řečičky a čest a slávu, proč by měly být peníze daňových poplatníků vyhazovány na nějakou lunární kolonii?"

„Zdá se, že už jste si sám odpověděl," opáčil Allan pomalu.

„Ale jak mi takové plýtvání ospravedlníte? Povězte mi to, pane."

„Není zapotřebí cokoli ospravedlňovat; lunární kolonie se už zaplatila sama – a to mnohonásobně. Lunární společnosti jsou výnosné. Doly Artemis, Kosmické lety, Kosmická zásobovací společnost, Rekreační společnost Luna City, Elektronická výzkumná, Lunární biologické laboratoře, o Ruthefordu ani nemluvě – jen si to spočítejte. Připouštím ovšem, že Kosmický výzkumný projekt bude něco poplatníky stát, protože je to společný podnik vlády a Harrimanovy nadace."

„Pak to tedy přiznáváte. Peníze poplatníků se vyhazují oknem."

Allana opravdu moc bolely nohy. „Jak vyhazují? Pokud se podíváte do historie, přesvědčíte se, že se investice do výzkumu vždycky vrátí." Otočil se k muži zády a rozhlédl se po dalším kousku husích jater.

Jeho paže se dotkl kdosi jiný; Allan v něm rozpoznal dávného spolužáka. „Allane, starý brachu – gratuluji ti ke způsobu, jakým jsi zametl s tím starým protivou. Zatraceně to potřebuje – mám dojem, že je to stejně nějaký radikál."

Allan se zazubil. „Neměl jsem se nechat unést."

„Udělals to dobře. Mimochodem, zítra budu provádět pár našich klientů z venkova po nejlepších místech velkoměsta. Pojď taky."

„Moc díky, ale odjíždíme na venkov."

„Ale – takovouhle akci si prostě nemůžeš nechat ujít.

Celou dobu jsi byl zalezlý někde na Měsíci; zasloužíš si po té monotónní nudě trochu odpočinku."

Allan cítil, jak mu stoupá krev do tváří. „Díky za pozvání, ale – už jsi někdy viděl Zemi z vyhlídkového sálu v hotelu Měsíční přístav?"

„Ne. Ale mám výlet na Měsíc v plánu – samozřejmě, jakmile si pořádně našetřím."

„Tamější noční klub, to bude něco pro tebe. Už jsi někdy viděl tanečníka který vyskočí třicet stop vysoko a pak se pomalu v saltech snáší na zem? Už jsi někdy ochutnal pravý luňácký koktejl? Už jsi někdy viděl, jak se žongluje při lunární gravitaci?" Zachytil přes pokoj Join pohled. „Ehm… promiň, kamaráde. Shání mne žena." Vykročil k Jo, ale pak se ještě ohlédl přes rameno. „Mimochodem, Měsíční přístav není jen nějaká putyka pro kosmonauty – doporučuje ho i bedekr Duncan Hines Association."

Jo byla bledá jako křída. „Drahý, musíš mě odsud dostat. Dusím se tu. Je mi opravdu moc špatně."

„Zařídím to." Omluvili se a odešli.

JO SE RÁNO PROBUDILA S POŘÁDNÝM NACHLAZENÍM, vzali si tedy taxíka a nechali se odvézt přímo na její farmu. Dole pod nimi se táhly nízké mraky, ale tady nahoře bylo počasí nádherné. Sluneční záře a monotónní hukot motorů je opět přiměly radovat se z návratu domů.

Allan porušil slastné mlčení. „Stejně je to legrační, Jo. Za žádné peníze bych se nevrátil zpátky do Luna City – ale včera večer jsem se přistihl, že hájím Luňáky pokaždé, když otevřu ústa."

Přisvědčila. „Já vím. Upřímně řečeno, Allane, někteří lidé se chovají, jako by Země byla ještě placka a točil se kolem ní vesmír. Někteří z nich nevěří nikomu a ničemu a jiní jsou zase tak realističtí a

objektivní, že jim vidíš na očích, jak nic nechápou. Nevím, který z těch dvou druhů mi leze na nervy víc."

Při přistání je uvítala mlha, ale dům byl čistý; jejich agent s nemovitostmi rozdělal oheň v krbu a zásobil lednici. Deset minut poté, co se vrtulník zase vznesl, usrkávali horký punč a vyháněli teplem únavu z kostí. „Tohle," vzdychl Allan „je konečně ono. Je opravdu nádherné být doma."

„Jojo. Je to tu nádherné – všechno až na tu dálnici."

Nová superdálnice pro expresní přepravu nákladu teď vedla ani ne padesát yardů od domu. Až sem zaléhalo vrčení velkých dieselových motorů, vytočených do obrátek.

„Zapomeň na dálnici. Otoč se k ní zády a budeš se dívat přímo do lesů."

Už si vycvičili nohy dostatečně na to, aby si mohli vychutnat krátké procházky do lesů – a byli za to odměněni dlouhým, teplým babím létem. Paní, která jim chodila uklízet, byla mlčenlivá a výkonná. Allan zpracovával výsledky svých tříletých výzkumů – již brzy je bude mít pohromadě a bude moci začít se svou knihou. Jo mu pomáhala se statistikou a znovu objevovala rozkoše vaření, snění a odpočinku.

V den, kdy přišel první mráz, se porouchal záchod.

Přesvědčili vesnického instalatéra, aby se k nim vydal hned následující den. Do té doby se schýlili k malé, domáckým dojmem působící budce, která tu zbyla z dávných dob a která se krčila za hromadou dřeva. Byla zamořená pavouky a až příliš dobře větraná.

Instalatérovo zhodnocení moc povzbudivé nebylo. „Novej septik. Novou odtokovou trubku. Doporučuju rovnou si nechat udělat i novou armaturu. Přijde to na nějakých patnáct, šestnáct set dolarů. Musím to ještě propočítat."

„To nemusíte," chlácholil jej Allan. „Mohl byste začít už dnes?"

Muž se zasmál. „Koukám, pane, že nemáte ponětí, co je to dneska sehnat práci a materiál. Tak někdy na jaře – jak zem rozmrzne."

„To není možné. Neohlížejte se na náklady. Udělejte to hned."

Místní rodák pokrčil rameny. „Je mi líto. Mějte se."

Když se za ním zavřely dveře, Jo vybuchla. „Allane, on pro nás nehnul ani prstem. A určitě schválně."

„Možná. Zkusím sehnat někoho z Norwalku, nebo dokonce z města. Přece se nemůžeš ploužit sněhem do té boudy celou zimu."

„Taky doufám."

„To rozhodně nesmíš. Už jsi nastydla jednou." Rozmrzele se díval do ohně. „Obávám se, že jsem to na nás přivolal – svými vtipy na nepravém místě."

„Jak to?"

„Vzpomínáš si, jak si z nás všichni dělali legraci, když se rozkřiklo, že jedeme na Měsíc? Moc jsem si to tenkrát nepřipouštěl, ale část těch vtípků opravdu bolela. Pamatuješ si ještě, jak jsem tu poslední sobotu před odjezdem vyrazil sám do vesnice?"

„Ano. Co se stalo?"

„Pustili se do mě, když jsem seděl u holiče. Zprvu jsem to snášel, ale pak jsem si řekl, že jim to vrátím. Začal jsem jim vyprávět o Měsíci, čiré výmysly – staré omleté báchorky o zkamenělém vzduchu a vakuových červech. Dost dlouho jim trvalo, než jim došlo, že si z nich střílím – a ani potom jim moc do smíchu nebylo. Jedním z těch lidí byl i náš poněkud neotesaný odborník na sanitární zařízení. Moc mě to mrzí."

„Nelam si s tím hlavu." Políbila ho. „Pokud se budu muset k záchodu trmácet závějemi, bude mě přitom hřát pomyšlení, žes jim to aspoň trochu vrátil."

Instalatér z Norwalku byl ochotnější, ale déšť a potom mokrá chumelenice práci zpomalovaly. Oba se nachladili. Devátého dne jejich trápení pracoval Allan u psacího stolu, když zaslechl Jo, jak se vrací z nákupu. Věnoval se dál své práci, ale po chvíli si uvědomil, že ho nepřišla pozdravit. Vydal se zjistit, co se děje.

Nalezl ji, jak sedí zhroucená v kuchyni na židli a tiše vzlyká. „Miláčku," ptal se vyděšeně, „co se ti stalo?"

„Dechděla jseb di do říkad…"

„Vysmrkej se, miláčku. A otři si oči. Co jsi mi nechtěla říkat? Co se stalo?"

Vysypala to ze sebe a podtrhávala jednotlivá příkoří rozmachy kapesníku. Nejdřív jí prodavač v koloniálu řekl, že nemá žádné utěrky. Když mu je ukázala, prohlásil, že jsou už prodané. Nakonec zavrčel něco o „zadávání práce do města a otrhávání chleba od huby poctivejm lidem".

V Jo to vzkypělo a vychrlila na něj, jak se to mělo s těmi vtipy u holiče. Prodavač se ale mračil dál. „Paní, povídal mi, já nevím, jestli jste vy nebo váš manžel byli na Měsíci a je mi to fuk; vo takový věci já se nestarám. Ale prostě vo vaše nákupy nestojím. – Allane, já jsem ti tak nešťastná."

„Ten chlap bude ještě nešťastnější! Kde mám klobouk?"

„Allane! Nikam nepůjdeš. Nechci, aby ses pral."

„Nenechám ho, aby si na tebe vyskakoval."

„To už nebude. Můj nejmilejší, snažila jsem se ze všech sil, ale už tu nevydržím. A nejde jen o lidi z vesnice; jsou tu švábi a zima a pořád mi teče z nosu. Jsem celá utahaná a v jednom kuse mě bolí nohy." Dala se znovu do pláče.

„No tak, no tak! Tak prostě pojedeme jinam, má milá. Pojedeme na Floridu. A než dopíšu tu knihu, budeš se vyhřívat na slunci."

„Ale já nechci na Floridu. Já chci domů!"

„Cože? Ty myslíš – zpátky do Luna City?"

„Ano. Ach, můj nejdražší, já vím, že se ti nebude chtít, ale já už tu opravdu nevydržím. A není to jen kvůli té špíně a zimě a záchodu – tos mi špatně rozuměl. V New Yorku to nebylo o nic lepší. Ti drnohryzové o životě nemají ani páru."

Zazubil se na ni. „Vysílej dál, má milá. Naladil jsem se na tvou vlnu."

„Allane!"

Přikývl. „Už před nějakou dobou jsem zjistil, že jsem v hloubi duše Luňák – ale bál jsem se ti to říct. I mě bolí nohy – a mám plné zuby lidí, kteří se mnou jednají jako s nějakým divným broukem. Snažil jsem se být tolerantní, ale nemůžu už drnohryzy ani vystát. Chybí mi lidi z naší staré dobré Luny. Ti jsou aspoň civilizovaní."

Přitakala. „Možná je to jenom předsudek, ale cítím totéž."

„Není to předsudek. Buďme upřímní. Co potřebuješ k tomu, aby ses dostala do Luna City?"

„Lístek."

„Houbeles. Nemyslím jako turista – ale jako člověk, který tam má práci: Ty tu odpověď znáš: potřebuješ inteligenci. Poslat člověka na Měsíc stojí spoustu peněz, a vydržovat ho tam stojí ještě víc. Aby se vyplatil, musí být schopný. Musí mít vysoké IQ, dobrý index přizpůsobivosti, skvělé vzdělání – všechny rysy, které z člověka tvoří osobu příjemnou a sympatickou a přínosnou. A v tomhle prostředí jsme zchoulostivěli; nejsme schopni snášet obyčejnou lidskou zlomyslnost, tak běžnou pro drnohryzy – protože Luňáci jsou jiní. Neoddiskutovatelným faktem je, že Luna City je tím nejpříjemnějším místem, jaké si člověk až dosud zbudoval – jde o lidi, ne o prostředí. Pojedeme domů."

Šel k telefonu – staromódnímu přístroji, přenášejícímu pouze zvuk – a zavolal do newyorské kanceláře Nadace. Zatímco čekal se staromódním, kyji podobným „sluchátkem" u ucha, hlesla Jo: „Co když nás nebudou chtít?"

„Taky se toho bojím." Dobře věděli, že lunární společnosti jen zřídka znovu najmou personál, který už jednou odešel; lékařské prohlídky bývaly prý v takových případech mnohem tvrdší.

„Haló… haló. Nadace? Mohu mluvit s náborovou kanceláří?… haló… nemůžu zapnout obrazovku; tenhle přístroj je zastaralý křáp snad ještě ze středověku. Tady Allan MacRae, fyzikální chemik, číslo smlouvy 1340729. Moje žena, Josephina MacRaeová, má číslo 1340730. Chtěli bychom znovu podepsat smlouvu. Řekl jsem, že bychom chtěli znovu podepsat smlouvu… okej, počkám."

„Modli se, má milá, modli se!"

„Já se modlím – tak co? Že je mé místo stále ještě volné? Skvělé, skvělé! A co moje žena?" Naslouchal s ustaraným výrazem ve tváři. Jo zatajila dech. Nato přikryl mluvítko. „Jo – tvé místo je obsazené. Ptají se, jestli bys vzala dočasně místo pomocné účetní."

„Řekni, že ano!"

„Ano, to nám vyhovuje. Kdy bychom mohli přijet na testy? Výborně, děkujeme. Nashledanou." Zavěsil a obrátil se ke své ženě. „Lékařské a psychologické testy hned, jak se nám bude chtít; odborné

testy nám prominou.“

„Tak na co ještě čekáme?“

„Na nic.“ Vytočil číslo norwalkské helislužby. „Mohli byste nás odvézt na Manhattan? Propánajána, to nemáte radar? No dobře, dobře, nashle!“ Odfrkl si. „Všechny taxíky sedí na zemi kvůli počasí. Zavolám New York a zkusím sehnat nějaký modernější stroj.“

O devadesát minut později přistáli na vrcholku Harrimanovy věže.

Psycholog se k ním choval velmi srdečně. „To bude odbyté za chviličku. Posaďte se. Povězte mi něco o sobě.“

Naslouchal a občas pokývl. „Chápu. Podařilo se vám ten záchod opravit?“

„Odjeli jsme, když se opravoval.“

„S těma nohama vás chápu, paní MacRaeová; mě taky věčně bolí klouby. To je ten pravý důvod, proč se vracíte, co?“

„Ne, to ne!!“

„Ale no tak, paní MacRaeová…“

„Opravdu není – na mou čest. Chtěla bych mít kolem sebe lidi, kteří mne chápou, vědí, o čem mluvím. Prostě se mi jen stýská po lidech stejného ražení. Chci domů – a abych se tam dostala, potřebuju tuhle práci. Jinak tady umřu, tím jsem si jistá.“

Psycholog se zatvářil vážně. „A co vy, pane MacRae?“

„Tedy – je to zhruba totéž. Snažil jsem se napsat knihu, ale nedokážu pracovat. Stýská se mi po domově. Chci prostě zpátky.“

Doktor Feldman se usmál. „To nebude tak složité.“

„Chcete tím říct, že jsme přijatí? Pokud projdeme lékařskou prohlídkou?“

„Na lékařské prohlídce nesejde – nedávno jste přece byli na propouštěcích testech. Samozřejmě budete muset do Arizony na přizpůsobovací kůru a do karantény. Možná se divíte, proč jde všechno tak hladce, když to mělo být hodně složité. Důvod je ale prostý: nechceme lidi, které na Měsíc lákají vysoké platy; chceme lidi, kteří tam budou šťastní a vydrží tam tak dlouho, jak to jen bude možné – zkrátka lidi, kteří považují Luna City za svůj domov. A protože vám se po něm očividně stýská, chceme, abyste se mohli vrátit.“ Vstal a napřáhl k ním ruku.

Když toho večera opět uléhali v hotelu Commodore, Jo cosi napadlo. „Allane – myslíš, že bychom mohli zase mít náš původní byt?“

„To nevím. Ale mohli bychom poslat naší staré dobré slečně Stoneové radiogram.“

„Radši jí zavolej, Allane. Můžem si to dovolit.“

„Tak dobrá! Zavolám.“

Trvalo skoro deset minut, než dostali žádané spojení. Když je slečna Stoneová poznala, tvářila se o poznání vlídněji.

„Slečno Stoneová, vracíme se domů!“

Následovalo obvyklé třívteřinové zpoždění, než přišla odpověď. „Ano, já vím. Přišlo to po pásku asi před dvaceti minutami.“

„Ach. Slečno Stoneová, je náš byt ještě volný?“ Napjatě čekali.

„Nechala jsem ho neobsazený; věděla jsem, že se vrátíte – dříve či později. Vítejte doma. Luňáci.“

Když obrazovka zmatněla, zeptala se Jo: „Co tím myslela, Allane?“

„Vypadá to, holka, že nás vzala za své. Za členy svého exkluzívního klubu.“

„Asi ano – jé, Allane, podívej!“ Přistoupila k oknu. Temné mraky se právě rozestoupily, aby odhalily Měsíc. Narůstal od novu teprve tři dny a Mare Fecunditatis – ta lokna na líbezné měsíční tváři – bylo rozjasněno linií slunečního svitu. Blízko pravého okraje tohoto velkého, tmavého „moře“ se nacházela droboučká tečka, viditelná pouze jejich vnitřním zrakem. Luna City.

Velký srpek, stříbrný a vznešený, visel nad věžemi budov. „Miláčku, není to nádhera?“

„Určitě je. Bude nádherné být zpátky. A utři si ten nos.“

Venčíme také psy

„VŠEOBECNÉ SLUŽBY – u aparátu Cormetová.“ Oslovila obrazovku s tou správnou směsí vřelé

přátelskosti a neosobní, avšak výkonné úřednice. Obrazovka na okamžik zablikala a pak představila plastický obraz postarší matróny, vykrmené a podrážděné, jež si očividně libovala v přemíře šperků a nedostatku cvičení.

„Ježíšmarjá," prohlásil obraz, „já jsem tak rozrušená. Ráda bych věděla, jestli mi vůbec pomoci."

„To určitě můžeme," zapředla slečna Cormetová. Rychle odhadla, kolik asi stálo matrónino oblečení a šperky (pokud jsou pravé, namítla si v duchu), a usoudila, že tento klient by mohl být výnosný. „Povězte mi, co vás trápí. Ale nejprve prosím vaše jméno." Dotkla se tlačítka na desce ve tvaru podkovy, která ji obklopovala – tlačítka s nápisem KREDITNÍ ODDĚLENÍ.

„Ale je to všechno tak komplikované," vedl si svou obraz. „Peter tam musel jít a polámat si nohy." Slečna Cormetová okamžitě stiskla tlačítko, označené jako ZDRAVOTNÍ SLUŽBA. „Já jsem mu říkala, že je to vzdušné pólo nebezpečné. Ani nevíte, má drahá, jak může matka trpět. A ještě ke všemu zrovna teď. Je to tak nešikovné…"

„Chtěla byste, abychom se o něj postarali? Kde je?"

„Postarali? Ach, to je zbytečné! O to se postará nemocnice Memorial. Zaplatili jsme jim už dost, tím jsem si jistá. Ale s mou večerní party, s tou mám starosti. Paní starostovou to bude tak mrzet."

Kontrolní světlo oznamující, že Kreditní oddělení čeká, hněvivě blikalo. Slečna Cormetová manévrovala ženu tam, kam potřebovala. „Ach, už chápu. Zařídíme to za vás. Ale teď prosím vaše jméno, adresu a místo, kde se momentálně nacházíte."

„Ale copak vy neznáte mé jméno?"

„Člověk se leccos dovtípí," odtušila slečna Cormetová diplomaticky, „ale Všeobecné služby zásadně respektují soukromí svých klientů."

„Ach ano, no ovšem. Jak vhodné. Jsem paní van Hogbein Johnsonová, manželka pana Petera Hogbein Johnsona."

Slečna Cormetová ovládla svou reakci. Tak tuhle ženskou s kreditním oddělením konzultovat nemusí. Výsledek konzultace se však už rozsvítil – hodnocení AAA – neomezené čerpání jakýchkoli služeb. „Ale já nechápu, co byste mohli udělat," pokračovala paní Johnsonová. „Nemohu být přece na dvou místech najednou."

„Všeobecné služby se dokážou vypořádat i s velice složitými problémy," ujistila ji slečna Cormetová. „Kdybyste mne teď seznámila s podrobnostmi…"

Postupně z ženy dostala celý příběh. Její syn, Peter III., trochu přestárlý Peter Pan, jehož postavu Grace Cormetová znala ze společenské stereorubriky – pokaždé navlečenou do jiného bizarního kostýmu dle svých vysoce nákladných kratochvílí – byl tak nezodpovědný, že si k tomu, aby se pořádně potloukl, vybral zrovna to odpoledne, kdy matku čekal jeden z nejnáročnějších úkolů její společenské kariéry. Ke všemu byl tak nezodpovědný; že to provedl v končinách vzdálených od matky půl kontinentu.

Slečna Cormetová vyrozuměla, že paní Johnsonová má v takových případech ve zvyku přispěchat ihned k lůžku svého syna a při té příležitosti osobně vybrat personál, který se o něj bude starat. Jenže její dnešní party měla být vyvrcholením měsíců obezřetného manévrování ve společenských vodách. Co bude jenom dělat?

Slečna Cormetová si důrazně připomněla, že prosperita Všeobecných služeb, stejně jako její dosti slušný plat, jsou v převážné většině založeny na stupiditě, neschopnosti a lenosti lidí, jako je tahle tlustá koza. Současně své vážené klientce vysvětlila, že její party proběhne zcela hladce a bude znamenat skvělý společenský úspěch: v salónu instalují přenosnou plněplošnou stereo obrazovku, na níž ona sama uvítá své hosty a vysvětlí, co se stalo, zatímco už bude dávno na cestě ke svému drahému synovi. Slečna Cormetová se postará, aby se řízení party ujal ten nejschopnější ze společenských manažerů Všeobecných služeb – člověk, jehož postavení ve společnosti je vysoké a vážené a o jehož spojení se Všeobecnými službami nikdo neví. Při správném zacházení se může katastrofa změnit ve společenský triumf – a posílit tak pověst paní Johnsonové jakožto skvělé hostitelky i jako oddané matky.

„Za dvacet minut budete mít u dveří přistaven létající vůz," dodala, tisknouc tlačítko s nápisem DOPRAVA, „který vás odveze na raketodrom. Cestou vás doprovodí jeden z našich sympatických mladých zaměstnanců – a zároveň se vás vyptá na některé podstatné detaily. V raketě, odlétající do

Newarku v 16.45, bude pro vás rezervováno kupé a pro vaši služebnou lehátko. A teď si oddechněte a uklidněte se. Veškeré starosti za vás od této chvíle přebírají Všeobecné služby.“

„Oh, děkuji vám, má drahá. Moc jste mi pomohla. Nemáte ani potuchy, jakou odpovědnost má člověk v mém postavení.“

Slečna Cormetová účastně přikývla a usoudila, že by se z téhle dámy dalo vyrazit ještě víc. „Opravdu vypadáte vyčerpaně, madam,“ podotkla úzkostlivě. „Neměla bych vám na tu cestu objednat masérku? Těšíte se opravdu pevnému zdraví? Nebyl by snad ještě lepší lékař?“

„Jak jste pozorná!“

„Pošlu vám oba,“ rozhodla se slečna Cormetová a ukončila hovor s lehkou lítostí, že nenabídla rovnou pronajmutí celé rakety. Speciální služby, neuváděné v základním ceníku, byly účtovány jako náklady plus přirážka. V případech, jako byl tento, znamenala přirážka tolik, kolik klient unese.

Přepnula na okruh s nápisem VÝKONNÝ TÝM; obrazovku vyplnil mladý muž s pozornýma očima. „Připrav si záznam dat, Steve,“ přikázala. „Speciální služby, kredit tři A. Okamžitou službu jsem už zahájila.“

Povytáhl obočí. „Tři A – s přirážkou?“

„Bezpochyby. Postarej se o tu starou semetriku – v rukavičkách. A ještě něco – syn klientky leží v nemocnici. Prověř ošetřovatelky. Pokud bude jediná z nich jevit i jen náznak sex-appealu, vyraž ji a postav místo ní nějakou příšeru.“

„Jasně, zlato. Začni s daty.“

Stiskem tlačítka smazala obrazovku. Nad její kukaní se rozzářilo zelené světlo, signalizující připravenost k převzetí další zakázky – a vzápětí opět zčervenalo, neboť se na obrazovce vynořila další postava.

Tentokrát žádný neschopný budižkničemu. Grace Cormetová před sebou spatřila dobře udržovaného čtyřicátníka se štíhlým pasem, bystrýma očima, očividně tvrdé nátury, ale uhlazeného vystupování. Pelerínu ranního společenského obleku měl s pečlivou nedbalostí odhozenou dozadu. „Všeobecné služby,“ ohlásila se. „U aparátu Cormetová.“

„Á, slečna Cormetová,“ odpověděl její protějšek. „Chci mluvit s vaším šéfem.“

„S vedoucím směny?“

„Ne – s prezidentem Všeobecných služeb.“

„Mohl byste mi říci, jaké máte přání? Možná bych vám mohla pomoci.“

„Je mi líto, ale nemohu nic vysvětlovat. Musím s ním mluvit, a to okamžitě.“

„Promiňte, pane, ale to nelze. Pan Clare je velmi zaneprázdněn a schůzka s ním není možná bez předchozího objednání a udání důvodu."

„Zaznamenáváte tenhle rozhovor?“

„Ovšem.“

„Tak s tím prosím přestaňte.“

Vypnula záznamník na přístrojové desce, která se nacházela v zorném poli klienta. Pod deskou jej ovšem zase zapnula. Občas někdo požádal Všeobecné služby o něco protizákonného a zaměstnanci firmy nechtěli nic riskovat. Muž cosi vylovil ze záhybů své volné splývavé košile a nastrčil jí to pod nos. Díky stereoviznímu efektu se zdálo, že ruku vystrčil ven z obrazovky.

Dobře vycvičené rysy profesionálky ztlumily výraz úžasu; na dlani před slečnou Cormetovou ležela pečeť vysokého hodnostáře planety – a ta pečeť měla zelenou barvu.

„Zařídím to,“ řekla slečna Cormetová.

„Výborně. Mohla byste si pro mne přijít do čekárny a uvést mne k němu? Řekněme za deset minut?“

„Přijdu pro vás, pane… pane…“ Ale muž už ukončil hovor.

Grace Cormetová zavolala vedoucímu směny a požádala o vystřídání. Jakmile byla její přístrojová deska odpojena, vytáhla cívku s potajmu pořízeným záznamem, chvíli se na ni nerozhodně dívala a pak ji vložila do otvoru ve stole, kde byl nefixovaný záznam z měkkého kovu vymazán silným magnetickým polem.

Odzadu vstoupila do kukaně nějaká dívka, plavovlasá a pohledná, ale trochu pomalá – v pohybech i uvažování. Slečna Cormetová neměla ani jednu z těchto vlastností. „Tak jsem tady, Graee,“ prohlásila.

„Nějaká rozdělaná agenda?“

„Ne. Čistý stůl.“

„Co se stalo? Je ti blbě?“

„Ne.“ Bez dalšího vysvětlování opustila Grace svou kukaň, prošla kolem budek ostatních operátorů, vyřizujících zvláštní služby, a vstoupila do velkého sálu operátorů, zabývajících se službami z katalogu. Jejich stanoviště nedisponovala speciálním vybavením, jaké vlastnila slečna Cormetová. Každý z nich neměl víc než jeden tlustý svazek ceníku běžných služeb, nabízených společností – což znamenalo ceník takřka všeho, co si běžný zájemce mohl přát. Pokud byla žádost mimo záběr katalogu, byl zákazník přepojen k aristokratům vynalézavého ducha, jako byla Grace.

Nejkratší cestou prošla sálem, protáhla se uličkou mezi tucty rachotících strojů na děrné štítky a vstoupila do vstupní haly tohoto patra. Pneumatický výtah ji v mžiku dopravil do patra, na němž se nacházela prezidentova kancelář. Dívka v předpokoji se ji nepokusila zastavit, ani ji na první pohled neohlásila. Grace však zaznamenala prsty, pilně kmitající na klávesách.

Operátorky od přepážky obvykle nechodí do kanceláří prezidentů korporací s miliardovým obratem. Jenže Všeobecné služby nebyly organizovány jako ostatní korporace planety. Při specifických aktivitách, kterými se firma zabývala, sice bylo vzdělání a kvalifikace personálu věcí, oceňovanou na výplatní pásce, daleko důležitější však byla pohotovost a důvtip. V takto stavěné hierarchii stál nejvýš prezident Jay Clare, po něm jeho pravá ruka Saunders Francis, a hned po nich asi dva tucty operátorů speciálních zakázek, mezi něž patřila Grace. Oni, a také lidé v terénu, kteří ty nejobtížnější nestandardní zakázky zařizovali, – což bylo v podstatě totéž, protože se obě skupiny často střídaly.

Po nich pak následovaly desítky tisíc dalších zaměstnanců, roztroušených po celé planetě, od hlavního účetního, vedoucího právního oddělení a vedoucího archívu přes oblastní manažery a katalogové operátory až po nejnižší zaměstnance na poloviční úvazek – stenografky připravené na záznam, pokud jej bylo zapotřebí, gigoly ochotné zaplnit volnou židli při večeři či muže, který pronajímal všechno od pásovce až po cvičené blechy.

Grace Cormetová vkráčela do kanceláře pana Clarea. Byla to jediná místnost v budově bez elektromechanického záznamníku a komunikačních systémů. Nebylo v ní nic než prezidentův psací stůl (zcela holý), pár židlí a stereoobrazovka, která se, pokud nebyla v chodu, tvářila jako známý Kranzův obraz „Plačící Buddha“. Ve skutečnosti se obraz nacházel v suterénu budovy, o tisíc stop níž.

„Ahoj Grace,“ přivítal ji prezident a přistrčil jí jakýsi papír. „Pověz mi, co si o tom myslíš. Sance tvrdí, že je to pěkná pitomost.“ Saunders Francis odvrátil své mírné, vypoulené oči od svého nadřízeného ke Grace Cormetové, ale prohlášení nepotvrdil ani nevyvrátil.

Slečna Cormetová četla:

MŮŽETE SI TO DOVOLIT?
Můžete si dovolit VŠEOBECNÉ SLUŽBY?
Můžete si NEDOVOLIT Všeobecné služby????
Můžete si v dnešním tryskovém věku dovolit utrácet čas nakupováním, placením účtů, starostí o váš obytný prostor?
Díky nám se vlk vašich problémů nažere a koza vašeho času zůstane celá.
Pronajmeme vám dům dle vašeho přání a koupíme vám i bačkory. Napíšeme vaší tchyni přání k narozeninám a vyplníme za vás šeky.
Žádná práce pro nás není příliš velká a žádná příliš malá -
navíc vše úžasně LACINO!

VŠEOBECNÉSLUŽBY
Stačí jen vytočit kód H – O – N – E – M – H – O – N – E – M
P.S. VENČÍME TAKÉ PSY

„Tak co?“ chtěl vědět Clare.

„Sance má pravdu. Nesedí to.“

„Proč?“

„Je to příliš logické. Příliš užvaněné. Nemá to žádný spád.“

„A jak by sis tedy ty představovala inzerát, který by upoutal drobnou klientelu?“

Okamžik přemýšlela, potom uchopila jeho pero a napsala:

CHCETE DÁT NĚKOHO ZAVRAŽDIT?
(Pak nevolejte VŠEOBECNÉ SLUŽBY)
Ale máte-li jakékoli jiné přání, vytočte H – O – N – E – M – H – O – N – E – M
Vyplatí se vám to!
P.S. Venčíme také psy

„Mmm… no, možná by to šlo,“ prohlásil pan Clare opatrně. „Zkusíme to. Sanci, zkus inzertní kampaň typu B, dva týdny, Severní Amerika, a pak mi dej vědět, jestli to zabralo.“ Francis založil papír do svých desek, aniž by nějak změnil svůj mírný výraz.

„Takže, jak jsem říkal…“

„Šéfe…“ přerušila jej Grace Cormetová, „domluvila jsem vám schůzku. Začíná za…“ vrhla pohled na hodinky na prstě – „dvě minuty a čtyřicet sekund. Je to někdo z vlády.“

„Splň mu jeho přání a pošli ho pryč. Mám práci.“

„Zelený odznak.“

Zvedl okamžitě oči. Dokonce i Francis vypadal, že ho to zaujalo. „Ano?“ řekl Clare. „Máš s sebou záznam hovoru?“

„Smazala jsem ho.“

„Smazala? No, snad jsi udělala dobře. Ty tvé předtuchy se dost často splní. Tak ho sem přiveď.“

Zamyšleně přikývla a opustila kancelář.

Našla muže, když právě opouštěl vrátnici pro veřejnost, a odeskortovala jej přes půltucet dalších dveří, kde by po něm jinak chtěli strážci průkaz totožnosti i informaci o záležitosti, s níž přichází. Když dosedl do židle v Clareově kanceláři, rozhlédl se po přítomných. „Mohu s vámi hovořit soukromě, pane Clare?“

„Pan Francis je moje pravá ruka. A se slečnou Cormetovou jste už mluvil.“

„Tak dobrá.“ Znovu vytáhl zelenou pečeť a ukázal ji svým hostitelům. „Zatím není třeba uvádět nějaká jména. Spoléhám na vaši diskrétnost.“

Prezident Všeobecných služeb se netrpělivě napřímil. „K věci. Jste Pierre Beaumont, šéf vládního protokolu. Potřebuje od nás vláda nějakou práci?“

Beaumonta změna v přístupu jeho protějšku nijak nevyvedla z míry. „Vidím, že mne znáte. Výborně. Půjdeme k věci. Vláda od vás opravdu možná potřebuje nějakou práci. V každém případě však obsah našeho rozhovoru nesmí proniknout na veřejnost…“

„Veškeré styky Všeobecných služeb jsou důvěrné.“

„Tohle není důvěrné. Tohle je tajné.“ Odmlčel se.

„Rozumím vám,“ pokývl Clare. „Pokračujte.“

„Máte opravdu zajímavou organizaci, pane Clare. Pevně věřím, že je to jen reklamní slogan – to tvrzení, že se ujmete jakéhokoli úkolu za patřičnou cenu.“

„Jakéhokoli úkolu – pokud je legální.“

„Ach ano, ovšem. Ale obsah slova legální samozřejmě závisí na výkladu. Obdivoval jsem způsob, jakým si vaše firma poradila s vybavením druhé expedice na Pluto. Některé z vašich metod byly, řekněme, velmi vynalézavé.“

„Pokud máte nějaké výhrady k našim aktivitám, je nejlépe se obrátit obvyklým postupem na naše právní oddělení.“

BEAUMONT VYSTRČIL DLAŇ V ODMÍTAVÉM POSUVKU. „Ach, to ne, pane Clare – prosím vás! Špatně jste mne pochopil. Já vás nekritizuji – já vás obdivuji: Takový důvtip, takové nápady! Jak skvělý by z vás byl diplomat.“

„Nechme toho šermování. Co chcete?“

Pan Beaumont našpulil rty. „Řekněme, že byste dostali za úkol ubytovat a rozptýlit tucet zástupců všech inteligentních ras v tomto planetárním systému. Všichni by měli být dokonale spokojení a šťastní. Dokázali byste to?“

Clare uvažoval nahlas. „Tlak vzduchu, vlhkost, intenzita radiace, atmosféra, chemie prostředí, teplota, kulturní podmínky – to je všechno jednoduché. Ale co gravitace? Pro Jupiteránce by se daly použít odstředivky, ale Marťani a Titánci – to je jiná. Neznám způsob, jakým snížit pozemskou gravitaci. Ne, ty byste musel ubytovat ve vesmíru nebo na Luně. Čímž se dostáváme mimo rámec naší působnosti; nikdy neposkytujeme naše služby dál než do stratosféry.“

Beaumont potřásl hlavou. „To nebude dál než do stratosféry. Berte jako základní podmínku, že vše, co žádám, musí být poskytnuto na zemském povrchu.“

„Proč?“

„Je u Všeobecných služeb běžné, že se jejich pracovníci vyptávají na důvody klientova přání?“

„Ne. Promiňte.“

„To je v pořádku. Nepochybně budete potřebovat další informace, abyste pochopil, co je třeba zařídit a proč to musí zůstat v tajnosti. Na téhle planetě proběhne zanedlouho konference – za devadesát dní. Do chvíle, kdy její konání bude oficiálně oznámeno, se o ní nikdo nesmí dozvědět. Pokud by o ní jistí lidé věděli předem, pak ji vůbec nemělo smysl svolávat. Možná byste si tu konferenci mohl představit jako kulatý stůl vůdčích, ehm, vědců soustavy, zhruba stejné velikosti a ražení jako zasedání Akademie, k němuž došlo minulé jaro na Marsu. Na vás budou veškeré přípravy k zajištění pohodlí a zábavy delegátů, musíte však své kroky tajit i v rámci své organizace až do chvíle, kdy vše bude oznámeno na veřejnosti, Co se týče detailů…“

Clare jej přerušil. „Zdá se, že předpokládáte, že se toho úkolu ujmeme. Tak, jak jste to popsal, by to pro nás znamenalo totální fiasko, které by nás zesměšnilo před celým světem. Všeobecné služby nemají rády fiaska. Oba dobře víme, že bytosti žijící v nízké gravitaci nedokážou bez vážných zdravotních následků přežít ve vyšším gravitačním poli déle než pár hodin. Meziplanetární dostaveníčka se odjakživa odehrávají na planetách s nízkou gravitací a tak tomu bude i v budoucnu.“

„Ano,“ odpověděl Beaumont trpělivě, „odjakživa se odehrávají. Uvědomujete si ten obrovský diplomatický handicap, jaký to pro Zemi a Venuši znamená?“

„Nechápu.“

„Také nemusíte. Politická psychologie není váš problém. Berte tedy jako fakt, že to pro nás handicap znamená a že je vláda odhodlána uspořádat tuto konferenci na Zemi.“

„Proč ne na Luně?“

Beaumont zavrtěl hlavou. „To vůbec není totéž. Přestože bychom takovou konferenci zaštiťovali, Luna je smluvním přístavem, ne součástí Země. Psychologicky to není totéž.“

Clare pokrčil rameny. „Pane Beaumonte, patrně jste dokonale nepochopil podstatu Všeobecných služeb, tak jako já nedovedu porozumět jemným detailům toho, co požaduje diplomacie. Zázraky neděláme a ani je neslibujeme. Jsme prostě jen mnohohlaví všeumělové, jací bývali v minulém století a neuměli se přizpůsobit technikou moderní době. Jsme dnešní obdobou staromódních služebníků, ochotných splnit klientovo přání, ale nejsme džin z Aladinovy lampy. Nedisponujeme dokonce ani laboratořemi ve vědeckém smyslu slova. Jednoduše jen co nejlépe využíváme moderních komunikačních prostředků a organizace práce, abychom vykonávali, co vykonat lze.“ Mávl rukou k protější zdi, v níž bylo vyryto tradiční logo společnosti – chundelatý pes, vzpínající se na vodítku a štěkající na pošťáka. „Toto je duch toho druhu práce, který děláme. Venčíme psy za lidi, kteří mají příliš mnoho práce, než aby si je venčili sami. Můj dědeček si vydělal na vysokoškolská studia venčením psů. Já sám je stále ještě venčím. Neslibuji zázraky, ani se nemíchám do politiky.“

Beaumont přiložil k sobě konečky prstů. „Vy venčíte psy za honorář. Ovšem, to přece vím – venčíte i ty moje. Za pět minikreditů mi to přijde docela laciné.“

„Také že je. Ale sto tisíc psů, venčených dvakrát denně, už dá dohromady docela slušnou sumu.“

„Suma za venčení tohoto psa bude také docela slušná.“

„Kolik?“ zeptal se Francis. Byl to první náznak jeho zájmu.

Beaumont obrátil pohled k němu. „Můj milý pane, zisk, který bude mít tato planeta z tohoto, ehm, kulatého stolu; bude ekvivalentní řádově stovkám miliard kreditů. A samozřejmě necháme pořádně napást i ty, kteří se o ten zisk zasloužili, jestli mi prominete takovou metaforu."

„Kolik?"

„Budou pro vás přijatelné náklady plus třicet procent?"

Francis potřásl hlavou. „Náklady nemusí být moc vysoké."

„Samozřejmě, handrkovat se s vámi nebudeme. Řekněme, že to necháme na vás, pánové – och, promiňte, slečno Cormetová – abyste si sami ocenili hodnotu svých služeb. Domnívám se, že se můžeme spolehnout na váš planetární a rasový patriotismus, a také že nevyženete cenu do neúměrných výšin."

Francis se opřel do opěradla. Neřekl nic, ale vypadal potěšeně.

„Počkejte," protestoval Clare. „Ještě jsme neřekli, že tu práci bereme."

„Ale dohodli jsme se na honoráři," namítl Beaumont.

Clare přejel pohledem z Francise na slečna Cormetovou a pak se jal zkoumat vlastní nehty. „Dejte mi dvacet čtyři hodin, abych zjistil, zda to bude možné," prohlásil konečně. „Pak vám řeknu, zda vašeho psa vyvenčíme, nebo ne."

„Jsem si jist," opáčil Beaumont, „že vyvenčíte." Stáhl si pelerínu z ramen.

„Tak, experti," pronesl Clare trpce, „co jste si navařili, to máte."

„Já už mám chuť zase se vrátit do terénu," pokrčila rameny Grace.

„Na naše týmy se můžeme spolehnout ve všem kromě té gravitace," prohlásil Francis. „To je jediný zádrhel. Zbytek je rutinní záležitost."

„To jistě," souhlasil Clare, „ale bylo by záhodno ji vyřešit ještě předtím, než se pustíme do rutiny. V opačném případě se může stát, že investujeme spoustu peněz do dalekosáhlých příprav – a nikdy je nedostaneme zpět. Koho na to chceš? Grace?"

„Asi ano," přikývl pomalu Francis. „Ta umí počítat do desíti."

Grace Cormetová si jej chladně změřila. „Jsou chvíle, Sanci Francisi, kdy lituju, že se za tebe hodlám provdat."

„Své domácí záležitosti si vyřiďte doma," zavrčel Clare. „Kde začneme?"

„Nejdřív musíme najít někoho, kdo se vyzná v problémech s gravitací," rozhodl Francis. „Grace, radši zavolej doktora Krathwohla."

„Provedu," opáčila a přikročila k ovládání sterea. „To je půvab a krása tohohle řemesla: nemusíš vědět vůbec nic – jen to, kde to zjistit."

Doktor Krathwohl byl zaměstnancem Všeobecných služeb na plný úvazek. Neměl žádné pevně vymezené povinnosti – Společnost došla k závěru, že je pro ni výhodnější postarat se mu o pohodlné živobytí a nijak neomezené konto, z něhož si hradil vědecké časopisy a účast na kongresech, které pořádali větší odborníci, než byl on. Doktor Krathwohl postrádal zažranost a soustředěnost vědce – výzkumníka, jdoucího za svým cílem ve svém oboru; svým založením byl diletant.

Čas od času mu vedoucí pracovníci firmy položili nějakou otázku. Vyplácelo se to.

„Ale zdravím vás, má milá!" Z obrazovky se na ni usmála laskavá tvář doktora Krathwohla. „Podívejte – právě jsem narazil v Nature na velice zábavný článek. V jeho světle se zdá, že Brownleeho teorie je…"

„Zadržte, doktore," přerušila jej. „Mám dost naspěch."

„Ano, má milá? Co potřebujete?"

„Kdo ví nejvíc o gravitaci?"

„V jakém směru? Chcete astrofyzika – nebo spíš někoho, kdo se zabývá gravitací z hlediska teoretické mechaniky? V prvním případě by byl nejlepší Farquarson."

„Chci vědět něco o tom, jak gravitace funguje."

„Teorii pole, co? V tom případě bych Farquarsona nedoporučoval. Je to především deskriptivní balistik. V tomto směru jsou uznávanou autoritou práce doktora Juliana – autoritou téměř neotřesitelnou."

„Kde bychom ho mohli sehnat?"

„To nemůžete. Umřel loni, chudák malý. Je to velká ztráta."

Grace spolkla poznámku, že pro ně je to ztráta opravdu veliká, a raději se zeptala: „Kdo si sedl na jeho židli?“

„Kdo co? Ach, vy žertujete! Chápu. Chcete jméno současné špičky v oboru. To bude asi O‘Neil.“

„Kde je?“

„To musím zjistit. Trochu ho znám – dost těžko se s ním jedná.“

„Zkuste to zjistit, prosím. Než se vám to podaří – kdo by nám mohl vysvětlit alespoň základy?“

„Co kdybyste zkusila mladého Carsona z našeho technického oddělení? Než začal pracovat u nás, o takovéhle věci se dost zajímal. Inteligentní hoch – už jsem si s ním párkrát moc zajímavě popovídal.“

„Udělám to. Díky, doktore. Zavolejte šéfovi, jakmile najdete O‘Neila. A pospěšte si.“ Ukončila hovor.

Carson s Krathwohlovou radou souhlasil, ale tvářil se dost pochybovačně. „O‘Neil je arogantní a neochotný. Pracoval jsem pod ním. Ale bezpochyby ví o teorii pole a struktuře prostoru víc než kdokoli jiný.“

Přibrali Carsona do kruhu zasvěcenců a vysvětlili mu problém. Přiznal, že ho žádné řešení nenapadá. „Možná si ten problém zbytečně komplikujeme,“ nadhodil Clare.

„Něco mě napadlo. Opravte mne, jestli se mýlím, Carsone.“

„Do toho, šéfe.“

„Takže – gravitační zrychlení je způsobeno blízkostí nějaké hmoty – je to tak? Zemská gravitace je způsobena blízkostí Země. A co kdybychom umístili velkou hmotu nad určitý bod na zemském povrchu? Nemohla by částečně neutralizovat protitahem zemskou gravitaci?“

„Teoreticky ano. Ale musela by to být zatraceně velká hmota.“

„Na tom nesejde.“

„Vy mi nerozumíte, šéfe. Abyste zcela vymazal působení zemské gravitace v určitém bodě, musel byste se jí v tom bodě dotýkat jinou planetou o stejné velikostí. Samozřejmě, vy ji nechcete zrušit úplně, ale jen ji zredukovat, čímž získáte určitou výhodu, protože střed gravitace menšího tělesa bude k vašemu konferenčnímu sálu blíže než střed Země samé. Jenže to nestačí. Zatímco přitažlivá síla je nepřímo úměrná druhé odmocnině vzdálenosti – v tomto případě druhé odmocnině poloměru tělesa – hmota a následkem toho i přitažlivost vašeho hypotetického tělesa klesá s druhou mocninou poloměru.“

„Co z toho pro nás vyplývá?“

Carson vytáhl logaritmické pravítko a chvilku počítal. Konečně vzhlédl. „Skoro se bojím odpovědět. Pokud byste se chtěl někam dostat, potřeboval byste pořádně veliký olověný asteroid.“

„Asteroidy se přece stěhovaly už dříve.“

„Ano, ale jak ho v té poloze budete držet? Ne, šéfe. Neexistuje žádný představitelný zdroj energie ani způsob jeho aplikace, jehož pomoci byste dokázal zavěsit velký planetoid kousek nad zemský povrch a přimět jej, aby tam zůstal.“

„No, ale na první pohled to vypadalo docela pěkně,“ pokýval Clare rezignovaně hlavou.

Grace se svraštěným obočím sledovala debatu. Teď se do ní vložila. „Pochopila jsem z toho, že extrémně těžká, ale velikostí malá hmota by se dala použít daleko snáz. Mám dojem, že jsem někde četla o látce, která váží celé tuny na čtvereční palec.“

„Jádro trpasličích hvězd,“ souhlasil Carson. „K jeho získání by nám stačila jen loď schopná urazit několik světelných let za pár dní, způsob, jak vrtat a těžit hmotu v jádře hvězdy, a nová časoprostorová teorie.“

„No dobře, tak toho necháme.“

„Počkejte ještě,“ ozval se Francis. „Magnetismus je hodně podobný gravitaci, nebo ne?“

„Tedy – ano.“

„Není nějaký způsob, jak ty dobráky z jiných planet zmagnetizovat? Určitě nemají normální biochemii organismu.“

„Je to hezký nápad,“ připustil Carson. „Normální biochemii sice nemají, ale tak nenormální zase nejsou. Pořád jsou tvořeni organickou hmotou.“

„Asi máte pravdu. Kdyby prasata měla křídla, nebyla by to prasata, ale holubi.“

Kontrolka sterea zablikala. Doktor Krathwohl oznámil, že O'Neil je k zastižení na svém letním bytě v Portage ve Wisconsinu. Nezavolal mu a raději by to nedělal, pokud na tom šéf nebude trvat.

Clare mu poděkoval a obrátil se k ostatním. „Ztrácíme čas," prohlásil. „Po tolika letech v téhle branži by nám mělo dojít, že nemá smysl řešit technické otázky. Nejsem fyzik a je mi srdečně jedno, jak gravitace funguje. To je O'Neilova práce. A Carsonova. Carsone, vystartujte do Wisconsinu a zaangažujte na tu práci O'Neila."

„Já?"

„Vy. Vy budete terénní operátor pro tento úkol – s odpovídajícím platem. Teď skočte potrubkou na raketodrom – bude tam na vás čekat raketa a telestatovaná dostatečná částka kreditů. Měl byste být schopen odstartovat do sedmi osmi minut."

Carson zamrkal. „A co má práce tady?"

„Technickému oddělení to oznámíme – a účtárně taky."

„Dejte se do pohybu."

Carson bez odpovědi zamířil ke dveřím. Než se k nim dostal, dal se do klusu.

CARSONŮV ODJEZD JE ZANECHAL V NEČINNOSTI. Neměli co dělat až do chvíle, než se jim ozve. Tedy, neměli co dělat, nepočítáme-li rozjetí pátrání po desítkách a stovkách detailů – fyzických a kulturních zvláštností tří planet a čtyř velkých měsíců, se zvláštním přihlédnutím ke gravitačním podmínkám. Tento úkol, ačkoli tu dosud nikdy nic takového nesháněli, však nebyl vážným problémem – tedy aspoň pro Všeobecné služby. Pokaždé byli někde lidé, kteří znali odpověď. A celá nesmírná, po celé planetě roztroušená organizace jménem Všeobecné služby byla zapřažena do jejich vyhledávání, najímání, úkolování: Kterýkoli z operátorů speciálních služeb a značná část z operátorů katalogových byla schopna takový úkol zvládnout bez velkého vzrušení či spěchu.

Francis zavolal do kanceláře jednoho operátora speciálních služeb. Ani se nenamáhal jej vybírat, jen zkontaktoval prvního, který byl volný – všichni to byli lidé, neznající slovo „nemohu". Podrobně mu vysvětlil úkol, aby na něj vzápětí zapomněl. Bude splněn dobře a včas. Počítače budou klapat o něco hlasitěji, stereoobrazovky se rozblikají a bystří mladí lidé ve všech koutech Země upustí, co mají právě v rukou, a seženou specialisty, kteří vykonají vlastní práci.

Otočil se zpět ke Clareovi, který právě prohodil: „To bych rád věděl, co má Beaumont doopravdy za lubem. Vědecká konference – pchá!"

„Já myslel, že se o politiku nezajímáš, Jayi."

„Taky že ne. Politika je mi ukradená, planetární nebo meziplanetární – s výjimkou okamžiků, kdy má vliv na tuhle branži. Ale kdybych nějak zjistil, co se bude dít, možná bych mohl urvat trochu větší sousto."

„No," ozval se Grace, „myslím, že si můžeme být jisti jedním. Největší hlavouni ze všech planet se sjedou a rozdělí si Sluneční soustavu na tři části."

„Ano, ale kdo vypadne z kola?"

„Řekla bych, že Mars."

„To zní dost pravděpodobně. A Venušanům hodí nějakou kost. V každém případě bychom mohli nakoupit pár akcií Panjupiteránské obchodní."

„Klid hochu, klid," radil Francis. „Udělej to a vzápětí se o tom dozví půlka systému. Tohle je hodně choulostivá záležitost."

„Asi máš pravdu. Ale i tak, mějte oči otevřené. Možná se najde nějaká cesta, jak si urvat kus tohohle koláče, ještě než to celé skončí."

Telefon Grace Cormetové zabzučel. Vytáhla jej z kapsy a odpověděla: „Ano?"

„Chce s tebou mluvit nějaká paní Hogbein Johnsonová."

„Vyřiď to s ní sama. Já jsem mimo službu."

„Nechce mluvit s nikým jiným než s tebou."

„Tak dobrá. Přepoj mi ji na šéfovo stereo, ale zůstaň sama na příjmu. Až si s ní promluvím, vyřídíš to."

Obrazovka ožila a v rámu dvourozměrného obrázku v jejím středu se objevila masitá tvář paní Johnsonové. „Och, slečno Cormetová," zasténala, „stala se nějaká strašná chyba. Na téhle lodi není

stereo.“

„Instalují vám ho v Cincinatti. Bude to už za dvacet minut.“

„Jste si jistá?“

„Naprosto.“

„Och, děkuji vám. Je to taková úleva, že s vámi mluvím. Víte, pomýšlím na to, že z vás udělám svou společenskou tajemnici.“

„Děkuji za nabídku,“ odtušila slečna Connetová klidně, „ale jsem tu vázána smlouvou.“

„Jak hloupé a otravné! Můžete ji přece porušit.“

„Ne, paní Johnsonová, je mi líto. Nashledanou.“ Ukončila hovor a promluvila znovu do telefonu. „Vyřiď účtařům, ať jí zdvojnásobí účet. A mluvit s ní už nebudu.“ Ukončila spojení a zastrčila aparátek zuřivě do kapsy. „Společenská tajemnice!“

Bylo po večeři a Clare se už odebral do svého apartmá, když se Carson ozval. Francis ten hovor vzal ve své vlastní kanceláři.

„Povedlo se?“ zeptal se, jakmile se Carsonův obraz zaostřil.

„Částečně. Navštívil jsem O‘Neila.“

„No a? Udělá to?“

„Myslíte tím, jestli to dokáže, že ano?“

„Tedy – dokáže to?“

„To je to nejlegračnější – nemyslel jsem si, že by to teoreticky bylo možné. Ale po rozhovoru s ním si myslím, že to možné je. O‘Neil vypracoval nový přístup k teorii pole – jsou to věci, které nikdy nepublikoval. Ten člověk je génius.“

„Je mi fuk,“ opáčil Francis, „jestli je génius nebo mongoloid – zajímá mne, jestli nám dovede postavit nějaký odrušovač gravitace.“

„Já jsem přesvědčen, že ano. Opravdu tomu věřím.“

„Skvělé. Najal jste ho?“

„Ne. V tom je ten problém. Proto volám. Situace se má takhle: zastihl jsem ho zrovna v přívětivé náladě, a jelikož jsme spolu kdysi pracovali a já mu nelezl na nervy tolik jako většina ostatních asistentů, pozval mě na večeři. Probrali jsme spoustu věcí (nesmí se na něj zhurta) a já mu přednesl ten návrh. Mírně ho to zaujalo; myslím ten technický problém, ne ten návrh – a tak se mnou, nebo spíš přede mnou prodiskutoval teoretickou stránku problému. Ale pracovat na tom nebude.“

„Proč ne? Asi jste mu nenabídl dost peněz. Nejspíš bych to měl vyřídit já.“

„Ne, pane Francisi, to ne. Nerozumíte. Jeho nezajímají peníze. Je dost bohatý na to, aby byl nezávislý. Má víc, než potřebuje na výzkum i na cokoli jiného, po čem zatouží. Jenže právě v téhle chvíli se zaobírá teorií kvantové mechaniky a prostě nechce, aby ho rušili s čímkoli jiným.“

„Vysvětlil jste mu, jak je tenhle úkol důležitý?“

„Ano a ne. Spíš ne. Snažil jsem se o to, ale pro něj není důležitého nic, co sám nechce. Je to prostě určitý intelektuální egoismus. Ostatní lidé jsou mu fuk.“

„No dobrá,“ řekl Francis. „Dělal jste, co jste mohl. Takže ještě tohle: až se odpojím, zavoláte VYKONNÉ ODDĚLENÍ a necháte zaznamenat vše, co si pamatujete z O‘Neilova vyprávění o gravitační teorii. Najmeme jiné špičkové odborníky, nakrmíme je těmi informacemi a uvidíme, jestli je něco napadne. Mezitím pošlu jeden tým, aby prohrabal O‘Neilovu minulost. Určitě někde má nějaké slabé místo. Možná si někde vydržuje ženskou…“

„To už má dávno za sebou.“

„… nebo má někde třeba ulitého levobočka. Uvidíme. Chci, abyste zůstal v Portage. Když už ho nemůžete najmout, možná byste ho mohl přesvědčit, aby si on najal vás. Vy budete náš zpravodajský kanál a já chci, aby se ten kanál neuzavřel. Musíme najít něco, po čem touží nebo čeho se bojí.“

„On se nebojí ničeho. Tím jsem si jistý.“

„Pak tedy po něčem touží. Pokud to nejsou ženy nebo peníze, je to něco jiného. Tak zní přírodní zákony.“

„Pochybuji,“ protáhl Carson pomalu. „Počkejte. Zmínil jsem se vám o jeho koníčku?“

„Ne. Co to je?“

„Čínský porcelán. Zvlášť z období Ming. Řekl bych, že má nejlepší sbírku na světě. Ale už vím, po čem touží!“

„No tak to vysypte, člověče. Nedělejte z toho drama.“

„Je to malá čínská miska nebo talíř, asi tak čtyři palce v průměru a dva na výšku. Má to čínské jméno, které znamená ‚Květ zapomnění‘.“

„Hmm – to nezní příliš lákavě. A vy myslíte, že chce mít zrovna tohle?“

„Já to vím. Má v pracovně její velikou kolorografii a často se na ni dívá. Ale působí mu bolest se o ní jen zmínit.“

„Zjistěte, komu patří a kde se nalézá.“

„To už vím. Je v Britském muzeu v Londýně. Proto ji taky nemůže koupit.“

„Tak takhle to je?“ protáhl Francis. „No, tak to nechte plavat. Postupujte dál podle plánu.“

Do Francisovy kanceláře dorazil Clare a všichni tři problém rozebrali znovu. „Na tohle asi budem potřebovat Beaumontovu pomoc,“ poznamenal, když si vyslechl vše, co se událo. „Sebrat něco Britskému muzeu, to může jenom vláda.“ Francis se tvářil rozmrzele a Clare si toho všiml. „Co je s tebou? Je na tom snad něco špatného?“

„Já to vím,“ ozvala se Grace. „Vzpomínáte si na smlouvu, na jejímž základě Velká Británie vstoupila do planetární konfederace?“

„V dějepise jsem nikdy nevynikal.“

„Přesné znění si nepamatuje, ale velmi pochybuji, že by si planetární vláda dovolila sáhnout na cokoli z majetku Britského muzea, aniž by se zeptala britského parlamentu.“

„A proč ne? Smlouva nesmlouva, planetární vláda je svrchovaným vládcem této planety. Takový byl přece závěr po brazilském incidentu.“

„Ale ano, jistě. Jenže by to mohlo vyvolat nepříjemné otázky v Dolní sněmovně a tím i jednu věc, které se Beaumont snaží za každou cenu vyhnout – publicitu.“

„Okej. Co tedy navrhuješ?“

„Spíš bych si myslela, že bychom mohli se Sancem vyrazit do Anglie a porozhlédnout se, jak dobře mají Květ zapomnění zajištěný – a taky kdo ho zajišťoval a jaké má to zajištění slabiny.“

Clareovy oči doputovaly od Grace k Francisovi. Francis se díval nepřítomným pohledem jako vždycky, když mu někdo mluvil z duše.

„Okej,“ kývl Clare, „je to vaše. Poletíte speciálem?“

„Ne, máme dost času, abychom stihli půlnoční spoj z New Yorku. Měj se.“

„Ahoj. Ozvěte se zítra.“

Když se Grace následujícího dne objevila na obrazovce, prezident po prvním pohledu vyjekl: „Propána, holčičko! Co sis to provedla s vlasy?“

„Našli jsme toho chlapíka,“ vysvětlila stručně. „Potrpí si na blondýnky.“

„To sis taky musela nechat vybělit kůži.“

„Samozřejmě. Jak se vám líbí?“

„Je to ohromné – i když jsem tě měl radši takovou, jaká jsi byla. Ale co si o tom myslí Sance?“

„Jemu to nevadí – jde přece o práci. Ale k věci samé, šéfe: moc toho zatím nemáme. Budeme to muset zvládnout nějakou fintou. Bez ní z té hrobky něco dostanem leda po zemětřesení.“

„Nedělejte nic, co nelze napravit!“

„Přece mě znáte, šéfe. Firmu nenamočím. Ale bude to drahé.“

„To je samozřejmé.“

„Pro dnešek vše. Zítra se zase promítnu.“

Následujícího dne byla už zase brunetou. „Co to má znamenat?“ zajímal se Clare. „Nejdeš na maškarní?“

„Nebyla jsem bohužel ta správná blondýna, na kterou si ten chlapík potrpěl,“ vysvětlila. „Ale našla jsem tu správnou.“

„A pomohlo to?“

„Myslím, že pomůže. Sance už vyrábí kopii. S trochou štěstí se zítra uvidíme."

Ukázali se v jeho kanceláři následujícího dne, očividně s prázdnýma rukama. „Tak co," ptal se Clare, „tak co?"

„Izoluj tuhle kancelář od okolí, Jayi," odtušil Francis. „Pak se budeme bavit dál."

Clare přehodil spínač, ovládající vnější clonu, a tak změnil kancelář v místo o nic méně nerušené a klidné než rakev. „Tak jak to tedy vypadá?" houkl netrpělivě. „Máte ji?"

„Ukaž mu to, Grace."

Grace se od nich odvrátila, okamžik zápolila se svým oděvem a pak se otočila zpět a na prezidentův psací stůl jemně položila jakýsi předmět.

Nebyl jenom krásný – byla to krása sama. Křehká, jednoduchá linie nenesla žádný ornament, žádnou ozdobu, která by ji rozmělňovala. Každý, kdo se octl nablízku toho skvostu, hovořil tlumeným hlasem ve strachu, aby jej přílišný hluk neroztříštil na kusy.

Clare natáhl ruku, aby se mísy dotkl, ale pak si to rozmyslel a stáhl ji zpět. Namísto toho se nad ni naklonil a upřeně si ji prohlížel. Bylo překvapivě obtížné zaostřit zrak na její dno; zdálo se, že zrak proniká hloub a hloub, jako by se utápěl v tůní světla.

Škubl hlavou vzhůru a zamrkal. „Bože," zašeptal, „Bože – netušil jsem, že takové věci vůbec existují."

Upřel pohled na Grace a potom na Francise. Francis měl v očích slzy – nebo byl jimi možná rozmazán prezidentův zrak.

„Šéfe," ozval se Francis, „nemohli bychom si ji prostě nechat a celý ten humbuk odvolat?"

„NEMÁ SMYSL O TOM DÁL MLUVIT," prohlásil Francis unaveně: „Nemůžeme si ji nechat, šéfe. Neměl jsem něco takového navrhovat a vy jste mě neměli poslouchat. Promítnem se O'Neilovi."

„Mohli bychom třeba jen počkat jeden den, než podnikneme něco dalšího," smlouval Clare. Jeho oči se stáčely znovu a znovu ke Květu zapomnění.

Grace potřásl hlavou. „To nic dobrého nepřinese. Zítra to bude ještě těžší. Já to vím." Rozhodně odkráčela ke stereu a jala se mačkat knoflíky ovládání.

O'Neila otrávilo, že ho někdo ruší, a dvojnásob ho otrávilo, že ten někdo použil tísňové volání, takže se k němu dovolal i přes jeho odpojenou obrazovku.

„Co to má znamenat?" rozčiloval se. „Co si to dovolujete, obtěžovat soukromou osobu, když se odpojí od sítě? Okamžitě mi to vysvětlete – a koukejte se snažit. Jestli nebudete mít zatraceně dobré důvody, zažalují vás!"

„Chtěli bychom, abyste pro nás udělal takovou službičku, doktore," začal Clare obezřetně.

„Cože?" O'Neil byl očividně tak vyveden z míry, že se až zapomněl vztekat. „Vy chcete vážně říct, pane, že mi sem takhle vtrhnete a narušíte soukromí mého domova – a chcete po mně, abych něco udělal pro vás?"

„Odměna, kterou vám nabízíme, vás jistě uspokojí."

Zdálo se, že O'Neil počítá před odpovědí do desíti. „Pane," řekl s pracným klidem, „tento svět je plný lidí, kteří si myslí, že si za peníze mohou koupit cokoli nebo kohokoli. Jsem si jistý, že dokážou nabídnout opravdu hodně. Ale já na prodej nejsem. A protože, jak se zdá, vy k těmto lidem patříte, postarám se, aby vás tenhle rozhovor přišel zatraceně draho. Ještě o mně uslyšíte – od mých právníků. Dobrou noc!"

„Počkejte okamžik," zadržel jej Clare spěšně. „Domnívám se, že vás zajímá čínský porcelán…"

„A co z toho?"

„Ukaž mu to, Grace." Slečna Cormetová opatrným, až nábožným pohybem zvedla Květ zapomnění do zorného pole přístroje.

O'Neil mlčel. Naklonil se kupředu a mlčky zíral. Vypadal, že každou chvíli proleze obrazovkou. „Kde jste to vzali?" vypravil ze sebe konečně.

„Na tom nezáleží."

„Koupím to od vás – za cenu, kterou si sami určíte."

„Není na prodej. Ale můžete ten kousek mít – pokud se spolu dohodneme."

O'Neil jej zkoumal pohledem. „Ten předmět je kradený."

„Mýlíte se. Ostatně nikdo takové obvinění ani nevznese. Tedy k té služebičce…"

O'Neil odtrhl oči od mísy. „Co chcete, abych udělal?"

Clare mu vysvětlil problém. Když skončil, O'Neil potřásl hlavou. „To je absurdní," řekl.

„Máme důvod se domnívat, že to je teoreticky možné."

„Ale jistě! Teoreticky je taky možné žít navěky. Ale ještě nikomu se to nepovedlo."

„Myslíme si, že vy ten úkol zvládnete."

„Děkuju za důvěru. Je planá. Poslechněte!" O'Neil zabodl ukazovák do obrazovky v místě, kde na druhé straně seděl Clare. „Že vy jste na mě pověsil toho cucáka Carsona!"

„Jednal na můj pokyn."

„V tom případě, pane, se mi vaše způsoby nelíbí ani za mák."

„Tak co s tou prací? A s tímhle?" Clare ukázal na mísu.

O'Neil se na ní upřeně díval a hryzal si kníry. „Co když," ozval se po chvilce, „se o to budu snažit ze všech svých sil, podle nejlepšího svědomí – a neuspěju?"

Clare potřásl hlavou. „Platíme pouze za výsledky. Ano, plat dostanete, to jistě, ale ne tohle: Toto je prémie, kterou dostanete navíc ke svému platu – pokud uspějete."

Už se zdálo, že O'Neil nabídku přijme, pak ale namítl:

„Možná se mě snažíte jen oblafnout kolorografií. Přes tuhle zatracenou obrazovku to nepoznám."

Clare pokrčil rameny. „Přijeďte se podívat na vlastní oči."

„To přijedu. To v každém případě přijedu. Kde jste? Krucinál, pane, jak se vlastně jmenujete?"

Přihnal se jako bouře o dvě hodiny později. „Podvedli jste mne!" křičel. „Květ zapomnění je pořád v Anglii. Zjistil jsem si to! Já… já vás potrestám, pane, svýma vlastníma rukama."

„Přesvědčte se sám," odpověděl Clare. Ustoupil stranou a O'Neilovi se tak naskytl ničím nerušený výhled na psací stůl a to, co na něm leželo.

Nechali ho se dívat. Respektovali jeho rozrušení a tiše čekali. Po dlouhé chvíli se k nim obrátil, ale neříkal nic.

„Tak co?" nadhodil Clare.

„Postavím ten váš zatracenej aparát," vypravil ze sebe chraptivě. „Cestou sem jsem si promyslel postup."

Beaumont se osobně ukázal den před začátkem konference. „Přišel jsem jen tak společensky, pane Clare," prohlásil. „Chtěl jsem vám jen vyjádřit své osobní uznání a díky za vše; co jste pro nás udělali. A také vám předat toto."

„Toto", jak se ukázalo, byl šek na dohodnutý honorář, k vyplacení u Bankovního centra. Clare jej přijal, přelétl jej pohledem a položil na svůj stůl.

„Chápu to tedy tak," poznamenal, „že je vláda spokojena se službami, které jsme poskytli."

„Stručně řečeno ano," ujistil jej Beaumont. „Abych byl zcela upřímný, nenapadlo by mne, že to zvládnete tak dokonale. Skutečně jste mysleli snad na všechno. Delegace z Kallisto je právě na výletě; projíždí se po okolí v jedné z těch malých nádrží, které jste přichystali, a je úplně nadšená. Soukromě se domnívám, že se na jejich hlas při jednání můžeme spolehnout."

„Takže gravitační štíty fungují dobře?"

„Dokonale. Sám jsem se zašel do té vyhlídkové nádrže podívat. Byl jsem lehký jako to příslovečné pírko. Až moc – málem jsem dostal kosmickou nemoc." Pobaveně se usmál. „Navštívil jsem i ubytovací prostory pro Jupiteránce. To bylo zase něco dočista jiného."

„Ano, to vám věřím," přitakal Clare. „Dvouapůlnásobek zemské gravitace je stav přinejmenším tíživý."

„Je to šťastné zakončení obtížného úkolu. Ale už musím jít. Ach ano, ještě jedna drobnost – diskutoval jsem s doktorem O'Neilem o tom, že by vláda možná chtěla jeho nový vynález využít i při jiných příležitostech. Abych to celé zjednodušil, asi by bylo žádoucí, kdybyste mi mohl napsat prohlášení, že se Všeobecné služby vzdávají všech nároků na ten aparát."

Clare se zadumaně zadíval na Plačícího Buddhu a skousl si palec. „Ne," pronesl pomalu. „Ne.

Obávám se, že by to šlo jen těžko.“

„Ale proč?“ podivil se Beaumont. „Tím se zbavíte veškerého papírování a ušetříte čas. Všechny formality zařídíme my. Samozřejmě jsme připraveni poskytnout vám přiměřený honorář za zprostředkování.“

„Hmm. Obávám se, že nechápete situaci zcela, pane Beaumonte. Je zde jistý rozdíl mezi naším kontraktem s doktorem O‘Neilem a vaší smlouvou s námi. Žádal jste po nás jisté služby a vybavení, které je k zabezpečení těch služeb nezbytné. My jsme je poskytli – za honorář. To je za námi. Ale podle naší smlouvy s doktorem O‘Neilem se doktor stal po nezbytnou dobu naším řádným zaměstnancem. Výsledky jeho práce i patenty, které tyto výsledky pokrývají, jsou tedy majetkem Všeobecných služeb.“

„Opravdu?“ podivil se Beaumont. „Doktor O‘Neil z toho měl jiný dojem.“

„Doktor O‘Neil se mýlí. Zcela vážně pane Beaumonte – požádal jste nás, obrazně řečeno, abychom pro vás vyvinuli dělo, s kterým byste mohl zastřelit komára. Myslíte si, že my, jako obchodníci, bychom mohli to dělo zahodit po jediném výstřelu?“

„Ne, to asi ne. Co tedy navrhujete?“

„Máme v úmyslu gravitační modulátor komerčně využívat. Řekl bych, že mírně upravená verze by se dala se slušným ziskem prodat na Mars.“

„Ano. Ano, to by se asi dala. Ale abych byl brutálně upřímný, pane Clare, obávám se, že je to nemožné. Je v naléhavém veřejném zájmu, aby tento vynález zůstal vyhrazen pouze pozemšťanům. V takovém případě by vláda byla nucena zasáhnout a vyhlásit na něj svůj monopol.“

„A už jste uvažoval o tom, jak zajistíte O‘Neilovo mlčení?“

„Ve světle těchto nových okolností dosud ne. Jakou tedy máte představu?“

„Měla by vzniknout korporace, v níž on bude vlastnit blokovací balík akcií a dostane ředitelské křeslo. Předsedou správní rady se pak stane jeden z našich bystrých mladých mužů.“ Clare myslel na Carsona. „Ale akcií bude dost i pro jiné,“ dodal a sledoval pozorně Beaumontův výraz.

Ten předhozenou návnadu ignoroval. „Předpokládám, že tato korporace uzavře smlouvu s vládou – a že ta se stane jejím jediným klientem?“

„Tak jsem si to myslel.“

„Mmm… ano, to se zdá být rozumné. Možná bych si ale měl ještě promluvit s doktorem O‘Neilem.“

„Poslužte si.“

Beaumont zavolal O‘Neilovi a chvíli spolu tiše hovořili. Nebo, přesněji řečeno, Beaumont tiše hovořil. O’Neil jevil tendenci burácet tak, že málem praskal mikrofon. Clare poslal pro Grace a Francise a vysvětlil jim, co se odehrálo.

Beaumont se odvrátil do obrazovky. „Doktor O‘Neil si přeje mluvit s vámi, pane Clare.“

O‘Neil jej přivítal mrazivě. „Co má znamenat to blábolení, které jsem byl nucen poslouchat, pane? Co je to za nesmysl, že můj vynález patří vám?“

„Bylo to ve smlouvě, doktore. Nevzpomínáte si?“

„Smlouva! Tu zatracenou slátaninu jsem nikdy nečetl. Ale tolik vám říct může: poženu vás k soudu. Hlupáka ze mne dělat nebudete – to si pište!“

„Počkejte přece, doktore,“ chlácholil jej Clare. „Nehodláme využívat právnických kliček a vaše zásluhy vám nikdo neupírá. Dovolte mi jenom stručně načrtnout, co máme v plánu.“ Několika slovy vylíčil, na čem se s Beaumontem dohodli. O‘Neil naslouchal, ale zamračený výraz jeho tvář neopustil.

„Nemám zájem,“ zavrčel. „Pokud do toho mám co mluvit, celý vynález dostane vláda. A abych do toho měl co mluvit, o to se postarám.“

„Nezmínil jsem se ještě o jednom detailu,“ doplnil Clare.

„Nemusíte se namáhat.“

„Musím. Bude to v podstatě gentlemanská dohoda, ale je nezbytné se na ní dohodnout. Vy máte v opatrování Květ zapomnění.“

O‘Neil byl rázem ve střehu. „Co tím myslíte, tím opatrováním?“ vyjel. „Já Květ vlastním. Slyšíte mě? Je v mém vlastnictví!“

„Je ve vašem vlastnictví,“ opakoval Clare. „Nicméně, výměnou za to, že uznáme vaše vlastnictví i přes literu smlouvy, chceme něco na oplátku.“

„Co?“ zeptal se O‘Neil. Zmínka o míse otřásla jeho sebevědomím.

„Vy Květ vlastníte a budete vlastnit i nadále. Ale rád bych měl vaše slovo, že já nebo pan Francis či slečna Cormetová se na něj budeme moci čas od času přijet podívat – vlastně docela často.“

O‘Neil vytřeštil oči. „Chcete říct, že se prostě chcete přijet na něj dívat?“

„Jen to.“

„Pokochat se pohledem?“

„Přesně tak.“

O‘Neil se na Clarea podíval s novým respektem. „Asi jsem vám předtím špatně rozuměl, pane Clare. Omlouvám se. Co se toho nesmyslu s korporací týče – dělejte, co, je vám libo. Mě to nezajímá. Ale vy a pan Francis a slečna Cormetová se můžete přijet podívat na Květ, kdykoli budete chtít. Máte mé slovo.“

„Děkuji vám, doktore – za nás za všechny.“ Ukončil hovor tak rychle, jak jenom pravidla slušného chováni dovolovala.

I v Beaumontových očích se objevil nový respekt. „Mám dojem,“ řekl, „že se příště nebudu starat o to, jak zařizujete detaily. Ale už půjdu. Adieu, pánové – a slečno Cormetová.“

Když za ním zajely dveře, poznamenala Grace: „A tím je to zřejmě vyřízené.“

„Ano,“ kývl Clare. „Přece jen jsme mu toho psa vyvenčili. O‘Neil dostal, co chtěl, Beaumont dostal, co chtěl – a ještě leccos navíc.“

„O co mu asi jde?“

„Nevím, ale podezřívám ho, že by se rád stal prvním prezidentem Federace Sluneční soustavy, pokud taková vznikne. S těmi esy, která jsme mu nastrkali do rukávu, by to mohl zvládnout. Uvědomujete si dosah O‘Neilova objevu?“

„Jen mlhavě,“ odtušil Francis.

„Napadlo vás, co to udělá s navigací v kosmu? Nebo s novými možnostmi pro kolonizaci planet? Nebo pro rekreaci a turistiku? Jen v tom jediném vynálezu leží celé jmění.“

„A co z toho budeme mít my?“

„Co z toho budeme mít my? Peníze, hochu. Spousty a spousty peněz. Když dáváš lidem, co chtějí mít, tak z toho máš vždycky peníze.“ Vrhl pohled vzhůru na logo s chundelatým psem.

„Peníze,“ opakoval Francis. „Jo, to asi jo.“

„Ale hlavně,“ doplnila Grace, „se budeme moci kdykoli zajet podívat na Květ zapomnění.“

Světlomet

„Uslyší vás?“

„Pokud je na povrchu Měsíce. Pokud se dokázala dostat z lodi. Pokud nemá poškozenou vysílačku ve skafandru. Pokud ji byla schopna zapnout. Pokud je ještě naživu. Její loď mlčí a žádný vysílač jsme nezaznamenali; je tedy nepravděpodobné, že by to ona nebo pilot přežili.“

„Musíme ji najít! Zůstaňte na příjmu, satelite. Základno Tycho, potvrďte příjem.“

Odpověď se zdržela o tři vteřiny, které zabere rádiovým vlnám cesta z Washingtonu na Měsíc a zpátky. „Lunární základna, zde‚její velitel.“

„Veliteli, zahajte pátrací akci po Betsy. Vyšlete každého muže, kterého na Měsíci máte!“

Třívteřinová prodleva dala odpovědi punc váhavosti. „Pane, víte, jak je Měsíc veliký?“

„Na tom nesejde! Tam někde je Betsy Barnesová – a každý, kdo má ruce a nohy, ji bude hledat tak dlouho, až ji najdeme. A pokud je mrtvá, bude pro vašeho drahého pilota lepší být mrtvý taky!“

„Pane, povrch Měsíce měří asi patnáct miliónů čtverečních mil. I kdybych použil všechny lidi, které mám, musel by každý z nich propátrat víc než patnáct tisíc čtverečních mil. Dal jsem Betsy svého nejlepšího pilota. Nehodlám naslouchat vyhrůžkám na jeho adresu, když se nemůže hájit. To si nenechám líbit od nikoho, pane! Mám už dost lidí, kteří mi říkají, co mám nebo nemám dělat, aniž by znali zdejší podmínky. Mohu vám jen poradit – je to mé oficiální stanovisko, pane – ať se o to pokusí stanice Meridian, to je stanice, která létá nad hlavním poledníkem. Možná, že jim se ten zázrak podaří.“

Rázná odpověď práskla jako bič. „Dobrá, veliteli! Ještě vám zavolám. Stanice Meridian – podejte hlášení o svých plánech.“

Elizabeth Barnesová, „Slepá Betsy“, mladičká klavírní virtuoska, právě podnikala okružní turné po Měsíci. Sklidila velký úspěch na základně Tycho a pak odstartovala v terénní raketě na odvrácenou stranu, aby i tam potěšila naše statečné osamělé muže u dálkových střel. K další základně měla dorazit asi za hodinu. Její pilot s ní letěl jen pro jistotu; lodě jako tahle denně pendlovaly mezi Tychem a odvrácenou stranou bez posádky.

Vzápětí po startu se ale loď odchýlila od svého programu a ztratila se z radarů Tycha. Byla nyní… někde.

Ve vesmíru ne; to by volala o pomoc a její vysílač by zaměřily jiné lodi, kosmické stanice i základny na povrchu. Havarovala – nebo nouzově přistála – někde v rozlehlých dálavách Luny.

„Stanice Meridian, hovoří ředitel…“ Zpoždění hovoru bylo nepatrné; 22.300 mil, které dělily stanici od Washingtonu, urazily vlny za pouhou čtvrtinu sekundy. „Pozemské stanice, vysílané přes náš vysílač, pokrývají přivrácenou polovinu Měsíce. Odvrácenou stranu vykrývá obdobně vysílání ze stacionární stanice Newton. Lodě z Tycha krouží kolem rozhraní – toho pásu povrchu, který je v rádiovém stínu jak z Newtonu, tak od nás. Pokud zaslechneme…“

„Jistě, jistě! Co pátrání radary?“

„Pane, jedna malá raketa na povrchu Měsíce je na radaru k nerozeznání od miliónu terénních nerovností. Jedinou naší nadějí je přimět je aby odpověděli… pokud mohou. Extrémně citlivý radar by je možná za pár měsíců našel – jenže skafandry v těchhle mrňavých raketách mají zásobu vzduchu jen na šest hodin. Modlíme se, aby nás zaslechli a ozvali se.“

„Jakmile se ozvou, zapojíte zaměřovač, že?“

„Ne, pane.“

„Proboha proč ne?“

„Zaměřovač je pro tuto práci k ničemu, pane. Prozradí nám jen to, že signál přichází z Měsíce – což nám příliš nepomůže.“

„Doktore, vy mi tu chcete tvrdit, že pokud uslyšíte Betsy, stejně nebudete vědět, kde je?“

„Jsme slepí stejně jako ona. Doufáme, že nás k sobě dokáže dovést pokud nás uslyší.“

„Jak?“

„Laserem. Intenzívním a velmi úzkým paprskem světla. Uslyší jej…“

„Uslyší? Světelný paprsek?“

„Ano, pane. Zimprovizovali jsme laserový lokátor pracující jako radar. Nic jím sice nenajdeme, ale budeme jej modulovat, aby jeho paprsek sloužil jako nosič pro rádiovou frekvenci. Tu modulujeme na audiofrekvenci a na té vyšleme tóny klavíru. Pokud nás Betsy zaslechne, řekneme jí, aby poslouchala, a zatím budeme pročesávat Měsíc a hrát na klavíru celou stupnici…“

„A to všechno v době, kdy to děvčátko umírá?“

„Pane prezidente – držte hubu!“

„Kdo to BYL?“

„Jsem otec Betsy. Přepojili mě sem z Omahy. Pane prezidente, prosím – buďte zticha a nechte je pracovat. Chci svou dceru zpět.“

Prezident škrobeně odvětil: „Ano, pane Barnesi. Pokračujte, řediteli. Dělejte vše, co považujete za nutné.“

Na stanici Meridian si ředitel otřel zpocené čelo. „Máte něco?“

„Ne. Šéfe, nešlo by něco provést s rádiem Rio? Sedí přímo na naší frekvenci.“

„Hodíme jim na hlavu cihlu. Nebo rovnou bombu. Víš co? Pověz to prezidentovi.“

„Slyšel jsem vás, řediteli. Přestanou vysílat!“

„Psst! Tiše! Betsy – slyšíš mě?“ Operátor napjatě naslouchal a cosi upravil na přístrojové desce.

Z reproduktoru se ozval tenký, líbezný dívčí hlásek. „… že někoho slyším! Jé, já jsem ráda! Přijďte rychle – pan major je raněný.“

Ředitel přiskočil k mikrofonu. „Ano, Betsy, přijedeme, jak jen to půjde. Ale musíš nám pomoci. Víš,

kde jste?“

„Asi někde na Měsíci. Dost tvrdě jsme přistáli a já už si kvůli tomu chtěla z pana majora dělat legraci, když vtom se loď převrátila. Rozepnula jsem pásy a našla pana majora Peterse a on se nehýbal. Není mrtvý – to myslím ne; jeho oblek se nafoukl stejně jako můj, a když k němu přitisknu přilbu, něco slyším. Právě teď se mi podařilo otevřít dveře.“ Po chvilce dodala: „Tohle není odvrácená strana; tam by měla být noc. Jsem na sluníčku, to je jisté. V tom skafandru je hrozné vedro.“

„Betsy, musíš zůstat venku. Musíš být někde, kde nás uvidíš.“

Zachichotala se. „To je dobrý vtip. Já vidím jen ušima.“

„Ano. Uvidíš nás, uvidíš nás ušima. Poslouchej, Betsy. Propátráme Měsíc světelným paprskem. Uslyšíš ho jako tón klavíru. Rozdělili jsme Měsíc do osmdesáti osmi tónů piána. Pokud jeden z nich uslyšíš, zakřič Teď! A pak nám povíš, který tón jsi slyšela. Dokážeš to?“

„Jasně,“ odpověděla s jistotou. „Pokud je to piáno naladěné.“

„Je. Tak, začínáme“

„Teď!“

„Jaký to byl tón, Betsy?“

„Velké E moll – to je E moll dvě oktávy nad základní.“

„Jsi si tím jistá, Betsy?“

„Jsem.“

Na stanici zavládl horečnatý ruch. „Který čtverec je to?“ volal ředitel. „V Mare Nubium? Zavolejte veliteli základny!“ Vyhrkl do mikrofonu, „Najdeme tě, zlatíčko. Teď ještě prohledáme tu oblast, kde jsi. Změníme nastavení. Než to uděláme, nechceš si popovídat s tátou?“

„Fakt? Můžu?“

„Jasně!“

O dvacet minut ředitel zapojil poslech a uslyšel: „… to víš, že ne, tati. Jo, trošku jsem se lekla, když ta loď spadla na zem. Ale už se o mě starají – celou dobu.“

„Betsy?“

„Ano, pane?“

„Připrav se na ten tón ještě jednou.“

„Teď!“ křikla. „Bylo to malé g3 – G dur tři oktávy pod základní.“

„Určitě?“

„Určitě.“

„Najděte ten čtverec a řekněte veliteli, ať tam pošle lodě! Zůstává nám čtverec o hraně deseti mil! Tak Betsy – už skoro víme, kde jsi. Ale zkusíme to zpřesnit ještě víc. Než to přestavíme, nechceš zalézt dovnitř a trochu se ochladit?“

„Není mi zas tolik horko. Jen jsem celá zpocená.“

O čtyřicet minut později zazvonil v reproduktorech velitelův hlas: „Pátrači objevili loď! Viděli ji, jak mává!“

Muka ve vesmíru

Možná jsme se neměli nikdy odvážit vyrazit do vesmíru. Naše rasa má hluboko v sobě zakódovány dva strachy: strach z hluku a z volného pádu. Ty děsivé výšiny vesmíru – Proč by se kterýkoli člověk při zdravém rozumu měl nechat posadit tam, odkud může spadnout… a padat… a padat…

Jenže kosmonauti jsou šílenci. To ví každý.

Ti lékaři mu připadali hrozně vlídní. „Měl jste opravdu štěstí. To mějte vždycky na paměti, starý brachu. Jste ještě mladý a vaše penze vás zbaví veškerých obav, co se týče zajištění dobudoucna; máte obě ruce i nohy a jste v docela slušném stavu.“

„Ve slušném stavu!“ Z jeho hlasu sršel sarkasmus a pohrdání

„Já to myslím vážně,“ trval na svém hlavní psychiatr. „Ta drobná přecitlivělost, kterou máte, vám nijak neublíží – jen prostě nemůžete znova do vesmíru. Při nejlepším svědomí nemohu prohlásit akrofóbii

za duševní chorobu; strach z pádu je normální a zdravému mozku vlastní. Ten váš je jen o trochu silnější než u většiny ostatních lidí – ale není na tom nic nenormálního po tom všem, co jste zažil.“

Připomínka nedávných událostí jej opět roztřásla. Zavřel oči a viděl, jak kolem něj víří hvězdy. Padal. Padal do hlubin, padal nekonečně dlouho. Jeho vidinou se prodral psychiatrův hlas a povolal ho zpátky. „Klid, kamaráde! Rozhlédněte se kolem.“

„Promiňte.“

„Není co. Ale povězte mi, co máte vlastně teď v plánu?“

„Nevím. Asi si sehnat nějakou práci.“

„Společnost vám ji zajistí, to přece víte.“

Zavrtěl hlavou. „Nechci se potloukat kolem kosmodromu.“ Nosit na košili malý odznáček na znamení, že kdysi býval celým mužem, být zdvořile oslovován kapitán, dožadovat se privilegia přístupu do salónku pro piloty na základě toho, čím býval, vnímat, jak hovor ustane v každé skupině, ke které se kdy přiblíží, a domýšlet se, co si asi její členové povídají, jakmile se k nim otočí zády – ne, díky!

„Nejspíš je to moudré. Opravdu bude lepší, když začnete někde úplně znova – alespoň na přechodnou dobu, než vám bude líp.“

„Myslíte, že bych se z toho mohl dostat?“

Psychiatr našpulil rty. „Možná ano. U vás se nejedná o funkční záležitost, jen o trauma.“

„Ale není to moc pravděpodobné?“

„To jsem neřekl. Čestné slovo, že nevím. O věcech, které mění chování lidského mozku, zatím stále víme jen málo.“

„Chápu. No, asi bych už mohl jít.“

Psychiatr vstal a napřáhl k němu pravici. „Kdybyste něco potřeboval, tak se ozvěte. A v každém případě se časem zase ukažte.“

„Díky.“

„Vylížete se z toho. Já to vím.“

Ale když se pacient obrátil zády a kráčel ze dveří, psychiatr zavrtěl hlavou. To nebyl krok kosmonauta; ta lehká, živočišná sebejistota pohybů byla tatam.

Jen malá část Velkého New Yorku byla v té době zastřešena; zůstal v podzemí, dokud se do té části nedostal, a poté vyhledal chodník lemovaný nájemními pokojíky. Vhodil minci do štěrbiny prvního, na němž svítilo zelené světlo, nacpal dovnitř svou kabelu a zase odešel. Monitor na nedaleké křižovatce mu poskytl adresu nejbližší umisťovací kanceláře. Odebral se tam, posadil se a stolu pro vstupní pohovory, otiskl na příslušné pole palec a jal se vyplňovat formuláře. Měl z toho podivný pocit, jako by se octl znova na úplném začátku; nehledal práci od dob, kdy se stal kadetem.

Vyplnění jména si nechal až nakonec a chvíli nad ním váhal. Měl už plné zuby publicity; nechtěl, aby ho někdo litoval – a už vůbec nechtěl od lidí poslouchat, že je hrdina. Nakonec vyplnil do kolonky „William Saunders“ a vhodil formuláře do příslušné štěrbiny.

Už dokuřoval třetí cigaretu a chystal se právě zapálit si další, když se obrazovka před ním konečně rozsvítila. Zjistil, že se dívá do tváře pohledné brunetky. „Pane Saundersi,“ řekl obraz, „mohl byste jít dál, prosím? Dveře číslo sedmnáct.“

Brunetka jej přivítala a nabídla mu židli a cigaretu. „Udělejte si pohodlí, pane Saundersi. Mé jméno je Joyceová. Ráda bych si s vámi pohovořila o vaší žádosti.“

Uvelebil se na židli a mlčky čekal.

Když si dívka všimla, že nehodlá mluvit, dodala: „Vy jste vyplnil jméno William Saunders – podle vašich otisků víme, kdo jste.“

„To předpokládám.“

„Samozřejmě vím, že vás každý zná, ale to, že jste uvedl nepravé jméno, pane…“

„Saunders.“

„… pane Saundersi, mne přimělo k vyvolání vašich archivních záznamů.“ Zvedla v ruce cívku mikrofilmu a otočila ji tak, že si na ní mohl přečíst své pravé jméno. „Teď toho vím o vás docela dost – víc, než ví veřejnost, a víc, než jste uznal za vhodné napsat do toho dotazníku. Máte dobré záznamy,

pane Saundersi.“

„Děkuji vám.“

„Ale nemohu je použít k tomu, abych vám mohla přidělit odpovídající práci. Nemohu se na ně dokonce ani odvolávat, pokud trváte na tom smyšleném jménu.“

„Jmenuji se Saunders.“ Hovořil bezvýrazným, klidným hlasem.

„Neunáhlujte se, pane Saundersi. Existuje mnoho pracovních míst, kde můžete zcela legitimně uplatnit svou prestiž a získat tak mnohem vyšší nástupní plat než…“

„Nemám zájem.“

Prozkoumala ho pohledem a přestala naléhat. „Jak si přejete. Pokud si přejdete do přijímací místnosti B, můžete si vyplnit testy vzdělání a zkušeností.“

„Děkuji vám.“

„Pokud byste časem změnil názor, pane Saundersi, velmi rádi váš případ otevřeme znovu. Tamtěmi dveřmi, prosím.“

O tři dny později už byl v plné práci pro malou firmu, vyrábějící na zakázku atypické komunikační systémy. Měl za úkol kalibrovat elektronickou část zařízení. Byla to uklidňující práce, která mu zaměstnávala mysl a vytěsnila mu z ní vše nežádoucí – a přesto lehká pro člověka jeho vzdělání a zkušeností. Po třech měsících zkušební doby byl povýšen na samostatného pracovníka.

Vybudoval si dobře zaběhnutý a od okolního života izolovaný stereotyp: pracoval, spal, jedl, sem tam strávil večer ve veřejné knihovně nebo prací v YMCA – a nikdy, za žádných okolností, se nevydal někam pod širé nebe nebo do jakékoli výšky, dokonce ani na divadelní balkón.

Snažil se z hlavy zcela vypudit svoji minulost, ale vzpomínky byly příliš čerstvé; občas se přistihl, jak sní s otevřenýma očima – o ostře svítících hvězdách na mrazivém nebi Marsu či o hlučném nočním životě Venusburgu. Znovu před sebou viděl nafouklou, narudlou hmotu Jupiteru visící nad ganymedským přístavem, jak trochu zploštělá a neuvěřitelně ohromná zakrývá velkou část oblohy.

Také mohl, čas od času, znovu okusit sladké ticho dlouhých hlídek v osamělých dálavách mezi planetami. Ale takové snění bylo nebezpečné; zakusovalo se až příliš blízko míst, kde sídlil jeho nově nabytý klid. Bylo příliš snadné jít ještě o krůček dál a opět zápasit o život, držet se zchromlými a povolujícími prsty posledního držadla na ocelovém boku Valkýry a pod sebou nemít nic, jen bezednou propast vesmíru.

A pak se náhle octl opět na Zemi, neovladatelně se třásl po celém těle a křečovitě svíral židli nebo pracovní stůl.

Poprvé, když se mu to stalo v práci, na sobě ucítil udivený pohled svého kolegy, Joea Tullyho. „Co je ti, Bille?“ ptal se. „Kocovina?“

„Nic,“ vypravil ze sebe s námahou. „Jen jsem trochu nastydlý.“

„Měl by sis vzít prášek. Pojď – jdeme na oběd.“

Tully jej vedl k výtahu; nacpali se dovnitř. Většina ostatních zaměstnanců – dokonce i ženy – raději dolů skákalo, ale Tully zásadně jezdil výtahem. „Saunders“ pochopitelně seskokové zřízení také nikdy nepoužil – a tak si snadno zvykli obědvat společně. Bývalý kosmonaut věděl, že seskok je naprosto bezpečný a že dokonce i kdyby selhal pohon, v úrovni každého patra se rozprostřou záchranné sítě – ale za nic na světě se nemohl přimět, aby vykročil přes okraj.

Tully veřejně prohlašoval, že doskok na zem mu nedělá dobře na klouby, ale soukromě se Saundersovi svěřil, že nevěří zabezpečovacím automatům. Saunders s pochopením přikývl, ale neřekl nic. O to raději však začal mít Tullyho. Poprvé od chvíle, co začal svůj nový život, pocítil ve vztahu k jiné lidské bytosti přátelství, a ne jen hrozbu. Dostal chuť prozradit Tullymu pravdu o svém životě. Byl si jist, že by se Joe dal přesvědčit, aby se k němu nechoval jako k hrdinovi. Tedy, ne že by mu tolik vadilo být hrdinou. Jako malý kluk se potloukal neustále kolem kosmodromů a pokoušel se nějak proniknout do čekajících lodí, občas chodil za školu, jen aby spatřil jejich odlet, a snil o tom, že se „jednou“ stane také hrdinou – hrdinou hvězdných cest, který se vrací z nějaké báječné a nebezpečné průzkumné výpravy. Dnes jej však tentýž obraz hrdiny trápil; měl přesnou představu o tom, jak by takový hrdina měl vypadat a jak by se měl chovat – a do vzorce jeho chování rozhodně nepatřilo ustrašené utíkání od otevřených oken, děs z pár desítek yardů chůze přes otevřené prostranství a stažené hrdlo při pouhém pomyšlení na

nekonečné hlubiny vesmíru.

Tully ho pozval domů na večeři. Měl chuť jít, ale vyhnul se přímé odpovědi dotazem na Tullyho bydliště. Bydlí v Shelton Homes, odpověděl mu Tully a jmenoval jednu z těch velkých hranatých králíkáren, hyzdících nížiny Jersey. „Měl bych to zpátky dost daleko," namítl Saunders pochybovačně a stále v duchu přemítal, jak se tam dostat, aniž se vystaví tomu, čeho se bojí.

„Nemusíš se vracet," ujistil ho Tully. „Máme jeden volný pokoj. Pojď. Moje ženská sama vaří – což je taky důvod, proč si ji držím."

„No tak dobrá," uzavřel. „Díky, Joe." Potrubní linka z La Guardia ho doveze do vzdálenosti asi čtvrt míle od Tullyho domu; pokud nenajde zastřešenou cestu, vezme si pozemního taxíka a zatáhne si záclonky.

Tully ho přivítal v hale a tlumeným hlasem se omlouval. „Myslel jsem, že tu pro tebe budu mít dámskou společnost, Bille. Místo toho se nám sem pozval švagr. Je to pěkný všivák. Moc se omlouvám."

„Netrap se tím, Joe. Jsem rád, že jsem tady." A opravdu byl. Zjištění, že Joeův byt se nachází v pětatřicátém patře, jej zprvu vyděsilo, ale pak s radostí shledal, že tu výšku vůbec nevnímá. Světla svítila, okna byla zakrytá a podlaha pod jeho nohama byla pevná jako skála; cítil se dobře a bezpečně. Paní Tullyová se k jeho překvapení – jako starý mládenec cítil nedůvěru k amatérskému vaření – ukázala být dobrou kuchařkou. Dopřál si pocitu uvolněného, přátelského klidu a bezpečí a podařilo se mu dokonce ani nevnímat většinu agresivních a samolibých poznámek Joeova švagra.

Po večeři se uvelebil v pohodlném křesle a se sklenicí piva v ruce sledoval obrazovku videa. Dávali nějaký muzikál; smál se tak upřímně a často, jako už dlouho ne. Po nějaké době muzikál vystřídalo náboženské vysílání, Národní katedrální sbor; nechal jej běžet, jedním uchem naslouchal a druhým vnímal debatu před obrazovkou.

Sbor zpíval Modlitbu za ty, již jsou na cestách. Než si plně uvědomil, o co jde, měli už zpěváci za sebou více než polovinu:

„ – a vyslyš modlitby, jež orodují
za ty, již v zrádném moři plují.

Všemocný vládče a světa Pane,
jehož moc chrání velké i malé,
jenž vede Hvězdy s železnou kázní
a výtvory jehož nás plní bázní,
dopřej svou lásku a milost těm,
jejichž cesty vedou vesmírem."

Chtěl to vypnout, ale musel si to vyposlechnout do konce; nedokázal od toho odtrhnout uši, přestože mu každé slovo rozdíralo srdce nesnesitelným steskem po domově – steskem lidí, kteří z něj byli vypovězeni nadosmrti. Dokonce i v dobách, kdy byl ještě kadetem, dokázal mu tento hymnus naplnit oči slzami. Nyní se odvrátil, aby zakryl jejich pramínky; které mu stékaly po tvářích.

Když mu to sborové „amen" konečně dovolilo, přepnul rychle na nějaký jiný – jakýkoli jiný – program a zůstal shrben nad přístrojem, předstíraje, že ho ladí, zatímco tišil rozbouřené city. Nato se vrátil zpět k ostatním, navenek klidný; i tak se mu však zdálo, že ten tvrdý bolestivý kámen v jeho žaludku musí vidět úplně každý.

Švagr se stále ještě předváděl.

„Měli bychom je anektovat," říkal právě. „To je jediné, k čemu jsou dobří. Smlouva tří planet – to je ale krávovina! Jaké mají právo nám říkat, co na Marsu smíme a co ne?"

„Ale no tak, Ede," namítl Tully mírně. „Je to jejich planeta, nebo ne? Oni tam byli první."

Ed nad tím argumentem mávl rukou. „Ptal se snad někdo Indiánů, jestli nás v Severní Americe vůbec chtějí? Kdepak, nikdo nemá právo bránit druhému využívat něco, co sám využívat neumí. Při náležitém využití…"

„Ty jsi spekuloval na burze, Ede?“

„Cože? Kdyby vláda nebyla houf bezpáteřných bab, tak to nebyla spekulace. Prý práva domorodců. Jaká práva takové degenerované zrůdy mají?“

SAUNDERS SE PŘISTIHL, JAK SROVNÁVÁ EDA s Knathem Soothem, jediným Marťanem, kterého kdy dobře poznal. S jemným a vlídným Knathem, který byl starý ještě dřív, než se Ed narodil, a přece byl mezi svými pokládán za mladého. Knath… ano, Knath dokázal s přítelem sedět celé hodiny, aniž cokoli řekl, aniž cítil potřebu cokoli říci. Srůstat, tak tomu říkali – celá jejich rasa spolu srostla tak, že nepotřebovala žádnou vládu, žádné organizování – až do chvíle, kdy přišli pozemšťané.

Saunders se jednou svého přítele zeptal, proč se tak málo namáhá a proč se spokojí s takovým málem. Uběhla více než hodina a Saunders už začal litovat své zvědavosti, když Knath odpověděl. „Mí otcové se namáhali, a já jsem sláb.“

Saunders se napřímil a pohlédl švagrovi do očí. „Nejsou to degenerované zrůdy.“

„Co? No vy jste na ně určitě odborník!“

„Marťani nejsou degenerovaní – jen unavení,“ trval na svém Saunders.

Tully se zazubil. Jeho švagr si toho všiml a začal se hašteřit. „Jaké máte právo na nějaký názor? Byl jste snad na Marsu?“

Saunders si uvědomil, že prozradil příliš. „A co vy?“ opáčil opatrně.

„O to nejde. Nejlepší lidé tohoto světa se shodují v tom, že…“ Bill ho nechal mluvit a už mu neodporoval. Bylo pro něj úlevou, když se Tully zvedl a naznačil, že všichni musejí zítra brzo vstávat, a tak by už možná chtěli jít spát.

Popřál paní Tullyové dobrou noc a poděkoval jí za báječnou večeři, načež následoval Tullyho do pokoje pro hosty. „Je to jediný způsob, jak se zbavit toho rodinného prokletí, které nás dnes postihlo, Bille,“ omlouval se. „Zůstaň vzhůru, jak dlouho budeš chtít.“ Přistoupil k oknu a otevřel jej. „Tady se ti bude dobře spát. Jsme dost vysoko, aby tu byl opravdu slušný vzduch.“ Vystrčil hlavu z okna a párkrát se zhluboka nadechl. „Není nad čerstvé povětří,“ pokračoval, když se obrátil zpět do místnosti. „Já jsem vlastně srdcem kluk z venkova. Co je ti, Bille?“

„Nic. Vůbec nic.“

„Připadals mi trochu bledý. No, dobře se vyspi. Nařídil jsem ti postel na sedmou; tak budeme mít spoustu času na cestu.“

„Díky, Joe. Dobrou noc.“ Jakmile Tully opustil pokoj, sebral veškerou svou vůli, vstal a okno zavřel. S potem na čele se od něj odvrátil a zapnul zase ventilaci. Nato ztěžka dosedl na okraj postele.

Seděl tam notnou chvíli a zapaloval si jednu cigaretu od druhé. Až příliš dobře věděl, že ten pracně získaný duševní klid je jen maska. Nezbylo mu po něm nic než jen pocit hanby a bolesti, který ještě dlouho, dlouho nezmizí. Než aby se dostal tam, kde je, než aby se musel nechat ukřičet třetiřadým zabedněncem jako je Ed Schulz – to by snad bylo lepší, kdyby tu událost na Valkýře nepřežil.

Nakonec si vzal ze svého váčku pět zrnek „Volného letu“, spolkl je a zalezl do postele. Téměř vzápětí se však zvedl, přinutil se maličko pootevřít okno a pak se spokojil s kompromisem: nastavil postel tak, aby nemusel zhasínat světla.

Spal a snil nekonečně dlouho. Byl opět ve vesmíru – vlastně jej nikdy neopustil. Byl šťastný, tím absolutním, čirým štěstím lidí, kteří se probudí a zjistí, že to všechno byl jen zlý sen.

Jeho blaženost a klid však rušil ten nářek. Zprvu jen tak neurčitě zneklidnět, ale pak se za něj začal cítit zodpovědný. Musí s ním něco udělat. Náhlý pád byl logický jen ve snu, ale on jej bral jako skutečnost. Vší silou se držel, ale ruce mu klouzaly, až nakonec uklouzly – a pod ním už nebylo nic než černá prázdnota vesmíru…

Probudil se a lapal po dechu: ležel v posteli v ložnici pro hosty u Joea Tullyho a všude kolem jasně svítila světla.

Ale ten nářek zněl dál.

Potřásl hlavou, a pak začal naslouchat. Nebyla to halucinace. Teď už rozpoznal, kdo to naříká – nějaká kočka nebo, podle zvuku soudě, spíš kotě.

Posadil se. Šel by se po tom kotěti podívat, i kdyby nesdílel náklonnost ke kočkám, vlastní všem

kosmonautům. Kočky měl totiž rád jako takové, nejen pro jejich čistotné návyky na palubě, pro rychlost, s jakou se přizpůsobovaly změnám rychlosti, a pro jejich schopnost čistit loď od jiných tvorů, kteří mají ve zvyku následovat člověka, kamkoli se vydá. Tak tedy vstal a šel se podívat, proč kotě naříká.

Rychlý pohled prokázal, že kotě v pokoji není, ale sluch jej spolehlivě dovedl ke správnému místu – k pootevřenému oknu. V panice ucouvl, zastavit se a pokoušel se urovnat si myšlenky.

Uklidňoval se, že vlastně nic dělat nemusí; jestliže zvuk přicházel oknem, pak jistě proto, že vychází z nějakého jiného okna. Ale dobře věděl, že lže sám sobě; zvuk byl příliš blízko. Nějakým zcela nemožným způsobem se kotě dostalo přímo za jeho okno, pětatřicet pater nad zemí.

Posadil se a zkusil si zapálit cigaretu, ale papírový váleček se mu v prstech zlomil. Nechal trosky dopadnout na podlahu a pak udělal šest nervózních kroků k oknu, jako by ho někdo tlačil. Sesul se na kolena, hrábl po okně a rozrazil jej, načež sevřel rukama parapet, oči křečovitě zavřené.

Po chvíli se mu zdálo, že tanec parapetu trochu ustal. Otevřel oči, vyhekl a zase je zavřel. Konečně je otevřel znovu a bedlivě se jimi vyhýbal hvězdám nahoře i ulici dole. Napůl očekával, že najde kotě na balkóně za oknem – připadalo mu to jako jediné rozumné vysvětlení. Jenže za oknem nebyl žádný balkón – žádné místo, kam by se taková kočka mohla normálně dostat.

Mňoukání však zesílilo. Zdálo se –přicházet z prostoru přímo pod ním. Pomalu se přiměl vystrčit hlavu ven, s prsty stále křečovitě zaťatými do parapetu, a podíval se dolů. Pod ním, asi tak čtyři stopy pod oknem. se táhla podél stěny domu úzká římsa. Na ní sedělo zbědované, vychrtlé kotě. Dívalo se na něj a znovu zamňoukalo.

Dosáhnout na něj, aniž by vylezl na římsu, bylo jen stěží možné; i kdyby se k tomu přiměl. Zauvažoval, zda nemá zavolat Tullyho, ale pak to zavrhl. Tully je menší než on, a tak má také kratší dosah. A to kotě musí zachránit dřív, než ten pitomeček skočí dolů nebo spadne.

Přesto se o to pokusil. Vystrčil ramena z okna, sevřel parapet a sáhl pravačkou dolů. Nato otevřel oči a zjistil, že mu ke kotěti stále chybí tak stopa či deset palců. Kotě na jeho ruku udiveně zaprskalo.

Natáhl se, až mu zapraštěly kosti. Kotě hbitě uskočilo z dosahu jeho tápajících prstů a zastavilo se o dobrých šest stop dál. Tam se opět usadilo a jalo se mýt si obličej.

Stáhl se dovnitř a se vzlykáním se zhroutil na podlahu pod oknem. „Nedokážu to," zašeptal. „Nedokážu to. Už ne…"

RAKETOVÁ LOĎ VALKÝRA MĚLA ZA SEBOU už dvě stě čtyřicet devět dní cesty od Kosmického terminálu Země – Luna a blížila se Terminálu Mars na Deimosu, malém měsíčku této planety. William Cole, hlavní spojovací důstojník a náhradní pilot, sladce spal, když jím zatřásl jeho asistent. „Bille, vstávej! Jsme v průšvihu."

„Co? Co je?" Ale už sahal po botách. „Co se stalo, Tome?"

O patnáct minut později už věděl, že jeho podřízený nepřeháněl, a šel seznámit s tou nemilou zprávou kapitána: hlavní pilotní radar byl v háji. Tom Sandburg to objevil během rutinní kontroly prováděné ve chvíli, kdy se Mars dostal do dosahu radaru. Kapitán pokrčil rameny. „Spravte to, důstojníku – a pospěšte si. Radar potřebujem."

Bill Cole potřásl hlavou. „Radar je v naprostém pořádku, kapitáne – uvnitř. Ale chová se tak, jako by byla zničena anténa."

„To je nemožné. Za celou cestu nebyl ani meteorový poplach."

„Mohlo se stát cokoli, kapitáne. Mohlo dojít k únavě materiálu a anténa prostě mohla odpadnout. Budeme ji muset vyměnit. Zastavte rotaci lodi. Půjdu ven. Pokud se loď nebude točit, nějak to provizorně spravím a na Marsu si s tím v doku pohrají."

Valkýra byla na svou dobu luxusní loď. Postavili ji dlouho předtím, než se přišlo na způsob, jak vytvořit umělé gravitační pole. Přesto v zájmu pohodlí svých cestujících falešnou gravitaci nabízela. Točila se bez ustání kolem své dlouhé osy jako náboj, vystřelený z vrtané hlavně. Výsledné úhlové zrychlení – nesprávně nazývané odstředivá síla – drželo pasažéry pevně v postelích či na nohou. Rotace započala, jakmile se chvíli po startu zastavily rakety, a ustala až tehdy, když začínal přistávací manévr. Rotace vznikala nikoli kouzly, ale protipohybem setrvačníku umístěného ve středu lodi.

Kapitán se zatvářil rozmrzele. „Začal jsem rotaci brzdit, ale nemůžu čekat tak dlouho, než se úplně zastaví. Zkuste pro potřeby pilotování upravit astrogační radar."

Cole začal vysvětlovat, proč nelze astrogační radar upravit pro práci na krátké vzdálenosti, ale pak toho nechal. „Nejde to, pane. Je to technicky nemožné."

„Když jsem byl já ve vašem věku, dokázal jsem upravit všechno! Tak dobrá, najděte mi nějakou jinou odpověď, důstojníku. Nemůžu tuhle loď řídit naslepo. Ani kdyby mi za to slíbili Harrimanovu medaili."

Bill Cole okamžik váhal, než odpověděl. „Pak tedy budu muset ven, zatímco loď ještě bude rotovat, kapitáne, a anténu vyměnit. Není jiná možnost."

Kapitán se odvrátil a svaly na čelistech se mu napjaly. „Připravte tu výměnu a pospěšte si."

Když Cole přinesl potřebný materiál a nářadí, nalezl už kapitána v přechodové komoře. K jeho překvapení byl ve skafandru. „Vysvětlete mi, co mám udělat," nařídil Billovi.

„Snad nejdete ven, pane?" Kapitán jen přikývl.

Bill vrhl pohled na kapitánův pas – nebo aspoň na místo, kde býval. Vždyť mu musí být nejmíň pětatřicet! „Obávám se, že to nedokážu vysvětlit dost jasně. Předpokládal jsem, že tu opravu provedu sám."

„Nikdy jsem po nikom nechtěl práci, kterou bych nezvládl sám. Vysvětlete mi to."

„Promiňte, pane – ale dokážete udělat shyb na jedné ruce?"

„Co to s tím má společného?"

„Tedy, máme tu čtyřicet osm cestujících, pane, a…"

„Držte zobák!"

Spolu se Sandburgem, oba ve skafandrech, pomáhali veliteli lodi prolézt dírou poté, co byly vnitřní dveře uzavřeny a vzduch z komory odsát. Vesmír za průlezem byla jen nesmírná prázdnota posetá tečkami hvězd. Při rotaci, kterou se otáčel lodní trup, byl jakýkoli směr, mířící od nitra lodi ven, směrem „dolů" – dolů do hlubin bezpočtu miliónů mil. Samozřejmě ho uvázali na lano – ale i tak se mu sevřel žaludek, když kapitánova hlava zmizela v té bezedné černé díře.

Lano se pomalu odvíjelo několik stop a pak se zastavilo. Když před nimi nehybně leželo po několik minut, Bill se naklonil a přitiskl přilbu na přilbu Sandburgovu. „Podrž mě za nohy. Podívám se."

Jak se ukázalo, nebyl až zas takový problém zavěšen na rukou přeručkovat k místu, kde uvízl kapitán. Valkýra létala jenom ve vesmíru; nebyl to ten hladký, štíhlý šíp, na jaký jsme zvyklí z kosmodromů. Její trup se ježil držadly pro snazší přístup opravářů na terminálech. Jakmile se dostane ke svému nadřízenému, pomůže mu se zhoupnout a dosáhnout tak na další madlo, na což už zřejmě sám nemá dost sil. O pět minut později už Sandburg táhl kapitána průlezem dovnitř a Bill se škrábal za ním.

Okamžitě se jal odepínat z kapitánova obleku potřebné nářadí a přemisťovat je na svůj vlastní. Spustil se do průlezu a byl venku dřív, než se jeho nadřízený vzpamatoval natolik, aby mohl něco namítat – pokud vůbec něco namítat chtěl.

Zhoupnout se k místu, kde bylo třeba instalovat náhradní anténu, nebylo tak těžké, přestože se mu pod nohama rozevírala celá propast. Skafandr mu trochu překážel – v silných rukavicích se nepracovalo nejlíp – ale Bill byl na skafandr zvyklý. Z té cesty za kapitánem byl ještě trochu zadýchaný, ale o tom teď neměl čas přemýšlet. Větší rychlost, s jakou nyní rotoval vesmírem, mu také vadila; anténa se nacházela od osy rotace dál než přechodová komora. Při každém pohybu cítil tu váhu navíc.

Dalším problémem bylo, jak novou anténu připevnit. Nebyla těžká ani příliš velká, ale zoufale mu chyběla jedna ruka. Jednou se musel držet, druhou držel anténu – a třetí potřeboval na práci s francouzským klíčem.

Nakonec škubl za lano, aby dal Sandburgovi pokyn, že jej má trochu popustit. Pak ho odepnul od pasu a jednou rukou jej protáhl dvakrát držadlem a zavázal na uzel tak, aby mu za uzlem zbývalo ještě dobrých šest stop volného lana. Ten přivázal k dalšímu madlu a získal tak jakousi bocmanskou sedačku, improvizovanou kapsu, v níž se mohl zapřít a uvolnit si obě ruce na anténu. Oprava pak šla snadno a rychle.

Už byl skoro hotový. Zbýval mu jenom jeden šroub na opačné straně antény. Ta už byla připevněna ve dvou bodech a propojena kabelem se svým ovládáním. Usoudil, že tuhle operaci zvládne jednou

rukou. Opustil svou bocmanskou sedačku a jako opice se přehoupl na potřebné místo.

Při posledním záběru klíčem mu nástroj sklouzl; vypadl mu z ruky a padal do hlubin. Sledoval jeho let, dál a dál a dál, dolu a dolů, až se zmenšil natolik, že se ztratil z dohledu. Zatočila se mu z toho pohledu hlava: z pohledu na tečku, zářící v slunečním jasu a mizející do syté černi kosmu. Až dosud měl příliš mnoho práce, než aby se díval pod sebe; o to to nyní bylo horší.

Zachvěl se. „Ještě že jsem už hotový," řekl si. „Než bych si přinesl nový, hezky bych se prošel." Vydal se na zpáteční cestu.

A shledal, že nemůže dál.

Aby se dostal do svého současného působiště, zhoupl se na svém lanu a tak získal pár palců navíc – pár palců, které by při zhoupnutí od madla neměl. Smyčka lana teď ale tiše visela kolmo k plášti lodi a mimo jeho dosah. Neexistoval způsob, jak ji přitáhnout.

Chytil se držadla oběma rukama a nakázal si zachovat klid – musí přece něco vymyslet. Obejít to z druhé strany? Ne, tím směrem je ocelová kůže Valkýry zcela hladká – další držadlo není blíž než nějakých šest stop. I kdyby nebyl unaven – a musel si přiznat, že unaven je, a navíc mu začíná být zima – dokonce i kdyby byl zcela odpočatý, nedokázal by se zhoupnout tam, kam potřeboval. Nedokázal by to nikdo – snad leda šimpanz.

Podíval se pod sebe – a vzápětí toho litoval.

Pod jeho nohama nebylo nic než hvězdy – pořád dál a dál, nekonečná hlubina hvězd. Jenom hvězdy ubíhající kolem něj, jak loď rotovala, prázdnota, tma a chlad.

Přistihl se, že se podvědomě tiskne k ocelové příčli, jíž se drží, a zoufale po ní šmátrá nohama. Byla to však marná snaha a jen plýtval silami. Podařilo se mu uklidnit se natolik, že toho nechal, a dál už visel klidně a bez hnutí. Bylo to snazší, pokud zavřel oči. Ale vždycky po chvíli je prostě musel otevřít a podívat se. Po chvíli kolem něj pokaždé proplul Velký vůz, vzápětí následovaný Orionem. Pokusil se počítat ubíhající minuty pomocí počtu otáček lodí, ale jeho mysl fungovala jen chabě a po chvíli stejně nedokázal mít oči otevřené.

Ruce mu začínaly tuhnout – a mrznout. Pokoušel se jim trochu ulevit a držet se jen jednou. Pustil se levačkou a ihned ucítil, jak mu v ní bodají tisíce jehliček. Začal s ní bušit o nohu, aby rozproudil krev. Po chvíli se mu zdálo, že je čas ulevit i pravačce.

Ale nedokázal levou sáhnout po madle. Neměl v ní dost síly ani na to, aby ji zvedl. Od místa, kde nyní měl dlaň, to bylo k madlu strašně daleko.

Pravou ruku už vůbec necítil.

Viděl, jak pomalu sklouzává z držadla. Klouzala, kousek po kousku…

Tah působící na jeho tělo náhle ustal a on věděl, že padá… padá. Loď se vzdalovala.

Když přišel k sobě, skláněl se nad ním kapitán. „Jen klid, Bille."

„Kde…"

„Nerozrušuj se. Když ses pustil, byli jsme už dost blízko hlídkám z Deimosu. Našli tě na radaru, odmanévrovali na tvou oběžnou dráhu a vylovili tě. Řekl bych, že něco podobného dělali poprvé v historii téhle stanice. Ale teď klidně lež. Potřebuješ si odpočinout, Bille; visel jsi tam přes dvě hodiny."

Mňoukání se ozvalo znovu, ještě hlasitěji než předtím. Zvedl se na kolena a vyhlédl přes parapet. Kotě stále sedělo na římse, notný kus vlevo od okna. Vystrčil hlavu opatrně ještě o kousek dál, bedlivě dbaje na to, aby nevnímal nic než kotě a římsu. „Pojď, koťátko," lákal je. „No pojď, čiči! No tak, čičinko, pojď blíž!"

Kočka si přestala mýt obličej a zatvářila se nechápavě.

„No tak, čičí," opakoval tiše. Pustil pravačkou parapet a vábivě kotěti pokynul. Kotě popošlo blíž asi o tři palce a pak si zase sedlo. „No tak, zlatíčko," prosil a natáhl ruku, kam až dosáhl.

Chlupatá koule promptně couvla zpět.

Stáhl ruku a chvíli uvažoval. Takhle se nedostane nikam, usoudil. Pokud by vylezl z okna a stoupl si na římsu, může se jednou rukou stále držet a bude zcela v bezpečí. Tím si byl jist, naprosto – nemusí se přece dívat dolů!

Zhluboka se nadechl, napřímil se a s maximální opatrností sevřel oběma rukama parapet a nechal nohy klouzat dolů po fasádě budovy. Oči obezřetně soustředil na roh postele.

Římsa se snad musela někam přestěhovat. Nemohl ji nohama nalézt a začínal si být jist, že už je pod ní, když tu o ni zavadil prsty jedné nohy – a vzápětí už na ní pevně usadil obě. Mohla být tak šest palců široká. Zhluboka natáhl vzduch do plic.

Pustil se pravou rukou parapetu, otočil se a podíval se po kotěti. Zdálo se, že je jeho akrobacie zaujala – avšak rozhodně ne do té míry, aby se na ni šlo podívat zblízka. Kdyby se mu podařilo udělat dva tři kroky po římse a dál se držet levačkou, mohl by na kotě dosáhnout, aniž by se pustil nejzazšího rohu okna.

Pohyboval se krůček po krůčku; jako dítě přisouval nohy; přemístit zadní nohu před přední se neodvážil. Když se maličko ohnul v kolenou a natáhl se, podařilo se mu sáhnout k římse. Kotě prsklo na jeho tápající prsty a uskočilo vzad. Jedna z maličkých tlapek římsu minula; okamžik se zoufale škrábalo drápky po římse, než znovu nabylo pevné půdy pod nohama. „Ty mrňavý pitomče," zavrčel rozhořčeně, „chceš si rozmáznout mozek o chodník?"

„Pokud nějaký mozek máš," dodal.

Situace byla v tuto chvíli beznadějná; zvířátko se vzdálilo příliš daleko od okna, než aby na ně od parapetu dosáhl. Ještě jednou bezmocně zavolal „čiči, čiči," a pak se zastavil, aby uvážil, co dál.

Může to klidně vzdát.

Může klidně celou noc čekat – s nadějí, že se kotě přece jen vrátí pod okno. Anebo si pro něj může dojít.

Římsa byla dost široká, aby unesla váhu jeho těla. Pokud se skrčí, přitiskne co nejvíc ke stěně a přenese k ní váhu. Pomalu se posunoval vpřed, drže se okna tak dlouho, jak jen to bylo možné, stále vpřed, palec po palci zcela neznatelnými pohyby. Když se konečně dostal mimo dosah okenního rámu a levou rukou se opíral o zeď, udělal tu chybu, že se podíval dolů, podél holé strmé stěny až k matně zářícímu chodníku v hloubi dole.

Odtrhl oči od té hrůzné podívané a fixoval je na jedno místo na zdi. Pak s nimi pomalu přejížděl nazpět k římse, na níž stál. Pořád tu ještě stojí!

A stejně tak kotě. Pozvolna od sebe oddělil nohy, pravou posunul vpřed a ohnul se v kolenou. Natáhl pravou ruku podél stěny, až se její dlaň octla nad kotětem a ještě kousek za ním.

Máchl jí dolů v rychlém pohybu, jako by chtěl chytit mouchu do dlaně. Záhy v ní ucítil chomáč škrábající a kousající kožešiny.

Stál klidně a bez hnutí; nepokusil se prozkoumat drobné rány, které mu kotě uštědřovalo. S pažemi stále nataženými podél stěny a s tělem k ní přitisknutým se vydal nazpátek. Neviděl, kam jde, a nemohl otočit hlavu, aniž by ztratil alespoň trochu ze své drahocenné rovnováhy. Připadalo mu, že to trvá dlouho, mnohem déle než cesta tam, když konečně špičky jeho prstů vklouzly do otvoru otevřeného okna.

Během několika sekund přecouval zbytek vzdálenosti, přehodil ruce přes parapet a za nimi i koleno. Usadil se na parapetu a zhluboka se nadechl. „Páni!" vyjekl nahlas. „To bylo o fous. Jsi pěkná moula, kočičko."

Vrhl pohled dolů, na chodník. Bylo to rozhodně hodně daleko – a vůbec to nevypadalo hezky.

Vzhlédl ke hvězdám. Byly nádherné a jasně svítily. Vzepřel se v okně, opřel se zády o rám a zadíval se na ně. Kotě se mu uvelebilo na klíně a začalo příst. Nepřítomně je hladil po kožíšku a sáhl po cigaretě. Zítra půjde na kosmodrom a podstoupí zdravotní a psychologické testy, rozhodl se. Podrbal kotě za ušima. „Ty hlupáčku," oslovil ho, „co kdyby sis se mnou vyjel na nějaký dlouhatánský výlet?"

Zelené pahorky Země

Před vámi leží příběh Rhyslinga, slepého pěvce kosmických cest – nikoli však jeho oficiální verze. Slova té písně jste jistě zpívali už ve škole:

„Kéž mohl bych naposledy přistát
na glóbu, kde zplodilo mne sémě;
kéž uzřím ještě mráčky nebes

a zelené pahorky Země.

Možná jste tu píseň zpívali francouzsky nebo německy. Nebo třeba v esperantu a nad hlavou vám přitom vlál duhový prapor Terry.

Na jazyku nezáleží – jistě to byl jazyk pozemský. Nikdo dosud nepřeložil „Zelené pahorky" do šišlavé řeči Venušanů; žádný Marťan ji dosud nezakrákal a nezašeptal ve svých vyprahlých chodbách. Ta píseň je naše. My pozemšťané jsme ze Země vyvezli snad všechno, od hollywoodských horrorů až po syntetické radionuklidy, ale tahle píseň je jen a pouze Terry samé – a jejích synů a dcer, ať se octnou kdekoli.

Všichni jsme slyšeli mnoho Rhyslingových příběhů. Možná patříte dokonce k těm, kteří si vysloužili vědecké hodnosti a uznání vědeckým zkoumáním jeho děl – Písní kosmických cest, Grand Canal a jiné básně, Daleko a vysoko či LODI, VZHŮRU!

Ale přestože jste zpívali jeho písně a četli jeho verše ve škole i později, je přinejmenším padesátiprocentní šance, že – pokud ovšem nejste sami kosmickými vlky – jste ještě ani nezaslechli žádnou z jeho nepublikovaných písní, jako třeba Ta rusovláska z Venuše, Nech si gatě na zadkzr, Kapitán, Jak poháněč kámoše potkal nebo Skafandr pro dva.

Ať už jste o nich slyšeli nebo ne, v časopise pro dámy bychom je rozhodně citovat nemohli.

Rhyslingovu pověst zachránil pečlivý literární cenzor a šťastná náhoda, že nikdy nikomu neposkytl rozhovor. Písně kosmických cest se objevily na trhu ten týden, kdy zemřel, a své slávy se tedy nedožil. Jeho životopisy byly sestavovány z toho, co si o něm lidé pamatovali, plus pár značně přibarvených historek od jeho nakladatelů.

Výsledný Rhyslingův obraz, jak ho známe ze školy, je autentický asi stejně jako tomahavk George Washingtona nebo koláčky vlastnoručně pečené králem Artušem.

Po pravdě řečeno, na svou party byste ho asi nepozvali; společensky přijatelný rozhodně nebyl. Trpěl permanentně oparem na horním rtu, který si neustále mnul a škrábal – což mu na už tak dost mizivé kráse nijak nepřidalo.

Jeho portrét, který Van der Voort namaloval pro slavnostní vydání jeho sebraných písní, jež vyšlo v Harrimanově nakladatelství, nám jej předvádí jako tragickou postavu s vážnou a slavnostní tváří a nevidomýma očima, skrytýma pod černou hedvábnou páskou. Rhysling se nikdy netvářil vážně ani slavnostně! Ústa měl vždycky otevřená a zaměstnaná zpěvem, jídlem, pitím, smíchem nebo jídlem. Páska byla jeden cár a obvykle špinavá. Poté, co přišel o zrak, o sebe dbal čím dál méně.

„Křikloun" Rhysling byl strojníkem – tryskařem druhé třídy a viděl právě tak dobře jako vy, když se upsal na okružní cestu po asteroidech Jupitera na R.L. Jestřáb. V tehdejších dobách podepisovali členové posádek před každou cestou revers, že letí na vlastní nebezpečí; pokud byste se tehdy zmínili někomu z Lloydova sdružení, že chcete pojistit kosmonauta, vysmál by se vám do očí. O kosmickém preventivním zákoně v těch dobách ještě nikdo neslyšel a Společnost byla odpovědná jen za mzdy, až – a pokud vůbec – na jejich vyplácení došlo. Polovina z lodí mířících dál než do Luna City se už nikdy nevrátila. Kosmonautům to bylo jedno – byli to svou náturou sebevrazi a kterýkoli by se s vámi vsadil, že přežije skok z dvoustého patra Harrimanova mrakodrapu, když byste vložili tři babky proti jeho dvěma a povolili mu gumové podrážky na měkčí přistání.

Tryskaři byli z té chásky nejbezstarostnější a také nejničemnější. Proti nim byli mladší důstojníci, radisté a astrogátoři (barmani, stevardi ani jiní paraziti tenkrát ještě nelétali) mírní jako ovečky. Tryskaři toho věděli příliš mnoho. Ostatní důvěřovali kapitánovu umění a věřili, že díky němu se bezpečně vrátí; tryskaři však věděli, že všechno umění je dočista bezmocné proti slepým, ale o to divočejším ďáblům spoutaným uvnitř raketových motorů.

Jestřáb byl první z Harrimanových lodí přestavěných z chemického paliva na jaderné reaktory – respektive první, která vzápětí nevyletěla do povětří. Rhysling ji znal dobře; byl to starý pekáč, pendlující na trase do Luna City, od Supra–New York do Leyportu a zpátky, než ji přestavěli na dálkové kosmické lety. Pracoval na ní na lince na Lunu a byl na palubě i při jejím prvním dálkovém letu, do Suchovodu na Marsu – a ke všeobecnému překvapení i zpátky.

V době, kdy se upsal na okruh kolem Jupitera, už mohl být hlavním strojníkem, ale po tom pionýrském letu na Mars byl vyhozen, dán na černou listinu a přeřazen na pozemní práci do Luna City, protože se věnoval skládání refrénu a textu pro novou píseň v době, kdy měl hlídat přístroje na tryskách. Z písně se pak vyklubala ona skandální Kapitán je tátou posádce s bouřlivým finálním kupletem, který nemohl být nikde publikován.

To, že se octl na černé listině, ho však nijak netrápilo. Od čínského restauratéra vyhrál švindlováním v kartách tahací harmoniku a živil se z drinků a spropitného, které mu dávali za jeho zpěv a hraní po hospodách horníci, až do chvíle, kdy rychlý úbytek kosmonautů přinutil Společnost, aby mu dala ještě jednu šanci. Asi tak rok dva létal Lunu a sekal dobrotu; pak se dostal dál do vesmíru, kde pomohl Venusburgu znovu získat svou původní hanbatou reputaci; když byla založena druhá kolonie v prastarém hlavním městě Marsu, provandroval křížem krážem břehy Grand Canalu a nechal si omrznout prsty u nohou a uši na své druhé cestě k Titanu.

Události se tehdy hnaly rychle. Jakmile se rozšířil reaktorový pohon, byl počet lodí, které mohly vyrazit od Luny dál do kosmu, limitován jen množstvím dostupných posádek. Tryskaři byli vzácní; nutnost šetřit váhou zredukovala ochranné štíty na minimum a jen málo ženatých mužů bylo ochotno riskovat eventuální ozáření. Rhysling netoužil být otcem, a tak si v těch zlatých dobách cestovního boomu mohl z nabídek vybírat. Křižoval soustavou sem a tam, prozpěvoval si kostrbaté verše, které se mu líhly v hlavě, a doprovázel je hrou na harmoniku.

Velitel Jestřába jej dobře znal; když Rhysling poprvé letěl na Jestřábově palubě, nynější kapitán Hicks zde sloužil jako astrogátor. „Vítej doma, Křikloune," uvítal ho. „Jsi střízlivý, nebo mám vstupní podpis radši zfalšovat za tebe?"

„Z tý limonády, co tu prodávaj, se opít nedá, veliteli." Podepsal se a odkráčel dolů, přičemž za sebou vlekl svou harmoniku.

O deset minut později byl zpátky. „Kapitáne," prohlásil temně, „tryska číslo dvě pořádně nemaká. Regulační kadmiový tyče jsou zkroucený."

„Proč to říkáš mně? Řekni to hlavnímu strojníkovi."

„To jsem řek, ale on tvrdí, že to tak bude stačit. Mejlí se."

Kapitán pokynul ke knize. „Přeškrtni svoje jméno a padej. Za půl hodiny startujeme."

Rhysling se na něj podíval, pokrčil rameny a odšoural se zase dolů.

K planetoidům kolem Jupitera je to dlouhá cesta; křápy třídy Jestřába musejí žhavit trysky naplno celé tři hlídky, než mohou letět setrvačností. Rhysling měl druhou hlídku. Jadernou reakci tedy reguloval ručně s pomocí vernieru a řídil se přitom havarijním hlásičem. Když ručička havarijního hlásiče vstoupila do červeného pole, pokusil se ji ztlumit vernierem – ale bez úspěchu.

Tryskaři nečekají; proto jsou taky tryskaři. Plácnutím vypnul havarijní hlásič a jal se lovit dlouhými kleštěmi žhavý ingot. Světla zhasla, ale on pokračoval dál. Tryskař musí znát své pracoviště tak, jako váš jazyk vnitřek vašich úst.

Vrhl ve tmě rychlý pohled přes okraj olověného štítu. Modrá radioaktivní záře mu však nepomohla ani v nejmenším; odvrátil hlavu a pokračoval v práci s kleštěmi poslepu.

Když s tím skončil, zavolal do komunikační trubky: „Tryska číslo dvě je v háji. A pošlete mi sem propánajána nějaký světlo!"

Světlo zde bylo – světlo nouzového okruhu – ale jemu už nebylo nic platné: Modrá radioaktivní záře byla to poslední, na co jeho optické nervy zareagovaly.

„Ač Čas a Prostor vinou se a tvoří zde scénu z hvězd,
slzy hořkých radostí dál stříbrem mohou kvést;
křehké kol Grand Canal dál věže pravdy ční,
bájná jejich krása střeží místo jasu poslední.

K smrti unavena rasa, jež věže vztyčila, zapomněn její spěch,
dávno pryč jsou bohové, již slzy trousili na křišťálový břeh.
Prastaré srdce Marsu zvolna se chladem dusí,

řídký vzduch dutě šeptá, že vše živé zemřít musí.

A přec – krajkoví hrotů štíhlých dál pěje Krásy madrigal
a Krása, spolu s těmi hroty, dál vládne nad Grand Canal!“

z básně Grand Canal, otištěno se svolením Lux Transcriptions, Ltd., Londýn a Luna City

Na zpáteční cestě vysadili Rhyslinga v martském Suchovodu; posádka na něj vybrala do klobouku a kapitán přidal půlku měsíčního platu. A to bylo všechno – dočista všechno. Byl jen další kosmický tulák, který neměl to štěstí, aby svou túru dotáhl ve zdraví do konce. Asi tak měsíc se vrtal v zemi s prospektory a archeology v martské divočině a, patrně by mohl zůstat navždy, pokud by se zřekl své harmoniky a písní. Jenže kosmonauti umírají, pokud zůstanou přikováni na jednom místě; a tak chytil bárku zpátky do Suchovodu a odtud do Marsopolis.

Hlavní město bylo právě v největším rozkvětu; zpracovatelské továrny lemovaly Grand Canal po obou stranách a znečišťovaly prastaré vody svými odpady. To bylo ještě před Smlouvou tří planet, která zakázala ničení kulturních památek pro komerční účely; polovina těch štíhlých, pohádkových věží byla stržena a další byly znetvořeny přestavbou na tlakované obytné prostory pro pozemšťany.

Rhysling však neviděl žádnou z těchto změn a nikdo mu je nevylíčil, když opět „spatřil“ Marsopolis; představil si ji tedy takovou, jaká byla, než si ji ke svým potřebám přeměnila denní praxe obchodního ruchu. On však měl dobrou paměť. Stál na pobřežní promenádě, kde odpočívali pradávní velikáni Marsu, a viděl před svýma slepýma očima tu krásu, táhnoucí se do všech stran – ledově modrou vodní pláň, již nerozvlnil příliv a nezčeřil vítr, v ní slavnostní odraz ostrých jasných hvězd martské oblohy a za vodou krajkoví fiál a visutých věží – architekturu příliš jemnou a křehkou pro naši hřmotnou a hlučnou planetu.

Výsledkem byl Grand Canal.

Ta nepatrná změna, která mu umožňovala vidět krásu Marsopolis tam, kde žádná nebyla, začala nyní ovlivňovat celý jeho život. Všechny ženy pro něj nyní byly krásné. Znal Je teď podle hlasu a jejich vzhled si doplnil tak, aby s hlasy ladil. Skutečně jen skrznaskrz zlý ničema dokáže jednat se slepcem jinak než laskavě a přátelsky; dokonce i štěkny, které doma jen ztrpčovaly život svým manželům, by Rhyslingovi snesly modré z nebe.

Tak se jeho svět zalidnil krásnými ženami a velkorysými muži. Průlet temné hvězdy, Vlas královny Bereniky, Píseň umírajícího hříběte a další milostné písně, které vkládal do úst tulákům, mužům žijícím v kosmu věčně bez žen, byly přímým důsledkem toho, že jeho ideje neotrávila ošklivá pravda. Tím sladší byl jeho hlas básníka, tím víc se jeho kostrbaté veršíky měnily ve verše, a někdy dokonce i v básně.

Měl teď spoustu času přemýšlet, dost času, aby všechna ta nádherná slova náležitě uspořádal, aby si hrál s veršem tak dlouho, až mu v hlavě zněl tak, jak měl. Ten monotónní rytmus Písně trysek…

Když ranvej je volná a hlášení za námi,
když dveře zapadnou, zelená zazáří,
když je odpočítáno, je čas se modliti,
když kapitán kývne, loď výš se vyřítí…

Trysky slyš!
Slyš, jak ti prskaj za zády,
kdys ležíš v klidu palandy;
vnímej hruď; jak se ti stahuje,
vnímej krk, opěrku válcuje.
Vnímej bolest v lodi svý,
vnímej stisk sil zrychlení.
Vnímej start.! Vnímej let!
‚Štvaná ocel ožije hned

na tryskách svých!

… ho nenapadl v dobách, kdy sám dělal tryskaře, ale později, kdy cestoval stopem z Marsu na Venuši a zpříjemňoval službu starému kamarádovi, s nímž kdysi létal.

Ve Venusburgu chodil po barech a zpíval své nové písně i některé ze starých. Obvykle vzal někdo klobouk a poslal jej kolem dokola; často se mu vrátil s obnosem, který dvoj – až trojnásobně převyšoval běžný honorář potulného pěvce; lidé vycítili, jak ušlechtilý duch se za černou páskou skrývá.

ŽILO SE MU SNADNO. Kterýkoli kosmický přístav byl jeho domovem a kterákoli loď jeho soukromým kočárem. Žádný z kapitánů neodmítl zatížit loď trochu navíc slepým Rhyslingem a jeho nerozlučným nástrojem, a tak se Rhysling potuloval od Venusburgu k Leyburgu a od Suchovodu k Novému Šanghaji a zpátky, kam ho zrovna náhoda zavedla.

Zemi se nikdy nepřiblížil víc než na Supra – New York. Dokonce i smlouvu na Písně kosmických cest podepisoval v kabině druhé třídy linkového spoje, někde mezi Luna City a Ganymédem. Horowitz, jeho první nakladatel, právě letěl na své druhé líbánky a zaslechl Rhyslinga, jak si zpívá v kruhu posádky. Horowitz poznal věc hodnou otištění, když ji slyšel; než pustil Rhyslinga z dohledu, musel mu ve spojovací kabině lodi nazpívat na pásek celé Písně, tak jak potom vyšly. Další tři díly z něj vymačkali ve Venusburgu, kam za ním Horowitz vyslal agenta. Ten držel Rhyslinga v podrouš eném stavu tak dlouho, dokud mu nepřezpíval vše, na co si dokázal vzpomenout.

LODI, VZHŮRU! rozhodně není autentická sbírka. Značná část z ní je skutečně Rhyslingova tvorba, o tom není pochyb, ale většinu z veršů nakladatel posbíral až po jeho smrti od lidí, kteří slepého barda poznali na jeho toulkách. Zelené pahorky Země vznikaly dvacet let. Jejich nejranější podobu Rhysling složil, ještě než oslepl, při flámu na Venuši, kde se spřátelil s několika dělníky, kteří se tam upsali na dlouholeté práce. Verše se povětšinou zabývaly věcmi, které dělníci chtěli dělat na Zemi, pokud se jim vůbec někdy podaří vyplatit své závazky zde a budou se moci vrátit. Některé z rýmů byly vulgární, některé nikoli, ale refrén nepochybně náleží Zeleným pahorkům.

Kde a jak vznikla konečná verze Zelených pahorků, však víme zcela přesně.

Na venušském Ellis Isle čekala loď, která měla podle plánu letět bez přesedání do Great Lakes v Illinois. Byl to starý Sokol, nejmladší z lodí třídy Jestřáb a zároveň první loď, která – podle nové politiky Harrimanova trustu – začala létat expresní lety mezi pozemskými městy a kteroukoli kolonií, na níž létaly linky.

Rhysling se rozhodl, že se s ní vrátí na Zemi. Snad ho rozesmutnily jeho vlastní písně – nebo možná jen zatoužil ještě jednou navštívit své bývalé přátele.

Společnost již tou dobou netolerovala černé pasažéry; Rhysling to věděl, ale nikdy by ho nenapadlo, že se to může vztahovat i na něj. Na kosmonauta už byl dost starý a začínal si trochu zakládat na svých výsadách. Nebyl senilní – jen prostě věděl, že se stal jednou z věcí, které k vesmíru neodlučně patří, spolu s Halleyovou kometou, Saturnovými prstenci a měsíčními krátery. Vešel do lodi vchodem pro posádku, zalezl do nejnižšího patra a uvelebil se v prvním volném startovacím lehátku, na které narazil.

Kapitán ho objevil při závěrečné obhlídce před startem. „Co tady děláte?“ houkl na něj.

„Vezu se s vámi zpátky na Zem, kapitáne.“ Rhysling nepotřeboval oči, aby si všiml čtyř prýmků na důstojníkově uniformě.

„Touhle lodí se vézt nemůžete; znáte předpisy. Zvedněte se a vypadněte odtud. Za okamžik startujeme.“ Byl to mladý kapitán; nastoupil do služby dávno poté, co Rhysling skončil, ale slepec tenhle typ důstojníků znal – pět let Harrimanovy koleje s pár kadetskými cvičnými lety namísto pár set poctivých dálkových štací. Ti dva neměli společného nic – ani životní dráhu, ani náturu. Vesmír se změnil.

„Ale no tak, kapitáne – přece byste neodmítl starci návrat domů.“

Důstojník zaváhal a několik členů posádky se se zájmem zastavilo. „Opravdu to nejde. Kosmický preventivní zákon, odstavec šest, říká: ‚Nikdo nesmí vstoupit do vesmíru jinak než jako člen posádky lodi s řádnou smlouvou nebo jako platící cestující podle předpisů na tento zákon navazujících.‘ Seberte se a odejděte.“

Rhysling se rozvalil na záda a složil si ruce pod hlavu.

„Jestli musím pryč, ani mě nenapadne, abych šel po svých. Odneste si mne sám.“

Kapitán skousl ret a křikl: „Pořádková služba! Odstraňte toho muže.“

Palubní policista upřel pohled kamsi na výztuže stropu. „Bohužel nemůžu, kapitáne. Namohl jsem si rameno.“ Ostatní členové posádky, ještě před chvilkou přihlížející konfliktu, náhle zmizeli.

„Dobrá, tak si sežeňte pracovní četu!“

„Provedu, pane.“ Odešel i on.

Rhysling to zkusil znovu. „Podívejte, veliteli – nemusíme se přece hádat. Pokud budete chtít, můžete mne vzít i podle zákonů – odstavec Kosmonaut v tísni.“

„Kosmonaut v tísni, to tedy určitě! Vy nejste žádný kosmonaut v tísni; vy jste hotový právník na kosmické právo. Já vás znám – potloukáte se po soustavě už celé roky. No, v mé lodi se tedy potloukat nebudete. Ten odstavec má pomoci lidem, kteří zmeškali svou loď, a ne vagabundům, kteří se chtějí zdarma courat po planetách.“

„Dobře, kapitáne, ale můžete opravdu říct s čistým svědomím, že jsem svou loď nezmeškal? Od té doby, co jsem naposled letěl jako regulérní člen posádky, jsem ještě nebyl doma. Zákon říká, že mám právo na zpáteční cestu.“

„Ale to bylo už před mnoha lety. Svou příležitost jste nevyužil.“

„A nemohu ji využít teď? Ten paragraf neříká ani slovo o tom, jak brzo se člověk musí vrátit; jen tolik, že na to má právo. Běžte se na to znění podívat veliteli. Pokud se mýlím, nejenže vaši loď opustím sám a dobrovolně, ale ještě se vám pokorně omluvím před celou posádkou. No tak – běžte si to přečíst. Hrajte fér.“

Rhysling nepochybně cítil, jak se na něj jeho protějšek zlobně dívá, ale pak se otáčí a nakvašeně odchází pryč. Starci bylo jasné, že využil své slepoty k tomu, aby dostal kapitána do neřešitelné situace, ale nijak se za to nestyděl – naopak, měl z toho radost.

O deset minut později zazněla siréna a Rhysling zaslechl příkazy posledních úkonů před startem. Když mu tiché vzdychání hermetických přepážek a slaboučká změna tlaku v uších naznačily, že za okamžik se odlepí od země, zvedl se a odšoural se do strojovny; chtěl být u trysek ve chvíli, kdy se zvednou. V jakékoli lodi třídy Jestřáb nepotřeboval vést; vyznal se v nich skutečně poslepu.

Problém začal během první hlídky. Rhysling si hověl v křesle dozorčího, pohrával si s klávesami harmoniky a pokoušel se o novou verzi Zelených pahorků.

Kéž nadechnu se zase – vzduchu, jenž
není na příděl tam, kde má hojnost lidské
plémě…

A něco, něco, něco – Země. Ne, to zní kostrbatě. Zkusil to znovu.

„Kéž sladký vánek rány zhojí
laskaje oblé témě
božské pramáteře naší
– zelené pahorky Země.“

Tohle už je lepší, pomyslel si. „Jak se ti to líbí, Archie?“ zakřičel přes hluk trysek.

„Fakt dobrý. Ale dodělej to.“ Archie MacDougal, hlavní tryskař, byl jeho starý přítel a společník jak u trysek, tak v barech; před mnoha lety a milióny mil nastoupil u Rhyslinga jako učedník.

Rhysling poslechl a potom utrousil: „Vy mladí máte všechno moc lehké. Všechno funguje na automatiku. To když jsem tryskám šlapal na krk já, člověk si u nich nemohl ani zdřímnout.“

„To nemůžeš ani teď.“ Zabrali se do hovoru o technických finesách trysek a MacDougal mu ukázat automatický regulační mechanismus, který nahradil starý manuální vernier, s nímž Rhysling kdysi pracoval. Stařec ohmatával kontrolní tlačítka a páčky a vyptával se, až znal nový systém dokonale. Byl skálopevně přesvědčen, že nepřestal být tryskařem a jeho současné zaměstnání coby potulného pěvce je jen přechodný úvazek po dobu, než se vyřeší jeho spor s jeho mateřskou společností – do jakých se

občas dostal každý z nich.

„Koukám, že tu máš pořád nainstalované staré regulační destičky," poznamenal, zatímco jeho čilé prsty přejížděly po vybavení strojovny.

„Jsou kompletní, až na kabely. Ty jsem odpojil, protože přes ně nebylo vidět na přístroje."

„Měl bys je zase připojit. Možná se ti budou hodit."

„No, nevím. Já myslím, že…" Rhysling se nikdy nedozvěděl, co si o tom MacDougal myslí, protože v tu chvíli došlo k maléru. MacDougal to schytal naplno; radioaktivní zášleh ho na místě sežehl na prach.

Rhysling vytušil, co se stalo: Probudily se v něm automatické reflexy získané mnoha lety praxe. Zamáčkl zvonek, který ho měl upozornit na nebezpečí, o němž už dávno věděl, a současně zazvonil na poplach do pilotní kabiny. Pak si vzpomněl na rozpojené kabely. Musel chvíli tápat, než je našel, shýbaje se, jak jen mohl, aby skryl co největší část těla za nízkým protiradiačním štítem. Jediné, co nemohl najít, byly ty kabely. Místnost samu viděl zřetelně před sebou; znal každý kout a každý ciferník stejně jako klávesy své harmoniky.

„Strojovno! Strojovno! Co je to za poplach?"

„Nelezte sem!" zařval Rhysling. „Je to tu zamořené."

Cítil sálavý žár radioaktivity na tváři i v kostech jako ostré paprsky pouštního slunce.

Konečně dostal kabely tam, kde je chtěl mít, když předtím šťavnatě proklel toho, kdo na polici nepřipravil potřebný klíč. Pak se pokusil manuálně napravit, co se dá. Byla to zdlouhavá a náročná práce. Záhy usoudil, že je nutno rozebrat trysku, její reaktor i příslušenství.

Konečně se ohlásil. „Kapitáne!"

„Tady kapitán. Co se děje?"

„Chystám se rozebrat trysku tři – havárie."

„To je MacDougal?"

„MacDougal je mrtvý. Tady Rhysling, převzal jsem službu. Zůstaňte připraveni na záznam zprávy."

Odpověď žádná nepřišla; ohromený kapitán stejně nemohl s havárií ve strojovně nic dělat. Musel brát ohled na loď, a také na posádku a cestující. Dveře do strojovny musely zůstat zavřené.

Ještě více musela kapitána ohromit zpráva, kterou Rhysling k záznamu poslal. Zněla:

„Hnijem v plísni Venuše,
její dech čpí nepříjemně.
Hnusné a dusné jsou její džungle,
v nichž smrt se plíží temně."

Rhysling dál vyjmenovával jedno místo, kde sloužil, za druhým – celou Sluneční soustavu: „… tvrdá, jiskřící Luny půda…", „… Saturna prstence barvy duhy…", „… zamrzlá noc Titanu…", a po celou tu dobu rozebíral a čistil porouchanou trysku. Skončil s novým refrénem…

„Prolez jsem každou kosmu díru,
pak pravda přišla ke mně:
Odvezte mne tam, kde lidé žijí,
na zelené pahorky Země."

… Aby pak, téměř mimoděk, připojil ještě pozměněnou první sloku: .

„Klenba oblohy už volá
kosmonauty ku práci.
Všichni vpřed! Pozor! Volný pád!
Světla za námi se vytrácí.
Vpřed se ženou děti Terry,
v dál je nese hřmot raket.
Do výše stoupá zemská rasa,

dál, výš a ještě vpřed…“

V tu chvíli už bylo nebezpečí zažehnáno. Loď byla v bezpečí a mohla se zbývajícími tryskami dokulhat domů. Co se jeho samého týkalo, tím si Rhysling už tak jistý nebyl. Sálání radiační pece mu připadalo pořádně ostré. Samozřejmě neviděl tu narůžovělou zářivou mlhu, jíž byl obklopen, ale věděl o ní. Pokračoval dál; prohnal vzduch ven vnějším ventilem a několikrát úkon opakoval, aby srazil záření na úroveň, snesitelnou pro člověka v pořádném olověném pancíři. Zatímco pracoval, odeslal nahoru ještě jeden refrén, poslední autentický text, který svět od Rhyslinga získal:

„Kéž moh bych ještě přistát
na glóbu, kde oplodilo mne sémě;
kéž uzřím ještě mráčky nebes
a zelené pahorky Země."

Logika impéria

„Nebuď sentimentální hlupák, Same!“

„Sentimentální nesentimentální,“ trval na svém Jones, „poznám otrokářství, když na něj narazím. A to, co se děje na Venuši, není nic jiného.“

Humphrey Wingate si odfrkl. „To je přece směšné. Lidé, které společnost na tu práci najala, pracují na základě platné smlouvy, kterou dobrovolně podepsali.“

Jonesovo obočí se maličko nadzvedlo. „Vážně? Co je to za smlouvu, když na jejím základě člověk skončí ve vězení jen proto, že zanechá své práce?“

„To není pravda. Každý z nich může skončit s dvoutýdenní výpovědní lhůtou. Já bych to měl vědět; sám jsem…“

„Ano, já vím,“ souhlasil Jones unaveně. „Sám jsi právník. Víš o smlouvách úplně všechno. Jenže ta potíž s tebou, ty zabedněný osle, tkví v tom, že nerozumíš ničemu jinému než právnickým formulacím. Dobrovolně podepsaná smlouva – houby! Já mluvím o faktech, ne o právnických frázích. Mně je putna, co se píše ve smlouvě – ti lidé jsou otroci!“

Wingate vyprázdnil sklenici a postavil ji. „Takže já jsem zabedněný osel, ano? Dobrá, tak ti tedy povím, co jsi ty, Same Houstone Jonesi – jsi salónní levičák, který papouškuje cizí nesmysly. Jaktěživo sis nemusel vydělávat na živobytí a připadá ti hrozné, že to jiní lidé dělat musí. Ne, počkej chviličku,“ pokračoval spěšně, když Jones otevřel ústa, „poslouchej. Zaměstnanci společnosti na Venuši si žijí o notný kus líp než lidé jejich vrstvy na Zemi. Mají jistou svou práci, stravu i místo na spaní. Pokud onemocní, lékařská péče je zajištěna. Problém s lidmi tohoto typu je ovšem ten, že se jim nechce dělat…“

„A komu se chce?“

„Nebuď směšný. Potíž je v tom, že pokud nejsou vázáni dostatečně přísnou smlouvou, seknou s dobrou prací v momentě, kdy je přestane bavit, a očekávají, že je společnost zase gratis odveze na Zem. Možná to tvou ušlechtilou jemnou duši ještě nenapadlo, ale společnost má jisté závazky vůči svým akcionářům – kupříkladu k tobě! – a nemůže si dovolit dělat zdarma meziplanetárního převozníka lidem, kteří mají pocit, že je svět povinen je živit.“

„Tentokrát jsi mě dostal, kámo,“ přiznal Jones a zašklebil se. „Teď se za své akcie stydím.“

„Tak proč je neprodáš?“

Jones se zatvářil znechuceně. „Jaké je tohle řešení? Myslíš si snad, že se zbavím zodpovědnosti jen tím, že se prostě zbavím akcií?“

„Ale vem to čert,“ mávl rukou Wingate. „Pojďme se radši napít.“

„Máš recht,“ souhlasil Jones. Byl to jeho první večer poté, co se coby záložní důstojník vrátil z cvičného letu, a tak potřeboval dohonit, co za tu dobu v pití zanedbal. Je smůla, myslel si Wingate, že ten cvičný let zahrnoval i návštěvu Venuše…

„Všichni ven! Všichni ven! Vstáávááát, povaleči! Zvedejte se, vy tam! Zvedněte se a pohněte kostrou!“ Chraplavý hlas se prořezával Wingateovou bolavou hlavou. Otevřel oči, bolestně zamžoural do prudkého bílého světla a spěšně je zase zavřel. Ale hlas ho nenechal na pokoji. „Za deset minut je snídaně,“ skřípěl. „Zvedněte se a jděte si pro ni, nebo ji vyhodíme z okna!“

Otevřel oči znovu a zoufalým vypětím vůle je přinutil vnímat okolí. Kolem jeho očí se míhaly nohy, povětšinou oděné do montérek, ale některé i holé – odpudivé a holé a chlupaté. Změť mužských hlasů, z nichž dokázal sice pochytit slova, ale nikoli smysl vět, byl doprovázen monotónním shlukem kovových zvuků, tlumených, ale pronikavých – břink, břink, buch! Břink, břink, buch! Buchnutí, které završovalo každý z cyklů, se mu zapichovalo do rozbolavělé hlavy, ale nedrásalo mu nervy tolik jako jiný pazvuk, monotónní vrzavé syčeni, které nedokázal ani lokalizovat, ani před ním nějak uniknout.

Vzduch byl plný pachu lidských těl – příliš mnoha lidských těl na tak malém prostoru. Nebyl tak silný, aby se dal přímo nazvat puchem, a ani kyslíku nebyl ve vzduchu nedostatek. Vznášel se tu však teplý, lehce pižmový závan těl dosud rozehřátých přikrývkami, těl nikoli špinavých, ale také už ne zcela čistých. Bylo to nepříjemné a rozhodně to neprobouzelo chuť k jídlu – a jemu, v kombinaci s bolavou hlavou, z toho bylo skoro na zvracení.

Začal přemítat, kde to vlastně je; vypadalo to na nějakou noclehárnu. Byla přeplněná muži; muži, kteří vstávali, motali se kolem postelí, oblékali se. Ležel na nejnižší ze čtyř pater úzké palandy. Skulinami mezi nohama, které se míhaly kolem jeho tváře, zahlédl další podobné palandy podél stěn i kus od nich, vyplňující místnost od podlahy až po strop a vyztužené kovovými vzpěrami.

Kdosi se posadil do nohou Wingateova lůžka, aby si natáhl ponožky, a přišpendlil širokým pozadím jeho nohy k matraci. Wingate se zakroutil, aby nohy dostal do bezpečí před nepříjemným vpádem. Neznámý se k němu otočil. „Nesed sem si na tebe, kámo? Promiň.“ Nikoli nelaskavě dodal: „Měl bys odtamtud radši vylízt. Jinak tě vyžene dozorčí.“ Mocně zívl a jal se zvedat, přičemž očividně pustil z hlavy Wingatea i jeho vstávání.

„Počkejte moment!“ ozval se Wingate spěšně.

„Có?“

„Kde to jsem? Ve vězení?“

Neznámý s vágním, ale dobromyslným zájmem okamžik studoval Wingateovy krví podlité oči a odulou, neoholenou tvář. „Hochu, hochu, ty ses za ten náborovej příspěvek musel hezky zlískat.“

„Náborový příspěvek? O čem to ksakru mluvíte?“

„Propánajána, copak ty nevíš, kde seš?“

„Ne.“

„No…“ Jeho protějšek zjevně váhal vyslovit tak očividnou pravdu, až ho Wingateův výraz přesvědčil, že ji opravdu chce znát. „No, tak jsi na Večernici, a letíš na Venuši.“

O pár minut později se jeho nový známý dotkl jeho paže. „Neber si to tak, kámo. Není se proč rozčilovat.“

Wingate zvedl dlaně, v nichž dosud držel obličej, a přitiskl si je na spánky. „To není pravda,“ pronesl spíš sám k sobě než k někomu jinému. „To nemůže být pravda…“

„Kašli na to. Pojď, půjdem na snídani.“

„Nemůžu jíst.“

„Kecy. Já vím, jak ti je… někdy mi bejvá taky tak. Ale jíst se musí.“ Dozorčí vyřešil problém tím, že přišel k nim a šťouchl Wingatea do žeber svým obuškem.

„Kde si myslíte, že jste – na ošetřovně, nebo snad v první třídě? Ukliďte ty postele.“

„Klid, hochu, klid,“ urovnával spor Wingateův společník, „tady kámo se dneska necejtí ve svý kůži.“ Jednou mohutnou tlapou zvedl Wingatea na nohy, zatímco druhou nadzvedl palandu a stiskl ji proti zdi. Háčky do sebe zapadly; palanda se složila a zůstala stát naplocho u stěny.

„Bude se cejtit ještě zatraceně hůř, jestli bude narušovat pořádek na palubě,“ opáčil poddůstojník, ale odešel. Wingate stál bos na dlaždicích podlahy, neschopen se pohnout a učinit jediné rozhodnutí – tím spíš, že byl oděn pouze ve spodním prádle. Jeho ochránce si ho zblízka prohlížel.

„Zapomněls polštář. Na…“ Sáhl do kapsy, tvořené z jedné strany stěnou a z druhé nejnižším z lůžek

palandy, aby vytáhl plochý balíček zabalený v průsvitném plastiku. Roztrhl obal a vytřásl z něj jeho obsah, kombinézu z hrubého plátna. Wingate si ji vděčně oblékl. „Po snídani si zajdi za skladníkem, ať ti dá pantofle," poradil mu jeho přítel. „Ale teď se dem najíst."

Než k výdejnímu místu dorazili, poslední z fronty si už dávno odnesl svůj příděl a okénko bylo zavřené. Wingateův společník na něj zabušil. „Hej vy tam! Otevřete!"

Okénko se rozlétlo. „Žádné přídavky," oznámila tvář za ním.

Větší z obou příchozích zabránil rukou okénku, aby se zase zabouchlo. „Nechceme přídavek, kámo, chceme jen svou porci."

„Copak nemůžete ksakru přijít všichni najednou?" zavrčel výdejce. Přesto však plácl na širokou římsu výdejního okénka dvěma kartóny potravní dávky. Mohutný muž podal jeden z nich Wingateovi a usadil se na dlaždice, opíraje se zády o stěnu okénka.

„Jak se menuješ, kámo?" prohodil, když sloupl obal ze svého přídělu. „Já sem Hartley – a říkaj mi Pytlík Hartley."

„Já jsem Humphrey Wingate."

„Okej, Humpe. Zdravím tě. A teď mi řekni, cos to tady blbnul?" Zalovil lžící ve svém kartónu a podařilo se mu nabrat neuvěřitelný kopec smažených vajíček, které v ústech vzápětí smísil s douškem kávy, dovedně nasáté z krabice.

„No," zaváhal Wingate, čelo svraštělé tou divnou situací, „nejspíš mne opili a odvlekli na loď." Pokusil se napodobit Hartleyho způsob pití, ale výsledkem byl obličej mokrý od hnědé tekutiny.

„Takhle né," řekl Hartley spěšně. „Strč si ten dudlík do pusy, ale nemačkej ho rtama – jen nacucni. Takhle." Názorně předvedl. „Tvoje teorie nedává moc smysl, kámo. Společnost nepotřebuje vožírat lidi, aby je zrekrutovala; před kancelářema jim stojí fronta střízlivejch maníků, ochotnejch to podepsat zcela dobrovolně. Fakt si nevzpomínáš, cos dělal?"

Wingate se o to pokusil. „Poslední, co si pamatuju," uvažoval, „že jsem se hádal s řidičem gyroplánu o to, kolik mám za cestu zaplatit."

Hartley přikývl. „Ty tě vemou na hůl, kdy jen můžou. Nerozbil ti hubu?"

„Hm… asi ne. Připadám si v pořádku – až na tu nejpříšernější kocovinu, jakou jsem kdy zažil."

„To přejde. Měl bys bejt rád, že Večernice je gravitační loď, a ne trajektorní. To by ti teprv bylo šoufl – nekecám."

„Jaký je v tom rozdíl?"

„No, že prostě Večernice zrychluje a zpomaluje během celýho letu. Musí, protože veze platící pasažéry. Kdyby nás poslali nákladákem, to by bylo jiný kafe. Takovej vodpálí přímo na trajektorii, a zbytek cesty si ty vevnitř poletujou v beztížným stavu. Kámo, ani bys nevěřil, jak sou lidi, co letěj poprvý, zelený!" Uchechtl se.

Wingate nebyl ve stavu, kdy by byl schopen přemítat o nuancích jednotlivých způsobu kosmického letu. „Co ale opravdu nechápu," řekl, „je, jak jsem se sem dostal. Myslíš, že mě mohli odnést na palubu omylem – že by mě mohli považovat za někoho jiného?"

„Těžko říct. Hele, ty tu snídani nedojíš?"

„Už jsem snědl, kolik můžu." Hartley jeho prohlášení vzal jako výzvu a rychle Wingateův příděl dorazil. Nato se zvedl, zmačkal oba kartóny,do jedné koule, nacpal je do odpadní šachty a prohlásil: „Co s tím budeš dělat?"

„Co s tím budu dělat?" Wingateovu tvář opanoval rozhodný výraz. „Půjdu přímo za kapitánem a požádám o vysvětlení!"

„Já bych to zkusil nejdřív opatrně, Humpe," radil pochybovačně Hartley.

„Opatrně, pchá!" Wingate se svižně zvedl. „Aú! Moje hlava!"

Dozorčí, aby se jich zbavil, předal případ svému nadřízenému. Hartley čekal s Wingatem v luxusní kajutě velitele palubní policie, aby svému novému známému dělal společnost. „Bude nejlíp, když to s nima vyřídíš hezky rychle," radil mu.

„Proč?"

„Za pár hodin přistanem na Měsíci. Budem doplňovat palivo a tam taky budeš mít poslední šanci vystoupit – ledaže by ses chtěl vracet pěšky – anebo z Venuše."

„To mě nenapadlo," zaradoval se Wingate. „Já myslel, že budu muset letět tak jako tak na Venuši a zpátky."

„Taky se to může stát – ale v každém případě by ses moh Večernicí vrátit za týden za dva. Jestli je to jejich chyba, budou tě muset odvézt zpátky."

„Tak dlouho čekat nebudu," prohlásil Wingate dychtivě. „Půjdu přímo do banky v Luna City a vyřídím si akreditiv. Pak si koupím lístek na nejbližší linku zpátky na Zem."

Hartleyho chování doznalo nepatrné změny. Nikdy v životě si nezkoušel „vyřídit akreditiv". Možná, že takový člověk by opravdu mohl jít přímo za kapitánem a ohánět se paragrafy.

Velitel palubní policie naslouchal Wingateovu vyprávění s rostoucí netrpělivostí a uprostřed slova jej přerušil, aby nahlédl do svého seznamu pasažérů. Vyhledal písmeno W a ukázal na jeden řádek. Wingate jej přečetl a značně poklesl na duchu. Stálo tam jeho jméno, přesně a jasně; omyl byl vyloučen. „A teď vypadněte," nařídil funkcionář, „a přestaňte mrhat mým drahocenným časem."

Wingate se však nedal. „Nemáte právo o něčem takovém rozhodovat – ani v nejmenším. Trvám na tom, abyste mne odvedl ke kapitánovi."

„Ty jeden…" Wingate si okamžik myslel, že ho muž udeří. Přerušil jej.

„Dávejte si pozor, co děláte. Očividně jsem se ne vlastní vinou stal obětí omylu – ale vaše právní pozice se stane velmi vratkou, pokud se nebudete řídit ustanoveními kosmického práva, jimž podléhá tato loď. Nemyslím, že by vašeho kapitána těšilo vysvětlovat vaše chování před federálním soudem."

O tom, že byl jeho protějšek rozzuřen na nejvyšší míru, nemohlo být pochyb. Ale člověk, který se jednou stane velitelem policejního dozoru na velkém transportu, má obvykle dost rozumu, aby neriskoval kariéru svých nadřízených. Svaly na čelistech se mu napjaly, ale beze slova stiskl jakési tlačítko. Objevil se jeden z jeho poddůstojníků. „Odveďte tohoto muže k hospodáři." Znechuceně se k nim obrátil zády a jal se volit nějaké číslo v palubní komunikační síti.

Wingate byl k lodnímu hospodáři – a z moci úřední i agentovi společnosti – vpuštěn po kratičkém čekání. „Co má tohle všechno znamenat?" utrhl se na něj funkcionář. „Pokud máte nějakou stížnost, proč ji nepředložíte obvyklým postupem při ranním hlášení?"

Wingate mu vyložil své útrapy tak jasně, přesvědčivě a stručně, jak jen dokázal „A tak tedy jistě chápete," zakončil svou řeč, „že chci být vysazen v Luna City. Nemám v úmyslu působit společnosti nějaké problémy a dělat rozruch z toho, k čemu nepochybně došlo jen nějakým neúmyslným nedopatřením – zvlášť proto, že, jak jsem nucen připustit, oslavoval jsem ten večer poněkud nevázaněji než obvykle, a tak jsem k tomu nedopatření možná nějak přispěl."

Hospodář, který nezúčastněně naslouchal jeho monologu, neodpověděl. Namísto toho se probíral vysokou hromadou desek, spočívajících v rohu psacího stolu, aby jedny z nich vybral a otevřel je. Obsahovaly složku úředně vyhlížejících papírů, nahoře sepnutých. Zběžně je několik minut studoval, zatímco Wingate stál a čekal.

Hospodář při čtení astmaticky sípěl a čas od času si bubnoval nehty na přední řezáky. Wingate, s nervy. Nadranc a houpajícím se žaludkem, se začínal chystat, že jestli ten muž přiblíží prsty k ústům ještě jednou, tak on, Wingate, začne ječet a vyzvrátí snídani. V tu chvíli hospodář hodil listiny přes stůl směrem k Wingateovi. „Radši si to nejdřív přečtěte," poradil mu.

Wingate poslechl. Hlavním dokumentem se ukázala být smlouva, právoplatně uzavřená mezi Humphreym Wingatem a Venušskou rozvojovou společností, jíž se pan Wingate zavazoval odpracovat šest let na planetě Venuši.

„Je tohle váš podpis?" zeptal se hospodář.

Ve Wingateovi se probudila profesionální opatrnost. Dlouze podpis studoval ve snaze získat čas, aby uvážil další postup. „Tedy," prohlásil konečně, „jsem ochoten připustit, že se to mému podpisu velmi podobá, ale nejsem ochoten průkazně uznat, že to můj podpis je – nejsem profesionální grafolog."

Hospodář rozmrzele námitku smetl ze stolu. „Nemám čas se s vámi handrkovat. Zkontrolujme otisk palce. Nate." Přistrčil k němu snímací polštářek. Wingate okamžik zvažoval své zákonem nezadatelné právo odmítnout, ale zavrhl to – tím by svou věc jen poškodil. Nemá co ztratit; na té smlouvě nemůže být jeho podpis. Ledaže by…

Jenže byl. Dokonce i jeho nijak necvičené oko vidělo, že oba otisky souhlasí. Potlačil záchvěv

paniky. Pravděpodobně je to jen zlý sen, inspirovaný jeho včerejší hádkou s Jonesem. Nebo, pokud je to jakousi bláznivou shodou okolností skutečnost, pak se stal obětí komplotu a v něm teď musí najít nějakou trhlinu. Muži jeho formátu se přece takhle chytit nenechají; celá ta záležitost je zcela absurdní. Pečlivě volil svá slova.

„Nehodlám se s vámi přít, vážený pane. Nějakým neznámým způsobem jsme se oba, vy i já, stali obětí nějakého politováníhodného žertu. Nemusím snad nijak zvlášť zdůrazňovat, že člověk, který nevnímá své okolí, a tak jsem patrně včera večer vypadal, si nechá bez odporu – a aniž o tom ví – sejmout otisky prstů. Formálně vzato je tahle smlouva platná a já přirozeně beru v úvahu, že jste ji uzavřel v dobré víře. Po faktické stránce však ten doklad postrádá jednu věc, nezbytnou pro každý kontrakt."

„A to?"

„Úmysl vstoupit do smluvního vztahu, a to z obou stran. Bez ohledu na podpis a otisk jsem rozhodně neměl v úmyslu v takový vztah vstoupit, jak je zjevné ve světle jiných faktorů. Jsem úspěšný právník se zavedenou praxí; jak lze doložit mým daňovým přiznáním. Je nerozumné se domnívat – a žádný soud se tak také domnívat nebude – že jsem na šest let dobrovolně obětoval slušnou existenci výměnou za nekvalifikované práce na Venuši s platem mnohem nižším."

„Tak vy jste právník, jo? Možná je to opravdu nějaký žertík – ale váš. Jak je tedy možné, že tu uvádíte povolání radista?"

Wingate se znovu musel přimět ke klidu, aby ten neočekávaný útok do zad přestál. Byl skutečně odborníkem na radiotechniku – zabýval se rádiem ve volném čase jako vášnivý amatér – ale jak to mohou vědět? Drž zobák, okřikl se v duchu. Všechno zapři. „Celá ta záležitost je absurdní," protestoval. „Trvám na tom, že chci mluvit s kapitánem – mohu tu smlouvu zrušit do deseti minut."

Hospodář chvíli čekal, než odpověděl. „Už jste s tím výstupem skončil?"

„Ano."

„Výborně. Dostal jste možnost říct vše, co jste chtěl, teď je řada na mně. Tak poslouchejte, pane advokáte. Tu smlouvu psali nejmazanější právníci na obou planetách. A speciálně se přitom zaměřili na parazity, kteří smlouvu podepíší, prochlastají náborový příspěvek a pak usoudí, že se jim vlastně dělat vůbec nechce. Ta smlouva byla prozkoumána ze všech stran a upravena tak, že z ní nevyklouzne ani sám ďábel.

A neohánějte se vašimi diletantskými znalostmi z kosmického práva; tentokrát nemáte před sebou nějakého dalšího pobudu, ale muže, který přesně ví, o jaké zákony se má opřít. Co se té vaší návštěvy u kapitána týče – pokud si myslíte, že velitel velkého kosmického plavidla nemá na práci nic jiného než se zabývat výplody fantazie nějakého šermíře se slovíčky, tak to se šeredně mýlíte! Padejte zpátky do své ubikace!"

Wingate chtěl něco říci, ale pak si to rozmyslel a obrátil se k odchodu. Hospodář ho zastavil. „Počkejte. Tady je vaše kopie smlouvy." Hodil ji po něm; tenké bílé listy se rozlétly po podlaze. Wingate je posbíral a tiše opustil místnost.

HARTLEY NA NĚJ ČEKAL V CHODBĚ. „Jaks dopad, Humpe?"

„Moc dobře ne. Ne, nechci o tom mluvit. Musím přemýšlet." Tiše kráčeli cestou, kterou sem přišli, k žebříku vedoucímu do nižších pater lodi. Od žebříku přicházela nějaká postava. Wingate ji bez zájmu přejel pohledem.

Podíval se znovu. A náhle celý ten obludný řetězec událostí zapadl do správných souvislostí. „Same," zavolal úlevně. „Same – ty ošklivý starý lumpe. Mohlo mi dojít, že v tom máš prsty ty." Teď už to bylo jasné: Sam ho opil a dopravil na loď, když předtím narafičil tu náborovou smlouvu. Kapitán je patrně nějaký Samův starý známý – možná taky záložní důstojník – a tuhle boudu ušili spolu.

Byl to hodně drsný žertík, ale cítil příliš velkou úlevu, než aby se dokázal zlobit. Stejně to Jonesovi nějak vrátí, až poletí zpátky z Luna City.

Teprve pak si všiml, že Jones se nesměje.

Navíc byl oblečen – nanejvýš nelogicky – do stejných modrých montérek jako budoucí dělníci na Venuši. „Humpe," ptal se, „ještě jsi opilý?"

„Já? Ne. Co má tohle…“

„Uvědomuješ si, v jakém jsme průšvihu?“

„Tak hergot, Same, fór je fór, ale už toho nech. Chytil jsem se, to už přece víš. Nic neříkám – byla to dobrá sranda.“

„Tak sranda, jo?“ opáčil Jones trpce. „Sranda to možná byla ve chvíli, kdys mě přemluvil, abych podepsal tu smlouvu.“

„Já přesvědčoval tebe?“

„To si piš. Tvářil ses náramně sebejistě, jako že víš, o čem mluvíš. Tvrdil jsi, že bychom se mohli upsat, strávit měsíc na Venuši a vrátit se domů. Chtěl ses dokonce vsadit. Tak jsme šli do přístavu a podepsali jsme to. V tu chvíli to vypadalo jako dobrý nápad – jako jediný způsob, jak rozhodnout náš spor.“

Wingate tiše hvízdl. „Ať se propadnu, jestli – Same, já si na to vůbec nevzpomínám. Asi jsem přestal myslet, než jsem spadnul pod stůl. Mám úplné okno.“

„Jo, to asi jo. Škoda jen, žes nespadl pod stůl dřív. Ne že bych ti to vyčítal; podepsal jsem si to sám. Ostatně, právě se chystám to celé napravit.“

„Radši chvíli počkej a poslechni si, jak jsem dopadl já. Ach, ano – Same, tohle je, ehm, Pytlík Hartley. Dobrý chlapík.“ Hartley nejistě čekal opodál; teď pokročil vpřed a potřásl si s Jonesem rukou.

Wingate uvedl Jonese do obrazu. Dodal: „Takže jistě chápeš, že tě nepřijmou s otevřenou náručí. Asi jsem to zpackal. Ale docela určitě se nám povede tu smlouvu zrušit, jakmile se dostaneme před soud.“

„Jak to?“

„Podepsali jsme ji méně než dvanáct hodin před odletem. To je porušení kosmického preventivního zákona.“

„Ano – ano, chápu, co tím myslíš. Měsíc je v poslední čtvrti; museli startovat něco po půlnoci, aby využili vhodného postavení Země. Jen bych rád věděl, v kolik hodin jsme to podepsali?“

Wingate vytáhl svou kopii. Razítko notáře prozrazovalo čas jedenáct třicet dva. „Skvělé!“ zavýskl. „Já věděl, že tu bude nějaká skulina. Tahle smlouva je neplatná od samého začátku. Lodní deník to dokáže během pěti minut.“

Jones razítko pečlivě zkoumal. „Podívej se ještě jednou,“ poradil. Wingate poslechl. Na razítku stálo jedenáct třicet dva, ale ráno, nikoli večer.

„Ale to je nemožné,“ namítl Wingate.

„Ovšemže je. Ale stojí to ve smlouvě černé na bílém.Patrně budou tvrdit, že jsme ji podepsali ráno, dostali příspěvek a po dlouhém a pořádném flámu nás odnesli na palubu. Mám dojem, že si vzpomínám na nějaké problémy s náborovým agentem – nechtěl s námi tu smlouvu podepsat. Možná jsme ho přesvědčili tím, že jsme ho podmázli náborovým příspěvkem.“

„Ale my jsme to nepodepsali ráno. Není to pravda a já to mohu dokázat.“

„Jistěže to můžeš dokázat – ale jak to dokážeš, aniž se předtím vrátíš na Zem?“

„Tak vidíš, že je to tak,“ uzavřel Jones po několika minutách nepříliš plodné diskuse. „Nemá smysl pokoušet se zrušit smlouvu teď a tady; jen se nám vysmějí. Musíme nechat za sebe mluvit naše peníze – a to hodně hlasitě. Jediný způsob úniku, který mne napadá, je několik finančních převodů v Luna City, neveřejných a v hotovosti – v zatraceně velké hotovosti.“

„Jak velké?“

„Odhadem nejmíň dvacet tisíc kreditů.“

„Ale to je hrozně moc – zcela neúměrně.“

„Přestaň se starat o úměru, ano? Copak nechápeš, že nás mají v hrsti? Tady nejde o poplatek na zahájení soudního řízení – tady musíš zacvakat dost na to, aby nějaký úředníček společnosti udělal něco, co nemá v předpisech.“

„Tolik peněz dohromady nedám.“

„S tím si nelam hlavu. Já se o to postarám.“

Wingate chtěl protestovat, ale mlčel. Jsou chvíle, kdy se velice hodí mít zámožného přítele.

„Musím poslat sestře radiogram,“ pokračoval Jones, „aby tohle zařídila…“

„Proč sestře? Proč ne rodinné firmě?“

„Protože to potřebujeme rychle – proto. Právníci, kteří se starají o rodinné finance, by přešlapovali na místě a snažili by se tu zprávu nějak potvrdit. Poslali by zpětný dotaz kapitánovi, jestli je na palubě opravdu Sam Houston Jones, a on odpoví, že ne, protože jsem v seznamu uveden jako Sam Jones. Měl jsem takový hloupý nápad uvést trochu jiné jméno, abych unikl publicitě. Rodině by mohla vadit.“

„Nemůžeš jim to mít za zlé,“ namítl Wingate, který cítil v tuto chvíli zbytečnou kolegialitu s rodinnými právníky jeho přítele. „Mají na starosti cizí peníze.“

„Já jim to nemám za zlé. Ale potřebuju jednat rychle a ségra udělá, oč ji požádám. Naformuluju tu zprávu tak, že bude vědět, kdo ji psal. Jediným problémem teď zůstává, jak přimět hospodáře, aby mě nechal poslat radiogram na dluh.“

Trvalo mu dlouho, než se vrátil z hospodářovy kabiny. Hartley čekal s Wingatem, jednak proto, aby mu dělal společnost jednak z lidské zvědavosti. Když se Jones konečně vynořil, jeho pevně semknuté rty prozrazovaly podrážděnost. Wingate, když si toho všiml, pocítil ledové bodnutí nepříjemné předtuchy. „Nechal tě to poslat? Nebo to nešlo?“

„No, nechal – nakonec,“ připustil Jones. „Ale je to opravdu tvrdý soupeř!“

I bez varovného gongu by byl Wingate věděl, že přistávají v Luna City. Ta náhlá změna z vysoké gravitace brzdícího stroje na slabou gravitaci povrchu Měsíce – jednu šestinu pozemské – si okamžitě vybrala daň na nervozitou podrážděném žaludku. Ještě že toho moc nejedl. Jak Hartley, tak i Jones byli na vesmír zvyklí, a tak přistání přestáli bez úhony. Je zvláštní, jak málo soucitu chovají ti, kdo jsou odolní vůči kosmické nemoci, k jejím obětem. Těžko říci, proč pohled na člověka, který zvrací a zalyká se s očima plnýma slz a s žaludkem zkrouceným bolestí, připadá ostatním tak zábavný, ale je to tak. Tento jev prostě dělí lidskou rasu na dvě zcela odlišné a vzájemně se nesnášející skupiny – u jedné z nichž lze nalézt pobavené pohrdání, zatímco u druhé bezmocnou, vražednou zášť.

Ani Hartleymu, ani Jonesovi však nebyl vlastní onen sadismus, který při podobných příležitostech také bývá k vidění – někteří lidé kupříkladu považují za skvělý vtip nabídnout jako lék na rozbouřený žaludek kus soleného vepřového – jejich žaludky ovšem byly v pořádku, a tak prostě nechápali (když už dávno zapomněli na pocity, které oni sami zakoušeli na svém prvním kosmickém letu), že Wingate doslova trpí „osudem horším než smrt“ – mnohem horším, protože čas jeho utrpení byl natažen do celé věčnosti onou subjektivní deformací času, známou pouze lidem trpícím kosmickou nemocí, mořskou nemocí a (jak se tvrdí) kuřákům hašiše.

Po pravdě řečeno, zastávka na Měsíci netrvala ani celé čtyři hodiny. Když tato doba končila, zotavil se Wingate natolik, že byl schopen napjatě očekávat odpověď na Jonesův radiogram, zvláště poté, co jej Jones ujistil, že celou dobu, kterou stráví v Luna City do odletu zpátečního spoje, budou ubytováni v hotelu vybaveném odstředivkou.

Jenže odpověď se zdržela. Jones očekával, že dorazí do hodiny po přistání Večernice, možná ještě před ním. Jak hodiny ubíhaly, stal se pro své neustálé dotazy nevítaným hostem v radiokabině. Když jej jeden ze zaměstnanců už po sedmnácté drsně odeslal, aby si šel po svém, zaslechl varovný tón ohlašující brzký start lodi. Vrátil se zpět a přiznal Wingateovi, že jeho plán selhal.

„Samozřejmě máme ještě deset minut,“ dodal nepříliš přesvědčivě. „Pokud zpráva dorazí dřív, než se loď odlepí od země, mohl by nás kapitán vyložit i na poslední chvíli. Počkáme u hlavního vchodu až do konce. Ale šance je to asi dost mizivá.“

„Deset minut,“ opáčil Wingate, „nemohli bychom nějak vyklouznout ven a utéct?“

Jones vytřeštil oči. „Už jsi někdy utíkal v totálním vzduchoprázdnu?“

Wingate měl cestou z Luna City na Venuši jen málo času, v němž by se mohl trápit nad svým osudem. Stal se odborníkem na mytí koupelen a záchodů a deset hodin denně se v tomto umění zdokonaloval. Dozorčí mívají dlouhou paměť.

Večernice se krátce po odletu z Luna City dostala mimo dosah rádiové komunikace se Zemí; nedalo se dělat nic jiného než čekat na přílet do Adonisu, přístavní kolonie u severního pólu Venuše. Tamější vysílačka byla dost silná, aby mohla zůstat v kontaktu se Zemí stále – s výjimkou šedesáti dní vnitřní konjunkce planety a kratšího období během vnější konjunkce, kdy mezi obě planety vstoupilo Slunce. „Pravděpodobně na nás budou čekat s propouštěcím rozkazem na kosmodromu,“ ujišťoval Jones

Wingatea, „a zpátky poletíme, jakmile se Večernice bude vracet – tentokrát samozřejmě první třídou. Nebo, v úplně nejhorším případě, budeme muset počkat na Jitřenku. Jakmile nám dorazí nějaké peníze, nebude to tak zlé čekání; můžeme ho strávit ve Venusburgu."

„Tam jsi byl už na tom cvičném letu, ne?" prohlásil Wingate a v hlase mu byla znát zvědavost. Nebyl bohémem, trávícím celé dny po barech, ale pověst největšího chvalně – nebo nechvalně, záleží na osobním vkusu – známého města rozkoše na třech planetách stačila k tomu, aby jeho fantazie začala pracovat na plné obrátky.

„Ne – bohužel!" zavrtěl hlavou Jones. „Celou dobu, co jsme tam stáli, jsem kontroloval trup lodi. Ale pár mých spolustolovníků z jídelny ve městě bylo a… člověče, ti vyprávěli věci!" Tiše hvízdl.

Ale na jejich příjezd nikdo nečekal a nepřišla ani žádná zpráva. Znovu obléhali kancelář radistů, až byli ostře a důrazně vyzváni, aby se odebrali zpět do své ubikace a zůstali v ní až do vylodění, „a to hezky rychle."

„Uvidíme se v přijímači, Humpe," byla poslední Jonesova slova, než odspěchal do své ubikace.

Dozorčí odpovědný za kajutu, kde bydleli Wingate a Hartley, seřadil své svěřence do neuspořádaného dvojstupu, a jakmile k tomu byl vyzván kovovým skřípěním lodního rozhlasu, odvedl je hlavní uličkou ke schodišti a pak o čtyři patra níž, k východu pro cestující. Byl otevřený dokořán; vyklopýtali přes přechodovou komoru ven z lodi – nikoli pod širé nebe Venuše, ale do tunelu z plechových plátů, který asi po padesáti yardech ústil do nějaké budovy.

Vzduch v tunelu ještě štípal do nosu po rozprášené dezinfekci, Wingateovi však po zatuchle bezvýrazné chuti recyklované atmosféry v transportní lodi připadal svěží a lahodný. V kombinaci s povrchovou gravitací Venuše, dosahující pěti šestin pozemské – což bylo dost na to, aby ho přešla žaludeční nevolnost, a přece ještě dostatečně málo, aby mohl mít pocit lehkostí a síly – mu to vše propůjčovalo jakýsi racionální optimismus a odhodlání.

Konec tunelu ústil do větší místnosti bez oken, avšak slušně osvětlené z nějakého skrytého, neoslňujícího zdroje. Nábytek zde nebyl.

„Četo zastavíiít – STÁT!" houkl dozorčí a předal papíry hubenému, úřednicky vyhlížejícímu muži stojícímu blízko vnitřních dveří. Muž přelétl papíry pohledem. Spočítal shromážděné nováčky a pak podepsal jedno z lejster a předal jej zpět palubnímu policistovi. Ten jej vzal a odkráčel tunelem zpět.

Úřednicky vyhlížející muž se otočil k imigrantům. Neměl na sobě nic, jak si Wingate všiml, vyjma těch nejkratších šortek, spíše Jen pruhu látky, a celé tělo, dokonce i nohy, měl opálené do zlatova. „Tak, chlapi," oslovil je mírně, „svlékněte si šaty a hoďte je tady do té násypky." Ukázal na trychtýř připevněný ke zdi.

„Proč?" zeptal se Wingate. Nebyla to nepřátelská otázka, ale zároveň neučinil ani nejmenší náznak toho, že by hodlal poslechnout.

„Ale no tak," dostalo se mu odpovědi, stále mírné, ale už s náznakem nelibostí, „nehádejte se. Je to pro vaše vlastní dobro. Nemůžeme si dovolit zavléct sem nějaké choroby."

Wingate odpověď uvážil a rozepnul si kombinézu. Několik dalších, kteří vyčkávali, jak jeho střet dopadne, následovalo jeho příkladu. Montérky, boty, spodní prádlo, ponožky, všechno šlo do násypky. „Pojďte za mnou," vyzval je jejich průvodce.

V následující místnosti se obnažený houf střetl se čtyřmi holiči, ozbrojenými elektrickými střihacími strojky a gumovými rukavicemi, aby byl ostříhán dohola. Wingate měl znovu chuť diskutovat, ale usoudil, že v tomto případě to za to nestojí. Rád by však byl věděl, zda je tak drastické karanténní opatření požadováno i po jejich ženských protějšcích. Byla by to hanba, říkal si, kdyby ženy musely obětovat nádherné hřívy, které si někdy pěstují třeba dvacet let.

V následující místnosti se nacházely sprchy. Cestu jim zcela přehradila teplá stěna rozprášené vody. Wingate do ní vstoupil bez váhání, dokonce dychtivě, a záhy už vychutnával první pořádnou koupel, kterou si mohl dopřát poté, co opustil Zemi. K dispozici dostali hojnost tekutého zeleného mýdla, silně a trochu nepříjemně vonícího, zato však hojně pěnivého. Na protější straně, za sprchou, stál půltucet zřízenců, oděných stejně skrovně jako jejich průvodce, a dohlížel na to, aby houf zůstal pod sprchou po určenou dobu a dobře se vydrbal. V některých případech tento požadavek zajišťovali individuálně, a to i vlastními silami. Každý z nich měl na opasku připevněn červený kříž v bílém poli jako jakési oprávnění k

tak rázným zásahům do soukromí.

Prudké poryvy horkého vzduchu ve východu z místnosti je osušily rychle a dokonale.

„Nehýbejte se.“ Wingate poslechl. Znuděný zdravotník, který promluvil, mu potřel kousek paže vlhkým, na dotyk studeným tampónem, a pak jej do toho místa čímsi škrábl. „To je všechno, pokračujte dál.“ Wingate si stoupl do fronty na následující stůl. Předchozí zákrok se opakoval, tentokrát na druhé paži. Než se propracoval k opačnému konci místnosti, měl už vnější strany obou paží pokryty malými červenými šrámy – bylo jich dobře přes dvacet.

„K čemu tohle všechno je?“ zeptal se zřízence, který mu na konci spočítal škrábance a odškrtl si jeho jméno ze seznamu.

„Kožní testy… ověřujeme vaši odolnost a imunitu.“

„Odolnost vůči čemu?“

„Vůči všemu možnému – pozemským i zdejším chorobám. Většinou proti mykózám – těch je tady nejvíc. Pokračujte dál, zdržujete frontu.“

Další se dozvěděl později. Dva až tři týdny trvalo, než se obyčejný pozemšťan přizpůsobil venušským podmínkám. Dokud si člověk dokonale nezvykl a nevypěstoval si odolnost vůči novým nástrahám jiné planety, znamenalo by pro něj doslova a do písmene smrt vystavit svou kůži – a zvláště pak sliznice – neviditelným, avšak o to zákeřnějším parazitům povrchu Venuše.

Neustálý zápas jedné životní formy s druhou, který je průvodním jevem života kdekoli, nabývá při zběsilém růstu a vývoji v pářících džunglích Venuše obzvláště rychlý spád.

Obvyklí bakteriofágové, kteří již na Zemi téměř eliminovali choroby mikrobiálního původu, se dokázali po nepatrném uzpůsobení vypořádat s odlišnými, avšak analogickými chorobami Venuše. Dravé houby – to bylo ovšem něco jiného.

Představte si tu nejhorší kožní chorobu, se kterou jste se kdy setkali – trychofytózu, bradavice, plíseň na nohou, třeba i mokvající vředy nebo kopřivku při alergii na manželku. Přidejte k tomu svou představu plesniviny, hnilobného rozkladu, kotelního kamene a prašivek, parazitujících na rozkládajících se tkáních. To vše spojte a nechte zběsile růst, rozlézat se přímo před vašima očima – představte si, jak vám něco takového napadá oči, podpažní jamky, sliznice v ústech, propracovává se vám dolů do plic.

První expedice na Venuši byla ztracena zcela. Druhá měla s sebou lékaře s dostatečnou představivostí, aby ji vybavil na první pohled nesmyslně velkou zásobou kyseliny salicylové a jejích rtuťných solí stejně jako ultrafialovou lampou. Vrátili se z nich tři.

Jenže trvalá kolonizace planety, to znamená adaptovat se na prostředí, ne se před ním jen chránit. Někdo by možná mohl tvrdit, že Luna City je příkladem, který toto tvrzení vyvrací, ale jen na první pohled. Je sice pravda, že jsou „náměsíčníci“ bezvýhradně závislí na hermetické městské kopuli, ale Luna City není kolonií, která si vystačí sama o sobě; je to předsunutá základna, důlní centrum, observatoř, tankovací stanice osvobozená od hustého gravitačního pole Země.

Venuše je naproti tomu kolonie. Kolonisté dýchají zdejší vzduch, jedí zdejší potravu a vystavují svá těla zdejšímu klimatu i nástrahám. Pozemšťané zde dokážou žít pouze v chladných polárních oblastech – blížících se svým klimatem horkému dni amazonské džungle uprostřed období dešťů – zato tam však mohou čvachtat bosýma nohama v bažinaté zemi, v dokonalé ekologické rovnováze s okolím.

WINGATE SNĚDL JÍDLO, KTERÉ MU BYLO PŘEDLOŽENO – slušné, ale servírované nepříliš příjemným způsobem a navíc mdlé chuti, s výjimkou venušského sladkokyselého melounu; porce, kterou spořádal, by jej v některé z chicagských restaurací pro gurmány stála tolik jako rodinu středních vrstev jídlo na týden. Dojedl a vyhledal přidělené místo na spaní. Poté se pokusil najít Sama Houstona Jonese. Mezi ostatními pracovníky po něm nenašel ani stopy a nikdo se na něj ani nepamatoval. Jeden ze stálých zaměstnanců aklimatizační stanice mu poradil, aby se zeptal u registračního úředníka. Učinil tak nanejvýš uctivým způsobem, kterého, jak již zjistil, je zde moudré používat při jednání s nižšími funkcionáři.

„Přijďte zítra ráno. Seznamy budou vyvěšeny na hlavní chodbě.“

„Děkuji vám, pane. Promiňte, že vás obtěžuju, ale nemohl jsem ho najít a tak jsem se bál, že třeba onemocněl nebo tak. Mohl byste mi aspoň říci, zda není na seznamu nemocných?“

„No, tedy – tak počkejte chvilku.“ Úředník se probíral svými záznamy. „Hmmm… říkáte, že přiletěl

s Večernici?“

„Ano, pane.“

„Hm, tady není… Mmm… ne – ach ano, tady je. Tady nevystoupil.“

„Co jste říkal?!“

„Letěl s Večernicí do Nového Aucklandu na jižním pólu. Byl přidělen jako pomocný mechanik. Kdybyste to řekl rovnou, mohl jsem vám to říct hned. Všichni mechanici z tohohle transportu byli odesláni na stavbu Jižní elektrárny.“

Po chvíli se Wingate vzchopil natolik, že mohl zamumlat: „Děkuju za ochotu, pane.“

„To je dobrý. Není zač.“ Úředník se odvrátil.

Kolonie u jižního pólu! Tiše si ta slova bručel pro sebe. Kolonie u jižního pólu, a jeho jediný přítel je dvanáct tisíc mil daleko. Wingate se cítil strašně sám, sám a v pasti, opuštěn a zrazen. Za tu krátkou dobu od chvíle, kdy se v lodi probudil, až do setkání s Jonesem neměl čas si plně uvědomit situaci, v níž se nachází, a ani později neztratil svou přezíravost člověka z lepších vrstev, vrozené přesvědčení, že to přece nemůže být doopravdy – takové věci se přece lidem nestávají – rozhodně ne lidem, které on zná!

Od té doby byl však nucen strpět takové útoky na svou lidskou důstojnost (o mnohé z nich se mu postaral velitel palubní policie), že už si dávno nebyl jist svou nedotknutelností, co se bezpráví nebo zvůle jiných týče. A dnes, když jej donutili se vydezinfikovat a ostříhat dohola, zbaven oblečení s výjimkou titěrné bederní roušky, vzdálen milióny mil od svého sociálního zázemí, podřízen rozkazům lidí, jež nezajímaly jeho pocity a kteří si činili zákonný nárok na jeho osobu i činy, dnes, kdy byl nanejvýš bolestně odříznut od jediného lidského kontaktu, který mu ještě zbyl a který mu dodával odvahu a naději, si konečně s mrazivou jasnozřivostí uvědomil, že se s ním může stát cokoli – s ním, Humphreym Belmontem Wingatem, úspěšným právním zástupcem a členem všech správných klubů.

„Wingate!“

„Tady jsi, člověče. Tak běž, nenech je čekat.“ Wingate se protáhl vchodem a octl se v poměrně zaplněné místnosti. Podél stěn posedávalo přes třicet mužů. Nedaleko dveří seděl u psacího stolu nějaký úředník a přehraboval se v papírech. Opodál se nacházelo nízké pódium, osvětlené ze všech stran, a po jeho straně stál chlapík rázných pohybů. Úředník k Wingateovi vzhlédl se slovy: „Stoupněte si tak, aby na vás viděli,“ načež perem pokynul k pódiu.

Wingate udělal několik kroků a stoupl si na označené místo, mžouraje v ostrém světle. „Číslo smlouvy 482-23-06,“ četl úředník, „klient Humphrey Wingate, šest let, radista, bez diplomu, platová třída šest-D, smlouva připravena k podpisu.“ Tři týdny jim trvalo, než jej připravili pro pobyt na Venuši, tři týdny bez jediné zprávy o Jonesovi. Imunitními testy prošel bez vážnějších problémů a byl tedy schopen vstoupit do aktivního období svého závazku. Rázný muž se ujal slova, jakmile úředník domluvil:

„Vážení patroni, jestli dovolíte – máme před sebou výjimečně slibného muže. Ani se vám neodvažuji sdělit hodnocení, které získal v testech inteligence, adaptability a všeobecného přehledu. Radši vám je ani říkat nebudu – řeknu jen tolik, že vláda na něj vypsala minimální vyvolávací cenu tisíc kreditů. Pokud jí nebude dosaženo, zůstane tento muž v jejích službách. Bylo by však hanbou používat tak kvalitní klienty na rutinní kancelářské práce, když tak zoufale potřebujeme zdatné muže, schopné vyrvat divočině její bohatství. Troufám si předpovědět, že šťastný vydražitel, který získá pro sebe služby tohoto jedince, jej bude do měsíce využívat jako předáka. Ale prohlédněte si ho sami, promluvte si s ním a přesvědčte se na vlastní oči.“

Úředník cosi mluvčímu pošeptal. Ten přikývl a dodal: „Byl jsem požádán, pánové, abych vás upozornil, že tento klient obdržel obvyklou dvoutýdenní výpověď, samozřejmě podmíněnou jeho souhlasem.“ Bodře se zasmál a spiklenecky povytáhl obočí, jako by řekl bůhvíjaký vtip. Nikdo tomu však nevěnoval pozornost; Wingate se v duchu trpce ušklíbl. Dostal tu výpověď den poté, co zjistil, že Jonese odeslali na jižní pól. Jak se dozvěděl, zatímco měl teoreticky právo odejít, jeho svoboda mu umožňovala pouze zemřít hlady na povrchu Venuše; dokud si neodpracuje svůj závazek, nemá nárok na lístek zpět.

Několik patronů se shromáždilo kolem pódia a prohlíželo si jej, přičemž polohlasem rozmlouvali. „Moc velké svaly zrovna nemá.“ „Po těchhle chytrejch hochách moc neprahnu; jenom dělají potíže.“ „Jenže hloupej makač si nevydělá ani na to, co stojí.“ „Co vlastně umí? Musím se jít podívat do jeho

papírů.“ Přesunuli se k úředníkově stolu a přehrabovali se ve výsledcích mnoha testů, které Wingate během karantény podstoupil – všichni až na muže s korálkovitýma očima, který přikročil blíž k Wingateovi a s jednou nohou na pódiu, aby se dostal na dosah, jej oslovil důvěrným tónem.

„Tyhle papírový řečičky mě moc nezajímaj, hochu. Pověz mi o sobě něco.“

„Není moc co povídat.“

„Uvolni se. Bude se ti u mě líbit. Je to tam jak u maminky – vozím svoje hochy krokoušem do Venusburgu, a grátis. Máš nějaký zkušenosti, jak zacházet s negrama?“

„Ne.“

„No, domorodci stejně nejsou negři, akorát podobně mluvěj. Vypadáš, že bys tomu houfu moh dělat šéfa. Máš s tím nějakou zkušenost?“

„Moc ne.“

„Hm… možná jsi skromnej. Mám rád chlapy, který držej jazyk za zuby. A mí hoši maj rádi mě. Nikdy je nenecháte vod nikoho kopat do zadku.“

„Ne,“ vložil se do hovoru jiný patron, který se právě vrátil od psacího stolu. „Kopance ty obstaráš sám, Rigbee.“

„Ty se do toho nemíchej, van Huysene!“

Nově příchozí, rozložitý muž středních let, jeho slova ignoroval a otočil se přímo k Wingateovi. „Dostal jsi výpověď. Proč?“

„Jsem tady omylem. Byl jsem opilý.“

„Než odjedeš domů, budeš poctivě pracovat?“

Wingate otázku uvážil. „Ano,“ odpověděl nakonec.

Rozložitý muž přikývl a ztěžka odkráčel zpět ke své židli. Opatrně na ni dosedl svým širokým pozadím; židle zaskřípěla.

Když seděli i ostatní, oznámil mluvčí vesele: „Tak, pánové, pokud jste s průzkumem hotovi, začneme s vyvolávací cenou. Kdybych si tak mohl dovolit vydražit ho jako svého asistenta, panečku – to by bylo něco! Tak… nabídne někdo něco?“

„Šest set.“

„Pánové, prosím vás! Neslyšeli jste tu zmínku o vyvolávací ceně? Začínáme na tisícovce.“

„Já netušil, že to myslíš vážně. Vždyť spí vestoje.“

Agent společnosti povytáhl obočí. „Je mi líto. Budu muset požádat našeho klienta, aby opustil dražební pódium.“

Ale než se mohl Wingate pohnout, ozval se jiný hlas.

„Tisíc.“

„To už je lepší!“ zvolal agent. „Já věděl, že takovou příležitost nepromarníte, pánové. Ale na jednu trysku loď nelétá. Neuslyším od někoho jedenáct set? No tak, patroni, bez klientů nezbohatnete. Nezvýší někdo…“

„Jedenáct set.“

„Jedenáct set od patrona Rigsbeeho! Za tuhle cenu je to za babku. Ale pochybuju, že vám ho ostatní dopřejí tak lacino. Neříká někdo dvanáct?“

Rozložitý muž zvedl palec. „Dvanáct set od patrona van Huysena. Koukám, že jsem udělal chybu a okrádal vás o čas; od nynějška se bude přihazovat nejmíň po dvou stovkách. Neříkal někdo čtrnáct? Za dvanáct set poprvé… podru…“

„Čtrnáct,“ houkl Rigsbee mrzutě.

„Sedmnáct,“ opáčil ihned van Huysen.

„Osmnáct,“ vyštěkl Rigsbee.

„Nenene,“ zarazil jej agent, „minimální navýšeni o dvě stě, prosím.“

„No dobře, sakra, devatenáct!“

„Slyšel jsem devatenáct. Je to takové nešikovné číslo; kdo to zvedne na jednadvacet?“ Van Huysen opět zvedl palec. „Tak jednadvacet. Chce to peníze, aby člověk vydělal peníze. Další nabídka? Přihodí někdo?“ Odmlčel se. „Za dva tisíce sto poprvé… dva tisíce sto podruhé. Vzdáte to vážně tak snadno, patrone Rigsbee?“

„Van Huysen je…“ Zbytek byl zamumlán příliš nezřetelně, než aby bylo rozumět.

„Poslední šance, panové. Dva tisíce sto… POTŘETÍ!“

Ostře tleskl. „Prodáno patronu van Huysenovi za dva tisíce jedno sto kreditů. Blahopřeji, pane. Udělal jste dobrý obchod.“

Wingate následoval svého nového pána k opačným dveřím, než kterými přišel. V chodbě je zastavil Rigsbee. „Dobrá, Vane, legraci sis užil. Za dva tisíce ho od tebe koupím – ušetřím ti ztráty.“

„Kliď se mi z cesty.“

„Nebuď hloupý. Ten chlap není žádný terno. Ty neumíš sedřít lidi z kůže – já jo.“ Van Huysen ho ignoroval a protlačil se kolem něj ven. Wingate ho následoval do teplého zimního mrholení parkoviště, kde stáli v řadě, vytaženi na břeh, oceloví krokodýli. Van Huysen se zastavil před třicetistopovým Remingtonem. „Nasedni si.“

Dlouhé, krabici podobné tělo „krokouše“ bylo téměř po okraj zarovnáno zásobami, které van Huysen na základně nakoupil. Na plachtě přikrývající náklad se rozvaloval půltucet mužů. Když Wingate přelezl přes okraj, jeden z nich se pohnul: „Humpe! Hej, Humpe!“

Byl to Hartley. Wingatea až překvapilo, jakou má radost ze shledání se svým ochráncem. Sevřel mu ruku a vyměnil si pár přátelských šťouchanců: „Kluci,“ oslovil Hartley zbývající muže, „tohle je Hump Wingate. Je to správnej kluk. Humpe, vítej do party. Tadyhle ten kluk řídí naši tříkolku.“

Dotyčný muž na Wingatea přátelsky kývl a vydal se vpřed na místo řidiče. Na pokyn van Huysena – jenž usadil své objemné tělo v malém přístřešku na zádi – k sobě stáhl obě ovládací páky a krokodýl si s řinčením a čvachtáním housenkových pásů začal razit cestu bahnem.

Tři z šesti mužů, včetně řidiče Jimmieho, byli starousedlíci. Přijeli s sebou, aby se postarali o náklad, o výrobky ranče, které patron vezl na trh, a o zásoby, které nakoupil na další živobytí. Van Huysen koupil kromě Wingateovy a Hartleyho smlouvy i kontrakty dvou dalších nováčků. Wingate v nich poznal muže, které čas od času potkával ve Večernici a v aklimatizační stanici. Vypadali trochu zuboženě, což Wingate dobře chápal; zato lidé z ranče se očividně těšili z vyjížďky. Cesta do města a zase zpátky pro ně byla zřejmě vítanou změnou. Trávili cestu klábosením, pohodlně rozvaleni na plachtě, a seznamovali se s novými kolegy.

Na osobní záležitosti se však nezeptali ani jedenkrát. Žádný z nově příchozích na Venuši nebyl nikdy dotazován na svou minulost, dokud se nerozpovídal sám. Přílišná zvědavost se tu nenosila.

Krátce poté, co za sebou nechali okraj Adonisu, sklouzl vůz po mírném svahu, přešplhal se přes nízký břeh a jako kláda sebou s cáknutím plácl do vody. Van Huysen otevřel okénko v přepážce, která ho dělila od nákladního prostoru, a houkl: „Ty dumkopfe! Kolikrát ti mám říkat, abys do té vody vjížděl pomaleji!“

„Promiňte, šéfe,“ omlouval se Jimmie. „Nějak jsem se netrefil.“

„Dávej pozor, nebo mi budeš kupovat novýho krokouše!“ Van Huysen bouchl pěstí do zádi. Jimmie se rozhlédl a spiklenecky mrkl na muže na plachtě. Měl plné ruce práce; bažina, po které jeli, byla tak zarostlá bujnou vegetací, že vypadala téměř jako pevná země. Krokodýl teď fungoval jako člun a široké lopatky pásů zabíraly jako kolesa pradávných parníků. Klínovitá příď rozhrnovala keře a trávu a chvílemi porážela malé stromky. Čas od času se lopatky zakously do bahna mělkého dna a stroj se přes mělčinu přešplhal, získávaje dočasně status pozemního vozidla. Jimmieho štíhlé šlachovité ruce se neustále míhaly nad palubní deskou, vyhýbaly se velkým stromům a vyhledávaly nejsnazší a co nejkratší cestu. Oči řidiče pak rychle těkaly mezi terénem před přídí a kompasem.

Po chvíli konverzace ustala a jeden z mužů z ranče se dal do zpěvu. Měl docela obstojný tenor a brzy přiměl k následování i ostatní. Wingate se přistihl, že zpívá refrén vzápětí poté, co se jej naučil. Zpívali Pracovní knížku a Jak poháněč kámoše potkal a ještě jednu smutnou, co se jmenovala Našli ho v křoví. Ale po ní zas následoval veselý popěvek Tu noc, kdy přestalo pršet, který, jak se zdálo, sestával z nekonečného řetězce veršů, pojednávajících o vysoce nepravděpodobných událostech, jež se údajně skutečně staly („A vydřiduch rundu cvaknul…“)

Jimmie sklidil potlesk a nadšenou podporu v sborových refrénech za píseň Ta zrzka z Venuše, ovšem Wingateovi připadala neomluvitelně vulgární. Neměl však čas o tom přemítat; následující píseň mu vyhnala z hlavy všechno ostatní.

Jimmieho tenor jí začal zpívat, pomalu a tiše. Zbylí muži jej vystřídali refrénem – všichni až na Wingatea, který mlčel a přemýšlel. Po první strofě vždy tenor ztichl a nechal se nahradit sborem.

„Jó, otiskneš ten palec a přidáš jméno svý,
(Nelep tam! Nelez tam!)
utopíš stud a náborák ve vodě ohnivý!
(Ten den proklínám, jó proklínám!)
Přivezou tě na Ellis, strčej za drátů výplet,
pak uvidíš, jak skončej ti co jsou tu na šest let!
(Zůstanou tam! Zůstanou tam!)
Já našetřím však na lístek a sebe vyplatím,
(To je jen klam! To je jen klam!)
tak na příští loď koukejte, jak já s ní poletím!
(To ukaž nám! To ukaž nám!)
Jó, tuhle bajku tisíckrát jsme tady slyšeli,
a všichni, kdo to tvrdili, tu s náma zůstali!
Takže příště v Burgu – dáš rundu, to si piš –
[pomalý recitál]
„Z tohohle pekla se, hochu, nikdy nevyplatíš."

Píseň skončila a zanechala Wingatea v depresi, za niž nemohlo vlahé mrholení, odpudivá krajina či příkrov bledého oparu, který je zdejší stálou náhražkou za modrou oblohu Země. Zalezl do rohu nákladního prostoru a stáhl se do sebe. Vydržel tak až do chvíle, kdy, mnohem později, Jimmie zavolal: „Světla na obzoru!"

Wingate natáhl krk kupředu a dychtivě se zadíval směrem k novému domovu.

UPLYNULY ČTYŘI TÝDNY A OD SAMA HOUSTONA JONESE stále žádná zpráva. Venuše se za tu dobu jednou otočila kolem své osy, dva týdny trvající venušská „zima" ustoupila stejně dlouhému „létu" (nijak se od „zimy" netišilo, jen déšť byl o poznání teplejší a prudší) a už zase byla „zima". Van Huysenův ranč, ležící nedaleko pólu, nikdy nepoznal – stejně jako většina celé obyvatelné zóny na Venuši – tmu. Na míle silné, všudypřítomné vrstvy mračen tlumily po celý den záři nízko visícího slunce a držely v sobě teplo a odrážely světlo i dlouho poté, co slunce zapadlo za obzor. Výsledkem bylo neustálé šero, trvající po celá čtrnáctidenní období, ať už to bylo léto-den či zima-noc.

Čtyři týdny, a stále ani zmínka. Čtyři týdny – a žádné slunce, žádný měsíc, žádné hvězdy ani svítání. Žádný závan svěžího ranního vzduchu, žádné ostré, životadárné paprsky poledního slunce, ani toužebně očekávané večerní stíny, nic – nic, podle čeho by člověk mohl rozeznat jednu pošmournou, vlhce lepkavou hodinu od druhé; jenom neustálá a opakující se rutina spánku a práce a jídla a zase spánku – nic než čím dál silnější bolest v srdci, touha po chladné, modré obloze Země.

Souhlasil s tím, že jako nováček zaplatí podle dlouholeté tradice oslavu svým novým kolegům. Potřeboval na ni dost ohnivé vody, rhira, a tak podepsal pokladníkovi – čili vydřiduchovi, jak se tu říkalo – směnku, aby při nejbližším podpisu výplaty zjistil, že ho to přátelské gesto stálo další čtyři měsíce práce navíc, než bude moci opustit své „zaměstnání". Rozhodl se tedy už nikdy nepodepsat žádnou směnku, vzdát se perspektivy veselých dovolenek ve Venusburgu a slíbil si šetřit každý kredit, který vydělá, na vyplacení svého závazku a lístek zpět.

Po nějaké době však zjistil, že onen lehký, částečně alkoholický nápoj zde není neřestí ani luxusem, ale nezbytností – byl pro přežití člověka na Venuši stejně potřebný jako ultrafialová složka ve světle všech zdejších svítidel a lamp. Rhira působila nikoli opilost, ale lehkost srdce a osvobození od starostí; bez ní se prostě nedalo usnout. Po třech nocích sebeobviňování a trápení, po třech dnech pocitu marnosti, prostoupeného únavou, a sledován nepřátelským okem Poháněče podepsal další láhev s ostatními, ačkoli si byl matně vědom, že její cena mu umazala více než půlku jeho denního mikroskopického postupu směrem ke svobodě.

Nebyl zařazen ani k rádiu – van Huysen už radiooperátora měl. A tak, ačkoli byl Wingate na seznamu jako pohotovostní radista, chodil do bažin s ostatními. Při opětovném prostudování smlouvy objevil klauzuli, která to jeho patronovi umožňovala, a připustil půlkou mysli – tou právnicky uvažující – že je to rozumné ustanovení, žádná klička.

Chodil tedy pracovat do bažin. Naučil se, jak zastrašováním a přemlouváním přimět ten mírný nárůdek maličkých obojživelníků, aby pod hladinou sklízel bařaté plody rostliny Hyacinthus veneri johnsoni – a jak si kupovat spolupráci jejich matriarch sliby tučných prémií ve formě „thigarek“, což neznamenalo jenom cigarety, ale i tabák v jakékoli formě, obvyklé platidlo při styku s domorodci.

Střídal se se svými kolegy v loupání úlovku a pomalu a neohrabaně se naučil, jak rozříznout a odloupnout houbovitou slupku a obnažit jádro o velikostí hrášku, které jediné mělo komerční hodnotu a bilo nutno jej získat nedotčené, bez jediného škrábnutí. Šťáva kapající z lusků mu rozežírala kůži na dlaních a její zápach nutil ke kašli a štípal do očí, ale Wingateovi se ta práce líbila víc, než trávit celý den v bažinách, protože se tak octl v ženské společnosti. Ženy – rovněž vázané pracovní smlouvou jako on – pracovaly rychleji než muži a jejich menší prsty byly ve vyloupávání drahocenného obsahu šikovnější. Muži na tuto práci chodili jen tehdy, když se nahromadilo větší množství sklizených rostlin, které bylo potřeba rychle zpracovat.

Naučil se tomu novému úkonu od postarší mateřské dámy, kterou ostatní ženy oslovovaly jako Hazel. Hovořila a přitom pracovala a její zkřivené staré prsty se pohybovaly stále stejným vyrovnaným tempem, bez očividné námahy. Když zavřel oči, snadno si dokázal představit, že je zase malým chlapcem, hrajícím si v doma kuchyni, zatímco babička loupe hrášek a k tomu si s ním povídá. „Netrap se, chlapče,“ konejšila ho Hazel. „Dělej si svou práci a říkej pravdu. Blíží se velkej den.“

„Jaký velký den, Hazel?“

„Den, kdy andělově Páně povstanou a smetou zlý síly. Den, kdy Kníže temnot bude smetenej do propasti a Prorok zase zavládne nad lidem nebeským. Tak se netrap; nezáleží na tom, jestli budeš doma nebo tady, až ten den přijde; jediný, na čem sejde, je, zda nalezneš milost před tváří Boží.“

„Jsi si jistá, že se toho dne dožijeme?“

Rychle se rozhlédla a pak se k němu důvěrně naklonila. „Ten den už je skoro tady. Už dnes chodí Prorok po Zemi sem a tam a shromažďuje svoje šiky. Z čistý farmářský země Mississippskýho údolí povstal muž, známý ve světě…“ ztišila hlas ještě víc – „jako Nehemiáš Scudder.“

Wingate zadoufal, že směsice úžasu a pobavení, která jím zazmítala, není vidět navenek. Na to jméno se pamatoval. Byl to jakýsi nýmand, provinční hlasatel evangelia, nedůležitý otrapa v jednom z koutů země. Občas býval terčem vtipů nějaké humorné zprávy v médiích, ale dosah působení měl pramalý.

Zdejší Poháněč se přesunul k jejich stolu. „Hej, ty, hleď si práce! Jsi pozadu.“ Wingate spěšně zrychlil tempo, ale Hazel mu přišla na pomoc.

„Nech ho bejt, Jo Thompsone. Chvíli to trvá, než se člověk naučí loupat.“

„Okej, mámo,“ zašklebil se Poháněč. „Ale drž ho zapřaženýho. Jasný?“

„Neboj. Starej se klidně vo zbytek dílny. Tenhle stůl si normu splní.“ Wingateovi už srazili dva dny z výplaty za zmetky. Teď mu Hazel půjčovala ze své produkce a Poháněč to věděl – jenže Hazel měl každý rád, dokonce i poháněči, o kterých se tvrdí, že nemají rádi ani sami sebe.

Wingate stál před vraty ubytovacího tábora pro svobodné. Večerní prezence s uzavřením brány bude až za čtvrt hodiny; vyšel ven v podvědomé snaze zbavit se neustálého pocitu klaustrofobie jenž ho trápil od samého začátku zdejšího pobytu. Jeho snaha však byla marná; otevřené prostory Venuše nenabízely pocit otevřeného prostoru; hustý podrost se tlačil i na malou mýtinu ranče, olověné, mlžně nebe mu padalo na hlavu a dusné a vlhké horko mu tížilo obnaženou hruď jako těžká duchna. Přesto zde bylo lépe než v noclehárně – i přes její vysoušeče vzduchu.

Ještě dnes nedostal svůj večerní příděl rhira, a tak byl nervózní a netrpělivý; poslední zbytek sebeúcty jej však přece jen přiměl vychutnat si pár minut myšlení s jasnou hlavou, než se odevzdá veselému a milosrdnému uspávadlu. Už to na mne doléhá, pomyslel si, za pár měsíců udělám cokoli, abych mohl strávit večer ve Venusburgu, nebo, ještě hůř, podepíšu směnku na ubytování v noclehárně pro ženaté a odsoudím na doživotí nejen sebe, ale i své děti. Když poprvé spatřil zdejší dělnice s jejich jednostejně

prázdnými výrazy a tuctovými obličeji, nepřipadaly mu ani trochu přitažlivé. Dnes, jak si zděšeně uvědomil, už tak vybíravý není. Propána, vždyť už dokonce začíná šišlat, stejně jako mnozí jeho kolegové, v podvědomé snaze napodobit nezřetelnou artikulaci obojživelníků.

Záhy po svém příjezdu zjistil, že lze dělníky rozdělit zhruba do dvou kategorií: děti přírody a trosky. Ti první se vyznačovali nedostatkem představivosti a nízkými nároky. Se vší pravděpodobností nepoznali ani na Zemi nic lepšího, než měli zde; viděli v koloniálním režimu nikoli otroctví, ale osvobození od zodpovědnosti, zajištění a občasné povyražení. Ti druzí byli trosky, zlomení lidé, psanci, kteří kdysi byli někým či něčím, avšak o své místo ve společnosti přišli – ať už nešťastnou náhodou či svým selháním. Mnohým byl počátkem cesty sem výrok soudu: „Od trestu bude upuštěno, pokud odsouzený odjede do kolonií."

V náhlém záchvěvu paniky si uvědomil, že i jeho vlastní zařazení se pomalu vyhraňuje: stává se jednou z trosek. Jeho zázemí na Zemi se mu čím dál víc stávalo jen matnou vzpomínkou; už dobré tři dny odkládá tu námahu s psaním dalšího dopisu Jonesovi, zato tuto dobu strávil vymýšlením racionálních výmluv, proč by si měl vzít pár dní dovolené a vyrazit si do Venusburgu. Postav se k tomu čelem, hochu, řekl si. Padáš čím dál níž, dovoluješ své mysli sklouznout do uvažování otroka. Problém s nalezením úroku z téhle bryndy jsi hodil na Jonese – ale jak víš, že ti může pomoci? Klidně může být mrtvý. Z šera své mysli vylovil citát, který kdesi četl, pocházející od nějakého pradávného filosofa: „Žádný otrok není nikdy osvobozen, pokud se neosvobodí sám."

No dobře, dobře – tak se tedy vzpamatujem, starý brachu. Přitáhnem si uzdu. Už žádné rhira – ne, to je nepraktické; musí přece spát. Tak dobře, žádné rhira, dokud se v ložnici nezhasne, ať máš hlavu čistou a můžeš vymýšlet plány. Měj oči otevřené zjisti vše, co zjistit můžeš, pěstuj si kolem sebe přátelství a číhej na příležitost.

Věčným šerem zahlédl, jak se k vratům tábora blíží lidská postava. Jak se zvětšovala, všiml si nejdřív, že je to žena, a usoudil, že se jedná o jednu z dělnic. Po chvíli zjistil, že se mýlí. Byla to Annek van Huysenová, patronova dcera.

Byla to statná, až příliš vytáhlá plavovlasá dívka s nešťastnýma očima. Zahlédl ji mnohokrát, jak sleduje dělníky jdoucí z práce nebo se sama potlouká po mýtině, na níž ranč stál. Nebyla vyloženě ošklivá, ale ani atraktivní; k tomuto efektu by bylo její nedospělé a hranaté tělo nutno zakrýt daleko větším kusem oděvu, než byly proužky látky, které kolonisté nosili.

Zastavila se před ním, rozepnula váček u pasu, který zde sloužil místo kapsy, a vytáhla odtud balíček cigaret.

„Našla jsem to támhle o kousek dál. Neztratil jste to?"

Věděl, že dívka lže; od chvíle, kdy mu vstoupila do zorného pole, nesebrala ze země nic. A tenhle druh cigaret kouřili lidé na Zemi a patroni žádný z dělníků by si jej nemohl dovolit. Co má asi za lubem?

Zaznamenal v její tváři dychtivost a zrychlený dech a se zmatkem v duši si uvědomil, že mu chce nepřímo dát dárek. Ale proč?

Wingate neměl pocit, že by byl nějak zvlášť fyzicky pohledný, a ani k tomu neměl důvod. Neuvědomil si však, že se v běžném vzorku ostatních dělníků vyjímá jako bažantí kohout mezi slepicemi. V tuto chvíli si ovšem nemohl nepřiznat, že v něm Annek nalezla zalíbení; neexistovalo jiné vysvětlení pro tu neobratnou historku a dojemný dárek.

V prvním popudu ji chtěl rychle odbýt. Nestál o ni a rozzlobil ho ten vpád do soukromí; navíc si byl matně vědom, že by nějaké bližší kontakty mohly pro něj mít nepříjemné následky, možná být dokonce i nebezpečné. Znamenalo by to porušení místních zvyklostí, a tedy ohrožení celé sociální a ekonomické struktury kolonie. Z pohledu patrona byli dělníci skoro stejně společensky nepřijatelní jako obojživelníci; nějaký užší vztah mezi dělníkem a jednou z žen patronovy domácnosti by mohl snadno probudit starého soudce Lynče.

Ale neměl to srdce být na ni příkrý. Povšiml si němého zbožnění, zářícího jí v očích; aby ji zapudil, potřeboval by tvrdší srdce, než jaké mu bylo dáno. Navíc v jejím chování nebyla ani stopa po koketérii či vyzývavosti. Jednala naivně, až dětinsky prostě. Vzpomněl si na své předsevzetí dělat si kolem sebe přátele. Tady mu někdo přátelství nabízí – bude to nebezpečné přátelství, ale mohlo by se hodit na jeho cestě za svobodou.

Na okamžik se zastyděl, že vůbec může uvažovat o tom, jak mu bude to bezbranné dítě užitečné, ale potlačil ten pocit ujištěním, že jí přece neublíží; navíc, jak tvrdilo staré pořekadlo, není horšího nepřítele než odmítnuté ženy.

„No, možná že ztratil," vyhnul se přímé odpovědi a dodal: „Je to má oblíbená značka."

„Vážně?" opáčila šťastně. „Tak si je vemte."

„Díky. Vykouříš si jednu se mnou? Ne, to bys asi neměla; tatínek by asi nechtěl, abys byla venku tak dlouho."

„Ále, ten má co dělat se svými účty. To jsem si zjistila, než jsem šla ven," řekla bezstarostně a zdálo se, že na svou malou lež pomalu zapomíná. „Ale jen kuřte, já – já to skoro ještě ani nezkusila."

„Možná bys radši pěnovku, jakou kouří tatínek."

Smála se víc, než si jeho ubohý pokus o vtip zasluhoval. Chvíli klábosili; shodli se v tom, že úroda dobře roste, že se počasí zdá být o něco chladnější než minulý týden a že není nad trochu čerstvého vzduchu po večeři.

„Chodíte si takhle o večeři protáhnout nohy vždycky?" zeptala se.

Měl chuť poznamenat, že den strávený v bažinách stačí na protáhnutí nohou víc než dost, ale místo toho jen potvrdil, že chodí.

„Já taky," vyhrkla. „Dost často až k věži vodárny."

Pohlédl na ni. „Ano? Budu to mít na paměti." Signál večerní kontroly počtů mu poskytl vítanou záminku k odchodu. Ještě tak tři minuty, pomyslel si, a musel bych si s ní smluvit schůzku.

NÁSLEDUJÍCÍHO DNE WINGATE SHLEDAL, že je zařazen na celodenní práci do bažin; včerejší zásoba plodin byla už vyloupána. „Krokouš" si s cákáním razil cestu po dlouhém okruhu, plném zajížděk a úhybných manévrů, aby na každé z dozorčích stanic zanechal jednoho či více pozemšťanů. Ve voze už seděli jenom čtyři, Wingate, Hartley, Poháněč a řidič Jimmie zvaný Krokodýlák, když dal Poháněč povel k zastavení. Jakmile se tak stalo, všude kolem se z vody vynořily ploché hlavy s korálkovýma očima – obojživelní domorodci. „Tak, Hartley," zavelel Poháněč, „tohle je tvoje místo. Přes palubu."

Hartley se rozhlédl. „Ale kde mám loďku?" Rančeři při práci používali malou duralovou loďku s plochým dnem, do níž shromažďovali úrodu. V krokodýlovi už žádná nezbyla.

„Nebudeš ji potřebovat. Budeš tohle pole čistit pro sázení."

„Okej. Ale i tak – nikoho tu nevidím, a pevnou zemi taky ne." Loďka měla dvojí účel; pokud člověk pracoval mimo dosah jiných pozemšťanů a pevné země, sloužila loďka i jako záchranný člun pro případ nouze.

Pokud se krokodýl, který pro něj měl přijet, porouchal nebo pokud si z jakéhokoli jiného důvodu potřeboval sednout nebo lehnout, mohl tak udělat na loďce. Staří dělníci vyprávěli hrůzné historky o lidech, kteří stáli v osmnácti palcích vody čtyřiadvacet, osmačtyřicet, nebo dokonce dvaasedmdesát hodin – a pak se ve vodě sahající sotva po kolena utopili, protože jim z čiré únavy klesla hlava.

„Suchá zem je támhle." Poháněč mávl rukou někam směrem k remízku stromů, vzdálených dobře čtvrt míle.

„Možná jo," opáčil Hartley klidně. „Pojeďme se tam podívat." Vrhl pohled na Jimmieho a ten se otočil k Poháněči pro instrukce.

„Zatracená práce! Nehádej se se mnou! Vypadni z lodi!"

„Ne," zavrtěl hlavou Hartley, „dokud neuvidím něco lepšího než dvě stopy slizu, ve kterých se dá nanejvýš sedět na bobku."

Maličcí domorodci sledovali hádku s živým zájmem. Mlaskali a šišlali si mezi sebou svým vlastním jazykem; ti, kteří uměli trochu anglicky, zřejmě předávali tyto vzrušující, byť nepochybně zkreslené informace svým méně vzdělaným bratřím. Poháněče, už tak dost rozzuřeného, to zjevně vytočilo ještě víc.

„Tak naposledy – vypadni z lodi!"

„Naposledy? Výborně," pochválil si Hartley a pohodlně se uvelebil na podlaze. „Jsem rád, že už toho necháme a popojedem."

Wingate seděl za Poháněčem a ušetřil tak Pytlíkovi Hartleymu jeden nepříjemný zásah, protože rozmáchnutého Poháněče chytil za paži. Hartley se vzápětí přidal a všichni tři se pár sekund váleli po dně stroje.

Hartley se protivníkovi usadil na prsou, zatímco Wingate mu vypáčil ze zaťaté pravičky obušek s olověnou hlavicí.

„Sem rád, že ses vo to postaral, Humpe," poděkoval Hartley, „jinak sem teď potřeboval pořádnej vobklad."

„Jo, to asi jo," odpověděl Wingate a zahodil zbraň co nejdál do bažiny. Několik z obojživelníků tím směrem vyrazilo. „Řekl bych, že už ho můžeš pustit."

Poháněč jim neřekl ani slovo. Oprášil se zamračeně se otočil na Jimmieho, který celou dobu seděl tiše u řízení. „Proč jsi mi ksakru nešel na pomoc?"

„Myslel jsem, že o sebe postaráte sám, šéfe," odtušil řidič nezávazně.

Wingate a Hartley dokončili směnu jako pomocníci u svých kolegů, kteří již stáli na svých místech. Poháněč je ignoroval, s výjimkou stručných pokynů, nezbytných k zaujetí stanoviště. Když se však v táboře myli před večeří, zastihla je zpráva, že se mají hlásit ve Velkém domě.

Byli uvedeni do patronovy kanceláře. Poháněč už tam seděl s vítězným úšklebkem v tváři, zatímco van Huysen se tvářil jako bouřkový mrak.

„Co to o vás dvou slyším?" vybuchl rančer, jakmile překročili práh. „Odmítáte práci. Dovolujete si na mého předáka. Přisámbůh, já vám ukážu!"

„Okamžik patrone van Huysene," ozval se tiše Wingate, který se náhle octl v důvěrně známé roli člověka stojícího před soudem. „Nikdo neodmítl splnit svou povinnost. Hartley pouze protestoval proti nebezpečnému úkolu bez rozumného bezpečnostního zajištění. Co se týče toho násilí, váš předák nás napadl; jednali jsme pouze a jenom v sebeobraně a vzdorovali mu jen tak dlouho, než jsme jej odzbrojili."

Poháněč se naklonil k patronovu uchu a cosi mu do něj šeptal. Van Huysen se zatvářil ještě rozzlobeněji než předtím. „A udělali jste to před očima domorodců. Domorodců! Znáte koloniální zákon? Za tohle bych vás mohl poslat do dolů."

„Ne," zavrtěl hlavou Wingate, „to váš předák se provinil před domorodci. Naše jednání bylo čistě pasivní a obranné, a to jen po dobu…"

„Odmlouvat mému předákovi, tomu říkáte pasivní a obranné chování? A teď mě poslouchejte. Vaším úkolem je pracovat. Úkolem mého předáka je říct vám, kde a jak pracovat máte. Není tak hloupý; aby mrhal mými penězi, které jsem za vás dal. On, a ne vy, dokáže posoudit, která práce je nebezpečná a která ne." Poháněč mu znovu cosi pošeptal. Van Huysen zavrtěl hlavou. Poháněč zřejmě trval na svém, ale patron jej gestem zarazil a obrátil se zpět k čekající dvojici.

„Tak podívejte – jednou člověk může uklouznout, ale příště už vám to neprojde. Dneska jste bez večeře a bez rhira. Zítra uvidíme, jak se budete chovat."

„Ale patrone…"

„To je všechno. Vraťte se na ubikace."

Jak se Wingate po zhasnutí světel škrábal na pryčnu, zjistil, že mu kdosi strčil pod pokrývku tabulku jídla. Vděčně ji potmě žvýkal a přemýšlel, kdo je tím dobrodincem. Jídlo utišilo protesty Jeho žaludku, ale bez rhira nemohl usnout. Ležel tam, zíral do tíživé tmy noclehárny, naslouchal těm protivným zvukům, které spící muži vydávají, a přemýšlel, jak na tom je. Až dosud to bylo dost mizerné, ale dalo se to ještě snášet. Teď, a tím si byl zcela jist, se jeho život změní v peklo, o to se pomstychtivý dozorce postará. Podle toho, co tu dosud viděl a co slyšet od pamětníků, ochotně věřil, že venušské peklo hladce překoná svůj biblický protějšek.

Trápil se se svými problémy dobrou hodinu, když se jej dotkla čísi ruka. „Humpe! Humpe!" zaslechl šepot. „Pojď ven. Něco se bude dít." Byl to Jimmie.

Opatrně prokličkoval mezi palandami a vyklouzl ze dveří vzápětí po Jimmiem. Hartley už tam na ně čekal a s ním i čtvrtá postava.

Byla to Annek van Huysenová. Napadlo ho, jak se asi dokázala dostat do uzavřeného tábora. Oči měla oteklé, jako by nedávno plakala.

Jimmie se hned ujal řeči, tichým, opatrným hlasem. „Tohle děcko mi přišlo říct, že vás mám zítra odvézt do Adonisu."

„Proč?"

„To ona neví. Ale bojí se, že by vás prodali na jih. Nepřipadá mi to moc pravděpodobné; náš šéf ještě nikdy nikoho na jih neprodal – ale taky si ještě nikdo nedovolil na jeho předáka. Nevím."

Promarnili několik minut neplodnou diskusí a potom, po chvíli bezradného mlčení, se Wingate zeptal Jimmieho: „Nevíš, kde mají klíče od krokouše?"

„Ne. Na co chceš…"

„Já vám je seženu," nabídla se Annek dychtivě.

„Přece nemůžeš řídit krokouše."

„Pozoruju tě při řízení už celé týdny."

„No, snad ano," pokračoval Jimmie ve svých protestech, „řekněme, že to zvládneš. Ale po deseti mílích se ztratíš v bažinách. Pokud tě nechytí, umřeš hlady."

Wingate pokrčil rameny. „Nenechám se prodat na Jih."

„Ani já," přidal se Hartley.

„Počkejte chviličku."

„Já vážně nevím, proč by…"

„Počkejte chviličku," utrhl se Jimmie podrážděně. „Nevidíte, že se pokouším přemýšlet?"

Zbylá trojice mlčky čekala několik dlouhých chvil. Konečně se Jimmie ozval. „Okej. Děvče, měla bys jít radši kousek stranou a nechat nás promluvit o samotě. Čím míň toho budeš vědět, tím líp pro tebe."

Annek se zatvářila ublíženě, ale beze slova poslechla a vzdálila se z doslechu. Tři muži se několik minut radili. Nakonec na ni Wingate mávl, ať se zase vrátí.

„To je všechno, Annek," řekl jí: „Díky moc za všechno, cos pro nás udělala. Vymysleli jsme, jak z toho ven." Zarazil se a po chvilce rozpačitého mlčení neobratně dodal:

„No, tak dobrou noc."

Zvedla k němu hlavu.

Wingate nevěděl, co má dělat. Po chvilce ji odvedl za roh ubikací a popřál jí dobrou noc znovu. Rychle se vrátil a tvářil se trochu provinile. Všichni zase zmizeli v budově.

Ani patronovi van Huysenovi se neusínalo nejlíp. Jen nerad nutil své lidi ke kázni. Sakra, copak nemohou dát všichni pokoj a chovat se slušně? Jako všichni dnešní rančeři i on má dost jiných starostí. Když prodal úrodu na trhu v Adonisu, vydělal méně, než kolik do té úrody vložil – přinejmenším poté, co zaplatil úroky.

Dnes večer se trápil s účty v naději, že to pak bude moci pustit z hlavy – zjistil však, že se na ta čísla nedokáže soustředit. A ještě do toho ten Wingate… koupil ho spíš proto, aby se nedostal do ruky tomu otrokáři Rigsbeemu, než že by jej skutečně potřeboval. Přestože jeho předák pořád naříká, že má málo pracovních sil, investoval už do lidí až příliš mnoho. Buď bude muset pár dělníků prodat, nebo požádá banku, aby mu znovu počkala s hypotékou.

Vydržovat dělníky dneska stojí víc, než kolik vynesou. Ten typ pracantů, který zde pamatuje ze svého dětství, už na Venuši nechodí. Znovu se sklonil nad účetními knihami. Pokud se nákupní ceny trochu zvednou, vzroste hodnota ranče a banka by mu mohla dát lepší podmínky než loni. Snad to vyjde.

Z černých úvah ho vyrušila návštěva jeho dcery. Annek viděl vždycky rád, ale tentokrát ho tím, co řekla, co z ní nakonec vypadlo, jen rozzuřila. Annek, s plnou hlavou vlastních myšlenek, nemohla ani tušit, jak bolestně svého otce zranila.

Tím se ale vyřešil celý problém, alespoň co se Wingatea týkalo. Zbaví se toho chlapa. Van Huysen nařídil dceři, aby šla do postele, a to tak drsně, jako ještě nikdy ne.

Ovšemže je to především jeho chyba, říkal si, když sám uléhal na lůžko. Ranč na Venuši není místo, kde by měla vyrůstat dcera bez matky. Jeho Annekchen je už skoro dospělá; kde v těchto pustinách najde manžela? A co bude dělat, pokud by on, její otec, zemřel? Sama to ještě neví, chuděrka, ale nezbylo by jí nic, dočista nic, dokonce ani lístek na Zem. Ne, jeho Annek se nestane vrouw nějakého dělníka – alespoň dokud bude jeho staré unavené tělo dýchat.

No, Wingate bude muset odejít a ten druhý, kterému říkají Pytlík, taky. Ale na Jih je neprodá. Ne, něco takového ještě nikomu ze svých lidí neudělal. S nechutí pomyslel na velké, fabrikám podobné plantáže pár set mil od pólu, kde je teplota vždycky o dvacet třicet stupňů Fahrenheita vyšší než v jeho bažinách a úmrtnost dělníků je tam standardní položkou ztrát. Ne, odveze je a prodá zpět na umisťovací stanici; co se s nimi stane potom při aukci, do toho už mu nic není. Ale neprodá je přímo na Jih.

To ho přivedlo na určitý nápad; chvíli počítal a dospěl k závěru, že pokud za ty dvě téměř nové pracovní smlouvy dostane dost peněz, mohl by koupit Annek lístek na cestu na Zem. Byl si jistý, že se jeho sestra o ni postará, opravdu jistý – i když se s ním hádala kvůli jeho sňatku s Annekinou matkou. Čas od času jí snad bude moci poslat trochu peněz. Možná se na Zemi naučí dost, aby mohla pracovat jako sekretářka nebo v nějaké jiné slušné profesi, které tam dnes ženy zastávají.

Ale jaké to bude na ranči bez Annekchen?

Byl natolik ponořen do svých problémů, že ani nezaznamenal, jak jeho dcera vyklouzla ze svého pokoje a vyšla ven.

Wingate a Hartley se ráno snažili předstírat překvapení, že nejdou na směnu s ostatními. Jimmie dostal příkaz, aby se hlásil ve Velkém domě, a o pár minut později jej zahlédli, jak vyjíždí z přístřešku s velkým Remingtonem. Naložil je a pak zacouval k Velkému domu a čekal na patrona. Zakrátko vyšel ven van Huysen a vyšplhal se do své kabiny, aniž na kohokoli promluvil.

Krokodýl vyrazil směrem k Adonisu, prodíraje se vpřed rovnoměrnou rychlostí deseti mil v hodině. Wingate a Hartley spolu tlumeně rozmlouvali, čekali a přemítali, jak to celé dopadne. Po nekonečně dlouhé době se krokouš zastavil. Okénko kabiny se rozlétlo. „Co se děje?“ houkl van Huysen. „Zlobí motor?“

Jimmie se zazubil. „Nezlobí – ale vypnul jsem ho.“

„Proč?“

„Radši vylezte ven a pojďte se podívat.“

„To teda hergot půjdu!“ Okénko se zabouchlo a záhy již van Huysen protlačoval mohutné tělo úzkým vchodem. „Tak co má znamenat tohle divadlo?“

„Radši vylezte ven a jděte pěšky, patrone. Tady je konečná.“

Van Huysena zřejmě nenapadla vhodná odpověď, ale jeho výraz hovořil dostatečně jasně.

„Já to myslím vážně,“ pokračoval Jimmie. „Pro vás tady cesta končí. Držel jsem se celou dobu pevné půdy, takže se budete moci vrátit po svých. Nebude pro vás problém držet se stopy, kterou za sebou vůz zanechal. I přes to břicho byste měl být za tři čtyři hodiny doma.“

Patron přejel očima ze Jimmieho na zbylou dvojici. Wingate a Hartley se maličko nahrbili a opětovali jeho nepřátelský pohled. „Radši už běž, tlusťochu,“ ozval se Hartley tiše, „než poletíš po hlavě.“

Van Huysen se přitiskl k zábradlí krokodýla a sevřel jej rukama. „Nepůjdu. Je to můj krokouš,“ řekl odhodlaně.

Hartley si plivl do dlaní. „Okej, Humpe. Řekl si o to…“

„Počkej.“ Wingate se otočil přímo k van Huysenovi. „Podívejte, patrone, nechceme používat násilí, pokud to opravdu nebude nutné. Ale jsme na vás tři a jsme odhodlaní ke všemu. Radši vystupte po dobrém.“

Po tváři nejstaršího z mužů se řinul pot, který šel jen zčásti přičíst dusnému vedru. Hruď se mu nadmula a zdálo se, že se postaví na odpor. Pak se v něm ale cosi zlomilo. Svěsil ramena a vzdorné rysy tváře ustoupily unavené rezignaci. Byl na něj žalostný pohled.

O okamžik později tiše přelezl přes okraj a apaticky zůstal stát s podlomenými koleny, po kotníky v bahně.

Jakmile jim jejich bývalý patron zmizel z dohledu, otočil Jimmie krokodýla jiným směrem. „Myslíš, že to zvládne?“ zeptat se Wingate.

„Kdo?“ opáčil Jimmie. „Van Huysen? Nojo, jasně, zvládne to – nejspíš.“ Měl teď plné ruce práce s řízením; krokouš zdolal strmé klesání a šplouchl do vody. Během několika minut ustoupily porosty slatin otevřené vodní hladině. Wingate zjistil, že se nacházejí na rozlehlém jezeře, jehož protější břeh se ztrácel v mlze. Jimmie určil pomocí kompasu kurs.

PROTĚJŠÍ BŘEH VŠAK NEBYL VÍC NEŽ JEN ÚZKÝ PÁS suché země; kousek za ním se skrýval bažinatý a pomalu tekoucí proud odvádějící vodu z jezera. Jimmie jej kousek sledoval, záhy však vypnul motor a nejistě prohlásil: „Tohle by mělo být ono.“ Zalovil pod plachtou, poskládanou v rohu prázdného nákladního prostoru, a vytáhl široké ploché pádlo. Přistoupil k zábradlí, vyklonil se a několikrát pádlem hlasitě plácl do vody: „Plesk… plesk… plesk… plesk!“

Čekal.

Kousek od boku stroje zčeřila hladinu plochá hlava obojživelníka a chvíli si Jimmieho prohlížela jasnýma, veselýma očima. „Ahoj,“ pozdravil Jimmie.

Tvor odpověděl ve svém jazyce. Jimmie promluvil stejně, namáhaje ústa aby co nejvěrněji reprodukoval mlaskavé a nezřetelné slabiky. Domorodec naslouchal a pak opět zajel pod vodu.

Vrátil – nebo spíš vrátila se – za pár minut a přiváděla s sebou novou družku. „Thigarek?“ ptala se s nadějí v hlase.

„Thigarek, až se tam dostaneme, děvenko,“ slíbil Jimmie. „Pojď… vylez si na palubu.“ Natáhl k ní ruku a domorodka se vděčně vyškrábala do stroje. Usadila své člověku nepodobné, a přece zvláštním způsobem ladné tělíčko u zábradlí vedle sedadla řidiče. Jimmie vyrazil vpřed.

Jak dlouho jeli, vedeni maličkým lodivodem, Wingate nevěděl, protože chronometr na palubní desce nefungoval, ale žaludek mu hlásil, že jsou na cestě už dost dlouho. Chvíli hledal v kabině a našel železnou dávku potravin, o kterou se rozdělil s Hartleyem a Jimmiem. Nabídl trochu i domorodce, ale ta si jen přičichla a odvrátila se.

Zakrátko se ozval ostrý syčivý zvuk a deset yardů před nimi se z vody zvedl sloup páry. Jimmie ihned zastavil. „Přestaňte střílet!“ zvolal. „Nechceme vám ublížit.“

„Kdo jste?“ ozval se odkudsi hlas.

„Přátelé – pocestní.“

„Vylezte tak, abychom vás viděli.“

„Okej.“

Domorodka šťouchla Jimmieho do žeber. „Thigarek,“ prohlásila s jistotou.

„Cože? Jo, jasně.“ Skládal jí do náruče jeden balíček tabáku za druhým, než se to domorodce zdálo dost, a přidal ještě jeden navíc. Vytáhla z kapsy na levé tváři kus liány, svázala svou odměnu do jednoho balíku a sklouzla zpět do vody. Záhy už plavala pryč, držíc svou kořist vysoko nad hlavou.

„Pohněte sebou a ukažte se!“

„Už jdeme!" Vylezli do vody, sahající jim až po pás a s rukama nad hlavou vykročili směrem, odkud zazníval hlas. Z úkrytu se vynořili čtyři muži a pátravě si je prohlíželi; zbraně měli skloněné, ale stále v pohotovosti. Jejich vůdce jim prohledal váčky u pasu a poslal jednoho ze svých lidí, aby obhlédl krokodýla.

„Hlídáte opravdu ostražitě,“ poznamenal Wingate.

Vůdce skupiny na něj upřel oči. „Ano,“ odpověděl, „i ne. Domorodci nám řekli, že sem jedete. Jsou to ti nejlepší hlídací psi, jaké kdy vesmír stvořil.“

Vydali se znovu na cestu, ale tentokrát k řízení zasedl jeden z nově příchozích. Jejích strážci se nechovali nepřátelsky, ale dvakrát sdílní také nebyli. „Počkejte, až se setkáte s Guvernérem,“ zněla pokaždé odpověď.

Jejich cílem, jak se ukázalo, byl široký pás mírně vyvýšené půdy. Wingate užasl nad množstvím budov a hustotou osídlení. „Jak dokážou proboha takové místo utajit?“ zeptal se Jimmieho.

„Kdyby byl takový Texas neustále v mlze a měl tolik obyvatel jako nejzapadlejší díra v Illinois, taky bys v něm ledacos schoval.“

„Ale neukáže se to na mapách?“

„Jak dobře si myslíš, že je Venuše zmapovaná?“

Podle těch několika slov, které Wingate až dosud s Jimmiem na toto téma prohodil, zde neočekával víc než jen malý tábor, kde se v neprostupných křovinách skrývají uprchlí dělníci a vytloukají nejistou obživu z krajiny kolem. To, co zde nalezl, však byla kvetoucí, kulturní a dobře organizovaná společnost včetně vlády. Pravda, byla to hrubá kultura poslední výspy civilizace a jen prostá vláda s několika málo zákony a nepsanou ústavou, ale ustálený systém zvyků zde fungoval dobře a ti, kdo zákon hrubě porušili,

byli potrestáni – a nikoli nespravedlivěji než kdekoli jinde.

Humphreyho Wingatea udivilo, že uprchlí otroci, tedy spodina na Zemi, dokázali vybudovat tak funkční společnost. Stejně tak udivovalo jeho předky, jak vyspělou civilizaci dokázali v Austrálii vyvinout deportovaní zločinci z Botany Bay. Fenomén Botany Bay ovšem Wingatea neudivoval; Botany Bay byla historie a ta už nikoho neudiví – poté, co se stane historií.

Úspěšnost kolonie začal chápat poté, co se trochu blíže seznámil s Guvernérem, jenž byl zároveň nejvyšším vojenským velitelem a vedoucím představitelem nižší a střední soudní instance. (Členové nejvyšší instance byli voleni celou komunitou, kteroužto proceduru považoval Wingate za nevýslovně lajdáckou – zdálo se však, že je s ní komunita vcelku spokojena.) Jako soudce vynášel Guvernér i rozhodnutí, očividně pohrdaje důkazním řízením a právnickou teorií, což Wingateovi připomnělo příběhy, které slýchával o legendárním soudci Beanovi a „právu západně od Pecosu“ – ale lidem se to zřejmě líbilo.

Značnou část incidentů; vyžadujících Guvernérovo rozhodnutí, zavinil nedostatek žen (kterých zde bylo třikrát méně než mužů). Tato situace, jak si byl Wingate nucen přiznat, opravdu nebyla vhodná pro řešení v tradičním systému zvykového práva. Obdivoval tedy bystrý úsudek a znalost lidské povahy, s jejichž pomocí řešil Guvernér rozbouřené lidské vášně a navrhoval řešení, schůdné pro obě znesvářené strany. Člověk, který si s takovými věcmi dokázal poradit, nepotřeboval právnické vzdělání.

Guvernér byl do svého úřadu volen a jako poradní orgán mu sloužila rovněž volená rada. Podle Wingateova soukromého názoru by se tento člověk dokázal vyšvihnout na špici v jakékoli společnosti. Měl v sobě nevyčerpatelné zdroje energie, velkou vůli k životu, burácivý smích, který bylo často slyšet – a také odvahu a schopnost vynášet rozhodnutí. Byl prostě přirozený.

Tři uprchlíci dostali čtrnáct dní času, aby se zorientovali v komunitě a nalezli práci, v níž by mohli být soběstační a užiteční ostatním. Jimmie zůstal u svého krokouše, který sice byl zkonfiskován ve prospěch komunity, ale stále potřeboval řidiče. By1i tu i jiní řidiči, kteří by o takovou práci dost možná stáli, ale zdejší zásady říkaly, že ten, kdo majetek do společnosti přinesl, má také právo s ním pracovat – pokud o to stojí. Hartley našel své místo v polích, kde dělal povětšinou tutéž práci jako u van Huysena. Svěřil se Wingateovi, že sice pracuje mnohem tvrději než dřív, přesto ho však práce víc těší, protože má volnější pracovní podmínky.

Wingate rozhodně netoužil vrátit se k práci v zemědělství. Neměl pro to žádné racionální ospravedlnění – prostě tu práci neměl rád. Nakonec mu pomohly jeho zkušenosti s rádiem. Komunita měla na koleni sestrojený, nepříliš výkonný rádiopřístroj, u něhož se držely nepřetržité směny.

Naslouchali nestále, ale jen zřídka vysílali – s ohledem na riziko odhalení. Předchozí tábory uprchlých otroků byly zlikvidovány policií právě kvůli bezstarostnosti, s jakou používaly vysílačku. Zde se vysílalo jen v případech velmi naléhavých.

Rádio však potřebovali. Pomocí ústního podání domorodců se jim dařilo udržovat jakýs takýs kontakt s ostatními uprchlickými tábory, s nimiž byli sdruženi ve volnou konfederaci; toto spojení ovšem nefungovalo příliš rychle a veškeré zprávy s výjimkou těch nejjednodušších byly zkomoleny k nepoznání.

Jakmile komunita zjistila, že má Wingate odpovídající technické předpoklady pro práci s rádiem, byl k němu přidělen. Předchozí operátor se ztratil v buši. Jeho kolegou byl milý starý podivín známý jako Doktor, který sice dokázal naslouchat, co šumí éterem, ale o údržbě a opravách přístroje nevěděl zhola nic.

Wingate se vrhl do práce; bylo zapotřebí provést generální opravu zastaralé radiostanice. Problémy s nedostatkem materiálu a nářadí, skutečnost, že si prostě „musel nějak poradit“, mu dopřály takový pocit blažené seberealizace, jaký nezakusil už od svých dětských let. Neměl však čas si ho vychutnat.

Lámal si totiž hlavu s bezpečností rádiového provozu. Vodítko mu poskytla jedna myšlenka, pocházející z pionýrských dob vysílání. Jejich stávající přístroj, stejně jako všechny ostatní; komunikoval na principu frekvenční modulace. Kdesi však zahlédl schéma naprosto zastaralého typu vysílačky, modulátoru amplitudového. Nebyl skutečným expertem na radiotechniku a neměl ani příliš z čeho stavět, nakonec však vyrobil okruh, který, jak doufal, osciluje tímto způsobem a který bude moci propojit s vlastním rádiem.

Požádal Guvernéra o povolení, aby takové zařízení mohl sestavit. „Proč by ne? Proč by ne?“

zaburácel Guvernér. „Nemám ani ponětí, o čem to, synu, mluvíš, ale pokud máš dojem, že bys dokázal postavit vysílačku, kterou společnost nezaměří, pusť se do toho. Na to se mě nemusíš ptát: to je tvůj kšeft."

„Budu ale muset na čas vyřadit stanici z provozu."

„Proč by ne?"

Ten úkol v sobě skrýval více problémů, než očekával – zvládl je však s pomocí Doktora, sice neobratnou, zato ale ochotnou. První zapojení skončilo nezdarem; čtyřicátý třetí pokus o pět týdnů později však fungoval. Doktor, stojící o několik mil dál v buši, hlásil, že vysílání slyší malým přijímačem, který k tomuto účelu zhotovili, zatímco Wingate na konvenčním přijímači, umístěném hned vedle vysílačky, nezachytil vůbec nic.

A mezi vší tou prací pracoval na své knize.

Proč vlastně knihu píše, to by vám vysvětlit nedokázal. Dole na Zemi by jeho dílo asi nazvali politickým pamfletem, brojícím proti koloniálnímu systému. Zde o pravdivosti svých vývodů nemusel nikoho přesvědčovat, ale ve veřejné čtení před naplněným sálem také doufat nemohl. Jeho domovem dnes byla Venuše. Věděl, že se už nikdy nebude moci vrátit; jediná cesta zpět vedla přes Adonis a tam na něj čekaly zatykače za porušení poloviny zákonů celého trestního zákoníku: porušení smlouvy, únos, krádež, zběhnutí, příprava spiknutí, podvracení vlády. Pokud by se někdy dostal do rukou policie, strčili by ho nepochybně do vězení, zamkli za ním dveře a zahodili klíč.

Přesto však kniha vznikala dál; ne z nějaké touhy po jejím publikování – spíš jen z podvědomé potřeby uspořádat si myšlenky. Hodnoty a měřítka hodnot, podle nichž svého času žil, byly převráceny naruby a v zájmu svého duševního zdraví si musel vytvořit nové. Pro Wingateovu spořádanou, i když trochu suchopárnou mysl bylo jen přirozené, že se rozhodl uspořádat své závěry a důvody písemnou formou.

Trochu ostýchavě nabídl rukopis Doktorovi. Již před nějakou dobou zjistil, že ta přezdívka má svůj počátek v původním povolání jeho pomocníka: Doktor byl na Zemi profesorem ekonomiky a filosofie na jedné z menších universit. Dokonce mu poskytl i částečné vysvětlení svého pobytu na Venuši. „Byla to drobná záležitost týkající se jedné z mých studentek," svěřil se. „Má žena to ovšem nesla nelibě a stejně tak školní rada, která už dávno považovala mé názory za trochu moc radikální."

„A byly?"

„Nebesa, to ne! Byl jsem skalní konzervativec. Měl jsem však poněkud nešťastný sklon vyjadřovat konzervativní zásady jazykem spíše realistickým než alegorickým."

„Předpokládám, že teď už radikální jsi."

Doktor lehce nadzvedl obočí. „Vůbec ne. Radikální a konzervativní jsou vyjádřením emočního postoje, nikoli sociologického stanoviska."

Vzal si od Wingatea rukopis, přečetl jej a bez komentáře vrátil. Wingate však naléhal, aby mu řekl svůj názor. „No, hochu, když na tom trváš…"

„Trvám."

„… řekl bych, že jsi upadl do nejběžnějšího omylu, který se v pojednáních o sociálních a ekonomických otázkách objevuje – do takzvané ďábelské teorie."

„Co to je?"

„Prostě jsi věci, které pramení z hlouposti lidí, posoudil jako výsledek jejich zlého úmyslu. Koloniální otrokářství není ničím novým; je to jen nevyhnutelný důsledek imperiální expanze, automatický důsledek zastaralé finanční struktury…"

„Na roli, kterou v tom hrají banky, jsem ve své knize poukázal."

„Ne, ne, ne! Ty si myslíš, že bankéři jsou ničemové. Nejsou. A nejsou jimi ani úředníci společnosti, patroni ani vládnoucí třídy na Zemi. Lidé jsou do toho, co dělají, tlačeni nezbytností, a pro své činy si potom vymýšlejí racionální vysvětlení. Dokonce za tím nevězí ani chamtivost. Otrokářství je ekonomicky nezdravé, neproduktivní, ale lidé se k tomu systému uchýlí pokaždé, když je k tomu dotlačí okolnosti. Jiný finanční systém by to snad vyřešil – ale to už jsme někde jinde."

„Já si ale pořád myslím, že příčina tkví v lidské chamtivosti," oponoval Wingate tvrdohlavě.

„Chamtivosti ne – jen v pouhé hlouposti. Nemohu to dokázat, ale časem na to přijdeš sám."

PO ÚSPĚCHU „TICHÉHO RÁDIA“ vyslal Guvernér Wingatea na dlouhou okružní cestu po ostatních táborech, aby i v nich sestrojil nové zařízení a naučil s ním zacházet jejich obyvatele. Wingate tak strávil čtyři týdny tvrdou, ale na duchu hřející prací a vrátil se zpět s dobrým pocitem, že udělal pro boj svobodných lidí proti útlaku víc, než by dokázal se zbraní v ruce.

Vrátil se a zjistil, že tam na něj čeká Sam Houston Jones.

Wingate se dal do běhu. „Same!“ křičel. „Same! Same!“ Sevřel mu dlaň, plácal ho po zádech a ječel na něj nadávky, které citliví muži metají, když chtějí zakryt své pohnutí. „Same, ty starý mizero! Kdy jsi přijel? A jak se ti podařilo utéct? A jak jsi se ksakru dokázal protlouct od jižního pólu až sem? Převezli tě sem snad předtím, než jsi utekl?“

„Nazdárek, Humpe,“ opáčil Sam. „Jedno po druhém, a ne tak rychle.“

Ale Wingate už chrlil slova dál. „Páni, to jsem rád, že zas jednou vidím ten tvůj šerednej ksicht, kamaráde. A jsem rád, že jsi tady – tady je to skvělé. Jsme ten nejrozvinutější státeček v celé federaci. Bude se ti u nás líbit. Je tu spousta…“

„A co tu děláš ty?“ zeptal se Jones a prohlížel si jej od hlavy až k patě. „Prezidenta místní obchodní komory?“

Wingate na něj vytřeštil oči a pak se rozesmál. „Už mi to došlo. Ale vážně, bude se ti tu líbit. Jistě, na Zemi jsi měl větší komfort – ale to už je dávno za námi. Nemá smysl brečet nad rozlitým mlékem, co?“

„Zadrž. Nechápeš, Humpe. Nejsem uprchlý otrok. Jsem tu, abych tě odvezl zpět.“

Wingate otevřel ústa, zavřel je a zase je otevřel. „Ale Same,“ namítl, „to je přece nemožné. To nedokážeš.“

„Myslím, že dokážu.“

„Ne. Pro mne není cesta zpátky. Pokud bych se vrátil, postavili by mě před soud a odsoudili na hezkých pár roků. I kdybych se před nimi vrhl na kolena a škemral o milost, i kdybych vyvázl s lehkým trestem, vylezl bych tak za dvacet let. Ne, Same, to je nemožné. Nevíš, z čeho všeho jsem obviněn.“

„Myslíš? Stálo mě to docela dost peněz, než jsem to urovnal.“

„Cože?“

„Vím, jak jsi utíkal. Vím, že jsi ukradl krokodýla a unesl svého patrona a vzal s sebou další dva dělníky. Stálo mě spoustu přemlouvání a zelených papírků, než jsem to dal do pořádku. Propána, Humpe – proč jsi neprovedl něco menšího – třeba nějakou vraždu, znásilnění nebo přepadení pošty?“

„Víš, Same, neudělal jsem žádnou z těch věcí proto, abych ti nadělal potíže. Už jsem nepočítal s tím, že mi pomůžeš. Byl jsem odkázán sám na sebe. Těch peněz je mi moc líto.“

„Zapomeň na to. Peníze pro mě nejsou problém. Těch mám jako šlupek a ty to víš. Mé peníze jsou výsledkem pečlivé práce při výběru rodičů. Jen jsem si z tebe kapánek vystřelil, a pak se mi to vymklo z ruky.“

„Okej. To mě mrzí.“ Wingateův úsměv byl trochu křečovitý. Nikdo není rád, když je odkázán na velkorysost někoho jiného. „Ale pověz mi tedy, co se vlastně stalo. Pořád tápu.“

„Prima.“ Jones nebyl oddělením od Wingatea překvapen a zneklidněn o nic méně než jeho přítel. Nemohl však nic dělat, dokud mu nepřišla pomoc ze Země. Strávil mnoho týdnů jako kovodělník na jižním pólu; celou dobu čekal a lámal si hlavu, proč sestra neodpovídá na žádost o pomoc. Poslal jí několik dopisů, aby dodal váhy prvnímu radiogramu – dopisy byly teď jediným způsobem komunikace, který si mohl dovolit – ale dny ubíhaly a odpověď nepřicházela.

Když však přišla, vše se vyjasnilo. Jeho radiogram sestra neobdržela hned, protože i ona byla na palubě Večernice – v kabině první třídy a podle svého zvyku zapsaná v seznamu pasažérů pod svým dívčím jménem. „To je náš rodinný zvyk; tak se vyhýbáme nežádoucí publicitě,“ vysvětlil Jones. „Kdybych ten radiogram poslal přece jenom rodinným právníkům nebo kdyby hospodář zahlédl v seznamu její jméno, dostala by se k nám ještě ten první den.“

Zpráva k ní nepronikla ani na Venuši, protože přímému spojení mezi touto planetou a Zemí bránilo Slunce. Po šedesát pozemských dní nefungovalo rádiové spojení. Zpráva tedy odpočívala, neotevřená, v rodinné firmě, dokud ona nebyla k dosažení.

Jakmile ji obdržela, rozpoutala malé tornádo. Jones byl uvolněn, jeho závazky zaplaceny a na jeho

jméno složena slušná suma, splatná ve zdejší bance – to vše během dvaceti čtyř hodin. „A bylo to," skončil Jones, „jediná nepříjemnost, kterou mám ještě před sebou, bude vysvětlit své starší a moudřejší sestře, jak jsem se do té bryndy dostal. Utrhne mi uši."

Potom si Jones najal raketu k severnímu pólu a ihned narazil na Wingateovu stopu. „Kdybys to byl vydržel ještě den, byl jsem tam. Potkali jsme vašeho patrona asi míli od jeho vrat."

„Tak to ten starý lump přece jenom zvládl. To rád slyším."

„Měl jsi štěstí. Kdyby to byl nezvládl, už bych tě z toho nevysekal. Měl toho docela dost; srdce to nemuselo vydržet. Víš vůbec, že opuštění v divočině je jedním z nejtěžších zločinů na téhle planetě – a se zaručeným trestem smrti v případě, že oběť zemře?"

Wíngate přikývl. „Jo, vím. Nikdy jsem ovšem neslyšel že by nějakého patrona za to poslali do plynu, když byl obětí jeho dělník. Ale to není podstatné. Pokračuj."

„V každém případě byl dost rozzuřený. Nedivím se mu, i když chápu i tebe. Nikdo nechce být prodán na Jih a předpokládám, že právě to jsi očekával. Takže jsem mu zaplatil jeho krokouše a za tvou smlouvu – jestli ti to ještě nedošlo, stojí před tebou tvůj nový pán! – a vyplatil jsem i tvé dva kamarády. Ale pořád ještě nebyl spokojený. Nakonec jsem do něj ještě musel vrazit lístek první třídy na Zem pro jeho dceru a slíbit mu, že jí najdu práci. Je to takové velké telátko, to děvče, ale řekl bych, že naše rodina má tak početné dvořanstvo, že si může dovolit živit ještě jeden krk navíc. Takže, hochu, jsi zase svobodný. Jediná otázka, která nám zbývá, zní: nechá nás Guvernér odejít? Mám dojem, že to tu nebývá zvykem."

„Ne, to je pravda. Což mi připomíná – jak jsi mne tu našel?"

„Je za tím pořádný kus detektivní práce – příliš velký, než abych ho teď rozebíral. Otroci mluví neradi. Ale co je podstatné: schůzku s Guvernérem máme zítra."

Wingateovi trvalo dlouho, než usnul. Po prvním výbuchu nadšení začal váhat. Chce se vůbec vrátit? Vrátit se k právničině, citovat paragrafy a bít se v barvách kohokoli, kdo ho náhodou najme, angažovat se ve společensky bezvýznamných sporech, vést prázdný, sterilní život tučné a prosperující vrstvy, v níž se odjakživa pohyboval a jíž sloužil – stojí vůbec o to, on, který tu žil, bojoval a spolupracoval s opravdovými muži? Připadalo mu, že jen ten malý znovuobjevený vynález, to tiché rádio, znamenal víc než všechna práce, kterou dole na Zemi vykonal za celý život.

A pak si vzpomněl na svou knihu.

Možná by ji přece jen mohl vydat. Možná by mohl přede všemi odhalit ten hanebný a nelidský systém, který lidi zcela legálně prodával do otroctví. Už nebyl ospalý ani za mák. Tohle je úkol pro něj! Ano – půjde na Zem a bude bojovat za zdejší kolonisty. Možná přece jen existuje osud, který formuje lidské životy. A on je ten správný člověk, který se osudového úkolu zhostí se ctí – má správné sociální zázemí i náležité vzdělání. On se dokáže postarat, aby jej lidé slyšeli.

Upadl do spánku a snil o chladném, suchém vánku, o jasně modré obloze a o měsíčním světle…

Hartley a Jimmie se rozhodli zůstat – i přesto, že Jones jim mohl u Guvernéra zařídit odchod. „Ber to takhle," prohlásil Hartley, „dole na Zemi nás už nic nečeká – jinak bysme se nenechali naverbovat sem. A nemůžeš si pověsit na krk dva darmožrouty. Nejni nám tu špatně. Má to budoucnost. Zůstaneme tu a postaráme se o ni."

V Adonisu, kam Jonese a Wingatea dopravili, se všichni viděli naposled. Žádné nebezpečí jim nehrozilo, protože jejich oficiálním patronem byl dnes Jones. Víc úřady nevěděly, a tak neměly důvod zasáhnout. Krokouš se vrátil do komunity uprchlíků s nákladem, který zaplatil Jones jako výkupné. Po pravdě řečeno, příležitost vyslat svého člověka a opatřit si tak zoufale potřebné zásoby, aniž se přitom vzbudí podezření, byla rozhodujícím faktorem pro Guvernérovo bezprecedentní rozhodnutí. Wingateovy plány na tažení proti otrokářskému systému mu byly srdečně lhostejné.

Rozloučení s Hartleyem a Jimmiem bylo pro Wingatea překvapivě smutné a plné rozpaků.

První dva týdny po přistání na Zemi měli jak Wingate, tak i Jones příliš mnoho práce, než aby se příliš vídali. Wingate během zpáteční cesty upravil rukopis do použitelné formy a uvedený čas po návratu

strávil v předpokojích nakladatelů. Pouze jediný z nich však vyjádřil zájem hlubší, než jaký představovalo předtištěné odmítnutí.

„Je mi líto, příteli," řekl mu ten poslední. „Rád bych vaši knihu vydal, a to i přes její kontroverzní obsah, kdyby měla alespoň nějakou šanci uspět na trhu. Jenže nemá. Upřímně řečeno, stejně nemá žádnou literární hodnotu. Nedopadlo by to dobře."

„Ano, myslím, že chápu," řekl Wingate mrzutě. „Velké nakladatelství si nemůže dovolit vydat nic, co by se mohlo dotknout mocenských struktur."

Nakladatel vytáhl z úst doutník, a než odpověděl, upřel oči na svého návštěvníka. „Asi bych vám to měl mít za zlé," pronesl tiše, „ale nebudu. Hodně lidí se dopouští téhož omylu jako vy. Mocenské struktury, jak vy je nazýváte, se v téhle zemi k cenzuře neuchylují. Vydáváme, co veřejnost koupí. Proto také tuhle práci děláme.

Chtěl jsem vám jen navrhnout, kdybyste byl ochoten poslouchat, způsob, jakým byste mohl vaši knihu učinit prodejnou. Potřebujete spolupracovníka, někoho, kdo umí psát a dá tomu trochu šťávu."

Jones zavolal téhož dne, kdy Wingate dostal od svého spoluspisovatele zpět přepracovaný rukopis. „Poslechni si tohle, Same," požádal ho. „Poslechni si, jakou špinavost mi provedli s mou knihou. Já ti kousek přečtu: „… a znovu jsem zaslechl prásknutí dozorcova biče. Křehké tělo mého kamaráda se pod tou ranou zachvělo. Ještě jednou zakašlal a zhroutil se pomalu pod vodu, sahající nám po pás, jak jej stáhla tíha okovů. Ruku na srdce, Same, viděls někdy horší škvár? A ještě ten název, který si vymyslel: Byl jsem otrokem na Venuši. Zní to jak memoáry slavných kurtizán."

Jones na obrazovce mlčky přikývl. „A ještě si poslechni tohle," pokračoval Wingate ve svém horlení: ‚…nahá, potem se lesknoucí těla zotročených žen, nahnaných do ohrady jako dobytek, se tiskla do kouta, co nejdál od…' Krucinál, já už dál nemůžu!"

„No, vždyť jste na sobě opravdu skoro nic neměli."

„Ano, to ano – ale o tohle tam přece nikdy nešlo. Oblečení na Venuši je takové, jaké si žádá klima. Ty chlípnosti jsou neomluvitelné. Ten chlap z mé knihy udělal nějaký zatracený pornografický román. A to ještě má tu drzost své jednání hájit. Tvrdí mi, že sociálně kritické spisy se musí vyznačovat extravagantním slohem."

„No, možná, že má pravdu. I v Gulliverových cestách najdeš pár řízných pasáží – a scény s bičováním otroků v Chaloupce strýčka Toma taky nejsou zrovna četbou pro děti. O Hroznech hněvu ani nemluvě."

„Krucinál, ať se propadnu, jestli se kdy uchýlím k laciným senzacím tohohle druhu. Napsal jsem dokonale přímočarý příběh, kterému by rozuměl úplně každý."

„Opravdu?" Jones vyjmul z úst dýmku. „Říkal jsem si, kdy už se ti konečně otevřou oči. Co je ten tvůj příběh zač? Nic nového; docházelo k tomu u nás na Jihu a potom znovu v Kalifornii, Mexiku, Austrálii, Jižní Africe. A proč? Protože téměř v žádné expandující ekonomice, založené na volném podnikání, není finanční systém, který by jejím potřebám dostačoval. A pokud do rozvoje kolonie proudí kapitál mateřské země, znamená to nevyhnutelně mzdy na úrovni existenčního minima v metropoli a otrokářský systém v koloniích. Bohatší bohatnou ještě víc a chudí chudnou – a tenhle jev nedokáže změnit veškerá vůle ani snaha takzvaných vládnoucích tříd, protože jeho řešení vyžaduje vědeckou analýzu a matematický mozek. Myslíš si, že bys tohle všechno dokázal vysvětlit veřejnosti?"

„Můžu to zkusit."

„A jak daleko jsem se dostal, když jsem se je snažil vysvětlit tobě – v dobách, kdy jsi o realitě neměl ani ponětí? A to jsi docela bystrý chlapík. Ne, Humpe, tyhle věci jsou příliš složité, než abys je mohl lidem vysvětlit, a příliš abstraktní, než aby je zajímaly. Ostatně, včera jsi měl přednášku v tom dámském klubu, že ano?"

„Měl."

„A jak to dopadlo?"

„Tedy… předsedkyně mi předtím zavolala a požádala mne, abych omezil svůj příspěvek na deset minut, protože má přijet jejich celostátní prezidentka a bude málo času."

„Hmm… aspoň vidíš, jak vysoko si svět cení tvou závažnou sociální výpověď. Ale nevadí. Deset minut je dost na to, abys problém lidem objasnil, pokud jsou schopni ho pochopit. Přesvědčil jsi

někoho?“

„No… nejsem si jistý.“

„To si myslím, že si nejsi jistý. Možná ti zatleskaly, ale kolik z nich potom přišlo a chystalo se podepsat šeky? Ne, Humpe, mírné přesvědčování rozumnými argumenty tě v tomhle boji nikam nedostane. Pokud chceš, aby tě lidé slyšeli, musíš být demagog nebo hlučný fanatik jako třeba ten Nehemiáš Scudder. Půjdeme spokojeně a šťastně do horoucích pekel a nezastavíme se, dokud si nerozbijeme čumák.“

„Ale – k čertu, co s tím tedy uděláme?“

„Nic. Situace se musí ještě o hodně zhoršit, než se může zase začít zlepšovat. Pojďme na drink.“

Hrozba ze Země

Jmenuje se Holly Jonesová a je mi patnáct. Jsem velice inteligentní, ale není to na mně vidět, protože vypadám jako nedovařená nudle. Prostě nic moc.

Narodila jsem se přímo tady v Luna City, což lidi ze Země vždycky překvapí. Opravdu, jsem už třetí zdejší generace; moji prarodiče začínali na Stanici jedna, kde je dneska Památník. Já žiji s rodiči na sídlišti Artemis, v těch nových družstevních bytech v Páté zóně, osm set stop pod radnicí. Ale moc se tam nezdržuju; mám spoustu práce. Ráno chodím na střední technickou školu a odpoledne se učím nebo chodím létat s Jeffem Hardestym – to je můj obchodní společník – anebo když přiletí loď s turisty, jdu provázet drnohryzy. Toho dne v poledne přistál Gripsholm, tak jsem šla přímo ze školy do American Expressu.

První dav turistů tam právě začal proudit z karantény, ale já se nijak nedrala dopředu; pan Dorcas, manažer, totiž ví, že jsem nejlepší. Průvodcování je jen mé přechodné zaměstnání (doopravdy jsem konstruktérkou kosmických lodí), ale když už děláte nějakou práci, měli byste ji dělat pořádně.

Pan Dorcas si mě všiml. „Holly! Tudy, prosím. Slečno Brentwoodová, tohle je Holly Jonesová. Bude vaší průvodkyní.“

„Holly,“ opakovala. „To znamená cesmína, že? Opravdu komické jméno. Vážně jsi průvodkyně, děvče?“

Jsem vůči drnohryzům tolerantní – pár mých nejlepších přátel je taky ze Země. Jak říká táta, narodit se na Luně je štěstí, ne zásluha, a spousta lidí je k Zemi citově vázána. Koneckonců, i Ježíš, Buddha a doktor Einstein odtud pocházeli.

Ale někdy mi dokážou drnohryzové pěkně zvednout mandle. Kdyby turisty neprovázela děcka ze středních škol, koho by si potom najímali? „Soudě podle mé licence ano,“ opáčila jsem bryskně a přejela ji stejným pohledem, kterým ona přejížděla mne. Její tvář mi byla něčím povědomá a napadlo mne, že jsem ji možná zahlédla na obrázku ve společenských rubrikách, jaké bývají v časopisech ze Země – že je to jedna z těch prachatých módních dam, kterých už máme až nad hlavu. Byla až nechutně pohledná… nylonová, dobře vypasovaná slupka, měkké a vlnité platinové vlasy, základní rozměry, bráno v palcích, kolem 35 –24 – 34, takže jsem se vedle ní vyjímala jako plaňka z plotu, a aby toho nebylo málo, hluboký vzrušující hlas, při jehož zaslechnutí každá normálnější ženská začala přemýšlet o smlouvě s ďáblem. Ale komplex jsem z ní neměla; byla drnohryz, a ti se nepočítají.

„Všichni naši průvodci jsou dívky,“ vysvětloval pan Dorcas. „Holly je velice schopná.“

„Ano, to docela určitě,“ odpověděla spěšně a přešla do turistické rutiny číslo jedna: údiv nad tím, že potřebuje průvodce jen k tomu, aby jí nalezl hotel, úžas, že u nás nejsou žádné taxíky, o nosičích ani nemluvě, a pozdvižené obočí nad představou dvou žen, kráčejících bez doprovodu po „podzemním městě“.

Pan Dorcas byl trpělivý a své vysvětlování zakončil slovy: „Slečno Brentwoodová, Luna City, je jedinou metropolí v celé Sluneční soustavě, kde je žena skutečně v bezpečí – žádné temné uličky, žádné opuštěné samoty, žádné zločinecké živly.“

Neposlouchala jsem to; jen jsem panu Dorcasovi nastrčila výplatní kartu k oražení a zvedla zavazadla té ženské. Průvodci by neměli nosit cizí zavazadla, a většina turistů si dokonce vychutnává mávání svými objemnými třicetiliberními kufry, které najednou váží pouhých pět. Jenže já už chtěla vypadnout.

Byly jsme právě ve venkovním tunelu a já už pokládala nohu na pohyblivý pás, když se zastavila. „Já

zapomněla! Chci mapu města.“

„Není k mání.“

„Vážně?“

„Existuje jediná. Proto taky potřebujete průvodce.“

„Ale proč je tedy nenatisknou? Nebo to byste pak vy průvodci přišli o práci?“

Vidíte to drnohryzí uvažování? „Myslíte, že se touhle prací živím? Slečno Brentwoodová, tady je pracovní síla tak nedostatková, že by tu – kdyby to šlo – zaměstnali i opice.“

„Tak proč nenatisknou ty mapy?“

„Protože Luna City není placaté jako…“ Skoro jsem řekla města drnohryzů, ale včas jsem se zarazila – „…jako pozemská města,“ pokračovala jsem. „Při pohledu z vesmíru neuvidíte z Luna City víc než antimeteoritový štít. Pod zemí se ale město rozšiřuje a táhne se na míle daleko v tuctu hermetických zón.“

„Ano, to vím, ale proč není pro každé patro k mání mapa?“

Drnohryzové vždycky říkají: Ano, to vím, ale…

„Můžu vám ukázat tu jedinou mapu, která existuje. Je to stereotank dvacet stop vysoký, a i tak na ní dobře rozeznáte jen ty největší objekty, jako je Hala horského krále a hydroponické farmy a Netopýří jeskyně.“

„Netopýří jeskyně,“ opakovala. „Tam pořád někdo létá, že?“

„Ano, tam pořád létáme.“

„Ach, to bych chtěla vidět!“

„O.K. Nejdřív létání… nebo mapu?“

Rozhodla se, že nejdřív půjde do hotelu. Obvyklá trasa k Curychu je vyvézt se nahoru a na západ Šedým tunelem kolem marťanské ambasády, vystoupit u mormonského kostela a projít komorou dolů na Dianin bulvár. Já znám samozřejmě všechny zkratky ve městě; vystoupily jsme tedy u horního obchoďáku Macy-Gimbel, abychom sjely dolů jejich výtahem pro zaměstnance. Myslela jsem si, že se jí ta jízda bude líbit.

Jenže když jsem jí řekla, ať se chytne držadla, které padalo kolem ní, nakoukla dolů do šachty a couvla. „To nemyslíš vážně.“

Už jsem se ji chystala zavést zpět na normální trasu, když kolem nás projela výtahem naše sousedka. Pozdravila jsem: „Dobrý den, paní Greenbergová,“ a ona zavolala:

„Ahoj, Holly. Jak se vede vašim?“

Sisie Greenbergová je víc než jen trochu při těle. Visela na držadle jednou rukou, zatímco za druhou ji tahal malý David a ještě v ní držela Náměsíčné noviny a při padání si četla. Slečna Brentwoodová skousla ret a zeptala se: „Jak to mám udělat?“

Já na to: „Chytněte se oběma rukama, já vezmu zavazadla.“ Svázala jsem držadla tašek kapesníkem a šla první.

Když jsme stály dole na dně, třásla se po celém těle. „Propána, Holly, jak tohle dokážeš snášet? Nestýská se ti po domově?“

Turistická otázka číslo šest… Odpověděla jsem jen „Já jsem byla na Zemi…“ a nechala to zapadnout. Přede dvěma lety mě máma vzala na návštěvu k tetě do Omahy a mně tam bylo tak mizerně – bylo tam horko a zima a špína a pořád po mně lezl nějaký hnusný hmyz. Vážila jsem nejmíň tunu a všechno mne bolelo a teta mě pořád posílala, ať jdu ven, a honila mě sem a tam, a já přitom nechtěla nic než vlézt do vany a tiše tam trpět. A taky jsem dostala sennou rýmu: Vy jste asi v životě o senné rýmě neslyšeli – neumřete na ni, ale dost vás to v té době mrzí.

Měla jsem chodit do dívčí internátní školy, ale zavolala jsem tátovi a řekla mu, že jsem zoufalá, a on mě nechal přijet domů. Drnohryzi pořád nechápou, že to oni žijí v divočině. Jenže drnohryzi jsou drnohryzi a luňáci jsou luňáci; jedni druhé nikdy nepochopí.

Stejně jako všechny exkluzivní hotely je i Curych v První zóně, na západní straně, aby z něj byl výhled na Zemi. Pomohla jsem slečně Brentwoodové zaregistrovat se u roborecepční a našla jí pokoj; měl své vlastní okénko. Šla přímo k němu, začala jím zírat na Zem a vydávat óch a ách.

Mrkla jsem jí přes rameno a viděla, že je pár minut po třinácté hodině; západ slunce právě rozřezával

vejpůl Indický poloostrov – ještě bych měla čas klofnout dalšího klienta. „Budete si přát ještě něco, slečno Brentwoodová?“

Namísto odpovědi ze sebe vyrazila přiškrceným hlasem: „Holly, není to ta nejkrásnější věc, jakou jsi kdy viděla?“

„Je to pěkné,“ souhlasila jsem. Pohled na tuhle stranu je až na tu Zemi na obloze dost nudný – jenže turisti se vždycky koukají hlavně na Zemi, přestože odtamtud právě přijeli. Ale Země je opravdu hezká. To různě se měnící počasí je moc zajímavé, pokud ho nemusíte mít přímo nad hlavou. Už jste někdy zažili léto v Omaze?

„Je to skvostné,“ zašeptala.

„To jo,“ přitakala jsem. „Chcete ještě někam jít? Nebo mi podepíšete kartu?“

„Cože? Promiň, já jsem se zasnila. Ne, momentálně – ale ano, chci! Holly, chci se podívat ven! Mám ještě čas? Jak dlouho ještě bude světlo?“

„Světlo? Slunce zapadá za dva dny.“

Zatvářila se udiveně. „Jak komické. Holly, můžeš někde obstarat skafandry? Chtěla bych ven.“

Ani jsem nemrkla – jsem na ty turistické řečičky zvyklá. Řekla bych, že tihle lidi stejně nerozpoznají akvalung od skafandru. Tak jsem jenom řekla: „My holky nemáme licenci chodit ven. Ale můžu zavolat kamarádovi.“

Jeff Hardesty je můj obchodní společník při projektování kosmických lodí, takže zakázky přihrávám jemu. Jeffovi je osmnáct a už studuje Goddardův Institut, ale já opravdu tvrdě pracuju na tom, abych jeho náskok dohonila a abychom si mohli otevřít kancelář naší firmy „Jonesová & Hardesty, inženýři – konstruktéři kosmických lodí“. Mám buňky na matiku, což je v tomhle oboru to podstatné, a tak ten titul získám rychle. Než ho budu mít, můžeme projektovat lodě i tak.

To jsem ale slečně Brentwoodové neřekla; turisti si myslí, že holka mého věku nemůže přece být konstruktérem kosmických lodí.

Jeff si školu zařídil tak, že může každé úterý a čtvrtek provádět; čeká vždycky u Západní městské komory a mezi klienty se učí. Sehnala jsem ho na čísle správce komory. Jeff se zazubil a křikl na mě: „Ahoj, zkušební maketo.“

„Ahoj, mrtvá váho. Máš čas na klienta?“

„No, měl jsem původně jít ven s nějakou rodinnou sešlostí, ale už tu měli dávno být.“

„Tak je zruš. Slečno Brentwoodová… pojďte do záběru, prosím. Tohle je pan Hardesty.“

Jeffovy oči se rozšířily a já znervózněla. Je dobře známo, že muži jsou v tomto směru otroky chemie svého těla, ale nikdy by mě nenapadlo, že by se Jeffovi mohly líbit drnohryzky… Byla jsem si vědoma, že je slečna Brentwoodová výjimečně dekorativní, ale připadalo mi nemyslitelné, že by mého nejlepšího přítele mohla zaujmout nějaká drnohryzka, ať je konstruovaná jakkoli. Vždyť to jsou přece úplně jiné bytosti!

Já na Jeffovi nijak osobně nelpím; jsme prostě obchodní partneři. Ale všechno, co se nějak dotýká firmy Jonesová & Hardesty, dotýká se i mě.

Když jsme se u Západní komory všichni setkali, málem si šlápl na jazyk, jak nechutně po ní slintal – úplný puberťák. Styděla jsem se za něj a poprvé za celou dobu se začala trochu bát. Proč jsou muži tak dětinští?

Slečně Brentwoodové zřejmě jeho chování nijak nevadilo. Jeff je kus chlapa; oblečený ve skafandru vypadá skoro jako Ledový obr ve Zlatě Rýna. Ta ženská se na něj usmála a poděkovala mu, že kvůli nám změnil svůj program. Zatvářil se ještě hloupěji a zablekotal, že je mu potěšením. Já si svůj skafandr nechávám v Západní komoře stále, takže když přivedu Jeffovi klienta, můžu se projít s nimi. Tentokrát na mě ale Jeff sotva promluvil – ztratil řeč ve chvíli, kdy se v dohledu vynořila ta platinová hrozba. Přesto jsem však s ní šla do převlékárny, pomohla jí vybrat oblek a navléknout si ho tak, aby dobře padl. Tyhle skafandry z půjčovny vyžadují opravdu pečlivost při oblékání, jinak vás venku ve vakuu začnou dřít a řezat do těch nejchoulostivějších míst… jsou to prostě věci, které nejlépe vysvětlí jedna ženská druhé.

Když jsem s ní vyšla ven – aniž bych se sama převlékla – Jeff se mě ani nezeptal, proč nemám skafandr. Jen ji vzal za ruku a vyrazil s ní ke vchodu do komory. Musela jsem na ni naběhnout, aby mi aspoň podepsala kartu.

Následující dny patřily k nejdelším v mém životě. V té době jsem viděla Jeffa jenom jednou… na pohyblivém pásu na Dianině bulváru, jak jede opačným směrem. Ona byla s ním.

Přestože jsem se potkali jen jednou, vím, co se dělo. Jeff chodil za školu a celé tři noci s ní strávil v Sále zemské vyhlídky v Duncan Hines. Ne že by mi do toho něco bylo! Doufám jen, že měla větší štěstí než já, když se ho pokoušela naučit tancovat. Jeff je svobodný občan, a pokud se mu chtělo dělat ze sebe hlupáka, zanedbávat školu a místo spaní někde poskakovat s nějakou macatou drnohryzkou, byla to jeho věc.

Ale firemní záležitosti zanedbávat neměl!

Jonesová & Hardesty měli spoustu nedodělané práce; navrhovali jsme totiž hvězdolet Prométheus. Dřeli jsme na tom projektu už přes rok, a dokonce jsme omezili létání na dvakrát týdně, abychom měli čas na práci – tomu už se říká oběť.

Ovšemže dnes není možné postavit hvězdolet, protože není vhodný pohon. Ale táta si myslí, že brzy dojde k technologickému průlomu a začnou se vyrábět konvertory hmoty – a tím pádem i kosmolety. Táta by to měl vědět – je na Luně hlavním inženýrem kosmických letových koridorů a učitelem na Goddardově institutu. A tak s Jeffem pracujeme na návrhu absolutně soběstačné mezihvězdné lodi, abychom to měli připravené. Počítáme s ubikacemi, pomocnými provozy, ordinací, laboratořemi – no prostě se vším.

Táta si myslí, že je to jen takový trénink, ale máma je chytřejší – máma je chemický matematik, dělá pro Všeobecnou syntetickou Luna, a mysli jí to skoro tak jako mně. Takže chápe, že Jonesová & Hardesty hodlají mít připravený projekt ve chvíli, kdy ostatní projektanti budou teprv začínat.

A právě proto jsem tak zuřila, že Jeff plýtvá časem na tohle stvoření. Jindy se vždycky ukázal chvíli po večeři, dodělali jsme si domácí úkoly a pak se pustili do skutečné práce, do Prométhea…. Kontrolovali jsme po sobě výpočty, hádali se úporně o technické detaily a bylo nám báječně. Ale toho dne, kdy jsem jej představila Ariel Brentwoodové, se už večer neukázal. Dokončila jsem, co jsem do školy potřebovala, a právě jsem přemítala, zda se mám dát do práce, nebo na něj čekat – stáli jsme před radikální změnou v ochranném štítu pohonné jednotky – když mi zavolala jeho matka. „Jeff mne požádal, abych se ti ozvala, má milá. Večeří dnes s klientem, a tak nemůže přijít."

Paní Hardestyová se na mě stále dívala, tak jsem se zatvářila udiveně a řekla: „Jeff si myslel, že na něj čekám? To si asi popletl schůzky." Myslím, že mi nevěřila; souhlasila až příliš rychle.

CELÝ TEN TÝDEN JSEM SE POMALU a proti své vůli přesvědčovala, že podnik Jonesová & Hardesty stojí před likvidací. Jeff už žádnou další schůzku nezmeškal – jak můžete zmeškat schůzku, když si ji nedomluvíte? Čekala jsem aspoň, že půjde ve čtvrtek odpoledne létat. Vždycky jsme létali, pokud někdo z nás neprováděl klienta. Ale nezavolal. Ach ano, vím, kde byl; šel s ní bruslit do Ledové jeskyně.

Zůstala jsem doma a pracovala na Prométheovi; znovu jsme propočítávala hmotnosti a hybný moment pro hydroponické zahrady a sklady – bylo to nutné, když se změnilo to stínění. Dělala jsem ale chyby a na každý logaritmus jsem se musela podívat dvakrát, místo abych si ho pamatovala… byla jsem tak zvyklá hádat se s Jeffem o každou maličkost, že jsem prostě nemohla náležitě fungovat.

Nakonec jsem se podívala na jméno v záhlaví, které každý z listů projektu nesl. Jonesová & Hardesty tam stálo, stejně jako na všem, co jsme kdy podnikali. Řekla jsem si: „Hody Jonesová, přestaň si něco namlouvat, tohle bude nejspíš konec. Věděla jsi přece, že jednoho dne Jeff za nějakou uteče."

„To jistě… ale ne za drnohryzkou."

„Jenže už se to stalo. Co jsi to za technika, když se nedokážeš smířit s fakty? Je krásná a bohatá – jistě svého tátu přiměje, aby Jeffovi obstaral na Zemi práci. Slyšíš mě? Na Zemi! Tak se radši poohlédni po jiném společníkovi… nebo se do toho pusť na vlastní pěst."

Vygumovala jsem „Jonesová & Hardesty" a napsala tiskacími písmeny „Jonesová & spol." Chvíli jsem na to zírala a pak jsem to začala gumovat taky. Jenže se to rozmazalo, protože mi do toho ukápla slza. To už ale přestává být všechno!

Následující úterý obědvali táta i máma doma; bylo to nezvyklé, protože táta jinak jí na kosmodromu. Normálně vás táta nevnímá, pokud nejste zrovna kosmická loď, ale tentokrát si všiml, že jsem si na

číselníku vyťukala jen objednávku na salát a ani ten jsem nedojedla. „Tenhle oběd měl o dobrých osm set kalorií míň, než potřebuješ," povídá a pokukuje mi do talíře. „Bez paliva nemůžeš létat – není ti špatně?"

„Je mi docela fajn, děkuju," opáčila jsem důstojně.

„Mmm… jak si tak vzpomínám, posledních pár dní tu chodíš jak mátoha. Možná bys měla jít na prohlídku." Vyměnil si pohled s mámou.

„Nechodím – a prohlídku nepotřebuju!" Opravdu jsem nechodila jak mátoha – copak ženská nemůže žít, aniž by celé dny proplkala se svým okolím? Nenávidím, když do mě doktoři šťourají, a tak jsem dodala: „Náhodou jím málo, protože jdu odpoledne létat. Ale jestli na tom trváš, objednám si celý hrnec masa s bramborami a celé odpoledne prospím!"

„Jen klid, zlato," on na to laskavě. „Nechtěl jsem se tě dotknout. Jestli už jsi dojedla, vem si moučník… a pozdravuj ode mne Jeffa."

Jenom jsem řekla „O.K." a omluvila se; do hloubi duše mě pokořila jeho jistota, že bych nemohla létat bez pana Jeffersona Hardestyho, ale neměla jsem chuť o tom diskutovat.

Táta za mnou ještě zavolal: „A přijď včas na večeři," a máma ho napomenula: „Ale no tak, Jacobe." A mně řekla: „Lítej si, dokud tě to bude bavit, miláčku; pohyb potřebuješ. Nechám ti večeři v ohřívači. Máš na něco zvláštního chuť?"

„Ne – objednej mi to, co vyťukáš pro sebe." Prostě jsem neměla náladu na jídlo, což se mi často nestává. Jak jsem tak mířila do Netopýří jeskyně, přemítala jsem, jestli jsem něco nechytila. Ale tváře jsem měla studené a špatně od žaludku mi taky nebylo – i přes to nechutenství.

Pak mě napadla strašlivá myšlenka: Nemohlo by to být tím, že žárlím?

Já a žárlit? Já?

Bylo to nemyslitelné. Nejsem romantik; jsem žena, spatřující budoucnost ve své kariéře. Jeff býval mým společníkem a kamarádem; pod mým vedením to mohl dotáhnout na slavného konstruktéra, ale náš vztah byl ryze realistický… vzájemný respekt ke schopnostem toho druhého, bez takových těch sentimentálních nesmyslů. Žena, která buduje svou kariéru, si takové hlouposti nemůže dovolit – jen se podívejte, kolik času své kariéry máma ztratila kvůli mně!

Ne, žárlivost to být nemůže; jen se mi prostě dělá nanic při pomyšlení, že se můj společník zapletl s drnohryzkou. Jeff se v ženských moc nevyzná a navíc nikdy nebyl na Zemi a má o ní ještě iluze. Pokud ho ta ženská vyláká na Zem, Jonesová & Hardesty končí.

A Jonesová & spol. mi nějak nepřipadalo jako plnohodnotná náhrada; možná, že Prométhea už nikdo nedokončí.

K tomuhle úděsnému rozhodnutí jsem došla v Netopýří jeskyni. Neměla jsem chuť na létání, ale přesto jsem došla ke skříňkám a vytáhla si křídla.

Většina článků, napsaných o Netopýří jeskyni, jenom zkresluje. Je to jen zásobní tank vzduchu jaký mají všechny kolonie – místo, kde pumpa hluboko dole pumpuje vzduch, dokud je ho zapotřebí. A my jen máme náhodou to štěstí, že náš zásobní tank je dost velký na létání. Nikdo ho však nestavěl ani neupravoval; je to jen velká vulkanická bublina o dvou mílích v průměru, a kdyby bývala při svém vzniku praskla, byl by tu jen kráter.

Turisti někdy luňáky litujou, že nemají kde plavat. No, zkusila jsem plavání v Omaze a nabrala si vodu do nosu a šíleně jsem se vyděsila. Voda je k pití; ne na to, aby si v ní člověk hrál. Já radši lítám. Už jsem mockrát slyšela drnohryzy, jak říkají, že už mockrát „letěli". Jenže to není lítání. To, o čem mluví, jsem zkusila. mezi White Sands a Omahou. Bylo mi strašně a obracel se mi žaludek. Moc bezpečné to taky není.

Odložila jsem do skříňky boty a sukni a natáhla si na nohy ocasní ploutev, pak si zapnula zip křídel a nechala si od sousedky utáhnout popruhy na ramenou. Moje křídla nejsou konfekční kondorky; mám je od Racka, dělané na zakázku přesně podle rozměrů a rozložení váhy těla. Moje křídla už stála tátu pořádné peníze, když jsem z nich tak často vyrůstala, ale tyhle poslední jsem si koupila z peněz za provázení turistů.

Jsou tak nádherná! Vzpěry z titanové slitiny, o nic méně lehké a pevné než ptačí kosti, zápěstní letky a ramenní klouby s kompenzací tahu, přirozená funkce křidélek, automatické rozepnutí při ztrátě

rychlosti. Kostra křídla je potažená styrenovou fólií s individuálním opeřením na hlavních letkách a lopatkách. Má křídla skoro létají sama.

Složila jsem je a šla ke komoře. Než vyrovnala tlaky, roztáhla jsem levé křídlo a palcem nastavila ovládání křidélek – při posledním létání jsem si všimla, že má tendenci ujíždět do strany. Ale křidélko reagovalo snadno a dobře a tak jsem usoudila, že za tu páčku asi tahám moc. S Racky se musí opatrně; jsou extrémně obratní. Pak se na dveřích rozsvítila zelená a já složila křídlo a vyřítila se ven, s jedním mrknutím na tlakoměr. Sedmnáct liber – o dvě víc než na hladině pozemského moře a skoro dvakrát tolik, než míváme v městě; při tomhle by mohl létat i pštros. Načechrala jsem si peří a zalitovala drnohryzy, které váže k zemi šestkrát větší síla než nás a kteří nikdy, nikdy nemohou lítat.

Ani já bych nemohla, být na Zemi. Moje křídla neunesou víc než libru na stopu čtvereční; taky i s nimi neválím víc než dvacet liber. Na Zemi by to bylo přes sto; tam bych mohla máchat křídly jak bych chtěla, a stejně bych se neodlepila od podkladu.

Bylo mi tak dobře, že jsem zapomněla na Jeffa a jeho slabost. Roztáhla jsem křídla, uběhla pár kroků a nabrala vzduch, zvedla nohy – a už jsem se vznášela.

Maličko jsem se naklonila a nechala se unášet k místu uprostřed podlahy, kde ventilace nasává vzduch. Říkáme tomu žebřík pro mimina, protože v tom proudu vzduchu můžete letět až ke stropu, dobře do půlmílové výšky, aniž byste přitom museli hnout křídlem. Když jsem ucítila stoupavý tah, naklonila jsem se doprava a zabrala pravými letkami, srovnala a stabilizovala se v pomalém kroužení proti směru hodinových ručiček, zatímco mne vzdušný proud vynášel vzhůru.

Tak o dvě stě stop výš jsem se rozhlédla. Jeskyně byla téměř prázdná; ne víc než dvě stě lidí ve vzduchu a tak polovina toho počtu dole – dost místa pro akrobacii. A tak hned, jakmile jsem se dostala pět set stop nad zem, vyklonila jsem se ze stoupáku a začala mávat křídly. Plachtění není žádná práce, ale aktivní létání může být dřina – kolik sil do ní vložíte, tolik od vás vezme. Při plachtění nesu na každé paži pouhých deset liber – kruci, vždyť na Zemi se nadřete daleko víc při pouhém ležení v posteli. Stoupání v proudu vzduchu nevyžaduje vůbec žádné úsilí; stačí nastavit proudícímu vzduchu křídla.

Ale i bez stoupáků vám k létání stačí jen jemně veslovat konečky prstů, abyste udrželi letovou rychlost; to dokáže i vetchá stará paní. Stoupavý efekt je způsoben diferenciálem vzdušných tlaků, ale o tom přemýšlet nemusíte; stačí jen zakmitat prsty a vzduch vás nese úplně stejně, jako byste leželi v dokonale měkké posteli. A to veslování vás žene vpřed, zrovna jako kdybyste veslovali na člunu… alespoň mi to tak říkali, já sama ve člunu nikdy neseděla. Nabízeli mi to jednou v Nebrasce, ale tak šílená, abych přijala, zase nejsem.

Ale pokud chcete opravdu pořádně letět, musíte veslovat celými pažemi a táhnout vší silou ramen. Když plachtíte, měníte jen jemně úhel letu vnějšími okraji primárních letek; při opravdovém letu se ale primární i sekundární letky ohnou skoro až k místu, kde jsou připojené ke křídlu, a při každém záběru vás vrhnou přímo vpřed – zatímco vaši váhu nesou především ramena a lopatky.

A tak letíte rychleji – nebo stoupáte, anebo obojí – to se dá řídit úhlem, do něhož natočíte nohy – myslím ocasní plochy, které na nich máte.

Páni, takhle to vypadá strašně komplikovaně, ale není – jen to zkuste. Poletíte přesně stejně, jako létají ptáci. Malá ptáčata nejsou moc chytrá a taky se to naučí. Prostě, není to o nic těžší než dýchat – jakmile se to naučíte… a užijete si přitom mnohem víc, než byste čekali!

Vystoupala jsem mocnými záběry ke stropu; nastavila jsem nohama co nejstrmější úhel a křidélky zajistila co nejhladší let; spousta letců při takovém stoupání ztratí rychlost a dostane se do pádu. Já jsem sice malá, ale samý sval a lítám už od šesti let. U stropu jsem přešla do klouzavého letu a rozhlížela se kolem. Dole na zemi, kousek od jižní stěny, se pokoušelo pár turistů klouzat na svých křídlech – pokud tedy lze těm jejich instrumentům říkat křídla. Ochoz pro návštěvníky, lemující západní stěnu, byl plný jiných vytřeštěných turistů. Napadlo mě, jestli tam je taky Jeff a ta jeho Kirké. Řekla jsem si, že se podívám.

Tak jsem přešla do střemhlavého letu a řítila se přímo proti ochozu, vyrovnala let a prosvištěla kolem po celé délce galerie. Jeffa a jeho drnohryzku jsem nezahlédla, ale přestala jsem kvůli tomu sledovat provoz a málem nabourala do jiného, pomalejšího letce. Všimla jsem si ho právě včas, abych to sklopila dolů a podlétla ho. Padala jsem dobrých padesát stop, než jsem zase křídla dostala pod kontrolu. Nikdo

z nás nebyl v nebezpečí, protože ochoz je dvě stě stop nad zemí, ale vypadalo to hloupě a byla to má vina; porušila jsem bezpečnostní pravidla.

Bezpečnostních pravidel není moc, ale jsou důležitá. To první říká, že oranžová křídla – to jsou začátečníci – mají přednost v letu. Tenhle letec neměl oranžové křídlo, ale já byla rychlejší a míjela ho. Ti, kteří jsou míjeni, a taky ti, co jsou níž, nebo zase blíž ke stěně nebo ti, co točí proti směru hodinových ručiček – mají přednost.

Zastyděla jsem se – kdopak mě přitom asi viděl? – tak jsem zase vystoupala nahoru, ujistila se, že mám volný prostor, a pak se spustila střemhlav ke galerii, se staženými křídly a zdviženým ocasem, jako kámen.

Zastavila jsem pád přímo před ochozem; musela jsem sklopit a roztáhnout ocas takovou silou, až mi to málem utrhlo nohy, a současně zabrat křídly ze všech sil. Srovnala jsem výšku a prosvištěla podél galerie. Viděla jsem, jak lidem lezou oči z důlků, a pomyslela si spokojeně: „Tak! Teď jsem jim to ukázala!“

Jenže krucinál, v tu chvíli se někdo řítil na mě! Ten náraz vzduchu letce, který zabrzdil přímo nade mnou, mne vyvedl z rovnováhy. Zabrala jsem křídly a zastavila výkyv do strany, ucedila pár slov, která používají dělníci v kosmických docích, a rozhlédla se, kdo mě to málem smetl. Tenhle vzor křídel, černý a zlatý, jsem znala – byla to Mary Muhlenbergová, moje nejlepší kamarádka. Vystrouhla oblouk směrem ke mně, zatáčejíc jemně špičkou letek. „Ahoj Holly! Vyděsila jsem tě, co?“

„Ani náhodou! Ale dávej si na to pozor; letčík by ti mohl dát zákaz lítáni nejmíň na měsíc.“

„Nemá nárok! Šel na kafe.“

Letěla jsem pryč, dost otrávená, a začala stoupat. Mary za mnou něco volala, ale já ji ignorovala. „Mary, děvenko moje,“ řekla jsem si, „vystoupám si nad tebe a smetu tě z oblohy.“

To byla ovšem hloupost, protože Mary lítá každý den a má ramena a prsní svaly jako Heraklés. Než mě dohonila, tak jsem ale už trochu vychladla, a tak jsme letěly bok po boku, pořád výš. „Nepůjdem na bidýlko?“ houkla.

„Tak jo,“ souhlasila jsem. Mary zná vždycky spoustu novinek a já si aspoň budu moci odpočinout. Obrátila jsem se k našemu obvyklému bidýlku, stropnímu držáku na reflektor. Není to sice určeno k sezení, ale letčík sem nahoru lítá jen málokdy a ze země až sem nevidí.

Mary letěla přede mnou, zabrzdila a zastavila se ve vzduchu; dokonalé přistání. Já dostala trochu smyk, ale Mary ke mně natáhla křídlo a přidržela mě. Není tak jednoduché přistát na bidýlku, zvlášť když se musíte přibližovat vodorovným letem. Přede dvěma roky se o to pokusil kluk, který právě odložil oranžová křídla. Urazil si o vzpěru levé křidélko a primární letky… letěl ve vývrtce dolů celé ty dva tisíce stop a zabil se. Mohl se zachránit – dá se bezpečně přistát i s těžce poškozeným křídlem, pokud kloužete na tom zbývajícím a smíříte se s tím, že kloužete dost strmě. Jenže tenhle chudák to nevěděl, a tak dopadl jako Ikaros. Od té doby jsem tamto bidýlko nepoužila.

Složily jsme křídla a Mary si přisedla blíž. „Hledá tě Jeff,“ prohodila s lišáckým úsměvem.

Srdce mi poskočilo, ale odpověděla jsem chladně. „Ano? Nevěděla jsem, že je tady.“

„Jasně. Támhle dole,“ opáčila a ukázala levým křídlem. „Už vidíš?“

Jeff lítá na rudostříbrně pruhovaném potahu, ale ten jsem nikde neviděla. Pravda, Maryino křídlo mířilo ke svahu, kde klouzali turisti, vzdálenému asi míli. „Ne.“

„Je tam, fakt.“ Pohlédla na mě úkosem. „Ale být tebou, tak ho nehledám.“

„Proč ne? Nebo spíš, proč bych ho měla hledat?“ Mary dokáže být pěkně protivná.

„Proč? Ale vždyť vždycky běháš, jak on píská. Jenže dneska má ve vleku nějakou pozemskou sirénu; možná by tě to mohlo uvést do rozpaků.“

„Mary, o čem to proboha mluvíš?“

„Jen se netvař, Holly Jonesová; však ty víš, o čem mluvím.“

„To tedy v žádném případě,“ opáčila jsem s ledovou důstojností.

„Pchá! V tom případě jsi v Luna City jediná. Každý přece ví, že jsi do Jeffa celá blázen; a každý ví, že tě ta ženská vyhodila ze sedla… a že jen bubláš žárlivostí.“

Mary je moje nejlepší kamarádka, ale jednoho krásného dne z ní stáhnu kůži zaživa. „Mary, to je totálně absurdní! Jak tě mohlo něco takového napadnout?“

„Klid, moje milá, přede mnou se nemusíš přetvařovat. Jsem na tvé straně.“ Poplácala mě sekundárními letkami po rameni.

Tak jsem do ní strčila, až přepadla po zádech z bidýlka. Padala nějakých sto stop, pak srovnala výšku, ve spirále vystoupala zpět a přistála vedle mě, aniž se přestala šklebit. Chvíli mi trvalo, než jsem zase nabyla slov.

„Mary Muhlenbergová, tak za prvé nejsem celá blázen do nikoho, natož do Jeffa Hardestyho. On a já jsme prostě přátelé. Takže je naprosto nesmyslné mluvit o nějaké žárlivosti. Za druhé, slečna Brentwoodová je dáma, a tudíž nemá ve zvyku nikoho vyhazovat ze sedla, tím méně pak mě. Za třetí, je to jenom turistka, které dělá Jeff průvodce – obchodní záležitost, nic jiného.“

„Jasně, jasně,“ souhlasila Mary pokojně. „Spletla jsem se. Ale…“ Pokrčila křídly a zmlkla.

„Ale co? Mary, nebuď pokrytec.“

„Mmm… jen jsem si říkala, jak víš, že mluvím o Ariel Brentwoodové – když se o to nestaráš.“

„Vždyť jsi mi přece řekla, že se tak jmenuje.“

„Neřekla.“

Zuřivě jsem přemýšlela. „Hm, možná ne. Ale není na tom nic záhadného. Slečna Brentwoodová je klientka, kterou jsem za Jeffem poslala, usoudila jsem tedy, že to musí být ta turistka, o které mluvíš.“

„Vážně? Nevzpomínám si ani, že bych mluvila o turistce. Ale pokud je to turistka, o kterou se dělíte, proč ji neprovázíš uvnitř a Jeff nezůstane u venkovních túr? Já myslela, že vy průvodci máte rozdělené sféry vlivu?“

„Jestli ji provází po městě, pak o tom nic nevím…“

„To jsi tedy jediná v celém městě.“

„… a taky mě to nezajímá; to by byla záležitost spíš pro stížnostní komisi. Ale Jeff by tak jako tak nevzal honorář za provázení uvnitř.“

„Ale jistě! Tedy určitě ne honorář, který by mohl uložit na konto. No jo, Holly, ale když jsem se tedy spletla, co kdybys zašla za nimi a pomohla mu s ní? Prý se ta ženská chce naučit plachtit.“

Vpadnout do té milostné idylky bylo to poslední, o co bych stála. „Pokud by pan Hardesty potřeboval pomoc, jistě by mě o ni požádal. Než tak učiní, budu se starat o sebe… což je zvyk, který bych vřele doporučila i tobě!“

„Klid, holka,“ odtušila klidně. „Dělám to pro tvoje dobro. Chtěla jsem ti pomoct.“

„Díky, ale žádnou nepotřebuju.“

„Tak já vyrazím – půjdu trénovat na přehlídku.“

Předklonila se a skočila dolů. Ale necvičila akrobacii; spustila se dolů, přímo k turistickému svahu.

Sledovala jsem ji, než zmizela z dohledu, a pak protáhla levou ruku štěrbinou v kombinéze a vytáhla kapesník – je to dost neohrabané, když má člověk na rukou křídla, ale z těch silných reflektorů mi začaly slzet oči. Utřela jsem si je a vysmrkala se a schovala kapesník a zalezla rukou zpátky a pak se ještě zkontrolovala zda mám všechno na svém místě – prsty na rukou i na nohou – abych se mohla spustit dolů.

Jenže jsem se nespustila. Seděla jsem tam se svěšenými křídly a přemýšlela. Musela jsem si přiznat, že měla Mary částečně pravdu; Jeff se teď stará o něco a někoho úplně jiného… o drnohryzku. Takže dříve nebo později odjede na Zem a Jonesová & Hardesty tím pádem definitivně skončí.

PAK JSEM SI UVĚDOMILA, že jsem se chtěla stát konstruktérem kosmických lodí jako táta už dlouho předtím, než se objevit Jeff a já ho přibrala do týmu. Na nikom nezávisím; můžu pokračovat sama jako Johanka z Arku nebo Lise Meitnerová. Cítila jsem se hned líp… cítila jsem chladnou, pevnou hrdost – jako Lucifer ve Ztraceném ráji.

Rozeznala jsem rudou a stříbrnou Jeffových křídel. Byl ještě daleko a mě napadlo tiše se vzdálit. Ale Jeff mě stejně dokáže dohonit, pokud se o to snaží, a tak jsem si řekla: „Holly, nebuď hlupák! Nemáš důvod utíkat… stačí, když jen budeš chladně zdvořilá.“

Přistál kousek ode mne, ale nepřisedl si. „Ahoj, desetinná čárko.“

„Nazdar nulo. Jak ti dupou králíci?“

„Nic moc. Vydupali mi sice křeslo rektora na Institutu, ale pak přestali dupat, a já ho zase musel

vrátit.“ Zamračil se a dodal. „Holly, zlobíš se na mě?“

„Jeffe, kdo ti napovídal něco tak hloupého?“

„Ale… Klepna Mary něco naznačovala.“

„Ta? Toho, co naznačuje ona, si opravdu nemusíš všímat. Polovina z toho, co říká, je nesmysl a druhou polovinu nemyslí vážně.“

„Jo, má mezi ušima kraťas. Takže se na mě nezlobíš?“

„Ovšemže ne. Proč bych měla?“

„Já nevím. Pár dní jsem vynechal práci na lodi… ale měl jsem hrozně moc práce.“

„Z toho si nic nedělej. Já taky měla dost napilno.“

„Jé, to je dobře. Hele, testovací vzorku; udělej pro mě něco. Pojď mi pomoct s kamarádkou – teda s klientkou – ale vlastně je to taky kamarádka. Chce se naučit plachtit.“

Předstírala jsem, že přemýšlím. „Znám ji?“

„No, znáš. Vlastně jsi nás seznámila. Ariel Brentwoodová.“

„Brentwoodová? Jeffe, těch turistů je tolik. Počkej, já si možná vzpomenu. Vysoká blondýna? Výjimečně hezká?“

Blaženě se zatvářil, hotový šašek – a já měla chuť ho srazit z bidýlka. „Jo, to je Ariel!“

„Už vím… chtěla po mně, abych jí nosila tašky. Ale na tu mě nepotřebuješ, Jeffe. Je rozhodně šikovná. Má cit pro rovnováhu.“

„Jo, to všechno jo. Víš, já bych vlastně chtěl, abyste se vy dvě seznámily. Ona je… no, prostě je báječná, Holly. Opravdová ženská se vším všudy. Až ji poznáš blíž, určitě se ti zalíbí. No a tohle mi připadá jako, hm… docela dobrá příležitost.“

Zatočila se mi hlava. „To je od tebe moc milé, Jeffe, ale pochybuji, že by nějak stála o to se se mnou blíže seznámit. Jsem jen personál, který si najala – vždyť znáš drnohryzy.“

„Ale ona není jako obyčejní drnohryzi. A chce tě poznat – řekla mi to!“

Když jsi jí to nasadil do hlavy! zamumlala jsem si. Kdyby mě nebrzdilo to zdvořilé chování, asi bych řekla: „Táhni zpátky, hlavo vakuová! Nestojím o tvé drnohryzí milenky!“ Takhle jsem ale neřekla než „O.K., Jeffe,“ vzala rozum do hrsti a sklouzla jsem směrem k turistické stěně.

A tak jsem učila Ariel Brentwoodovou „létat“, Víte, tahle takzvaná křídla, která půjčují turistům, mají povrch nějakých padesát čtverečních stop, žádné ovládání s výjimkou ohybu primárních letek, pevný úhel křídel, takže jsou stabilní jako lunární skála, a pár bezvýznamných stupňů vůle, aby mohl mít jejich nositel dojem, že při „letu“ máchá křídly. Ocas je napevno a zkosený tak, že pokud ztratíte rychlost (což je téměř nemožné), přistanete na nohou. Turista s tímhle postrojem nedokáže víc než jen uběhnout pár yardů, skrčit nohy (ani mu nic jiného nezbývá) a kousek popoletět. Pak může doma vnoučatům vyprávět, že letěl, opravdu letěl, zrovna jako ptáci.

Takhle „létat“ se dokáže naučit i opice.

Přetrpěla jsem to ponížení a připnula si na sebe jeden ten hloupý postroj, abych Ariel dokázala, že se s tím opravdu dá odlepit od země. Předvedla jsem jí let k žebříku pro mimina a nechala se jím vynést o nějakých sto yardů výš. Pak jsem se té hrůzy s úlevou zbavila, navlékla ji do podobné, jen o číslo větší, a sama vklouzla do svého nádherného Racka. Jeffa jsem odehnala (dva instruktoři jsou příliš), ale když viděl, jak se Ariel obléká, spustil se dolů a přistál vedle nás.

Zvedla jsem k němu hlavu. „Už zase ty?“

„Ahoj, Ariel. Ahoj, radarový bode. Neutáhlas jí ty popruhy moc?“

„Ale no tak, no tak,“ napomenula jsem jej. „Pokaždé bude učit jenom jeden, vzpomínáš si na naši dohodu? Jestli mi chceš nějak pomoct, setřep ze sebe svou skvělou výškovou výstroj a navlékni si něco na plachtění – mohl bys jí ukázat, jak to nemá dělat. Pokud ne, tak se zvedni nejmíň dvě stě stop a zůstaň tam; čumily nepotřebujem.“

Jeff se šklebil a moc se mu to nelíbilo, ale Ariel mne podpořila. „Dělej, co učitel říká, Jeffe. Buď hodný chlapeček.“

Klouzáky si nenavlékl, ale pryč taky nezmizel. Kroužil kolem nás, sledoval, co děláme, až ho musel odehnal letčík, že se zbytečně plete v turistické zóně.

Připouštím, že Ariel byla dobrá žačka. Dokonce se ani nemračila, když jsem řekla, že je přes boky

až moc vyspělá, než aby mohla dobře držet rovnováhu; jenom pokývla, že si všimla, jak jsem štíhlá, a že mi závidí. Tak jsem se jí přestala snažit dostat na kobylku a zjistila, že pokud se má mysl striktně drží lítání, mám ji docela ráda. Snažila se ze všech sil a učila se rychle – měla dobré reflexy a (navzdory mé ráně pod pás) i celkem slušně držela rovnováhu. Poznamenala jsem to nahlas a ona skromně přiznala, že má baletní výcvik.

Když už odpoledne pokročilo, zeptala se: „Nemohla bych zkusit opravdová křídla?“

„Cože? Jejda, Ariel, to asi ne.“

„Proč ne?“

Tím mě dostala. Už dokázala vše, co se s těmi příšernými klouzadly dokázat dalo. Pokud se má naučit víc, musí dostat pořádná křídla. „Ariel, ale je to nebezpečné. Bude to něco úplně jiného než dosud, věř mi. Můžeš se zranit, dokonce se i zabít.“

„A nesla bys za to zodpovědnost?“

„Ne. Když jsi přijela, podepsala jsi revers.“

„Pak bych to ráda zkusila.“

Skousla jsem ret. Pokud by se roztřískala beze mne, neuronila bych ani slzu – ale pustit ji do nebezpečí jako svého žáka… to zavánělo průšvihem. „Ariel, zabránit ti v tom nemůžu… ale v tom případě bych měla zůstat na zemi a nemít s tím nic společného.“

Teď byla řada na ní, aby skousla ret. „Pokud to vidíš takhle, pak po tobě nemůžu chtít, abys mě učila lítat. Ale i tak to chci zkusit. Možná by mi pomohl Jeff.“

„To asi ano,“ vyrazila jsem ze sebe, „pokud je takový hlupák, jak si o něm myslím!“

Společenský úsměv jí zvadl, ale neřekla nic, protože Jeff právě přistál vedle nás. „O čem je řeč?“

Obě jsme mu to chtěly říct najednou a zmátly jsme jej natolik, až začal mít dojem, že to byl můj nápad, a začal na mě řvát. Zbláznila jsem se snad? Chci, aby se Ariel něco stalo? Copak nemám rozum?

„Drž hubu!“ zaječela jsem a pak dodala tiše, ale pevně: „Jeffersone Hardesty, chtěl jsi po mně, abych učila tvou přítelkyni, a já souhlasila. Ale ať je to tvoje přítelkyně nebo ne, nemysli si, že sem můžeš takhle vpadnout a vyskakovat si na mě. A teď vystřel. Naber vzduch a ztrať se.“

Nadmul se jako holub a prohlásil důrazně: „Něco takového absolutně zakazuju.“

Ticho trvalo nejmíň pět vteřin. Pak se ozvala tiše Ariel. „Pojď, Holly. Podíváme se po nějakých křídlech.“

„Dobře, Ariel.“

Jenže opravdová křídla nepronajímali. Letci mají svoje vlastní; musejí. Pár jich tu ale bývá na prodej, z druhé ruky: děti z nich čas od času odrostou, někdo si chce koupit lepší a tak. Sehnala jsem pana Schulze, který má od nich klíč, a namluvila mu, že by si Ariel nějaká ráda koupila, ale samozřejmě si je musí vyzkoušet. Poté, co jsme přehrabali něco přes čtyřicet souprav, jsem objevila jednu, ze které jak jsem věděla, Johnny Queveras už vyrostl, ale jinak je v naprostém pořádku. Přesto jsem ji pečlivě zkontrolovala. Na ovládání prstů jsem stěží dosáhla, ale Ariel seděla.

Když jsem jí pomáhala do ocasních ploch, poznamenala jsem: „Ariel? Ještě pořád je to dost hloupý nápad.“

„Já vím. Ale nemůžeme nechat mužské, aby si mysleli, že jim patříme.“

„To asi ne.“

„Samozřejmě, že jim patříme. Ale nesmějí to vědět.“

Zkoušela ovládání ocasu. „Jak se to rozprostře? Palcem u nohy?“

„Ano. Ale nedělej to. Jen drž prsty pohromadě a palec odtažený. Ariel, vážně: ještě na to nemáš. Budeš jenom plachtit, tak jako doteď. Platí?“

Podívala se mi do očí. „Udělám do posledního písmene to, co mi řekneš. Pokud mi to neodsouhlasíš, nevezmu ani křídlo do ruky.“

„O.K. Jsi připravena?“

„Jsem.“

„Prima. Počkat! Já zapomněla. Ta křídla nejsou oranžová.“

„Vadí to?“

„To tedy vadí.“ Následovala vyčerpávající diskuse, protože pan Schulz nechtěl křídla stříkat

naoranžovo jen kvůli vyzkoušení. Ariel to nakonec vyřešila tím, že je koupila, a pak jsme musely počkat, než barva zaschne.

Vrátily jsme se zpět k turistickému svahu a já ji nechala plachtit – s varováním, že má držet obě křidélka palci, aby jí to při nízkých rychlostech lépe stoupalo – a přitom sotva znatelně veslovat prsty. Dělala to dobře, jen jednou klopýtla při přistání. Jeff se potuloval kolem a strouhal nad námi osmičky, ale my ho ignorovaly. Potom jsem ji naučila zatáčet náklonem v širokém, mírném oblouku – i s těmi příšernými klouzáky se dá otáčet, ale chce to zručnost; jsou určeny jen pro přímý let.

Nakonec jsem přistála vedle ní a zeptala se: „Už máš dost?“

„Nikdy nebudu mít dost! Ale nechám toho, jestli mi to řekneš.“

„Jsi unavená?“

„Ne.“ Zašilhala přes křídlo k žebříku; stoupal jím asi tucet letců s nehybnými křídly, v líném kroužení. „Kdybych to tak taky mohla jednou dokázat. Musí to být nádhera.“

Uvážila jsem to. „Je pravda, že čím jsi výš, tím jsi bezpečnější.“

„Tak proč tedy ne?“

„Mm… jsi bezpečnější, pokud víš, co děláš. Stoupání komínem je jen plachtění – úplně stejné, jako jsi zkoušela až dosud. Klidně ležíš a necháš se zvednout půl míle vysoko. Pak se stejně zase spustíš; kroužíš kolem stěn v pomalé spirále. Jenže tebe to bude svádět, aby ses pokusila o věci, které ještě neumíš – abys zamávala křídly nebo udělala jinou skopičinu.“

Slavnostně zavrtěla hlavou. „Neudělám nic, co mě nenaučíš.“

Mé obavy to ještě nerozptýlilo. „Nahoru je to sice jen půl míle, ale než se tam vyhrabeš, uletíš jich pět – a dalších pět, než se dostaneš zase dolů. Vydrží to tvé ruce?“

„Určitě.“

„No… můžeš se vrátit kdykoli; nemusíš až nahoru. Tu a tam nakrč maličko ruce, abys nedostala křeče. Jenom nezkoušej mávat křídly.“

„Nebudu.“

„O.K.“ Roztáhla jsem křídla. „Leť za mnou.“

Vedla jsem ji do stoupáku, v mírném pravém náklonu a pak zase v levém, do stoupavého kroužení proti směru hodinových ručiček, s pádlováním prsty tak pomaloučkým, aby mi stačila. Jak jsme stabilizovaly let, křikla jsem: „Zůstaň, jak jsi!“ a otočila to vzhůru, kousek vystoupala a zaujala pozici nějakých třicet stop nad ní, abych na ni viděla. „Ariel?“

„Ano, Holly?“

„Zůstanu takhle nad tebou. Nevyvracej krk; nemusíš mě sledovat, stačí, že já budu sledovat tebe. Letíš perfektně.“

„Je to prima!“

„Protáhni se trochu. Nebuď tak strnule natažená. Ke střeše je to ještě daleko. Můžeš veslovat i rychleji, jestli chceš.“

„Rozkaz, kapitáne!“

„Nejsi unavená?“

„Propána, to ne! Holka, já žiju!“ Zahihňala se. „A máma tvrdila, že ze mě anděl nikdy nebude!“

Neodpověděla jsem, protože se na mě řítila rudostříbrná křídla. Prudce zabrzdila a usadila se ve spirále mezi mnou a Ariel. Jeffova tvář byla rudá téměř jako jeho křídla. „Co to tu ksakru děláte?“

„Oranžová křídla!“ zaječela jsem. „Uhni z cesty!“

„Koukejte se vrátit! Obě!“

„Zmiz z prostoru mezi mnou a mým žákem. Znáš předpisy.“

„Ariel!“ zahulákal Jeff. „Vykloň se ven z toho kruhu a sklouzej dolů. Poletím s tebou.“

„Jeffe Hardesty,“ zavrčela jsem divoce. „Máš tři vteřiny na to, abys uvolnil prostor mezi Ariel a mnou – jinak tě nahlásím za porušení pravidla číslo jedna. Varuju tě potřetí a naposled – před tebou jsou oranžová křídla!“

Jeff něco zavrčel, sklopil pravé křídlo a odloučil se z formace – ale jen proto, aby sklouzl do prostoru pět stop od špičky Arielina křídla. Měla jsem ho opravdu nahlásit; pět stop manévrovacího prostoru je na začátečníka strašně málo.

„O.K., Ariel?“ ujistila jsem se.

„O.K., Holly. Mrzí mě, že se Jeff zlobí.“

„Však ono ho to přejde. Ještě nejsi unavená?“

„Ne. Chci vyletět až nahoru. Jak jsem vysoko?“

„Nějakých čtyři sta stop.“

Jeff letěl chvíli pod námi, pak ale vystoupal nad nás… pravděpodobně ze stejného důvodu jako předtím já; aby líp viděl. Dokud se do ničeho nemíchal, nevadil mi a další bdící oko se mohlo hodit; začínala jsem mít obavy, že Ariel podceňuje namáhavost zpáteční cesty dolů. Doufala jsem, že to vzdá ještě před stropem. Což o to; zkušený letec jako třeba já dokáže kroužit, dokud ho nedonutí sestoupit hrozící smrt hladem – jenže svaly začátečníka se rychle unaví.

Jeff zůstával víceméně nad námi, jen čas od času popoletěl sem či tam – je příliš temperamentní, než aby vydržel tak dlouho jen plachtit – zatímco Ariel a já jsme dál pluly ve stoupáku a blížily se ke stropu. Když jsme byli asi tak v půlce, napadlo mě konečně, že bych to mohla vzdát sama; nemusím čekat, až Ariel dojdou síly. Tak jsem na ni zavolala. „Ariel? Nejsi unavená?“

„Ne.“

„Já teda jo. Mohly bychom se vrátit, prosím?“

Neprotestovala, jen řekla: „Dobře. Co mám dělat?“

„Vykloň se doprava a přestaň kroužit.“ Chtěla jsem odletět pět set až šest set stop od stoupáku, vyhledat zpětný klesavý proud a odkroužit zase dolů. Vrhla jsem pohled vzhůru, kde je Jeff. Po chvilce jsem ho zahlédla; byl v dálce a mnohem výš, ale mířil k nám. Zavolala jsem na něj: „Jeffe! Sejdeme se dole.“ Možná mě neslyšel, ale každopádně uvidí, co děláme. Obrátila jsem pozornost zpět k Ariel.

Ale Ariel byla pryč.

Pak jsem ji zpozorovala asi o sto stop níž – jak s vlajícími křídly nekontrolovaně padá dolů.

Nevím, co se stalo. Možná se naklonila moc, sklouzla do bočního smyku a v panice začala mávat křídly. Ale nesnažila jsem se na to přijít; byla jsem příliš vyděšená, než abych mohla přemýšlet. Měla jsem dolem, že tam strnulá hrůzou visím snad hodinu.

Ale podle toho, co se dělo dál, jsem zřejmě musela zaječet „Jeffe!“ a pustit se do volného a co nejrychlejšího pádu.

Jenže mi připadalo, že vůbec nepadám; nemohla jsem ji dohonit. Zcela jsem složila křídla – ale nedokázala jsem padat pořádnou rychlostí a Ariel byla pořád stejně daleko. Samozřejmě, zpočátku neletíte moc rychle; naše nízká gravitace je to jediné, co umožní člověku létat. Dokonce i kámen padá první sekundu svého pádu mizernou rychlostí tři metry za vteřinu. Pak zrychlí – ale ta první sekunda je nekonečná.

Potom už jsem viděla, že padám. Cítila jsem rozrážený vzduch – ale nezdálo se, že bych se nějak blížila k Ariel. Její zápolení ji přece musí nějak zpomalit, a já naopak padám co nejrychleji, s křídly složenými a zvednutými nad hlavu. Chovala jsem bláznivou naději, že pokud se dostanu na její úroveň, mohla bych jí poradit, přimět ji.zpomalit pád a přejít do klouzavého letu. Ale nebyla jsem schopná se k ní dostat.

Tahle noční můra se vlekla po celé hodiny.

Ve skutečnosti jsme na ten pád neměly víc než dvacet sekund; déle volný pád z tisíce stop netrvá. Ale dvacet sekund dokáže být strašlivě dlouhých… dost dlouhých, abych stačila litovat každé hlouposti, kterou jsem kdy udělala nebo řekla, dost dlouhých, abych se stačila pomodlit za nás za obě… a rozloučit se v duchu s Jeffem, Dost dlouhých na to, abych si mohla všimnout země, jak nám pospíchá vstříc, a uvědomila si, že pokud Ariel hezky rychle nepředeženu, roztřískáme se obě.

Vrhla jsem pohled vzhůru; Jeff se hnal střemhlav za námi, ale byl beznadějně daleko. Téměř ve stejném okamžiku jsem bleskla po Ariel… a dohánělа jsem ji… míjela jsem ji… už jsem pod ní!

Potom jsem brzdila vším, co jsem měla; skoro jsem si urvala křídla. Nabrala jsem do nich vzduch, podržela jej, a aniž bych vyčkala, až se stabilizuju, začala jsem ze všech sil mávat křídly. Udeřila jsem jimi do vzduchu jednou, dvakrát, třikrát… a srazila se s padající Ariel.

Pak do nás narazila země.

CÍTILA JSEM SE SLABÁ JAKO MOUCHA, ospalá a spokojená. Ležela jsem na zádech v matně osvětleném pokoji. Mám dojem, že tam byla se mnou máma, a o tátovi vím určitě. Svrběl mě nos a já se pokusila se podrbat, ale ruce vypověděly poslušnost. A spala jsem dál.

Probudila jsem se hladová a úplně čilá. Nacházela jsem se na nemocničním lůžku a ruce mi stále odmítaly poslušnost, na čemž nebylo nic divného, protože byly obě v sádře. Objevila se sestra s nějakým tácem v ruce. „Máš hlad?“ ptala se.

„Hlady přímo umírám,“ přiznala jsem.

„S tím si poradíme.“ Začala mě krmit jako nemluvně.

Třetí lžíci jsem uhnula a dožadovala se: „Co mám s rukama?“

„Pst,“ napomenula mě a málem mě zadusila lžící.

Ale později dorazil docela milý doktor a na všechny otázky mi odpověděl. „Není to nic vážného. Tři nekomplikované zlomeniny. Ve tvém věku se to zahojí natošup. Ale těší nás tvá společnost, a tak si tě tu držím na pozorování, pro případ, že bys měla nějaké vnitřní zranění.“

„Uvnitř nic zraněného nemám,“ ujistila jsem ho. „Přinejmenším mě tam nic nebolí.“

„Říkal jsem, že je to jen výmluva.“

„Pane doktore?“

„Ano?“

„Budu zase moct lítat?“ Se zatajeným dechem jsem čekala.

„Jistě. Už jsem viděl lidi v horším stavu, jak za pár týdnů cvičí kliky.“

„Ach. No tak díky. A nevíte, prosím, co se stalo s tou druhou dívkou? Je ještě… ?“

„Brentwoodová? Ta je tady.“

„To se ví, že je tady,“ souhlasila Ariel ode dveří.

„Můžu dál?“

Spadla mi čelist. Pak jsem se trochu vzpamatovala. „Jo, jasně. Pojď.“

Doktor jen utrousil; „Ale nebuďte tu dlouho,“ a zmizel.

Polkla jsem. „No, tak si sedni.“

„Díky.“

Spíš poskakovala než chodila; jednu nohu měla důkladně zavázanou. Dopadla do nohou postele.

„Musí tě to bolet.“

Pokrčila rameny. „To nic není. Výron a natržené vazy. Dvě prasklá žebra. Ale mohla jsem být po smrti. A víš, proč nejsem?“

Neodpověděla jsem. Dotkla se jedné mé sádry. „Tohle je ten důvod. Tys mě zabrzdila a já přistála na tobě. Zachránilas mi život a já ti za to zlámala ruce.“

„Nemusíš mi děkovat. Udělala bych to pro každého.“

„Já ti věřím a nechtěla jsem ti děkovat. Člověku, který ti zachránil život, nemůžeš poděkovat. Jen jsem tě chtěla ujistit že to vím.“

Nenapadla mě vhodná odpověď, tak jsem se zeptala: „Kde je Jeff? Nestalo se mu nic?“

„Co nevidět dorazí. Je v naprostém pořádku… ačkoli se docela divím, že si nezlámal kotníky. Přistál vedle nás tak tvrdě, že je to zázrak. Ale Holly… Holly má drahá, vběhla jsem sem takhle, abychom si o něm mohly promluvit, ještě než se tu objeví.“

Rychle jsem změnila téma. Nevím, co mi doktoři dali za léky, ale ty mi pomohly jen k ospalé, příjemné náladě – nechránily mne před trapasy. „Ariel, co se stalo? Letěla jsi tak hezky – a pak jsi najednou padala dolů.“

Zatvářila se provinile. „Byla to moje chyba. Říkala jsi, že letíme dolů, tak jsem se tam podívala. Než k tomu došlo, nepřemýšlela jsem o ničem jiném než o stoupání ke střeše; ani mě nenapadlo, jak hluboko může být zem. Pak jsem se koukla pod sebe… a zatočila se mi hlava, zpanikařila jsem a už jsem letěla.“ Pokrčila rameny. „Měla jsi pravdu. Ještě jsem na to nebyla zralá.“

Uvážila jsem to a přikývla. „Jasně. Ale neboj – až se mi ruce zahojí, vezmu tě nahoru zas.“

Pohladila mě po noze. „Jsi moc hodná, Holly. Jenže já už znovu nepoletím; vracím se zpátky tam, kam patřím.“

„Na Zem?“

„Ano. Ve středu nasedám do Billyho Mitchella."

„To mě mrzí."

Maličko se zachmuřila. „Opravdu? Holly, ty mě nemáš moc v lásce, že ne?"

Vyvedlo mě to dost z míry. Co mám na to říci – a zvlášť když je to pravda? „Tedy," začala jsem obezřetně, „netrpím k tobě žádnou averzí. Jen tě pořádně neznám."

Přikývla. „Já tebe taky ne… ačkoli za těch pár vteřin jsem tě poznala mnohem líp než za celý předchozí týden. Ale… teď mě prosím poslouchej a nerozčiluj se. Jde o Jeffa. Posledních pár dní se k tobě moc hezky nechoval – myslím po tu dobu, co jsem tady. Ale nezlob se na něj. Odjíždím a všechno bude zase jako dřív."

Tím to propíchla a já už se tomuhle tématu nemohla vyhnout – protože jinak by si myslela spoustu věcí, které nejsou pravda. Tak jsem jí musela všechno vysvětlit… že jsem žena budující si kariéru, a ne milostné pletky… že pokud jsem jí připadala podrážděná, tak to bylo kvůli firmě, která se rozpadne ještě dřív, než dokončí svůj první hvězdolet… a že do něj nejsem zamilovaná, ale jen si jej vážím jako přítele a obchodního partnera… ale že pokud Jonesová & Hardesty skončí, Jonesová & spol. budou pokračovat dál. „Tak vidíš, Ariel: nemusíš se Jeffa vzdávat. Pokud máš pocit, že mi něco dlužíš, tak na to zapomeň. Je to zbytečné."

Rychle zamrkala a já s úžasem zjistila, že bojuje se slzami. „Holly, Holly… ty tomu vůbec nerozumíš."

„Rozumím ti docela dobře. Nejsem dítě."

„Ne, jsi dospělá žena… ale ještě jsi na to nepřišla."

Zvedla palec. „Za prvé, Jeff mě nemiluje."

„Tomu nevěřím."

„Za druhé… já nemiluju jeho."

„Ani tomu nevěřím."

„Za třetí… ty říkáš, že ho nemiluješ – ale k tomu se ještě dostaneme. Holly, jsem krásná?"

Měnit rychle téma hovoru je běžný ženský zvyk, ale já se ho asi nikdy nenaučím. „Cože?"

„Ptala jsem se, jestli jsem krásná?"

„Ty víš zatraceně dobře, že jsi!"

„Ano. Umím trochu zpívat a tančit, ale tím bych se neuživila, protože mě v tomhle směru trumfne každá třetiřadá herečka. Takže musím být krásná. Jak jsem stará?"

Snažila jsem se něco nezpackat. „Stará? Starší, než si myslí Jeff. Přinejmenším jednadvacet. Možná dvaadvacet."

Povzdechla si. „Holly, jsem dost stará na to, abych mohla být tvá matka."

„Vážně? Tomu taky nevěřím."

„Jsem ráda, že to není vidět. Ale už chápeš, že jsem se do Jeffa zamilovat nemohla, i když je moc milý. Ale není důležité, co cítím já k němu; podstatné je, že on miluje tebe."

„Cože? To je ta největší hloupost, jakou jsem od tebe kdy slyšela! Ano, jistě, má mě rád – nebo aspoň měl. Ale to je všechno." Polkla jsem. „A o víc taky nestojím. Měla bys slyšet, jak se mnou mluví."

„Slyšela jsem. Ale chlapci jeho věku neříkají, co si myslí; styděli by se."

„Ale…"

„Počkej, Holly. Viděla jsem to, co ty jsi neviděla, protože jsi upadla do bezvědomí. Víš, co se stalo, když jsme dopadly na zem?"

„Ehm, ne."

„Jeff přiletěl jako anděl pomsty, zlomek sekundy po nás. Okamžitě si strhl křídla, aby si uvolnil ruce. Na mě se ani nepodíval. Jenom mě překročil, zvedl tě do náruče a brečel jako želva."

„Opravdu?"

„Opravdu."

Zadumala jsem se. Možná ke mně ten halama přece jenom nějaký vztah má.

Ariel pokračovala. „Takže vidíš, Holly, že i když ho nemiluješ, musíš na něj být opravdu laskavá, protože on miluje tebe a mohla bys mu moc ublížit."

Pokusila jsem se vymyslet nějaké řešení. Milostné románky jsou sice věc, kterým by se úspěšná žena

měla vyhýbat… ale pokud to Jeff opravdu bere takhle… možná by bylo rozumným kompromisem provdat se za něj, aby byl spokojený a firma mohla fungovat dál. Tedy samozřejmě až někdy časem.

Ale pokud by to tak dopadlo, pak by se už firma nejmenovala Jonesová & Hardesty – ale Hardestyová &Hardesty.

Ariel stále ještě mluvila: „… se do něj možná zamiluješ. Stává se to – a pokud se to stane, pak bys ještě mohla litovat, žes ho odmrštila. Sáhne po něm nějaké jiné děvče; je opravdu hrozně milý."

„Ale…" zarazila jsem se, protože jsem zaslechla Jeffovy kroky – já ho vždycky poznám. Zastavil se ve dveřích a se svraštělým čelem se na nás díval.

„Ahoj, Ariel."

„Ahoj, Jeffe."

„Ahoj, manévrovací trysko." Přejel mě pohledem. „Páni, ty ale vypadáš."

„Ty taky nejsi zrovna k zulíbání. Slyšela jsem, že máš ploché nohy."

„Dvacet čtyři hodin denně. Jak si s těma sádrama čistíš zuby?"

„Nečistím."

Ariel sklouzla s postele a zabalancovala na jedné noze. „Musím jít. Uvidíme se později, lidi."

„Měj se, Ariel."

„Ahoj, Ariel. A… díky."

Jeff za ní zavřel dveře, sedl si na postel a zahuhlal: „Vydrž."

Pak měl vzal rukama kolem krku a dal mi pusu.

No, nemohla jsem mu v tom zabránit, nebo snad ano? Když mám obě ruce zlomené? Kromě toho, bylo to v souladu s novou firemní politikou. Zůstala jsem trochu paf, protože Jeff mě nikdy nelíbá, s výjimkou pus k narozeninám, ale ty se nepočítají. Ale pokusila jsem se mu tu pusu vrátit, aby viděl, jak to oceňuju.

Nevím, co mi to dali do jídla za prášky, ale zase se mi zatočila hlava a začalo mi zvonit v uších.

Pak jsem zjistila, že se nade mnou naklání. „Prcku," prohlásil žalostně, „s tebou si teda ještě užiju."

„Ty taký nejsi zrovna partie, trumbelíne," opáčila jsem důstojně.

„Hm, to asi ne." Smutně si mě změřil. „Proč brečíš?"

Nevěděla jsem, že brečím. Pak jsem si ale vzpomněla, proč. „Ach, Jeffe – tak krásná křídla to byla – a jsou úplně zničená!"

„Koupíme ti nový. No tak, vzchop se. Já to zkusím ještě jednou."

„Tak jo." Zkusil.

Mám dojem, že Hardestyová & Hardesty je mnohem rytmičtější než Jonesová & Hardesty.

Opravdu to zní mnohem líp.

Jestli to takhle půjde dál…

Na hradbách bylo zima. Zatleskal jsem o sebe rukama, abych si je zahřál, ale pak jsem se spěšně zarazil, abych nevyrušil Proroka. Tu noc jsem získal stanoviště přímo před jeho osobními pokoji – stanoviště, jež jsem si vydobyl maximální snahou být ve službě vzorný a jako ze škatulky.

Netoužím však na sebe upoutat pozornost teď a tady. V té době jsem byl mladý a ještě hloupý – legát, který sotva opustil brány West Pointu, a gardista Andělů Páně, osobní stráže Převtělení Prorokova. Když jsem se narodil, zasvětila mě matka Církvi a po dosažení osmnácti let vyprosil strýc Absolom, stařešina laických cenzorů, na Radě starších mé přijetí na Vojenskou akademii.

West Point mi vyhovoval. Ach ano, připojil jsem se ke se svým kolegům v tradičním rituálu remcání na strázně vojenského života, ale po pravdě jsem se z jeho klášterní rutiny těšil – bylo to krásné vstát v pět hodin ráno, strávit dvě hodiny v modlitbách a meditaci a potom jít na přednášky a výuku, vzdělávat se v nekonečném množství témat – vojenské výchově, strategii a taktice, teologii, psychologii davu či v základních zázracích. Po odpolednách jsme cvičívali s vibračními zbraněmi, procházeli drilem v zacházení s tanky a utužovali si těla cvičením.

Mé závěrečné hodnocení nebylo moc valné a ani jsem nečekal, že budu přidělen k Andělům Páně, i když jsem si o to zažádal. Naštěstí jsem měl vždycky jen ty nejlepší známky ze zbožnosti a dobře jsem obstál v praktických otázkách – a tak jsem byl vyvolen. Pocítil jsem až hříšnou pýchu: stal jsem se

členem nejsvětějšího regimentu rytířstva Prorokova, v němž dokonce i vojíni vlastní důstojnické dekrety a jehož velící plukovník je Vítězným mečem Prorokovým, maršálkem všech jeho šiků. Ten den, kdy jsem byl k němu přidělen, jsem strávil leštěním okrouhlého štítu a oštěpu, jež nosí pouze Andělé, a zapřísáhl jsem se, že jakmile mi to povýšení na kapitána umožní, učiním prosbu, aby mi bylo dovoleno studovat na kněze.

Tuto noc však, o řadu měsíců později a navzdory stále zrcadlovému lesku mého štítu, se do srdce vkrádá temná čerň. Nevím proč, ale život v Novém Jeruzalémě není takový, jak jsem si jej ve West Pointu představoval. Palác a Chrám jsou plné intrik a politiky; kněží i diákoni, státní ministři i palácoví funkcionáři – všechny zajímá jen honba za mocí a přízní v očích Prorokových. Dokonce i důstojníci mého vlastního útvaru se jí zdají být prolezlí. Naše hrdé heslo „Ne sobě, avšak Tobě“ má nyní v mých ústech ironickou příchuť.

Ne že bych sám byl bez hříchu. Přestože jsem se nepřipojil k honbě za světskými požitky, udělal jsem věc, která, jak jsem v hloubi srdce věděl, byla mnohem horší: zatoužil jsem po zasvěcené ženě.

Pochopte mne prosím lépe, než jsem se tenkrát chápal sám. Byl jsem vzrostlý muž tělem, avšak dítě zkušeností. Má matka byla jedinou ženou, kterou jsem kdy dobře poznal. Jako děcko v semináři pro malé žáčky, ještě než jsem nastoupil do West Pointu, jsem se dívek téměř bál; můj zájem se dělil mezi výuku, matku a farní družinu Cherubínů, v níž jsem byl velitelem hlídky a neúnavným sběratelem čestných odznaků za soutěže ve všem – rozdělávání ohně počínaje a učením se pasáží z Písma zpaměti konče. Kdyby se tenkrát uděloval čestný odznak za dívky – ale nic takového samozřejmě nebylo.

Na Vojenské akademii jsem jednoduše žádné ženy neviděl a neměl jsem se, co se zlých myšlenek týče, ani moc z čeho zpovídat. Mé lidské city zůstaly zmrazeny na úrovni dětských let a na občasné neklidné sny jsem pohlížel jako na pokušení, seslané na mne Satanášem. Avšak Nový Jeruzalém není West Point a Andělům není zapovězeno ani se oženit, ani navázat počestná a důstojná přátelství se ženami. Pravda, většina z mých druhů nikdy nepožádala o povolení ke sňatku; znamenalo by to pro ně převelení do jednoho z pravidelných oddílů a konec hýčkaných ambicí stát se knězem – zakázáno to však neměli.

A nebylo to zapovězeno ani laickým diákonkám, vlastnícím domy kolem Chrámu a Paláce. Většina z nich však byly ošumělé staromódní bytosti, jež mi připomínaly mé tety a jen těžko se mohly stát partnerkami pro milostné dobrodružství. Čas od času jsem s nimi klábosil po chodbách, na tom nebylo nic zlého. Nijak zvláště mne nepřitahovala ani některá z malého množství mladších sester – až jsem potkal sestru Juditu.

Hlídkoval jsem, je tomu více než měsíc, na témže místě jako dnes. Bylo to poprvé, co jsem stál na stráži před příbytkem Prorokovým; cítil jsem nervozitu a ostražitě jsem se rozhlížel, aby mne na své obchůzce nepřekvapil velitel hlídky.

Tu noc svítilo ve vnitřní chodbě přímo proti mému stanovišti jasné světlo a já zaslechl, jak se sem blíží nějací lidé; vrhl jsem pohled na chronometr na zápěstí – ano, to budou Panny pečující o Proroka… to se mne netýká. Každou noc úderem desáté se u něj střídaly – říkal jsem tomu střídání stráží, přestože jsem ten obřad sám nikdy neviděl a ani neuvidím. Věděl jsem jen tolik, že ty ženy mezi sebou losují o čest být dvacet čtyři hodin k ruce posvátné osobě Prorokova převtělení.

Okamžik jsem naslouchal a pak se odvrátil. Asi o čtvrt hodiny později kolem mě proklouzla štíhlá postava zahalená v tmavém plášti a zastavila se u zábradlí, aby se dívala na hvězdy. Měl jsem ihned v ruce zbraň, ale pak jsem ji zahanbeně zase zastrčil; byla to diákonka.

Předpokládal jsem, že je to laická diákonka; přísahám, že mne ani nenapadlo, že by to mohla být diákonka svatá. V příručce mých služebních řádů není pravidlo, podle něhož bych měl zakazovat lidem přístup ven na hradby, ale nikdy jsem neslyšel, že by tak někdo učinil.

Nemyslím, že by si mě všimla, než jsem ji oslovil. „Mír s tebou, sestro.“

Nadskočila a potlačila výkřik, aby pak opět získala ztracenou důstojnost k odpovědi. „I s tebou, malý bratře.“

Teprve v té chvíli jsem spatřil na jejím čele Pečeť Šalamounovu, znak příslušnosti k samotné rodině Prorokově. „Odpusť, Starší sestro. Nevšiml jsem si.“

„Nezlobím se.“ Zdálo se mi, že chce v rozhovoru pokračovat. Věděl jsem, že není správné, abychom

spolu soukromě rozmlouvali; její smrtelné bytí bylo oddáno Prorokovi a duše patřila Pánu; byl jsem však mladý a osamělý – a ona mladá a velmi pohledná.

„Navštívíš dnes v noci Svatého, Starší sestro?“

Potřásla hlavou. „Ne, ta čest mne minula. Mé dřívko nebylo vylosováno.“

„Musí to být opravdu velká čest, moci mu sloužit přímo.“

„Bezpochyby, ačkoli nemohu soudit z vlastní zkušenosti. Mé dřívko ještě nikdy vytaženo nebylo.“ Impulzivně dodala: „Jsem z toho trochu nesvá. Víš, nejsem tu ještě dlouho.“

Přestože stála svou funkcí nade mnou, to, jak mi dala najevo svou ženskou slabost, mne dojalo. „Jsem si jist, že obstojíš se ctí.“

„Děkuji ti.“

Pokračovali jsme v nezávazném rozhovoru. Jak se ukázalo, byla v Novém Jeruzalémě ještě kratší dobu než já. Vyrostla na farmě nahoře ve státě New York a zasvěcena Prorokovi byla v semináři v Albany. Na oplátku jsem jí prozradil, že jsem se narodil na středozápadě, ani ne padesát mil od Studnice Pravdy, kde se převtělil První prorok. Pověděl jsem jí, že se jmenuji John Lyle, a ona zase mně, že jí říkají sestra Judita.

Úplně jsem zapomněl na velitele hlídky a jeho protivné obchůzky a byl bych s ní klábosil celou noc, ale mé chronky pípnutím ohlásily další čtvrthodinu. „Propána!“ vykřikla sestra Judita. „Měla jsem jít rovnou do své cely.“ Udělala několik spěšných kroků do chodby, pak se ale ještě zastavila. „Nepovíš to na mě… Johne Lyle?“

„Já? Ne, nikdy!“

Myslel jsem na ni po celý zbytek hlídky, a když konečně dorazil velitel hlídky, má pozornost byla pramalá.

Dost málo na to, co to způsobilo, že? Ale i jediný drink je příliš velké sousto, pokud jej vypije abstinent; nedokázal jsem myšlenky na sestru Juditu vyhnat z hlavy. Během následujícího měsíce jsme se potkali asi půltucetkrát. Jednou jsem ji minul na eskalátoru; jela dolů a já zase nahoru. Nepromluvili jsme spolu ani slovo, ale ona mne poznala a usmála se. Následující noc jsem ve svých snech celou projezdil na onom eskalátoru, ale ani jednou jsem z něj nemohl vystoupit a promluvit s ní. Ostatní setkání byla zrovna tak kratičká. Jindy jsem zaslechl, jak mne tiše volá její hlas: „Dobrý den, Johne Lyle,“ a otočil jsem se právě včas, abych spatřil postavu v kápi, jak kolem mne prošla do blízkých dveří. Jednou jsem ji spatřil, jak krmí labutě ve vodním příkopu; neodvážil jsem se k ní přiblížit, ale mám dojem, že mne viděla.

Chrámové noviny otiskly denní rozpis mé i její služby. Já chodit na hlídku jednou za pět dní, zatímco Panny losovaly jednou týdně. Trvalo tedy téměř měsíc, než se naše služby opět shodovaly. Viděl jsem její jméno – a přísahal jsem si, že si na ten večer opět vydobydu hlídku a znovu zaujmu čestné stanoviště před pokoji Prorokovými. Neměl jsem žádný důvod k domněnce, že mne Judita na hradbách vyhledá – v hloubi srdce jsem si tím však byl jist. Za celá studia ve West Pointu jsem nepoužil na svou zbroj tolik slin a leštidla; ve svém štítu jsem se klidně mohl zhlížet jako v zrcadle.

Ale bylo už skoro půl jedenácté a po Juditě ani stopy, přestože jsem v deset slyšel Panny, jak se spěšně shromažďují v chodbě. Jediným výsledkem mé námahy byla ta pochybná výsada stát na hlídce na nejstudenějším místě Paláce. Patrně, pomyslel jsem si chmurně, vybíhá na hradby pokaždé, když má příležitost; aby flirtovala se strážnými. Hořce jsem si připomněl, že ženy jsou hříšné nádoby a byly takovými už od prvotního hříchu. Kdo jsem, abych jí stál za pevné přátelství? Nejspíš jí ta noc připadala příliš chladná, než aby se obtěžovala vyjít ven.

Zaslechl jsem kroky a srdce mi poskočilo radostí. Byl to však jen velitel hlídky na obchůzce. Připravil jsem si pistoli a vyzval jej, aby zastavil. Jeho hlas mi zazněl v odpověď: „Hlídači, co přináší noc?“

„Mír na Zemi,“ odpověděl jsem mechanicky a dodal: „Je zima, starší bratře.“

„Ve vzduchu je již podzim,“ přisvědčil. „Chladno je dokonce i v Chrámu.“ Pokračoval v cestě a jeho pistole i bandalír plný paralytických střel mu cinkaly o pancíř na každém kroku. Byl to slušný chlapík a obvykle se zastavil na pár slov; dnes však zřejmě pospíchal zpět do tepla strážnice. Vrátil jsem se zpět ke svým trpkým myšlenkám.

„Dobrý večer, Johne Lyle.“

Skoro jsem vyskočil z bot. Ve tmě, přímo pod klenutým obloukem, stála sestra Judita. Podařilo se mi vykoktat „Dobrý večer, sestro Judito“, ale to už kráčela ke mně.

„Pst!“ utišila mne. „Někdo by nás mohl zaslechnout. Johne… Johne Lyle – už k tomu konečně došlo. Mé dřívko bylo vytaženo…“

Zmohl jsem se jen na „Eh?“ a pak jsem neohrabaně dodal: „Gratuluji, starší sestro. Nechť ti Bůh požehná tvou svatou službu.“

„Ano, ano, díky,“ řekla spěšně, „ale… chtěla jsem si ukrást pár chvil, abychom si mohli popovídat. Takto nemohu – musím hned do sakristie na poučení a modlitbu. Musím běžet.“

„Radši si pospěš,“ souhlasil jsem. Byl jsem zklamán, že si nemůžeme povídat déle, ale šťastný, že se jí dostalo takové cti, a zároveň jsem jásal, že na mě nezapomněla. „Bůh s tebou.“

„Musela jsem se ti svěřit, že jsem byla vybrána.“ Oči jí zářily; připisoval jsem to svatému nadšení, a tak mě její slova udivila. „Bojím se, Johne Lyle.“

„Cože? Ty máš strach?“ Náhle jsem si vzpomněl, jak mně vynechával hlas, když jsem poprvé cvičil svou četu. „Neboj se. Budeš povznesena.“

„Ach, v to doufám! Modli se za mne, Johne.“ A byla pryč; ztracena v šeru chodby.

Opravdu jsem se za ni modlil a snažil se představit si, kde asi je, co dělá. Ale protože vím o dění v soukromých komnatách Prorokových asi tolik, jako kráva o válečných soudech, brzy jsem vzdal své úsilí a myslel jsem prostě na Juditu. Později, asi tak za hodinu, mé snění s otevřenýma očima přerušil pronikavý výkřik z hloubi Paláce, následovaný vzápětí rozruchem a spěšnými kroky. Vyrazil jsem co nejrychleji do vnitřní chodby a nalezl shluk žen, shromážděných kolem vstupu do Prorokových komnat. Dvě či tři z nich kohosi z komnat vynášely; když jsem k nim doběhl, zastavily se a složily své břímě na podlahu.

„Co se děje?“ houkl jsem a vytrhl pobočí zbraň.

Přede mne se postavila postarší sestra. „Nic se neděje. Navrať se na své stanoviště, legáte.“

„Zaslechl jsem výkřik.“

„To není tvoje starost. Jedna ze sester omdlela, když ji Svatý muž požádal o službu.“

„Která?“

„Jsi docela zvědavý, bratříčku.“ Pokrčila rameny. „Sestra Judita, pokud se tím pro tebe něco změní.“

Bez přemýšlení jsem vyštěkl: „Pomohu jí!“ a vykročil jsem vpřed. Zastoupily mi však cestu.

„Zešílel jsi? Její sestry ji odvedou zpět do cely. Odkdy se Andělé starají o nervózní Panny?“

Dokázal bych ji snadno odstrčit i malíčkem, ale měla pravdu. Couvl jsem a neochotně se vrátil na své stanoviště.

Během několika následujících dní jsem nedokázal myslet na nic jiného než na sestru Juditu. Když jsem nebyl ve službě, plížil jsem se po prostorách Paláce, které mi byly otevřeny, doufaje, že ji alespoň zdálky zahlédnu. Možná je nemocná nebo má vězení na cele za to, co bylo nepochybně hrubým porušením disciplíny. Nespatřil jsem ji však ani jedinkrát.

Můj spolubydlící na pokoji, Zebadiáš Jones, si mé mrzuté nálady všiml a pokusil se mě z ní dostat. Zeb chodil v Pointu o tři ročníky výš než já a měl mě jako nováčka na starosti; teď byl mým nejbližším přítelem a jediným důvěrníkem. „Johnnie, kamaráde, chodíš tady jako duch. Co tě žere?“

„Co mě žere? Vůbec nic. Možná nějaká slabá žaludeční nevolnost.“

„Ano? Pojď, půjdeme se projít. Čerstvý vzduch ti udělá dobře.“

Nechal jsem se vyhnat z pokoje. Kromě několika banalit mlčel, dokud jsme nevyšli na širokou terasu obklopující jižní věž, kde už se nenacházely přístroje, jež vidí a slyší víc než člověk. Když jsme se octli notný kus z dosahu kohokoli jiného, řekl tiše: „Tak do toho. Vyklop to.“

„Ne, Zebe, nemůže s tím zatěžovat ještě někoho jiného.“

„Proč ne? K čemu bys měl potom přátele?“

„Šokovalo by tě to.“

„Pochybuju. Poslední šok, který jsem zažil, byli čtyři králové, které jsem si líznul k esu. Tím jsem zase získal důvěru v zázraky a od té doby jsem proti šokům relativně imunní. No tak, ven s tím. Můžeme tomuhle říkat otcovský pohovor – se starším duchovním rádcem a všemi těmi nesmysly.“

Nechal jsem se přesvědčit. K mému úžasu Zeba nijak nevyvedlo z míry, že jsem si dovolil zajímat se

o svatou diákonku. Pověděl jsem mu tedy i zbytek příběhu a doplnil jej o všechny pochyby a starosti, a dokonce i výhrady, které ve mně narůstaly od chvíle, kdy jsem se poprvé hlásil do služby v Novém Jeruzalémě.

Nedbale přikývl. „Znám tě, takže chápu, jak to na tebe asi působí. Poslechni, nepřiznals ale nic z toho při zpovědi, že ne?“

„Ne,“ řekl jsem rozpačitě.

„Pak to ani nedělej. Drž to pěkně pod pokličkou. Major Bagby je ostřílený chlap, jím by to neotřáslo – ale mohl by považovat za vhodné informovat své nadřízené. Inkvizici bys jistě čelit nechtěl, i kdybys byl nevinný jak beránek Boží. Vlastně zvlášť proto, že jsi nevinný – a to ty jsi; každý má občas nějaké hříšné myšlenky.“ Klidně pokračoval. „Johnnie, hochu, obdivuju tvou zbožnost a nevinnost, ale nezávidím ti je. Někdy je příliš velká zbožnost spíš na překážku. Však zjistíš sám, že k řízení země je zapotřebí i politiky, nejen zpívání žalmů. Vem si třeba mě; když jsem sem přišel, všiml jsem si toho, co ty – jenže já jsem stejně nic jiného nečekal, a tak mě to nijak nepřekvapilo.“

„Ale…“ zavřel jsem ústa. Jeho poznámky se nebezpečně blížily rouhání; změnil jsem raději téma. „Zebe, co myslíš, že Juditu tak rozrušilo, že omdlela ve službě Prorokovi?“

„Co? Jak to mám vědět?“ Vrhl na mne rychlý pohled a uhnul očima.

„Já myslel, že bys mohl… Obvykle víš vše, co se povídá po Paláci.“

„No… ale zapomeň na to, brachu. Opravdu to není důležité.“

„Pak to tedy víš?“

„To jsem neřekl. Možná bych to dokázal odhadnout, ale ty nemáš rád dohady. Tak na to zapomeň.“

Ustal jsem v našem pomalém přecházení sem a tam a postavil se mu tváří v tvář. „Zebe, ať o tom víš cokoli – nebo dokážeš odhadnout – chci to slyšet. Je to pro mě důležité.“

„Pomalu! Bál ses, že mě šokuješ; mohlo by to dopadnout i opačně.“

„Co tím myslíš? Odpověz!“

„Pomalu jsem říkal. Měj na paměti, že se tu jen tak procházíme, o nic se nestaráme a klábosíme o našich sbírkách motýlů a o tom, jestli budem mít dneska k večeři zase vařené hovězí.“

Moc klidný jsem nebyl, ale nechal jsem se vzít pod paží a pokračoval v procházce. Hovořil ještě tišeji než předtím. „Johne, ty docela určitě nejsi typ, který by dokázal z náznaků odhadnout, co se kolem děje – a ještě jsi nebyl zasvěcen do Vnitřních tajemství, že ne?“

„Ty víš dobře, že nebyl. Psychologický důstojník mě ještě neodsouhlasil. Nevím proč.“

„Měl jsem tě nechat přečíst pár pasáží, když jsem je bifloval. Ne, to bylo ještě předtím, než jsi ukončil školu. To je zlé, protože tam vysvětlují všechny ty záležitosti mnohem šetrnějším způsobem, než to dokážu já – a jednu každou větu důkladně zdůvodňují – pokud ovšem věříš dialektice náboženských tezí. Johne, co víš o povinnostech Panen?“

„No co – čekají na Proroka, připravují mu jídlo atakdále.“

„To jistě dělají. Atakdále. A ta tvoje sestra Judita – jak ji popisuješ, je to asi nevinné venkovské děvčátko. Bude dost oddaná Bohu, co myslíš?“

Opáčil jsem poněkud nedůtklivě, že právě její oddanost mě na první pohled zaujala. Možná jsem tomu i sám věřil.

„Mohlo to tedy být tak, že ji šokovala světská a cynická debata mezi Svatým mužem a třeba Nejvyšším kvestorem – o daních a desátcích a jak je co nejlépe vyždímat z poddaných. Mohlo tomu být takhle, a nezkušená Panna při své první službě rozhodně není vhodným posluchačem takové porady. Jenže to téměř s jistotou bylo to ‚atakdále‘.“

„Cože? To nechápu.“

Zeb si povzdechl. „Ty jsi opravdu jedno z neviňátek Božích, viď? Proboha, já myslel, že to víš a že si to jenom tvrdohlavě odmítáš připustit. Vždyť dokonce i Andělé mají pletky s Pannami, když se jich nabaží Prorok. Ani nemluvě o kněžích a diákonech. Pamatuju si dobu, kdy…“ Zahlédl koutkem oka mou tvář a ustal v půli věty. „Přestaň se tvářit takhle! Chceš, aby si nás někdo všiml?“

Pokusil jsem se jeho přání splnit, ale hlavou mi vířily myšlenky tak strašlivé, že to moc nešlo. Zeb tlumeně pokračoval. „Tipnul bych si, pokud tě to tak zajímá, že tvá přítelkyně Judita si stále ještě zasluhuje svůj titul Panna – ve smyslu čistě fyzickém i duševním. Možná jí dokonce i zůstane, pokud je na

ni Svatý muž rozzlobený, jako že asi je. Je patrně stejně nevědomá jako ty a tak nepochopila náznaky, kterých se jí dostalo – až došlo k situaci, kdy nemohla nechápat, a tak sebou práskla. To je opravdu malý zázrak!“

Znovu jsem zastavil své kroky, mumlaje si biblické výrazy, o nichž jsem téměř ani nevěděl, že je znám. Zeb se zastavil také a díval se na mě s chápavým, ale cynickým úsměvem. „Zebe,“ vypravil jsem ze sebe úpěnlivě, „to jsou strašlivé věci. Strašlivé! Neříkej mi, že je schvaluješ?“

„Jestli je schvaluje? Hochu, to je součást Božího plánu. Je mi líto, že tě neprověřili pro zasvěcená studia. Víš co, já ti z toho podám stručný souhrn. Bůh nic nedělá zbytečně. Je to tak?“

„To zní jako naše dogma.“

„Bůh od člověka nežádá nic, co by nebylo v jeho silách. Je to tak?“

„Ano, ale…“

„Sklapni. Bůh nařizuje člověku, aby byl plodný. Převtělení Prorokovo, které je zvláště svaté, musí být obzvláště plodné. To je podstata; detaily si můžeš přezkoumat, až tě prověří. A pokud se Prorok může snížit k tělu, aby naplnil svou zjevnou povinnost, kdo jsi ty, abys proti tomu něco namítal? Odpověz.“

Samozřejmě jsem odpovědět nedokázal, a tak jsme šli mlčky dál. Musel jsem připustit, že to, co říkal, má logiku a že jsou jeho závěry postaveny na obecně známých dogmatech. Potíž byla v tom, že se celá má mysl pokoušela ty závěry odmítnout, vyplivnout je ven, jako by byly otrávenou krmí, kterou jsem právě pozřel.

Po chvíli jsem se začal utěšovat myšlenkou, že se Juditě nic nestalo. Hned mi bylo lépe a řekl jsem si, že měl Zeb pravdu; nepřísluší mi ani trochu, abych po morální stránce soudil Svaté převtělení prorokovo.

Právě jsem se propracovával k závěru, že má úleva nad Juditinou nedotčeností pochází jen z mé hříšné touhy po ní – neboť co platí pro ostatní svaté diákonky, musí platit i pro ni, a na čele se mi opět začínaly sbíhat chmury – když se Zeb zničehonic zastavil. „Co to bylo?“

Pospíšili jsme si k okraji terasy a pohlédli po zdi dolů. Jižní stěna stojí blízko vlastního města. Po svahu stoupajícím směrem k ní se hnal zástup asi padesáti nebo šedesáti lidí. Před nimi běžel muž v dlouhém kaftanu. Mířil k bráně Svatyně.

Zebadiáš pokývl a sám si odpověděl. „Tak proto ten rozruch – chátra kamenuje vyvržence. Patrně byl tak neopatrný, že se nechal po páté hodině přistihnout mimo ghetto.“ Okamžik se díval a pak zavrtěl hlavou. „Nemyslím, že to stihne.“

Zebova předpověď se záhy naplnila: vzduchem prolétl veliký kámen a zasáhl muže mezi lopatky. Zapotácel se a padl. V okamžiku se na něj sesypali. S námahou se ještě vzchopil na kolena, ale vzápětí jej udeřil tucet dalších kamenů a on se zhroutil do malé hromádky. Vydal pronikavý, zoufalý výkřik a pak si přetáhl cíp kaftanu přes velký zahnutý nos a tmavé oči.

Za okamžik už tam ležela jen hromada kamení, z níž čouhala noha v sandálu. Zaškubala sebou a zůstala ležet bez hnutí.

Odvrátil jsem se; zvedal se mi žaludek. Zebadiáš si mého výrazu všiml.

„Proč,“ zasténal jsem, „trvají vyvrženci na svém rouhačství? Vždyť vypadají jinak docela neškodně.“

Zeb povytáhl obočí. „Možná to pro ně není rouhačství. Neviděl jsi, jak se ten chlapík odevzdal svému Bohu?“

„Ale to není pravý Bůh.“

„On si určitě myslel něco jiného.“

„Ale vždyť už to dávno musí vědět; tolikrát jsme jim to říkali.“

Usmál se tak provokujícím způsobem, že jsem ze sebe vyrazil: „Nerozumím ti, Zebe – kéž Bůh dá, abych rozuměl! Ještě před deseti minutami jsi mne zasvěcoval do záměrů Božích – a teď jako bys hájil rouhačství. Nech toho.“

Pokrčil rameny. „Jo, umím hrát ďáblova advokáta. V Pointu jsem vždycky dokázal snášet argumenty pro obě strany, pamatuješ? Jednou ze mne bude slavný teolog – jestli mě ovšem do té doby nedostane Velký inkvizitor.“

„Ale… myslíš si přece, že je správné ukamenovat bezbožného? Že ano?“

Zničehonic změnil téma hovoru. „Všiml sis, kdo hodil první kámen?“ Nevšiml jsem si a přiznal to; měl

jsem jen dojem, že to byl spíš muž ve venkovských šatech – ne dítě ani žena.

Zebovy rty se zvlnily potlačovaným úsměvem. „Nafoukanec Fassett."

Na Fassetta jsem se pamatoval až příliš dobře; chodil o dva ročníky výš a na to co mi jako nováčkovi prováděl, bych raději zapomněl. „Tak to tedy bylo," opáčil jsem pomalu. „Zebe, nemyslím si, že bych měl žaludek na práci u zpravodajců."

„Rozhodně ne jako agent provocateur," přitakal. „Přesto si myslím, že Rada čas od času potřebuje i takovéto incidenty. Když mezi lidmi kolují ty klepy o Kabale…"

Chytil jsem se poslední poznámky. „Zebe, opravdu si myslíš, že na té Kabale něco Je? Nemohu uvěřit, že by existovala organizovaná skupina odpírající věrnost Prorokovi."

„No – na západním pobřeží docela určitě k nějakým problémům došlo. Ale zapomeň na to; naším úkolem je hlídkovat v Paláci, nic víc."

NEBYLO NÁM VŠAK DOPŘÁNO zapomenout; o dva dny později byly vnitřní stráže zdvojnásobeny. Nechápal jsem, jak by nám mohlo hrozit nějaké nebezpečí; Palác byla ta nejmohutnější pevnost, jakou kdy kdo postavil, a podzemní prostory dokázaly odolat dokonce i jaderné bombě. Kromě toho každý, kdo chtěl vstoupit do Paláce, a to dokonce i z Chrámu, byl tucetkrát zastaven a kontrolován, než se dostal k Andělovi strážícímu vstup do Prorokových komnat. Přesto však lidé ve vysokých funkcích zjevně znervózněli; něco na tom tedy musí být.

S velkou radostí jsem však shledal, že mne přidělili k Zebadiášovi. Dvojnásobný počet hodin, které jsme takto strávili ve stráži, nebyl takřka ničím, když jsem s ním mohl rozprávět – tedy alespoň pro mne. Co se chudáka Zeba týče, muselo mu zvonit v uších, když jsem do něj celé noci hučel o Juditě a o tom, jak jsem nešťastný z toho, co se děje v Novém Jeruzalémě. Konečně mu došla trpělivost.

„Tak podívej, vrtáku," houkl a vrátil mě tak do mých nováčkovských let v Pointu. „Jsi do ní zamilovaný?"

Pokusil jsem se otázce uhnout. Ještě jsem si nedokázal přiznat, že můj zájem o Juditu sahá dál než po starost o její blaho. Přerušil mě.

„Buď jsi, nebo nejsi. Pokud jsi, můžeme probrat, co s tím. Pokud nejsi, přestaň o ní pořád mlít."

Zhluboka jsem se nadechl a skočil do toho po hlavě. „Asi jsem, Zebe. Zdá se to nemožné a vím, že to je hřích, ale asi je to tak."

„Je to nemožné, hřích je to a taky a pěkné bláznovství k tomu. Ale o tom nemá smysl s tebou mluvit. Okej, takže jsi do ní zamilovaný. Co dál?"

„Co – co dál?"

„Co chceš dělat? Oženit se s ní?"

Ta myšlenka mě tak zneklidnila, že jsem si musel zakryt tvář rukama. „Samozřejmě že chci," přiznal jsem, „ale copak můžu?"

„Přesně tak. Nemůžeš. Ty se nemůžeš oženit, aniž by tě nepřesunuli někam jinam, a ona se ve své funkci nemůže vdávat vůbec. Nemůže ani nijak porušit svůj slib; je své službě odevzdána jednou provždy. Ale jestli jsi schopen postavit se k faktům čelem a bez toho hloupého červenání, máš spoustu možností. Vy dva si spolu můžete moc pěkně užít – pokud se dokážeš přenést přes to svoje pekelné puritánství."

Ještě před týdnem bych nerozuměl, kam tím míří. Nyní jsem však věděl. Nedokázal jsem se však na něj ani zlobit za tak nečestný a hříšný návrh; myslel to dobře – a trocha z toho hříchu už ulpěla i na mé duši. Zavrtěl jsem hlavou. „To jsi neměl říkat, Zebe. Judita není taková."

„Okej. Tak na ni zapomeň. A přestaň o ní mlít."

Unaveně jsem si povzdechl. „Nebuď na mě tak tvrdý, Zebe. Je toho na mě moc najednou." Rozhlédl jsem se kolem a pak využil příležitosti a posadil se na okraj hradeb. Tentokrát jsme nehlídali poblíž komnat Svatého muže, ale u východní zdi a náš velitel hlídky, kapitán Peter van Eyck, byl příliš tlustý, než aby se trmácel tak daleko častěji než jednou za směnu. Dopřál jsem si tedy trochu pohodlí; mnoho jsem toho v poslední době nenaspal a byl jsem k smrti unaven.

„Promiň."

„Nezlob se, Zebe. Takové jednání není nic pro mne a dozajista ani pro Juditu – pro sestru Juditu."

Věděl jsem, kde bych s ní chtěl být: na malé farmě s nějakými sto šedesáti akry polí, takové, na jaké jsem vyrůstal. Byla by tam prasata a kuřata a bosé děti s veselými tvářičkami umazanými od bláta a Judita, která by ke mně s úsměvem zvedla hlavu, až bych se vracel z pole, a otřela by si pot zástěrou, abych ji mohl políbit… a s Církví a Prorokem bychom se setkávali jenom při placení desátků a na nedělních bohoslužbách.

Ale to nebylo možné, a nikdy nebude. Vyhnal jsem tu představu z hlavy. „Zebe," řekl jsem, „naznačoval jsi, že se tu takové věci dějí stále. Jak? Jsme tu jako v akváriu, pod dohledem ze všech stran. Vždyť to přece není možné."

Zašklebil se na mě tak cynicky, že jsem měl chuť ho uhodit, ale v jeho hlase nebylo po výsměchu ani stopy. „Tak si vezměme jako příklad třeba tebe…"

„Vyloučeno!"

„Jako příklad jsem řekl. Sestra Judita momentálně není k mání; je zavřená ve své cele. Ale…"

„Cože? Oni ji uvěznili?" Zoufale jsem přemýšlel o výsleších a o tom, co Zeb povídal o inkvizitorech.

„Ale ne, klid! Není dokonce ani zamčená. Řekli jí jen, že má zůstat v cele, nic víc, ve společnosti modliteb, chleba a vody. Tím si očistí srdce a poučí se o spirituálních povinnostech, které má. Jakmile je uvidí v tom správném světle, její dřívko bude opět vytaženo – a tentokrát už neomdlí jako hloupá puberťačka."

Potlačil jsem první pudovou reakci a pokusil se klidně vše uvážit. „Ne," odmítl jsem pak. „Judita nic takového neudělá. I kdyby měla v cele sedět navždy."

„Vážně? Nebyl bych si tím tak jistý. Takové duševní cvičení může být pěkně přesvědčivé. Jak by se ti třeba líbilo modlit se dvacet hodin denně? Ale řekněme, že dostane rozum, abychom mohli dokončit náš příběh."

„Zebe, jak tohle všechno víš?"

„Pchá, člověče! Vždyť jsem tady už tři roky. Myslíš, že jsem se za tu dobu ještě nenapojil na místní sítě? Pořád ses o ni bál – a byl jsi s tím pěkně otravný, pokud dovolíš. Tak jsem se zeptal místních tamtamů. Ale abych pokračoval. Ona pochopí, co je její svatá povinnost, její dřívko bude znovu vytaženo a ona vykoná svou svatou službu u Proroka. Potom bude jednou týdně povolávána spolu s ostatními a řekněme jednou za měsíc bude její dřívko vytaženo – možná ještě méně často. No a do roka – pokud Prorok náhodou nenajde v její duši nějaké výjimečné zalíbení – přestanou její jméno vůbec losovat. Není však nezbytné čekat tak dlouho, třebaže je to rozumnější."

„Celý ten systém je hanebnost!"

„Opravdu? Král Šalamoun musel používat nějaký podobný; měl na krku ještě víc žen než Svatý muž. Takže pokud dosáhnete se zmíněnou Pannou vzájemného porozumění, stačí, když budete jen dodržovat dobře známé obyčeje. Je zvykem pamatovat na malý dárek Nejstarší sestře a zopakovat jej, kdykoli si to okolnosti budou žádat. Samozřejmě, bude záhodno podmazat pár dalších duší – poradím ti které. V tomhle zednářském labyrintu existuje spousta tajných schodišť a zadních východů. Pokud budeš dodržovat veškerá pravidla, není důvodu, proč bys nemohl každou noc, kdy budu mít já hlídku a ty volno, najít ve své posteli něco teplého a přítulného."

Chystal jsem se vybuchnout nad tím odporným způsobem, jakým mluvil, když vtom mě napadlo něco jiného. „Zebe – teď vím, že nemluvíš pravdu. Jenom sis ze mě dělal legraci, přiznej to. Někde v našem pokoji je přece schované ucho a oko – a kdybych se je pokusil odstranit, do tří minut na naše dveře buší stráž."

„No a co? Ucho a oko jsou v tomhle domě v každém pokoji. Klidně je ignoruj."

Poklesla mi brada.

„Ignoruj je," opakoval. „Podívej, Johne, náhodné drobné smilstvo Církev nijak neohrozí – zrada a rouhačství však ano. Tvůj poklesek bude jenom založen do tvého spisu a nikdo se o tom ani nezmíní – ledaže by tě později přistihli při něčem závažnějším; pak by to proti tobě vytáhli, aby nemuseli na veřejnost s horšími věcmi. Chlapče, vždyť oni jsou rádi, že tam tyhle drobné hříšky mají – zvyšuje to bezpečnost. Pravděpodobně je znervózňuješ; jsi až příliš dokonalý, a takoví lidé jsou nebezpeční. Proto tě taky nejspíš dosud neprověřili pro vyšší studia."

Pokusil jsem se v hlavě rozmotat to klubko příčin a následků, ale záhy jsem vzdal své úsilí. „Já to

prostě nechápu. Zebe, tohle přece nemá se mnou nic společného… ani s Juditou. Ale vím, co udělat musím. Musím ji odsud dostat."

„Zatraceně troufalý cíl, mladíku."

„Musím."

„Mno… rád bych ti pomohl. Myslím, že bych k ní mohl nějak propašovat tvůj vzkaz."

Sevřel jsem jeho paži. „Opravdu, Zebe?"

Povzdechl si. „Kdybys s tím tak chtěl trochu počkat. Ne, to by asi nepomohlo, když vidím tu tvou romantickou mysl. Ale teď je to riskantní. Velice riskantní, protože ta dívka je podřízena řádu samého Proroka. Nebyl by na tebe hezký pohled, kdybys stál před válečným soudem a tvůj vlastní oštěp by tě dloubal do zad."

„Jsem ochoten riskovat i to. Nebo dokonce i právo útrpné."

Nepřipomněl mi, že pro něj to bude riziko ještě větší. Jen řekl: „Tak dobrá, jak zní tvůj vzkaz?"

Chvilku jsem přemýšlel. Měl by být stručný. „Pověz jí, že legát, kterému se svěřila s tím, že její los byl vytažen, o ni má strach."

„Ještě něco?"

„Ano! Pověz jí, že jsem jí zcela oddán a že udělám, cokoli mi poručí."

Zní to tak směšně, když si na to teď vzpomínám. Bezpochyby to směšné bylo – ale přesně to vystihovalo mé tehdejší city.

Následujícího dne při obědě jsem našel v ubrousku poskládaný útržek papíru. Spěšně jsem zhltl jídlo a vyklouzl ven, aby si zprávu přečetl.

Potřebuji tvou pomoc, stálo tam, a jsem ti moc vděčná. Přijdeš večer za mnou? Chyběl podpis a napsáno to bylo na běžném typu psacího stroje, který se používal po celém Paláci i mimo něj. Když se do pokoje vrátil Zeb, ukázal jsem mu to. Vrhl na papírek jediný pohled a prohodil nedbale:

„Pojďme trochu na vzduch. Asi jsem se přecpal; chce se mi spát."

Jakmile jsme se octli na terase, z dosahu všech uší a očí, tichým klidným tónem mi vyčinil. „Z tebe nikdy spiklenec nebude. Dobrá polovina lidí v tuhle chvíli ví, žes něco našel v ubrousku. Proč, proboha, jsi do sebe naházel jídlo a vyřítil se ven? A k dovršení všeho mi ten papír ještě ukážeš v pokoji. Vždyť přece víš, že si to oko přečte a založí fotostat textu jako důkaz. Kde jsi propána byl, když se rozdávala moudrost?"

Chtěl jsem něco namítnout, ale uťal mne. „Nech toho! Já vím, žes to neudělal proto, abys naše krky nacpal do oprátky – ale dobré úmysly jsou k ničemu, pokud to skončí před soudcem – žalobcem. A teď si dobře zapiš za uši tohle: první zásadou spiklence je nenechat se vidět při ničem neobvyklém, i kdyby se mu to zdálo sebe neškodnější. Nevěřil bys, jak malá odchylka od běžného chování zaujme školeného analytika. Měl jsi zůstat v refektáři stejně dlouho jako jindy, po jídle se potloukat kolem a klábosit a pak vyčkat, až si budeš moci vzkaz bezpečně přečíst. Tak, kde tedy je?"

„V kapse mého pancíře," zamumlal jsem zahanbeně.

„Neměj strach, rozžvýkám ho a spolknu."

„Ne tak rychle. Počkej tady." Zeb odešel, aby se za pár minut zase vrátil. „Mám kus papíru stejného tvaru i velikosti; nenápadně ti ho předám. Prohoď je a pak ten pravý vzkaz můžeš sníst – ale dej pozor, ať tě přitom nikdo nevidí."

„Dobře. Ale co je na tom druhém papíře?"

„Pár poznámek o tom, jak vyhrát v kostkách."

„Ale to je přece taky proti zákonům!"

„Samozřejmě, ty hlavo skopová. Ale když u tebe najdou důkaz, že hraješ hazardní hry, nebudou tě podezírat z mnohem závažnějších hříchů. Přinejhorším ti velitel vynadá, strhne ti plat za pár dní a napaří několik hodin pokání. Pokud upadneš v podezření, nikdy se nesnaž tvrdit, že jsi nevinný jak lilie – vždycky se snaž obvinění přehrát na něco méně závažného. Při tom, jaká je povaha lidských tvorů, máš takto mnohem větší šanci přežít se zdravou kůží."

Zeb měl zřejmě pravdu; někdo mi musel prohledat kapsy hned poté, co jsem se převlékl do parádní uniformy na odpolední přehlídku, protože půl hodiny nato si mne zavolal do kanceláře velitel stráží. Požádal mne, abych dával pozor, zda se mezi mladými důstojníky nehrají hazardní hry. Je to hřích, řekl, a

jeho mrzí, že do toho někteří mladší členové útvaru upadají. Při odchodu mne poplácal po rameni. „Jsi dobrý chlapík, Johne Lyle. A taky chytrý. Rozumíme si, že?“

Zeb a já jsme měli následující noci prostřední hlídku u jižního portálu Paláce. Polovina hlídky uplynula, aniž by Judita o sobě dala nějak vědět, a já už byl nervózní jako nikdy, přestože se mne Zeb snažil uklidňovat důsledným dodržováním strážní rutiny. Po nekonečně dlouhé době se ve vnitřní chodbě ozvaly tiché kroky a ve dveřích se objevil něčí stín. Zebadiáš mi pokynul, abych zůstal venku, a šel se podívat. Vrátil se vzápětí a pohybem ruky mne vyzval, ať jdu s ním, přičemž prst druhé si přiložil na rty. Rozechvěl jsem se, ale šel jsem. Nebyla to Judita, kdo čekal ve tmě, ale nějaká žena, kterou jsem neznal. Chtěl jsem něco říct, ale Zeb mi položil ruku na ústa.

Žena mne vzala za paži a táhla do chodby. Vrhl jsem pohled přes rameno a spatřil Zebovu siluetu v portálu, jak nám kryje záda. Má průvodkyně se zastavila a nacpala mne do neproniknutelné tmy jakéhosi výklenku, načež vytáhla ze záhybů svého oděvu malý předmět, který jsem pokládal za kapesní detektor odposlechu – podle malého ciferníku, slabě světélkujícího na boku. Přejela čidlem přístroje kolem sebe, vypnuta jej a vrátila zpět do oděvu. „Už můžete mluvit,“ zašeptala. „Je tu bezpečno.“ Nehlučně se vzdálila.

Pocítil jsem lehký dotyk na rukávu. „Judito?“ zašeptal jsem.

„Ano,“ vydechla tak tiše, že jsem ji sotva slyšel.

Pak ji objaly moje paže. Maličko vyjekla, ale vzápětí se mi pověsila kolem krku a já ucítil na tváři její dech. Políbili jsme se neobratně, ale s horečnou dychtivostí.

Nikoho nemusí zajímat, o čem jsme v tu chvíli rozprávěli, a já bych to nedokázal souvisle a srozumitelně říci, ani kdybych se o to pokusil. Můžete naše chování nazývat romantickým blázněním nebo dětskou láskou, zpožděnou kvůli naší nevědomosti a nepřirozenému prostředí – ale copak děti nemají city zrovna tak jako dospělí? Říkejte si tomu, jak chcete, a klidně se nám smějte, ale v tu chvíli jsme se obklopili stěnou nádherného, blaženého pominutí smyslů, daleko cennějšího než všechno zlato a drahokamy a mnohem lepšího, než je normální zdravý rozum. Pokud jste to nikdy nezakusili a nevíte, co to je, pak je mi vás líto.

Konečně jsme se trochu uklidnili a mohli si promluvit rozumněji. Když mi chtěla vyprávět o noci, kdy padl její los, zatřásl jsem s ní a řekl: „Přestaň s tím, miláčku. Nemusíš o tom mluvit. Já to vím.“

Polkla. „Nevíš. Nemůžeš vědět. On… já…“

Zalomcoval jsem s ní znovu. „Nech toho. Už žádné slzy. Vím, co se dělo, docela přesně. A vím také, co ti hrozí a hrozit bude – ledaže bychom tě odsud dostali. Nemáme čas plakat a strachovat se; musíme vymyslet nějaký plán.“

Dlouhou chvíli mlčela a potom řekla pomalu: „Myslíš, abych… odešla odsud? Už jsem o tom přemýšlela. Milosrdný Bože, jak já o tom přemýšlela! Ale jak?“

„Nevím – zatím. Ale něco vymyslíme. Musíme.“ Probrali jsme jednotlivé možnosti. Kanada byla odsud vzdálena sotva tři sta mil a Judita znala severní část státu New York; vlastně to byla jediná oblast, kterou znala. Jenže tamější hranice byla střežena mnohem lépe než kdekoli jinde: hlídkové čluny a radarové stěny na vodě, ostnaté dráty a stráže na souši… a také hlídací psi. Účastnil jsem se výcviku s takovými psy a neposlal bych proti nim ani svého nejhoršího nepřítele.

Jenže Mexiko bylo strašlivě daleko. Pokud by zamířila na jih, dopadli by ji s největší pravděpodobností do dvaceti čtyř hodin. Nikdo by vědomě neposkytl přístřeší Panně – tváří v tvář neúprosnému zákonu spoluviny, hlásajícímu, že každý takový milosrdný Samaritán se provinil stejně strašlivou zradou vůči Prorokovi jako ona sama a že také stejnou smrtí zemře. Cesta na sever bude přinejmenším kratší, ačkoli jinak znamená totéž: skrývat se ve dne, cestovat v noci, krást jídlo nebo hladovět. Nedaleko Albany žila Juditina teta; má nejdražší si byla jista, že ji ukryje, dokud nevymyslí, jak ji dostat přes hranici. „Schová nás do bezpečí. Já to vím.“

„Nás?“ Muselo to znít hloupě. Až do chvíle, než to řekla, jsem byl tak zabrán do technických detailů jejího útěku, že mne to vůbec nenapadlo. Judita očekávala, že uteču s ní.

„To mne chceš poslat samotnou?“

„No… asi jsem ještě o jiné variantě nepřemýšlel.“

„Ne!“

„Podívej, Judito, nejpodstatnější je, abys odsud odešla co nejdřív. Dva lidé, kteří se ukrývají a musí ujít tři sta mil, jsou mnohem nápadnější než jeden. Nemá smysl, aby…“

„Ne! Nepůjdu.“

Spěšně jsem přemýšlel. Stále jsem si ještě neuvědomoval, že A znamená i B a že já sám, když na ni tak naléhám, aby zběhla ze své služby, jsem vlastně daleko horší dezertér než ona. Povzdechl jsem si. „Nejdřív odsud dostaneme tebe; to je nejdůležitější. Povíš mi, kde žije tvá teta – a pak tam na mne počkáš.“

„Bez tebe nepůjdu.“

„Ale to přece musíš. Prorok…“

„Lepší se podvolit Prorokovi než teď ztratit tebe!“

Nevyznal jsem se tehdy v ženách – a nevyznám se v nich ani teď. Ještě přede dvěma minutami tiše a klidně plánovala čin, za nějž jí hrozila smrt při očistné zkoušce ohněm – a raději by volila smrt, než aby odevzdala své tělo Svatému muži. V tuto chvíli by se však téměř nedbale smířila s tak potupným údělem – jen proto, aby se nemusela, byť i jen dočasně, ode mne odloučit. Nevyznám se v ženách – a někdy si myslím, že vůbec žádnou logiku nemají.

Odpověděl jsem: „Podívej, má drahá, ještě jsme ani nevymysleli, jak se dostaneš z Paláce. Je téměř nemožné, abychom uprchli oba naráz. To snad chápeš, ne?“

Tvrdohlavě opáčila: „Možná. Ale ani tak se mi to nelíbí. Jenže jak se tedy dostanu ven? A kdy?“

Muset jsem znovu připustit, že to ještě nevím. Jak to jen bude možné, poradím se se Zebem; nic jiného mě nenapadalo.

Judita však měla nápad. „Johne, znáš Pannu, která tě sem dovedla? Ne? Je to sestra Magdaléna. Jí se mohu svěřit – a možná nám pomůže. Je velmi chytrá.“

Chystal jsem se pronést něco pochybovačného, ale vtom nás přerušila sama sestra Magdaléna. „Rychle!“ sykla na mě a vklouzla k nám. „Zpátky na hradby!“

Odspěchal jsem ven a jen taktak jsem stihl doběhnout na místo, velitel si s námi vyměnil hesla – a pak ten hlupák začal tlachat. Usadil se na schody portálu a jal se chvástat, jak minulý týden kohosi porazil v šermu. Nepříliš úspěšně jsem se pokoušel Zebovi pomáhat s lehkou konverzací, jaká se dá očekávat u člověka znuděného dlouhou noční hlídkou.

Konečně se velitel zvedl. „Už je mi přes čtyřicet a začínám možná trochu těžknout. Upřímně připouštím, že mě těší vědomí, že se ještě můžu měřit s vámi mladíky.“ Narovnal si u boku šavli a dodal: „Asi bych se měl projít i po Paláci. Člověk dneska nemůže být dost opatrný; tvrdí se, že Kabala zase zvedá hlavu.“ Uchopil znovu svítilnu a posvítil si dolů do chodby.

Ztuhl jsem. Jestli půjde zkontrolovat chodbu, nemůže minout dvě ženy tisknoucí se do výklenku.

Vtom se však ozval Zebadiáš, klidně a nedbale. „Počkej ještě, starší bratře. Neukázal bys mi ten výpad, kterým jsi vyhrál svůj poslední duel? Vysvětloval jsi to příliš rychle, než abych tě dokázal sledovat.“

Chytil se na tu návnadu. „Ale moc rád, synu!“ Vrátil se ze schodů a přesunul se doprostřed hradby, kde bylo dost místa. Vytasil meč. „Do střehu! Zkřiž meč s mým v sixtě. Odpoutej se a zaútoč. Tak! Vydrž v tom výpadu a já ti to pomalu předvedu. Jakmile se tvůj hrot přiblíží k mým prsům…“ (To tedy byla opravdu prsa! Kapitán van Eyck měl břicho jako buben, klenoucí se už od krku!) „… zachytím jej mečem a odtlačím tvou zbraň v protiútoku. Až dosud jako v příručce, klasická sekonda. Jenže já protiútok nedokončím. Při tvé síle bys jej mohl odrazit nebo uhnout. Namísto toho ti ve chvíli, kdy hrot mé zbraně zamíří dolů, srazím meč stranou…“ celý děj předváděl a ocel jen zvonila, „… a teď už můžu na tebe zaútočit kdekoli, od brady až po kotníky. No, teď to zkus ty.“

Zeb to zkusil a znovu si prošli celý sled; velitel ucouvl o krok. Zeb jej požádal, aby si to mohl zopakovat ještě jednou a dostal to lépe do krve. Cvičili to ještě několikrát, pokaždé rychleji a rychleji, a velitel pokaždé o krok ucouvl, aby se o vlásek vyhnul ničím neztupenému hrotu Zebova meče. Bylo přísně proti předpisům šermovat s bojovými meči bez masky a vesty; ale velitel byl opravdu dobrý chlapík… důvěřoval svému šermířskému umění natolik, že ani po Zebovi nežádal, aby si dal pásku přes jedno oko, a nenechal se jím ani zranit. Přes nervozitu a rozjitřenou mysl jsem fascinovaně přihlížel; byla

to nádherná ukázka válečného umění, které kdysi sloužilo skutečnému boji. Zeb mu neublížil, ale zle na něj dotíral.

Skončili s šermováním nějakých padesát yardů od portálu a mnohem blíže ke strážnici. Slyšel jsem, jak velitel supí námahou. „Bylo to pěkné, Jonesi," lapal po dechu. „Hezky jsi mě prohnal." Znovu zasípal a dodal: „Ještě štěstí, že skutečný souboj tak dlouho netrvá. Myslím, že tu chodbu nechám na tobě." Otočil se na cestu ke strážnici a srdečně se rozloučil: „Bůh tě opatruj."

„Bůh s vámi, pane," odpověděl Zeb, jak se patřilo, a pozvedl jílec meče k bradě v řízném pozdravu.

Jakmile velitel zahnul za roh, Zeb opět zaujal své místo a já pospíchal zpět k výklenku. Obě ženy tam stále ještě byly a tiskly se ke zdi, jak jen mohly. „Už je pryč," ujistil jsem je. „V tuhle chvíli se není čeho bát."

Judita zasvětila sestru Magdalénu do našeho dilematu a šeptem jsme diskutovali, co dál. Magdaléna nám důrazně radila, abychom se neunáhlili. „Mám dozor nad Juditiným očištěním; mohu je prodloužit nejméně o týden – a tak oddálit chvíli, kdy bude její jméno opět mezi losy."

„Musíme tedy jednat dřív, než k tomu dojde!" prohlásil jsem.

Juditě se zřejmě ulevilo, když složila část svých obav na ramena sestry Magdalény. „Neboj se, Johne," šeptla, „tak jako tak mne nevylosují brzy. Musíme udělat, co nám Magdaléna radí."

Sestra Magdaléna si pohrdavě odfrkla. „To se pleteš, Judy, jakmile se vrátíš do služby, tvé dřívko bude vytaženo takřka vzápětí. Ne že bys to nemohla přežít – i my ostatní jsme to přežily. Skoro by mi připadalo bezpečnější…" Náhle se zarazila a pozorně naslouchala. „Psst! Ani nemukněte." Vyklouzla tiše z úkrytu.

Vystřelil tenký proužek světla a rozstříkl se na postavě krčící se před výklenkem. Vrhl jsem se po ní a ležel jsem jí na zádech dřív, než se stačila zvednout. Ale ať jsem byl rychlý jakkoli, sestra Magdaléna byla rychlejší; přistála padající postavě na ramenou. Postava sebou zaškubala a zůstala bez hnutí ležet.

Přihnal se Zebadiáš. „Johne! Maggie! Co se děje?" ptal se napjatým šepotem.

„Chytili jsme špeha, Zebe," hlásil jsem udýchaně. „Co s ním provedem?"

Zeb rozsvítil svoje světlo. „Omráčili jste ho?"

„Ten už se neprobere," odpověděl ze tmy Magdalénin klidný hlas. „Vrazila jsem mu mezi žebra vibronůž."

„Sakra!"

„Musela jsem, Zebe. Buď rád, že jsem nepoužila ocel a nepotřísnila podlahu krví. Ale co teď?"

Zeb ji tiše proklel, ale Magdaléna to přešla jakoby nic.

„Obrať ho, Johne. Podíváme se na něj." Učinil jsem tak a Zebovo světlo znovu zabliklo. „Páni, Johnnie – vždyť je to Nafoukanec Fassett." Téměř jsem slyšel, jak můj přítel přemýšlí. „No, jeho škoda opravdu není. Johne!"

„Ano, Zebe?"

„Hlídej venku. Pokud by někdo šel, tak kontroluju chodbu. Musím někam strčit tuhle zdechlinu."

Judita se vmísila do debaty. „O patro výš je šachta od spalovače na odpadky. Pomůžu ti."

„Šikovná holka. Tak běž, Johne."

Chtěl jsem namítnout, že to není práce pro ženu, ale raději jsem mlčel a měl se k odchodu. Zeb popadl mrtvého za ramena, ženy každá za jednu nohu a šlo jim to docela dobře. Byli zpátky za pár minut, přestože mi ta doba připadala nekonečná. Než se vrátili, Fassettovo tělo bylo bezpochyby rozprášeno na atomy. Tehdy mi to nepřipadalo jako vražda, a nepřipadá mi to tak ani dnes; dělali jsme, co jsme dělat museli, donuceni sledem událostí.

Zeb byl stručný. „Tím se celá situace mění. Za deset minut nás vystřídá nová hlídka; do té doby musíme vymyslet, jak dál. Takže co uděláme?"

Naše návrhy byly nepraktické do té míry, až musely být k smíchu, ale Zeb nás přesto nechal je přednést – a pak šel přímo k věci. „Tak poslouchejte – od této chvíle už nejde jen o romantický román. Jakmile se zjistí, že Nafoukanec zmizel, jsme – všichni čtyři – ve smrtelném nebezpečí. Hrozí nám výslech a právo útrpné. Je to tak?"

„Je," souhlasil jsem proti své vůli.

„Ale nemáme žádný plán, jak z toho."

Mlčeli jsme. Zeb pokračoval, „Pak tedy potřebujeme pomoc odjinud… a je jen jedno místo, kde se nám jí dostane. Kabala."

„KABALA?" OPAKOVAL JSEM HLOUPĚ. Judita zděšeně vydechla.
„Ale… ale vždyť tím ztratíme nesmrtelnost duše! Vždyť její členové uctívají Satana!"
Zeb se k ní obrátil. „Tomu nevěřím."
Vytřeštila na něj oči. „Jsi ty Kabalista?"
„Ne."
„Jak to tedy víš?"
„A jak," přidal jsem se, „ji můžeš požádat o pomoc?"
Zasáhla Magdaléna. „Já jsem její člen – jak Zebadiáš ví."
Judita se od ní odtáhla, ale Magdaléna mluvila dál. „Poslouchej mě, Judito. Vím, jak se cítíš – a kdysi jsem byla zděšena stejně jako ty při představě, že by se někdo mohl postavit proti Církvi. Pak jsem zjistila – stejně jako zjistíš ty – co se opravdu skrývá za tím strašákem, v něhož nás učí věřit už od samého narození." Vzala svou mladší družku kolem ramen. „Neuctíváme ďábla, má milá, ani nebojujeme proti Bohu. Bojujeme jen proti tomu samozvanému Prorokovi, který předstírá, že je hlasem Božím. Pojď s námi, pomoz nám s ním bojovat – a my ti pomůžeme. Jinak to nemůžeme riskovat."
Judita pátrala v její tváři, matně ozářené světlem od portálu. „Přísaháš, že je to pravda? Že Kabala bojuje jen proti Prorokovi, a ne proti Pánu našemu?"
„Přísahám."
Judita se zhluboka a těžce nadechla. „Bůh veď mé kroky," zašeptala. „Přidám se ke Kabale."
Magdaléna ji rychle políbila a otočila se k nám, mužům. „Co vy?"
Odpověděl jsem okamžitě. „Půjdu, když jde i Judita," a pak jsem si zamumlal pro sebe: „Můj Bože, odpusť mi, že porušuji svou přísahu – ale nemohu jinak!"

Magdalénin pohled se upíral na Zeba. Ten neklidně přešlápl a zabručel podrážděně: „Vždyť jsem to navrhl, ne? Ale jsme zatracení cvoci a skončíme ve spárech Inkvizice!"
K dalšímu rozhovoru byla příležitost až následující den. Probudil jsem se ráno z ošklivých snů o Inkvizici a slyšel, jak v koupelně vesele bzučí Zebův holící strojek. Můj spolunocležník za chvíli přišel a stáhl ze mě přikrývku, přičemž po celou dobu plácal veselé nesmysly. Nenávidím, když ze mne někdo stahuje deku, a taky žertíky před snídaní, a to i když mám dobrou náladu. Přitáhl jsem si tedy přikrývku zpět a snažil se jej ignorovat, ale Zeb mě chytil za zápěstí. „Vstávej, hochu! Boží slunce už dávno svítí. Je nádherný den. Co takhle dvě kolečka běhu kolem Paláce a pak studenou sprchu?"
Pokusil jsem se mu vykroutit a volal na něj slova, která dozajista sníží mé hodnocení za zbožnost, pokud je zachytilo ucho. Ale on mě stále držel a jeho ukazováček mi nervózně poklepával na zápěstí. Začal jsem si říkat, že Zebovi tím vypětím asi povolily nervy – ale vtom mi došlo, že vyťukává nějaké znaky.
„C-H-O-V-E-J – – S-E – – P-Ř-I-R-O-Z-E-N-Ě," říkaly tečky a čárky, „N-E-D-E-J – – N-A-J-E-V-O – – P-Ř-E-K-V-A-P-E-N-Í – – B-U-D-E-M-E – – P-Ř-E-D-V-O-L-Á-N-I – – K – – P-Ř-E-Z-K-O-U-M-Á-N-Í – – B-Ě-H-E-M – – –O-D-P-O-L-E-D-N-Í-H-O – – O-D-P-O-Č-I-N-K-U"
Doufám, že jsem nedal najevo překvapení. Odbyl jsem proud jeho hloupého plácání několika mrzutými odpověďmi, vstal a pustil se do neveselé ranní procedury, která měla mé tělo uvést opět do použitelného stavu. Po chvíli jsem si našel záminku, abych mohl položit Zebovi ruku na rameno, a vyklepal jsem „O-K – – R-O-Z-U-M-Í-M".
Den jen pomalu a těžce ubíhal v nervózním čekání. Udělal jsem chybu při přehlídce; něco takového se mi nestalo od prvního ročníku Pointu. Když byly povinnosti dne konečně vyrovnány, vrátil jsem se do našeho pokoje a našel tam Zeba s nohami na klimatizaci, jak luští křížovku v New York Times. „Johnnie, brachu," zavolal na mne, „jak je ‚čistota v srdci' na šest?"
„To je věc, kterou ty nikdy nebudeš potřebovat," zavrčel jsem a posadil se, abych si svlékl zbroj.
„Johne, copak ty si nemyslíš, že vstoupím do Města na nebesích?"

„Možná ano – po deseti tisících letech očistce."

Ozvalo se úsečné zaklepání, dveře se otevřely a dovnitř strčil hlavu Timothy Klyce, starší legát a titulární kapitán. Zašklebil se a prohlásil nosovým jihoafrickým přízvukem: „Nazdárek, hoši. Nechcete se kapku cournout?"

Zdálo se mi, že si horší chvíli opravdu vybrat nemohl. Setřást Tima bylo prakticky nemožné; navíc byl jedním z nejhorlivějších a nejoddanějších mužů v útvaru. Ještě jsem vymýšlel nějakou výmluvu, když se ozval Zeb. „Nic proti – za předpokladu, že půjdem směrem k městu. Potřebuju něco nakoupit."

Zebova odpověď mě vyvedla z míry, ale stále jsem se snažil nějak vykroutit a vymlouval se na nějaké papírování, ale Zeb mě uťal. „Vykašli se na papíry, já ti s tím večer pomůžu. Jen pojď." Tak jsem šel a lámal si hlavu, co má asi Zeb za lubem.

Vyšli jsem z nejnižšího tunelu. Kráčel jsem tiše a říkal si, že chce Zeb možná střást Klycea ve městě a pak se rychle vrátit domů. Právě jsme zahnuli za roh jednoho z průchodů, když Tim máchl rukou, aby zdůraznil věc, kterou právě Zebovi objasňoval. Jeho dlaň mi prolétla kousek od tváře. Ucítil jsem, jak mi na oči dopadá jakási jemná sprška – a oslepl jsem.

Než jsem mohl vykřiknout, než jsem ten impuls stačil potlačit, sevřel mi paži a plynule dokončil větu, kterou právě započal. Tah jeho paže mne vedl doleva, přestože mě paměť ujišťovala, že pasáž pokračuje doprava. Nenarazili jsme však do zdi a po chvíli mě slepota přešla. Zdálo se, že kráčíme stále tímtéž tunelem, a Tim jdoucí uprostřed nás oba vedl. Neřekl však nic a i my jsme mlčeli. Zakrátko nás zastavil před jakýmisi dveřmi. Jednou zaklepal a čekal.

Nerozuměl jsem té otázce, ale Klyce odpověděl: „Dva poutníci, s náležitým průvodcem."

Dveře se otevřely. Uvedl nás dovnitř, tiše za námi zavřel a my stáli tváří v tvář maskovanému strážci mířícímu na nás pistolí. Sáhl za sebe a jednou klepl na další dveře. V nich se ihned objevil další muž, ozbrojený a maskovaný jako ten první, a postavil se přede mne. Potom se zeptal Zeba i mne, každého zvlášť:

„Slibuješ vážně a na svou čest, že, nejsa zatížen naléháním přátel či zištnými motivy, svobodně a dobrovolně nabízíš sebe sama do služeb tohoto řádu?"

Oba jsem odpověděli: „Ano."

„Dejte jim kuklu a připravte je."

Čísi ruce nám natáhly přes hlavu kožené kukly zakrývající celý obličej s výjimkou nosů a úst a upevnily nám je řemínky pod bradou. Pak jsem dostali příkaz svléknout ze sebe všechno oblečení. Poslechl jsem, ale poslepu to šlo dost ztěžka. Rychle jsem ztrácel počáteční zápal – nikdy si člověk nepřipadá víc bezbranný, než když odloží spodní prádlo. Pak jsem ucítil na paži ostré bodnutí injekční jehly, a přestože jsem zůstal při vědomí, nervozita a strach kamsi odplouvaly a já měl pocit, jako když sním. K žebrům na levé straně zad se mi přitisklo cosi studeného a já si uvědomil, že je to s největší pravděpodobností vibronůž a že stačí jen lehký dotyk jeho tlačítka a budu mrtvý tak jako Nafoukanec Fassett. Nijak mne to však nevyděsilo. Pak následovaly otázky, mnoho otázek; na něž jsem odpovídal mechanicky, neschopen lhát či se vytáčet, i kdybych chtěl. Pamatuji si z nich jen útržky:

„… o své svobodné vůli?" „… přizpůsobit se prastarým, dávno zavedeným obyčejům…" „… muž, narozen jako svobodný, dobré pověsti a doporučen jinými."

Potom jsem dlouho stál na studených dlaždicích podlahy, zatímco kolem mne proudil tichý hovor; nějak to souviselo s motivy, jež mne vedly ke vstupu do jejich řad. Slyšel jsem každé slovo a věděl jsem, že na výsledku závisí můj život; stačilo jediné slovo, a čepel chladné energie se mi vymrštila přímo do srdce. Věděl jsem také, že se karta obrací v můj neprospěch.

Pak se do debaty zapojil ženský kontraalt. Poznal jsem sestru Magdalénu a věděl, že za mne bojuje, ale pod vlivem oné látky mi to bylo jedno; jen jsem její hlas vítal jako známý a přátelský zvuk. Posléze však z mých žeber zmizel studený jílec a já opět ucítil bodnutí jehly. Záhy jsem se probral z omámení a uslyšel jsem mohutný bas, deklamující modlitbu:

„Dopřej nám milostivě pomoci Své, Všemocný otče Vesmíru… lásku, úlevu a pravdu, abychom dál mohli uctívat svaté jméno Tvé. Amen."

Sbor mu odpověděl: „K tomu nám pomáhej Bůh!"

Potom jsem byl voděn po místnosti, stále v kukle, zatímco na mne opět pršely otázky. Svou povahou

byly však spíše symbolické a odpovídal na ně můj průvodce. Nato mne zastavili a zeptali se mne, zda chci složit slavnostní přísahu náležející k tomuto stupni zasvěcení. Byl jsem ujištěn, že přísaha nebude v žádném rozporu s tím, co jsem povinován Bohu, zemi, sobě, rodině či jinému bližnímu svému.

„Chci," řekl jsem.

Požádali mne, abych poklekl na levé koleno, s Biblí v levé ruce a s jakýmisi nástroji v pravé.

Přísaha a tresty, jež podle ní měly postihnout křivopřísežníky, stačily k tomu, aby komukoli, kdo by ten úkon nepodstupoval s čestnými úmysly, ztuhla v žilách krev. Potom jsem byl dotázán, po čem, zde a v této chvíli, toužím nejvíc. Odpověděl jsem tak, jak mne předtím poučili: „Po světle!"

A kukla mi byla stažena z hlavy.

Není nezbytně nutné a ani vhodné, abych popisoval zbytek ceremonie. Byla dlouhá a prodchnutá slavnostní, přísnou krásou a nenesla v sobě ani stopu po rouhání či uctívání ďábla, jak o ní tvrdily palácové klepy. Naopak, byla prodchnutá oddaností Bohu, bratrskou láskou a lidskou důstojností; obsahovala také poučení o zásadách tohoto prastarého a úctyhodného stavu, jakož i o symbolickém významu nástrojů, jež jsem držel při přísaze v ruce.

Jeden detail mě však dokonale překvapil. Když mi sňali kuklu, první, koho jsem spatřil, jak stojí přímo přede mnou, oděný v odznaky svého úřadu a s výrazem téměř nadlidské důstojnosti v tváři, byl kapitán Peter van Eyck, ten otylý všudypřítomný postrach mých hlídek – a Mistr této lóže!

Rituál byl dlouhý – a vyměřený čas krátký. Jakmile byla lóže uzavřena, shromáždili jsme se k válečné radě. Jak mi bylo řečeno, starší bratři se rozhodli nevpustit prozatím Juditu do sesterského řádu naší lóže, přesto však Kabala zasáhne a ochrání ji. Bude odklizena do Mexika, a proto bude lépe, když nebude znát žádné z tajemství, jež nepotřebuje znát. Avšak Zeb a já, jako palácové stráže, můžeme být k užitku; proto jsme byli přijati.

Judita přesto dostala hypnotické instrukce, které – alespoň v to všichni doufali – jí zabrání vyzradit to málo, co ví, pokud by byla podrobena právu útrpnému. Bylo mi řečeno, abych čekal a ničeho se neobával; starší bratři se postarají, aby Judita zmizela dřív, než bude opět přizvána k losování. S tím jsem se musel spokojit.

Po tři následující dny jsme se Zeb a já hlásili během odpoledního volna v lóži pro instrukce, pokaždé jsme však šli jinou cestou a s jinými bezpečnostními opatřeními. Bylo jasné, že architekt, který Palác navrhoval, patřil k nám; obrovitá budova v sobě skrývala pasti, chodby a dveře, které se rozhodně neobjevily v oficiálních plánech. Po třech dnech jsme se stali plnoprávnými staršími bratry; takto rychlé přijetí bylo možné pouze v dobách krize. Ta námaha mi málem zničila mozek; musel jsem se biflovat nové věci usilovněji, než jsem kdy potřeboval ve škole. Žádali po nás dokonalou znalost do posledního písmene – a bylo toho hodně, co jsme se museli nazpaměť naučit, což ostatně bylo dobře, neboť jsem neměl čas na přemýšlení. O Nafoukanci Fassettovi jsme se nedoslechli téměř nic kromě kolujících zpráv, že zmizel – což bylo zlé znamení, daleko horší než formální vyšetřování.

Pracovník bezpečnosti nemůže jen tak zmizet z dohledu, aniž by si toho někdo všiml. Bylo samozřejmě možné, že byl Nafoukanec pověřen dlouhodobým úkolem a nemusel se tedy u svého nadřízeného hlásit denně. Daleko pravděpodobněji ale přišel tam, kde jsme jej našli a zabili, jen proto, že nás někdo podezíral a nařídil mu nás sledovat. Pokud tomu tak bylo, pak mohlo ticho znamenat jen jediné: pracovník bezpečnosti nám popouští ještě trochu uzdu, zatímco jeho psychotechnici analyzují naše chování – a v tom případě se naše každodenní procházky kamsi do neznáma dostaly téměř s jistotou do záznamů. A pokud už začali podezírat celý náš regiment, pak o nás jistě vědí mnohem víc, a budou nám tedy přičteny k tíži nejen výlety do neznáma.

Nebyl jsem nikdy zvlášť protřelý v podobných věcech a tak by se mi nejspíš po klidném uplynutí pár dní prostě ulevilo, nebýt té záležitosti, jež se probírala v lóži. Neznal jsem ani jméno onoho Strážce morálky, ani místo, kde ležela jeho kancelář – takové věci se nám neříkaly. Vím jen, že existoval a že se hlásil u Velkého inkvizitora a snad i u samého Proroka, ale tím mé znalosti končí. Zjistil jsem, že mí bratři z lóže, navzdory neuvěřitelnému množství lidí, které měla Kabala v Paláci a v Chrámu, nevědí o mnoho víc než já – neboť ani jeden z našich bratří se nenalézal mezi Strážci morálky. Důvod byl prostý; Kabala při přijímání nových členů vždy velice pečlivě posuzovala charakter a psychologický potenciál kandidátů, neboť noví členové museli odolat tlaku bezpečnostní služby – a lidé pracující jako Strážci morálky těmto

kritériím nevyhovovali ani za mák. Strážci by mezi sebe nikdy nevpustili ten typ člověka, kterého by mohly zlákat ideály Kabaly, zatímco mí bratři mezi sebe nevpustili nikdy člověka jako – no, jako třeba Fassett.

Dozvěděl jsem se, že v dobách, kdy ještě psychologická měření nebyla samostatnou matematickou disciplínou, mohl výzvědný aparát Paláce mezi nás proniknout, pokud se v některém z klíčových bratří něco zlomilo. Strážci morálky naproti tomu podobné problémy neměli; lidé, kteří zde sloužili, zlomy v duši nikdy netrpěli. Pochopil jsem také, že i naše vlastní bratrstvo v raných dobách, kdy se připravovalo na nadcházející čistky a zkoušky ohněm, mnohokrát poskvrnilo podlahu svých prostor krví – nevím však, kdy a jak; takové záznamy byly zničeny.

Čtvrtého dne jsme neměli v plánu návštěvu lóže; bylo nám řečeno, že se máme ukázat někde, kde si nás všimnou, abychom vyvážili naše nedávné absence. Já jsem volno trávil v salónku u jídelny a listoval časopisy, když do místnosti vstoupil Timothy Klyce. Všiml si mne, kývl na pozdrav a pak se jal sám probírat stohem časopisů. Po chvíli se ozval nahlas: „Tyhle vykopávky patří tak leda do čekárny u zubaře. Neviděli jste někdo nový Time?“

Nikdo neodpověděl, a tak se obrátil přímo na mě. „Jacku, mám dojem, že na něm sedíš. Zvedni se na chviličku.“

Zamručel jsem něco a poslechl. Když sahal po časopise, dostala se jeho hlava do těsné blízkostí mé a on zašeptal:

„Hlas se u Mistra.“

Už jsem se za ty dny něco málo naučil, a tak jsem pokračoval ve čtení. Po nějaké době jsem odložil časopisy, protáhl se a zívl, načež jsem se zvedl a odloudal se směrem k umývárně. Tu jsem však minul. Zjistil jsem, že Zeb už je tam a s ním i několik dalších bratří; všichni se shromáždili kolem Mistra Petra a Magdalény. Cítil jsem napětí, které v místnosti vládne.

„Poslal jste pro mne, ctihodný Mistře?“ řekl jsem.

Vrhl na mne pohled a pak se otočil zpět k Magdaléně. Ta pronesla pomalu: „Judita byla uvězněna.“

Kolena se pode mnou podlomila a já měl co dělat, abych neupadl. Nejsem nijak neobvykle bázlivý a fyzická statečnost mi jistě nechybí, ale udeříte-li na někoho přes jeho drahé, docela určitě jste si vybrali to nejcitlivější místo.

„Inkvizice?“ podařilo se mi vykoktat.

„Myslíme si to. Odvedli ji dnes ráno a od té doby s ní nemůžeme navázat spojení.“

„Bylo proti ní vzneseno nějaké obvinění?“ otázal se Zeb.

„Veřejně ne.“

„Hm–m–m. To vypadá zle.“

„A taky dobře,“ nesouhlasil Mistr Peter. „Pokud jde jen o záležitost, o kterou si myslíme, že jde – tedy o Fassetta – tak pokud by měli jakékoli důkazy i proti ostatním z vás, uvěznili by vás všechny čtyři najednou. Přinejmenším to tak obvykle dělávají.“

„Ale co budeme dělat?“ naléhal jsem.

Van Eyck neodpověděl. Magdaléna řekla chlácholivě: „Ty nemůžeš dělat nic, Johne. Nemůžeš přece překonat hned několik zamčených dveří najednou.“

„Ale nemůžeme tu přece jen sedět s rukama v klíně?“

I Mistr lóže mne uklidňoval. „No tak, synu. Maggie je jediná z nás, kdo má přístup do vnitřního Paláce. Musíme to nechat na ní.“

Upřel jsem svůj zoufalý pohled na sestru. Povzdechla si a připustila: „Ano, něco málo snad udělat mohu.“ A po těch slovech odešla.

Čekali jsme. Zeb navrhl, že bychom měli my dva odejít a pokračovat v našem obvyklém programu. K mé úlevě to však Van Eyck vetoval. „Ne. Není jisté, že hypnotická ochrana sestry Judity bude stačit k tomu, aby nás neprozradila při svém utrpení. Naštěstí nemůže ta dívka ohrozit víc lidí než jen vás dva a sestru Magdalénu – chci však, abyste počkali zde v bezpečí, dokud Magdaléna nezjistí vše, co zjistit může. Nebo nezmizí také,“ doplnil zamyšleně.

„Judita nás nikdy nezradí!“ vyhrkl jsem.

Smutně potřásl hlavou. „Synu, kdokoli prozradí cokoli, je-li podroben právu útrpnému – ledaže by

byl přiměřeně chráněn hypnotickými pokyny. Uvidíme."

Byl jsem soustředěn na své vlastní problémy a tak jsem si Zeba nijak nevšímal; jeho podrážděná slova mne proto velmi překvapila. „Mistře, držíte si nás tu jako koťata na hraní – ale právě jste poslal Maggie, aby vlezla přímo do pasti. Co když Judita skutečně promluvila? Pak Maggie okamžitě seberou."

Van Eyck přisvědčil. „Ovšem. Možné to je, ale musíme to riziko podstoupit; Magdaléna je jediný zvěd, kterého máme. Ale neměj o ni strach. Ji živou nedostanou – ihned by spáchala sebevraždu."

Jeho prohlášení mnou neotřáslo; byl jsem příliš ochromen nebezpečím, které hrozilo Juditě. Zeb však vybuchl: „Mistře, to byla podlost! Neměl jste ji tam posílat."

Van Eyck mírně odpověděl: „Ovládej se, synu. Tohle je válka a Magdaléna je voják." Odvrátil se.

A tak jsme čekali… a čekali… a čekali. Jen těžko lze popsat někomu, kdo nikdy nežil ve stínu Inkvizice, jak jsme se jí tehdy báli. Podrobnosti jsme neznali, ale občas jsme se setkali s někým, kdo měl tu smůlu a výslech přežil. Dokonce i když inkvizitoři netrvali na upálení, mysl obětí obvykle doznala újmy, často byla zničena zcela.

Po chvíli nařídil Mistr Peter milosrdně Mladšímu strážci, aby nás přezkoušel ze znalosti rituálu. Zeb i já jsme se neradostně podrobili a pod laskavým tlakem našeho bratra jsme se přinutili soustředit na složité řetězce formulí, otázek a odpovědí. Nějakým zázrakem uplynuly dvě hodiny času.

Konečně se ozvala tři klepnutí na dveře a Dveřník vpustil Magdalénu. Vyskočil jsem ze židle a spěchal k ní. „Tak co?" naléhal jsem. „Tak co?"

„Klid, Johne," odpověděla chabě. „Viděla jsem ji."

„Co je s ní? Je v pořádku?"

„V lepším stavu než jsme mohli doufat. Její mysl je dosud nedotčená a očividně nás nezradila. Co se těla týče, možná bude mít jednu jizvu či dvě – ale je mladá a zdravá; zotaví se."

Chystal jsem se vyptávat dál, ale Mistr mne přerušil. „Už ji podrobili výslechu. Jak to, že ses k ní tedy dostala?"

„Ach, to!" Magdaléna pokrčila rameny, jako by ta věc nestála za vysvětlování. „Inkvizitor, který případ vyšetřuje, je náhodou můj starý známý. Byla to malá výměna laskavostí."

Zeb jí chtěl vpadnout do řeči, ale Mistr houkl „Ticho!" a pokračoval ve vyptávání: „Velký inkvizitor tedy případ nevede sám? V tom případě se tedy nedomnívají, že je ve věci namočena Kabala?"

Maggie se zachmuřila. „Nevím. Judita omdlela dost brzy po začátku výslechu; možná neměli čas důkladně tuhle možnost prozkoumat. V každém případě jsem pro ni vyprosila odklad do zítřka. Samozřejmě, oficiálním důvodem je dopřát jí, aby nabrala nové síly do dalšího vyšetřování. Zítra brzy ráno budou pokračovat."

Van Eyck udeřil pěstí do dlaně. „Nesmějí začít znovu – to si nemůžeme dovolit riskovat! Starší strážče, ke mně! Vy ostatní odejděte – až na tebe, Maggie."

Odešel jsem, aniž jsem řekl to, co jsem říci chtěl – chtěl jsem říci Maggie, že jí dlužím strašně moc a že pro ni udělám, cokoli si bude přát.

Večeře toho dne byla pro mne utrpením. Poté, co kaplan oddrmolil své požehnání, snažil jsem se jíst a zapojovat se do klábosení kolem, ale v krku jako bych měl tvrdou hroudu, která mi nedovolila polknout. Vedle mne seděl Theofil alias Medvědí tlapa, napůl Skot a napůl Indián. Byl to můj spolužák, ale nikoli přítel; sotva kdy jsme spolu prohodili slovo a dnes byl stejně nemluvný a zachmuřený jako obvykle.

V průběhu jídla mi Fil položil botu na mou; netrpělivě jsem uhnul. Zakrátko se jeho bota opět dotýkala mé a začala vyklepávat zprávu:

„… neuhýbej pořád ty idiote…" znělo to. „Byl jsi vyvolen – dojde k tomu během tvé dnešní hlídky – detaily později – jez a bav se – vezmi si na hlídku kus lepicí pásky – stopu dlouhé šest palců široké – opakuj zprávu."

Nějak se mi podařilo odpovědět, a dokonce i něco sníst.

HLÍDKU JSME NASTOUPILI O PŮLNOCI. Jakmile naši předchůdci opustili stanoviště informoval jsem Zeba o Filově zprávě a zeptal se jej, zda má také nějaké instrukce.

Neměl. Chtěl jsem se o tom bavit, ale uťal mě; zdál se být ještě nervóznější než já.

Měřil jsem tedy kroky svůj strážní úsek a snažil se tvářit pozorně a bděle. Tu noc jsme dostali severní konec západní hradby a naše obchůzka zahrnovala i jeden ze vchodů do Paláce. Uplynula zhruba hodina, když jsem z tmavého vchodu zaslechl tiché syknutí. Opatrně jsem se přiblížil a rozeznal ženskou postavu. Na Magdalénu byla příliš malá a já se nikdy nedozvěděl, kdo ta žena byla, protože mi jen strčila do dlaně kousek papíru a záhy zmizela v temné chodbě.

Vrátil jsem se k Zebovi. „Co mám dělat? Přečíst to při svítilně? To je dost riskantní."

„Rozbal to."

Poslechl jsem a zjistil, že je papír pokryt drobným písmem, které světélkovalo ve tmě. Dalo se přečíst, ale bylo příliš slabé, než aby je rozeznalo elektronické oko. Stálo tam:

„Uprostřed vaší hlídky, přesně na úder zvonu, vstoupíš do Paláce dveřmi, kterými jsi dostal tento vzkaz. Přejdeš čtyřicet kroků rovně a pustíš se po schodišti vlevo; vyjdeš dvoje schody. Pokračuj padesát kroků na sever. Osvětlené dveře vpravo vedou do obytných prostor Panen a čeká u nich stráž. Nebude ti klást odpor, ale musíš ji ochromit paralytickým granátem, aby měla alibi. Cela, kterou hledáš, je na vzdálenějším konci hlavní, východozápadní chodby. Nade dveřmi bude svítit světlo a před nimi bdít Panna na stráži. Není jednou – nás. Musíš ji zneškodnit, ale je ti zakázáno zranit ji či zabít. Použij lepicí pásky k zalepení úst a očí a svaž ji jejími vlastními šaty. Vezmi jí klíče, vstup do cely a vyzvedni odsud sestru Juditu. Patrně bude v bezvědomí. Doprav ji na své stanoviště a předej ji veliteli hlídky.

Od okamžiku, kdy ochromíš stráž, jednej spěšně; možná tě zpozoruje oko, jak procházíš osvětleným vchodem, a začne bít na poplach.

Nepolykej tento lístek; inkoust je jedovatý. Vhoď jej do šachty spalovače u vrcholu schodiště.

Bůh tě provázej."

Zeb mi četl přes rameno. „Nepotřebuješ víc," poznamenal chmurně, „než dělat zázraky na požádání. Bojíš se?"

„Ano."

„Chceš, abych šel s tebou?"

„Ne. Bude lepší vykonat příkaz tak, jak jsem jej dostal."

„Ano, to bude – jak tak znám našeho Mistra. Kromě toho je možné, že v době tvé nepřítomnosti bude tady potřeba někoho zabít. Budu ti kryt záda."

„To předpokládám."

„A teď už tiše a chovejme se jako správné stráže." Vrátili jsme se zpět na obchůzku.

Na dva tlumené údery, rozdělující vpůli naši hlídku, jsem opřel oštěp o zeď a odložil meč, pancíř a přilbici a veškeré ostatní harampádí, které jsme na sobě nosili, ale které by mi nyní překáželo. Zeb mi stiskl ruku v rukavici. Pak mne pohltil Palác.

Dva – šest – čtyřicet kroků. Tápal jsem ve tmě podél levé stěny, až jsem našel otvor. Ohmatal jsem jej nohou. Á, tady je schodiště! V tuto chvíli jsem se nacházel v části Paláce, do níž jsem dosud nevstoupil; pohyboval jsem se ve tmě pouhým odhadem a doufal, že ten, kdo psal vzkaz, s tím také počítal. Jedny schody, druhé – téměř jsem upadl, když jsem šlápl na další schod, který tam nebyl.

Kde je ale spalovač na odpadky? Obvykle bývají v úrovni ruky a instrukce říkaly „u vrcholu schodiště". Právě jsem se zuřivě hádal sám se sebou, zda mám riskovat a rozsvítit, nebo zda mám hmatat dál, když má levička nahmatala ústí šachty; s úlevným povzdechem jsem odhodil důkaz, který mohl ohrozit mnoho dalších lidí. Už jsem se obracel na další cestu, když mne naplnila náhlá obava. Byl to skutečně spalovač odpadků? Nemohlo to být třeba víko nákladního výtahu? Zatápal jsem ve tmě po šachtě, otevřel víko a strčil dovnitř ruku.

Žár mi spálil ruku dokonce i přes ochranu rukavice; s úlevou jsem ucukl a rozhodl se napříště důvěřovat svým instrukcím. Ale po čtyřiceti krocích na sever chodba zahýbala a o tom se instrukce nezmiňovaly. Zastavil jsem se, skrčil se k zemi a nanejvýš obezřetně nakoukl za roh. O pětadvacet stop dál se nacházela stráž a dveře. Ten muž měl být jedním z nás, ale já se rozhodl neponechat nic náhodě. Vytáhl jsem od pasu granát, dotekem jej nastavil na nejnižší možnou účinnost, zatáhl za roznětku a odpočítal pět sekund, aby byl účinek okamžitý. Nato jsem jej hodil a skrčil se zpět za roh, aby mne

nezasáhly paralyzující paprsky. Vykoukl jsem znovu. Strážný ležel zhroucen u dveří a lehce krvácel na čele, kde jej zřejmě zasáhl úlomek pouzdra granátu. Pospíšil jsem si ke dveřím a překročil jeho tělo, snaže se běžet a zároveň nedělat žádný hluk. Hlavní chodba obytných prostor panen byla zšeřelá, osvětlená pouze modrými nočními světly. Viděl jsem však dostatečně a rychle dorazil na konec chodby – a tam zabrzdil na místě. Hlídající žena nechodila sem a tam, jak jsem očekával, ale seděla na podlaze, opřená zády o dveře.

Patrně podřimovala, proto nezvedla hlavu okamžitě. Vzápětí to však udělala, spatřila mne, a já už neměl čas dlouho se rozmýšlet; skočil jsem po ní. Má levá ruka zdusila výkřik a její hrana sekla do ženina krku – nebyl to smrtící úder, ale neměl jsem čas být příliš jemný; její tělo ihned zvláčnělo.

Nejdřív půlku pásky přes ústa, potom druhou půlku přes oči, roztrhat šaty a svázat – a to všechno rychle, rychle, protože oko, které se bezpochyby nalézalo ve vchodu do prostor, mohlo zpozorovat bezvědomého strážce a spustit poplach. Nalezl jsem klíče pověšené na řetězu u pasu a narovnal její tělo s tichou omluvou za bolest, kterou jsem jí způsobil. Drobné tělo nebylo o mnoho větší než tělo dítěte a žena vypadala ještě bezmocněji než Judita.

Neměl jsem však čas na pokání; spěšně jsem nalezl správný klíč, otevřel dveře – a má milovaná mi záhy ležela v náručí.

Byla zabrána hluboko do neklidného spánku, patrně pod vlivem drog. Když jsem ji zvedl zasténala, ale nevzbudila se. Noční košile jí však sklouzla z ramen a já viděl část z ran, které jí způsobili – a přísahal jsem si na život a na smrt, aniž jsem se přitom zastavil v běhu, že ty rány sedminásobně odplatím tomu, kdo je způsobil, pokud ten člověk vydrží žít až do konce mé odplaty.

Strážce ležel stále ještě tam, kde jsem jej zanechal. Překračoval jsem bezvládné tělo a už jsem myslel, že se dostanu pryč, aniž bych byl zaznamenán okem či kýmkoli z obyvatel, když jsem zaslechl vzrušené vyjeknutí z chodby za sebou. Proč jenom ženy pořád v noci vstávají? Kdyby byla nevylezla z postele – což beztak učinila jen kvůli potřebě, kterou si mohla odbýt večer – mohl jsem zmizet v klidu a bezpečí.

Bylo už pozdě jít ji umlčet; vyrazil jsem tedy co nejrychleji vpřed. Jakmile jsem se dostal za roh, zmizel jsem ve spásné tmě, ale tím jsem také přeběhl schodiště a musel se vracet a tápat kolem sebe – a pak si ohmatávat nohama jeden schod za druhým. Odkudsi zezadu zaznívaly výkřiky a vzrušené ženské hlasy. Právě ve chvíli, kdy jsem dorazil do přízemí, otočil se a spatřil před sebou portál, jak se rýsuje proti nočnímu nebi, rozzářila se všechna světla a zvony se rozezněly na poplach. Uběhl jsem z posledních sil zbývající yardy a téměř padl do náručí kapitánu van Eyckovi. Vzal mi Juditu z náručí a beze slova s ní odklusal za roh budovy. Zůstal jsem za nimi omráčeně zírat, ale Zeb mě vzápětí přivedl k životu tím, že mi začal navlékat prsní pancíř. „Prober se, člověče!“ sykl. „Ten poplach je pro nás. My máme být na stráži.“

Připnul mi meč a já si zapnul pancíř, narazil si na hlavu přilbu a popadl levičkou oštěp. Nato jsme se postavili zpět k portálu, s namířenými a odjištěnými pistolemi, jak si žádal do krve nadřený pohotovostní postoj. Pokud jsem nedostali další příkazy, neměli jsme – a ani nesměli – dělat cokoli jiného, protože poplach nebyl vyhlášen na našem stanovišti.

Stáli jsme tam jako sochy po několik minut. Slyšeli jsme dupot běžících nohou a volání hesel. Velitel palácové služby kolem nás proběhl do budovy, zapínaje si ještě v běhu pancíř přes noční košili. Než stačil na mou výzvu vykřiknout heslo, smetl jsem jej málem výstřelem. Pak se kolem nás přehnala záložní hlídka i se svým velitelem. Postupně rozruch ustal; světla zůstala, ale kohosi aspoň napadlo vypnout poplach. Zeb se odvážil zašeptat: „Co se to ksakru stalo? Zpackal jsi to?“

„Ano a ne.“ Řekl jsem mu o té sestře s lehkým spaním. „Pchá! No, hochu, to tě aspoň odnaučí laškovat se ženskejma ve službě.“

„Houby – já s ní nelaškoval. Prostě vylezla z cely.“

„Já nemyslel dneska,“ opáčil ponuře.

Zmlkl jsem.

Asi tak za půl hodiny, dlouho před koncem hlídky, přikráčela zpět nová strážní směna. Jejich velitel je zastavil dva z nich se oddělili a my nastoupili do tvaru na jejich místa. Odkráčeli jsme zpět na strážnici a cestou se ještě dvakrát zastavili, abychom vystřídali naše muže.

ZASTAVILI NÁS NA SEŘADIŠTI přede dveřmi strážnice a nechali nás tam stát v pozoru. Stáli jsme tam padesát nekonečných minut, zatímco velitel palácové služby chodil kolem a prohlížel si nás. Jednu chvíli nějaký muž v zadní řadě přešlápl z nohy na nohu. Na slavnostní přehlídce by si toho nikdo nevšiml, dokonce ani v přítomnosti Prorokově, ale dnes se na něj velitel služby rozkřičel a kapitán van Eyck si zapsal jeho jméno.

Mistr Peter vypadal zrovna tak rozzlobeně jako jeho nadřízený. Udělil několik dalších napomenutí, dokonce se zastavil i přede mnou a přikázal svém pomocníkovi zapsat mne za to, že „nemám náležitě vyčištěné boty“ – což nebyla pravda, ledaže bych si je během svého výpadu zaprášil. Neodvážil jsem se na ně podívat; díval jsem se mu do očí a neříkal nic, snášeje ten chladný a nepřátelský pohled.

Vzpomněl jsem si přitom na Zebův výklad o intrikách. Van Eyck se choval přesně tak, jak by se choval důstojník v přítomnosti nadřízeného, kdyby jej zostudili jeho vlastní muži; jak bych se asi cítil já, kdybych byl nevinný jako novorozeně?

Rozzlobený, odpověděl jsem si – byl bych rozzlobený a dotčený. Zpočátku bych byl rozrušen tou událostí a dychtil bych zvědět, co se stalo, a pak bych začal zuřit, že mne tu tak dlouho nechávají stát v pozoru jako hlupáka. Snaží se nás zlomit namáhavým čekáním; jak bych to snášel ještě přede dvěma měsíci? Pokud bych byl přesvědčen o své nevině, uráželo by mne to a pokořovalo – že tu stojím jako vyvrženec a čekám, kdy budu moct škemrat o velkodušnou poctu v podobě přídělu k snídani – a že mne dávají do hlášení jako kadeta, který si pobryndal kabátec polévkou.

Než o hodinu později dorazil nejvyšší velitel stráží, měl jsem již rty pevně stažené hněvem. Vnější příznaky byly umělé, ale emoce pravá. Velitele stráží jsem neměl nikdy rád. Byl to malý arogantní mužík s chladnýma očima, jenž měl ve zvyku hledět ne na nižší důstojníky, ale skrz ně. Nyní před námi stál s kněžskou róbu odhozenou z ramen, palce zaháknuté za opaskem s mečem.

Zlobně si nás prohlížel. „Bože, pomoz Andělům Páně,“ pronesl do mrtvolného ticha a vzápětí vyštěkl. „Tak co mi k tomu řeknete?“

Nikdo neodpověděl.

„Mluvte!“ houkl. „Někdo z vás o tom zatraceně dobře ví. Odpovězte! Nebo byste raději čelili právu útrpnému?“

Našimi řadami proběhl šum – ale nikdo nepromluvil.

Jeho oči opět přejely po shromážděné stráži. Chladný pohled zachytil můj a přenesl na něj svou zkázonosnou pozornost. „Lyle!“

„Ano, velebný pane?“

„Co si o tom myslíte?“

„Myslím si, že bych si rád sednul, velebný pane!“

Zamračil se na mne, ale pak mu očima problesklo chladné pobavení. „Lepší stát přede mnou, synu, než sedět před Inkvizitorem.“ Pokračoval však dál a pokusil se něco vyrazit z mého souseda.

Vyslýchal nás nekonečně dlouho, ale nezdálo se, že by mně a Zebovi věnoval víc pozornosti než ostatním. Konečně to vzdal a nařídil veliteli Palácové služby, aby nás propustil. Nedělal jsem si iluze; bylo jisté, že každé slovo bylo zaznamenáno, každý výraz tváře kinematografován a že dřív, než ulehneme na kavalce, budou už analytici porovnávat získaná data s naším normálním chováním.

Zeb je ale opravdu úžasný. Záhy už s ostatními klábosil o nočních událostech, nevinně spekuloval, co mohlo asi ten rozruch způsobit. Pokoušel jsem se zasahovat do diskuse způsobem, který jsem považoval za svůj přirozený, a nadával na to, jak se s námi zacházelo. „Jsme přece důstojníci a slušní lidé,“ stěžoval jsem si. „Pokud si nejvyšší velitel myslí, že jsme něco provedli, pak měl vznést oficiální obvinění.“

S remcáním jsem zalezl do postele, ležel v ní a trápil se, co bude dál. Snažil jsem se přesvědčit, že se Judita musela dostat do bezpečí, jinak by náš lampasák tak netápal. Usnul jsem však, aniž bych se svých obav zbavil.

Po nějaké době jsem ucítil dotek a okamžitě se probral. Vzápětí jsem se však uklidnil; stisk, kterým kdosi sevřel mou dlaň, byl poznávacím znamením lóže. „Tiše,“ zašeptal mi do ucha neznámý hlas. „Přicházím učinit něco pro tvou ochranu.“ Ucítil jsem na paži bodnutí jehly; za pár sekund jsem se uvolnil a měl dojem, že sním. Hlas zašeptal: „Během dnešní hlídky jsi neviděl nic neobvyklého. Než se ozval

poplach, tvá hlídka probíhala klidně a bez problémů…“ Nevím, jak dlouho ten hlas monotónně hučel. Spal jsem.

Vzbudil jsem se podruhé, když mnou kdosi hrubě zatřásl. Zavrtal jsem se do polštáře a zamumlal: „Jdi pryč. Nejdu na snídani.“

Kdosi mne uhodil do zad; obrátil jsem se na záda a mžouraje se posadil. V pokoji stáli čtyři ozbrojení muži a mířili na mě zbraněmi. „Pojď s námi!“ nařídil ten nejbližší.

Měli na sobě uniformu Andělů, ale bez označení útvaru. Každý z nich měl obličej zakrytý černou maskou, odhalující jen oči – a podle té masky jsem je poznal: biřicové Velkého inkvizitora.

Nemohl jsem uvěřit vlastním očím: to se mi přece nemůže stát. Ne mně – ne Johnniemu Lyleovi, který se vždycky choval slušně, byl ozdobou své farnosti a chloubou své matky. Ne! Inkvizice byla strašákem, ale strašákem pro hříšníky – nikoli pro Johna Lylea.

Ale při pohledu na ty masky jsem s hrůznou jistotou věděl, že je můj osud zpečetěn, že nadešel můj čas a že konečně přišla ona noční můra, z níž není probuzení.

Ale ještě snad mám naději. Odkudsi z hloubi duše se do mne vlila odvaha předstírat hněv. „Co tady děláte?“

„Pojď s námi,“ opakoval hlas bez tváře.

„Ukažte mi váš příkaz. Nemůžete jen tak vytáhnout důstojníka z postele, kdykoli se vám…“

Jejich vůdce pokynul pistolí; dva z nich mě popadli za paže a táhli mě ke dveřím, zatímco třetí mě hlídal zezadu. Mám ale dost síly, a tak jsem jim situaci dost zkomplikoval, aniž bych samozřejmě přestal se svými protesty. „Musíte mě přinejmenším nechat obléknout. Nemáte právo mne odsud odvléci napůl nahého, bez ohledu na to, jak je vaše věc důležitá. Mám právo ukázat se v uniformě, která mi podle hodnosti náleží.“

Kupodivu to zabralo. Vůdce se zastavil. „Okej. Ale pohni kostrou!“

Přes okázale chvatné pohyby jsem zdržoval, jak jsem jen mohl – zadrhl se mi zip na botě, oblečení bylo naruby. Jak bych jen mohl nechat nějaký vzkaz Zebovi? Jakýkoli náznak, jenž by mým bratřím prozradil, co se stalo?

Nakonec jsem dostal nápad – nebylo to dokonalé, ale na nic lepšího jsem nepřišel. Vytáhl jsem z šatníku nějaké oblečení, pár věcí, které jsem potřeboval, pár takových, které nikoli, a mezi těmi druhými i svetr. Jak jsem vybíral, co si vzít na sebe, podařilo se mi složit rukávy svetru do gesta, který by bratr z lóže použil jako varování před nebezpečím. Potom jsem popadl zbývající šaty a chystal se je nacpat zpět do šatníku; vůdce mi však okamžitě vrazil pistoli mezi žebra a pronesl: „O to se nestarej. Jsi oblečený.“

Vzdal jsem své úsilí a upustil těch pár kusů na podlahu. Svetr zůstal na posteli jako vzkaz pro toho, kdo jej dokáže přečíst. Cestou ven jsem se modlil, aby náš sluha neuklidil dřív, než ho uvidí Zeb. Zavázali mi oči v okamžiku, kdy jsme vstoupili do vnitřního Paláce. Sešli jsem šest pater dolů, čtyři patra pod zem, jak jsem si spočítal, a dorazili do prostor ponořených do stísněného mlčení těžké sklepní klenby. Kdosi mi strhl pásku z očí a já zamžoural v prudkém světle.

„Posaď se, chlapče, a udělej si pohodlí.“

Shledal jsem, že hledím do tváře samému Velkému inkvizitorovi – a vidím přátelský úsměv a laskavé oči.

Jeho vlídný hlas pokračoval: „Omlouvám se, že jsme tě vytáhli tak drsně z teplé postele, ale naše Církev Svatá od tebe potřebuje jistou informaci. Pověz mi, synu, bojíš se našeho Pána? No ovšemže se bojíš; tvá zbožnost je dobře známa. Nebude ti tedy proti mysli trochu mi pomoci s tímhle malým problémem, i když možná přijdeš pozdě na snídani. Bude to pro větší slávu Boží.“ Obrátil se ke svému pomocníku, který nad ním stál v masce a černém hábitu. „Připrav ho – ale buď jemný, prosím.“

Zacházel se mnou rychle a drsně, ale nikoli bolestivě. Jako by pracoval s kusem neživé hmoty; stejně neosobně, jako bych byl nějaký stroj. Několik rukou mne svléklo do pasu a připevnilo mi na tělo pár předmětů: gumový pás, pevně ovinutý kolem paže, elektrody na dlaně, dobře přilepené páskou, další elektrody na zápěstí a třetí pár na spánky, na hrdlo pak malý přístrojek snímající puls. Jeden z mužů cosi upravil na ovládací desce u levé stěny, načež přehodil spínač a ve stínu na protější stěně naskočilo několik křivek, monitorujících mé vnitřní pochody.

Maličké světélko skotačilo podle tlukotu mého srdce, zakroucená čára signalizovala vzestup a pád

krevního tlaku, další kopírovala můj dech a několik dalších dělalo jiné věci, jimž jsem nerozuměl. Odvrátil jsem hlavu a soustředil se na přirozené logaritmy od jedné do desíti.

„Vidíš naše metody, synu. Účinný a laskavý, to je naše heslo. A teď mi pověz – kams ji dal?“

Vytrhl jsem se od logaritmu osmi. „Dal? Koho?“

„Kdy jsi to udělal?“

„Je mi moc líto, nanejvýš velebný pane. Opravdu nevím, co jsem měl udělat.“

Kdosi mne tvrdě udeřil zezadu. Světla na zdi zakolísala a Inkvizitor je zamyšleně studoval. Potom pokynul asistentovi: „Dej mu injekci.“

A znovu se mi pod kůži zabořila jehla. Dali mi pokoj, než látka zabrala; strávil jsem ten čas opět úsilím vzpomenout si na další přirozené logaritmy. Ale záhy to začalo být příliš obtížné; rostla ve mně ospalost a lhostejnost k okolí; nic na světě mi náhle nepřipadalo příliš důležité. Necítil jsem strach při pohledu na své okolí; jen mírnou, dětskou zvědavost. Pak mým sněním pronikla tichá otázka Inkvizitora. Nevzpomínám si, o co šlo, ale určitě jsem odpověděl první věcí která mne napadla.

Nemám ponětí, jak dlouho to trvalo. Po nějaké době mne přivedli další injekcí do tvrdé reality. Inkvizitor zkoumal malý škrábanec a purpurovou tečku na mém pravém předloktí. Zvedl ke mně oči. „Co to tady máš, chlapče?“

„Nevím, nanejvýš velebný pane.“ V tu chvíli to byla pravda.

Lítostivě potřásl hlavou. „Nebuď naivní, synu – a nemysli si, že jsem naivní já. Rád bych ti něco vysvětlil. Vy hříšníci nikdy nepochopíte, že Bůh vždycky zvítězí. Vždycky. Naše metody jsou založeny na lásce a pokoře, ale my s nimi postupujeme nezadržitelně vpřed, s nevyhnutelnou jistotou kamene, který padá dolů – a výsledek je předem dán.

Nejprve požádáme hříšníka, aby se sám přiznal Bohu a odpovídal nám z dobroty, která. mu ještě v srdci zbyla. Pokud selže láska a milosrdenství – jako je tomu u tebe – použijeme zručnost, kterou nám Bůh propůjčil, abychom mohli otevřít podvědomí. Dál obvykle výslech jít nemusí – ledaže by se před námi octl nějaký agent Ďáblův a odvážil se sáhnout na posvátný svatostánek mysli.

A nyní, synu můj, jsem se právě navrátil z cesty tvou myslí. Našel jsem tam mnoho dobrého a ušlechtilého, ale také zeď, kterou kdesi v temném zákoutí vztyčil jiný hříšník, a to, co já chci – a co Církev potřebuje – se ukrývá právě za tou zdí.“

Snad jsem dal neopatrně najevo uspokojení nebo mne snad zradila světla na zdi, neboť se můj protějšek smutně usmál a dodal: „Žádná zeď Satanova nemůže zastavit Pána. Pokud na takovou překážku narazíme, můžeme učinit dvě věci. Mít dost času, odstranil bych tu stěnu jemně, šetrně, kámen po kameni, aniž bych tvé mysli nějak ublížil. Kéž bych na to měl čas, opravdu bych moc rád – protože jsi dobrý chlapec, Johne Lyle, a nepatříš mezi hříšníky.

Jenže zatímco věčnost je dlouhá, čas je krátký – a tak máme i druhou možnost. Můžeme ignorovat onu falešnou bariéru v tvém podvědomí a zaútočit přímo na mysl vědomou, vedeni prapory Božími.“ Vrhl pohled kamsi za moje rameno. „Připravte jej.“

Jeho lidé bez tváří mi na hlavu připnuli jakousi kovovou helmici a učinili nějaké úpravy na ovládací desce. „Tak, teď se podívej, Johne Lyle.“ Ukázal na diagram na zdi. „Bezpochyby víš, že lidský nervový systém je povahy zčásti elektrické. Támhle je schématické znázornění mozku – ta nižší část je hypotalamus, a vše pokrývá kůra mozková. Jak vidíš, je na schématu vyznačeno i to nejposlednější smyslové centrum. Analyzovali jsme tvé elektrodynamické parametry; mrzí mne to, ale budeme teď muset heterodynovat tvé vnímání.“

Začal se ode mne odvracet, ale pak se zastavil. „Mimochodem, Johne Lyle, dal jsem si tu práci a zabývám se tebou osobně, protože moji asistenti, majíce menší zkušenost v práci Boží než moje skromná maličkost, někdy nahradí zručnost při práci horlivostí a dopřejí hříšníkům neplánovaně a příliš rychle zasloužený trest. Nechci, aby se něco takového stalo s tebou. Jsi jen ovečka zbloudilá od stáda a já mám v úmyslu tě zachránit.“

„Děkuji vám, nanejvýš velebný pane.“

„Neděkuj mně, poděkuj Bohu, jemuž sloužím. Je ovšem pravda,“ pokračoval a maličko svraštil čelo, „že tento frontální útok na tvou mysl, ač nezbytný, je bohužel bolestivý. Odpustíš mi?“

Zaváhal jsem jen na okamžik. „Odpustím vám, svatý pane.“

Vrhl pohled na světla a přátelsky se na mne zašklebil. „Přetvářka. Ale budiž ti odpuštěna, neboť jsi ji mínil v dobrém.“ Pokývl mlčenlivým pomocníkům. „Začněte.“

Světlo mne oslepilo a v uších mi práskla exploze. Pravá noha sebou škubla bolestí a pak se sevřela v nekonečné křeči. Hrdlo se mi stáhlo; dusil jsem se a pokusil se vyzvrátit obsah žaludku. Cosi mne udeřilo do solaru; zlomil jsem se v pase a nemohl jsem popadnout dech. „Kams ji dal?“ Ten hluk začal jako hluboký a tichý, stoupal výš a sílil, aby se změnil v ohlušující a pronikavé pištění, až se z něho stalo tisíc tupých pil, milión skřípějících břidlicových pisátek – a záhy se zhoupl do skřípějícího vytí, jež trhalo na kusy tenkou stěnu rozumu. „Kdo ti přitom pomáhal?“ Agonizující horko v rozkroku; nemohl jsem se jej nijak zbavit. „Kdys to udělal?“ Všechno mne strašlivě svrbělo, nedalo se to vydržet; pokoušel jsem se drbat, rozškrábat kůži na cáry – ale ruce nefungovaly. To svědění bylo horší než bolest; tu bych uvítal s úlevou. „Kde je?“

Světlo… zvuk… bolest… horko… křeče… zima… pád… světlo a bolest… zima a pád… závrať a zvuk. „Miluješ Pána?“ Drásavé horko a šokující úder mrazu… bolest a bušení v hlavě, až jsem začal řvát… „Kam jsi ji dal? Kdo ti pomáhal? Řekni to, spas svou nesmrtelnou duši.“ Bolest a nekonečná bezbrannost vůči tmě kolem.

Asi jsem ztratil vědomí.

Kdosi mne probouzel políčky. „Vzbuď se, Johne Lyle, a doznej se! Zebadiáš Jones tě prozradil.“

Zamrkal jsem a mlčel. Nebylo nutné simulovat, že je mi nevolno, ani bych to nedokázal. Ale ta slova mnou otřásla a vybičovala mozek k horečnaté aktivitě. Zeb? Starý Zeb? Chudák Zeb? Že by neměli čas ochránit ho také hypnózou? Ani mne nenapadlo, že by Zeb povolil pod mučením; prostě jsem předpokládal, že se mu museli dostat do podvědomí. Napadlo mne, zda je mrtvý, a uvědomil jsem si, že to já ho do toho dostal, navzdory jeho přesvědčení a zdravému rozumu. Pomodlil jsem se za jeho duši a za to, aby mi odpustil.

Hlava se mi škubla dalším pořádným políčkem. „Probuď se! Slyšíš mne – Jones odhalil tvé hříchy.“

„Co odhalil?“ zamumlal jsem.

Velký inkvizitor pokynem odvolal své pomocníky a sklonil se nade mnou, laskavou tvář plnou soucitu. „Synu můj, prosím, udělej to pro Pána našeho – a pro mne. Choval ses statečně, když jsi chránil své spoluhříšníky před plody jejich pošetilosti, ale oni tě již zradili a tvá odvaha je zbytečná. Nechtěj předstoupit před Boží soud s takovou skvrnou na duši. Doznej se, ať můžeš očekávat smrt s odpuštěnými hříchy.“

„Takže vy mne chcete zabít?“

Zatvářil se maličko rozmrzele. „To jsem neřekl. Vím, že se smrti nebojíš. Čeho by ses však bát měl, je setkání se Stvořitelem, aniž bys svou duši očistil. Otevři své srdce a doznej se.“

„Nanejvýš velebný pane, nemám co doznávat.“

Odvrátil se a tichým, jemným hlasem vydal další pokyny. „Pokračujte. Tentokrát mechanicky; nechci mu vypálit mozek.“

Nemá smysl popisovat, co myslel tím „mechanicky“; je zbytečné činit z tohoto vyprávění sbírku děsů a hrůz. Jeho metody se nijak podstatně nelišily od mučících technik užívaných ve středověku a později – s tím jediným rozdílem, že jeho znalosti lidského nervového systému byly nesrovnatelně rozsáhlejší a zběhlost v psychologii činila jeho operace daleko cílenější a účinnější. On i jeho pomocníci se chovali, jako by ve své práci nenalézali žádné sadistické potěšení; pracovali s chladnou výkonností.

Ale pomlčme o detailech.

Nemám potuchy, jak dlouho to trvalo. Musel jsem pozbýt vědomí hned několikrát, protože si nejzřetelněji pamatuji kbelík ledové vody vychrstnutý do tváře, a nikoli jednou, ale znovu a znovu, jako opakující se noční můra – a pokaždé následovalo nevyhnutelné bodnutí jehly. Nemyslím, že bych jim v bdělém stavu řekl něco důležitého, a hypnotické instrukce mne chránily ve chvílích, kdy jsem v bdělém stavu nebyl. Mám dojem, že jsem se pokusil zalhat cosi o hříších, které jsem nikdy nespáchal – ale nepamatuji se už, co z toho vzešlo.

Jen si matně vzpomínám že jsem se v jednu chvíli napolo probral k vědomí a nějaký hlas řekl: „Snese i víc. Má silné srdce.“

DLOUHO JSEM BYL PŘÍJEMNĚ MRTVÝ, ale nakonec jsem se z hlubokého spánku probudil. Celé tělo jsem měl ztuhlé, a když jsem se pokusil v posteli pohnout, bolelo to. Otevřel jsem oči a rozhlédl se kolem; nalézal jsem se v malém pokoji bez oken, který však působil příjemným dojmem. Rychle ke mně přispěchala mladá pohledná žena v ošetřovatelské uniformě a změřila mi tep.

„Dobrý den."

„Dobrý den," odpověděla. „Jak je ti? Líp?"

„Co se stalo?" hlesl jsem. „Už je po všem? Nebo je to jen přestávka?"

„Tiše," chlácholila mne. „Jsi ještě příliš slabý, než abys mluvil. Ale už je po všem – jsi v bezpečí mezi bratry."

„Byl jsem zachráněn?"

„Ano. A teď už buď tiše." Zvedla mi hlavu a dala mi pít. Záhy jsem opět usnul.

Celé dny mi trvalo, než jsem se zotavil a zorientoval se. Ošetřovna, na níž jsem se probudil, byla součástí podzemních prostor; nacházejících se pod normálním podzemím obchodního domu v Novém Jeruzalémě a nějak propojených s místnostmi lóže pod Palácem. Jak a kudy propojených, to nemohu říci; nikdy jsem jimi nešel. Myslím při vědomí.

Jakmile mi byly povoleny návštěvy, dorazil Zeb. Pokusil jsem se zvednout na posteli. „Zebe, kamaráde! Já myslel, že jsi mrtvý!"

„Kdo? Já?" Přisedl si na pelest a potřásl mi levačkou. „Jak tě to napadlo?"

Pověděl jsem mu o úskoku, kterým se mne snažil zmást Inkvizitor. Zavrtěl hlavou. „Dokonce mne ani nezadrželi – díky tobě, kámo. Johnnie, už ti nikdy nebudu říkat, že jsi hloupý. Kdybys neměl ten geniální nápad se svetrem, sebrali by nás oba a ani jeden bychom nevyvázli živí. Takhle jsem šel přímo za kapitánem van Eyckem. Nakázal mi, abych zalezl do místností lóže dole a byl tam jako myška a on zatím vymyslel plán na tvou záchranu."

Chtěl jsem se ho zeptal, jak to zařídili, ale napadlo mne něco mnohem důležitějšího. „Zebe, kde je Judita? Nemůžeš mi ji sem zavolat? Moje ošetřovatelka se na otázky jen usmívá a říká, abych si odpočinul."

Zatvářil se překvapeně. „Oni ti to neřekli?"

„A co mi měli říct? Ne, neviděl jsem nikoho s výjimkou doktora a sestry a ti se mnou jednají jako s idiotem. Nešetřete mě pořád, Zebe. Stalo se něco? Je přece Judita v pořádku – nebo ne?"

„Ale jistě! Jenže touhle dobou je už v Mexiku – dostali jsme příslušnými kanály zprávu zrovna předevčírem."

Málem jsem se rozplakal. „Je pryč! To je ale ohavnost! Proč nemohli aspoň počkat, abych se s ní rozloučil?"

Zeb drsně opáčil, „Tak hele, ty troubo – ne, promiň, nejsi trouba. Máš, kamaráde, jen trochu pomotaný kalendář. Odeslali jsme ji, ještě než tě vysvobodili – ještě než bylo jisté, zda tě vůbec zachránit mohou. Nemyslíš si snad, že ji bratři přivezou nazpátek, jen abys tu s ní mohl půl hodiny cukrovat, že ne?"

Nechal jsem si to projít hlavou a uklidnil se. Byl jsem zklamaný, musel jsem však přiznat, že to dává smysl. Zeb změnil téma. „Jak je ti?"

„Jo, docela dobře."

„Doktor říkal, že ti už zítra sundají sádru z nohy."

„Vážně? Mně nikdo nic neřekl." Zakroutil jsem se, pokoušeje se najít nějakou pohodlnější polohu. „Radši bych se zbavil toho ohavného korzetu, ale doktor tvrdí, že ho budu muset nosit ještě pár týdnů."

„Co ruka? Ohneš prsty?"

Zkusil jsem to. „Docela to jde. Možná budu muset nějakou dobu psát levačkou."

„Zdá se, že jsi příliš velký lump, než abys mohl umřít, hochu. Mimochodem, jestli tě to nějak utěší, ten milý chlapík, co zpracovával Juditu, přišel při tvém zachraňování tak trochu o krk."

„Vážně? To mne tedy mrzí. Chtěl jsem si ho schovat pro sebe."

„To chápu, ale to bys byl musel do fronty. Dělala si na něj zálusk spousta dalších lidí. Kupříkladu já."

„Ale já bych si na něj vymyslel něco speciálního – třeba že by si musel sám kousat nehty."

„Kousat nehty?" podivil se Zeb.

„Jo – až by se prokousal až k lokti. Už chápeš?“

„Och.“ Zeb se zašklebil. „Příliš vynalézavé to není, hochu. Ale už je po něm, takže na to můžeš zapomenout.“

„To má tedy pekelné štěstí. Zebe, proč sis nezařídil, aby ses o něj mohl postarat sám? Nebo jsi to zařídil, ale byl takový spěch, žes to nestihl?“

„Já? Ne, já v záchranném oddílu nebyl. Od chvíle, kdy jsem zmizel, jsem se do Paláce už nevrátil.“

„Opravdu?“

„No, nečekáš snad, že bych v klidu zase nastoupil do služby, že ne?“

„Ještě jsem neměl čas o tom přemýšlet.“

„Přirozeně; jak jsem se jednou vyhnul zatčení, byl konec. V tuto chvíli, můj milý příteli, jsme ty i já dezertéři z armády Spojených států – a každý polda i pošťák v téhle požehnané zemi nás vyhlíží, aby nás mohl udat a zasloužit si svou odměnu.“

Tiše jsem hvízdl a nechal si projít hlavou plnou váhu jeho prohlášení.

KE KABALE JSEM SE PŘIDAL v jediném okamžiku. Samozřejmě, pod tlakem lásky k Juditě a v rozrušení nad tím proudem událostí, který se kolem mne přehnal, jsem neměl čas klidně uvažovat. Nerozloučil jsem se s Církví na základě logického rozhodnutí.

Pochopitelně mi logicky vzato bylo jasné, že vstup do Kabaly znamená přetnout veškerá dosavadní pouta, ale emocionálně mi to v tu chvíli nedošlo. Jaké to asi bude, nikdy už si nemoci obléknout uniformu důstojníka a člena družiny Prorokovy? Byl jsem na ni hrdý, když jsem v ní kráčel po ulici mezi lidmi, vědom si očí, které se na mne upírají.

Pustil jsem to z hlavy. Radlice mého pluhu již spočívá v brázdě a má ruka je na jeho rukojeti; nelze se vrátit zpět. Musím pokračovat dál, dokud buď nevyhrajeme – nebo dokud nás neupálí na hranici za zradu.

Zaznamenal jsem na sobě Zebův tázavý pohled. „Máš strach, Johnnie?“

„Ne. Ale teprve si zvykám. Události šly trochu moc rychle.“

„Já vím. No, na penzi můžeme zapomenout, a naše známky na Pointu už taky nikoho zajímat nebudou.“ Stáhl si prsten absolventa Akademie, nadhodil ho ve vzduchu, chytl jej a strčil do kapsy. „Jenže i tady nás čeká spousta práce, kamaráde – a uvidíš, že je to práce právě pro vojáka. Já osobně jsem si užil už docela dost leštění kanad a vůbec mi nevadí, když už nikdy neuslyším ‚Vpravo hleď‘ nebo ‚Napravo vyrovnat‘. Naši bratři však plně využijí našich schopností v opravdovém boji – a o nic jiného jim nejde.“

Mistr van Eyck se za mnou stavil o pár dní později. Posadil se na kraji postele, složil si ruce na břiše a zadíval se na mne. „Už je ti líp, synu?“

„Kdyby mě doktor nechal, mohl bych klidně vstát.“

„To je dobře. Máme málo lidí; čím rychleji se zkušený voják dostane z marodky, tím lépe pro nás.“ Odmlčel se a skousl si ret. „Jenom nevím, hochu, co s tebou provést.“

„Jak to, pane?“

„Upřímně řečeno, tebe jsme do řádu vůbec neměli přijmout – to za prvé. Vojenská disciplína by se neměla míchat s milostnými záležitostmi. Mate to mysl a vede ke špatným rozhodnutím. Za druhé, protože už jsme tě přijali, byli jsme nuceni pustit se do akcí k nimž – z přísně vojenského hlediska – vůbec nemělo dojít.“

Neodpovídal jsem. Nebylo co – měl pravdu. Tváře mi hořely rozpaky a studem.

„Nestyď se za to,“ řekl laskavě. „Naopak, pro morálku bratří je dobře, když mohou čas od času udeřit. Otázka ale zůstává – co s tebou? Jsi statný chlapík, vydržíš hodně – ale skutečně chápeš ideály svobody a lidské důstojnosti, za něž bojujeme?“

Téměř jsem nezaváhal. „Mistře – možná nejsem kdovíjaký myslitel a Bůh sám ví, že jsem o politice nikdy nepřemýšlel. Vím však, na čí straně stojím!“

Přikývl. „To stačí. Nemůžeme od každého očekávat, že se sám sobě stane Thomasem Painem.“

„Že se stane kým?“

„Thomasem Painem. Ale o něm jsi samozřejmě nikdy neslyšel. Až budeš mít čas, podívej se po něm

v naší knihovně. Velice inspirující materiál. A teď k tvému úkolu. Bylo by snadné posadit tě k psacímu stolu – tvůj přítel Zebadiáš už pracuje šestnáct hodin denně a pokouší se nějak uspořádat náš archív. Ale vás dvou by byla škoda na kancelářské práce. Co je tvá nejoblíbenější vědní disciplína, tvá nejsilnější stránka?“

„Víte, pane, já ještě závěrečnou práci nedělal.“

„Já vím. Ale co ti šlo nejlíp? Jak jsi na tom byl v praktických zázracích a psychologii davu?“

„Docela slušně mi šly zázraky, ale na psychodynamiku bych byl asi moc těžkopádný. Nejvíc jsem vynikal v balistice.“

„No, nemůžeme mít všechno. Hodil by se mi technik pro obor morálka a propaganda, ale pokud nemůžeš, tak najdem něco jiného.“

„V psychologii davu byl ve svém ročníku jednička Zeb, Mistře. Komandant ho přemlouval, ať se zaměří na kněžskou dráhu.“

„Já o tom vím a také ho využijeme, ale ne tady. Až příliš se zajímá o sestru Magdalénu – a já nevěřím ve spolehlivost párů, které pracují společně. Mohlo by jim to maličko zatemnit úsudek. Ale zpátky k tobě. Říkal jsem si, jestli by z tebe nebyl dobrý vrah?“

Položil tu otázku vážně, ale lehkým a nedbalým tónem. Dalo mi dost práce přesvědčit sama sebe, že to vážně myslí. Odjakživa mi bylo vtloukáno do hlavy – a já to bral jako neotřesitelnou jistotu – že vražda je jedním z nejhorších hříchů, stejně jako incest či rouhání. Vyhrkl jsem: „Bratři vraždí?“

„A proč ne?“ Van Eyck zkoumal mou tvář. „Aha, já pořád zapomínám. Johne, kdybys byl měl příležitost zabít Velkého inkvizitora, zabil bys ho?“

„No – ano, samozřejmě. Ale rád bych, aby k tomu došlo v čestném boji.“

„A myslíš si, že bys k něčemu takovému někdy dostal příležitost? Představ si, že jsme se vrátili do toho dne, kdy uvěznili sestru Juditu. Dejme tomu, že bys ho mohl zastavit tím, že ho zabiješ – ale jen pomocí jedu anebo dýkou vraženou do zad. Co bys udělal?“

„Zabil bych ho!“ zavrčel jsem divoce.

„A cítil bys za to nějakou vinu nebo snad stud?“

„Ani trochu!“

„Tak vidíš. Ale Velký inkvizitor je jen jedním z mnoha takto špatných lidí. Člověk, který jí maso, se nemůže ofrňovat nad řezníkem – a každý biskup, každý ministr i jeho náměstek, každý, kdo se těší z výhod tyranie, až po Proroka samého, je vlastně spolupodílníkem na vraždách, které inkvizitoři páchají. Muž, který umožní hřích, protože má výhody z jeho výsledku, je jím stejně vinen. Chápeš to?“

Kupodivu jsem to chápal, neboť toto byla slova ortodoxní doktríny, které jsem byl od mládí učen. Pravda, nad touto její aplikací se mi stále stahovalo hrdlo – ale Mistr hovořit dál. „Nepouštíme se však do pomsty – pomsta, nebo spíše odplata, náleží Bohu. Tebe bych nikdy proti Inkvizitorovi neposlal, protože by tě to svádělo nalézt v pomstě osobní potěšení. Nechceme své lidi vystavovat pokušení hříchu. Co děláme – a dělat budeme – jsou přesně vypočítané vojenské operace, neboť válka již začala. Jeden klíčový muž má často větší cenu než celý regiment; proto si vybíráme klíčové muže nepřítele a zabíjíme je. Biskup v jedné diecézi může být právě takový – zatímco biskup v druhé je jen neschopný kariérista, dosazený systémem. Zabijeme tedy prvního a druhého necháme tam, kde je. Postupně tak eliminujeme nejlepší mozky protivníka. Tak co,“ naklonil se ke mně, „chceš ty klíčové muže odstraňovat? Je to velice důležitá práce.“

Nabyl jsem dojmu, že od té doby, co jsem se zapojil do Kabaly, mne pořád někdo staví před nepříjemná fakta, místo abych se jim mohl vyhnout, tak jak to většina lidí v životě dělá. Mám na takový úkol žaludek? Mohu jej odmítnout – když už Mistr připustil, že je taková práce ryze dobrovolná – mohu jej odmítnout a snažit se ignorovat hlas svého srdce, neustále mi připomínající, že se takové věci dějí a já je připouštím?

Mistr Peter měl pravdu; člověk, který kupuje maso, si nezadá s řezníkem. Je to z mé strany pokrytectví, ne morální postoj… jsem stejný jako lidé, kteří volají po hrdelním trestu, ale sami jsou příliš „dobří“, než aby utahovali odsouzencům oprátku či máchali sekyrou. Jsem stejný jako lidé, kteří berou válku jako věc nevyhnutelnou a za určitých okolností i morální – kteří se však vyhýbají vojenské službě, protože neradi zabíjejí.

Jsou to duševně nevyzrálí lidé, emocionální idioti – levá ruka musí přece vědět, co dělá pravá, a srdce zodpovídá za obě. Odpověděl jsem tedy takřka okamžitě. „Mistře, jsem připraven sloužit… jakýmkoli způsobem, který moji bratři uznají za vhodný."

„Hodný kluk!" Jeho napětí trochu opadlo a on pokračoval: „Mezi námi, tuhle práci nabízím každému z nováčků, pokud u něj necítím jistotu – jistotu v tom, že tohle není hra, ale poslání, kterému musí bezvýhradně oddat vše – svůj život, majetek, svou čest. Nemáme místo pro lidi, kteří by chtěli poroučet jiným, ale přitom nedokážou ani umýt latrínu."

Ulevilo se mi. „Pak jste to tedy nemyslel vážně, že se mám stát vrahem?"

„Vážně? Obvykle to vážně nemyslím; jen málokdo se na takovou práci hodí. Ale v tvém případě jsem to docela vážně myslel, protože máš jednu nezbytnou a nepříliš častou kvalifikaci."

Pokusil jsem se přijít na to, co je na mně tak zvláštního, ale nic mne nenapadalo. „Co tím myslíte, pane?"

„Samozřejmě – jednoho dne tě stejně chytí. Touhle dobou máme průměrné skóre tři celé, sedm dokončených úkolů na jednoho vraha do okamžiku dopadení. Není to špatné, ale měli bychom to ještě zlepšit; vhodní lidé jsou vzácní. Ale u tebe už víme, že až tě chytí a podrobí tě právu útrpnému, nic neprozradíš."

Má tvář nepochybně zrcadlila mé pocity. Právo útrpné? Ještě jednou? Už napoprvé jsem sotva vyvázl. Mistr mne chlácholil. „Samozřejmě nebudeš muset znovu protrpět celou torturu. Své vrahy vždy chráníme; postaráme se, aby mohli snadno spáchat sebevraždu. Nemusíš se bát."

Věřte mi nebo ne, po tom, co jsem zažil při výslechu, mne tato poznámka skutečně uklidnila. Než takový výslech, to mnohem raději smrt. „Jak, pane?"

„Jak? Tuctem různých způsobů. Naši lékaři ti dokážou v těle vyrobit takový mechanismus, který ti umožní zemřít i v těch nejtěsnějších poutech, jen pouhou silou vůle. Pak samozřejmě existuje starý známý dutý zub, s kapslí kyanidu nebo podobné látky – jenže to už biřici znají a někdy člověka přinutí, aby nechal ústa otevřená dokořán. Ale existuje i řada jiných způsobů. Tak například…" roztáhl doširoka paže a ohnul je trochu dozadu – „pokud bych stáhl ruce dozadu do polohy, jíž člověk nedosáhne bez značného vědomého úsilí, pak praskne malá kapsle, umístěná mezi lopatkami, a já odevzdám duši Pánu. Přesto mne ale můžeš tlouci do zad třeba celý den a nic se nestane."

„Hm… vy jste byl vrah, pane?"

„Já? Jak bych mohl, při svém povolání? Ale všichni naši lidé, kteří jsou vystaveni značnému riziku, mají takovou pojistku – je to to nejmenší, co pro ně můžeme udělat. Kromě toho, v břiše nosím bombu…" poplácal si klenuté bříško, „která, pokud mi to bude připadat vhodné, s sebou vezme i všechny lidi kolem."

„Taková by se mi minulý týden hodila," prohlásil jsem lítostivě.

„Jsi tady, živý a zdravý, nebo ne? Nepokoušej osud. Pokud budeš bombu potřebovat, dostaneš ji." Vstal a chystal se k odchodu. „Ale zatím si s touhle profesí nedělej hlavu. Pokud by ses měl opravdu stát vrahem, budeš muset projít přes tým psychologů – a to jsou hodně nedůvěřiví lidé."

Samozřejmě jsem o tom přemýšlel dál, i když už s menšími obavami. Krátce nato mi už byla svěřena lehká práce a já několik dní strávil čtením spisku Obrazoborec, nevinně se tvářícího, skrytě kritického dílka, kterým Kabala připravovala půdu pro své terénní misionáře. Obsahoval formulace typu „Ano, ale…", navenek věrné Prorokovi, ale vzbuzující pochybnost i v duších konzervativních a netolerantních. Účinnost v tomto případě nespočívala v tom, co se tam psalo, ale jak. Jeho kopie jsem nejednou viděl kolovat po Paláci.

Seznámil jsem se také s částí bludiště podzemního velitelství v Novém Jeruzalémě. Obchodní dům nad námi patřil bývalému Velmistrovi a byl nesmírně důležitým pojítkem s vnějším světem. Jeho regály nás šatily a živily; napíchnutím na jeho vizifonové okruhy jsme mohli volat ven – dokonce i do zámoří, pokud bylo možné zprávu formulovat či zakódovat tak, aby ji nerozluštil případný úředník u odposlechu. Nákladní vozy rozvážející zboží obchodního domu pašovaly uprchlíky – jak jsem zjistil, uprchla tak i Judita, s průvodním listem, který ji označoval za náklad holínek. Rozmanité obchodní aktivity toho domu byly dokonalým pláštíkem pro naše operace.

Úspěšná revoluce – to je velký byznys, tím si buďte jistí. V moderní, složitými vazbami propojené a

vysoce industrializované zemi revoluci nezařídí hrstka spiklenců, šuškajících si tajnůstkářsky nad blikotající svíčkou v opuštěné barabizně. Taková revoluce si žádá hojný personál, zásoby, moderní techniku i zbraně. A k tomu, aby se s tímto potenciálem náležitě zacházelo, je zapotřebí loajality, diskrétnosti a skvělé organizace.

Stále jsem měl co na práci, ale mé úkoly sloužily jen k vyplnění času; na skutečný úkol jsem stále ještě teprve čekal. Mohl jsem si tedy zajít do knihovny a podívat se, kdo to byl Tom Paine – jak jsem se dočetl, byl to filosof a osvícenec žijící koncem osmnáctého století. Přes Painea jsem se dostal k Patricku Henrymu a Thomasi Jeffersonovi a dalším – a otevřel se přede mnou zcela nový svět. Zpočátku jsem vůbec nemohl uvěřit tomu, co jsem četl; mám dojem, že nejhorší ze všeho, co může policejní stát svým občanům provést, je překrucování historie. Tak například jsem poprvé v životě zjistil, že Spojené státy nebyly řízeny krvežíznivým vyslancem Satanovým, než ve svém hněvu povstal První prorok a svrhl jej – ale že to bylo společenství svobodných mužů, kteří o svém osudu rozhodovali na základě pokojně dosažené shody. Nechci tím říci, že by první republika byla doslova rájem, nebyla však také peklem, o němž nás učili ve škole.

Poprvé v životě jsem četl věci, které neschválili Prorokovi cenzoři, a účinek, který tohle čtení na mou mysl mělo, byl přímo drtivý. Občas jsem se nervózně ohlížel, zda mne někdo nesleduje, vyděšen navzdory chlácholení rozumu. Začal jsem pomalu cítit, že základním kamenem veškeré tyranie je zatajování. Ne síla, ale zatajování… tedy cenzura. Pokud začne jakákoli vláda nebo církev nařizovat svým lidem: „Tohle byste neměli číst, tohle nesmíte vidět, toto vám zakazuji vědět," je konečným důsledkem – bez ohledu na to, jak vznešené motivy k tomu zákonodárce vedou – tyranie a útlak. Jen zanedbatelné síly je třeba k ovládnutí mysli člověka, jehož mysl je držena v nevědomosti a spoutána; naproti tomu žádná síla nemůže opanovat toho, jehož mysl je svobodná. Ne, ani skřipec ani jaderná bomba, nic nedokáže ovládnout svobodného člověka – nanejvýš ho zabít.

Mé myšlenky neměly možnost uchýlit se k nějakým systematickým dedukcím; v hlavě mi vířila změť nových vzrušujících věcí – a každá předčila tu předchozí. Objevil jsem, že cesty k jiným planetám, přestože se v mé vlasti staly pouhou legendou, se nezastavily proto, že by je Prorok zakázal jako hřích proti všemocnosti Boha; skončily, neboť byly finančně ztrátové a Prorokova vláda je nechtěla dotovat. Nalezl jsem však i zmínku, že „bezvěrci" (pořád jim tak ještě v duchu říkám) stále občas tu a tam vyšlou vědeckou výpravu a že i dnes žijí lidé na Marsu i Venuši.

Tak mne ty novinky rozrušily, až jsem téměř zapomněl na smutnou situaci, v níž se nalézáme. Kdybych nebyl přijat k Andělům Páně, pravděpodobně bych šel pracovat s raketami. V tomhle směru jsem byl dobrý – ve všem, co si žádalo rychlé reflexy spolu se znalostí matematických a fyzikálních věd. Možná, že jednoho dne budou Spojené státy opět stavět kosmické lodě. Možná, že i já…

Ale ta myšlenka záhy zmizela, vytlačena tuctem jiných. Zahraniční noviny… ani jsem netušil, že bezvěrci umějí číst a psát. Londýnské Timesy mi poskytly neuvěřitelnou a vzrušující četbu. Postupně mi docházelo, že se Britové neživí lidským masem, pokud se jím vůbec někdy živili. Byli nám až překvapivě podobní, jen s tou výjimkou, že si až troufale dělali, co se jim zlíbilo – v Timesech byly dokonce i články kritizující jejich vládu. A pak tu byl další článek, podepsaný biskupem té jejich církve bezvěrců, a kritizoval lidi, kteří nechodí na bohoslužby. Nevím, který z obou článků mne překvapil víc – ale oba mi připadaly jako jasný náznak otevřené anarchie.

Mistr Peter mne informoval, že rada psychologů mne jako eventuálního vraha zamítla. Cítil jsem úlevu a rozhořčení zároveň. Co je na mně tak špatného, že mi nevěří? Tehdy tni to připadalo, že očerňují můj charakter.

„Nesmíš si to tak brát," uklidňoval mne van Eyck. „Posuzovali tě zcela anonymně, na základě tvých dat, a vyšlo jim, že bys byl chycen vzápětí poté, co bys vykročil ven. Tak rychle ztrácet lidi nechceme."

„Ale…"

„Klid, chlapče. Pošlu tě pro úkol na hlavní velitelství."

„Hlavní velitelství? Kde to je?"

„Uvidíš, až se tam dostaneš. Hlas se u našeho metamorfisty."

Doktor Mueller byl naším specialistou na změnu identity. Zeptal jsem se jej, co má pro mne připraveno. „Jak to mám vědět? Musím si nejprve zjistit, co jsi zač." Změřil mě a vyfotografoval, nahrával

můj hlas, analyzoval chůzi a nakonec, jako výsledek, získal děrný štítek, na němž byly zaznamenány veškeré mé fyzické vlastnosti. „A teď ti najdeme dvojče." Sledoval jsem, jak se stroj probírá několika tisíci děrných štítků, a už jsem si začínal myslet, že jsem příliš jedinečný, než aby se našel někdo dost podobný a posloužil mi jako pláštík, když tu vypadly dvě karty takřka naráz. Než stroj zavrněl a zastavil se, leželo jich v koši pět.

„Pěkná sbírka," broukal si doktor Mueller, když si je prohlížel. „Jedna syntetická osobnost, dva živí lidé, jeden mrtvý a jedna žena. Pro tenhle úkol použít ženu nemůžeme, ale budeme ji vést v patrnosti; možná se nám bude jednou hodit."

„Co je to syntetická osobnost?"

„Syntetická osobnost? To je člověk, velmi pečlivě poskládaný z falešných záznamů a s falešným zázemím. Je to dost riskantní záležitost – člověk kvůli tomu musí měnit záznamy v národních archívech. Nerad syntetiky používám; doplnit dokonale zázemí člověka, který neexistuje, je téměř nemožné, vždycky nějaká skulinka zbude. Proto mnohem radši vkládám lidi do skutečného zázemí skutečné osoby."

„Proč tedy vůbec syntetiky používáte?"

„Někdy nám nic jiného nezbývá. Potřebujeme kupříkladu co nejrychleji přesunout do bezpečí nějakého uprchlíka a nemáme okamžitě po ruce skutečnou osobu, za niž bychom ho mohli zaměnit. Tak jsme si vybudovali poměrně širokou škálu syntetických postav a tu si udržujeme. Ale v tomhle případě," probral kartami, „si můžeme vybírat ze dvou…"

„Okamžik, doktore," přerušil jsem ho, „proč si v archívu držíte i mrtvé?"

„Ti lidé nejsou mrtví oficiálně. Pokud jeden z našich bratří zemře a lze to nějak zatajit, ponecháme si jeho totožnost pro možné využití. Řekni mi," pokračoval, „umíš zpívat?"

„Moc dobře ne."

„Pak je tedy tenhle mimo hru. Zpívá na koncertech. Můžu tě změnit všelijak, ale školeného pěvce z tebe udělat nemůžu. Nemáme na vybranou. Bude ti moc vadit, když se staneš Adamem Reevesem, obchodním cestující s textilem?" Zvedl jeden ze štítků.

„Myslíte, že by mi to mohlo projít?"

„Určitě – poté, co si tě vezmu do parády."

O čtrnáct dní později by mne nepoznala ani moje vlastní matka. A ani Reevesova matka by mne nerozeznala od svého syna. Druhý z těch týdnů se mnou strávil skutečný Reeves a pomáhal mi. Jak jsem ho tak studoval, měl jsem ho čím dál raději. Byl to mírný tichý muž s ohnutými zády, takže mi vždy připadal menší – samozřejmě však byl stejně veliký jako já – a měl podobnou i váhu a stavbu kostí. Dokonce i obličejovými rysy jsme se částečně podobali.

Tedy ze začátku. Stačila jednoduchá operace a mé uši vyhlížely poněkud jinak, než jak je zanechala matka příroda; zároveň mi zkrátili ušní lalůčky. Reevesův nos byl maličko orlí; poté, co jsem obdržel trochu vosku pod kůží na hřbetě nosu, byly oba k nerozeznání. Pak ještě pár korunek, abych se svému vzoru přiblížil i stavem chrupu; byla to jediná část procesu, která mi vadila. Také bylo potřeba vybělit trochu kůži; Reevesovo povolání neposkytovalo příliš mnoho příležitosti k pobytu na slunci.

Ale nejobtížnější částí toho všeho byla výroba umělých otisků prstů. Na bříška prstů mi štětcem nanesli vrstvu hustého pružného plastiku v barvě kůže a na ně se pak lepily odlitky z Reevesových prstů. Byla to velice choulostivá práce; každý prst se předělával dobře sedmkrát, než ho doktor Mueller odsouhlasil.

To vše však byl teprve začátek; teď jsem se musel naučit jako Reeves také chovat – naučit se jeho chůzi, gesta, smích, způsoby stolování. Pochybuji, že bych se někdy dokázal živit jako herec – a můj cvičitel se mnou souhlasil.

„Krucinál, Lyle, copak se to nikdy nenaučíš? Závisí na tom tvůj život. Musíš se to naučit!"

„Ale já myslel, že se chovám přesně jako Reeves," namítal jsem chabě.

„Chovám! V tom je právě ta potíž – ty se chováš jako Reeves – a trčí to z tebe jak falešná noha. Ty se musíš Reevesem stát. Zkus to. Musíš mít strach o svoje obchodní výsledky, přemýšlet o nové prodejní trase, zabývat se slevami a rabaty a kvótami. Zkus to."

Každou volnou minutu jsem investoval do studia detailů Reevesova obchodnického života, abych

mohl místo něj prodávat textil. Musel jsem se naučit celému řemeslu a zjistil jsem, že to znamená víc než jen předvádět vzorky a dát maloobchodníkům čas, aby si z nich vybrali – a to jsem ještě nerozeznal hedvábnou přízi od kalika. Než jsem se svým studiem skončil, nabyl jsem respektu k obchodníkům. Až dosud jsem se domníval, že nakupovat a prodávat je prosté – ale teprve teď jsem shledal, jak moc jsem se mýlil. Musel jsem se uchýlit ke staré fonografické výuce a brát si na noc sluchátka. Od té doby jsem se ani jednou nevyspal a každé ráno se probouzel s hlavou třeštící těmi složitostmi a s ušima otlačenýma od černých polokoulí sluchátek.

Ale pomáhalo to. Během dvou krátkých týdnů jsem byl Adamem Reevesem, obchodním cestujícím, od ponožek až po tu poslední myšlenku.

„LYLE," ŘEKL MI MISTR van Eyck, „Reeves musí dneska odletět Kometou do Cincinnati. Jsi připraven?"

„Ano, pane."

„Dobrá. Zapakuj mi své příkazy."

„Mám pokračovat podle Reevesova – chci říct svého – prodejního plánu odsud až k pobřeží. Mám se stavit v sanfranciské kanceláři Spojené textilní a pak jet na dovolenou do Phoenixu v Arizoně, kde se mám zúčastnit bohoslužeb v Jižním svatostánku. Pak se mám chvíli potloukat po okolí a poděkovat knězi za inspiraci, kterou pro mne bylo jeho kázání. Přitom mu mám odhalit svou totožnost tajným znamením našeho řádu. Ten mi pak umožní odebrat se na hlavní velitelství."

„Přesně tak. A kromě toho, že se přesuneš do nové služby, využiji tě i jako posla. Až odsud odejdeš, hlas se ihned v psychodynamické laboratoři. Hlavní technik ti dá další instrukce."

„Provedu, pane."

Mistr lóže vstal a obešel psací stůl, aby mi stanul tváří v tvář. „Sbohem, Johne. Dávej na sebe pozor a Velký architekt tě provázej."

„Děkuji, pane. Ehm… ta zpráva, kterou ponesu, je důležitá?"

„Dost důležitá."

Dál už neřekl nic a mne to trochu podráždilo; připadalo mi hloupé dělat kolem toho takové tajnosti, když se to stejně za pár minut dozvím. Ale mýlil jsem se. V laboratoři mne vyzvali, abych se posadil, uvolnil se a připravil na hypnózu.

Probral jsem se z ní s příjemným a hřejivým pocitem, který po hypnóze obvykle následuje. „To je všechno," řekli mi. „Běž vykonat své příkazy."

„Ale co s tou zprávou, kterou mám doručit?"

„Už ji máš."

„Hypnotickou? Ale pokud mne chytí, budu vydán na milost a nemilost každému psycho-vyšetřovateli, který mne dostane do rukou!"

„Ne, to nebudeš. Zpráva je zakódována a uvolní se na dvě signální slova – dokud je někdo nepronese, nevzpomeneš si. Šance, že vyšetřovatel narazí na tato dvě slova a vysloví je ve správném pořadí, je mizivá. Nemůžeš tu zprávu vyzradit, ať v bdělém stavu nebo ve spánku."

Čekal jsem spíš, že mne vybaví pro eventuální sebevraždu – pokud mám nést důležitou zprávu. Ale pokud ji nemohu vydat dobrovolně ani pod nátlakem, pak se pokusím přežít za každou cenu; o jed jsem nepožádal. Nemám v povaze páchat sebevraždy – až si pro mne přijde Satan, bude mne muset odvléci násilím…

Raketodrom v Novém Jeruzalémě je snáz přístupný než ve starších městech. Stanice potrubky se nacházela přímo proti obchodnímu domu, pod nímž se skrývalo naše sídlo. Prostě jsem jen vyšel z obchoďáku, přešel nadchodem přes ulici, našel potrubní nástupiště označené „Směr raketový přístav", počkal na prázdný vůz a připoutal sebe i své zavazadlo. Obsluha mi zavřela dveře a téměř vzápětí jsem byl na raketodromu.

Koupil jsem si lístek a zaujal místo na konci fronty před letištní policejní stanicí. Připouštím, že jsem byl nervózní; nečekal jsem sice, že by kontrola mého pasu přinesla nějaké problémy, policejní úředník u přepážky však bezpochyby pátrá po Johnu Lyleovi, uprchlém armádním důstojníkovi. Ale zdejší úředníci pořád po někom pátrají a snad teď bude seznam hledaných tváří dost dlouhý na to, aby mne odbyli jen

rutinní prohlídkou.

Řada přede mnou se pohybovala jen pomalu, což nebylo dobré znamení – zvlášť když jsem si všiml, jak několik lidí bylo z fronty vykázáno a odesláno, aby čekalo za zábradlím, stranou od stanice. Útroby se mi sevřely – ale při čekání ve frontě jsem měl dostatek času ten pocit aspoň trochu ovládnout. Když tedy na mne přišla řada, strčil jsem seržantovi pod nos doklady, vrhl pohled na své chronky, zvedl oči k nástěnným hodinám a zase zpět na zápěstí.

Seržant se mými doklady probíral pomalu a důkladně. Vzhlédl ke mně. „Nebojte se, že byste loď zmeškal," řekl nikoli nelaskavě. „Nemohou odletět, dokud neprověříme seznam cestujících." Přistrčil mi přes přepážku polštářek. „Vaše otisky, prosím."

Poskytl jsem je mlčky. Porovnal je s otisky na mém pasu a potom i s těmi, které zde Reeves zanechal před týdnem, když přijel. „To je všechno, pane Reevesi. Příjemnou cestu."

Poděkoval jsem mu a odešel.

Kometa nebyla nijak přeplněná. Vybral jsem si místo u okna, dost vepředu, a právě jsem se uvelebil a rozkládal si odpolední vydání Svatého města, když jsem ucítil dotek na paži.

Byl to policista.

„Mohl byste vystoupit, prosím?"

Byl jsem vyhnán ven spolu se čtyřmi dalšími cestujícími mužského pohlaví. Seržant se k nám choval celkem slušně. „Jsem bohužel nucen vás požádat, abyste se vrátili na stanici ke hloubkové identifikaci. Dám příkaz, aby vyložili vaše zavazadla a přepsali seznam pasažérů. Vaše lístky vám zůstanou v platnosti na příští let."

Vyjekl jsem: „Ale já musím být dnes večer v Cincinnati!"

„Je mi líto." Změřil si mne pohledem. „Vy jste Reeves, že? Hmm… váha i postava odpovídá. Ale přesto… ukažte mi ještě jednou váš pas. Nepřijel jste do města minulý týden?"

„Přijel."

Prolistoval znovu mými doklady. „Ach ano, už si vzpomínám – přiletěl jste v úterý ráno Poutníkem. No, na dvou místech najednou být nemůžete, takže myslím, že tím jste z toho venku." Podal mi doklady. „Vraťte se zase na palubu a promiňte nám, že jsme vás obtěžovali. Vy ostatní pojďte se mnou."

Usedl jsem zpět do sedadla a rozložil si noviny. O pár minut později nás mohutný náraz raketových motorů vrhl směrem na západ. Zprvu jsem pokračoval v četbě jen proto, abych zamaskoval rozrušení a nesmírnou úlevu, ale záhy mne text zaujal. Ještě dnes ráno jsem četl dole v podzemí noviny z Toronta – a ten kontrast byl opravdu úděsný. Nalézal jsem se opět ve světě, pro nějž vnější svět téměř neexistoval; zprávy „ze zahraničí", pokud se to vůbec tak dalo nazývat, sestávaly z pochvalných článků o našich misionářích a nějakého toho líčení zvěrstev, jichž se dopouštějí bezvěrci. Zajímalo by mne, kam se poděly všechny ty peníze, vynakládané ročně na misie; zbytek světa, pokud lze věřit jeho novinám, zřejmě o existenci misií neměl ani tušení.

Pak jsem si celé noviny prošel ještě jednou pročítaje příspěvky, o nichž jsem stoprocentně věděl, že jsou lživé. Než jsem s tím skončil, už jsme byli venku z ionosféry a snášeli se dolů k Cincy. Cestou jsme předhonili slunce, a tak nás znovu vítal jeho západ.

V naší rodině musí být nějaké obchodnické geny. Nejenže jsem zdárně pokryl Reevesův cincinnatský rajón, ale vykázal jsem přitom lepší výsledky, než jaké norma žádala. Shledal jsem, že v přesvědčování tvrdohlavých maloobchodníků o kvalitách nabízené příze nacházím stejné potěšení, jako svého času v práci vojáka. Přestal jsem si tedy lámat hlavu, zda mne někdo neodhalí, a vrhl se po hlavě do obchodu s textilem. Prodávání není jen způsob, jak si vydělat na živobytí; je to hra, zábava – prostě všechno.

Podle plánu jsem vyrazil do Kansas City a bez obtíží jsem na policii získal vízum do pasu. Usoudil jsem že jediné pro mne ožehavé místo je Nový Jeruzalém; od něj dál na západ zjevně nikdo neočekával, že polapí Johna Lylea, bývalého důstojníka a člena družiny Prorokovy; stal se jedním z tisíců hledaných lidí, beznadějně ztracených v policejních složkách.

Raketa do Kansas City byla dost plná; nezbylo mi než mít po boku souseda, dobře stavěného třicátníka. Když jsem dosedl do křesla, prozkoumali jsme se navzájem pohledem a pak jsme se každý starali o své vlastní věci. Já požádal o skládací stolek a jal se třídit objednávky a další dokumenty, které

jsem nashromáždil během těch rušných dní v Cincinnati. Můj soused se pohodlně rozvalil v sedadle a sledoval zpravodajství v televizním tanku, umístěném na předním konci kabiny.

Asi o deset minut později jsem ucítil šťouchnutí a zvedl hlavu. Můj soused ukázal palcem k teletanku; záběr v něm ukazoval rozlehlé náměstí vyplněné davem. Dav se tlačil směrem ke schodům mohutného chrámu, nad nímž vlál rudozlatý praporec Prorokův a korouhev biskupství. Zatímco jsem přihlížel, první vlna zástupu se vrhla proti chrámovým schodům.

Četa chrámových stráží vyběhla z postranních dveří a rozestavěla své trojnožky na terase před masivní hlavní branou chrámu – přímo nad schodištěm. Záběr se změnil, očividně na kameru umístěnou kdesi na chrámové střeše; nyní jsme se dívali přímo do tváří davu, který nám spěchal vstříc.

To, co následovalo dál, mne naplnilo hanbou za uniformu, kterou jsem svého času nosíval. Místo aby stráže zabíjely rychle a bezbolestně, zamířily své zbraně dolů a spálily zástupu nohy. V jednom okamžiku se první vlna lidí hnala po schodech ke mně – a vzápětí popadala k zemi, místo nohou jen v křeči se škubající zčernalé pahýly. Sledoval jsem mladý pár uprostřed záběru; běželi vzhůru ruku v ruce. Jak přes ně přejel paprsek, padli oba naráz.

Žena zůstala ležet. Muži se podařilo vztyčit na tom, co ještě nedávno bylo koleny, učinil z posledních sil dva neohrabané kroky směrem k ní a padl na ni. Ještě jsem viděl, jak si muž přitáhl k sobě ženinu hlavu, a pak se od nich kamera odtrhla, aby mohla obsáhnout celý prostor.

Popadl jsem sluchátka, visící na zadní straně sedadla před mnou, a naslouchal: „…apolis, Minnesota. Situace je plně pod kontrolou a žádných vojenských posil není zapotřebí. Biskup Jennings vyhlásil stanné právo, agenti Satanovi jsou postupně dopadáni a pořádek obnovován. Období modliteb a půstu bude zahájeno vzápětí.

Minnesotská ghetta byla uzavřena a všichni místní vyvrženci budou přesunuti do rezervací ve Wyomingu a Montaně, aby se předešlo dalším nepokojům. Toto budiž varováním všem bezbožným, kteří by se chtěli vzpírat svaté vládě Převtělení prorokova.

Tuto reportáž přímo od pramene, natočenou naší zpravodajskou stanicí pod heslem ‚Nám neproklouzne ani myš', pro vás sponzorovala firma Spojení kupci Božího království, dodávající ty nejlepší pomůcky víry pro domácnost. Staňte se prvními ve vaší farnosti, kdo vlastní Prorokovu sošku, jež zázračně září ve tmě! Stačí jen zaslat jeden dolar ve prospěch této stanice a…"

Vypojil jsem sluchátka a stáhl je z hlavy. Proč z toho obviňují vyvržence? V tom davu nebyli.

Držel jsem však jazyk za zuby a nechal svého společníka reagovat jako prvního – což vzápětí rozhořčeně učinil. „Dobře jim tak, bláznům zatraceným! Takhle se vrhnout s holýma rukama proti hlavním." Hovořil tiše a téměř mně do ucha.

„To bych rád věděl, proč se bouřili?" bylo vše, co jsem odpověděl.

„Proč? Těžko se vyznat v pohnutkách rouhačů. Nemají to v hlavě v pořádku."

„Na to vemte církev," souhlasil jsem rázně. „A kromě toho i rouhač, který má všech pět pohromadě – pokud je taková kombinace vůbec možná – přece vidí, že vláda tuhle zemi vede dobře. Obchodu se daří." Poplácal jsem spokojeně svůj kufřík. „Tedy alespoň mému, díkybohu."

Chvíli jsme rozprávěli o podmínkách pro obchod a podobných věcech. Trochu jsem si ho přitom prohlédl. Připadal mi jako běžný typ dobře situovaného občana, konvenčního a konzervativního – a přece mne na něm něco zneklidňovalo. Mám jenom pocuchané nervy? Nebo je to šestý smysl kořisti, která cítí lovce?

Oči se mi zatoulaly zpět k rukám mého protějšku a já měl neurčitý pocit, že mne nějak zarážejí. Nebylo však na nich nic neobvyklého. Pak jsem konečně zaznamenal jeden detail, vytlačenou rýhu na prostředníčku hned u dlaně; přesně taková rýha zbyde člověku, když stáhne masivní prsten, který nosil po celá léta – a přesně taková zbyla i mně, po prstenu z West Pointu. Nic to samozřejmě neznamenalo, protože masivní pečetní prsteny nosí na tomto prstě spousta mužů. I já jeden měl – přirozeně ne westpointský, ale Reevesův.

Ale proč by tenhle trumbera, který tak lpí na konvencích a starém pořádku, nosil dlouhá léta prsten a pak jej najednou sundal? Byla to jen drobnost, ale zneklidňovala mne; štvané zvíře přežívá jen proto, že si všímá drobností. V Pointu mne nikdy nepovažovali za příliš talentovaného psychologa; jen kvůli tomuto předmětu jsem přišel o možnost dostat kadetské prýmky. Ale dnes se mi to málo, co jsem se naučil,

může hodit… a tak jsem prohrábl dávno nepoužívané vědomosti a porovnal je s tím, co jsem vypozoroval.

První, čeho si ten člověk všiml, na co zareagoval zcela bezprostředně, byla pošetilost, s jakou se dav vrhl proti ozbrojeným strážím. To by naznačovalo vojenské uvažování. Ale to nijak nedokazovalo, že studoval v Pointu. Naopak, absolvent Akademie nosí svůj prsten stále, dokonce i když opustí službu a stane se muftím; bere si ho i do hrobu. Neodkládá ho… ledaže by měl dobrý důvod, proč zatajovat svou totožnost.

Pořád jsme ještě společensky klábosili a já si lámal hlavu, jaký závěr učinit na základě tak nedostatečných údajů, když nám stevardka přinesla čaj. Loď se právě zahryzla do prvních hustších vrstev vzduchu na své cestě od hranic vesmíru a zahájila dlouhý klouzavý let dolů ke Kansas City; trochu to drncalo a letuška mu vyšplíchla trochu horkého čaje na stehno. Vyjekl a zabručel si pro sebe kletbu. Pochybuji, že by mu letuška rozuměla.

Já však ano – a horečnatě jsem o tom přemýšlel, zatímco jsem ho utíral kapesníkem. „Blbá jak houfnice!“ byl výraz, který použil – a který s jistotou pocházel z westpointského slangu.

Takže rýha po prstenu není náhoda; ten muž je absolvent West Pointu, armádní důstojník, a vydává se za civilistu. Z toho plyne: téměř s jistotou má nějaký tajný úkol. Jsem tím úkolem já?

Ale no tak, Johne! Možná má prsten v opravě u klenotníka a jede na měsíc domů na dovolenou. Jenže v průběhu dlouhého rozhovoru se tvářil, že je obchodník. Ne, je to tajný agent.

Ale dokonce i kdyby po mně nešel, už v mé přítomnosti udělal dvě hrubé chyby. Tak hrubé chyby neudělá ani ten nejneohrabanější začátečník (jako například já) – a armádní tajná služba neohrabaná nebyla; vedly ji jedny z nejbystřejších mozků v této zemi. Dobrá tedy – nejsou to náhodné chyby, ale pečlivě vykalkulované jednání; těch chyb jsem si měl všimnout a domnívat se, že jsou náhodné. Ale proč?

Mohlo to znamenat jen jediné: chtějí, abych se ještě nějakou dobu pohyboval na svobodě – ale abych byl vyděšený k smrti a co nejrychleji utíkal do bezpečí… a tak je dovedl ke svým komplicům. Byla to dost odvážná hypotéza, ale jediná, která pokrývala všechna známá fakta.

Když jsem si poprvé uvědomil, že můj soused musí být agent jdoucí po mně, naplnil mne ledový strach, který mi sevřel žaludek do kleští, strach, který lze účinky přirovnat jen k mořské nemoci. Ale jakmile jsem usoudil, že jim vidím do karet, uklidnil jsem se. Co by udělal Zebadiáš? „Prvním pravidlem je nenechat se přinutit k jakémukoli neobvyklému jednání…“ jen klidně seď a dělej hloupého. Pokud mě ten polda chce sledovat, provedu ho jedním každým obchodním domem v Kansas City – a nechám ho dosyta se vynadívat, jak prodávám střižní zboží.

Přesto ve mně byla malá dušička, když jsme v Kansas City opouštěli loď. Stále jsem očekával lehký dotek na rameni, který dokáže vyděsit víc než úder pěstí do tváře. Ale nic se nestalo. Hodil po mně formálním „Bůh s vámi“ a zamířil k výtahu na plošinu taxíků, zatímco já ještě čekal, než mi orazítkují pas. Nijak zvlášť se mi tím neulevilo; nebezpečí mi hrozí stále stejné. Nicméně jsem se potrubkou vydal do New Muehlbachu tak nevzrušeně, jak jsem jen dokázal.

Strávil jsem v Kansas City slušný týden, splnil kvóty a vyzvedl si tučný bonus, který mi přibyl na konto. Snažil jsem se najít nějaký stín, který by se za mnou plížil, ale dodnes nevím, zda mne vůbec někdo sledoval. Pokud ano, pak to pro něj musel být velice nudný týden. Ale přestože jsem se užuž chystal k závěru, že ten incident v raketě nebyl ničím víc než jen přeludem mých pocuchaných nervů, pocítil jsem úlevu, když jsem konečně seděl v lodi do Denveru a můj soused z minula na palubě chyběl.

Přistáli jsme na novém letišti jen kousíček jižně od Aurory, mnoho mil od centra Denveru. Policista mi zkontroloval doklady a otisky prstů rutinním způsobem a já se už chystal zastrčit peněženku zpět do kapsy, když mne seržant u přepážky vyzval: „Vyhrňte si prosím levý rukáv, pane Reevesi.“

Poslechl jsem, pokoušeje se na tváři vyloudit správnou dávku podráždění a rozmrzelosti. Zřízenec v bílém plášti mi odebral vzorek krve. „Je to jen běžné preventivní opatření,“ vysvětlil seržant. „Ministerstvo zdravotnictví se snaží vymýtit skvrnitou horečku.“

Byla to dost chatrná výmluva, jak jsem věděl ze zdravotnických kurzů v Pointu – jenže Reeves, obchodník s textilem, to asi vědět nemohl. Výmluva získala vzápětí další trhliny, když mne požádali, abych počkal ve vedlejší místnosti, než mi krev otestují. Nervózně jsem tedy čekal a pokoušel se přijít na

to, jak mi mohou ublížit s deseti kubíky mé vlastní krve – a co bych proti tomu mohl udělat, i kdybych na to přišel.

Měl jsem na přemýšlení spoustu času. Situace vypadala všelijak, jen ne růžově. Jak tu sedím, ztrácím nejspíš drahocenný čas – jenže záminka, pod níž mne tu zdržují, je věrohodná alespoň natolik, že si netroufnu zvednout se a běžet pryč. Seděl jsem tedy dál a potil se.

Budova byla zjevně provizorní a od seržantovy kanceláře mne dělila jen stěna z tenkého laminátu; slyšel jsem přes ni hlasy, ale slovům jsem nerozuměl. Neodvážil jsem se k ní přiložit ucho; mohl bych při tom být přistižen. Přesunul jsem si tedy židli ke stěně, opět se posadil, zhoupl se dozadu, až se má záda a krk dotkly stěny. Nato jsem před sebe vztyčil hradbu z novin, které zde ležely, a přitiskl ucho k laminátové přepážce.

Teď jsem rozuměl každému slovu. Seržant vyprávěl svému asistentovi historku, která by ho stála celý měsíční plat, kdyby ho zaslechli bifici morálky – je však pravda, že stejnou historku, jen nepatrně upravenou, jsem slyšel přímo v Paláci, nebyl jsem jí tedy nijak šokován a neměl jsem ani náladu dělat si vrásky kvůli morálce jiných lidí. Naslouchal jsem několika rutinním hlášením a dotazu nějakého nekňuby, který nemohl najít pánskou umývárnu – ale ani slovo o sobě samém. Z té nepohodlné polohy už mi začínala trnout šíje.

Přímo proti mně bylo otevřené okno nabízející výhled na raketodrom. Na nebi se objevila malá loď, zabrzdila tryskami na nose a elegantně dosedla asi čtvrt míle odsud. Pilot odroloval k budově letištní správy a zaparkoval ani ne pětadvacet yardů před mým oknem.

Byla to expresní verze Krahujce, stroje s náporovým motorem, startovacími raketami a přídavným prvním stupněm, elegantní a krásná, jak jen malá loď může být. Dobře jsem ji znal; létal jsem na zrovna takové v armádním týmu vzdušného póla – ten rok jsme vymlaskli jak námořnictvo, tak i Princeton.

Pilot vylezl a odkráčel. Měřil jsem vzdálenost k lodi očima. Jestli nezamkl zapalování – krucinál! Co když ano? Možná bych ho mohl zkratovat. Vrhl jsem pohleď na samotné okno. Může být hlídané vibrovýbojem – pokud ano a já tam strčím hlavu, pak už mi bude stejně všechno jedno. Nemohl jsem však najít žádné vedení či mechanismus spouště a v chatrné konstrukci budovy by se něco takového jen těžko skrylo. Patrně tam není nic než nějaké poplašné zařízení aktivované dotykem – nanejvýš nějaký selenový okruh.

Zatímco jsem si to celé nechával ještě jednou projít hlavou, zaslechl jsem z vedlejší místnosti znovu hlasy; přitiskl jsem ucho na laminát a naslouchal.

„Tak jaká je ta krevní skupina?“

„Číslo jedna, seržante.“

„Souhlasí to?“

„Ne, Reeves má trojku.“

„Tak vida! Zavolejte do hlavní laboratoře. Vezměme ho do města na test sítnice.“

Už je to jasné: chytili mě. Vědí s určitostí, že nejsem Reeves. Jakmile mi ofotografují obrazec krevních vlásečnic na sítnici obou očí, pak budou s jistotou vědět, kdo jsem, a nebude jim to trvat déle, než získaná data porovnají se záznamy Úřadu pro morálku a vyšetřování – a možná to budou vědět hned, pokud už byly mé biologické parametry rozeslány na všechny policejní stanice.

Vrhl jsem se po hlavě ven, přímo do otevřeného okna.

Dopadl jsem na ruce, sbalil se do klubíčka a vyskočil, nijak nedotčen, na nohy. Jestli jsem spustil poplachové zařízení, o tom jsem neměl čas přemýšlet. Dveře lodi byly otevřené a zapalování nikdo nezamkl – takové zacházení se mi líbí! Neobtěžoval jsem se odrolovat z dosahu budov; pustil jsem hned naplno rakety bez ohledu na to, zda můj plamen sežehl mé pronásledovatele. Chvilku jsme poskakovali nad zemí, to zlatíčko a já, a pak jsem pomocí gyra zvedl nos k obloze a odpálil směrem na západ.

NECHAL JSEM LOĎ ŠPLHAT VYSOKO na oblohu a hledal výšku a rychlost, při níž mohly náporové motory náležitě pracovat. Měl jsem rozjařenou náladu; sedím ve výborné lodi a ti poldové zůstali daleko za námi. Záhy jsem se ale z toho hloupého optimismu vytrhl a srovnal jsem se do vodorovného letu, při němž jsem mohl náporové motory využít.

Když kočka uteče na strom, musí na něm zůstat, dokud pes neodejde. To byl můj problém – jenže v

mém případě pes neodejde a já tu taky věčně zůstat nemůžu. Dole už je touhle dobou všude poplach; za pár minut se to kolem mne bude hemžit policejními stroji. Zaměřili mě, tím si může být jistý, a radarová tečka mé lodi je navede, kamkoli se obrátím. Až mne dostihnou – no, pak buď uposlechnu výzvy a přistanu, nebo mě sestřelí.

Zázrak toho, že se mi podařilo uniknout, už mi připadal o něco méně zázračný. Nebo až příliš zázračný? Odkdy jsou policisté tak neohrabaní, že nechají vězně v nehlídané místnosti, navíc s otevřeným oknem? Není už těch náhod trochu moc najednou? Loď, s níž umím zacházet, přímo před oknem, opuštěná a s odemčeným zapalováním – a ještě v tu chvíli seržant řekne nahlas jedinou věc, která mne s jistotou přiměje k útěku?

Možná že to byl druhý, a tentokrát úspěšný pokus, jak mne zpanikařit. Možná mou slabost pro Krahujce znal i někdo jiný, znal ji, protože měl před sebou na stole rozevřenou moji složku a také dobře věděl, kdy a jak jsem soutěžil ve vzdušném pólu. V tom případě mne tedy ještě nesestřelí; patrně počítají, že je dovedu ke svým spojencům.

Ale také by se mi mohl zdařit opravdový útěk – kdybych příležitost, kterou mi nabídli, dokázal náležitě využít. V každém případě jsem nestál o to být znovu chycen, ani je dovést ke svým bratřím – ale ani zemřít. Nesl jsem důležitou zprávu (jak jsem si stále připomínal); mám příliš mnoho závazků, než abych se nechal na místě zabít.

Přepnul jsem přijímač lodi na policejní a dopravní frekvenci a naslouchal. Byla tam nějaká hádka mezi denverským letištěm a strojem letícím nad ním, ale až dosud na mne nikdo nehulákal, abych přistál, nebo mi ustřelí zadek. Snad možná později – nechal jsem přístroj zapnutý a přemýšlel.

Hrubý odhad na základě palubních přístrojů ukázal, že jsem nějakých pětasedmdesát mil od Denveru a mířím na západoseverozápad; s překvapením jsem zjistil, že nejsem ve vzduchu ani deset minut… bezpochyby jsem byl tak nadopovaný adrenalinem, že mne šálily smysly. Nádrže s palivem byly téměř plné; měl jsem k dispozici skoro deset hodin letu a šest tisíc mil vzdálenosti při ekonomickém režimu – což ovšem znamenalo rychlost, pří které na mne mohli ze země skoro házet kameny.

V hlavě se mi začal rodit plán, pošetilý a možná neproveditelný – ale pořád lepší než žádný. Vrhl jsem pohled na kompas a nastavil kurs na Havajskou republiku; můj miláček stočil nos maličko jižněji, na západojihozápad. Pak jsem se obrátil k tabulkám rychlosti a spotřeby paliva a záhy jsem měl k dispozici hrubé řešení – vzdálenost kolem 3100 mil, pro tenhle dolet maximální rychlost 800 mil v hodině, dolet s prázdnými nádržemi a nadějí, že startovací rakety a manévrovací jednotky na nose bezmotorové přistání trochu změkčí. Dost riskantní.

Ale to mi bylo jedno. Od chvíle, kdy jsem nastavil autopilota na tento kurs a rychlost, už analytické jednotky v kybernetické síti kdesi pode mnou hlásí svým lidským operátorům, že se pokouším uprchnout na Svobodný stát Havaj, a to s tímto kursem, výškou a rychlostí… a že, pokud nebudu zastaven, překročím během nějakých pětašedesáti minut někde mezi San Franciscem a Monterey pacifické pobřeží. Ale že zastaven budu, bylo jisté. Ačkoli si se mnou stále ještě hrají jako kočka s myší, z údolí Sacramenta proti mně vzlétnou celé baterie žihadel typu země–vzduch. Pokud mne minou (nanejvýš nepravděpodobné!), budou mne v patřičné výšce na pobřeží očekávat řízené lodi, stejně rychlé nebo rychlejší než je můj miláček, s plnými nádržemi a neomezované nutností držet přímý kurs. Neměl jsem šanci, že v tomhle souboji uspěju.

Ale ani jsem o to nestál. Já chtěl, aby zničili tu nádhernou loď, kterou teď ženu k pobřeží, aby ji zničili beze zbytku a ve vzduchu – protože jsem ani náhodou neměl v úmyslu být v té době ještě na palubě.

Operace pitomec, fáze druhá: jak se dostat z téhle klece? Opuštění proudového letounu, jehož motor je v chodu, už starostliví inženýři dávno vyřešili do nejmenšího detailu; prásknete do vyhazovací páky a pomodlíte se; zbytek se obstará sám. Ochranná kapsle se kolem vás neprodyšně uzavře a pak je i s vámi vystřelena dost daleko z lodi. Pokud jde všechno hladce, pak ve chvíli, kdy naberete správnou pádovou rychlost a dostanete se do patřičné výšky, vystřelí se padák – a dál už jen pohodlně a v klidu plujete k té zemi Boží, v přátelské společnosti nouzové láhve s kyslíkem.

Má to jenom jeden jediný háček: jak kapsle, tak opuštěná loď začnou na všechny strany vysílat rádiové signály, kapsle pípá tečky, loď čárky, a aby vás zaměřili ještě líp, má kapsle vestavěný štít, který zvlášť dobře odráží radarové paprsky.

Celý ten systém je asi stejně nenápadný jako kráva v kostele.

Seděl jsem tam, žvýkal si palec a zasmušile zíral před sebe. Dálavy před mnou mi připadaly ještě modřejší a vzdálenější než jindy – bylo to bezpochyby mou náladou; každou minutu mi pod nohama ubíhalo třináct mil a byl nejvyšší čas nasadit si klobouk a rozloučit se. Jenže jak? Samozřejmě, po mém pravém boku byly dveře; mohl jsem si připnout padák a jít. Jenže v letounu s běžícím náporovým motorem dveře neotevřete. Nejde je ani vyhodit pákou – v tu chvíli se stroj začne chovat jako nakopnuté štěně. A nelze ani beztrestně ignorovat větřík o rychlosti osm set mil za hodinu, dokonce ani ve výšce šedesát tisíc stop nad zemí; pokud se o to pokusíte, rozmáznete se jako máslo na podlaze.

Odpověď závisela na tom, jak kvalitního autopilota má tahle mašinka. Lepší robopiloti dokážou cokoli vyjma zpěvu žalmů; ti levnější sice udrží kurs, rychlost a výšku, ale tím jejich vlohy končí. Co ale bylo pro mne podstatné: má tenhle autopilot nouzový okruh, který mu umožní vypořádat se se zhasnutím motoru? Hodlal jsem totiž vypnout motor, vystoupit a nechat loď pokračovat směrem na Havaj – pokud tak daleko doletí.

Náporový motor může fungovat jen za vysoké rychlosti; proto také lodě s tímto motorem bývají vybaveny i raketovou pohonnou jednotkou – jinak by se nikdy nemohly odlepit od země. Pokud někdy zpomalíte pod kritickou rychlost, náporový motor uhasne a musíte jej nastartovat znovu, buď pomocí raketové jednotky anebo nabrat rychlost střemhlavým letem. Je to dost ožehavá záležitost a už hezká řádka pilotů těchto strojů se octla před nebeskými branami jen proto, že jim nečekaně motor „chcípnul“.

Mé dosavadní zkušenosti s Krahujcem mi v tomto směru nebyly k ničemu – při vzdušném pólu člověk autopilota moc nevyužívá, to mi můžete věřit. Podíval jsem se tedy do palubní přihrádky po manuálu, ale nebyl tam, a tak jsem si pořádně prohlédl autopilota samotného. Podle přístrojové desky bylo těžko říct. Mít šroubovák a spoustu času, jistě bych jej mohl otevřít, chvíli si lámat hlavu nad zapojením a zjistit to – řekněme tak za den a půl; tyhle mašinky jsou plné tranzistorů a podobného neřádu.

Tak jsem tedy vytáhl osobní padák z rychloupínacích svorek a začal se se vzdycháním soukat do jeho postroje. „Kámo, já doufám, že tu legrácku s motorem umíš.“ Autopilot neodpověděl – nijak by mne však nepřekvapilo, kdyby to udělal. Pak jsem se vtlačil zpět na své místo a převzal na chvíli manuální řízení. Už mi moc času nezbývalo; pode mnou se rozprostírala pánev Deseretu a kousek vpravo a vpředu se v paprscích zapadajícího slunce jiskřily vody Velkého solného jezera.

Nejprve jsem sestoupil trochu níž, protože ve výšce šedesáti tisíc stop je vzduch řídký a mrazivý – parciální tlak kyslíku je příliš malý, než aby uspokojil lidské plíce. Pak jsem loď nastavil na mírné stoupání ve spirále, tak mírné, aby jí neurval křídla a já neztratil vědomí z příliš velkého přetížení. Postupně budu zvyšovat úhel stoupání tak, abych ztratil rychlost a motor mohl vyhasnout; až k tomu dojde, rychle vyskočím a nechám svojí maličkou, aby střemhlavým pádem zase potřebnou rychlost nabrala a pokračovala v letu.

Stoupal jsem čím dál strměji, až jsem ležel na zádech se zemí pod (a za) sebou, s nosem stroje trčícím kolmo vzhůru. Chvíli jsem jej takto jemně udržoval a ubíral plyn se záměrem, aby motor vyhasl ve třiceti tisících stopách – vzduch v téhle výšce je stále ještě řídký, ale během několika vteřin po výskoku se dostanu do pásma, kde se už vzduch dá dýchat, a přitom tahle výška zaručuje mé holčičce, že stačí střemhlavý pád vybrat, aniž se roztříští o utažskou pláň. Asi tak v osmadvaceti tisících jsem začal mít ten hloupý bezmocný pocit, jaký má každý pilot, když se mu údaje na ciferníčích zastavují a ovládání lodi je líné a táhne se jako med. Najednou zazářila rudá kontrolka a oba motory zhasly. Nastal čas jít.

Skoro jsem zapomněl na láhev s kyslíkem. Jednou rukou jsem si ještě cpal mezi zuby její náustek a utěsňoval si gumové lišty kolem nosu, zatímco druhou jsem se snažil otevřít dveře. Veškeré mé úsilí mi značně komplikoval fakt, že jsme se s lodí už nacházeli v počátku volného pádu; v tuto chvíli byl odpor vzduchu takřka nulový a já tak vlastně nevážil víc než pár uncí, takže jsem se do svého zápolení nemohl pořádně opřít.

Dveře nepovolovaly. Ještě si vzpomínám, že jsem tříkl do vyrovnávacího ventilu, abych vypustil vzduch z kabiny. Pak se to konečně otevřelo a mne ten náraz z lodi téměř katapultoval. Visel jsem kousek od ní sekundu či dvě a nato se dveře zabouchly a zapadly – a já se odstrčil od letounu. Neskočil jsem dolů – padali jsme společně, a tak jsem se mohl opravdu jen odstrčit.

Možná jsem se přitom uhodil hlavou o křídlo – nevím, ale v každém případě mám ve vzpomínkách kratičkou mezeru. V dalším okamžiku, který si pamatuji, jsem visel ve volném prostoru asi pětadvacet yardů od lodi. Pomalu se otáčela kolem své osy a kolem mne líně rotovala země s oblohou. Můj pád provázel slabý studený vítr, ale já necítil zimu. Pěkně dlouho jsme padali společně já a moje kamarádka. Mohlo to trvat pár vteřin – nebo hodin, nevím, čas se pro mne v tu chvíli zastavil – a potom se loď propadla do střemhlavého pádu a vzdálila se mi.

Pokoušel jsem se její pád sledovat a konečně naplno pocítil ledový vítr rozráženého vzduchu. Oči mne začaly bolet a já si vzpomněl, že jsem kdysi četl cosi o zmrzlých očích; přikryl jsem si je tedy rukama. Dost to pomáhalo.

Po chvíli mne však náhle přepadl strach – přímo mne zachvátila panika při myšlence, že jsem promeškal čas k rozevření padáku a že se roztříštím o poušť pod sebou. Odkryl jsem si oči a vrhl opatrný pohled dolů.

Ne, zem byla ještě hezky daleko, dobré dvě tři míle. Můj odhad však za moc nestál, protože dole se už začínalo stmívat. Rozhlížel jsem se po lodi; nikde nebyla – až se náhle rozhořely motory. Riskoval jsem, že mi oči zamrznou, a šťastně se díval. Autopilot si tedy skutečně uměl poradit s vyhaslým motorem a vše šlo podle plánu. Můj miláček stabilizoval výšku, nabral opět západní kurs a jal se stoupat do letové hladiny, kterou dostal zadánu. Vyslal jsem za ním modlitbu s prosbou, aby zvítězil nad svými protivníky a namísto sestřelením mohl ukončit svou pouť v čistých vodách Pacifiku.

Sledoval jsem žhnoucí trysky, než mi zmizely z dohledu, a přitom stále padal.

Triumf mé drahé lodičky mi dal zapomenout na strach. Věděl jsem, když jsem se od ní odstrkoval, že budu muset hezkou chvíli padat volně. Mé tělo totiž na zaměřovacích radarech vytvořilo druhou tečku, a pokud jsem chtěl, aby si jejich obsluha myslela, že ke zhasnutí motorů došlo nešťastnou náhodou, musel jsem hezky rychle zmizet od lodi co nejdál a nenechat se při svém pádu zpozorovat. To znamenalo otevřít padák tak nízko, až budu ve stínu pozemních radarů – a naštěstí v nočním šeru.

Jenže já tímhle způsobem nikdy neskákal; vlastně jsem v životě skákal jenom dvakrát – a obojí byly lehké cvičné seskoky pod dohledem instruktora, které musí absolvovat každý kadet, pokud chce dostat diplom. Dokud jsem měl zavřené oči, tolik mi ten pád nevadil, ale touha zatáhnout za šňůru ve mně sílila čím dál víc. Ruka mi sevřela její držadlo. Napomínal jsem se, ať ji pustím, ale tělo odmítalo příkaz vykonat. Byl jsem stále příliš vysoko, a pokud bych teď otevřel tu velkou neohrabanou kopuli a pomalu se snášel dolů, mohu si být dokonale jistý, že mne zpozorují.

Původně jsem zamýšlel otevřít padák někde mezi tisícem až pěti sty stopami nad zemí, ale selhaly mi nervy a prostě jsem tak dlouho nevydržel. Téměř pode mnou se rozprostíralo velké město – podle toho, co jsem si pamatoval z výhledu o pár tisíc stop výš, to bylo Provo v Utahu. Přesvědčil jsem se, že musím zatáhnout za šňůru dřív, abych nepřistál přímo ve městě.

Vzpomněl jsem si právě včas, abych vyplivl náhubek od kyslíku a s největší pravděpodobností si tak ušetřil ústa plná rozbitých zubů. Takto jsem láhev mohl snadno odhodit; za celou dobu jsem si totiž nedokázal bombu s kyslíkem nějak připnout na postroj a musel jsem ji tedy držet v ruce. Možná jsem ještě mohl stihnout odhodit ji pečlivěji, ale v nastalém stresu jsem jí jen mrštil někam k nedaleké farmě a doufal, že přistane na poli, a ne na hlavě nějakého spořádaného občana. Nato jsem zatáhl za držadlo.

Po jeden děsivý zlomek vteřiny se mi zdálo, že mám špatně sbalený padák. Pak se otevřel a tím nárazem mne zbavil vědomí – nebo jsem možná omdlel strachy. Když jsem přišel k sobě, visel jsem v popruzích a země se pode mnou pomalu houpala a otáčela. Byl jsem stále až příliš vysoko a podle všeho mne to unášelo směrem ke světlům Prova. Zhluboka jsem se tedy nadechl – skutečný vzduch chutnal mnohem líp než jeho náhražka z plechovky – nabral obě hrsti plné popruhů a upustil z kopule trochu vzduchu.

Můj pád se tím podstatně zrychlil a já stačil taktak šňůry pustit, abych ještě ztlumil náraz při dopadu. Ve večerním šeru jsem zem moc dobře neviděl, ale bylo mi jasné, že už není daleko. Podle příručky jsem tedy pokrčil nohy, ale dopadl jsem hlava nehlava, klopýtl jsem, upadl a zamotal se do padákových šňůr. Tvrdí se, že dopad při seskoku odpovídá skoku ze stromu čtrnáct stop vysokého: já k tomu můžu říct jenom tolik, že mi ten strom připadal mnohem vyšší.

Potom jsem už seděl na zadku v lánu cukrovky a masíroval si levý kotník.

Vyzvědači vždycky zahrabávají padáky, takže jsem to asi měl udělat taky. Necítil jsem se však na to a ani jsem neměl vhodné nářadí; nacpal jsem tedy padák pod mostek přes cestu, která pole lemovala, a pomalu se vydal směrem ke světlům Prova. Z nosu a z pravého ucha mi tekla krev a zasychala mi na tváři; byl jsem od hlavy až k patě zaprášený a špinavý; kde jsem si roztrhl kalhoty, to ví jenom Bůh – možná v Denveru či nad Nevadou; levý kotník jsem měl dost možná trochu podvrtnutý, pravou ruku ošklivě sedřenou. Cítil jsem se skvěle.

Kráčel jsem po silnici a jen stěží se ovládal, abych si nezačal pískat. Jistě, pořád jsem na útěku, ale Prorokovi pochopové si myslí, že jsem ještě někde na obloze a mířím k Havaji. Přinejmenším jsem v to doufal – ale i kdyby ne, jsem ještě pořád živý, svobodný a i poměrně zdravý. Pokud už člověk musí být na útěku, pak Utah je pro něj ideálním útočištěm; byl ohniskem rouhačství a náboženského rozkolu už od dob, kdy zde První prorok potlačil mormony. Pokud se mi podaří nenechat se chytit přímo Prorokovou policií, zdejší lidé mě jí jen stěží vydají.

Přesto jsem se vrhal do škarpy pokaždé, když kolem projel kamión či pozemní auto, a ještě než silnice vyústila do města samého, opustil jsem ji docela a vzal to širokým obloukem přes pole, abych do civilizace vstoupil vedlejší, matně osvětlenou uličkou. Do zákazu vycházení chyběly ještě dvě hodiny; první část plánu jsem musel stihnout dřív, než ulice opanují noční hlídky.

Dobrou hodinu jsem se potuloval po zšeřelých ulicích vilové čtvrti a vyhýbal se chodcům, než jsem konečně našel, co jsem hledal – jakýkoli létající vůz, který by se dal ukrást. Vyklubal se z něj rodinný aero-ford, zaparkovaný na jinak prázdném parkovišti. V přilehlém domě se nesvítilo.

Přikradl jsem se k němu, drže se pokud možno stinných míst, a zlámal si perořízek při otevírání dveří – ale podařilo se. Zapalování bylo zamčené; nemohl jsem však doufat, že budu mít podobné štěstí dvakrát. Dostalo se mi ovšem – na účet daňových poplatníků – výjimečně kvalitního praktického vzdělání v motorech s vnitřním spalováním a tentokrát jsem měl času dost; trvalo mi nějakých dvacet minut, než jsem potmě spojil obvod mimo zámek.

Vrhl jsem ještě rychlý pohled na ulici kolem, zapojil jsem pomocný elektrický pohon a tiše vyklouzal na silnici, zahnul za roh a rozsvítil světla. Dál už jsem jel zcela neskrývaně, jako nějaký farmář vracející se z večerní bohoslužby ve městě. Obavy z policejní kontroly na konci města mi však zůstaly i nadále, a tak jsem, jakmile domy jen trochu prořídly, vyjel na první otevřené pole a pokračoval dál terénem – než mi zničehonic zapadlo přední kolo do zavlažovací stružky. Tím bylo o místě startu rozhodnuto.

Hlavní motor zakašlal a chytil; lopatky rotoru se s hlasitým skřípotem rozložily. Vůz se zvedal jen pomalu a ztěžka, kolo zapadlé ve stružce mu překáželo, ale podařilo se. Záhy země zmizela dole ve tmě.

AUTO, KTERÉ JSEM UKRADL, byla stará rachotina, nevalně udržovaná, s klepajícím ventilem v motoru a s rotorovou vibrací, která se mi ani trochu nelíbila. Letělo však dobře a nádrž byla plná přinejmenším z poloviny; dost na to, abych doletěl až do Phoenixu. Nemohl jsem si stěžovat. Co však bylo horší, vůz postrádal jakékoli navigační zařízení s výjimkou zastaralého mechanického robota značky Spery a hromádky nepříliš přesných mapek, které dostanete u pumpy. Byla tu sice vysílačka, ale nefunkční.

No, co se dá dělat; Kolumbovi muselo stačit ještě míň. Phoenix byl odsud téměř přímo na jih, asi pět set mil daleko. Odhadl jsem zhruba kurs a pomodlil se, aby byl správný, nastavil jsem na něj robota a stabilizoval výšku na pěti stech stopách. Jít o kousek výš, objevili by mě v kybernetické síti; letět níž, mohl bych vyrušit nějakého bdělého policejního konstábla. Usoudil jsem, že bude lépe letět s rozsvícenými světly než bez nich – tentokrát jsem neměl čas stavovat se na zemi pro pokutový lístek. Nastavil jsem tedy světlomety na intenzitu „tlumená“ a rozhlédl se kolem.

Žádný náznak pronásledovatelů ze severu – zřejmě si mého posledního kousku dosud nikdo nevšiml. Co se toho předposledního týče – no, můj miláček už je touhle dobou sestřelený, nebo daleko nad Pacifikem. Napadlo mě, že na mamінčina chlapečka jsem se docela rozjel – spolupodílnictví na vraždě, křivá přísaha před Velkým inkvizitorem, zrada, vydávání se za jinou osobu a dvě těžké krádeže. Zbývalo ještě žhářství, svatokupectví – ať už to bylo cokoli – a znásilnění. Usoudil jsem, že znásilnění bych si mohl odpustit, zato svatokupectví určitě zvládnu – tedy pokud se mi podaří zjistit, co to vlastně je. Pořád jsem se ještě cítil skvěle – a to i přes nos, který mi začal znovu krvácet.

Napadlo mne, že sňatek se svatou diákonkou by mohl být považován ne-li za znásilnění, tak alespoň za pohlavní zneužití, a hned mi bylo líp; přece jen jsem nechtěl mít sbírku nekompletní.

Zůstal jsem u manuálního řízení a vyhýbal se městům, až jsem se vzdálil od Prova dobrých sto mil. Odsud dál na jih, kolem Velkého kaňonu až k ruinám bývalého silničního města číslo šedesát šest jsou lidé hrozně vzácní; dospěl jsem k závěru, že bych si mohl dopřát trochu spánku. Nastavil jsem tedy pilota na výšku osm set stop, nakázal mu pevně, aby dával pozor na stromy a útesy, uvelebil se na sedadle pro cestující a téměř vzápětí usnul.

Zdálo se mi, že se mě Velký inkvizitor snaží zlomit šťavnatou hovězí pečení, kterou pojídá přímo před mýma očima. „Přiznej se!“ vyzval mne, nabodl sousto na vidličku a začal žvýkat. „Nekomplikuj si život. Dáš si nedopečené zprostředka, nebo radši propečené od kraje?“ Už jsem se chystal přiznat, když tu jsem se probudil.

Měsíc jasně svítil a vůz se právě blížil k Velkému kaňonu. Rychle jsem zasedl k řízení a změnil zadání výšky – bál jsem se, že by se ten prostoduchý robot mohl nervově zhroutit a namísto slz kolem sebe trousit kondenzátory, pokud by se pokusil držet stroj přesně osm set stop nad terénem a tak dokonale kopírovat onu gigantickou sérii vrcholků, roklí a útesů.

Pak už jsem se díval a byl jsem tak uchvácen, že jsem zapomněl i na kručení v břiše. Pokud někdo kaňon neviděl, nemá smysl mu jej popisovat – ale velice doporučuji zhlédnout jej ze vzduchu a při měsíčku.

Přeťali jsme tu obří průrvu za nějakých dvacet minut a já nechal autopilota zase pracovat a jal se shánět něco k snědku, prohrabávaje palubní skříňku, jakož i zásuvky vzadu. Objevil jsem tabulku mandlové čokolády a pár burských oříšků, což se mi jevilo jako královské hody; byl jsem totiž – poté co jsem naposledy jedl v Kansas City – tak hladový, že bych snědl i syrového skunka. Vysmejčil jsem obal čokolády do posledního drobku a odebral se zase na kutě.

Nevzpomínám si, že bych nastavoval budíka, ale asi jsem to udělal, protože mne probudil krátce před svítáním. Východ slunce nad pouští je další lahůdka, za kterou turisté platí drahé peníze, ale já měl tolik práce s navigací, že jsem mu věnoval jen letmý pohled. Chvíli jsem se s tím pekáčem točil na místě a obracel se v pravých úhlech, abych změřil, o kolik mne cestou odnesl boční vítr, a pak chvíli počítal na okraji jedné z map. Při troše štěstí a správnosti mých výpočtů se mohl Phoenix ukázat za obzorem zhruba za půl hodiny.

Štěstí mne neopustilo. Proletěl jsem kusem drsné, opuštěné krajiny a pak se najednou směrem doprava rozšířilo rozlehlé ploché údolí, zelenající se zavlažovanými poli, a v jeho středu velké město. Bylo to Sluneční údolí a Phoenix. Přistál jsem dost mizerně v úzkém korytě vyschlé říčky, vedoucí do kaňonu Salt River; urval jsem při tom dosednutí jedno kolo a roztřískal rotor, ale nelámal jsem si s tím hlavu – podstatné bylo že tady auto hned tak nenajdou – auto a mé otisky… myslím samozřejmě Reevesovy otisky. O půl hodiny později, když jsem prokličkoval mezi obrovitými kaktusy a ještě většími rezavými balvany, jsem dorazil k dálnici, která vedla kaňonem k Phoenixu.

Do Phoenixu to bylo pěšky dost daleko, zvlášť s mým bolavým kotníkem, ale rozhodl jsem se neriskovat autostop. Provoz tu byl dost řídký a první hodinu se mi dařilo zmizet ze silnice pokaždé, když někdo jel. Pak mne na jednom rovném a přehledném úseku načapal nákladní transportér; nedalo se dělat nic než nedbale pokynout řidiči, přimáčknout se ke skále a tvářit se nonšalantně. Zastavil svůj těžký povoz rychle a hladce. „Chceš svízt, kámo?“

Rychle jsem se rozhodl. „Chci, díky!“

Spustil mi dolů duralový žebřík a já vyšplhal do kabiny. Přejel mě pohledem. „Ty bláho!“ konstatoval obdivně. „S kým ses to pral? S medvědem nebo s pumou?“

Úplně jsem zapomněl jak vypadám. Zašilhal jsem si na břicho. „S oběma,“ odtušil jsem vážně. „V každé ruce jsem zardousil jednoho z nich.“

„Tomu věřím.“

„Po pravdě řečeno,“ svěřil jsem se, „jel jsem na monocyklu a sjel ze silnice. Naštěstí ke skále a ne ke srázu, ale i tak mám z monocyklu vrak.“

„Monocykl? Na téhle silnici? Snad na něm nejedeš až z Globe?“

„No, musel jsem občas i slézt a zatlačit. Ale definitivně mě dostalo to klesání.“

Potřásl hlavou. „Tak to už se mi líbí víc ta story s pumou a medvědem.“ Dál se nevyptával, což mi pochopitelně vyhovovalo. Začínalo mi docházet, že báchorky, které se člověku vymknou z ruky, dokážou jeho protějšek zavést dál, než se dalo doufat; v životě jsem nebyl v Globe.

A ani v kabině těžkého transportéru. Zaujalo mne, jak moc se to tu podobalo řídící kabině vojenského pozemního křižníku – tentýž systém dvou univerzálních hydrodynamických převodovek – jedna vlevo, jedna vpravo, každá pro jeden hnací pás – a podobná přístrojová deska s regulací výkonu motoru, hnacích rychlostí obou pásů, poměru kroutícího momentu a podobných věcí. Tuhle mašinku jsem klidně mohl řídit sám.

Namísto toho jsem ale dělal hloupého a povzbuzoval řidiče k hovoru. „Ještě nikdy jsem v tak velké mašině neseděl. Vysvětlíte mi, jak to funguje?“

Tím jsem si ho koupil a dlouhé minuty jsem tak na půl ucha naslouchal jeho výkladu a přitom přemýšlel, jak to udělám ve Phoenixu. Řidič zatím názorně předváděl, jak mění směr i rychlost pouhým nakloněním dvou řídících pák, a rozebíral, jak je výhodné udržovat dieselový motor v konstantních otáčkách a jeho výkon rozdělovat do obou stran podle potřeby. Nechal jsem ho mluvit; ze všeho nejdřív se potřebuji vykoupat, oholit a sehnat nové šaty, tolik je jisté – jinak mě záhy seberou pro podezření z potulky.

Po chvíli jsem si uvědomil, že se mě na něco ptá. „Myslím, že to chápu,“ odpověděl jsem obezřetně. „Waterburky ty pásy poháněj.“

„Ano i ne,“ pokračoval. „Je tam dieselelektrické zapojení. Waterburky se chovají jednoduše jako převodový systém – jen s tím rozdílem, že v nich nejsou žádné převody. Fungují hydraulicky. Ještě rozumíš?“

Váhavě jsem připustil, že ano (mohl jsem mu klidně namalovat schéma) – a uložil si do paměti informaci, že pokud bude někdy Kabala rychle potřebovat piloty křižníků, nebude problém přeškolit šoféry z nákladních transportérů.

Přestože kaňon zůstal dávno za námi, cesta se stále mírně svažovala a míle rychle ubíhaly. Můj hostitel sjel ze silnice a plavně zabrzdil u nedaleké restaurace s pumpou. „Všichni ven,“ zamručel. „My si dáme snídani a náš brouček se nacucá.“

„To zní lákavě.“ Oba jsme spořádali pořádnou horu slaniny s vejci a velký, sladký arizonský grapefruit. Nedovolil mi, abych platil i za něj, a naopak se snažil platit za oba. Jak jsme se tak vraceli k transportéru, zastavil u žebříku a přejel mě pohledem.

„Policejní kontrola je asi o tři čtvrtě míle dál,“ prohodil tiše. „Myslím ale, že se člověk může přihlásit k pobytu ve městě i jinde.“

„Mmm…“ odtušil jsem. „Možná bych se mohl trochu projít, abych tu snídani trochu srovnal v žaludku. Díky moc za svezení.“

„Není zač. Jo, asi dvě stě yardů směrem zpátky odbočuje vedlejší silnice. Klikatí se na jih a pak se zas stáčí na západ, do města. Líp se po ní jde. Není tam takovej provoz.“

„Díky.“

Vrátil jsem se zpátky na odbočku a dumal, zda moje kriminální spády opravdu tolik bijí do očí. Jedna věc byla jistá; než se pustím do města, musím nějak vylepšit zevnějšek. Silnička vedla mezi ranči a já jich několik minul, aniž bych měl nervy se zastavit. Po chvíli jsem však dorazil k malému domku, obydlenému španělsko–indiánskou rodinou, s patřičným množstvím dětí a psů. Využil jsem příležitosti; spousta těchto lidí dál setrvávala u katolické víry a bičice měla ráda asi tak jako já.

Seňora byla doma. Byla tlustá, laskavá a podle vzhledu soudě z valné části Indiánka. Moc jsme si nepopovídali, protože má španělština je ryze školní, ale o agua jsem požádat svedl a agua jsem také dostal, jak k pití, tak i na umytí. Sešila mi trhlinu na kalhotách, zatímco já tam hloupě stál v trenýrkách, obklopen houfem dětí a jejich hloupými poznámkami. Vykartáčovala mi šaty a dokonce mi dovolila použít manželovo holení. Nechtěla si nechat zaplatit, ale já byl neoblomný. Dům jsem opustil už v mnohem civilizovanějším stavu.

Silnička se stáčela zpět k městu, přesně jak to šofér popisoval – prosta dobrodiní policejního dozoru. Nakonec jsem nalezl malé nákupní středisko a v něm ještě menší krejčovství. Tam jsem vyčkal, až personál dokončí zbytek mého zpětného přerodu ve slušného člověka. V čerstvě vyžehleném obleku s

vyčištěnými skvrnami a zbrusu nové košili a klobouku jsem pak mohl bez obav korzovat po ulicích a vyměňovat si požehnání s každým biřicem, na kterého jsem narazil. Telefonní seznam mi poskytl adresu Jižního svatostánku a mapa na stěně krejčovství mi pomohla se zorientovat bez zbytečného vyptávání starousedlíků. Nebylo to tak daleko, abych tam nedošel pěšky.

Pospíšil jsem si a dorazil ke kostelu právě ve chvíli, kdy začínala dopolední bohoslužba. S úlevným povzdechem jsem vklouzl do jedné ze zadních lavic a vychutnával bohoslužbu – tak, jak jsem to dělával v dětství, ještě než jsem zjistil, co vše se za ní skrývá. V duši jsem cítil mír a bezpečí; přes všechny útrapy jsem to šťastně zvládl. Nechal jsem své tělo prostoupit známou hudbou a těšil se, až po obřadu odhalím svou totožnost knězi a nechám na pár dní veškerou odpovědnost zase na někom jiném.

Abych se přiznal, během kázání jsem usnul. Probudil jsem se však naštěstí včas a pochybuji, že by si toho někdo všiml. Když to skončilo, nahrnul jsem se s hloučkem farníků ke knězi a čekal na příležitost, abych mu vyjádřil své díky za kázání. Potřásl mi rukou a já stisk opětovat, přidávaje k němu tajné rozpoznávací znamení našich bratří. Ale on na něj nereagoval. Byl jsem z toho tak vyvedený z míry, že jsem málem nevnímal, co říká. „Děkuji, synu. Pro nového pastýře je vždycky příjemné, když slyší slova uznání od svých farníků."

Asi mne prozradil můj výraz. Zeptal se: „Stalo se něco?"

Vzchopil jsem se. „Ne, ne, velebný pane. Víte, sám jsem zde nový. Pak tedy nejste reverend Baird?" Zachvátila mne panika. Baird byl, mým jediným kontaktem mimo Nový Jeruzalém; pokud mne tu někdo hodně rychle neschová, seberou mne nejpozději za pár hodin. Ale už ve chvíli, kdy jsem odpovídal, jsem začal spřádat zoufalé plány, jak v noci ukradnout další loď a pokusit se prorazit přes hraniční hlídky do Mexika.

Jeho hlas pronikl mými myšlenkami jakoby z velké dálky. „Ne, bohužel ne, synu. Přál sis navštívit reverenda Bairda?"

„Nebylo to nijak zvlášť důležité, pane. Je to starý přítel mého strýčka. Jedu kolem a tak mi uložil, abych se za ním stavil a vyřídil mu od něj pozdravy." Možná bych se mohl do večera schovat u té Indiánky?

„To nebude nic těžkého. Je zde, ve městě. Jen zaskakuji u jeho oltáře, když je teď upoután na lůžko."

Srdce mi poskočilo ve vývrtce, musel to být obrat nejmíň o dvanácti gé. „Jestli je nemocný, tak bych ho asi neměl rušit."

„Ale vůbec ne. Má jen zlomenou nohu – trocha společnosti ho jenom potěší. Počkej." Kněz okamžik zápolil s dlouhými záhyby roucha, ale nakonec nalezl kousek papíru a tužku a napsal adresu. „Půjdeš rovně a na třetí křižovatce zahneš doprava. Nemůžeš to minout."

Samozřejmě, že jsem dům minul, ale nenápadně jsem prozkoumal okolí a pak se vrátil; byl to starý dům obrostlý břečťanem, mírně ovlivněný novoanglickým stylem. Nacházel se ve velké, nepříliš udržované zahradě – samé eukalypty, palmy, křoviny a květiny, vše v příjemném a oku lahodícím zmatku. Stiskl jsem zvonek a zaslechl bzučení staromódního skeneru. Reproduktor zachraptěl. „Ano?"

„Návštěva pro reverenda Bairda, pokud mu to nebude vadit."

Zavládlo krátké ticho, zjevně než si mne prohlédl od hlavy až k patě. „Budete muset jít dovnitř sám. Můj domovník šel na trh. Pořád rovně, zadními dveřmi na zimní zahradu." Dveře klaply a rozevřely se.

Zamžoural jsem do tmy a vydal se hlavní chodbou k zadním dveřím. Na lehátku za nimi ležel starý muž, jednu nohu podepřenou polštáři. Odložil knihu a zahleděl se na mne přes horní okraj brýlí.

„Co ode mne chceš, synu?"

„Světlo."

O hodinu později jsem splachoval chladným a čerstvým mlékem poslední z hromady báječných enchiladas. Právě jsem sahal po hroznu muškátového vína, když otec Baird končil svou instruktáž. „Takže, do večera máme volno. Nějaké dotazy?"

„Snad ani ne, pane. Sanchez mne odveze z města a předá jiným z bratří, kteří se postarají, abych se dostal na hlavní velitelství. Z mé strany je to zcela prosté."

„To je pravda. Ale moc pohodlné asi nikoli."

Opustil jsem Phoenix ve dvojitém dně malého nákladáčku na rozvoz zeleniny. Nebyl jsem tam namačkán o nic méně než náklad nade mnou, s nosem přimáčknutým k prknům postranice. U policejní uzávěry na kraji města jsme zastavili; slyšel jsem drsné autoritativní hlasy a v odpověď poklidnou Sanchezovu španělštinu. Kdosi se prohraboval ve věcech nad mou hlavou a prasklinami ve falešném dně zazářilo denní světlo.

Nakonec prohlásil jakýsi hlas: „To je okej, Ezro. Tohle je pomocník otce Bairda. Jezdí na reverendův ranč skoro každý večer."

„Tak proč to neřekne?"

„Když se rozčílí, zapomíná na angličtinu. Okej. Jeď, chico. Vaya usted con Dios."

„Gracias, seňores. Buenas noches."

Na ranči reverenda Bairda mne přesunuli do helikoptéry – tentokrát žádný křáp, ale nová mašina, tichá a dobře vybavená. Dvoučlenná posádka si se mnou vyměnila stisk rukou, známý lidem z Kabaly, ale neřekla mi víc, než abych si sedl do oddělení pro cestující a zůstal tam. Vznesli jsme se takřka vzápětí.

Okno kupé pro cestující bylo zakryté; nevím tedy, kterým směrem a jak daleko jsme letěli. Byla to dost drsná cesta, jak pilot zřejmě neustále lízal na louce sedmikrásky. Jistě rozumné opatření, na radaru nás takhle zachytit opravdu nemohli, ale doufal jsem, že pilot ví, kam letí – takhle kopírovat terén bych v helikoptéře nechtěl ani za bílého dne. Musel tím vyděsit spoustu kojotů – a každopádně vyděsil mě.

Konečně jsem zaslechl pískání naváděcího signálu na přistání. Klouzali jsme po jeho dráze dolů, na okamžik zůstali viset na místě a pak jsme jemně žuchli na zem. Když jsem vylezl, shledal jsem, že se dívám přímo do ústí těžkého zářiče, postaveného na třínožce a ovládaného dvojicí bdělých a podezřívavých mužů.

Má eskorta však řekla heslo, strážci mi položili několik otázek a vyměnili si se mnou rozpoznávací znamení. Měl jsem z nich dojem, že jsou mou příslušností ke Kabale trochu zklamaní a že by dychtivě a s radostí konečně svůj zářič použili. Jakmile jsme uspokojili jejich služební zvědavost, dostal jsem přes hlavu známou neprůhlednou kuklu a byl odveden kamsi dál. Prošli jsme nějakými dveřmi, ušli asi tak padesát yardů a vtěsnali se do malé prostory. Pak se nám podlaha propadla pod nohama.

Žaludek mi zatrnul a já v duchu zaláteřil, že mě taky mohli na ten výtah upozornit, ale držel jsem jazyk za zuby. Vyšli jsme z výtahu, ušli další kus a pak mne pobídli, abych vystoupil na nějakou plošinu, sedl si a dobře se držel. Vzápětí nato jsme se kamsi ozlomkrk rozjeli. Připadal jsem si, že sedím ve vozíku horské dráhy – což rozhodně není radno činit se zavázanýma očima. Přesto jsem se nijak nebál. Říkal jsem si, že tyhle kejkle se mnou musejí dělat záměrně – jinak by mě aspoň předem varovali.

Sjeli jsem dalším výtahem, ušli pár set kroků a pak mi stáhli kuklu z hlavy. Poprvé jsem spatřil hlavní velitelství.

Užasle jsem zalapal po dechu. Jeden z mých strážců se usmál. „Takhle se tu tváří každý," utrousil suše.

Nacházel jsem se ve vápencové jeskyni tak veliké, že působila dojmem spíš otevřeného prostranství než uzavřené dutiny. Strop a stěny byly tak hojně zdobeny fantastickými tvary, že si člověk připadal jako v pohádkové říši nebo v paláci krále skřítků. Z množství sestupů, jež jsme absolvovali, jsem si sice spočítal, že budeme hluboko pod zemí, ale na pohled, který se mi naskytl, mne to samozřejmě nepřipravilo ani v nejmenším.

Viděl jsem fotografie nádhery, kterou se pyšnily jeskyně v Carlsbadu, než je zničilo zemětřesení v devadesátém šestém. Hlavní velitelství vyhlíželo podobně, jen bylo asi dvakrát větší a krásnější. Zpočátku jsem vůbec nedokázal pochopit obrovitost prostory, v níž jsem se octl; v podzemí nebývají jinde běžné orientační body, podle jejichž velikostí by mohl člověk rozměry odhadnout, a můj vestavěný odhadovač vzdáleností, fungující – jako u všech příslušníků lidského pokolení – na principu plastického vidění oběma očima naráz – je při vzdálenostech nad padesát stop k ničemu, pokud nemá k dispozici zmíněné referenční body – dům, člověka, strom či alespoň horizont. A protože přírodní jeskyně obvykle neobsahují vůbec nic tohoto typu, odhadují se pouhým okem opravdu těžko.

Jediný závěr, kterého jsem tedy byl schopen, zněl takto: ten prostor kolem mne je opravdu hodně veliký. Naše stanoviště bylo maličko vyvýšené nade dnem dómu a nacházelo se na jeho kraji. Celou

prostoru zaplavovalo měkké světlo silných stropních svítidel: Když jsem si odbyl achání a ochání a vyvracení krku k nebetyčným výšinám, napadlo mě obrátit zrak dolů – a kus před námi, trochu níž, se rýsovala dětská vesnička na hraní. Její domečky nemohly měřit víc než stopu.

Pak jsem si všiml droboučkých lidí, kteří se kolem budov pohybovali – a celá vesnice náhle zapadla do příslušných proporcí. Nebyla od nás blíž než čtvrt míle, zatímco celá prostora mohla mít na délku přes míli a ke stropu mnoho set stop. Namísto strachu z těsného uzavřeného prostoru, kterým lidé obvykle v jeskyních trpívají, jsem pocítil jeho pravý opak – agorafóbii, strach z prostor otevřených. Zalomcovalo mnou nutkání přitisknout se k nejbližší stěně a zmizet v díře jako bázlivá myš.

Můj průvodce, který před chvílí promluvil, se dotkl mé paže. „Na prohlížení budeš mít dost času později. Jdeme."

Vedli mne stezkou, která se vinula mezi krápníky o velikosti od malíčku kojence až po egyptskou pyramidu, kolem černých jezírek, v nichž se místo leknínů leskly kameny, temnými, vlhkými soutěskami, které pamatovaly věky už v dobách, kdy se lidstvo sotva zrodilo, pod šedočernými baldachýny onyxu a ostrými korálově červenými a mechově zelenými stalaktity. Mé duševní kapacity krásy a údivu byly záhy zahlceny a po chvíli jsem už jen ochromeně přihlížel.

Vyšli jsme ven, na otevřenou a celkem rovnou pláň dna jeskyně, pokrytou netopýřím trusem, a já zjistil, že jsme se vesnici přiblížili o notný kus. Ty domy, jak se ukázalo při bližším ohledání, nebyly domy, jak jsme na ně zvenčí zvyklí – ale jen tenké stěny z pěnového plastiku, užívaného ve světě venku jako protihluková izolace. Zde byly použity k ohraničení příbytků, zjevně pro svou lehkost a snadnou dostupnost. Většina z nich neměla ani střechu. Zastavili jsme se před největší z těchto ohrad, označenou nápisem SPRÁVNÍ BUDOVA. Vstoupili jsme a já byl odveden do personální kanceláře. Strohý, až téměř vojenský pořádek úředního stylu mne málem roztesknil touhou po domově. Součástí inventáře byl i postarší úředník, jací sedávají v podobných kancelářích už snad od dob říše římské. Cedulka na psacím stole jej označovala jako praporčíka R.E.Gilese. Muž měl ve zvyku nervózně popotahovat nosem a zcela evidentně se sem vrátil po pracovní době, aby mne mohl zapsat do knihy příchozích.

„Těší mne, pane Lyle," řekl, potřásl si se mnou rukou a vyměnil si tajné znamení. Nato se poškrábal na nose a popotáhl. „Jste tu dobře o týden dřív a váš pokoj ještě není připraven. Co kdybyste pro dnešek přespal na lehátku v salónku správní budovy a nastěhoval se až zítra?"

Odtušil jsem, že mi to dokonale vyhovuje, a jemu se zřejmě ulevilo.

NEJSPÍŠ JSEM ČEKAL, ŽE MĚ tu přijmou jako hrdinu – však víte: noví kolegové bez dechu lapají každé slovo vašeho skromného líčení dobrodružství a krkolomných úniků a vzdávají díky Velkému architektovi, že mi dopřál, abych přežil a doručil tu životně důležitou zprávu.

Mýlil jsem se. Personální šéf pro mne poslal dřív, než jsem stačil dojíst snídani, ale nedostal jsem se ani k němu; skončil jsem zase u pana Gilese. Byl jsem tím trochu rozladěn, a tak jsem ho přerušil a zeptal se, kdy že mi bude dopřáno oficiálně se ohlásit u hlavního velitele.

Popotáhl. „Ach, ano. Pane Lyle, velitel vám posílá své srdečné pozdravy a těší se na vaši návštěvu. Bohužel jsme ale momentálně všichni zavaleni prací. Pošle pro vás, jakmile si jen vyšetří trošku času."

Bylo mi jasné, že mi velitel nic takového nevzkazuje a že se úředník jen drží předem daných, všeobecně platných pokynů. Na náladě mi to nijak nepřidalo.

Ale dělat jsem proti tomu nemohl zhola nic; zdejší byrokratický systém mě měl pevně v drápech. V poledne jsem už však měl přidělený pokoj, absolvoval jsem všemožná vyšetření a podal zprávu. Ano, dostal jsem šanci vyprávět vše, co se mi přihodilo – na záznamník. Živí lidé převzali zprávu, kterou jsem přinesl, ale i tentokrát jsem přišel o veškeré potěšení; byl jsem pod hypnózou stejně jako tehdy, když mi ji ukládali.

To už bylo na mne příliš; zeptal jsem se tedy psychotechnika, který se o mne v tu chvíli staral, co že jsem to vlastně vyřídil. Upjatě opáčil: „Máme zakázáno sdělovat kurýrům, co přenášejí." Jeho chování naznačovalo, že má otázka byla vysoce nevhodná.

Došla mi trpělivost. Nevím, zda byl hodnostně výš nebo níž, protože neměl uniformu, ale v tu chvíli mi to bylo jedno. „Prokristapána! Co to má znamenat? Copak mi bratři nevěří? Já tady riskuju krk…"

Uťal mne ještě protivněji než předtím. „Ne, tak to vůbec není. Děláme to pro vaši bezpečnost."

„Cože?“

„Taková je naše zásada. Čím míň víte věcí, které vědět nepotřebujete, tím míň toho můžete prozradit, pokud vás chytí – a tím bezpečnější je to pro vás i pro kohokoli jiného. Tak například, víte, kde právě teď jste? Mohl byste to místo ukázat na mapě?“

„Ne.“

„Já taky ne. Nepotřebujeme to vědět, tak nám to neřeknou. Můžu vám ale říct,“ připustil, „zhruba povahu vaší zprávy – běžné rutinní hlášení potvrzující to, co jsme se už dozvěděli jinými kanály. Když už jste sem šel, tak to do vás nacpali: Vyždímal jsem z vás celé tři cívky.“

„Jenom rutinní záležitosti? Ale vždyť mi Mistr lóže tvrdil, že nesu životně důležitou zprávu. Ten tlustý starý lhář!“

Technik se pousmál. „To vás bohužel asi – aha!“

„Copak?“

„Už vím, co měl na mysli. Přinesl jste skutečně zprávu životní důležitosti – pro vás. Měl jste tam svá vlastní důvěrná data. Pokud byste je neměl, už byste se neprobudil.“

Na to nebylo co odpovědět. Tiše jsem se sebral a odešel.

Kolečko, které jsem obíhal mezi lékařskou ordinací, psychology, správcem ubytovacích prostor a tak dále, mi poskytlo alespoň základní představu o rozloze mého nového působiště. Ta dětská vesnička, kterou jsem spatřil od vchodu do jeskyně, byla jen správní centrum. Elektrárna s malým reaktorem se nalézala v jiné jeskyni, odstíněná mnoha yardy skály. Manželské páry bydlely tam, kde se jim zrovna zlíbilo – asi tak třetina z nás byly ženy – a obvykle si vybíraly parcely na své domy (či ohrady) notný kus od správního centra. Zbrojnice a muniční sklad sídlily v jedné z bočních chodeb, v bezpečné vzdálenosti od obytných prostor a kanceláří.

Čerstvé vody jsme měli dostatek, i když byla dost tvrdá, a některé z chodeb – zvláště ty, jimiž proudily podzemní říčky – zřejmě sloužily jako ventilace, protože vzduch nebyl ani trochu zatuchlý. Teplota tu stále dosahovala pokojových 69.6 stupňů Fahrenheita a vlhkost příjemných 32 procent, ve dne v noci, v zimě i v létě.

V době kolem oběda jsem již byl dostatečně zapojen do zdejší organizace a hned po něm mne čekala tvrdá, byť jen dočasná práce ve zbrojnici – opravování a seřizování zářičů, pistolí, rychlopalů a děl. Normálně bych asi reagoval dost mrzutě, kdyby mě někdo požádal nebo mi nařídil, ať jdu dělat do zbrojnice práci příslušející nějakému seržantovi. Na tomhle místě si ale na protokol příliš nepotrpěli – kupříkladu i talíře jsme si v jídelně odnášeli sami. A po pravdě řečeno, bylo docela příjemné zas jednou sedět na lavičce ve zbrojnici, v klidu a bezpečí, a hrát si s kartáči a štětci a s uvolněnými šrouby na pažbách – stará dobrá užitečná práce.

Chvilku před večeří následujícího dne jsem se zatoulal zase do salónku a rozhlížel se po volné židli. Vtom jsem zaslechl povědomý baryton, jak volá: „Johnnie! Johne Lyle!“ Bleskově jsem se otočil a ke mně spěchal Zebadiáš Jones – starý dobrý Zeb. Měl rozpřaženou náruč a ten jeho šeredný obličej se přátelsky šklebil.

Poplácali jsme se po zádech a vyměnili si rýpance na uvítanou. „Kdy jsi sem přijel?“ zeptal jsem se konečně.

„Tak asi před čtrnácti dny.“

„Jak bys to dokázal? Vždyť jsi ještě seděl v Novém Jeruzalémě, když já odjížděl. Jak jsi to stihnul?“

„Žádný problém. Poslali mě jako mrtvolu – v hluboké hypnóze. Zapečetili mě do rakve a nahoru napsali Nakažlivé.“

Pověděl jsem mu o svém strastiplném cestování a na něj to zjevně udělalo dojem, což mě přece jen pozvedlo na duchu. Nato jsem se začal zajímat, cože tu dělá.

„Jsem v oddělení psychologie a propagandy,“ prozradil. „Sloužím pod plukovníkem Novakem. Právě píšu sérii přeuctivých článků o soukromém životě Proroka, jeho žáků a okolních kněží: kolik sloužících mají, kolik stojí provoz Paláce, detaily o těch prima ceremoniích a rituálech a podobné hlouposti. Všechno je samozřejmě pravda a článek se nese v souhlasném duchu. Jenže důraz je na těch klenotech a tlustém zlacení a na cenách toho všeho, a nejmíň tucetkrát tam těm trumberům opakuju, jaké pocty se jim dostalo, že to vůbec smějí platit – a že mohou – na dálku samozřejmě – Prorokovi líbat ruce

za to, že jim dovolí, aby ho živili.“

„Tomu moc nerozumím,“ zamračil jsem se. „Lidé mají rádi cirkus a pompu. Vzpomeň si, jak se turisti v Novém Jeruzalémě tlačili, aby se dostali do Chrámu na ceremonii.“

„Jistě, jistě – jenže my tyhle spisky nebudem rozdávat lidem, kteří jedou na dovolenou do Nového Jeruzaléma; necháme to otisknout v malých místních plátcích, které čtou chudí farmáři v Mississippském údolí, na Dálném jihu a v rodné kolébce téhle víry, v Nové Anglii. Jinými slovy, rozšiřujeme to mezi nejchudší a nejpuritánštější vrstvy společnosti, mezi lidi, kteří jsou vnitřně přesvědčeni, že chudoba rovná se ctnost. Takové líčení jim drásá nervy; za nějaký čas povolí ve své horlivosti a začnou pochybovat.“

„To vážně myslíš, že vyvoláte revoluci s takovými hloupostmi?“

„Nejsou to hlouposti – tyhle články nepůsobí na logické myšlení, ale na emoce. Daleko snáz dokážeš rozkolísat tisíc mužů tím, že jim připomeneš jejich předsudky, než bys jediného z nich logicky přesvědčil. A nemusí to být ani předsudek týkající se něčeho podstatného. Johnnie, ty přece víš, jak používat konotační indexy, nebo snad ne?“

„Ano a ne. Vím, že existují a že se jejich pomocí měří emocionální účinek slov.“

„To je do určité míry pravda. Jenže takový index nějakého slova není pevně daný jednou provždy jako délka tvého nosu; je to složitá variabilní funkce závisející na kontextu, věku, pohlaví a povolání posluchače a na tuctu dalších věcí. Takový index je jen částečné řešení proměnné, ale aspoň zhruba ti dokáže naznačit, zda to konkrétní slovo, které hodláš použít určitým způsobem a oslovit s ním konkrétního posluchače, toho člověka naladí pozitivně, negativně, nebo jej nechá chladným. Pokud máš k dispozici přesné, pečlivě naměřené parametry dotyčné cílové skupiny, pak může být práce se slovními indexy stejně exaktní jako kterákoli disciplína strojního inženýrství. Samozřejmě veškerá potřebná data nikdy nemáme, a tak je naše práce stále spíš uměním – ale uměním velice přesným, zvlášť když své výpočty zpřesňujeme podle výsledků na experimentálně vybraných jedincích v terénu. Každý článek, který vyplodím, čtenáře nabudí o maličko víc než ten předchozí – aniž lidé vědí proč.“

„Zní to docela dobře, ale moc nechápu, jak to vlastně děláte.“

„Dám ti jeden velice zjednodušený příklad. Co by sis dal radši k obědu? Krásný, tlustý, šťavnatý steak – nebo odřezek svalové tkáně z mrtvoly nedospělého kastrovaného býka?“

Zazubil jsem se. „Mě nenaštveš. Já ho beru pod oběma názvy… ale ne moc propečený. Už by mohli pomalu ohlásit večeři; umírám hlady.“

„Myslíš si, že to s tebou nic neudělá, protože jsi na to připravený. Ale jak dlouho myslíš, že by se udržela restaurace, která by používala terminologii číslo dvě? Vem si jiný příklad, anglosaská jednoslabičná slova, která kluci uličníci čmárají po zdech. Ve slušné společnosti je nepoužiješ, aniž bys někoho neurazil, a přece má každé z nich jedno i více synonym, která můžeš říct nahlas kdykoli a kdekoli.“

Souhlasně jsem přikývl. „To je asi pravda. Chápu, že to může působit na jiné. Ale já osobně jsem proti tomu asi imunní. Slova, která jsou tabu, pro mě nic neznamenají – jen snad to, že dávám pozor, abych neurazil jiné. Jsem vzdělaný člověk, Zebe. Mě hned tak něco neporazí. Ale chápu, že s nevědomci to může slušně zacloumat.“

Byla to moje hloupost, že jsem nebyl ve střehu; Bůh sám ví, kolikrát mě Zeb už takhle dostal. Přátelsky se na mne usmál a pronesl krátkou větu obsahující několik z oněch zakázaných slov.

„Mou matku z toho vynech!“

Já to byl, kdo se rozkřičel na celé kolo a vyskočil ze židle jako medvědice chránící mladé. Zeb musel mou reakci dokonale odhadnout a ještě před svou osudnou větou nějak přenést váhu svého mohutného těla, protože namísto toho, aby mu má pěst přistála na bradě, skončila v pevném sevření Zebovy tlapy. Její protějšek se mi ovinul kolem těla a znehybnil mě tak dokonale, že bitka skončila ještě dřív, než začala. „Klid, Johnnie,“ vydechl mi do ucha. „Omlouvám se. Co nejpokorněji se omlouvám a prosím za prominutí. Věř mi, nechtěl jsem se tě dotknout.“

„Kdoví jestli.“

„Já to vím a říkám to, zcela vážně. Odpustíš mi?“

Když jsem se trochu uklidnil, shledal jsem, že můj výbuch vzbudil pozornost okolí. Přestože jsme si vybrali poměrně tichý kout, v salónku bylo nejmíň tucet dalších lidí, kteří čekali na večeři. Cítil jsem

strnulé ticho a zkoumavé pohledy přihlížejících, již nepochybně zvažovali, zda bude zapotřebí zasáhnout. Zrudl jsem, daleko spíš studem než hněvem. „Okej. Tak už mě pusť."

Poslechl a opět jsme si sedli. Cítil jsem se ještě dotčený a vůbec jsem neměl chuť zapomenout na Zebův prohřešek proti dobrému vychování, ale to nejhorší bylo za námi. Zeb tiše pronesl: „Johnnie, věř mi, neměl jsme v úmyslu urážet členy tvojí rodiny. Byla to jen názorná ukázka dynamiky konotačních indexů, nic jiného."

„Dobře – ale nemusel sis vybrat zrovna něco tak osobního."

„Bohužel musel. Hovořili jsme o psychodynamice emocí. A emoce jsou osobní, subjektivní záležitost, které člověk neporozumí, dokud si ji neozkouší na vlastní kůži. Domníval ses, že ty jako vzdělaný člověk jsi proti této formě napadení imunní – tak jsem ti názorně předvedl, že imunní člověk neexistuje. Vzpomínáš si, co jsem to vlastně řekl?"

„Řekl jsi – ale to je jedno. Okej, byla to jen zkouška. Nemusíme to rozmazávat. Přesvědčil jsi mě; vůbec se mi to nelíbilo."

„Ale co jsem ti to řekl? Jenom tolik, že jsi legitimním potomkem z legitimního manželství, je to tak? Tak co je na tom urážejícího?"

„Ale…" Zarazil jsem se a přehrál si v duchu znovu ta urážlivá, sprostá a ponižující slova – a zjistil, že vlastně tak strašná nebyla. Zatvářil jsem se poraženecky. „Asi ten způsob, jakým jsi to řekl."

„Přesně tak! Technicky řečeno, vybral jsem slova s vysoce negativním indexem – vztaženo k situaci a konkrétnímu příjemci. Což je přesně totéž, co děláme v našich spisech, jen s tím rozdílem, že používáme slova s nižšími indexy, abychom nevzbudili podezření a vyhnuli se vyškrtnutí článku cenzorem – funguje to jako pomalý, po troškách dávkovaný jed a je to účinnější než kopanec do břicha. To, co píšeme, je pořád dokola o Prorokovi, navíc ho vynášíme do nebes… takže podráždění, které vzbudíme, obrátí čtenáře proti němu. Tahle metoda zasahuje hluboko do čtenářova podvědomí a burcuje v něm tabu a fetiše, o nichž ani sám neví."

Kysele jsem si vzpomněl na svůj nedávný výbuch. „Přesvědčils mě. Zní to jako zaříkávání nějakého šamana."

„To taky je, kámo. Ve slovech je magie, černá magie – stačí jen vědět, jak ji využívat."

Po večeři jsme se se Zebem odebrali do jeho kóje a pokračovali v klábosení. Teď jsem se už cítil příjemně – byl jsem velmi, velmi spokojen. Ani trochu mi nevadilo, že jsme oba zapojeni do protistátního spiknutí, jež má jen malou šanci na úspěch, a že s nejvyšší pravděpodobností oba padneme v nějaké bitvě nebo nás upálí za zradu. Starý dobrý Zeb! Co na tom, že se mi jednou dostal na tělo a trefil se do citlivého místa? Byl vše, co jsem měl – celá moje rodina. V jeho společnosti jsem se cítil stejně jako kdysi na klíně u matky, když mě hladila a krmila koláčky.

Rozprávěli jsme o tom a hned zas o onom a v průběhu hovoru jsem se dozvěděl mnohem víc o chodu celé organizace, a také objevil – což mne velice překvapilo – že ne všichni spolubojovníci jsou bratři. Myslím bratři z lóže. „Ale není to nebezpečné?"

„A co není nebezpečné? Co jsi čekal, hochu? Někteří z našich nejlepších lidí nemohou do lóže vstoupit; jejich náboženská víra jim to zakazuje. Naše lóže však nemá monopol na veškerou nenávist vůči tyranům a lásku ke svobodě a v našem boji potřebujeme všechnu pomoc, která je k mání. Kdokoli, kdo jde naším směrem, jde s námi. Kdokoli."

Nechal jsem si to projít hlavou. Bylo to logické, ale čímsi mne to odpuzovalo. Rozhodl jsem se však svou nechuť rychle spolknout. „Asi máš pravdu. Dovedl bych si dokonce představit, že i vyvrženci by nám mohli pomoci v rozhodujícím boji, přestože nejsou hodni stát se členy lóže."

Zeb si mě změřil pohledem, který jsem až příliš dobře znal. „Propána, Johne! Kdy už konečně vyrosteš z těch plenek?"

„Prosím?"

„Copak ti ještě nedošlo, že celý ten systém vyvržených je tu jen proto, aby tyranie měla svého obětního beránka, kterého používají všechny tyranie už od počátku věků?"

„Ano, ale…"

„Drž zobák. Seber lidem sex. Prohlaš jej za zakázaný a zlý, omez jej na pouhé rozmnožování, navíc svázané rituálními pravidly. Spoj jej s potlačeným lidským sadismem, který v nás dříme. A pak nabídni

lidem obětního beránka, kterého budou moci nenávidět. Dopřej jim, aby ho občas ukamenovali a ulevili si tak. Tenhle mechanismus je starý celé věky. Tyrani jej užívali o mnoho století dřív, než slovo ‚psychologie' vůbec spatřilo světlo světa. A jak vidíš, ten mechanismus funguje dodnes. Podívej se na sebe."

„Neblázni, Zebe, já proti vyvržencům nic nemám."

„To bych ti radil. Ve zdejší Velké lóži jich najdeš hezkých pár tuctů. A mimochodem, zapomeň i slovo vyvrženec. Má, jak říkáme my odborníci, značně vysoký negativní index."

Zmlkl a já také; potřeboval jsem chvíli času, abych si uspořádal myšlenky. Pochopte mne, prosím – je snadné uvažovat svobodně, když jste se ve svobodě narodili; jinak to však snadné není. I tygr, který uteče ze zoologické zahrady, se často ještě rád vrátí do pohodlí a bezpečí svých mříží. A pokud to není možné, pak, jak jsem slyšel, stejně chodí sem a tam v prostoru vymezeném mřížemi – které už tam dávno nejsou. I já jsem tak kráčel, sem a tam podle schémat, v nichž jsem strávil celý svůj dosavadní život.

Lidská mysl je úžasně komplikovaná záležitost; má ve svém nitru záhyby a místa, o jejichž existenci nemá sama ani zdání. Až dosud jsem se domníval, že mám její generální úklid už za sebou a že v ní nezbyla ani stopa po nánosech špinavých předsudků a pověr, v nichž jsem byl od narození vychováván. Teď jsem však zjistil, že můj generální úklid nebyl ničím jiným než zametením špíny pod koberec – a že bude trvat ještě celá léta, než špína skutečně zmizí a než každou místností mé mysli opět zavane čistý a svěží vzduch.

No dobrá, pomyslel jsem si, jestli potkám některého z vyvr- ne, z mých nových druhů, vyměním si s ním poznávací znamení a budu k němu zdvořilý – tak dlouho, dokud bude on zdvořilý ke mně! Tenkrát jsem v této poslední výhradě neviděl žádné pokrytectví.

Zeb ležel na zádech, pokuřoval a nechal mě dusit se ve vlastní šťávě. Kouřil před mnou zcela neskrývaně, ačkoli věděl, že se mi to nelíbí. Kouření však bylo jen lehkým hříchem a v dobách, kdy jsme sdíleli pokoj v kasárnách Paláce, mě nikdy nenapadlo jej nahlásit. Dokonce jsem věděl, že mu cigarety pašuje jeho sluha. „Kdopak ti obstarává kuřivo dneska?" prohodil jsem ve snaze změnit téma hovoru.

„Dneska? To víš, když jsou známí, seženeš všechno." Vytáhl tu odpornou věc z úst a zahleděl se na ni. „Tyhle mexické cigarety jsou silnější, než je mi milé. Mám podezření, že je v nich opravdový tabák, a ne jen sláma a prach, jak jsem byl zvyklý. Chceš taky?"

„Já? Propána, to ne, díky!"

Lišácky se zazubil. „No tak, spusť to své kázání. Hned se budeš cítit líp."

„Ale Zebe, já tě nechci kritizovat. Asi to byl jenom jeden z mých předsudků."

„Ale nebyl. Je to hnusný a nezdravý návyk, který mi kazí dech a barví zuby a jednoho dne mne možná zabije, protože vede k rakovině plic." Zhluboka vtáhl dým, nechal ho prýštit ven koutky úst a byl očividně zcela spokojen. „Jenže já mám čirou náhodou hnusné a nezdravé návyky rád."

Zabafal znovu. „Není to ale hřích, a jediný trest, který mě za to stihne, mne stihne teď a tady – ta hnusná pachuť, kterou mám každé ráno na jazyku. Velký architekt mi kvůli tomu určitě nenadává. Došlo ti to, hochu? Vždyť se na mě ani nedívá."

„Nemusíš se hned rouhat."

„Já se nerouhám."

„Nerouháš? Prohřešuješ se proti jednomu z nejzákladnějších fundamentů – snad dokonce nejzákladnějšímu – vůči jistotě, že Bůh tě sleduje!"

„A kdo ti řekl, že tě sleduje?"

V první chvíli jsem se zmohl jen na vyprsknutí. „Ale vždyť to jinak nejde. Je to axióm, základní dogma. Musí to přece…"

„Opakuji, kdo ti to řekl? Dobře, beru zpět, co jsem povídal. Možná, že mne Všemocný sleduje. Možná je kouření skutečně smrtelný hřích a já se za něj budu smažit celé věky v pekle. Možná. Ale kdo to řekl tobě? Johnnie, dostal ses už tak daleko, že jsi ochoten skopnout Proroka z piedestalu a pověsit ho na nejvyšší strom v okolí. A přesto se odmítáš vzdát svých náboženských předsudků a pořád se k nim uchyluješ, abys jimi poměřoval má slova. Takže opakuji: kdo ti řekl, že to tak skutečně je? Na které hoře jsi stál, když přiletěl z nebe blesk a osvítil tě? Který archanděl ti tu zprávu zvěstoval?"

Neodpověděl jsem hned. Nemohl jsem. Když jsem se konečně zmohl na odpověď, čišel z ní šok a

strach. „Zebe… mám dojem, že ti konečně rozumím. Ty jsi – ateista, viď?“

Zeb si mne podmračeně změřil. „Neříkej mi ateista,“ opáčil pomalu, „pokud nechceš, abych se začal zlobit.“

„Pak tedy nejsi ateista?“ Stále jsem mu nerozuměl, ale ulevilo se mi.

„Ne, nejsem. A v každém případě ti do toho nic není. Má náboženská víra je soukromá záležitost mezi mnou a mým Bohem. Jaké jsou mé vnitřní pohnutky a přesvědčení, to budeš muset posoudit podle mých činů – protože nemáš právo se mě na ně vyptávat. Nehodlám je vysvětlovat ani ospravedlňovat – ani tobě… ani Mistru lóže… a kdybych byl před takovou situaci postaven, tak ani Velkému inkvizitorovi.“

„Ale věříš v Boha?“

„Už jsem ti to řekl, nebo ne? A ostatně ti do toho nic není.“

„Pak tedy věříš i v jiné věci?“

„Ovšemže věřím! Věřím, že člověk musí být milosrdný k slabým… mít trpělivost s hloupými… být štědrý vůči chudým. Myslím, že je člověk povinen položit svůj život za své bratry, pokud to bude zapotřebí. Ale nechci tyhle věci nijak dokazovat; ty jsou mimo veškeré důkazy. A nežádám ani po tobě, abys v ně věřil také.“

Vydechl jsem. „To mi stačí, Zebe.“

Místo aby byl rád, odsekl. „To je od tebe moc pěkné, bratříčku, moc pěkné! Promiň mi ten sarkasmus – ale nežádal jsem tě o souhlas ani o požehnání. Přiměl jsi mne – jsem si jist, že čirou náhodou – abych diskutoval o věcech, o nichž diskutovat nechci.“ Odmlčel se, aby si zapálil jednu z těch páchnoucích cigaret, a pokračoval dál, už klidněji. „Johne, nejspíš jsem, tím svým protivným způsobem, taky dost úzkoprsé stvoření. Věřím ze všech sil ve svobodu náboženství –ale domnívám se, že nejlepším způsobem, jak ji vyjádřit, je být zticha a nechat si svou víru pro sebe. Jak to vidím já, je podstatná část zbožnosti, dávané veřejně najevo, nesnesitelná přetvářka a klam.“

„Cože?“

„Ne u každého – znám i lidi skutečně pokorné, dobré a oddané. Ale co si počít s člověkem, který tvrdí, že ví, co si myslí Velký architekt? S mužem, který se prohlašuje za důvěrníka, jemuž se Velký architekt svěřuje se svými nejtajnějšími plány? Něco takového mi připadá jako rouhání nejhrubšího zrna – ten chlapík se nikdy nedostal k Nejsvětějšímu o nic blíž než ty nebo já. Ale jemu jeho proklamované bratříčkování s Všemohoucím dělá dobře, posiluje mu to jeho ego a umožňuje, aby poroučel mně i tobě. Fuj! A stačí, aby přišel jeden zabedněnec s dostatečně zvučným hlasem, inteligenčním kvocientem kolem devadesáti, špinavýma ušima a dávno nevypraným spodním prádlem a spoustou ctižádosti. Je příliš líný, než aby se stal farmářem, příliš hloupý, než aby byl inženýrem, příliš nespolehlivý, než aby pracoval jako bankéř – ale umí se, kamaráde modlit! Po nějaké době kolem sebe shromáždí houf dalších zabedněnců, kteří sice nemají jeho bohatou fantazii a sebejistotu, ale zato se jim líbí pocit, že mají přímé spojení s Bohem Všemohoucím. A v tu chvíli ten chlápek přestane být Nehemiášem Scudderem a stane se z něj První prorok.“

SLEDOVAL JSEM JEHO VÝVODY TROCHU ŠOKOVANĚ, ale celkem potěšeně, dokud nepadlo jméno Prvního proroka. Stav mé víry by se v té době dal patrně nazvat „přívrženec Prvního Proroka ve své ryzí formě“ – což znamenalo, že Převtělení prorokovo je ďábel sám, který páchá samé zlé skutky, ale má víra v Prvního Proroka, získaná od matky, tím zůstala nedotčena. Mým cílem bylo očistit a reformovat Církev, ne ji zničit. Zmiňuji se o tom proto, že mé vnitřní dilema se shodovalo s velice závažným vojenským problémem, který měl vzniknout o něco později.

Ucítil jsem na sobě Zebův zkoumavý pohled. „Už jsem se ti zase dostal pod kůži, kamaráde? To jsem nechtěl.“

„Vůbec ne,“ odsekl jsem upjatě a pustil se do obšírného vysvětlování, že fakt, že Církev v současnosti opanovala nějaká nezodpovědná cháska, podle mého názoru ještě neznamená špatnost víry jako takové. „Koneckonců bez ohledu na to, co si myslíš nebo dáváš najevo svými cynickými poznámkami, dogmata víry jsou zcela logická a nezbytná. Převtělení Prorokovo a jeho kohorta je mohou překrucovat, ale nemohou je zničit – a nezáleží přitom na tom, jak čisté měl pravý Prorok spodní

prádlo.“

Zeb si unaveně povzdechl. „Johnnie, já se s tebou nechci hádat o náboženství. Nemám agresivní sklony a ty to víš. Do Kabaly jsem šel proti své vůli.“ Odmlčel se. „Říkáš že dogmata jsou logickou záležitostí?“

„Ty sám jsi mi jejich logiku vysvětlil. Je dokonalá a nenapadnutelná.“

„To jistě. Johnnie, odvolávat se v diskusi na Boží autoritu má jednu obrovskou výhodu: její pomocí lze prokázat vše, co si prokázat usmyslíš. Stačí jen vybrat vhodné postuláty a pak prohlásit, že ti byly ‚vnuknuty‘ nebo žes byl ‚osvícen‘. Nikdo ti pak nemůže dokázat opak.“

„Ty mi chceš tvrdit, že První prorok osvícen nebyl?“

„Netvrdím nic. Co ty víš, třeba jsem já První prorok a přišel jsem vyhnat ty, kdo poskvrňují můj Chrám.“

„Neodvažuj se…“ Už jsem se zase chystal vyletět, když na dveře Zebova obydlí kdosi zaklepal. Zarazil jsem se a Zeb zvolal: „Vstupte!“

Byla to sestra Magdaléna.

Kývla Zebovi, usmála se při pohledu na mou pokleslou čelist a prohodila: „Vítej u nás, Johne Lyle.“ Bylo to poprvé, co jsem ji spatřil oblečenou jinak než v rouchu svaté diákonky. Připadala mi mnohem mladší a také krásnější.

„Sestro Magdaléno!“

„Už ne. Štábní seržantka Andrewsová. Pro přátele Maggie.“

„Ale co se stalo? Proč jsi tady?“

„V tuto chvíli jsem tady, protože jsem zaslechla, že jsi dorazil. A když jsem tě nenašla v tvém pokoji, usoudila jsem, že budeš u Zeba. Co se mé přítomnosti na velitelství týče, nemohla jsem se vrátit o nic víc než ty a Zeb – a náš úkryt v Novém Jeruzalémě už začínal být přeplněný, tak mne přesunuli sem.“

„To je dobře, že tě zase vidím!“

„Já jsem taky ráda, Johne.“ Poplácala mne po tváři a usmála se. Nato se vyšplhala na Zebovu postel a usadila se tam se zkříženýma nohama, odhalujíc přitom až neslušně velkou část nohou. Zeb zapálil další cigaretu a podal ji Magdaléně; ona ji přijala, natáhla kouř hluboko do plic a vypustila jej tak ledabyle, jako by kouřila po celý život.

Nikdy jsem neviděl ženu kouřit – nikdy. Věděl jsem, že mě Zeb s očekáváním sleduje, vem ho ďas! – a snažil jsem se jej co nejpečlivěji ignorovat. Namísto výbuchu jsem se tedy zazubil a prohlásil: „To je opravdu báječné shledání. Kdyby tu tak…“

„Já vím,“ přitakala Maggie. „Kdyby tu tak byla Judita. Už jsi od ní dostal nějaký vzkaz?“

„Vzkaz? Jak bych mohl?“

„To je pravda, nemohl jsi – až dosud. Ale teď už jí můžeš napsat.“

„Jak?“

„Nevím z hlavy její kódové číslo, ale můžeš dopis nechat u mne na stole – sedím v G–2. S pečetěním se nenamáhej; veškerá osobní pošta musí být stejně kontrolována a přestylizována. Já sama jí psala minulý týden, ale odpověď ještě nepřišla.“

Napadlo mě omluvit se a jít hned napsat dopis, ale neudělal jsem to. Bylo mi s nimi dvěma úžasně a nechtěl jsem o ten večer přijít. Rozhodl jsem se jí napsat, než půjdu spát – a s úžasem si uvědomil, že ve shonu posledních týdnů jsem neměl čas na svou milovanou myslet od… no, přinejmenším od Denveru.

Ale ten večer jsem se k psaní dopisu už nedostal. Mohlo být po jedenácté a Maggie právě říkala něco o tom, že tady je budíček hodně časně, když dorazil jakýsi poddůstojník. „Hlavní velitel se nechává poroučet a prosí, aby se k němu legát Lyle ihned dostavil.“

Přičísl jsem si narychlo vlasy Zebovým hřebenem a odspěchal s lítostí, že se musím hlásit v tak odrbaném a nadto civilním oblečení.

Srdce komplexu bylo opuštěné a tmavé, s výjimkou jediného světla svítícího v jakési kanceláři v jeho hloubi – dokonce ani pan Giles už neseděl za svým stolem. Našel jsem cestu k onomu světélku, zaklepal na rám dveří vstoupil, srazil paty a zasalutoval: „Legát Lyle hlásí příchod k hlavnímu veliteli podle rozkazu, pane.“

Postarší muž, sedící u velkého psacího stolu zády ke mně, se otočil, vzhlédl – a mně se dostalo

nového překvapení. „Á, ano, John Lyle," pronesl laskavě. Vstal a šel mi vstříc s napřaženou pravicí. „Už jsme se dlouho neviděli, což?"

Byl to plukovník Huxley, vedoucí katedry aplikovaných zázraků, kterého jsem znal ještě jako kadet – v té době snad jediný můj přítel mezi důstojníky. Hodně nedělních odpolední jsem strávil odpočinkem v jeho soukromém apartmá, abych si alespoň na chvíli oddychl od tlaku a železné disciplíny.

Uchopil jsem nabízenou ruku. „Pane plukovníku – chci říct generále… já myslel, že jste mrtvý."

„Mrtvý plukovník se změnil v živého generála. To je proměna, co? Ne, Lyle – oficiálně jsem byl sice prohlášen za mrtvého, ale odešel jsem jenom do podzemí. To se tak obvykle dělává, když nějaký důstojník zmizí; vypadá to líp. Ty jsi taky mrtvý – copak to nevíš?"

„Ehm – ne, nevím, pane. Ale asi na tom nesejde. Je to báječné, že vás vidím, pane!"

„I mne to těší."

„Ale – jak jste se – tedy…" v rozpacích jsem zmlkl.

„Jak jsem se sem dostal, a navíc do čela celého hnutí? Já jsem jedním z bratří už od dob, kdy mi bylo tolik jako tobě, Lyle. Ale nestáhl jsem se do ilegality, dokud to nebylo nutné – tak to dělá každý z nás. V mém případě už byl tlak shora, abych nastoupil na kněžskou dráhu, příliš silný. Superintendent byl velice nervózní, že důstojník, který zná až příliš mnoho ze záhad fyziky a chemie, je dosud laikem. Tak jsem si vzal krátkou dovolenou a umřel. Velice smutný příběh." Usmál se. „Ale sedni si. Chtěl jsem pro tebe poslat už někdy během dne, ale měl jsem spoustu práce. Každý den je tu spousta práce. Teprve teď jsem se dostal k tomu, abych si pustil záznam tvého hlášení."

Seděli jsme a rozprávěli a já byl na vrcholu blaha. Huxleyho jsem si vážil víc než kteréhokoli jiného důstojníka, pod nímž jsem kdy sloužit. Už jeho pouhá přítomnost mne zbavila posledních zbytků pochybností; pokud je Kabala dost dobrá pro něj, bude i pro mne – a to bez ohledu na to, co říkají dogmata.

Konečně se dostal k jádru věci. „Nezavolal jsem si tě takhle pozdě jen tak pro nic za nic, Lyle. Mám pro tebe práci."

„Ano, pane?"

„Bezpochyby sis všiml, jakou chaotickou milici tady máme místo vojska. Samozřejmě o tom hovořím jen důvěrně, mezi námi, a nechci kritizovat naše spolubojovníky – každý z nich zasvětil naší věci svůj život, což je pro ně jakožto civilisty mnohem obtížnější než pro nás dva – a co je pro ně ještě těžší, musejí se podrobit tvrdé vojenské disciplíně. Není tu však dostatek vycvičených vojáků, kteří by to tu vzali správně do rukou. Mám spoustu práce s organizací tohohle živelného hnutí, které chci přetvořit na efektivní válečný stroj, a jsem přímo zavalen administrativními detaily… Pomůžeš mi?"

Vstal jsem. „Bude mi ctí sloužit svému generálovi podle svých nejlepších schopností."

„Skvělé! Takže dostaneš prozatím titul mého osobního pobočníka. To je pro dnešek vše, kapitáne. Můžete jít."

Byl jsem už ve dveřích, když mi došlo, jak mě oslovil – považoval jsem to však za přeřeknutí.

Ale mýlil jsem se. Následujícího rána jsem vyhledal svou kancelář. Nalezl jsem ji podle cedulky hlásající „KAPITÁN LYLE". Z hlediska profesionálního vojáka mají revoluce, ač při nich nebývá příliš pravidelný plat, jednu výhodu – rychlý služební postup.

Moje kancelář sousedila s generálovou a od té chvíle jsem v ní trávil doslova dny i noci – až jsem si do ní nechal postavit polní lůžko. Toho prvního dne, kdy jsem nastoupil na nové místo, jsem ještě v deset večer seděl nad horou došlé pošty. Slíbil jsem si, že se jí podívám na dno a pak napíšu dlouhý dopis Juditě. Na dně pošty jsem však objevil jen krátkou zprávu, a to určenou spíše mně osobně než generálovi.

Byla adresována „Legátovi J.Lyleovi"; kdosi pak škrtl „legátovi" a nadepsal „kapitánovi". Stálo tam:

UPOZORNENÍ PRO VEŠKERÝ NOVĚ PŘIJATÝ PERSONÁL

VĚC: zpráva o změně politického postoje

1. Tímto vás žádáme a nařizujeme, abyste sepsal tak podrobně, jak je to jen možné, veškeré události, myšlenky, ideje, úvahy či okolnosti, které vás vedly k rozhodnutí zapojit se do našeho boje za svobodu. Tato zpráva by měla být co nejpřesnější a nejúplnější. Hlášení sepsané příliš uspěchaně, stručně či

povrchně bude vráceno k dopracování a upřesnění. Není vyloučeno ani doplnění hypnoticky získanými údaji.

2. Zpráva bude jako celek považována za důvěrnou a její autor může kteroukoli část označit jako přísně tajnou. Pokud vám to umožní vyjádřit se volněji, můžete jména osob zaměnit písmeny či čísly, nesmí to však zprávě nijak ubírat na úplnosti.

3. K sepsání této zprávy vám nebude poskytnuta žádná úleva od běžných denních povinností, je ji však třeba zpracovat jako vysoce prioritní záležitost. Očekáváme od vás minimálně její osnovu dne… (zde kdosi rukou připojil datum a hodinu, jež měla nastat ani ne za osmačtyřicet hodin; zamumlal jsem několik šťavnatých výrazů.)

VYPRACOVÁNO Z PŘÍKAZU
HLAVNÍHO VELITELE
plukovník M. NOVAK,
psychologický náčelník

Ten úkol mě značně otrávil a rozhodl jsem se, že bez ohledu na něj napíšu ze všeho nejdřív Juditě. Moc mi to nešlo – jak má člověk psát milostný dopis, když ví, že jej bude číst spousta cizích lidí a že vám v něm bude škrtat a dopisovat, co jste tam napsat vůbec nechtěli? Navíc se mi při každém slově myšlenky neodbytně vracely k oné noci na hradbách, kdy jsem se s ní setkal poprvé. Měl jsem dojem, že právě tam se začala „změna mého politického postoje“, jak tomu říkat dotěrný plukovník Novak… ačkoli jisté pochyby ve mně hlodaly už dřív. Nakonec jsem dopis dopsal a rozhodl se ještě vypořádat s tou prokletou zprávou.

Po nějaké době jsem shledal, že už je jedna hodina v noci a já se ještě nepropracoval ani k přijetí do bratrstva.

Téměř nerad jsem položil pero (zjistil jsem, že mě to pomalu začíná bavit) a zamkl zprávu do zásuvky u stolu.

Následujícího rána při snídani jsem si odvedl Zebadiáše stranou a ukázal mu dopis od plukovníka Novaka. „K čemu to má být?“ ptal jsem se. „Ty pro tohohle lampasáka pracuješ, tak ho snad znáš. To nám pořád ještě nevěří, přestože nás pustili dovnitř?“

Zeb se na papír stěží podíval. „Jo, tohle – houby. Ačkoli je pravda, že špeh, který by se dostal až sem, by byl při analýze zprávy odhalen. Nikdo není schopen napsat lež tak dlouhou a tak složitou.“

„Ale k čemu to tedy je?“

„A co se o to staráš? Napiš to – a snaž se, abys to napsal pořádně. Pak to odevzdej.“

Začínal jsem se dostávat do varu. „Nevím, jestli to udělám. Radši se nejdřív zeptám generála.“

„Klidně to udělej, pokud chceš vypadat jako naprostý hlupák. Ale buď si jistý, Johne, že psycho-matematici, kteří tu zprávu po tobě budou číst, nemají na tobě jako jedinci pražádný zájem. Nebudou dokonce ani znát tvé jméno – ještě než ji dostanou do rukou, naše děvčata ji projdou a vymažou veškerá jména včetně tvého, pokud jsi to ještě neudělal sám, a nahradí je čísly. Jsi jen informace, nic jiného. Náčelník chystá nějaký velký projekt – nevím ani sám, o co se vlastně jedná – a snaží se k tomu shromáždit pořádně veliký soubor, aby byly výsledky statisticky signifikantní.“

Nijak mě to neobměkčilo. „Tak proč to tedy neřeknou? Tenhle vzkaz je protivný a arogantní.“

Zeb pokrčil rameny. „To proto, že ho psalo sémantické oddělení. Kdyby ho psali propagandisté, byl by sis ochotně přivstal a měl zprávu hotovou ještě před snídaní.“ Pak si ještě na něco vzpomněl. „Mimochodem, slyšel jsem, že jsi byl povýšen. Gratuluju.“

„Díky.“ Lišácky jsem se na něj zašklebil. „Jaké to je, dělat mi podřízeného, Zebe?“

„Co? Tebe vykopli tak vysoko? Já myslel, že jsi kapitán.“

„To jsem.“

„No, tak mi promiň, že existuju – ale já jsem major.“

„Och. Gratuluju.“

„Moc z toho nezpychni. Tady bys musel být nejmíň plukovník, aby ti postel stlali jiní.“

Měl jsem příliš mnoho práce, než abych příliš často spával ve své posteli. Povětšinou jsem noci trávil na lehátku v kanceláři a jednou to trvalo celý týden, než jsem měl čas se vykoupat. Bylo čím dál jasnější,

že je Kabala větší a rozvětvenější, než by mne kdy napadlo, a že se přitom stále rozrůstá. Byl jsem však příliš blízko stromů, než abych viděl pořádně les, a to i přesto, že přes můj stůl chodilo všechno vyjma zpráv podléhajících nevyššímu stupni utajení a pokynu „po přečtení zničit".

Nedělal jsem nic zvláštního, jen jsem pomáhal generálu Huxleymu, aby ho nezavalily papíry – a zjišťoval, že jsem jimi zavalen sám. Základní idea mé práce zněla: odhadnout, co by s dotyčným problémem mohl dělat generál – tedy kdyby měl čas – a pak to provést za něj. Pro člověka, který vyrůstal v kanceláři, to není problém; vtip je v tom, že váš mozek musí v rutinních záležitostech fungovat stejně jako šéfův – a navíc rozeznat, co je rutinní záležitost a co musí vyřídit šéf osobně. Odbyl jsem si svůj příděl chyb, ale asi jich nebylo zas tolik, protože jsem nevyletěl – a naopak se do tří měsíců honosil titulem majora a nadto zástupce náčelníka štábu. Samozřejmě, že za to z větší části vděčím prstenu z West Pointu – profesionál má přece jen výhodu.

Měl bych ještě dodat, že ze Zeba už byl v té době plukovník a zastupující náčelník propagačního, protože šéf jeho sekce byl dočasně přeložen na jedno oblastní velitelství, které jsem znal pouze pod krycím názvem JERICHO.

Ale abych neustrnul s vyprávěním našeho příběhu. Od Judity jsem dostal zprávu o dva týdny později – byl to pěkný dopis, ale cenzura a přestylizování z něj vymačkaly hlavní šťávu. Chtěl jsem odepsat hned, ale pro časový nával jsem to stihl až s týdenním zpožděním – navíc to byl docela problém; co mám psát? Nemohl jsem jí napsat, co je nového – jen tolik, že se mi daří dobře a mám spoustu práce.

Kdybych jí třikrát v jednom dopise zopakoval, že ji miluju, nějaký idiot na kryptografickém by to prohlásil za šifru, měsíc by dopis zkoumal a pak by ho zničil, protože šifru nerozluštil.

Pošta chodila do Mexika dlouhým tunelem, z větší části přírodním a jen uměle dotvořeným, který procházel přímo pod státní hranicí. Tunelem jezdil malý elektrický vláček podobný těm, co bývají v dolech, a převážel nejen balíky úřední pošty, z nichž mě už bolela hlava, ale i značnou část zásob a materiálu, živícího naše slušně veliké městečko. Do hlavního velitelství vedlo z arizonské strany dobře na tucet vchodů, ale dodneška neznám ani jediný – to nebyla moje starost. Celé to město zakrývaly rozsáhlé masívy prvohorního vápence a já bych se nedivil, kdyby byly provrtány jeskyněmi a chodbami od Kalifornie až po Texas. Místo, nazývané hlavní velitelství, sloužilo Kabale už více než dvacet let jako útočiště pro prchající bratry. Jak daleko ty jeskyně sahají, nevěděl nikdo; vždycky, když jsme nějakou potřebovali, tak se tam jednoduše natáhlo světlo a postavily příbytky či skladiště. My troglodyti – stálým obyvatelům jeskyní se přezdívalo troglodyti, zatímco dočasným netopýři, protože v noci uletí – my troglodyti jsme si rádi hráli „na jeskyňky" – což obnášelo piknik včetně trochy amatérské speleologie v dosud neprobádaných částech komplexu.

Naše řády to sice dovolovaly, ale pouze za striktního dodržování bezpečnostních pravidel – protože v těch děrách si člověk zlámal nohu, ani nevěděl jak. Generál to však trpěl, neboť věděl, že je to zapotřebí; byla to jediná rekreace, jakou jsme si mohli v jeskyni dopřát, a mnozí z nás už neviděli denní světlo po celá léta.

Zeb a Maggie a já jsme takto často vyráželi, když jsem měl náhodou chvíli volno. Maggie s sebou vždycky vzala ještě nějakou dívku. Protestoval jsem, ale ona namítala, že se tím alespoň nedostaneme do řečí… a že je to jakési vzájemné garde. Ujišťovala mne, že Juditě by to nevadilo, kdyby znala okolnosti. Pokaždé s sebou brala jiné děvče a téměř vždycky to dopadlo tak, že se mu Zeb věnoval, zatímco já si povídal s Maggie. Svého času jsem měl dojem, že mají Zeb a Maggie před svatbou, ale tyhle výlety mne v mém přesvědčení zviklaly. Hodili by se k sobě přímo dokonale; Zeb se ovšem choval, když to řeknu slušně, bezostyšně – ale co bylo zvláštní, Maggie nevypadala, že by chtěla žárlit.

Jednoho sobotního rána strčil Zeb hlavu do mé krabičky od sardinek a prohlásil: „Jde se na jeskyňky. Ve dvě odpoledne. Vem si ručník."

Zvedl jsem hlavu od haldy papírů. „Pochybuju, že bych to stihnul," opáčil jsem. „A proč ten ručník?"

Ale už byl pryč. Později toho dne mi prošla kanceláří Maggie, nesla týdenní zpravodajskou svodku šéfovi, ale já se jí nevyptával, protože Maggie v pracovní době byla ztělesněná povinnost – dokonalý štábní seržant. Oběd jsem snědl při práci doufaje, že bych tím mohl ušetřit čas a přece jen stihnout ten výlet, ale současně mi bylo jasné, že nemám šanci. Asi tak ve tři čtvrti na dvě jsem si šel ke generálovi Huxleymu pro podpis na zprávu, kterou měl dnes v noci odnést kurýr, a bylo proto třeba poslat příkaz

psychologům, aby ji do něj nalili. Generál přelétl listinu pohledem, podepsal ji a povídá: „Seržantka Andy říkala, že máš dneska schůzku."

„Seržantka Andrewsová se mýlí," opáčil jsem upjatě. „Ještě musím projít ty týdenní zprávy z Jericha, Nodu a Egypta."

„Polož mi je na stůl a zmiz. To je rozkaz. Nechci, abys mi přirostl k psacímu stolu."

Neřekl jsem mu, že on sám už nebyl v lóži přes měsíc; šel jsem.

Předal jsem zprávu psychologům a pospíšil k jídelně pro ženy, kde jsme mívali tradičně sraz. Maggie už tam čekala a spolu s ní další dívka – blondýna jménem Miriam Boothová, která úřednička u správce ubikací. Znal jsem ji od vidění, ale nikdy jsme spolu neprohodili ani slovo. Košíky s jídlem už byly nachystané a Zeb dorazil právě ve chvíli, kdy mě Maggie představovala. Jako obvykle nesl přenosný světlomet, který jsme používali při vybírání místa na piknik, a deku sloužící jako židle i stůl. „Kde máš ručník?" vybafl na mne.

„Tys to myslel vážně? Já na něj zapomněl."

„Tak si pro něho doběhni. Vyrazíme po Via Appia. Určitě nás dohoníš. Pojďte, holky."

Vydali se na cestu a mně nezbylo nic jiného než jít pro ten ručník. Pak jsem klusal tak dlouho, až se mi objevili v dohledu, a udýchaně zvolnil. Sedavá práce mi zničila kondici. Naštěstí mne slyšeli, a tak počkali.

Všichni jsme byli oblečeni podobně – i dámy měly kalhoty – navázáni v pase na bezpečnostní lano, s připnutou svítilnou. Už jsem si zvykl na ženy v mužských šatech, ačkoli se mi to příliš nelíbilo – ale uznávám, že je dost nepraktické a navíc neslušné šplhat po skalách v sukních.

Opustili jsme osvětlenou oblast v zatáčce, která zdánlivě vedla jen do stěny – jenže místo zdi nás tu čekal dokonale skrytý tunel. Jakmile jsme opustili značené cesty, Zeb, přesně podle předpisů, přivázal na skalní výstupek konec tenké šňůry a pomalu z ní odvíjel, abychom se neztratili. Zeb vždycky pečlivě dodržoval ty předpisy, které byly podstatné.

Už zdaleka jsme před sebou viděli značky a další stopy, že tu před námi už šli jiní – kupříkladu místo, kde kdosi rozšířil úzkou průrvu kladivem. Potom jsme ale odbočili z dobře značené stezky a zamířili přímo ke slepé stěně. Zeb položil světlomet a zapnul jej. „Připravte si svítilny. Tady vylezeme nahoru."

„Kam to jdeme?"

„Na jedno místo, které zná Miriam. Zvedni mě, Johnnie."

Výstup nebyl nijak náročný. Pomohl jsem Zebovi a také dívkám – ty jsme však vytáhli uvázané na lano. Pak jsme vytáhli i věci a Miriam nás vedla za svitu svítilen dál.

Sešli jsme dolů po druhé straně skály a vklouzli do chodby tak dobře schované, že bych ji nenašel, ani kdybych ji hledal třeba deset tisíc let. Na chviličku jsme se zastavili a počkali až Zeb naváže další klubko šňůry. O několik desítek kroků dál Miriam zavelela: „Pomalu. Mám dojem, že už jsme tady."

Zeb zablikal svou svítilnou po okolí, načež zapnul světlomet. Hvízdl. „Páni! To je teda něco!"

„Je to tu nádherné," řekla tiše Maggie. Miriam se jen triumfálně zazubila.

Měli pravdu. Byla to dokonalá jeskyně s klenutým stropem nějakých osmdesát stop široká a mnohem víc stop dlouhá. Jak dlouhá, nedokázal jsem odhadnout; mírně se zatáčela a ztrácela se ve tmě. Hlavní atrakcí tohoto místa však bylo tiché, inkoustově černé jezírko vyplňující podstatnou část podlahy. Přímo před námi se rozprostírala maličká pláž z opravdového písku, který tu možná ležel už po milióny let.

Naše hlasy se krásně – a trochu strašidelně – rozléhaly po prostoře a lámaly se o krápníky a kamenné opony visící od stropu. Zeb odkráčel k okraji jezírka, sedl si na bobek a ozkoušel vodu rukou. „Není to moc studené," hlásil. „Tak – kdo tam vleze poslední, je policejní práskač."

Poznal jsem ten pokřik, kterým jsme se jako kluci honili do vody – i když tenkrát zněl „poslední je špinavý vyvrženec". Tentokrát jsem ale nemohl uvěřit, že to Zeb myslí vážně.

Můj přítel si už však rozepínal košili. Rychle jsem k němu přistoupil a zeptal se tiše: „Zebe! To nemyslíš vážně, že se budeme koupat společně se ženami!"

„Myslím." Zapátral v mé tváři. „A proč ne? Co je to s tebou, hochu? Bojíš se, že ti za to farář udělí pokání? To už je za námi a ty to víš."

„Jenže…"

„Co jenže?“

Nemohl jsem odpovědět. Jediné, co bych byl řekl, byly poučky, jimž nás učila Církev, a mně bylo jasné, že by se mi Zeb vysmál – přímo před ženami. Pravděpodobně by se smály také, protože ony to všechno vědí, a já nikoli. „Zebe,“ bránil jsem se, „já ale nemůžu. Neřekls mi to dopředu… a nemám ani plavky.“

„Já taky ne. Copak ses nikdy jako dítě nekoupal bez nich – a nedostával za to výprask?“ Odvrátil se ode mne, aniž čekal na odpověď, a křikl na dívky: „Na co čekáte, vy křehké kocábky?“

„Jen na vás, až se vypovídáte,“ opáčila Maggie a udělala pár kroků směrem k nám. „Myslím, že bychom s Miriam mohly jako převlékárnu využít opačnou stranu támhletoho balvanu. Můžem, Zebe?“

„Okej, ale počkejte ještě. Žádné potápění, rozuměli jste? A na břehu bude neustále někdo dávat pozor – John a já se budeme střídat.“

„Pchá!“ zahučela Miriam. „Když jsem tu byla posledně, taky jsem se potápěla.“

„To proto, žes tu nebyla se mnou. Žádné potápění… nebo si tě přehnu přes koleno.“

Pokrčila rameny. „No dobře, plukovníku Bručoune. Pojď, Mag.“ Pomalu mizely za balvanem o rozměrech nejmíň půlky běžného domu. Miriam se ještě ohlédla přes rameno přímo na mne a zahrozila prstem: „A žádné koukání!“ Začervenal jsem se až po uši.

ZÁHY BYLY PRYČ A JÁ SLYŠEL JENOM TLUMENÉ HIHŇÁNÍ. Spěšně jsem prohlásil: „Tak podívej. Ty si dělej, co se ti zlíbí – padne to na tvou hlavu. Ale já do vody nejdu. Budu tu sedět na břehu a dávat na vás pozor.“

„Poslouž si. Chtěl jsem se nabídnout, že si vezmu první hlídku, ale nikoho nenutím. Drž jen lano pořád v ruce a buď připraven začít rychle tahat – i když nemyslím, že by to bylo zapotřebí; obě holky jsou dobré plavkyně.“

Zoufale jsem namítl: „Zebe, generál docela určitě zakázal koupání v podzemních jezírkách.“

„Proto o tom taky nebudeme mluvit. Nikdy nepodávej nevyžádané hlášení – to platilo už v Jozuově armádě nějakých čtrnáct set let před Kristem.“ Pokračoval ve svlékání.

Nevím, proč Miriam vadilo, že bych se měl na ni dívat – samozřejmě, ne že bych to dělal! – protože vzápětí vyšla nahá zpoza balvanu a zamířila k vodě. V plné záři světlometu se na nás ohlédla a křikla: „Pospěš si, Maggie! Když sebou pohneš, bude poslední Zeb.“

Nechtěl jsem se dívat, ale nemohl jsem od ní odtrhnout oči. Nikdy v životě jsem nic podobného neviděl – snad jen jednou, v dětství na obrázku který přinesl jeden chlapec z farnosti. Tenkrát mi stačil jediný letmý pohled a pak jsem jej šel ihned nahlásit.

Ale teď jsem se nemohl nedívat i navzdory tomu, jak jsem se hanbou červenal.

Zeb byl ve vodě před Maggie – ale nemyslím, že by jí to vadilo. Můj přítel se vrhl do jezírka rychle, a téměř přitom porušil svůj vlastní zákaz potápění. Nárazem svého těla vyvolal téměř příbojovou vlnu, která se vzápětí rozpleskla o pláž. Mocnými kraulovými tempy záhy předehnal Miriam mířící k protějšímu břehu jezírka.

Pak se zpoza balvanu vynořila Maggie a kráčela za nimi. Nedělala z toho představení jako Miriam; šla rychle, ale s klidnou elegancí. Když jí voda sahala po pás, šplouchla do ní mohutným prsařským tempem, ale záhy přešla do kraulu a pustila se za dvojicí mizející pomalu v dálce.

A znovu bych od ní nedokázal odtrhnout zrak, i kdyby na tom měla záviset spása mé nesmrtelné duše. Co je tak zvláštního na ženském těle, že se mužským očím jeví jako to nejkrásnější na světě? Je to prostě jen nějaký instinkt nutící nás, abychom jednali v souladu s Boží vůlí a zalidnili tuto zem? Nebo je v tom něco záhadnějšího a mnohem úžasnějšího?

Přistihl jsem se, jak cituji prastaré verše: „Jak čistá a krásná jsi, ó lásko rozkoší! Tělo tvé je jak palmy kmen a ňadra jak hrozny vinné.“

Pak jsem se zastyděl a připomněl si, že Šalamounova Píseň písní je přece cudná a svatá alegorie, jež s takovými přízemními věcmi nemá nic společného.

Usadil jsem se na písek a snažil se vyznat sám v sobě. Po chvíli už jsem se cítil trochu líp a srdce mi přestalo bušit jako o závod. Když konečně připlavali zpět, Zeb v čele a hned pak Miriam, snažící se jej ze všech sil dohonit, podařilo se mi dokonce vyloudit na tváři úsměv. Dokud byli ve vodě a ženy

neodhalovaly svá těla, nepřišlo mi to tak hrozné. Možná, že je zlo přítomno spíš v oku toho, kdo se dívá, než v ženském těle samém – a v tom případě bych si měl své pocity nechat pro sebe.

Zeb na mne houkl. „Jsi připraven na střídání stráží?“

„Ne,“ opáčil jsem pevně. „Jen si to užijte.“

„Okej.“ Obrátil se ve vodě jako delfín a vyrazil zase nazpátek. Miriam jej následovala. Maggie zůstala na mělčině; stála na špičkách na dně, odpočívala a upřeně mne sledovala, vynořujíc nad černou hladinu ramena barvy slonové kosti. Všude kolem dokola plavala její hříva, na souši splývající až do pasu.

„Chudáku Johne,“ řekla tiše. „Vylezu ven a vystřídám tě.“

„Ne, vážně ne!“

„Jsi si jistý, že nechceš?“

„Jsem.“

„Tak dobře.“ Otočila se, prorazila vodu a pustila se za ostatními. Na jeden kouzelný, ďábelsky dlouhý okamžik se její tělo octlo nad hladinou.

K mému břehu se vrátila asi o deset minut později. „Je mi zima,“ oznámila stručně, vylezlá ven a spěšně odkráčela za ochranný štít balvanu. Nevím proč, ale připadalo mi, že není nahá – jenom neoblečená, jako pramáti Eva. Byl v tom rozdíl – Miriam byla nahá.

Když Maggie zmizela mlčky za balvanem, poprvé jsem zaznamenal, že neslyším vůbec žádný zvuk. Je pravda, že ticho, které se dá zažít v jeskyni, nezažijete nikde jinde; všude jsou nějaké zvuky nebo hluk – život a jeho běh jsou všudypřítomné. Až na podzemí.

Problém byl ale v tom, že jsem měl slyšet Zeba a Miriam, jak plavou v jezírku. Plavání nemusí být příliš hlučná záležitost, ale není ani tak tichá, jako je ticho v Jeskyni. Trhl jsem sebou a vykročil směrem po břehu, ale zastavil jsem se stejně náhle, jak jsem vyrazil; nechtěl jsem narušit soukromí Maggiiny převlékárny – k čemuž by po asi tak tuctu mých kroků došlo.

Jenže jsem začínal mít opravdu strach a nevěděl jsem, co dělat. Hodit jim lano? Ale kam? Svléknout se a začít je hledat? Pokud to bude nezbytné… Zavolal jsem tiše: „Maggie!“

„Co se děje, Johne?“

„Maggie, mám strach.“

Ihned vyběhla ven. Už byla v kalhotách, ale horní polovinu těla měla zakrytou jen ručníkem; měl jsem z ní dojem, že si právě sušila vlasy. „Copak, Johne?“

„Buď zticha a poslouchej.“

Učinila tak. „Nic neslyším.“

„Právě. A měli bychom slyšet. Slyšel jsem tě plavat celou cestu až k protějšímu břehu a zpátky. Ale teď není slyšet nic, ani šplouchnutí. Myslíš, že je možné, aby oba narazili hlavou na kámen zároveň?“

„Ale no tak. Netrap se s tím, Johne. Jsou v pořádku.“

„Ale já se o ně opravdu bojím.“

„Určitě jenom odpočívají. Na druhé straně je taky pláž, asi o polovinu menší než tahle. Tam odpočívají. Chvíli jsem tam byla s nimi, ale pak jsem se vrátila. Byla mi zima.“

Rozhodl jsem se, že je třeba jednat; nesmím kvůli ostychu zanedbávat svou jasnou povinnost. „Otoč se zády. Ne, radši běž za balvan – chci se svléknout.“

„Proč? Říkám ti přece, že je to zbytečné.“ Ani nezavřela oči.

Otevřel jsem ústa, abych na ty dva křikl. Ale dřív, než jsem stačil vydat aspoň hlásek, přikryla mi Maggie ústa dlaní. Tím jí poněkud sklouzl ručník a uvedl nás oba do rozpaků. „Pro Kristovy rány,“ řekla ostře. „Zavři zobák.“ Hbitě se odvrátila a cosi kutila s ručníkem; když se ke mně opět otočila čelem, měla ho ovázaný kolem těla tak, že jí držel sám.

„Johne Lyle, pojď sem a sedni si. Sem, vedle mě.“ Posadila se na pláž a poplácala na písek vedle sebe – a z hlasu jí zněla taková autorita, že jsem se neodvážil neposlechnout.

„Vedle mě,“ trvala na svém. „Ještě blíž. Nechci křičet.“ Zdráhavě jsem se blížil palec po palci, až se můj rukáv otřel o její nahou paži. „Tak je to lepší,“ pokývla a ztlumila hlas tak, aby nezněl ozvěnou po jeskyni. „A teď mne poslouchej. Tam na druhém konci jezírka jsou dva lidé, a to ze své vlastní, svobodné vůle. Jsou v naprostém bezpečí – sama jsem je viděla. A oba jsou skvělí plavci. A tvojí

povinností, Johne Lyle, je starat se o sebe a potlačit ten svůj ohavný zvyk strkat nos do cizích věcí.“

„Obávám se, že nerozumím.“ Opravdu jsem se obával, že nerozumím.

„Panebože! Poslechni, znamená pro tebe Miriam něco?“

„Miriam? Ne, snad ne – nic zvláštního.“

„Taky si myslím – protože jsi s ní od začátku tohohle výletu neprohodil víc než dvě věty. Dobrá, takže pokud nemáš důvod k žárlivosti, proč bys měl strkat nos do situace, kdy se dva lidé rozhodnou být spolu sami? Už to chápeš?“

„Uf… asi ano.“

„Pak mlč a nech je být.“

Mlčel jsem. Ani se nepohnula. Byl jsem si palčivě vědom její nahoty – protože teď v mých očích nahá byla, třebaže ji zakrýval ručník – a já doufal, že netuší, co mi běhá hlavou. Navíc jsem si začal být palčivě vědom, že jsem vlastně spoluvinen na – vlastně nevím na čem. Vztekle jsem se okřikl, že nemám právo myslet hned na nejhorší; nejsem bičic morálky.

„Maggie,“ ozval jsem se.

„Ano, Johne?“

„Nerozumím ti.“

„A proč ne? Tedy, ne že by to bylo nezbytné.“

„Ehm, připadá mi, že se ani trochu nestaráš o Zeba – zůstal tam s Miriam o samotě.“

„A měla bych se o něj starat?“

Do háje s touhle ženskou! Zcela záměrně se tváří, že nechápe. „No… víš, nějak jsem získal dojem, že ty a Zeb – chci říct… no, prostě jsem si myslel, že se vy dva vezmete, až to půjde.“

Rozesmála se tichým potlačovaným kuckáním, které v sobě mělo jen málo veselí. „Chápu, žes ten dojem mohl získat. Ale můžeš mi věřit, že tahle záležitost se už vyřešila ku prospěchu všech.“

„Cože?“

„Nevykládej si to špatně. Mám Zebadiáše moc ráda a on zase mě. Ale psychologicky jsme oba dominantní typy – měl bys vidět můj osobnostní diagram – hotové Skalisté hory! Takoví lidé by se brát neměli – nekončívá to dobře. Naštěstí jsme na to přišli včas.“

„Ach.“

„Souhlasím.“

Nevím, co se to stalo. Napadlo mě, že vypadá hrozně smutně – a pak už si pamatuji jen tolik, že mi ležela v náručí. Líbal jsem ji a ona mi polibky oplácela s vášní, jakou jsem nikdy nepoznal. Co se mne týče, hlava se mi točila, před očima jsem měl rudo a nevěděl jsem zda se nacházím tisíc stop pod zemí nebo na slavnostní přehlídce.

A pak to skončilo. Na zlomek vteřiny se mi zadívala do očí a zašeptala: „Můj milý Johne…“ Zničehonic se zvedla, sklonila se nade mnou a bez ohledu na padající ručník mě popleskala po tváři. „Judita má veliké štěstí. Zajímalo by mne, jestli si to vůbec uvědomuje.“

„Maggie!“ Víc jsem říct nedokázal.

Odvrátila se. „Opravdu se už musím jít obléknout. Jsem úplně promrzlá.“

Mně promrzlá vůbec nepřipadala.

Zakrátko se opět vynořila za balvanem, už oblečená, a zuřivě si drbala vlasy ručníkem. Popadl jsem svůj ručník – úplně suchý – a pomohl jí. Ani jsem jí to snad nenabídl; ta myšlenka se mi prostě vylíhla v hlavě a já ji automaticky uskutečnil. Měla husté a nádherné vlasy a vydržel bych ji tak sušit třeba celý týden. Byl to tak krásný pocit, až se mi dělala husí kůže.

Než jsme skončili s toaletou, vrátili se Zeb a Miriam. Tentokrát nezávodili, ale plavali zvolna a klidně; už dlouho předtím, než se objevili na dohled, jsme slyšeli jejich smích. Miriam vylezla z vody stejně bezostyšně jako nevěstka gomorská, ale já si stěží všiml, že tu je. Zeb se mi podíval do očí a zaútočil: „Jsi připraven si jít zaplavat, kámo?“

Chtěl jsem začít něco namítat a vymlouvat se, že mám mokrý ručník – když tu jsem si všiml, že mě Maggie pozoruje. Neřekla nic, jen se dívala. Odpověděl jsem: „Ale jistě! Už jste se tam cachtali dost dlouho. Miriam!“ křikl jsem. „Uvolni mi ten balvan. Chci se svléknout.“

Zavýskla a zahihňala se, ale vyšla ven, ještě si zapínajíc poslední kus oděvu. Odebral jsem se za balvan s tichou důstojností.

Doufám, že mne tichá důstojnost neopustila ani ve chvíli, kdy jsem vyšel ven. V každém případě jsem zaťal zuby a odkráčel přímo do vody. Na první dotek byla palčivě ledová, ale záhy ten pocit přešel. Nebyl jsem nikdy závodní plavec, ale plavu obstojně – dokonce jsem se už koupal i v Hudsonu na Nový Rok. Jakmile jsem si zvykl na černé jezírko, zalíbilo se mi v něm.

Před zraky ostatních mi nezbývalo než plavat na druhou stranu. Samozřejmě, byla tam ona malá pláž, ale nevyužil jsem ji k odpočinku.

Na zpáteční cestě jsem se pokusil potopit až na dno. Nenašel jsem je, takže muselo být nejmíň dvacet stop hluboko. Líbilo se mi tam dole, hluboko pod hladinou – černočerná tma a dokonalý klid a ticho. Mít tak žábry, nebyl by tu špatný úkryt – úkryt před Prorokem, všemi Kabalami, papírováním, obavami a problémy, příliš jemnými a složitými, než abych je dokázal řešit.

Vyplaval jsem nahoru, lapaje po dechu, a pak se plnou rychlostí rozjel zpět k naší pláži. Děvčata už připravovala jídlo na piknik a Zeb na mě křičel, ať si pospíším. Když jsem lezl z vody, Zeb a Maggie ani nezvedli hlavu, ale přistihl jsem na sobě Miriamin pohled. Snad jsem se ani nezačervenal; stejně se mi blondýnky nikdy nelíbily. Beztak se v téhle podobě určitě objevuje ďábel.

NEJVYŠŠÍ RADA, SLOŽENÁ Z vedoucích jednotlivých oddělení, generála Huxleyho a několika dalších, se setkávala jednou týdně – nebo častěji, pokud si to generál přál – aby si vyměnila informace a názory a také vyhodnotila zprávy z terénu. Asi tak měsíc po našem trochu hloupém dobrodružství u jezírka se zase sešli, tentokrát za mé účasti – ne jako člena, ale zapisovatele. Má vlastní sekretářka byla nemocná, a tak jsem si půjčil z G–2 Maggie, aby obsluhovala zapisovač – jako jedna z mála byla totiž prověřená i pro informace s nejvyšším stupněm utajení. Kompetentního personálu byl pořád zoufalý nedostatek. Můj oficiální šéf byl kupříkladu vicegenerál Penoyer, jenž měl také titul náčelníka generálního štábu. Toho jsem však téměř nevídal, protože zároveň fungoval jako dělostřelecký náčelník. Huxley dělal sám sobě náčelníka štábu, zatímco já byl něco jako lepší pobočník – „palubní důstojník, bocman a kapitánova děvečka pro všechno“.

Setkání, o němž mluvím, mělo hojnější účast než obvykle. Účastnili se jej osobně oblastní velitelé z Gátu, Kanaánu, Jericha, Babylónu, Egypta a jejich zástupci z Nodu a Damašku – prostě z každého distriktu Kabaly s výjimkou Ráje, a s jeho centrem v Louisvillu jsme byli spojeni pomocí senzibilů; informace ovšem přes ně šly zakódované, takže ani oni sami netušili, co přenášejí. Cítil jsem atmosféru plnou očekávání, očekávání čehosi velikého, třebaže jsem neměl ponětí, o co se jedná; generál Huxley se mi nesvěřil. Konferenční místnost byla neprodyšně uzavřena, takže se k nám nemohla dostat ani myš. Odbrblaly se obvyklé rutinní zprávy. Bylo řečeno a zaznamenáno, že v tuto chvíli máme k dispozici osm tisíc sedm set devět lidí, buď bratří z lóže nebo prověřených členů paralelních vojenských organizací. V případě otevřeného povstání proti Prorokovi bylo možno vzápětí zrekrutovat asi desetinásobek tohoto počtu – těmto lidem však nebylo svěřeno tajemství naší organizace.

Nebyla to příliš povzbudivá čísla. Neustále nás svíraly kleště těžkého dilematu; sto tisíc lidí je jen hrstka, pokud chcete dobýt zemi o velikosti půlky kontinentu, téměř devět tisíc lidí je na druhé straně příliš mnoho pro konspiraci našeho typu. Nezbývalo nám než se spoléhat na prastarý systém článků řetězu, kdy jeden člověk nevěděl víc, než vědět musel, a nemohl tedy příliš mnoho vyzradit – bez ohledu na mučení, kterému by byl vystaven; nemohl, ani kdyby to byl vědomý špión, poslaný zvenčí. Ale i tak byly naše týdenní ztráty značné.

Před čtyřmi dny překvapili biřicové celou seattleskou lóži přímo při zasedání. Byla to dost těžká ztráta, ale jen tři z jejích členů znali životně důležitá fakta a ti naštěstí stačili spáchat sebevraždu. Na velkém večerním shromáždění se budeme za ně za všechny modlit, ale zde událost proběhla jen jako rutinní zpráva. Toho týdne jsme ztratili čtyři vrahy, ale třiadvacet nepřátel na klíčových postech bylo zlikvidováno – mezi nimi i Starší inkvizitor pro celé dolní Mississippské údolí.

Spojovací náčelník hlásil, že jeho tým je schopen účinně rušit jednadevadesát procent (bráno podle počtu posluchačů) rádiových a televizních stanic v zemi a za pomocí přepadových skupin že se lze vypořádat se zbytkem – s výjimkou stanice Hlas Boží v Novém Jeruzalémě, která představovala

problém sám o sobě.

Náčelník hospodářského boje ohlásil připravenost odříznout sabotážemi čtyřicet šest největších měst od dodávek energie – opět s výjimkou Nového Jeruzaléma, zásobovaného elektřinou. z reaktoru přímo v Chrámu. Ale i zde bylo možné ochromit retranslační stanice, pokud bude Kabala s to vyčlenit dostatek schopných lidí navíc. Hlavní povrchové komunikace – pro přepravu jak nákladní, tak i osobní – bylo možno vyřadit se současným počtem přidělených lidí. S rozumnými náklady šlo snížit úroveň dopravy až na dvanáct procent současného stavu.

Hlášení pokračovala – tisk, studentské radikální skupiny, obsazení či likvidace raketodromů, zázraky, fámy mezi obyvatelstvem, zásobování vodou, podněcování nepokojů, kontrašpionáž, dlouhodobá předpověď počasí, distribuce zbraní. Ve srovnání s revolucí je běžná válka směšně jednoduchou záležitosti; válka je totiž praktická aplikace vědy, má jasně definované zásady dávno prověřené historií. Antický katapult i vodíková puma se používají za podobných okolností a jednotlivá řešení jsou analogická. Jenže revoluce, to je hybrid, chaos, obludnost. Její podmínky jsou pokaždé jiné a ti, kteří ji provádějí, jsou obvykle amatéři a neorganizovaní individualisté.

Zatímco se velitelé radili, Maggie zaznamenávala data a já je třídil a odesílal do výpočetní místnosti k čekajícím analytikům. Měl jsem příliš mnoho práce, než abych se snažil o hrubou analýzu sám. Chvilku jsem čekali, až experti dokončí programování a nechají svůj „mozek“ data přežvýkat – načež tiskárna přede mnou, napojená na jejich centrum, krátce zarachotila a zmlkla. Huxley se k ní přese mne natáhl a dřív, než jsem mohl po pásce sáhnout, odtrhl ji a položil před sebe na stůl.

Přejel proužek pohledem, odkašlal si a vyčkal, až se v místnosti rozhostilo hrobové ticho. „Bratři,“ začal, „a přátelé – už dávno jsme se dohodli na tomto postupu. Pokud každý z důležitých faktorů; jež jsme schopni předvídat, dá po očištění od statistické chyby, evaluaci a korelaci s faktory ostatními uspokojivou odpověď – to jest pravděpodobnost našeho úspěchu alespoň dvě ku jedné – pak udeříme. Dnešní výsledek, po dosazení hodnot z tohoto týdne, nám slibuje šanci na úspěch dvě celé, třináct ku jedné. Navrhuji stanovit čas zahájení. Co vy na to?“

Přítomní šokovaně mlčeli. Když člověk doufá příliš dlouho, těžko pak dokáže uvěřit, že se jeho sen ještě někdy splní – a tito lidé čekali dlouhé roky, někteří dokonce celý život. Pak byli náhle všichni na nohou a v pohybu – hulákali na sebe, kleli, plácali se po zádech a plakali.

Huxley seděl za stolem, dokud se zase neutišili, a na tváři mu pohrával zvláštní lehký úsměv. Potom vstal a pronesl tiše: „Nemyslím, že bychom se museli rozrušovat. Rád bych se nyní dohodl na přesném…“

„Generále! Počkejte prosím.“ Byl to Zebův šéf, sekční generál Novak, psychologický náčelník. Huxley se odmlčel a zavládlo bolestné ticho. Zůstal jsem jako omráčen, stejně jako všichni přítomní.

Huxley tiše odpověděl: „Tato rada obvykle vynáší svá rozhodnutí na základě souhlasu všech. Na tomto postupu – myslím tím stanovení data operace – jsme se dohodli už dávno; jsem si však jist, že byste neodporoval bez závažného důvodu. Poslechněme si nyní, co nám chce říci bratr Novak.“

Novak pomalu předstoupil před shromážděné a postavil se k ním čelem. „Bratři,“ oslovil je, přejížděje očima po zaražených a nepřátelských tvářích. „Znáte mne a víte, že po revoluci toužím zrovna tak jako vy. Zasvětil jsem její přípravě posledních sedmnáct let svého života – stála mne rodinu i domov. Ale nemohu vás nechat, abyste se do něčeho hnali bez varování, když jsem si jistý, že ještě nenastal pravý čas. Myslím si – ne, já vím, vím to s matematickou jistotou, že na revoluci ještě nejsme připraveni.“ Musel počkat a zvednout ruce, aby se vřava vůbec utišila; jeho slova se lidem nelíbila ani trochu. „Vyslyšte mne! Souhlasím s vámi, že veškeré vojenské plány a přípravy jsou hotovy. Připouštím, že pokud nyní udeříme, máme vysokou pravděpodobnost, že se země zmocníme. Přesto však nejsme připraveni…“

„A proč ne?“

„Protože většina tohoto národa stále ještě věří v náboženskou vládu a v božskou autoritu Prorokovu. Jsme schopni uchopit moc, ale nikoli ji udržet.“

„Starou belu nejsme!“

„Poslouchejte mne! Žádný tyran v historii neudržel dlouho v područí svůj lid, pokud si to lid nenechal líbit. Po celé tři generace byl americký národ tvarován od kolébky až do hrobu těmi nejchytřejšími a

nejdůkladnějšími psychoanalytiky na světě. Lidé tomu věří! Pokud je teď pustíte ze řetězu bez náležité psychologické přípravy, vrátí se k tomu řetězu zpátky… stejně jako kůň vracející se zpět do hořící stáje. Můžeme sice vyhrát revoluci, jenže ta se záhy změní v dlouhou a krvavou občanskou válku – a tu prohrajeme!“

Odmlčel se, přejel si třesoucí se dlaní zpocené čelo a zachraptěl směrem k Huxleymu: „To je vše.“

Několik lidí bylo vzápětí na nohou. Huxley zabušil do stolu, aby obnovil pořádek, a pak udělil slovo vicegenerálu Penoyerovi.

Penoyer prohlásil: „Rád bych bratru Novakovi položil pár otázek.“

„Do toho.“

„Může nám jeho oddělení zjistit, kolik procent populace je upřímně oddáno oficiálnímu učení?“

Zebadiáš, který zde doprovázel svého šéfa, zvedl hlavu. Novak pokývl a on odpověděl: „Šedesát dvě procenta, plus minus tři.“

„A procento populace, které se staví proti vládě, ať už jsou tito lidé na našem seznamu nebo ne?“

„Dvacet jedna, plus minus příslušná odchylka. Zbytek do sta procent lze označit jako konformisty, ne zrovna oddané, ale poměrně spokojené se současným stavem.“

„Jakým způsobem jste tato data získali?“

„Hypnóza reprezentativního vzorku, bez předchozího upozornění.“

„Můžete odhadnout nějaký trend?“

„Ano, pane. Během prvních let současné krize ztrácela vláda rychle popularitu, ale pokles se postupně zastavil. Rovněž nové zákony o desátcích a do určité míry i ten výnos o potulce nebyly příliš populární a následoval opět pokles a nová stabilizace, samozřejmě pokaždé na nižší úrovni. Od té doby se trochu vzchopilo hospodářství, ale zároveň začala naše intenzívní propagandistická kampaň; během posledních patnácti měsíců vláda ztrácí pomalu, ale vytrvale půdu pod nohama.“

„A jak vychází první derivace poklesu?“

Zeb zaváhal a slova se opět ujal Novak. „Abychom se dobrali spolehlivého výsledku, jé třeba ještě provést druhou derivaci,“ odpověděl zasmušile. „Ten pokles se ale zrychluje.“

„A výsledek?“

Psychologický náčelník promluvil zdráhavě, ale neoblomným tónem. „Podle extrapolace křivky musíme vyčkat ještě tři roky a osm měsíců, než budeme moci udeřit.“

Penoyer se otočil zpět k Huxleymu. „Dostalo se mi odpovědi, kterou jsem chtěl slyšet, pane. Přestože si hluboce vážím generála Novaka a jeho pečlivé vědecké práce, říkám vám – pojďme si pro vítězství, dokud je čas! Druhou takovou šanci už možná mít nebudeme.“

Shromáždění bylo na jeho straně. „Penoyer má pravdu! Pokud budeme čekat, ještě nás někdo – zradí!“ – „Nemůžeme oddalovat něco takového donekonečna.“ – „Jsme tu zalezlí v podzemí deset let; nemám chuť tu zůstat věčně!“ – „Dejme se do toho! Hlavu s národem si můžem dělat až ve chvíli, kdy ovládneme komunikační systémy.“ – „Udeřme hned! Udeřme hned!“

HUXLEY JE S KLIDNÝM VÝRAZEM V TVÁŘI NECHAL VYBOUŘIT. Já sám jsem mlčel, protože jsem vzhledem ke služebnímu věku neměl právo jakkoli komentovat zdejší rozhodnutí. Vnitřně jsem však souhlasil s Penoyerem; nemůžu přece čekat další čtyři roky.

Zahlédl jsem, jak Zeb s Novakem o čemsi diskutuje. Zřejmě se nemohli na něčem dohodnout a zdánlivě si nevšímali rozruchu, který vládl kolem nich. Když však Huxley zvedl paži, aby shromáždění umlčel, Novak opustil své místo a pospíšil si k němu, aby mu cosi pošeptal do ucha. Generál chvilku naslouchal a tvářil se zprvu rozmrzele, pak jako by nad něčím váhal. Novak pokynul Zebovi a ten se vydal za ním. Celá trojice chvíli šeptem diskutovala a nechala radu čekat.

Konečně se Huxley opět ujal slova. „Generál Novak právě navrhl řešení, které by mohlo celou situaci změnit. Schůze rady je přerušena do zítřka.“

Novakův plán (nebo Zebův – nikdy jsem se nedozvěděl, z čí hlavy vlastně vzešel) požadoval odložit akci téměř o dva měsíce, až do doby, kdy se uskuteční každoroční Zázrak převtělení. Jeho podstatou nebylo nic menšího než zmanipulování Zázraku samotného. Byla to dobrá a patrně účinná válečná lest; náš šéf-psycholog měl pravdu. Síla diktátora totiž ve své podstatě netkví v síle pistolí a děl, ale ve víře,

kterou v něj lidé mají. Tak tomu bylo u Caesara, Napoleona, Hitlera i Stalina. Bylo tedy zapotřebí udeřit na samy základy Prorokovy moci; na dosud populární víru, že vládne z přímého Božího nařízení a vůle.

Generace, které přijdou po nás, jen těžko uvěří, jak nesmírně důležitý byl Zázrak převtělení – pro náboženskou víru i pro politickou moc v zemi. Aby jej člověk byť jen intelektuálně pochopil, musí si uvědomit, že lidé skutečně a bezvýhradně věřili tomu, že se První prorok ve své fyzické podobě vrací každoročně na zem z Nebes, aby posoudil, jak slouží jeho Bohem schválený následník, a potvrdil jej v jeho úřadě. Lidé tomu věřili – a těch pár pochybovačů se neodvažovalo promluvit ze strachu, že jim bude trhán úd po údu pro výstrahu ostatním. To poslední nebyla jen má metafora, jak se o tom v mé době mohl přesvědčit každý z krvavých skvrn na dláždění. Plivnutí na státní vlajku bylo proti tomu nevinnou legráckou.

Sám jsem tomu od narození věřil; nikdy by mne nenapadlo pochybovat o tak základním bodě své víry – a to jsem patřil k vrstvě, jež si říkala vzdělanci, byl jsem jedním z těch, kterým byla odhalena mnohá tajemství a kdo se mohli naučit některé z menších zázraků sami provádět. Přesto jsem věřil.

Následující dva měsíce se nekonečně táhly. Byl to přesně ten pocit, kdy s prstem na spoušti čekáte, až se nepřítel dostane na dostřel a vy budete moci zahájit palbu – a přece jsme měli tolik práce, že bychom potřebovali, aby měl den dvojnásob hodin. Kromě příprav na ještě zázračnější vyústění blížícího se Zázraku jsme brousili a chystali i všechny ostatní zbraně. Zeb a jeho šéf, sekční generál Novak, byli odveleni někam pryč takřka vzápětí. Od Novaka přišly jenom pokyny: „… pokračujte do ZEMĚ ZASLÍBENÉ a zahajte operaci DNO.“ Roztrhal jsem tu zprávu sám a nesvěřil ji ani své písařce; kde je na mapě Země zaslíbená, ale nikdo nevěděl.

Když jsme ji konečně nalezli, odejel tam Huxley osobně a zanechal jako svého zástupce Penoyera. Samozřejmě mi neřekl, kam jede a proč, ale já si dokázal sečíst dvě a dvě. Operace Dno byla psychologický manévr, ale prostředky k jejímu uskutečnění budou fyzické – a můj šéf býval v Pointu vedoucím katedry aplikovaných zázraků, a možná i nejlepším fyzikem v celé Kabale. S největší pravděpodobností se chtěl osobně přesvědčit, zda jsou použité prostředky přiměřené a zvolený postup dostatečně jištěný proti lidskému selhání. Jak já ho znám, dost možná ten týden skutečně pracoval s pájkou, šroubovákem a mikrometrem – generál se špinavé práce nelekal.

Já osobně jej dost postrádal. Penoyer měl ve zvyku měnit má rozhodnutí v okrajových záležitostech a mrhat svým i mým časem na detaily, kterými by se člověk v tak vysokém postavení zabývat neměl. I on však byl dost často pryč. Dalo mi dost práce a shánění, než jsem ho pokaždé našel, vysvětlil mu své dosavadní kroky a přiměl ho se pod ně podepsat. Nakonec jsem si zvykl na rutinní interní dokumenty škrábat co nejméně čitelnou parafu Js. M. Pitomec, vicegenerál, zast.vel. – a nemám dojem, se by si toho někdo za celou dobu všiml.

Ještě než Zeb odejel, stala se jedna věc, která nemá nic společného s lidem Spojených států a jeho bojem za svobodu – je však natolik svázána s mými osobními záležitostmi, že se o ní nemohu nezmínit. Možná je ten osobní náhled opravdu důležitý; samozřejmě, v objektivním třídění by takový dokument dostal nálepku „osobní“ či „subjektivní“ a byl odložen stranou. Já jsem si však nechal kopii a přidal ji k celému spisu, protože, jak jsem zjistil, mi to pomohlo uspořádat myšlenky během metamorfózy, jíž jsem v té době prošel a která mne změnila tak, jak se tlustá housenka změní v krásného motýla. Nejspíš jsem typický příslušník drtivé většiny národa, těch hlupáků, kterým se musí všechno třikrát otřískat o nos, než to pochopí – na rozdíl od generála Huxleyho, Zeba či Maggie, náležejícím k nevelké elitě skutečně svobodomyslných lidí… vůdců a průkopníků.

Seděl jsem za svým stolem a pokoušel se vypořádat s obvyklou kupou papírů, když přišla zpráva, abych se stavil za Zebovým šéfem, jakmile se mi to bude hodit. Protože mne v tu chvíli nečekalo nic naléhavého, informoval jsem Huxleyho sluhu a odspěchal.

Novak vzal formality zkrátka. „Majore, mám pro vás dopis, který mi sem poslalo spojové oddělení s dotazem, zda má být přeformulován nebo rovnou zničen. Na důrazné doporučení vedoucího jednoho z mých úseků jsem se však rozhodl vzít na sebe tu odpovědnost a dát vám jej přečíst v původní podobě. Budete jej však muset přečíst zde.“

Opáčil jsem: „Ano, pane,“ a udiveně čekal, co bude dál.

Předal mi dopis. Byl dost dlouhý a určitě mohl obsahovat nejmíň půl tuctu tajných zpráv, možná i

kód, který přežije i přestylizování. Nepamatuji si už přesně, co v tom dopise bylo – jenom jeho účinek. Byl od Judity.

„Můj drahý Johne… vždycky na tebe budu vděčně vzpomínat a nikdy nezapomenu, cos pro mne udělal… jsme si nikdy nebyli souzeni… pan Mendoza se mnou velice soucítil… vím, že mi odpustíš… potřebuje mne; musel to být osud, který nás spojil dohromady… pokud někdy pojedeš do Mexico City, náš dům je ti vždycky otevřen… budu na tebe vždycky myslet jako na silného a moudrého staršího bratra a zůstanu tvou sestrou…“ Bylo tam toho ještě víc, podobného znění; myslím, že se něčemu takovému říká „dát slušně kopačky“.

Novak se natáhl a dopis mi vzal. „Nechtěl jsem po vás, abyste se ho učil zpaměti,“ utrousil suše a vhodil jej do spalovače, který měl na stole. „Možná byste si měl radši sednout, majore. Kouříte?“

Nesedl jsem si, ale svět se kolem mne točil tak rychle, že jsem si vzal cigaretu a nechal si ji od něj zapálit. Pak jsem se zakuckal tabákovým kouřem a nepříjemný pocit v krku mne rychle vrátil zpět do reality. Poděkoval jsem mu a odešel – přímo do svého pokoje. Zavolal jsem do kanceláře a řekl sekretářce, kde mne najdou, kdyby mne sháněl generál. Naznačil jsem, že se mi náhle udělalo nevolno a ať mne neruší, pokud to opravdu nebude nutné.

Mohl jsem tam ležet dobrou hodinu, zabořen obličejem v dece – opravdu nevím. Ležel jsem a nic víc – dokonce jsem ani nepřemýšlel. Pak se ozvalo jemné zaklepání na dveře a ty se otevřely. Byl to Zeb. „Jak je ti?“ zajímal se.

„Jako po ráně palicí,“ zasténal jsem. Nenapadlo mě zeptat se ho, jak to ví; v té chvíli už mi dávno vypadla z hlavy zmínka o „vedoucím jednoho z úseků“, který Novaka přiměl mi dopis ukázat.

Zeb šel dál, rozvalil se do židle a díval se na mne. Překulil jsem se a sedl si na pelest. „Nenech se tím zlomit, Johnnie,“ řekl tiše. „Lidé umírají a v prach se obracejí – ale ne kvůli ženským.“

„Co ty můžeš vědět!“

„Ne, samozřejmě že nemůžu,“ připustil. „Každý z nás je svým vlastním vězněm, uzavřen v cele svého těla na doživotí. Jenže v tomhle konkrétním bodě je na statistiky docela spolehnutí. Udělej pro mě něco. Představ si v duchu Juditu. Prohlédni si její tvář. Poslouchej její hlas.“

„Cože?“

„Udělej to.“

Pokusil jsem se o to, opravdu ze všech sil – a nedokázal jsem to. Nebyl jsem schopen ten obraz zaostřit; její tvář mi unikala.

Zeb mě pozoroval. „Dělal jsi, co jsi mohl,“ pokývl. „A teď mě, Johnnie, poslouchej. Měl jsem ti to říct už dávno. Judita je hrozně samičí typ, samé gonády a skoro žádný mozek. A je docela atraktivní. Jak se jednou octla na svobodě, byla prostě nucena si najít muže, stejně jako se radikály kyslíku rekombinují ve stálou molekulu. Jenže zamilovanému chlapovi tohle nevysvětlíš.“

Zvedl se. „Johnnie, musím jít. Nerad tě tu nechávám v takovémhle stavu, ale už jsem měl dávno odjet a táta Novak se už po mně shání. I tak mě za tohle zdržení sežere. Ale aspoň ještě jednu poslední radu…“

Čekal jsem. „Radil bych ti,“ pokračoval, „aby ses, než se vrátím, častěji vídal s Maggie. Je to dobrá medicína.“

Už se chystal odejít, ale já ho ještě zadržel. „Zebe – k čemu došlo mezi tebou a Maggie? K něčemu podobnému?“

Zbystřil pohled. „Cože? Ne. Podobnému ne. Bylo to… prostě jiné.“

„Nerozumím ti – nejspíš prostě nemám dar rozumět lidem. Naléháš na mě, abych chodil za Maggie – a já myslel, že to bylo tvoje děvče. Nebudeš… no prostě žárlit?“

Okamžik na mě zíral, ale pak se rozesmál a poplácal mne po rameni. „Maggie je svobodná a svéprávná bytost, Johnnie, věř mi. Kdybys jí někdy ublížil, utrhl bych ti hlavu – jenže to ty neuděláš. Ale žárlit na ni? Ne. To mi nesedí. Myslím, že je to nejskvělejší holka, jakou znám – ale než s ní, to bych se radši oženil s pumou.“

S tím odešel a nechal mne tam stát s otevřenými ústy. Jeho rady jsem však uposlechl, nebo jí možná Maggie uposlechla za mne. Maggie věděla všechno – myslím o Juditě – a já zprvu podezříval Zeba, že jí o tom řekl. Ale neřekl; nejspíš Judita napsala nejdřív jí. V každém případě jsem nemusel Maggie nijak

shánět; ukázala se ještě týž večer, hned po večeři. Chvíli jsme si spolu povídali a já se hned cítil mnohem líp – o tolik líp, že jsem se vrátil do kanceláře a dohnal to promarněné odpoledne.

Zvykli jsme si potom s Maggie chodit po večeři na procházku. Už jsme si nehráli na jeskyňky; nebyl čas, protože přípravy na rozhodný úder tou dobou vrcholily. Navíc, jak se zdálo, ani jeden z nás neměl chuť něco podobného podnikat bez Zeba. Někdy jsem neměl víc času než třeba dvacet minut, a pak jsem se musel vrátit ke svému stolu – ale ta procházka byla pro mne svátkem, na nějž jsem se celý den těšil.

Ale i v samotné hlavní jeskyni, aniž by člověk musel opustit světlo zářivek a značené stezky, byla spousta krásných míst, kam se člověk mohl jít projít. Pokud mi vybyla celá hodina času, směřovali jsme často na naše nejoblíbenější místo – v severní části dómu, dobře půl míle od komplexu budov. Stezka se vinula mezi houbami, sloupy a jinými fantaskními tvary zakletými do bělostného vápence. Pokaždé jsem přemítal, co který útvar ztělesňuje, a podle nálady jsem v nich viděl duše v očistci nebo třeba exotické květiny. Na jednom místě, asi sto stop nad úrovní hlavního dna jeskyně a jen pár stop od značené stezky, jsme objevili přírodní kamennou lavičku. Tam jsme sedávali dívali se na maličkou vesničku pod námi a Maggie si mohla zakouřit. Zvykl jsem si jí cigarety zapalovat, tak jak to dělával dřív Zeb. Maggie měla tyhle drobné pozornosti ráda a já už se dávno naučil, jak své plíce uchránit před dusivým kouřem.

Asi tak šest týdnů poté, co Zeb odjel, a jen pár hodin před hodinou H, jsme tam tak seděli a rozprávěli o tom, co asi bude po revoluci a co si s tím počneme. Řekl jsem, že bych asi měl zůstat v pravidelné armádě – za předpokladu, že nějaká vznikne a že o mne bude stát. „A co budeš dělat ty, Maggie?“

Pomalu vtáhla kouř. „Tak daleko jsem ještě nepřemýšlela, Johne. Nemám žádné povolání – tedy, snažíme se, aby moje bývalé povolání co nejdříve zaniklo.“ Trpce se usmála. „Neumím nic, co bych mohla nějak v životě uplatnit. Umím jakžtakž vařit, zašívat a vést domácnost; možná bych se mohla podívat po nějakém místě hospodyně. Říká se, že schopné služebnictvo je vždycky nedostatková záležitost.“

Představa odvážné a vynalézavé sestry Magdalény – tak obratné v zacházení s vibronožem, když to bylo zapotřebí – jak se harcuje od jedné zprostředkovatelské agentury ke druhé, aby si mohla vydělat na obživu, mne znechucovala. V duchu jsem ty inzeráty viděl před sebou: „Všeobecné domácí práce a vaření, ubytování v domě, volný čtvrtek večer a každá druhá neděle; doporučení nutné.“ Maggie? Maggie, která přinejmenším dvakrát zachránila můj patrně bezcenný život a nikdy přitom neváhala ani nehleděla na cenu, kterou za to zaplatí? Ne, to se Maggie nesmí stát!

„Něco takového přece dělat nemusíš,“ vyhrkl jsem.

„Nic jiného neumím.“

„Ano, ale – co kdybys vařila a vedla domácnost mně? Já vydělám dost pro nás pro oba, i kdyby mě po revoluci degradovali. Možná to nejsou moc velké peníze, ale – krucinál! Prostě můj dům je ti otevřen.“

Zvedla ke mně hlavu. „Johne, děkuju – jsi hrozně hodný.“ Zamáčkla cigaretu a odhodila ji. „Opravdu jsem ti moc vděčná – ale to nepůjde. Až vyhrajeme, budou lidi klevetit zrovna tak jako dřív. Tvému plukovníkovi by se to nelíbilo.“

Zrudl jsem a málem se rozkřičel. „Ale tak jsem to vůbec nemyslel!“

„A jak tedy?“

Sám jsem to nevěděl, dokud ze mne ta slova nevypadla. Teď už jsem to věděl, ale nebyl jsem si jistý, jak to formulovat. „Myslel jsem – podívej, Maggie, snad mě máš ráda… a docela dobře spolu vycházíme. Takže, co kdybychom se prostě…“

Vstala a upřela na mě oči. „Johne, chceš mi snad nabídnout manželství? Mně?“

„No, tak nějak jsem to myslel,“ zahuhlal jsem nevrle. Bylo mi nepříjemné, že nade mou stojí, tak jsem se zvedl taky.

Vážně se na mne dívala a pátrala mi v tváři. Pak řekla pokorně: „Je to pro mne hrozně velká čest… a jsem ti vděčná… a taky mě to hluboce dojalo. Ale – ach ne, Johne, to nejde!“ Slzy jí vytryskly z očí a Maggie se dala do pláče. Stejně rychle se ale zase utišila, otřela si slzy do rukávu a hlesla: „Tak vidíš, rozplakal jsi mě. Nebrečela jsem už celá léta.“

Chtěl jsem ji obejmout, ale odstrčila mě. „Ne, Johne. Nejdřív poslouchej. Přijímám nabídku pracovat u tebe jako hospodyně, ale nevezmu si tě."

„Proč ne?"

„Proč ne? Ach, můj milý Johnnie – protože jsem stará, životem unavená ženská. Proto."

„Stará? Nemůžeš být starší o víc než o rok o dva, a ještě jen na povrchu. To nevadí."

„Jsem starší než ty o tisíc let. Uvědom si, kdo jsem – a kde jsem byla, když jsi mě poznal. Nejprve jsem byla ‚nevěstou' Prorokovou, pokud to tak chceš nazývat."

„Za to přece nemůžeš!"

„Snad. Potom milenkou tvého přítele Zebadiáše. Víš to?"

„No… předpokládal jsem to."

„To není všechno. Byli tu i jiní muži. Pár z nich proto, že jsem něco potřebovala, a žena nemá mnoho co nabídnout jako úplatek… Někteří z osamělosti, nebo dokonce z nudy. Poté, co se jí nabaží Prorok, už nemá žena velkou cenu, dokonce ani sama pro sebe."

„To je mi fuk! Fuk, slyšíš? Na tom nezáleží!"

„To říkáš teď. Později ti to jedno nebude. Budeš se hrozně trápit. Já tě znám, můj drahý."

„Pak mě tedy znáš špatně. Začneme znovu."

Povzdechla si. „Myslíš si, že mě miluješ, Johne?"

„Jestli tě miluju? Jo, asi jo."

„Miloval jsi Juditu. Teď cítíš bolest – a tak si namlouváš, že miluješ mě, aby sis ulevil."

„Ale – vždyť já ani nevím, jak taková láska vypadá! Prostě chci, aby sis mě vzala a žila se mnou, a basta."

„Ani já to nevím," odtušila tak tiše, že jsem její slova málem přeslechl. Záhy mi vklouzla do náručí tak snadno a přirozeně, jako by v něm žila odpradávna.

Když jsme se přestali líbat, zeptal jsem se: „Takže si mě tedy vezmeš?"

Trhla sebou a vytřeštila na mne poděšeně oči. „Propána, to ne!"

„Ale já myslel…"

„Ne, můj milý, ne! Povedu ti domácnost, budu ti vařit a stlát ti postel – a pokud budeš chtít, tak v ní i spát. Ale nemusíš si mne brát."

„Krucinál! Maggie, já to tak nechci!"

„Ne? No, tak uvidíme." Přes můj odpor se mi vysmekla. „Stavím se v noci. Tak kolem jedné – až budou všichni spát. Nezavírej zástrčku."

„Maggie!" vykřikl jsem.

Ale už běžela dolů s kopce dlouhými plavnými skoky. Pokusil jsem se ji dohonit, ale zakopl jsem o krápník trčící ze země a upadl. Než jsem vstal, už mi zmizela z dohledu.

Ještě jedna věc mi připadala zvláštní – vždycky jsem Maggie považoval za dost vysokou, skoro tak jako já. Ale když jsem ji držel v náručí, byla zničehonic mnohem menší. Musel jsem se k ní sklonit, abych ji mohl políbit.

V TU NOC, KDY MĚLO DOJÍT K Zázraku, jsme se všichni, kdo na velitelství zbyli, shromáždili v hlavní spojařské místnosti – můj šéf a já, spojovací náčelník a jeho technici, pár štábních důstojníků. Hrstka mužů a pár tuctů žen, kteří by se k nám už nevešli, napjatě čekali v hlavní jídelně, kde na narychlo připravené obrazovce běžel přímý přenos. Naše podzemní město se stalo městem duchů a z početného personálu zbyla jen holá a nejnutnější kostra, která měla zajišťovat spojení hlavnímu veliteli operace. Všichni ostatní zaujali bojová stanoviště. Ta naše hrstka, která zůstala, v této fázi operace už žádné bojové stanoviště neměla. Strategie byla jasně stanovena; boj pro nás začínal Zázrakem. Lokální taktické příkazy nemohl vydávat hlavní velitel z centrálního velitelství – a Huxley byl příliš dobrý generál, než aby se o to pokoušel. Vojáci byli rozmístěni podle jeho pokynů a jejich přímí nadřízení museli jednat podle svého rozumu; Huxley v tuto chvíli nemohl nic než čekat a modlit se.

My ostatní taky ne – a mně už ani nezbývaly žádné nehty, které bych si mohl hryzat.

Hlavní obrazovka přímo před námi zabírala – v jasných barvách a s dokonalou perspektivou – vnitřek Chrámu. Bohoslužby zde běžely po celý den – procesí, žalmy, modlitby a znovu modlitby, oběti,

padání na kolena, nábožné písně – nekonečný a monotónní rituál plný barev a okázalé nádhery. Náš bývalý regiment stál v pozoru ve dvou nehybných řadách, přilbice se jim leskly jako zrcadla a kopí se tyčila jedno vedle druhého jako zuby hřebenu. Rozeznal jsem Petera van Eycka, Mistra mé domovské lóže, jak s břichem spoutaným pancířem stojí v pozoru před svou četou.

Ze zpráv, které mi prošly rukama, jsem věděl, že Mistr Peter pro nás ukradl kopii jistého filmu, který jsme nezbytně potřebovali. Jeho přítomnost na přehlídce mne proto uklidnila; kdyby na něj padl jen stín podezření, naše plány by byly ohroženy. Avšak Mistr stál na svém místě před jednotkou a všechno bylo v pořádku.

Zbývající tři stěny spojařského sálu byly lemovány tuctem malých obrazovek, zachycujících situaci v řadě velkých měst – zástupy na Rittenhouse Square, hollywoodský stadión nacpaný k prasknutí, návaly v místních chrámech. Na každém z těchto míst visely oči přítomných na obřích obrazovkách zabírajících tutéž scénu z Velkého chrámu, již jsme sledovali i my. Po celé Americe to bylo stejné – každý smrtelník, který jen trochu mohl, se díval na nějakou televizi – a čekal, čekal a čekal na Zázrak převtělení.

Psycho-operátor za našimi zády se sklonil nad senzibilem pracujícím v hypnotickém spánku. Senzibil, asi devatenáctiletá dívka, se zavrtěl a cosi mumlal; operátor se k němu naklonil ještě blíž.

Vzápětí se obrátil k Huxleymu a spojovacímu náčelníkovi. „Stanice Hlas Boží je pod kontrolou, pane."

Huxley sotva přikývl; zato já bych radostí dělal kotrmelce, nebýt tak slabý v kolenou. Toto byl klíčový předpoklad úspěchu – a jeho splnění bylo o to složitější, že k převzetí vysílání muselo dojít až bezprostředně před Zázrakem. A jelikož se televizní vysílání šíří pouze vysílači stojícími jeden od druhého na přímý dohled nebo zvláštními kabely, nebylo možno ovládnout tento celonárodní okruh jinak než útokem na místo, kde signál vznikal. Zachvátila mne vlna euforie z tak skvělého úspěchu našich bratří – a vzápětí i vlna zármutku, neboť žádný z nich neměl v týlu nepřítele naději přežít nadcházející noc.

Ale nevadí – pokud dokážou stanici udržet alespoň pár minut, nepoloží své životy nadarmo. Poručil jsem jejich duše Velkému architektovi. Měli jsme dost dobrovolníků i pro takové úkoly – vesměs mužů, jejichž ženy byly přinuceny čelit inkvizitorovi.

Spojovací náčelník se dotkl Huxleyho rukávu. „Už to bude, pane." Záběr kamery se pomalu přesouval až na vzdálený konec Chrámu, minul oltář a usadil se na detailu oblouku ze slonoviny, který se klenul nad oltářem a kousek za ním – tedy na vstupu do Svatyně nejsvětější. Vstup byl zahalen těžkými, zlatem prošívanými závěsy.

Kamera najela tak, že závěs přesně vyplnil obrazovku, a zastavila se. „Pane, každou chvíli mohou stanici dobýt zpět."

Huxley se otočil k psycho-operátorovi. „Ale ještě ji snad držíme, ne? Zkuste odtamtud dostat nějakou zprávu."

„Nedaří se nám navázat spojení, pane. Ozvu se, kdyby se něco změnilo."

Nemohl jsem odtrhnout oči od obrazovky. Po nekonečně dlouhém čekání se závěsy pohnuly a pomalu rozhrnuly – a před námi stál, téměř v životní velikostí a tak reálný, že jsem mu skoro mohl podat ruku – jediný muž: Převtělení Prorokovo!

Otáčel hlavou a rozhlížel se ze strany na stranu, aby pak zabodl pohled přímo před sebe, do mých očí. Pocítil jsem impuls někam se schovat. Zalapal jsem po dechu a téměř proti své vůli řekl nahlas: „Chcete říct, že tohle je náš dvojník?"

Spojovací náčelník přikývl. „Věrný originálu do posledního milimetru. Náš nejlepší herec, připravený ještě lepšími plastickými chirurgy. Možná už běží náš film."

„Ale vždyť je to strašně reálné."

Huxley na mne vrhl káravý pohled. „Lyle, mluv prosím trochu míň." Ještě nikdy mě takhle nevyplísnil; zmlkl jsem a dál hltal očima obrazovku. Ta arogantní tvář, plná bezohledné moci – to že je herec? Ne! Tu tvář jsem dobře znal; vídal jsem ji až příliš často na nesčetných ceremoniích. Něco někde muselo selhat – protože tohle je Převtělení prorokovo osobně. Na čele mi začaly prýštit velké krůpěje potu. Jsem si téměř jistý, že kdyby byl z té obrazovky houkl moje jméno, vyznal bych se ze svých zločinů a vrhl se mu k nohám, škemraje o odpuštění.

„To ještě pořád nemůžete navázat kontakt s Novým Jeruzalémem?" zavrčel Huxley podrážděně.

„Ne, pane. Omlouvám se, pane," zachraptěl psycho-operátor.

Prorok zahájil svou litanii.

Jeho podmanivý, dunivý hlas plul květnatými slovy. Požádal Věčného Boha o požehnání pro svůj lid na rok, který jej čeká. Odmlčel se, vrhl opět pohled na mne, načež vytočil oči vzhůru k Nebesům, zvedl paže a zahájil své vzývání Prvního proroka, žádaje jej, aby prokázal svému lidu onu nesmírnou čest a nechal se jím spatřit na vlastní oči, k čemuž mu nabízí, jako nástroj, své vlastní tělo. Dokončil svou řeč a čekal.

Transformace započala – a mně se zježily vlasy na hlavě. Já věděl, že se něco pokazilo. Bitva byla prohraná… a jenom Bůh ví, kolik statečných mužů za tu chybu zaplatí životem.

Prorokovy rysy se začínaly měnit; vytáhl se o palce či dva do výšky, bohaté roucho potemnělo – a na jeho místě stál, oděn v dávno nenošeném redingotu, reverend Nehemiáš Scudder, První prorok a iniciátor Nové křížové výpravy. Cítil jsem, jak se mi žaludek svírá strachy, a v tu chvíli jsem byl opět malým chlapcem, sledujícím poprvé v životě ten zázrak ve svém farním kostele.

Nejprve nás oslovil svým obvyklým pozdravem, v němž hlásal lásku a svou starost o tento lid. Postupně se dostával do ráže; potil se a jeho ruce se křečovitě zatínaly stejně, jako když kdysi vzýval Ducha svatého na tisícových shromážděních v Mississippském údolí. Srdce se mi rozbušilo. Kázal proti hříchu ve všech jeho formách – proti nevěstkám proti lichometníkům, proti hříchům těla i ducha, proti finančníkům.

Ale ve chvíli, kdy jeho horlení dosáhlo vrcholu, změnil k mému úžasu téma: „Avšak dnes se k vám neobracím, abych hovořil o malých hříšcích malých lidí. Ne! Přicházím vám odhalit věc vpravdě ďábelskou a vyzývám vás, abyste se chopili zbraní a vytáhli do boje. Blíží se Soudný den! Povstaňte, lidé moji, a vybojujte tu Bitvu Páně, neboť Satan je blízko! Je přímo zde! Zde, mezi vámi! Je zde dnes večer, a má konkrétní tvář a tělo! S ďábelskou lstivostí se vloudil přímo do vašeho středu, pod pláštíkem Pastýře Božího! Ano! Velmi chytrý převlek sobě zvolil, když na sebe vzal podobu Převtělení prorokova!

Smeťte jej! Smeťte i jeho nohsledy! Ve jménu Božím; zničte je všechny!"

„ZPRÁVA Z HLASU BOŽÍHO," pronesl tiše psycho-operátor. „Stanice přestala vysílat a asi tak za třicet sekund dojde k demolici. Pokusíme se stáhnout, ještě než budova vyletí do povětří. Hodně štěstí. – Konec zprávy."

Huxley cosi zamumlal a odvrátil zrak od velké obrazovky, nyní prázdné. Její menší sestry monitorující celou zemi ukazovaly situaci dosti nepřehlednou, ale potěšující. Všude vládla vřava a boj. Omráčeně jsem jej sledoval a pokoušel se odlišit přátele od nepřátel. Na hollywoodském stadiónu dav zaplavil i čestné lóže a pohltil klérus a vysoké úředníky, kteří tam seděli. Horní okraj stadiónu byl lemovaný strážemi a dalo se očekávat, že tomu zabrání. Namísto vražedné palby se však ozval jediný krátký výstřel z úbočí kopce severovýchodně od stadiónu a vzápětí byl strážný zastřelen – zjevně některým ze svých kolegů.

Náš úder se očividně vydařil nade všechno očekávání. Pokud byly vládní síly všude v takovém rozkladu jako v Hollywoodu, nebude zapotřebí bojovat – ale spíše uklidňovat rozvášněné davy.

Hollywoodský monitor odumřel a já přesunul pozornost k jinému, zachycujícímu Portland v Oregonu. Další bitva. Viděl jsem muže s bílými páskami na rukávech – jedinou uniformou, kterou jsme si pro hodinu H dopřáli – ale zdaleka ne všechno násilí působili oni. Na vlastní oči jsem spatřil, jak ozbrojený biřic klesl pod úderem holou pěstí a už se nezvedl.

Záhy k nám začaly proudit první zprávy – nyní, když jsme po nekonečně dlouhé době povstali z podzemí a mohli používat rádio. Přestal jsem se jen tak dívat a jal se pomáhat svému nadřízenému ve snaze udržet si v té záplavě informací alespoň nějaký přehled. Pořád jsem byl ale jako omámen a před očima mi plula uhrančivá Prorokova tvář. Pokud udělal Prorok takový dojem na mne, co teprve obyčejní lidé? Oddaní věřící?

První jasná a přehledná zpráva přišla od Lucase v New Orleansu:

OVLÁDNUT STŘED MĚSTA, ENERGETICKÉ A KOMUNIKAČNÍ UZLY. PŘEPADOVÁ KOMANDA NEUTRALIZUJÍ POLICEJNÍ STANICE. ZDEJŠÍ FEDERÁLNÍ SÍLY DEMORALIZOVÁNY STEREOPŘENOSEM. MEZI NIMI SAMOTNÝMI SPORADICKÉ BOJE. NEVELKÝ ORGANIZOVANÝ ODPOR. VÝZVA K POŘÁDKU, STANNÉ PRÁVO. SNAZŠÍ,

NEŽ JSME ČEKALI! LUCAS.

Ale to už se valily další zprávy: Kansas City, Detroit, Philadelphia, Denver, Boston, Minneapolis – samá velká města. V mírných obměnách opakovaly totéž: náš umělý Prorok povolal lid do zbraně a vzápětí bylo přerušeno veškeré spojení, takže se vládní síly motaly na místě, bez velení a centrálního řízení, a nanejvýš bojovaly samy mezi sebou. Prorokova moc byla založena na pověrách a víře davu – a my jeho zbraň obrátili proti němu.

Toho dne jsme uspořádali tak slavnostní lóži, jak jsem to ještě nezažil. Vyzdobili jsme k tomu účelu spojařský sál, spojovací náčelník seděl na místě sekretáře, přijímal nové zprávy a co nejrychleji je předával generálu Huxleymu, trůnícímu u východní stěny, jak se na Mistra lóže sluší. I já obdržel křeslo a funkci – funkci Mladšího strážce – což byla čest jaké se mi dosud nedostalo. Generál si na to musel půjčit slavnostní klobouk, který mu byl až směšně malý, ale na tom nezáleželo – nikdy jsem nezažil tak velkolepý rituál, předtím ani potom. Potom jsme opakovali ta prastará slova rituálu, z hloubi našich srdcí, jak bychom je pronášeli poprvé v životě. A pokud jsme byli z rituálu vyrušeni hlášením, že je Louisville v našich rukách, copak existuje lepší vyrušení než taková zpráva? Začínali jsme znova; po nekonečných letech života v utajení a pochybách jsme konečně začínali doopravdy žít.

PROZATÍM BYL0 HLAVNÍM MĚSTEM – s ohledem na jeho centrální polohu – stanoveno St. Louis. Sám jsem tam Huxleyho odvezl. Využili jsme tamější základnu biřiců a vrátili jí původní název Jeffersonova kasárna. Převzali jsme kontrolu i nad objekty místní univerzity a přejmenovali ji zpět na Washingtonovu. Pokud lidem až dosud tato jména nic neříkala, brzy jistě budou – a proč s tím nezačít právě tady? (Mimochodem, v té době jsem se dozvěděl, že i Washington byl jedním z nás, bratří.)

Naproti tomu však jednou z prvních věcí, které Huxley jako vojenský guvernér (odmítal se nechat titulovat „prozatímní prezident“) nařídil, byla odluka Lóže a Svobodné armády Spojených států. Bratrstvo posloužilo svému účelu, udrželo při životě naději na svobodu – nyní však nastal čas navrátit vše do prastarých kolejí a nechat veřejné záležitosti, aby byly řešeny veřejně. Řád zveřejněn nebyl – lidé o něm nikdy moc nevěděli a po poslední tři generace žil v obzvlášť přísném utajení. Generálův rozkaz však byl čten ve všech lóžích, a pokud vím i respektován.

Existovala z něj však jedna nevyhnutelná výjimka; má domovská lóže v Novém Jeruzalémě a spolupracující sesterský řád, jehož členkou byla Maggie. Nový Jeruzalém, na rozdíl od zbytku země, totiž v našich rukách stále nebyl. Tento problém byl závažnější, než by se na první pohled zdálo. Měli jsme sice pod kontrolou celou zemi i veškeré komunikační uzly, federální síly byly demoralizovány, rozptýleny či odzbrojeny a zajaty – avšak srdce státu stále ovládal nepřítel. Více než polovina obyvatelstva nestála za námi; lidé byli prostě omráčení překotným vývojem událostí a zmatení. Dokud žil Prorok, dokud Chrám fungoval jako bašta odporu, neměli jsme jistotu, že nám vítězství nevyrvou z rukou.

Podvod toho typu, k němuž jsme se při zázraku uchýlili, má pouze dočasný efekt; po nějaké době se lidé vrátí ke svým duševním stereotypům. Prorok a jeho kohorta nebyli žádní hlupáci; nacházeli se mezi nimi nejbystřejší psychologové, které tahle unavená planeta kdy nosila. Naše vlastní kontrarozvědka nás bombardovala poplašnými zprávami, jak se rychle aktivizuje podzemní činnost nepřítele a jak jeho agenti obratně využívají skalní věřící a lidi, kteří – bez ohledu na svou víru – za starého režimu tučněli a mají pocit, že za nového budou hubnout. Nebyli schopni tu kontrarevoluci zastavit – kruci, vždyť Prorok nedokázal zastavit nás, a to jsme pracovali v mnohem obtížnějších podmínkách než oni dnes. Prorokovi agenti mohli v menších městech a na venkově operovat téměř otevřeně; měli jsme sotva dostatek lidí, abychom střežili televizní stanice, a jen těžko bychom mohli pod každý stůl nasadit špicla.

Brzy se stalo otevřeným tajemstvím, že onu výzvu k soudnému dni jsme zfalšovali my. Jeden by si řekl, že už jenom z toho lidé pochopí, že byly podvodem všechny Zázraky převtělení. Svěřil jsem se s tím názorem Zebovi a ten se mi jen vysmál, že jsem naivní. Jak mne ujistil, lidé věří tomu, čemu chtějí věřit, a logika s tím nemá co dělat. V tomto případě lidé chtěli věřit ve své staré dobré náboženství, které sáli s mateřským mlékem; dodávalo jim pocit jistoty a bezpečí. Tomu jsem rozuměl a upřímně jsem s nimi cítil.

Tak či onak, Nový Jeruzalém musel padnout – a čas pracoval proti nám.

Zatímco jsme si s tím lámali hlavu, ve velké aule univerzity se konala schůze prozatímního

ústavodárného shromáždění. Huxley ji zahájil, znovu odmítl titul prezidenta, nabízený mu plénem – a pak jim bez obalu oznámil, že veškeré zákony, přijaté od inaugurace prezidenta Nehemiáše Scuddera jsou neplatné a zároveň nabývají platnosti stará ústava a listina práv – s výjimkami nutnými s ohledem na dočasnou vojenskou správu. Jediným úkolem shromáždění, prohlásil, je postarat se o znovuzavedení všech demokratických principu a metod, tak jak platily před náboženskou diktaturou; jakékoli trvalé změny ústavy budou muset počkat až po svobodných volbách.

Poté předal předsednické kladívko Novakovi a odešel.

Neměl jsem čas na politiku, ale jednou jsem se ulil z práce a odpoledního zasedání se zúčastnil; Zeb mne totiž upozornil, že se toho dne něco chystá. Tiše jsem se tedy uvelebil vzadu v sále a naslouchal. Jeden z Novakových bystrých mladíků právě promítal jakýsi film. Stihl jsem z něj jenom konec, ale připadal mi jako víceméně standardní instruktážní film pojednávající o historii Spojených států. Vysvětloval pojem občanské svobody, jakož i povinnosti občana ve svobodné demokracii – dost se to lišilo od výkladu, kterým nás krmili v Prorokových školách, ale technika výuky byla obdobná. Pak film skončil a ten mladý chytrák – nemohu si vzpomenout na jméno, snad proto, že mi nebyl sympatický. Stokes? Říkejme mu třeba Stokes. Stokes začal hovořit.

„Tento výukový film," začal, „samozřejmě dospělé obyvatele nepředělá. Jejich myšlenkové pochody jsou již příliš ustálené a zažité, než aby s nimi pohnula metoda tak primitivní."

„Tak proč s tím ztrácíme čas?" zvolal kdosi.

„Nechte mne domluvit, prosím! Přesto je tento film určen dospělým – za předpokladu, že byl dospělý uveden do vnímavé nálady. Zde je úvod…" obrazovka se rozzářila znovu. Objevila se na ní prostá, ale líbezná a idylická scenérie doprovázená uklidňující hudbou. Nevzpomínám si už, co to vlastně povídal dál, ale bylo to velice uklidňující. Uvědomil jsem si, že jsem toho za poslední čtyři dny mnoho nenaspal – když o tom vlastně tak přemýšlím, ani nevím, kdy jsem se opravdu vyspal dosyta. Rozvalil jsem se do sedačky a odpočíval.

Ani jsem si nevšiml, že se idyla na obrazovce změnila v jakési abstraktní obrazce. Mám dojem, že hudba pokračovala, ale připojil se k ní hlas, hřejivý, uklidňující, monotónní. Obrazce se omílaly pořad dokola a dokola a já se začínal propadat… přímo… do… té… obrazovky…

Vtom se Novak zvedl ze židle a se zaklením obrazovku vypnul. Trhl jsem sebou a zděšeně se probral; byl jsem šokován a třásl se po celém těle. Novak něco řekl Stokesovi, tiše, ale ostře, a pak se obrátil k nám. „Všichni vstát!" nařídil. „Udělejte sedm dřepů. Pořádně se protáhněte. Zhluboka dýchejte. Potřeste si rukou s vaším sousedem. A bouchněte ho pořádně do zad!"

Poslechli jsme a já si připadal hrozně hloupě. Taky jsem měl vztek. Tak pěkně jsem se před chvílí cítil – a teď se mi před očima vynořila ta hora práce, se kterou musím pořádně pohnout, pokud chci večer aspoň deset minut strávit s Maggie. Už jsem se chtěl zvednout, když ten mladý chytrák začal znovu.

„Jak říká doktor Novak," pokračoval, už zdaleka ne tak sebejistě jako předtím, „není před tímto publikem nutno používat náš úvod, protože je už o výhodách demokracie přesvědčeno. Avšak tento film, pokud je použit spolu s uvedenou přípravnou technikou a v některých případech i s mírnou dávkou některého hypnotika, dokáže vzbudit optimální politické cítění až ve třiaosmdesáti procentech populace. To bylo uspokojivě prokázáno na dostatečně velikém testovacím souboru. Tento film sám je výsledkem několikaleté analýzy zpráv, které naši členové podávali o faktorech vedoucích ke změně jejich politické orientace. Jistě jste mezi nimi byli i vy. To nepodstatné z nich bylo eliminováno, to podstatné naopak abstrahováno a posíleno. To, co zůstalo, dokáže přeměnit oddaného Prorokova stoupence ve svobodného občana – za předpokladu, že se jeho mysl v okamžiku expozice nachází ve vnímavé fázi."

Tak proto jsme museli obnažovat naše duše před psychology. Teď už to dávalo smysl. Bůh sám ví, že nebyl čas. Nemohli jsme sedět na tikající časované bombě a čekat, až se i ten nejposlednější zabedněnec zamiluje do svaté diákonky, a tak bude vyveden ze svého nevědomého klidu. Na opačném konci sálu se však vztyčil mně neznámý postarší muž – připomínal obrázky Marka Twaina, dost rozzlobeného Marka Twaina. „Pane předsedo!"

„Ano, bratře? Sdělte nám své jméno a domovskou oblast."

„Ty víš, jak se jmenuju, Novaku – jsem Winters z Vermontu. Ty jsi tenhle postup schválil?"

„Ne.“ Bylo to prosté odmítnutí bez jakéhokoli náboje.

„Ten hoch patří do tvého týmu.“

„Je to svobodný občan. Dohlížel jsem na přípravu toho filmu a na práce, které mu předcházely. Návrh na jeho použití, stejně jako technika, však pocházejí od výzkumné skupiny, kterou můj mladý kolega vedl. S tím návrhem jsem nesouhlasil, ale slíbil jsem vyhradit čas, aby vám jej mohl předložit. Opakuji, je to svobodný občan a má právo říci svůj názor stejně jako vy všichni.“

„Můžu mluvit?“

„Máte slovo.“

Starý pán se napřímil a podmračeně se nadechl. „To jsem rád. Pánové… dámy… bratři! Bojuju za naši věc už čtyřicet let – déle, než je tohle štěně vůbec naživu. Mám bratra, stejně slušného člověka jako jsem já, ale už hezkých pár let jsme spolu nepromluvili ani slovo – je totiž upřímně oddán své tradiční víře a podezírá mne z rouhačství. A teď přijde tenhle cucák s těmi svými vířícími obrázky a vypouklým čelem a ‚upraví‘ mého bratra tak, aby byl ‚politicky spolehlivý‘.“

Odmlčel se, aby se chrčivě nadechl, a pokračoval. „Svobodní lidé nejsou upravení! Svobodní lidé jsou svobodní, protože žijí po svém a své názory mění, pokud o to stojí, sami – a ne když se jim v nich hrabe nějaký nafoukaný vědátor! Nebojovali jsme – a naši bratři neprolévali krev a neumírali – jen proto, abychom zaměnili jedny tyrany za druhé – bez ohledu na to, jak dobré jsou jejich úmysly. Něco vám povím; do tohohle průšvihu jsme se dostati díky úsilí právě takových fušerů! Celá léta studovali, jak člověka sešněrovat do chomoutu a zapřáhnout do pluhu. Začali s reklamami a propagandou a skončilo to matematickou vědou, proti které je obyčejný člověk bezmocný.“ Zamířil ukazovákem na Stokese. „Ještě jednu věc vám řeknu: Američany nemusíme chránit před ničím – s výjimkou lidí, jako je on.“

„To je směšné,“ vyštěkl Stokes přeskakujícím hlasem. „Nemůžete přece dát malým dětem do rukou trhaviny. Ti lidé nejsou na svobodu připravení.“

„Američané nejsou děti.“

„Jako by byli – alespoň většina z nich.“

Winters přejel pohledem po sále. „Už vidíte, co jsem měl na mysli, přátelé? Už se chystá hrát si na Pánaboha, stejně jako předtím Prorok. Já říkám – dejte jim svobodu, dejte jim jasná práva patřící všem svobodným lidem před tváří Boží. Pokud to znovu zpackají, je to jejich věc – ale my nemáme právo hrabat se jim v hlavě.“ Zmlkl a pracně se znovu snažil popadnout dech, sledován Stokesovým pohrdavým pohledem. „Nemůžeme změnit svět tak, aby byl bezpečný pro děti – ani pro dospělé. K tomu nám Bůh nedal právo.“

„Už jste skončil, pane Wintersi?“ zeptal se Novak jemně.

„Ano.“

„A vy také, Stokesi. Sedněte si.“

Pak už jsem musel jít, vyklouzl jsem tedy tiše ven – a propásl dramatické finále; ale upřímně řečeno, o taková dramata já příliš nestojím. Ve chvíli, kdy jsem mohl být někde venku na schodech, se totiž starý pan Winters skácel mrtev.

Novak však událost nenechal zapadnout. Shromáždění na to konto přijalo dvě rezoluce: první, že žádný občan nesmí být podroben hypnóze či jiné psychomanipulativní technice bez předchozího písemného souhlasu, a druhou, že volební právo i právo kandidovat v prvních volbách bude dopřáno každému bez ohledu na politickou či náboženskou příslušnost.

Nevím, kdo měl vlastně pravdu. Jistě bychom to měli v nadcházejících pár týdnech mnohem jednodušší, kdyby za námi pevně stála většina národa. Ačkoli jsme byli dočasnými vládci země, v noci jsme se v uniformě neodvážili na ulici – leda ve skupinách nad šest lidí.

Ach ano, už jsme měli i uniformy – skoro pro každého z nás, z toho nejlevnějšího materiálu, jaký byl k sehnání, a ve standardních vojenských velikostech, zhusta buď příliš malých či velkých. Mně osobně byla těsná. Těmi nás zásobovali z Kanady a my se snažili, aby je měli naši lidé k dispozici co nejdříve. Kapesník ovázaný kolem paže přece jenom nestačí.

Kromě našich prostých modráků se po zemi pohybovalo ještě několik jiných druhů uniforem – dobrovolnické sbory naše i zahraniční. Mormonské Batalióny chodily ve svých originálních tógách a všichni jejich členové si nechávali růst vousy. Chodili do boje s dávno zakázaným pokřikem: „Vpřed,

vpřed! Svatí jdou!“ Poté co „Svatí“ získali zase nazpět svůj milovaný svatostánek, nemuseli jsme se o Utah obávat. I Katolická liga měla svou zřetelně odlišnou uniformu – což bylo dobře, protože jen málokterý z jejích členů uměl anglicky. „Vpřed jdoucí vojáci Krista“ se od nás rovněž lišili oblečením, protože nám v ilegalitě byli spíše rivalem než spojencem a z našeho převratu velkou radost neměli – prý jsme měli počkat. Jozuova armáda, která se rekrutovala z rezervací vyvržených na severozápadě (plus dobrovolníci z celého světa), měla výstroj, kterou lze charakterizovat pouze jako cizokrajnou.

Co se taktiky týče, velel jim všem Huxley. Jenže to nebyla takticky bojující armáda ale chaotický houf.

Naším jediným štěstím bylo to, že Prorokova armáda nečítala víc než nějakých dvě stě tisíc lidí – to i tajná policie byla větší – a jen hrstka z tohoto počtu se dokázala probojovat zpět do Nového Jeruzaléma, aby posílila posádku Paláce. Navíc, jelikož Spojené státy nevedly válku proti vnějšímu nepříteli déle než sto let, nemohl Prorok rekrutovat z dosud věřících oveček zkušené veterány.

My ovšem také ne. Většina z našich lidí, které jsme mohli označit jako schopné, dokázala nanejvýš hlídat komunikační uzly a jiná klíčová zařízení, rozmístěná po celé zemi – a ani takových jsme neměli mnoho. Dát dohromady oddíl pro útok na Nový Jeruzalém znamenalo vyškrabovat poslední rezervy.

Což jsme učinili, zavaleni přitom takovou lavinou papírování, proti níž se práce na našem podzemním velitelství zdála jen tichou a poklidnou idylou. Měl jsem teď pod sebou třicet úředníků a dodneška nemám ponětí, co dobrá půlka z nich vlastně dělala. Většinu času jsem totiž strávil tím, že jsem poskakoval kolem „velice důležitých občanů, kteří nám chtěli pomoci,“ a chránil před nimi Huxleyho.

Vzpomínám si na jednu událost, ne zcela běžnou, ale pro mne o to důležitější. Vedoucí mého sekretariátu za mnou přišla s velice podivným výrazem v tváři. „Plukovníku,“ špitla, „je tady vaše dvojče.“

„Dvojče? Já jsem jedináček.“

„Je to seržant Reeves,“ doplnila na vysvětlenou.

Vstoupil dovnitř; potřásli jsme si rukama a vyměnili pár banalit. Byl jsem opravdu rád, že ho vidím, a vyprávěl mu o všech těch objednávkách, co jsem pro něj vyběhal a potom ztratil. Omluvil jsem se za to, zdůvodnil to krutostí války a dodal: „Založil jsem jedno nové konto v Kentucky City – u banky Emery, Brid a Thaser. Můžete ho někdy vybrat.“

„Vyberu. Díky.“

„Nevěděl jsem, že jste taky voják.“

„Vlastně ani nejsem. Ale nastoupil jsem vojenskou dráhu v době, kdy – ehm, kdy bylo zrušeno mé cestovní povolení.“

„Moc mě to mrzí.“

„To není třeba. Aspoň jsem se naučil zacházet se zářičem a umím zatraceně dobře házet granáty. Teď mě dokonce vyčlenili pro operaci Úder.“

„Cože? Ten krycí název je přece tajný.“

„Vážně? Tak to radši řekněte mužstvu; nepřipadá mi, že by o tom věděli. Ale v každém případě jdu do toho. A co vy? Nebo bych se na něco takového ptát neměl?“

Změnil jsem téma. „Jak se vám líbí vojenský život? Máte v úmyslu udělat v armádě kariéru?“

„Ale jo, je to tu prima – ale tak prima zase ne. Ale proč jsem sem vlastně přišel, plukovníku; chtěl jsem se zeptat vás – zůstáváte vy?“

„Já? Kde?“

„Zůstanete v armádě, až to všechno skončí? Asi máte se svým vzděláním slušnou perspektivu – zatímco já, až bude po všem, už bych zůstal jenom seržantem. Ale kdyby se vám náhodou nechtělo válčit dál, co byste řekl podnikání v textilu?“

Překvapil mne dokonale. „No, po pravdě řečeno, docela mne to i bavilo – přinejmenším to prodávání.“

„To je dobře. Já samozřejmě budu pokračovat ve své práci tam, kde jsem skončil – a vážně uvažuju, že bych se osamostatnil. Mám na mysli výhradní zastoupení některých textilek, distribuci a prodej do maloobchodu. Budu potřebovat společníka. Co vy na to?“

Promyslel jsem si to. „Nevím,“ opáčil jsem pomalu. „Nepřemýšlel jsem ještě dál než za operaci

Úder. Možná v armádě zůstanu – přestože už mě vojenská kariéra neláká tolik jako kdysi… je tu příliš málo řinčení zbraní a příliš mnoho listin, které je třeba rozmnožit a parafovat. Ale ještě nevím. Mám dojem, že by mi stačilo mít svou vlastní střechu nad hlavou, pěstovat víno a fíky, sedět tam a odpočívat."

„A mít klid," dokončil za mne Reeves citát. „Taky dobrá představa. Ale není důvod, proč byste při tom sezení nemohl občas rozbalit pár štůčků látky. Ani fíky se nemusí pokaždé urodit. Nechte si to ještě projít hlavou."

„Nechám. Určitě nechám."

MAGGIE A JÁ JSME SE VZALI DEN předtím, než započal útok na Nový Jeruzalém. Strávili jsme spolu asi dvacetiminutové líbánky, držíce se za ruce na požárním schodišti za mou kanceláří, a pak jsem odspěchal za Huxleym. Akci jsem měl trávit na palubě vlajkového vozidla. Žádal jsem původně o svolení jít do útoku jako pilot raketového letounu, ale nedostal jsem jej.

„Proč bys to dělal, Johne?" ptal se mne můj šéf. „Tahle bitva se nerozhodne ve vzduchu; tu musíme vybojovat na zemi."

Jako obvykle měl pravdu. Měli jsme jen pár letounů a ještě méně důvěryhodných pilotů. Jenže Prorokovo letectvo na tom nebylo o nic líp. Pár z jeho strojů se díky sabotážím vůbec neodlepilo od země; pořádné množství jich uletělo do Kanady a kdovíkam ještě a nechalo se internovat. Podle plánů jsme tedy s tím, co bylo k dispozici, pravidelně zasypávali bombami Palác a Chrám, abychom protivníka přišpendlili k zemi.

Vážně ublížit jsme jim však nemohli a obě strany to dobře věděly. Palác, jakkoli ve své nadzemní části monstrózní a přeplácaný, byl v podzemí tím nejlepším bunkrem, jaký kdo kdy postavil, Byl vyprojektován tak, aby odolal dokonce i přímému zásahu jaderné pumy a aby ti, kdo se skrývají v těch nejhlubších chodbách – což byl bezpochyby i Prorokův případ – vyvázli zcela bez úhony. Dokonce i nadzemní část byla relativně imunní vůči vysoce průrazným bombám, jakých jsme užívali.

K atomovým pumám jsme se neuchýlili ze tří důvodů: jednak jsme žádné neměli; podle dochovaných materiálů Spojené státy jadernou munici nevlastnily od podepsání Johannesburské dohody po třetí světové válce. Žádné bomby jsme ani nemohli získat. Možná by se nám podařilo vyškemrat jich pár od Planetární federace, pokud by nás uznala za legální vládu Spojených států – jenže zatímco nás uznala Kanada, neučinila tak ani Velká Británie ani Severoafrická konfederace. Brazílie stále váhala, přestože vyslala svého chargé d'affaires do St.Louis. Ale popravdě řečeno, i kdyby nás Federace vzala pod svá křídla, jen stěží by nám povolila použít zbraní hromadného ničení k řešení vnitřních nepokojů.

A konečně za třetí, nebyli bychom jadernou pumu použili, ani kdyby nám byla sama spadla do klína. Ne, neměli jsme nahnáno. Jenže atomová bomba svržená přímo na Palác by byla nepochybně usmrtila dobře sto tisíc či ještě více našich sympatizantů ve městě kolem – aniž by nějak ublížila Prorokovi.

Nezbývalo nám tedy než do Paláce dojít a vystrnadit ho ven, tak jako se z nory vyhání jezevec.

Jako shromaždiště úderných sil jsme si zvolili východní břeh řeky Delaware. Jednu minutu po půlnoci jsme už vyrazili na východ: třicet čtyři pozemních křižníků, z nichž třináct tvořily moderní bitevníky, zbytek pak lehké křižníky a zastaralé harampádí – vše, co zůstalo z Prorokovy mocné Východomississippské flotily; zbytek jejich bývalí velitelé vyhodili do povětří. Těžké lodi měly probořit stěny a překážky; lehké pak tvořily doprovod deseti obrněným transportérům vezoucím úderné jednotky – pět tisíc bojeschopných mužů pečlivě vybraných po celé zemi. Někteří z nich měli i klasický vojenský výcvik, všichni pak rychlokurs – tak intenzívní, jaký jsme jen za pár týdnů stihli. Každý z nich bez výjimky se navíc účastnil pouličních bojů o vládu nad městy.

Už ve chvíli, kdy jsme se odlepili z místa, nám vstříc dunělo bombardování Nového Jeruzaléma, znovu a znovu to duté Buch! a tlaková vlna, z níž nám naskakovala husí kůže, a hluboké hřmění bombardérů. Nálety probíhaly nepřetržitě už po šestatřicet hodin a my doufali, že se za tu dobu nikdo v Paláci nevyspal. Naši vojáci se naproti tomu právě probouzeli z dvanáctihodinového, hypnotikem vnuceného spánku.

Žádný z bitevníků nebyl konstruován jako vlajková loď, vyrobili jsme tedy improvizovaný vlajkový stožár a umístili jej na velitelskou věž, vyhodili z ní teleskop a vytvořili tak dostatek místa pro štábní stůl a lokátor. Zvlášť z lokátoru jsem byl nervózní; vydrží jeho domácká konstrukce a odpružení nárazy z jízdy

v polních podmínkách? Za námi se tísnil psycho-operátor a jeho tým senzibilů, osm žen a neurotický čtrnáctiletý chlapec. V nouzi bude muset každý z nich obsluhovat čtyři kanály. Přemítal jsem, zda toho budou schopni – zvlášť jedna z nich, hubená blondýna s chronickým kašlem a poruchou štítné žlázy.

Pohybovali jsme se vpřed trhavě a často měnili směr jízdy. Huxley pendloval mezi mapou na stole a komunikačním centrem za námi, klidný jako kus ledu. Čas od času si přečetl nějakou zprávu a pak zas sledoval postup na obrazovkách.

Hromada zpráv u mého lokte utěšeně rostla. Cherubínovi se porouchal pravý pás; odpadl z formace, ale během půl hodiny nás dohoní. Penoyer hlásil, že se jeho skupina rozvinula a je připravena vyrazit. Vzhledem k akutnímu nedostatku schopných velitelů musel každý z generálů zastat několik funkcí najednou; Penoyer velel levému křídlu a svému vlastnímu vozu, Huxley celé operaci, pravému křídlu a zároveň byl velitelem své vlajkové lodi.

Ve 12:32 nám odešly teleskopy. Nepřítel analyzoval systém, jakým měníme frekvence, naladil se na ně a spálil i lampu v našich okruzích. Zdálo se to být teoreticky nemožné, ale dokázali to. Ve 12:37 nám odešlo i rádio.

Huxleyho to nechalo v klidu. „Přejděte na tepelné telefonní okruhy," utrousil pouze.

Spojovací důstojník to očekával a naše audiookruhy už byly zapojeny na infračervené paprsky, vyzařované od stroje ke stroji. Po větší část následující hodiny mi Huxley stál za zády a koukal mi přes rameno na mapu, jak se naše linie přibližuje cíli. Konečně pronesl: „Myslím, že se rozvineme, Johne. Někteří z pilotů nejsou právě nejjistější; bude dobře, aby si zvykli na bojovou formaci ještě dřív, než k něčemu dojde."

Předal jsem rozkaz a odpojil na čtvrt hodiny lokátor; až bude tolik lodí měnit kurs a rychlost naráz, bude to na něj příliš mnoho podnětů najednou a nemělo smysl jej zahltit. O devatenáct minut později ohlásil poslední transportér po infratelefonu dokončení manévru. Zadal jsem lokátoru základní informace, aktivoval příjem a nechal přístroj, aby si sám zjistil korekční data. Pár minut jsem měl plné ruce práce se seřizováním a mé ruce se po knoflících a spínačích jen míhaly; konečně byl přístroj spokojen se svými vlastními výsledky a já mohl ohlásit: „Lokátor připraven, pane."

Huxley se mi nakláněl přes rameno. Bojová linie našich jednotek byla trochu zubatá – ale i tak jsem byl na naše muže pyšný; řada z nich ještě před čtyřmi týdny seděla ve svém náklaďáku.

Ve tři ráno jsme vyslali varovný signál „Nepřítel na dostřel" a naše vlastní střelecká věž zarachotila nabíjením zbraní.

Ve 331 vydal Huxley příkaz: „Skupino, zahajte palbu."

Zapojil se i náš vlastní kanón. První rána uvolnila seshora spršku prachu a mně zaslzely oči. Stroj na pásech couvl, jak jej zasáhl zpětný ráz, a já málem vypadl ze sedačky. Ještě nikdy jsem nejel v mašině s tímhle velkorážným přeplňovaným dělem, a tak jsem nečekal tak velký zpětný ráz. Naše bouchačka měla v hlavni ještě pár sekundárních prachových komor, elektricky synchronizovaných tak, aby tlak plynů v nich ještě více urychlil let projektilu a přidal mu na průraznosti při dopadu. Samozřejmě, zákluz takové zbraně člověkem otřásal až do morku kostí. Podruhé jsem na něj však už byl připraven.

Huxley se mezi výstřely díval periskopem a snažil se odhadnout, jaké výsledky má naše palba. Nový Jeruzalém střelbu opětoval, ale dosud se mu nepodařilo nás přesně zaměřit. Měli jsme výhodu, že náš cíl se nemohl hýbat a jeho vzdálenost jsme navíc dokázali přesně změřit; na druhou stranu se však ani těžký křižník nemohl svým pancířem měřit s opevněním podzemního labyrintu Paláce.

Huxley se ohlédl od periskopu a poznamenal: „Je tam jen kouř Johne."

Otočil jsem se ke spojovacímu důstojníkovi. „Senzibilové ve všech strojích, připravit!"

Ten příkaz nebyl nikdy předán. Už v té chvíli, kdy jsem jej vydával, hlásil spojovací důstojník ztrátu kontaktu. Psychooperátor však měl plné ruce práce a já věděl, že v ostatních strojích je situace stejná; v bojových podmínkách je normální, že občas něco selže.

Z našich devíti senzibilů byli v bdělém stavu jenom tři – dvě ženy a ten hoch. Zbývajících šest se nacházelo v hypnotickém spánku. Jejich operátor spojil nejprve chlapce s jedním ze senzibilů v Penoyerově voze. Dítě ohlásilo kontakt téměř okamžitě a Penoyer nám poslal následující zprávu:

„VIDITELNOST SNÍŽENA KOUŘEM. PŘEŠLI JSME NA PSYCHOSPOJENÍ. JAKÝ TYP PROPOJENÍ? – PENOYER."

Odpověděl jsem: „Zapojte se do řady.“ Naše taktika dovolovala dva typy telepatického propojení: řadu čili řetěz, kde byla zpráva předávána od stroje ke stroji, dokud nedorazila k cíli svého určení, a velitelskou síť, kde velitelský stroj udržoval kontakt s každým ze svých podřízených a kde každý z vozů byl navíc propojený se svými sousedy. V prvním případě každý ze senzibilů udržuje jen jeden kontakt, v tom druhém až čtyři. Chtěl jsem je chránit před přetížením tak dlouho, jak to jen bude možné.

Technik spojil dva z bdících se stroji vlevo a vpravo od nás a pak obrátil pozornost k zhypnotizovaným. Dva z nich reagovati na pokyn, zatímco čtyřem musel píchnout povzbuzující dávku. Zakrátko navázali spojení s transportéry, vozidly druhé vlny i bombardéry a s raketovým letounem, sledujícím účinnost palby. Letoun hlásil, že viditelnost klesla na nulu, a stěžoval si, že ani na radaru moc nevidí. Poradil jsem jím, aby zůstali v pohotovosti; ranní větřík oblohu zakrátko vyčistí.

My jsme na něm nijak závislí nebyli; naše pozice i pozici cíle jsme znali takřka na palec přesně. Polohu jsme stanovili podle předem zaměřených kót a pokaždé, když některý z velitelů zahlédl nějaký orientační bod, jsme ji znovu na mapách upřesňovali. Odhady směru a vzdálenosti jsou v pásových křižnících překvapivě přesné; pásy doslova kopírují terén jejž pak lze srovnat s terénním reliéfem na mapách, a nepatrný přístrojek někde v diferenciálu hlídá jejich směr a zaznamená každou odchylku. Kouř nám nijak nevadil; pokračovali jsme v palbě i bez radaru. Na druhé straně, jakmile nás vojenský velitel Paláce zahalil kouřem, musel se při střelbě sám zcela spoléhat na radar.

Také tak očividně činil a střely z jeho děl dopadaly kolem nás. Zasaženi jsme dosud nebyli, slyšeli jsme však nedaleké exploze šrapnelů a některá z hlášení nebyla právě povzbudivá. Penoyer hlásil, že byl Mučedník zasažen; šrapnel vyřadil strojovnu na pravoboku. Velitel lodi se pokusil zapnout na pravý pás náhon z levoboku a pokračovat v cestě poloviční rychlostí, ale převodové ústrojí bylo rovněž poškozeno a stroj tak byl definitivně vyřazen z boje. Archandělovi se přehřálo dělo. Zůstal ve formaci, ale nemohl se zapojit do palby, dokud velitel věže nedá kanón do pořádku.

Huxley jim nařídil, aby přešli do tvaru E. To byla formace, v níž stroje často měnily kurs a rychlost podle plánu, pečlivě dbajícího, aby nedošlo ke kolizi. Tento manévr měl zmást zaměřovače protivníka.

Ve 4:11 odeslal Huxley bombardéry zpět na základnu. Vstoupili jsme už do vlastního města a zdi Paláce ležely jen kousek před námi; nechtěli jsme si nechat zničit vozidla vlastními bombami.

Ve 4:17 jsme dostali zásah. Pancéřování levého pásu bylo roztříštěno a pouzdro otočného mechanismu děla poškozeno tak, že nebylo možné zamířit. Střelecká věž byla prasklá po celé délce a střelec na místě mrtev.

Pomohl jsem psycho-operátorovi nasadit hypnotizovaným plynové masky. Huxley se zvedl z podlahy, nasadil si masku také a dál studoval situaci na mém lokátoru, jenž se zastavil v okamžiku zásahu.

„Asi tak za tři minuty by tudy mělo projet Požehnání, Johne. Řekni jim, ať se pomalu přiblíží, přirazí k pravoboku a naberou nás. A informuj Penoyera, že měním vlajkovou loď.“

Přesun jsme zvládli bez nehody – Huxley, já, psycho-operátor a jeho senzibilové. Jeden ze senzibilů byl mrtev, zabitý letící střepinou. Jedna žena upadla do hlubokého transu a nedala se vzbudit. Zanechali jsme ji tedy v poškozeném bitevníku; nehrozilo jí zde nebezpečí o nic větší než jinde.

Vytrhl jsem z lokátoru diagram se současnou situací a vzal jej s sebou. Byla na něm i kalkulace s prognózou dalšího vývoje po formaci E, Museli jsme s tím vystačit; lokátor sám se přenést nedal, a nadto byl stejně poškozen tak, že ho v bitevní vřavě nikdo neopraví. Huxley diagram studoval.

„Přejděte na plnou komunikační síť, Johne. Mám v úmyslu brzy zaútočit.“

Pomohl jsem psycho-operátorovi navázat příslušná spojení. Ukončili jsme kontakt s Mučedníkem a s Penoyerovým křídlem jsme udržovali styk pouze řetězem, abychom nahradili dva ztracené senzibily. Každý ze zbylých teď komunikoval na čtyřech kanálech – s výjimkou chlapce, který jich měl pět, a kašlající dívky se šesti. Psycho-operátor o ně měl strach, ale nedalo se nic dělat.

Skončil jsem svou laickou výpomoc s mentálními spoji a obrátil se zpět ke generálu Huxleymu. Seděl ve své sedačce a já se zprvu domníval, že je hluboce zamyšlen; jak se však vzápětí ukázalo, byl v bezvědomí. Bezúspěšně jsem se jej pokusil probudit a teprve tehdy jsem si všiml krve, prosakující opěradlem jeho židle a smáčející podlahu. Opatrně jsem jej nadzvedl a nalezl jsem ocelovou střepinu, která mu trčela mezi žebry, kousek od páteře.

Ucítil jsem dotyk na paži; byl to psycho-operátor. „Penoyer hlásí, že bude v pozici vhodné k útoku během čtyř minut. Žádá o povolení změnit formaci a ptá se, kdy bude zahájen útok.“

Huxley byl mimo hru. Ať už mrtvý nebo zraněný, tuhle bitvu už nedokončí. Podle všech pravidel mělo velení přejít na Penoyera a já mu to měl okamžitě oznámit. Jenže jsme byli v časové tísni, znamenalo by to dlouhé dohadování a možná i změny v taktice; navíc by Penoyer musel začít velet pomocí pouhých tří senzibilů. Nebylo v jeho silách něco takového zvládnout.

Co mám dělat? Předat velitelskou vlajku náčelníkovi Požehnání? Znal jsem dobře toho muže, rigorózního a bez představivosti, svým založením spíš vykonavatele rozkazů než muže, který je udílí. Nebyl dokonce ani ve velitelské věži; vedl boj z palebného stanoviště střelce. Pokud jej zavolám dolů, bude mu hezkých pár minut trvat, než pochopí situaci – a stejně vydá špatné rozkazy.

Když Huxley vypadl ze hry, neměl jsem ani unci velitelské autority, jíž bych se mohl zaštítit. Byl jsem jen novopečený plukovník, který byl ještě před pár dny majorem, a navíc s právy legáta; prostě poskok Huxleymu k ruce. Mám tedy předat řízení operace Penoyerovi – a prohrát bitvu jen proto, aby byl zachován důstojnický protokol? Co by mi přikázal Huxley, kdyby měl učinit toto rozhodnutí?

Připadalo mi, že nad tím problémem váhám snad hodinu. Chronograf však odpočítal pouhých třináct sekund, než odešla má odpověď:

„Změňte formaci podle potřeby. Buďte v pohotovosti pro povel k zahájení útoku. Zahájení do šesti minut.“ Poté jsem odeslal výzvu ambulanci, aby se připravila na ošetření generála.

Nechal jsem pravé křídlo přeskupit do útočné formace a pak zavolal transportní Kočár Boží: „Další postup podle sub-varianty D; opusťte tvar a pokračujte v plnění přidělených úkolů.“ Psycho-operátor se po mně podíval, ale pokyny předal. Sub-varianta D znamenala, že pět set mužů lehké pěchoty pronikne do Paláce přes mně dobře známé podzemí obchodního domu, sídlo naší lóže. V lóži by se měli muži rozdělit do menších skupin, z nichž každá měla své úkoly. Všichni účastníci operace znali plán Paláce nazpaměť; těm pěti stům se navíc dostalo dodatečného drilu ohledně toho, kam měli jít a co tam dělat. Počítalo se s tím, že jich většina při útoku padne, ale že způsobí zmatek, který oslabí obránce a odpoutá jejich pozornost od hlavního útoku zvenčí. Ty muže vycvičil Zeb a ten jim také velel.

Byli jsme připraveni. „Všem jednotkám: připravte se zahájit útok. Pravé křídlo zaútočí zprava obchvatem na pravou baštu, levé křídlo zleva obchvatem na levou baštu. Pohyb plnou rychlostí, trasa cikcak až na útočnou vzdálenost. Tam se rozvinout k plné salvě, vypálit a do útoku. Připravte se na povel. Ohlaste připravenost.“

Hlášení byla v plném proudu a já už se díval na chronometr a chystal se dát pokyn k zahájení akce, když se chlapec přebírající zprávu vpůli slova odmlčel a zhroutil se. Obsluhující technik mu sáhl po zápěstí, aby ozkoušel tep; ale chlapec se pomalu posadil a setřásl jej.

„Ozval se někdo nový,“ řekl. „Je to velice silné a nezřetelné.“ Pak však už plynně deklamoval obsah sdělení: „Veliteli operace od Mistra lóže Petera van Eycka: udeřte plnou silou na prostřední baštu. Odvrátím pozornost obránců.“

„Proč na prostřední?“ zeptal jsem se.

„Protože je mnohem víc poškozená.“

Pokud to byl skutečně Mistr Peter, pak byla jeho zpráva životně důležitá. Ale mně se to nelíbilo. Jestli odhalili Mistra Petera, mohli na nás nastražit past. Nechápal jsem také, jak by se mu uprostřed boje podařilo sehnat senzibila a navázat spojení.

„Řekněte heslo,“ vyzval jsem ho.

„Ale kdepak, řekněte ho vy.“

„Ale kdepak, neřeknu.“

„Řekneme ho oba najednou, nebo každý půlku.“

„Tak oba najednou.“

Učinili jsme tak a já byl spokojen. „Ruším poslední pokyny. Těžké křižníky zaútočí na centrální baštu, levé křídlo zleva, pravé křídlo zprava. Lehké stroje s lichým pořadovým číslem odvrátí pozornost nepřítele výpady proti pravé a levé baště. Sudá čísla zůstanou jako ochrana u transportérů. Hlaste připravenost.“

O devatenáct sekund později jsem vydal rozkaz zahájit akci a pak jsme vyrazili, přískoky a cikcak

vpřed. Připadal jsem si přitom, jako kdybych řídil raketový letoun se zanesenou, ošklivě se přehřívající spalovací komorou. Tu a tam jsme se probourali nějakou zdí, v zatáčkách se nakláněli, až se člověku zvedal žaludek, téměř jsme se převrátili po pádu do díry, kde býval suterén jakési dříve zničené budovy, a zase se vyhrabali ven. Boj se mi v tuto chvíli vymkl z rukou; teď záleželo na každém z velitelů vozů, jak si poradí.

Ve chvíli, kdy jsme prudce zatočili kolem své osy, abychom zabrzdili v palebné pozici, zahlédl jsem psycho-operátora, jak povytahuje chlapci zavřené víčko. „Obávám se, že už nám nepomůže," prohlásil bezbarvě technik. „Asi jsem ho teď naposled přetížil." Zhroutily se i dvě z žen.

Náš kanón zaburácel v poslední salvě před ztečí; čekali jsme nekonečně dlouhou dobu – celých deset sekund – , abychom si byli jisti, že dostříleli i ostatní. Pak jsme se dali do pohybu, čím dál rychleji. Požehnání zasáhlo zeď Paláce s děsivým nárazem; obával jsem se, že loď se musí roztříštit, ale motory se nezastavily. Dostat se do proraženého otvoru byl však problém; příď se pomalu zvedala stále víc, až musel pilot vypustit tlak z předních hydraulických zvedáků, jež obvykle udržovaly loď ve vodorovné poloze a dost vysoko nad terénem. Dosáhli jsme tak strmého úhlu, až se zdálo, že se převrátíme, když vtom pásy konečně zabraly a my se prodrali otvorem ve zdi.

Naše dělo opět zadunělo; střela šla bez míření přímo před nás, směrem do nitra Paláce. Hlavou mi problesklo – přesně na tomto místě jsem poprvé spatřil Juditu. Události opsaly kruh.

Požehnání se však valilo dál a pouhou svou vahou ničilo vše, co se nalézalo kolem.

Vyčkal jsem, abych dopřál i poslednímu křižníku dost času vniknout do objektu, a pak vydal závěrečný rozkaz: „Transportéry vpřed." Nato jsem zavolal Penoyerovi, informoval jej, že byl Huxley raněn a že přebírá velení; tím jsem skončil. Neměl jsem dokonce přidělen ani úkol či bojové stanoviště. Bitva zuřila všude kolem, ale já nebyl její součástí – já, který si ještě přede dvěma minutami uzurpoval vrchní velení.

Ustal jsem s veškerou aktivitou, abych si mohl zapálit cigaretu. Jeden hluboký nádech kouře mi uklidnil duši, a tak jsem ji zase odložil, vyškrábal se do požárního stanoviště střelecké věže a vykoukl štěrbinou ven. Vanul lehký vánek a kouř rychle řídnul; snadno jsem tak zahlédl transportér Jákobův žebřík, prodírající se otvorem ve zdi. Jeho boční stěny se rozlétly a zevnitř se vyřinuly řady pěchoty s namířenými zářiči. Přivítala je sporadická palba; několik z nich padlo, ale ostatní střelbu opětovali a vtrhli do nitra Paláce. Jákobův žebřík uvolnil trhlinu ve stěně a jeho místo ihned zaujala Archa.

Velitel výsadku z Archy vydal pokyn zajmout Proroka živého. Pospíchal jsem z věžičky dolů po žebříku, proběhl chodbičkou mezi oběma strojovnami a nalezl v podlaze na zádi Požehnání únikový poklop. Po chvilce zápolení se mi jej podařilo otevřít a vystrčit jím dolů hlavu. Mezi pásy se před mýma očima míhali běžící muži. Popadl jsem svůj zářič, skočil dolů na zem a pokusil se s nimi držet krok, vybíhaje mezi mohutnými pásy za zádí.

Právě se kolem mne hnal houf mužů z Archy. Připojil jsem se k jedné z čet a klusal do nitra Paláce.

Bylo však už po všem; nenarazili jsme na žádný organizovaný odpor. Klesali jsme po schodech dolů a dolů a dolů a nalezli Prorokův superodolný kryt. Dveře byly otevřené a on sám se nacházel uvnitř.

Ale nezatkli jsme jej. Panny nás předběhly – a po jeho majestátním vzhledu již nebylo ani památky. To, co z něj zbylo, bude stačit sotva na soudní ohledání.

Exil

„Máte k tomu ještě co říci, než bude vynesen rozsudek?" Mírné oči předsedy senátu zkoumaly tvář obviněného. Otázka se setkala pouze s mrzutým mlčením.

„Dobrá – porota dospěla k závěru, že jste porušil základní zvyk zakotvený v Úmluvě a že jste tímto svým činem poškodil jiného svobodného občana. Porota i soud má za to, že jste tak učinil vědomě a že jste si byl plně vědom rizika poškození jiného. Proto se odsuzujete k výběru mezi Dvěma alternativami."

Zkušený pozorovatel mohl zaznamenat stopu zděšení pronikající netečnou mužovou maskou. Zděšení nebylo na místě; rozumný člověk nemohl po tom, co spáchal, počítat s jiným rozsudkem. Jenomže rozumní lidé takovému rozsudku obvykle nemusí čelit.

Soudce zdvořile chvilku vyčkal, až se odsouzený vzpamatuje, a pak se obrátil k soudnímu zřízenci. „Odveďte jej."

Vězeň náhle vyskočil ze židle, až ji překotil. Zatěkal divoce pohledem po přítomných a začal překotně chrlit slova.

„Zadržte!“ zaječel. „Musím vám nejdřív něco říct!“ Navzdory drsnému vystupování měl v sobě jakousi majestátní důstojnost – důstojnost vlka chyceného do pasti. Upřeně se díval na lidi kolem sebe a ztěžka dýchal, jako by se bál, že každým okamžikem do sálu vtrhnou psi a roztrhají jej na místě.

„Tak co?“ křikl. „Tak co? Necháte mne promluvit, nebo ne? Byl by to zlatý hřeb téhle komedie, kdyby člověk, kterýho odsoudíte, nemohl ani říct svůj názor!“

„Můžete mluvit,“ pronesl předseda senátu stejně nevzrušeným hlasem, jakým přednesl rozsudek. „Davide MacKinnone, můžete mluvit, jak dlouho je vám libo, jakýmkoli způsobem budete chtít. Této svobodě se meze nekladou, a dokonce ani těm, kteří porušili Úmluvu. Hovořte prosím do záznamníku.“

MacKinnon vrhl s nechutí pohled na mikrofon před svou tváří. Vědomí, že každé slovo, jež pronese, bude zaznamenáno a analyzováno, jej omezovalo v rozletu. „Nežádal jsem o záznam,“ vyštěkl.

„Ale my se bez něj neobejdeme,“ vysvětlil soudce trpělivě. „Ostatní lidé musejí mít možnost posoudit, zda jsme s vámi jednali po právu a podle Úmluvy, či nikoli. Respektujte nás, prosím.“

„No – tak teda dobře!“ S nelibostí se smířil se soudcovým požadavkem a zaměřil svůj hlas k přístroji před sebou. „Nemá pro mě vůbec smysl tu teď mluvit – ale i tak to udělám, a vy budete poslouchat… Mluvíte o té své skvělé Úmluvě, jako by to bylo něco posvátného. Nesouhlasím s vámi a vaši Úmluvu nepřijímám. Chováte se, jako by nám ji přinesl z nebe archanděl Gabriel. Moji pradědečkové vybojovali Druhou revoluci – bojovali však za zrušení tmářství a pověr… ne za to, aby zabednění hlupáci záhy vymysleli nové.

Ve dnech Druhé revoluce tu ještě byli muži!“ Pohrdavě se rozhlédl kolem sebe. „A co z nich zbylo dnes? Přeopatrní slaboši, stále sahající po bezpečném kompromisu, kterým koluje v žilách voda místo krve. Tak pečlivě jste plánovali celý svět, až jste z něj vyplánovali veškerou legraci, veškerou šťávu. Nikdo dnes nemá hlad, nikomu se neublíží. Vaše lodi nikdy neztroskotají a úroda nemůže nevzejít. Ochočili jste si dokonce i počasí, takže prší zdvořile a slušně – zásadně až po půlnoci. Ale není mi jasné, proč čekáte až do půlnoci… když stejně zalézáte do postele už v devět!

A pokud by některého z vás, počestných lidiček, přece jen napadla nějaká nepříjemná myšlenka – hrůza jen pomyslet! – pak poklušete přímo na nejbližší psychodynamickou kliniku a necháte si ten svůj měkký, poslušný mozeček zase náležitě seřídit. Díky Bohu, že jsem se k tomuhle oblbovacímu návyku nikdy neuchýlil. Mohu teď ochutnat své pravé pocity – bez ohledu na to, jak nepříjemnou mají chuť.

Vy se bez porady s psychotechnikem nepůjdete dokonce ani pomilovat – má ta žena stejně plochou a nanicovatou mysl jako já? Nevyskytla se v její rodině náhodou nějaká emoční nestabilita? Člověku se z toho obrací žaludek. A pokud by náhodou měl někdo náturu poprat se s druhým o ženskou, během dvou minut mu bude za zády stát proktor a bude mu hledat na těle vhodné místo, kam poslat ochromující výboj, a ještě se ho bude ptát s pokorou, z níž se dělá špatně: ‚Mohu vám nějak pomoci, pane?‘ “

Soudní zřízenec udělal několik kroků směrem k odsouzenci. MacKinnon se k němu otočil. „Držte se zpátky, ještě jsem neskončil.“ Vrátil se k mikrofonu a pokračoval. „Řekli jste mi, abych si zvolil mezi Dvěma alternativami. No, pro mne to nebude příliš složité. Než abych se podrobil takovému zákroku, než abych překročil práh jednoho z těch vašich úhledňoučkých, bezpečňoučkých převychovávacích domůvků a nechal si znásilnit mozek jemnými prsty houfu doktorů – než cokoli takového, to radši přímou, čistou smrt. Ne ne – já mám před sebou jenom jednu možnost, z niž lze volit – ne dvě. Zvolím si ji a půjdu do Exilu – s největší radostí – a doufám, že už v životě neuslyším o Spojených státech!

Ale ještě než půjdu, chci se vás zeptat na jediné – proč se vůbec namáháte žít? Mám dojem, že kdokoli z vás by uvítal konec toho hloupého, prázdného života – jen z čiré nudy. To je vše.“ Vykročil ke zřízenci. „Tak jdeme.“

„Ještě okamžik, Davide MacKinnone.“ Předseda senátu zvedl dlaň. „Vyslechli jsme vás, a ačkoli mi to náš zvyk neukládá, jsem připraven odpovědět na některé z vašich výhrad. Budete mi naslouchat?“

Mladý muž se zastavil – neochotně, ale zjevně nechtěl vypadat jako hulvát tváří v tvář tak upřímně míněné žádosti.

Soudce se jal hovořit laskavým, učitelským tónem, obvyklým v univerzitních posluchárnách. „Davide MacKinnone, mluvil jste způsobem, který vám bezpochyby připadá rozumný a oprávněný. Přesto byla

vaše slova spěšná a drsná. Jsem nucen uvést na pravou míru některé z vašich zjevných faktických omylů. Úmluva není tmářství ani pověra, ale čistě dočasný kontrakt uzavřený týmiž revolucionáři, o nichž jste mluvil, a to z ryze pragmatických důvodů. Ti muži si přáli zajistit maximální možnou svobodu pro každého z nás.

Vy sám jste se z té svobody těšil. Žádný myslitelný čin, žádné chování vám nebylo zakázáno, dokud nepoškozovalo druhého. Dokonce ani čin výslovně zakázaný zákonem vám nemohl být přičten k tíži, pokud by stát neprokázal, že právě tento váš čin poškodil či způsobil evidentní riziko poškození jiného jedince.

A dokonce ani tehdy, když občan vědomě a záměrně druhé poškodí – tak jak tomu bylo ve vašem případě – nepokouší se stát o morální odsouzení či potrestání. Nejsme tak moudří, abychom mohli morálně soudit, a řetěz bezpráví, který vždy takové morální soudy následoval, potom ohrozil svobodu všech. Namísto toho dostane odsouzený na vybranou mezi psychologickým upravením jeho sklonu poškozovat ostatní a mezi možností, že od něj dá stát ruce pryč – a pošle jej do Exilu.

Stěžujete si, že náš životní styl je nudný a prostý romantiky, a vyvozujete z toho, že jsme vás připravili o vzrušení, na něž máte údajně nárok. Máte samozřejmě právo zaujmout své estetické stanovisko ke způsobu, jakým žijeme, a také jej vyjádřit nahlas – nesmíte však očekávat, že budeme žít tak, jak chcete, jen proto, aby to vyhovovalo vám. Pokud si to přejete, máte samozřejmě právo vyhledávat nebezpečí a dobrodružství – je ještě dostatek nebezpečí ve výzkumných laboratořích, tvrdých životních podmínek v lunárních horách a smrti v džunglích Venuše – nemáte však právo vystavovat násilným sklonům své povahy ostatní.“

„Proč kolem toho děláte takový povyk?“ opáčil MacKinnon pohrdavě. „Tváříte se, jako bych spáchal vraždu – a přitom jsem jenom dal do nosu člověku, který mě nevýslovně urazil!“

„Souhlasím s vaším estetickým hodnocením onoho jedince,“ pokračoval soudce klidně, „a osobně s vámi spíše sympatizuji, že jste ho udeřil – ale vaše psycho-metrické testy dokazují, že se cítíte povolán morálně soudit své spoluobčany a uvádět na pravou míru – a dokonce trestat – jejich prohřešky. Jste nebezpečný jedinec, Davide MacKinnone; představujete nebezpečí pro nás pro všechny, protože vaše jednání nelze předvídat. Z hlediska společnosti jste zcela nepříčetný.

Odmítáte zákrok – a společnost se tedy od vás odtahuje, vyvrhuje vás ze svého středu, rozloučí se s vámi. Do Exilu s vámi.“ Pokynul zřízenci: „Odveďte jej.“

MacKinnon vykukoval ven předním okénkem velké transportní helikoptéry a potlačoval narůstající vzrušení. Tam! To musí být ono – ten černý pás v dáli. Vrtulník se blížil a on si začínal být jist, že vidí Bariéru – tu tajemnou, neproniknutelnou stěnu, která dělí Spojené státy od rezervace známé jako Exil.

Jeho strážce vzhlédl od rozečteného časopisu a sledoval jeho pohled. „Koukám, že už jsme skoro tam,“ prohodil přátelsky. „Už nepoletíme dlouho.“

„Čím dřív, tím líp!“

Strážný si jej změřil udiveným, avšak chápavým pohledem. „Už se na to těšíte, co?“

MacKinnon zvedl hrdě hlavu. „Ještě nikdy jste sem nevezl člověka, který se tam těšil?“

„Mmm – možná jo. Víte, to říkají všichni. Nikdo neprojde Bránou proti svý vůli.“

„Já to myslím vážně!“

„To myslejí všichni. A stejně se z nich spousta brzy vrátí.“

„Poslechněte, nemohl byste mi aspoň naznačit, jak to tam vypadá?“

„Je mi líto,“ protáhl strážce, „ale do tamních podmínek nic není ani Spojeným státům, ani jejich zaměstnancům. Však brzy uvidíte sám.“

MacKinnon se trochu zakabonil. „Připadá mi to divné – ptal jsem se skoro každého, na koho jsem narazil, ale nenašel jsem nikoho, kdo by se přiznal, že o tom něco ví. A přece říkáte, že se někteří vracejí. Jistě se z nich alespoň pár svěří lidem kolem…“

„To je prosté,“ usmál se strážce, „součástí reorientace je podvědomý blok, zabraňující jim mluvit o svých zážitcích.“

„To je hodně ošklivý trik. Proč by vláda bránila lidem jako já dozvědět se, co je čeká?“

„Poslouchej, kámo,“ opáčil strážce už trochu podrážděně, „řekl jsi nám ostatním, že můžem jít k

čertu. Povídal jsi, že se bez nás obejdeš. Dostane se ti spousty životního prostoru v jednom z nejhezčích koutů tohohle kontinentu, a dokonce si můžeš s sebou vzít všechno, co máš, včetně peněz. Co od nás ještě chceš?“

MacKinnonův obličej se stáhl do umíněných vrásek. „Jakou mám jistotu, že tam pro mne ještě nějaký prostor bude?“

„To už je tvůj problém. Vláda dohlíží na to, aby tam bylo dost místa pro celou populaci. Jeho rozdělení už si musíte vy individualisti rozřešit mezi sebou. Odmítl jsi náš systém společenské dělby práce; proč bychom ti tedy měli dělat strážné anděly?“ Strážce zabořil nos do svého časopisu a přestal si jej všímat.

Přistáli na malém plácku ležícím kousek od monolitní černé stěny. Nikde nebyla vidět žádná brána, ale o kousek dál stála strážnice. MacKinnon byl jediným cestujícím. Zatímco jeho eskorta zamířila ke strážnici, vystoupil z kupé pro pasažéry a obešel vrtulník k nákladovému prostoru. Dva členové posádky právě připravovali nákladní rampu. Když se objevil, jeden z mužů si ho všiml a řekl: „Okej, to jsou vaše věci. Vyneste si to sám.“

Popadl balík a hekl: „Je to docela těžké, nemyslíte? Budu vás potřebovat. Pomůžete mi?“

Oslovený muž si zapálil cigaretu a pak odpověděl: „Jsou to vaše krámy. Pokud je chcete s sebou, tak si je vyneste. Za deset minut odlétáme.“ Dvojice jej obešla a vlezla zpátky do útrob stroje.

„Vy jedni…“ MacKinnon zmlkl a nechal si svůj vztek pro sebe. Hulváti nevychovaní! Opustila jej poslední stopa lítosti nad tím, že opouští civilizaci. On jim ještě ukáže! Obejde se i bez nich.

Trvalo však víc než dvacet minut, než stanul vedle hromady svého majetku a sledoval stoupající vrtulník. Naštěstí nebyl velitel stroje tak tvrdohlavý, co se časového limitu týče. Otočil se a jal se nakládat svou „želvu“ – ocelový samohybný vozík. Pod vlivem romantické literatury z dávných dob jednu chvíli uvažoval, že by místo vozíku použil karavanu soumarů, ale nenalezl žádnou zoo, která by mu je byla ochotná prodat. Bylo to ostatně dobře – neměl ani ponětí o možnostech, potřebách, návycích, chorobách a péči o tyto jistě užitečné tvory a své nevědomosti si byl vědom. Pán i jeho sluhové by byli z takového svazku jistě brzy nešťastní.

Vozík, který si zvolil, byl soumarům rozhodně dobrou náhradou: robustní konstrukce, snadná obsluha a vysoká odolnost proti nešikovnému zacházení. Energii si bral ze šesti čtverečních yardů slunečních baterií tvořících nízkou, zakřivenou střechu. Získaný proud poháněl motor nebo, pokud zastavili, dobíjel zásobní baterii připravenou pro případ jízdy v noci či pod zataženou oblohou. Vozík byl seřízen tak, že měl vydržet „věčně“, a všechny pohyblivé součásti s výjimkou housenkových pásů a ovládání byly dobře uzavřeny a zapečetěny na ochranu před neodbornými zásahy.

Na hladkém rovném dláždění dosahoval vozík stabilní rychlosti šest mil v hodině. Když měl v cestě kopce či hrbolatý terén, nezastavil, ale jednoduše zpomaloval, dokud rychlost neodpovídala terénu a konstantnímu přítoku energie.

S ocelovou želvou po boku si připadal nezávislý na okolním světě jako Robinson Crusoe. Nenapadlo jej, že jeho mechanický druh je výsledným produktem snahy a spolupráce několika set tisíc lidí, živých či mrtvých. MacKinnon byl od malička zvyklý na nikdy neselhávající služby mnohem složitějších přístrojů a zcela upřímně považoval mechanickou želvu za nástroj stejně primitivní, jako je sekera či pazourkový nůž. V dosavadním životě zaměřoval své síly spíše na oblast literární kritiky než techniky, přesto se však domnívat, že s pomocí přirozené inteligence a několika příruček zvládne v případě potřeby vyrobit novou želvu.

Pravda, bude k tomu potřebovat železnou rudu, ale v tom neviděl žádný problém – přestože jeho znalosti hledání ložisek nerostů, jejich těžby a zpracování byly stejně tak chabé jako zkušenosti s chovem soumarů.

Jeho majetek naplnil do posledního místa nákladní prostory vozíku. Odškrtl ze svého seznamu poslední položku a spokojeně jej přelétl pohledem. Kterýkoli dávný dobrodruh a průkopník by měl z takového vybavení radost, pomyslel si. Představil si, jak by se na ty věci tvářil takový Jack London. Koukni Jacku, řekl by mu, tohle obstojí v jakémkoli počasí – podlaha a stěny jsou dokonalé izolované – a navíc nerezaví. Je to tak lehké, že se pod tím neproboří tenký led, a přece tak pevné, že můžeš klidně spát, i kdyby ti na dveře bušil ten největší grizzly na světě.

A London by se podrbal na hlavě a odpověděl: Dave, ty jsi ale pašák. Mít tě s sebou na Yukonu, byla by to hračka!

Prošel si seznam znovu. Koncentrovaného a sušeného jídla, jakož i vitamínových přípravků má dost nejmíň na půl roku. Do té doby už stačí postavit hydroponické skleníky a vypěstuje první úrodu. Zdravotnický materiál – nepředpokládal, že by ho potřeboval, ale jistota je jistota. Praktické příručky všeho druhu. Lehká sportovní puška – vrcholný výrobek minulého století. Při téhle myšlence mu přes čelo přeběhl mráček. Ministerstvo války mu se vší rozhodností odepřelo prodat přenosný zářič. Když se ohánět právem na svůj podíl na společném dědictví lidstva, neochotně mu poskytli plány a výkresy a řekli mu, ať si ho postaví sám. No, však to udělá, jakmile si jen vyšetří trochu volného času.

Všechno ostatní bylo v pořádku. MacKinnon se vyšplhal do kokpitu, sevřel v dlaních obě řídící páky a zamířil nos želvy ke strážnici. Její posádka ho ignorovala od chvíle, kdy se vrtulník vznesl – a on nechtěl víc, než aby mu otevřeli vrata a on mohl projet.

Kolem domku stálo několik strážných. Podle stříbrného pruhu na suknici mezi nimi vyhledal legáta a oslovil jej. „Jsem připraven odejít. Otevřeli byste mí laskavě Bránu?“

„Okej,“ kývl důstojník a obrátil se k muži, oděnému v prostém šedivém kiltu polní uniformy vojína. „Jenkinsi, řekni pohonné stanici, ať to roztáhnou – otvor asi tak číslo tři,“ dodal, odhaduje pohledem velikost želvy.

Otočil se k MacKinnonovi. „Je mou povinností vás upozornit, že se ještě teď můžete vrátit zpět do civilizace za předpokladu, že se podrobíte léčbě své neurózy.“

„Nemám žádnou neurózu!“

„Dobře. Pokud byste v budoucnu změnil názor, vraťte se na místo, kudy jste vstoupil. Najdete tam zvonek, kterým můžete upozornit stráž, aby vám otevřela.“

„Nedovedu si představit, že bych to někdy potřeboval.“

Legát pokrčil rameny. „Možná, že ne – ale dost často se nám lidi vracejí. Kdybych zákony psal já, určitě by bylo mnohem těžší odejít.“ Přerušil jej zvonek. Vojáci kolem něj se hbitě rozestoupili a vytáhli z pouzder na opasku zářiče. Ze střechy strážnice vykoukl ohavný čumák velkorážného zářiče a zamířil směrem k Bariéře.

Legát odpověděl na otázku, která se zračila na MacKinnonově tváři. „Pohonná stanice je připravena otevřít.“ Mávl k černé stěně. „Rozjeďte se plnou rychlostí přímo doprostřed otvoru. Abyste překonal energetický odpor, potřebujete slušný rozjezd; pokud se dotknete okraje, budeme vás muset posbírat po okolí.“

Na Bariéře, přímo proti nim a kousek od země, se objevila droboučká zářící tečka. Čekali, a tečka se v půlkruhu šířila po uhlově černé nicotě. Už byla dost velká, aby skrz ni MacKinnon zahlédl krajinu za ní. Dychtivě po ní pokukoval. Otvor se šířil dál, až dorostl šířky dobrých dvacet stop, a pak se zastavil. V černém rámu se před ním objevila divoká scenérie rozeklaných pustých kopců. MacKinnon si toho všiml a rozzlobeně štěkl na legáta: „Oklamali jste mě! Tohle není země, kde by člověk mohl žít.“

„Nespěchejte s tím úsudkem,“ zněla odpověď. „Za těmi kopci je dobré země dost. Kromě toho – nemusíte tam jít. Rozhodněte se sám.“

MacKinnon zrudl a opět sevřel řízení. Pásy zabraly a želva vyrazila vpřed, Bránou přímo do Exilu.

Když už byl několik yardů za Branou, ohlédl se přes rameno. Bariéra se tyčila za ním bez jakéhokoli náznaku, že v ní ještě před chvílí zel otvor. U místa, jímž projel, se však krčil malý přístřešek z vlnitého plechu. Nejspíš je tam zvonek, o němž mluvil Legát; neměl však o něj zájem a soustředil se tedy na terén před sebou.

Od něj směrem do kopců se táhla jakási cesta. Nebyla dlážděná a už dávno ji nikdo neopravoval, ale poskytovala poměrně rovný podklad a jeho želvě to stačilo, aby udržovala slušnou rychlost. Pokračoval po ní – ne proto, že by se mu líbila ale byla to jediná cesta vedoucí z míst, jež se mu líbila ještě méně.

Cesta byla zcela opuštěná. To mu vyhovovalo; netoužil narazit na lidskou bytost dřív, než objeví vhodné místo, kde by se mohl usadit, a než na něm vykolíkuje svůj claim. Kopce však nebyly zcela prosté života; tu a tam zahlédl koutkem oka maličké, tmavé obrysy zvířat, spěšně mizejících ve skalách, a občas jeho pohled opětovala jasná korálkovitá očka.

Zprvu jej nenapadlo, že by mohl masem těch malých plachých tvorů doplnit své zásoby – jen se na ně díval a měl radost z jejich existence. Když mu poprvé blesklo hlavou, že by se dali jíst, zvedl se mu žaludek; zabíjení zvířat „pro zábavu“ vymizelo jako zvyk už dávno předtím, než se narodil, a rozvoj výroby levných syntetických bílkovin v polovině minulého století odsoudil k ekonomickému krachu chov zvířat pro maso. Dost pochyboval, že by kdy v životě okusil opravdovou živočišnou tkáň.

Ale jakmile překonal počáteční odpor, přišlo mu to jen logické. Předpokládal, že bude muset žít z toho, co krajina dá – a přestože měl dostatečné zásoby, bude jen moudré je šetřit a nepohrdnout nabídkou přírody. Potlačil tedy své představy o estetické hodnotě takové potravy i etické zábrany a rozhodl se při první příležitosti jednoho z těch malých tvorů zastřelit.

Vydoloval tedy pušku, nabil ji a uložil si ji k ruce. Podle zákona schválnosti se však žádná kořist dobře půl hodiny neukázala. Míjel právě malý útes, když mu konečně přálo štěstí. Zvíře na něj pokukovalo zpoza menšího balvanu, sice ostražitě, ale nikterak vyplašeně. Zastavil želvu a pečlivě zamířil, opíraje hlaveň o stěnu kokpitu. Jeho budoucí kořist jej odměnila tím, že vyhopkala zpoza úkrytu přímo do rány.

Stiskl spoušť, když přitom proti své vůli napjal svaly a zašilhal. Výstřel šel přirozeně vysoko nad.

Byl však příliš zaměstnán, než aby si všímal úspěšnosti své střelby. Zdálo se mu, že celý svět explodoval. Pravé rameno měl zcela necitelné, ústa ho bolela, jako by mu do nich dal někdo pěstí, a v uších mu zvonilo, hlasitě a nepříjemně. S překvapením zjistil, že puška, kterou stále drží, je zcela nedotčená a k nejhoršímu tedy zřejmě nedošlo.

Odložil zbraň, vyklopýtal z vozu a pospíchal k místu, kde bylo původně zvířátko; nenašel však po něm ani stopy. Prohledal i okolí, ale marně. Zcela zmaten se vrátil k vozíku se závěrem, že ta puška je určitě nějak vadná a že ji musí před dalším použitím pořádně prohlédnout.

Jeho nedávný terč sledoval zmíněné počínání z bezpečného úkrytu o několik yardů dál. Nebyl těmi překvapivými událostmi zmaten o nic méně než MacKinnon a stejně jako on viděl takto zblízka střelnou zbraň poprvé.

NEŽ SE MACKINNON OPĚT ROZJEL, musel si ještě ohledat horní ret; měl ho oteklý a z hlubokého šrámu tekla krev. To ho jenom utvrdilo v přesvědčení, že je ta puška vadná. Nikde v dobrodružné literatuře devatenáctého a dvacátého století, kterou tak rád hltal, nebylo varování, že když člověk střílí z pušky, měl by pravou ruku držet tak, aby se při zpětném rázu neuhodil do rtu.

Použil na ránu antiseptikum a cosi jako náplast, načež, poněkud skleslejší než prve pokračoval v cestě. Strž, po níž mezi kopci vedla jeho stezka, se rozšiřovala a kopce kolem se začínaly zelenat. Projel ostrou zatáčkou a octl se v širokém úrodném údolí. Táhlo se před jeho očima do dáli, kde se ztrácelo v oparu teplého dne.

Značná část země tu byla obdělávána, a při troše námahy rozeznal i lidské příbytky. Jel dál se smíšenými pocity. Lidé kolem znamenali o něco méně drsné životní podmínky, ale o to těžší bude vykolíkovat si zde claim. Exil je však naštěstí velký.

Právě dorazil k místu, kde cesta opouštěla pásmo kopců, aby pokračovala po úrodné zeleni, když mu do ní vstoupili dva muži. Drželi jakési zbraně, očividně připravené k použití. Jeden z nich na něj zavolal:

„Stůj!“

MacKinnon poslechl a muži vykročili k jeho vozu. „Co chcete?“

„Celní kontrola. Vylož náklad támhle ke kanceláři.“

Muž ukázal na malou budovu, které si MacKinnon dosud nevšiml. Stála jen pár stop od cesty.

Vrátil se pohledem od budovy zpět k muži a pocítil, jak se mu útrobami pomalu rozlévá horký slepý vztek a zatemňuje mu i tak nepříliš rozumný úsudek.

„O čem to ksakru mluvíte?“ utrhl se. „Uhněte mi z cesty a nechte mne projet.“

Druhý muž, který dosud nepromluvil, pozvedl zbraň a namířil ji MacKinnonovi na prsa. První jej však popadl za paži a zbraň mu odstrčil. „Nestřílej na toho trumberu, Joe,“ zavrčel podrážděně. „Dost to s tou horlivostí přeháníš.“ Otočil se zpět k MacKinnonovi. „Vzpouzíte se zákonu. Pojďte se mnou – a pohněte kostrou.“

„Zákonu?“ MacKinnon se trpce zasmál a popadl pušku. K ramenu se však již nedostala – hovořící muž vypálil, jakoby mimochodem a nenamáhaje se ani zamířit. MacKinnonova puška vylétla svému majiteli z rukou a opsala ladný oblouk, aby přistála za želvou v příkopu u cesty.

Mlčenlivější z mužů sledoval její let s jistým zájmem a pak poznamenal: „Pěkná rána, Blackie. Nezkřivils mu ani vlas.“

„Ále, to byla jen náhoda,“ odtušil skromně jeho kolega, ale zazářil radostí nad tou pochvalou. „Ale je dobře, že jsem ho nelíznul – aspoň nemusíme sepisovat zprávu.“ Vrátil se opět k oficiálnímu tónu a oslovil znovu MacKinnona, který otřeseně seděl na svém místě a třel si pálící dlaně. „Tak co, hochu? Budeš se už chovat slušně, nebo si mám pro tebe dojít?“

MacKinnon rezignoval. Odmanévroval se želvou na označené místo a mrzutě čekal na další pokyny. Záhy přišly. „Vylez ven a začni vykládat.“

Neochotně poslechl. Jak tak kupil svůj drahocenný majetek na zem, muž oslovovaný jako Blackie rozděloval věci do dvou hromádek, zatímco Joe je zapisoval do předtištěného formuláře. Po chvíli si všiml, že Joe zapisuje jen položky, ležící na první z hromad. Důvod pochopil až ve chvíli, kdy mu Blackie řekl, že může naložit první hromadu zpátky na želvu, a sám se jal nosit druhou hromadu do budovy. Začal protestovat…

Joe ho pěstí udeřil do úst, klidně a bez jakékoli zloby. MacKinnon se skácel, ale vzápětí se rozzuřeně zase vztyčil. Byl rozběsněn natolik, že by byl čelil i útočícímu nosorožci. Joe počkal, až se postaví, a pak ho srazil znovu. Tentokrát mu vstávání trvalo mnohem déle. Joe odešel k lavóru, stojícímu v rohu kanceláře, aby se vzápětí vrátil s mokrým ručníkem a hodil jej MacKinnonovi. „Utři si obličej, kámo, a nasedni do mašiny. Pojedem.“

Cestou do města, kam vezl Blackieho, měl MacKinnon spoustu času na přemýšlení. S výjimkou strohé odpovědi „Kořistný soud“ na otázku po cíli cesty, Blackie nekonverzoval, a MacKinnon ho k tomu ani nenutil, ačkoli by dal za nějaké informace nevím co. Ústa jej však bolela od dvou ran pěstí, hlava také, a v žádném případě se nehodlal pokoušet o něco neuváženého.

Exil očividně není divočinou bez zákonů, jakou zde doufal nalézt. Měli tu zřejmě i jakousi vládu, byť zcela nepodobnou tomu, na co byl zvyklý z civilizace. Představoval si zemi vznešených a nezávislých lidí, kteří si vzájemně pomáhají a váží si jeden druhého. Samozřejmě, všude se najdou i lumpové, ale ti by měli být postoupeni rychlému, a patrně i hrdelnímu právu v okamžiku, kdy se zkaženost jejich povahy prokáže. MacKinnon v sobě choval podvědomý, o to však silnější pocit, že dobro musí vždy a všude zvítězit.

Ale i kdyby tu měla být vláda, pak by od ní čekal, že se řídí zásadami, jež celý život vyznával – že je poctivá, svědomitá, výkonná a vždy ohleduplná k právům a svobodám občanů. Byl si vědom, že ne vždy v historii bývala vláda taková, ale tyto doby nikdy nezažil – a myšlenka diktatury mu byla vzdálená a nepochopitelná stejně jako třeba kanibalismus nebo otrokářství. Kdyby o tom byl víc přemýšlel, možná by jej bylo napadlo, že lidé ve veřejných službách v Exilu nebudou psychologicky testováni s ohledem na psychickou způsobilost pro daný úřad – a jelikož každý z obyvatel Exilu se zde – stejně jako on sám – octl pro porušení základního zvyku a odmítnutí reorientace, bylo nabíledni, že většina z nich budou nevypočitatelní despotové.

Upnul veškerou svou naději k informací, že jedou k soudu. Nežádal víc, než možnost vypovědět soudci, co se mu stalo.

Jeho slepá víra v právní procedury se může jevit jako podivná u člověka který ještě nedávno zatracoval veškeré organizované struktury společnosti. Zatímco však MacKinnon vládu verbálně odsuzoval, ve skrytu duše věřil v její fungování. Mohl sice proklínat soud, že ho přinutil k výběru mezi Dvěma alternativami, přesto však očekával od soudů spravedlnost. Stále sice zdůrazňoval vlastní nezávislost na právním řádu, očekával však, že lidé, s nimiž se setká, se budou chovat podle Úmluvy – dosud totiž jiné lidi nepoznal. Nedokázal svou minulost odvrhnout o nic víc než své vlastní tělo.

Ale to vše ještě nevěděl.

MacKinnon zapomněl vstát, když soudce vstoupil do soudní síně. Zřízenci jeho chybu sice rychle napravili, ale i tak si vysloužil zlobný pohled od soudního stolce. Soudcův vzhled a chování velkou důvěru nevzbuzovaly. Byl to dobře živený muž zarudlé pleti, jehož sadistické sklony z výrazu a gest přímo čišely.

Čekali, než se rázně a tvrdě vypořádal s několika drobnými provinilci. Naslouchajícímu MacKinnonovi se zdálo, že u tohoto soudu odporuje zákonu snad úplně všechno.

Přesto se mu ulevilo, když zaslechl své jméno. Předstoupil před soudní stolici a spustit svůj příběh. Soudcovo kladívko jej však rychle uťalo.

„Co je to za případ?“ houkl soudce a jeho tvář se hrozivě stáhla. „Očividně opilství a výtržnictví. Já těm mladým tu drzost vyženu z hlavy, i kdyby mě to mělo stát krk!“

Otočil se na soudního úředníka. „Má nějaké dřívější záznamy?“

Úředník mu cosi zašeptal do ucha. Soudce vrhl na MacKinnona pohled plný směsice rozmrzelosti a podezřívavosti a pak vyzval celníka; aby předstoupil. Blackie přednesl stručné, jasné shrnutí případu s lehkostí člověka, svědčícího před soudem denně. MacKinnonovo provinění bylo klasifikováno jako bránění úřední osobě ve výkonu služby. Předložil seznam předmětů, který zhotovil jeho kolega, ale jaksi se zapomněl zmínit o značném množství zboží, které bylo dáno stranou ještě než seznam pořídili.

Soudce se obrátil k MacKinnonovi. „Můžete k tomu něco říci?“

„To samozřejmě mohu, doktore,“ spustil oslovený dychtivě. „Ani se nezmínil o…“

Prásk! Soudcovo kladívko jej zastavilo. Soudní zřízenec k MacKinnonovi přispěchal a pokusil se mu vysvětlit, jak je nutno soud oslovovat. Vysvětlení MacKinnona zmátlo ještě víc. Podle jeho dosavadních zkušeností byl titulem „soudce“ oslovován zásadně lékař – psychiatr, zběhlý v sociálních problémech. V životě také neslyšel o nějakém speciálním oslovení, používaném v soudní síni. Přizpůsobil však svůj jazyk instrukcím, jichž se mu dostalo.

„Nechť se Ctihodnému soudu líbí, ten muž lže. On a jeho společník mne přepadli a obrali. Byl jsem jednoduše…“

„Pašeráci se obvykle domnívají, že byli oloupeni, když je celní úředníci chytí,“ ušklíbl se soudce. „Popíráte, že jste se odmítl podrobit prohlídce?“

„Ne, Vaše Ctihodnosti, ale…“

„To mi stačí. K již vyměřenému clu se připočítá pokuta ve výši padesáti procent. Zaplaťte u soudního úředníka.“

„Ale Vaše Ctihodnosti, Já nemůžu…“

„Co nemůžete? Zaplatit?“

„Nemám žádné peníze. Jenom svůj majetek.“

„Tak?“ Soudce se obrátil k úředníkovi. „Pak tedy sáhneme k exekuci. Zabavte majetek. Obviněný se odsuzuje k deseti dnům vězení za potulku. Komunita nemůže dopustit, aby se tady ve velkém rojila přistěhovalecká chátra a napadala počestné občany. Další!“

Vyhnali jej ze dveří. Teprve ve chvíli, kdy zaslechl skřípění klíče v zámku mříží, si však plně uvědomil, co se stalo.

„Nazdar kámo, jak je venku? Hezky?“ Vazební cela už měla jednoho obyvatele, malého, ale svalnatého muže, který k MacKinnonovi vzhlédl od rozehrané partie pasiánsu. Seděl obkročmo na lavičce, na níž měl rozložené karty, a důkladně si nově příchozího prohlížel jasnýma očima, v nichž nebylo místo pro obavy.

„Venku docela hezky – ale v soudní síni to bouří,“ opáčil MacKinnon v bezúspěšné snaze o stejně lehký tón. Ret ho dosud bolel a jeho úsměv tak byl trochu křivý.

Jeho protějšek přehodil nohu přes lavici a lehkým tichým krokem mu šel vstříc. „Teda kámo, tys to musel schytat,“ komentoval po bližším ohledání MacKinnonovu tvář. „Bolí to?“

„Jako čert,“ přiznal MacKinnon.

„S tím musíme něco dělat.“ Odkráčel ke dveřím a zalomcoval jimi. „Hej, Leváku! Basa hoří! Poď sem honem!“

Dozorce se přiloudal a postavil se proti dveřním mřížím. „Co chceš, Páro?“ optal se nezávazně.

„Můj starej kámoš ze školy se praštil do obličeje francouzákem a šíleně ho to bolí. Máš šanci si udělat vočko na nebesích, když sáhneš do lékárničky a vytáhneš kousek fáče a nějakejch pět zrnek neoanodynu.“

Dozorcovo vzezření neslibovalo mnoho nadějí. Vězeň se zatvářil žalostně. „No tak, Leváku,“ domlouval mu, „já myslel, že budeš mít radost z takový šance udělat dobrej skutek.“ Okamžik vyčkával

a dodal: „Víš ty co? Ty uděláš, co chci, a já ti prozradím, jak stará je Ann – povím ti řešení té hádanky z nedělních novin, co si s ní už dva dny lámeš hlavu. Platí?“

„Nejdřív ty.“

„To by trvalo moc dlouho. Já ti to napíšu a dostaneš to na papíře.“

Když dozorce přinesl žádaný materiál, MacKinnonův spoluvězeň mu ošetřil rány jemnými, ale přesnými pohyby, aniž přitom přestal rozprávět. „Mně říkaj Pára Magee. A tobě?“

„David MacKinnon. Promiň, ale nějak jsem nezachytil tvé křestní jméno.“

„Pára. Takhle mě nepokřtila máma,“ vysvětlil s potutelným úšklebkem na rtech. „Je to spíš profesionální daň za mou schopnost diskrétně a nenápadně se vzdálit v pravej čas.“

„Profesionální daň?“ podivil se MacKinnon. „A jakou ty máš profesi?“

Magee se zatvářil bolestně. „Ale no tak, Dave,“ prohlásil, „já se tě na takové věci taky neptám. Ale když už to musíš vědět,“ pokračoval, „mé řemeslo je patrně stejné jako tvoje – boj o přežití.“

Magee se ukázal být dobrým posluchačem, a MacKinnon uvítal příležitost svěřit se někomu se svými trampotami. Vylíčil mu, jak dal přednost životu v Exilu před úpravou svébytného myšlení a jak, sotva sem dorazil, byl oloupen a ještě odvlečen před soud. Magee přitakal. „Ani se nedivím,“ poznamenal. „Chlap, kterej není až do morku kostí chamtivec, se nemůže stát celníkem.“

„Ale co se stane s mými věcmi?“

„Vydraží je, aby z nich zaplatili clo.“

„Kolik mi z nich asi zbyde?“

Magee na něj. zůstal zírat. „Zbyde? Nezbyde vůbec nic. Pravděpodobně budeš muset ještě zaplatit dluhy.“

„Cože? Jak to?“

„Platí tu zásada, že odsouzený platí za výkon trestu,“ vysvětlil Magee stručně. „Pro tebe to znamená, že až ti těch deset dní vyprší, budeš soudu ještě dlužit. Je to mafie. Pak tě čekají nucený práce, hochu – v řetězech. Tam si dluh odpracuješ, jeden dolar denně.“

„Páro – ty si ze mě děláš legraci.“

„Počkej a uvidíš. Máš se ještě hodně co učit, Dave.“

Exil byl ještě složitějším místem, než se MacKinnonovi zdálo. Magee vysvětloval, že jsou zde vlastně tři vládcové – a tři na sobě nezávislé jurisdikce. Vězení, v němž se nalézali, leželo v takzvané Nové Americe. Zdejší správa sice měla demokratickou formu, ale zacházení, jehož se mu dostalo, bylo zcela typickou ukázkou, jak se taková demokracie naplňuje v praxi.

„A to je tohle místo ještě ráj ve srovnání se Svobodným státem. Můžeš mi věřit; já tam byl…“ Svobodný stát byla absolutistická diktatura. V čele vládnoucí kliky tam stál muž, jenž se nechal titulovat jako „Osvoboditel“; kázeň, určovaná zvůlí vládců, se tam udržovala s krutostí, jež nenechávala žádný prostor pro svobodný názor, natožpak skutky. Teorii vlády tam mlhavě odvozovali ze starých funkcionalistických tezí. Stát byl považován za jediný organismus s jedinou hlavou, mozkem a účelem. Všechno, co nebylo nařízeno, bylo zakázáno. „Nemusíš mi to věřit,“ dušoval se Magee, „ale tam nemůžeš vlézt ani do postele, abys pod dekou nenašel jednoho z těch zatracených tajných. Ale ještě pořád,“ dodal, „se tam dá žít snáz než u Andělů.“

„U Andělů?“

„Jo. Ještě jsou naživu. Po Revoluci zůstaly dobrý dva tři tisíce těch nejtvrdohlavějších, co se rozhodli radši odejít do Exilu – to přece víš. A ještě dneska mají kolonii v kopcích na severu, kompletní, včetně Převtělení prorokova a všech ostatních pitomin. Nejsou to špatný lidi – když tě zabijou, pomodlí se za tebe, aby ses dostal do nebe.“

Všechny tři státy měly společnou jednu kuriózní vlastnost – každý z nich se prohlašoval za jedinou legální vládu Spojených států a každý z nich čekal na nějaký den zúčtování, kdy pod svou správu převezme i dosud „neosvobozenou“ část – to jest zemi vně Exilu. Pro Anděly měl nastat ve chvíli, až se na Zem vrátí První prorok a povede je znovu do boje. V Nové Americe se z tohoto dne stala jen prázdná formulace, kterou se všichni hojně ohánělí před volbami, aby pak na ni vzápětí zapomněli. Ve Svobodném státě to však byl pevný a ústřední bod politiky.

Z toho plynulo, že Svobodný stát a Nová Amerika spolu vedly celou řadu válek. Osvoboditel bral –

zcela logicky – Novou Ameriku jako dosud neosvobozené území, a proto považoval za nutné ji podrobit své správě dříve, než bude možno rozšířit její dobrodiní i na zbytek kontinentu.

Mageeho slova změnila v trosky MacKinnonův sen o anarchistické utopii, kterou za Bariérou najde; nemohl však nechat svou milovanou vizi zemřít bez boje. „Copak tu není místo, kde by člověk mohl žít tiše, sám a v klidu bez všeho toho nesnesitelného vměšování zvenčí?“

„Ne…“ opáčil zamyšleně Pára. „Ne… ledaže bys zmizel někde v kopcích. Tam bys mohl vegetovat v pohodě, dokud by ses vyhýbal Andělům. Ale byla by to pěkná fuška, žít jen z toho, co kraj dá. Už jsi to někdy zkusil?“

„Ne… ne tak docela. Ale přečetl jsem si o tom veškerou literaturu: Setona, Zane Greye, Emersona Hougha a tak dále.“

„Hm… no, možná to zvládneš. Ale pokud se fakt chceš stát poustevníkem, měl bys to radši zkusit Venku, kde nebudeš mít tolik překážek.“

„Ne.“ MacKinnon se okamžitě naježil. „Ne, tam už nikdy nepůjdu. Nikdy se nepodrobím psychologické reorientaci jen proto, abych měl pokoj. Kdybych se mohl vrátit ke stavu před pár měsíci, ještě než mě zavřeli, asi by nebyl problém odejít na nějakou opuštěnou farmu nebo do Skalistých hor… Jenže s diagnózou, kterou mi přišili na rozloučenou… poté, co mi řekli, že nemohu žít v lidské společnosti, aniž bych si nechal upravit emoce podle toho tuctového, konfekčního vzoru ostatních… prostě nemůžu. Ne že by mi vadilo strávit pár měsíců v sanatoriu…“

„Chápu,“ pokývl Pára. „Chceš zůstat v Exilu, ale nechceš být odříznutý od zbytku světa Bariérou.“

„Ne, tak to není… no, vlastně možná částečně ano. Poslechni, připadám ti, že bych se nesnesl s lidmi?“

„Připadáš mi celkem normální,“ ujistil ho Magee a zazubil se. „Jenže si uvědom, že já jsem taky v Exilu. Těžko tě můžu soudit.“

„Ale přesto všechno, cos mi tu povídal… nevypadáš, že by se ti tu nelíbilo.“

„Neřekl jsem, že se mi tu nelíbí. Líbí; má to tu šťávu. Já si drobný deformace zdejšího systému vlastně vychutnávám. A vždycky, když tu začne bejt horko, se můžu vrátit Bránou zpátky, pár dní si odpočinout v pěkným klidným špitále a počkat, až se to tu uklidní.“

MacKinnon se podivil znovu. „Začne tu bejt horko? Oni vám tu dělají příliš horké počasí?“

„Jak, dělají? Nene, já nemyslel řízený počasí – nic takového tu není – jen to, co sem pronikne zvenčí. To byla jen jedna stará metafora.“

„A co to znamená?“

Magee se potutelně usmál. „To uvidíš.“

Po večeři – chlebu, guláši v kovové misce a malém jablku – zasvětil Magee MacKinnona do tajů karetní hry cribbage. Ještě že MacKinnon neměl ani vindru v hotovosti a tak neměl co prohrát. Po nějaké době Magee sbalil karty, aniž je zamíchal. „Dave,“ ozval se, „líbí se ti pohostinství, které nabízí tahle instituce?“

„Ani trochu – proč?“

„V tom případě bychom odsud mohli zmizet.“

„Dobrý nápad, ale jak?“

„O tom jsem právě přemýšlel. Myslíš, že bys vydržel ještě jednu ránu pěstí do té tvé otlučené fasády, kdyby to posloužilo dobrému účelu?“

MacKinnon si opatrně osahal ret. „Snad ano – pokud to bude nutné. Ale nesmí být moc silná.“

„Tak se mi to líbí! A teď mě poslouchej – náš dozorce Levák je nejenže trochu těžkopádný, ale navíc strašně citlivý na svůj zevnějšek. Jakmile zhasnou světla, uděláš…“

„Pusťte mě ven! Pusťte mě ven!“ ječel MacKinnon a bušil do mříží. Žádná odpověď se však neozvala. Zahulákal znovu a vyšrouboval hlasivky do hysterického vřeštění. Levák se s otráveným mručením přištrachal na průzkum.

„Co to tu ksakru vyvádíš?“ houkl na něj a nakoukl do cely přes mříže.

MacKinnon přešel k úpěnlivému škemrání. „Leváku, ježíšmarjá, pusťte mě odsud. Prosím! Nesnáším tmu. Je tu strašná tma – prosím, nenechávejte mě tu samotného.“ Se vzlykotem se vrhl na

mříže.

Hlídač tiše zaklel. „Další magor. Hej, ty – zavři zobák a běž spát, nebo tam vlezu a pár ti přidám, abys měl proč řvát!“ Obrátil se k odchodu.

MacKinnonovo chování se okamžitě změnilo v divoký vztek duševně vyšinutého. „Ty hnusnej opičáku! Máš ksicht jako krysa! A po kom jsi zdědil ten hnusnej rypák?“

Levák se otočil na patě, obličej zkřivený vztekem. Chtěl něco říct, ale MacKinnon jej přerušil. „Cháchá!“ pošklebovalse jako malý uličník. „Levákova máma se lekla bradavičnatýho prasete…“

Dozorce švihl pěstí k místu, kde se na dveřní mříže tiskla MacKinnonova tvář. MacKinnon uhnul a současně po paži chňapl. Dozorce, kterého rozmach do prázdna vyvedl z rovnováhy, přepadl na mříže, s paží mezi nimi a daleko v cele. MacKinnonovy prsty po ní sjely a pevně sevřely dozorcovo zápěstí.

Nato se vězeň vrhl zpět a táhl svého věznitele za sebou, až jej přitiskl nosem na mříže.

Výkřik, který se chystal v Levákově hrdle, však už nezazněl; Magee byl připraven. Odkudsi ze tmy, tiché jako smrt, vyklouzly jeho štíhlé prsty a zabořily se do tučného strážcova krku. Levák se vzepřel a málem se mu podařilo se osvobodit, ale MacKinnon se vrhl plnou vahou doprava a zkroutil dozorcovu paži v bolestivé, kosti lámající páce. MacKinnonovi se zdálo, že tak zůstali po nekonečně dlouhou dobu, jako nějaké groteskní sousoší. Srdce mu v uších bušilo tak silně, až se bál, že jej uslyší lidé venku a přispěchají Levákovi na pomoc. Konečně se ozval Magee.

„To bude stačit,“ zašeptal. „Prohledej mu kapsy.“

Neohrabaně poslechl; ruce měl znecitlivělé z boje a třásly se mu nervovým vypětím a mříže mu práci také zrovna neusnadňovaly. Klíče tam však byly, v poslední kapse, kterou prohledal. Podal je Mageemu, který pustil strážce – sesunul se na podlahu – a vzal si je.

NETRVALO MU DLOUHO, NEŽ ODEMKL. Mříže se otevřely s tísnivým zaskřípěním. Dave Levákovo tělo překročil, ale Magee si k němu klekl, odepnul mu od opasku obušek a udeřil jej s ním za ucho. MacKinnon strnul. „Zabil jsi ho?“

„Ale houby,“ opáčil Magee tlumeně. „Levák je kámoš. Jdeme.“

Pospíchali matně osvětlenou chodbou kolem cel až ke dveřím do kanceláří – jedinému východu z těchto míst. Levák je nechal bezstarostně pootevřené, skulinou sem proudilo světlo. Tiše se k nim přiblížili, když tu zaslechli z druhé strany dunivé kroky. Dave se zoufale rozhlížel po nějakém úkrytu, ale nenašel nic lepšího než kout, tvořený blokem cel a stěnou. Vklouzl do něj a bleskl očima po Mageem, ale ten zmizel.

Dveře se rozlétly; do chodby vkročil jakýsi muž, zastavil se a rozhlédl se. MacKinnon si všiml, že drží svítilnu na infračervené světlo a na nose má korekční brýle. Znamenalo to, že šance ukrýt se ve tmě je nulová. MacKinnon se přikrčil ke skoku…

Ozvalo se duté „břink!“ Hlídač vzdychl, mírně se zakymácel a pak se sesul do beztvaré hromádky. Nad ním stál Magee, obhlížel své dílo a přitom hladil právě použitý konec obušku.

„To bude stačit,“ usoudil po chvilce. „Jdeme, Dave?“

Vyklouzl dveřmi, aniž vyčkal na odpověď, a MacKinnon se mu držel v patách. Osvětlená chodba zahýbala doprava a končila ve velkých dvoukřídlých dveřích vedoucích na ulici. Nedaleko nich se v levé stěně rozevíraly menší dveře do jakési kanceláře.

Magee si přitáhl MacKinnona k sobě. „Teď už to bude hračka,“ pošeptal mu do ucha. „Před náma už je jenom seržant, co dělá papíry. Protáhneme se kolem něj – a pak dveřma ven na vzduch.“ Pokynul Daveovi, aby se držel za ním, a přikradl se tiše ke dveřím od kanceláře. Vytáhl z kasy u opasku malé zrcátko, lehl si na podlahu a opatrně vysunul ruku se zrcátkem asi palec či dva za okraj dveřního rámu.

Očividně byl spokojen s tím, co svým improvizovaným periskopem zjistil, protože se opět zvedl na kolena a ohlédl se k MacKinnonovi tak, aby mu mohl odezírat slova ze rtů. „Je to v suchu,“ vydechl. „Je tam jenom…“

Na zádech mu přistálo dvě stě liber zuřivé odplaty, oděné do policejní uniformy. Chodbou se rozdrnčel poplašný signál. Magee bojoval, jak jen mohl, ale útok byl překvapivý a účinný. Stihl ještě otočit hlavu a zařvat: „Utíkej, kámo!“

MacKinnon odkudsi slyšel dupot nohou, ale neviděl před sebou nic než zápasící postavy. Zuřivě se

rozhlédl a pak kopl většího z obou zápolících do tváře. Zasažený zařval a pustil svou oběť. MacKinnon popadl svého společníka za límec a škubl jím na nohy.

Mageeho oči nepozbyly nic ze svého optimismu. „Zaválels, hochu," pochválil ho krátce, když vyběhli na ulici. „Kde ses naučil kickbox?"

MacKinnon neměl čas na odpověď; i tak mu dalo dost práce, aby udržel krok s Mageeho kolébavým, ale překvapivě rychlým klusem. Přeběhli ulici, zmizeli v průchodu a prosmýkli se mezi dvěma budovami.

Na následující minuty – či snad hodiny – se MacKinnon pamatoval jen jako na neuspořádanou změť dojmů. Vzpomínal si na nějaké plazení přes hřeben střechy a schovávání v temném dvoře, neměl však tušení, jak se na střechu dostal. Také se mu vybavovala nekonečně dlouhá doba, kterou byl nucen strávit o samotě, v těsném sevření strašlivě páchnoucí popelnice – a hrůza, již cítil při zvuku blížících se kroků a světle, které k němu proniklo skulinou pod víkem.

Prásknutí a zvuk pádících kroků, jež následovaly vzápětí, jej přivedlo k domněnce, že Pára se dal na útěk a jeho tam nechal. Když se však Pára vrátil a otevřel jeho popelnici, málem ho zardousil, než jej poznal.

Když konečně setřásli své bezprostřední pronásledovatele, vedl jej Magee přes celé město, předváděje svou dokonalou znalost zadních východů a zkratek stelně jako svou genialitu při vyhledávání krytých a stinných míst. Okraje města dosáhli v zanedbané a rozpadající se čtvrti, daleko od středu civilizace. Magee se zastavil. „Tak jsme asi tady, kámo," řekl Daveovi. „Pokud půjdeš po téhle ulici pořád rovně, za chvíli jsi venku z města. Chtěl jsi to přece, nebo ne?"

„Asi ano," opáčil MacKinnon stísněně a vrhl pohled směrem, kam ulice vedla. Nato se obrátil, aby pokračoval v hovoru s Mageem.

Jenže ten byl pryč. Rozplynul se v okolních stínech a nezůstalo po něm ani památky.

MacKinnon se s těžkým srdcem vydal naznačeným směrem. Neměl důvod předpokládat, že s ním Magee zůstane navěky; službu, kterou mu Dave prokázal, mu už oplatil i s úroky – pro něj samého to však znamená ztrátu jediného přítele, kterého na tom podivném místě našel. Cítil se opuštěný a zoufalý.

Pokračoval v cestě, držel se stinných míst, jak to jen šlo, a pečlivě se rozhlížel po stínech, které se podobaly policejním hlídkám. Ušel pár set yardů a začínat mít strach, že konec ulice může být ještě pěkně daleko, když jej překvapilo syknutí z temného průchodu. Až mu z toho leknutí naskočila husí kůže.

Nasadil všechny své síly, aby potlačil paniku, a právě se ujišťoval, že policisté přece nesyčí, když se z přítmí vyloupl stín a dotkl se jeho rukávu.

„Dave," řekl stín tiše.

MacKinnon se zaradoval jako dítě. „Páro!"

„Rozmyslel jsem si to, Dave. Poldové by tě do rána dostali. Nevyznáš se tu… tak jsem se vrátil."

Do Daveovy radosti se přimísila uražená ješitnost. „Ale nesmysl, Páro," bránil se, „neměl by sis se mnou tak lámat hlavu. Nějak se protluču."

Magee ho popadl za paži a drsně jím zatřásl. „Nedělej pitomosti. Nevíš, jak to tady chodí. Jak tě znám, místo abys vzal kramle, půjdeš na náměstí povykovat, že ti porušujou lidský práva nebo něco takovýho, a necháš se čapnout znova.

Takže," pokračoval, „tě teď odvedu ke svejm kamarádům a tam budeš schovanej, dokud trochu nezmoudříš a nezjistíš, co a jak. Mí kamarádi jsou ale na tý špatný straně zákona, je ti to doufám jasný? Budeš se muset chovat jako ty tři posvátný opičky – nic nevidět, nic neslyšet a držet zobák. Myslíš, že to zvládneš?"

„Ano, ale…"

„Žádný ale. Pojď."

Průchod, u něhož stáli, byl zadním vchodem do starého skladiště. Několik schodů je dovedlo na malý zahloubený dvorek. Octli se na otevřeném prostranství plném starého haraburdí – a přede dveřmi na zadní stěně budovy. Pára na ně tiše, ale rytmicky zaklepal, načež čekal a naslouchal. Po chvíli tlumeně sykl: „Pst! To jsem já, Pára!"

Dveře se rychle otevřely a Mageeho sevřely dvě mohutné sádelnaté paže. Zvedly jej několik palců

nad zem a jejich majitelka mu vtiskla na tvář hlučný polibek. „Páro!“ zajásala žena. „Jsi v pořádku, chlapče? Chyběls nám.“

„Tomu říkám náležitý uvítání, Matko,“ odpověděl, když konečně opět nalezl pevnou půdu pod nohama. „Chci ti představit jednoho kamaráda. Matko Johnstonová, tohle je David MacKinnon.“

„Těší mě,“ opáčil David automaticky, ale oči Matky Johnstonové se podezřívavě zúžily.

„Táhne s bandou?“ vybafla.

„Ne, Matko, je to novej přistěhovalec – ale ručím za něj. Právě práskl do bot a já ho přivedl, aby se na pár dní ztratil z očí.“

Mageeho líbezné přemlouvání ji trochu obměkčilo. „No když to říkáš…“

Magee ji štípl do tváře. „Tomu říkám hodná holka! Kdy se za mě konečně provdáš?“

Plácla ho přes ruku. „I kdybych byla o čtyřicet let mladší, nikdy bych si nepověsila na krk takovýho otrapu jako jsi ty! –Tak teda pojď,“ obrátila se k MacKinnonovi, „můžeš tu bejt, když seš Párův kamarád – ačkoliv to není žádný velký doporučení!“ Kolébala se rychle před nimi dolů po schodech a cestou volala na kohosi pod nimi, aby jim otevřel dveře.

Místnost, v niž se octli, byla chabě osvětlena a hlavní část nábytku tu tvořil jen dlouhý stůl a nějaké židle, na nichž sedělo něco přes tucet lidí, popíjelo a rozprávělo. MacKinnonovi ten pohled připomněl historické obrázky ze starých anglických hospod, jaké bývaly ještě před Kolapsem.

Mageeho uvítalo bouřlivé veselí. „Páro!“ „Je to von, v plný kráse!“ „Jak si zdrhnul tentokrát, Páro? Protáhnul ses mříží od kanálu?“ – „Nos na stůl, Matko – Pára se nám vrátil!“

Přijal ovace s mávnutím ruky,a jedním pozdravným zvoláním, načež se obrátil k MacKinnonovi. „Lidi,“ houkl do nastálé vřavy, „tohle je Dave – kluk, kterej dokázal nakopnout bachaře v tu nejsprávnější chvíli. Nebejt Davea, tak tu nejsem.“

Dave shledal, že sedí u stolu mezi nimi a v ruce drží holbu s pivem, kterou mu do ní vtiskla mladá a nikoli nepohledná žena. Chystal se jí poděkovat, ale ta vzápětí odspěchala, aby pomohla Matce Johnstonové se záplavou nových objednávek. Přímo proti němu seděl mrzutě se tvářící mladík, který se do Mageeho přivítání příliš nezapojil. Přejel MacKinnona bezvýrazným pohledem a jeho oko přitom každých pár vteřin mrklo, poslušno svého tiku.

„V čem jedeš?“ vybafl na něj.

„Nech ho na pokoji, Aleku,“ zasáhl Magee hbitě, ale přátelským tónem. „Právě sem dorazil – vždyť jsem ti to říkal. Ale je v pořádku,“ zvýšil hlas, aby ho slyšeli i ostatní, „je tady sotva dvacet čtyři hodin, ale už dokázal zdrhnout z basy, ztřískat dva finance a šprajcovat se starýmu soudci Řezníkovi. Není to docela rušnej den?“

Dave se stal středem souhlasného zájmu, ale chlapík s tikem se stále tvářil kysele. „To je všechno hezký, ale já mu položil jasnou otázku: V čem jede? Jestli v tom samým, co já, tak to nedovolím – už tak je nás moc.“

„Laciný vydírání tvýho typu provozuje vždycky moc lidí, ale v tom on nejede. Zapomeň na něj.“

„Tak proč nevodpoví sám?“ opáčil Alek podezřívavě. „Co když je to fízl…“

Zdálo se, že si Magee s tím tenkým nožem jen čistí nehty. „Zastrč nos zpátky do sklenice, Aleku,“ poradil mu konverzačním tónem a ani přitom nezvedl hlavu. „Nebo ti ho mám uříznout a zastrčit ho tam sám?“

Jeho protějšek si cosi nervózně chystal v dlani. Magee jako by si toho nevšímal, jen poznamenal: „Jestli si myslíš, že stihneš použít vibrák dřív než já ocel, tak to zkus – může to bejt docela zajímavej pokus.“

Mladík chvíli stál a nerozhodně si ho měřil; jen jeho tik pracoval dál. Matka Johnstonová k němu zezadu přistoupila a vtlačila ho zpět do židle. „Hoši! Hoši! Tomuhle říkáte slušný chování? – A ještě k tomu před hostem! Páro, dej pryč ten perořízek – stydím se za tebe.“

Nůž bleskově zmizel. „Máš pravdu jako vždycky, Matko,“ zakřenil se Magee. „Řekni Molly, ať mi ještě naleje.“

Stařec, sedící po MacKinnonově pravici, sledoval proud událostí zrakem zamženým alkoholem, ale zřejmě pochopil to podstatné, protože svůj kalný zrak nyní upřel na Davea a zeptal se: „Hochu, táhneš s bandou?“ Naklonil se k němu a zdůraznil svou otázku tím, že k MacKinnonovi zabodl třesoucí se

ukazovák s oteklými klouby. MacKinnona ovanul sladkokyselý pach piva.

Dave se obrátil k Mageemu s němou žádostí o radu a ten odpověděl za něj. „Ne, netáhne – a Matka Johnstonová to věděla, ještě než ho pustila dovnitř. Hledá tu útočiště – útočiště, který nám naše zvyky velí poskytnout!“

Místností projelo neklidné zavlnění. Molly ustala v roznášení a nepokrytě naslouchala, co se bude dít. Ale starce, jak se zdálo, odpověděl uspokojila. „Jo, to je pravda… pravda pravdoucí,“ zabreptal a znovu si přihnul. „Útočiště tu najde, kdo ho potřebuje, když…“ Zbytek slov se rozplynul v nezřetelném huhlání.

Nervózní napětí opadlo. Většina z lidí se podvědomě řídila názorem starce a s ulehčením omluvila vpád neznámého naléhavostí jeho situace. Magee se otočil zpět k Daveovi. „Myslel jsem si, že čím míň toho víš, tím líp pro tebe – ale když už to Děda načal, musím říct i zbytek.“

„Co tím myslel?“

„Ptal se tě, jestli táhneš s bandou – jestli jsi členem prastarého a ctihodného bratrstva zlodějů, vrahů a kapsářů!“

Magee se Daveovi díval do očí a na rtech mu pohrával ironický úsměv. Dave nejistě zatěkal pohledem od Mageeho k ostatním, všiml si, jak si vyměnili pohledy, a lámal si hlavu, jaká odpověď se od něho čeká. Ticho prolomil Alek. „Tak co?“ ušklíbl se, „na co čekáte? Dejte se do toho a zeptejte se ho přímo – nebo snad můžou kamarádi našeho velkýho Páry tenhle klub používat, aniž vás aspoň požádají o dovolení?“

„Už jsem ti řekl, abys mlčel, Aleku,“ odtušil Pára klidně. „Kromě toho – předbíháš rozhodnutí. Pokud mu máme tuhle otázku položit, pak se na tom musíme shodnout všichni.“

Odpověděl mu tichý mužík s věčně ustaraným výrazem. „Nemyslím, že to platí i v tomhle případě, Páro. Kdyby sem přišel sám nebo nám padl do rukou, pak ano, podléhá to rozhodnutí všech. Ale ty jsi ho sem přivedl. Myslím, že můžu mluvit za všechny, když řeknu, ano, má nám odpovědět. A pokud nikdo nic nenamítá, zeptám se ho sám.“ Odmlčel se a vyčkával; nikdo však nepromluvil. „Dobrá… Dave, už jsi viděl a slyšel příliš mnoho. Odejdeš teď… nebo zůstaneš a složíš přísahu našeho cechu? Musím tě upozornit, že jak s námi jednou táhneš, je to až do smrti – a za zradu bandy je jen jediný trest.“

Přejel si palcem přes krk v prastarém, dobře známém gestu. Děda ho doprovodil patřičným zvukem – nasál vlhce vzduch mezi zuby – a uchechtl se.

Dave se rozhlédl. Mageeho tvář tentokrát pomoc nenabídla. „Na co mám přísahat?“ zeptal se, aby získal čas.

Diskuse byla náhle přerušena zabušením zvenčí. Ozvalo se zahulákání, ztlumené dvojími dveřmi a schodištěm mezi nimi. „Otevřete, vy tam dole!“

Magee se zvedl a pokývl na Davea. „To jdou pro nás, hochu,“ konstatoval. „Pojď.“

Přikročil k obrovitému staromódnímu radiogramofonu, jenž stál u zdi, sáhl pod něj, okamžik tam cosi kutil a pak odsunul jeden z bočních panelů. Dave zjistil, že je přístroj rafinovaně upraven tak, aby se do jeho útrob vtěsnal člověk. Magee ho nahnal dovnitř, přibouchl panel a ponechal ho tam.

Tvář měl přitisknutou k husté mřížce, jež měla původně zakrývat reproduktor, a tak viděl, co se venku děje. Molly právě odstranila ze stolu dvě nyní přebytečné sklenice a rozlila trochu piva tak, aby na desce zakrylo mokrá kolečka.

Pára okamžitě vklouzl pod stůl a MacKinnon viděl, jak se pod ním zvedá… Vzápětí byl pryč. Očividně se nějakým mechanismem přitiskl ke spodní straně stolní desky.

Matka Johnstonová šla okázale otevřít. Dolní dveře otevřela naráz a s velkým rámusem. Pak se pomalu vlekla po schodech, s přečastými zastávkami, sípěním a lamentováním. MacKinnon slyšel, jak odemyká horní dveře.

„To je teda fakt dobrá doba, abyste rušili slušný lidi,“ protestovala. „Jak mám zastat svou práci, když musím každejch deset minut všechno pustit z ruky a…“

„Už toho nech, babko,“ odpověděl mužský hlas. „A pojď dolů. Máme tu něco k vyřízení.“

„Co k vyřízení?“ dožadovala se.

„Mohl by to být nepovolený prodej alkoholu, ale není – protentokrát.“

„Nic neprodávám – tohle je soukromej klub. Jeho členové tu mají svůj alkohol – já ho jenom

nalejvám.“

„Dejme tomu. Dneska si chceme popovídat s těmi členy. Takže nám uhni z cesty – a ať ti to moc dlouho netrvá.“

Vtrhli do místnosti, doprovázeni proudem výřečnosti Matky Johnstonové. Ten, který promluvil, měl hodnostní označení policejního seržanta a jeho doprovod tvořil řadový člen hlídky. Za nimi se tlačili další dva muži v uniformách – avšak vojenských. MacKinnon je podle označení na kiltech odhadl na desátníka a vojína – za předpokladu, že hodnostní označení Nové Ameriky odpovídalo distinkcím v armádě Spojených států.

Seržant Matce Johnstonové nevěnoval pražádnou pozornost. „Tak, chlapi,“ křikl, „postavte se do řady!“

Poslechli; nepříliš ochotně, ale celkem rychle. Molly a Matka Johnstonová je sledovaly a mimoděk se k sobě přitiskly. Policejní seržant houkl. „Tak, desátníku – konejte svou povinnost!“

Chlapec, který v kuchyni umýval nádobí, s vytřeštěnýma očima přihlížel. Upustil sklenici. Dopadla na podlahu a odrazila se, vydávajíc do nastalého ticha jasný zvonivý zvuk.

Muž, který prve položil Daveovi otázku, se ujal slova. „Co to má znamenat?“

Seržant odpověděl se spokojeným úšklebkem. „Vojenský odvod – to to má znamenat. Všichni jste povolaní do armády, až do konce války.“

„Verbíři!“ Bylo to bezděčné vyjeknutí, postrádající jasně lokalizovatelný zdroj.

Desátník postoupil stroze vpřed. „Utvořte dvojstup,“ nařídil. Ale mužík s ustaraným pohledem neposlechl.

„Nerozumím tomu,“ namítl. „Před třemi týdny jsme podepsali se Svobodným státem příměří.“

„To není váš problém,“ opáčil seržant. „A ani můj. Odvádíme do zbraně každého zdravého muže, který není nepostradatelný pro chod hospodářství. Zařaď se.“

„Pak mne nemůžete odvést.“

„Proč?“

Pozvedl pahýl chybějící ruky. Seržant se očima dotázal desátníka, který neochotně přikývl. „Okej – ale ohlaš se ráno v kanceláři a zapiš se do seznamu.“

Začal je vyhánět nahoru po schodech, když tu Alek vybočil z řady a přitiskl se ke zdi. „To mi nemůžete udělat!“ ječel. „Já nepůjdu!“ V ruce svíral svůj smrtící vibronůž a tvář měl staženou v křeči tak, že obnažovala zaťaté zuby.

„Postarej se o něj, Stevensi,“ poručil desátník. Vojín postoupil vpřed, ale zastavil se, když na něj Alek zamával vibronožem. Zjevně netoužil pocítit jeho výboj mezi žebry, a vzhledem k nepříčetné hysterii protivníka se nedalo čekat, že by s použitím zbraně zaváhal.

Desátník s klidným, téměř znuděným výrazem namířil jakousi malou trubku na zeď těsně nad Alekovou hlavou. Dave zaslechl měkké pop! a tiché cinknutí. Alek nehybně stál ještě pár sekund, jako kdyby ze všech sil vzdoroval nějaké neznámé síle, a pak se tiše sesul na podlahu. Křeč v tváři povolila a jeho rysy se vyhladily do výrazu unaveného, nedůtklivého dítěte, které cosi nesmírně překvapilo.

„Dva zobáci – třeba ty a ty – vystoupit,“ zavelel desátník. „Ponesete ho. Jdeme.“

Seržant odcházel jako poslední. Ve dveřích se ještě ohlédl k Matce Johnstonové. „Neviděla jsi někdy v poslední době Páru?“

„Páru?“ Potřásla hlavou. „Ale vždyť ten je přece v base.“

„Aha, pravda… to je.“ Odešel.

MAGEE ODMÍTL DRINK, KTERÝ MU MATKA JOHNSTONOVÁ nabídla, a Dave s překvapením zjistil, že jeho přítel poprvé za tu dobu, co jej zná, vypadá ustaraně. „Nerozumím tomu,“ mumlal si Magee napůl sám k sobě, napůl k jednorukému muži, který tu jako jediný zbyl z oficiálního pánského osazenstva. „Ede – uveď mě do obrazu.“

„Od tý doby, co tě zabásli, se tu toho moc nedělo, Páro. O příměří ještě víš. Podle novin by si člověk myslel, že tu zase bude pár dní klid.“

„Já si to myslel taký. Jenže vláda zřejmě větří válku, když provádí všeobecný odvody.“ Vstal. „Musím zjistit, co se děje. Ale!“ Kuchyňský pomocník vstrčil hlavu do lokálu.

„Co chceš, Páro?“

„Vylez na ulici a běž si popovídat s pár žebrákama. Zajdi hlavně za jejich králem. Víš, kde sedává?“

„Jasně – kousek za aulou.“

„Zjisti, co se to kuje, ale neříkej, že jsem tě poslal.“

„Jasný, Páro. Nejsem blbej.“ Hoch se odloudal po schodech.

„Molly?“

„Ano, Páro?“

„Mohla bys vyběhnout a udělat totéž s pár pouličníma holkama? Chci vědět, co jejich zákazníci povídají.“ Souhlasně přikývla a Pára pokračoval. „Stav se hlavně u tý malý rusovlásky, co šlape na Union Square. Ta dokáže vytáhnout tajemství i z mrtvoly. Tumáš…“ Vytáhl z náprsní tašky svazek bankovek a několik jich odpočítal. „Radši si vem nějaký mazivo… kdyby tě otravoval nějakej polda.“

Magee očividně neměl náladu na rozhovory a trval na tom, aby se Dave pořádně vyspal. Ten se nechal snadno přesvědčit; nespal od chvíle, kdy vkročil do Exilu. Ten okamžik mu připadal vzdálený snad několik let; byl zcela vyčerpán. Matka Johnstonová mu provizorně ustlala na zemi v temné, zatuchlé místnosti na stejném podlaží. To místo neposkytovalo nic z hygienického komfortu, na nějž byl zvyklý – klimatizaci, hudbu na usnutí, vodní matraci a zvukotěsné stěny. Postrádal i relaxační lázeň a auto-masáž, byl ale příliš vyčerpán, než aby se s tím trápil. Poprvé v životě usnul, aniž se svlékl, a navíc pod obyčejnou dekou.

Probudil se s pocitem katastrofy, která se na něj valí; hlava ho bolela a v ústech měl jako v polepšovně. Zprvu si nemohl vzpomenout, kde se tu vzal – jeho myšlenky byly stále venku, mimo rezervaci. Okolí jeho lože bylo nevysvětlitelně ubohé a strohé; už se chystal zazvonit na obsluhu a stěžovat si, když se jeho paměť probrala a zaplavila mu mysl událostmi předchozího dne. Zvedl se a shledal, že ho bolí v těle každý sval i kost a – což bylo ještě horší – že je, podle svých měřítek, děsivě špinavý. Svrbělo ho celé tělo.

Vstoupil do hlavní místnosti a nalezl v ní u stolu sedět Mageeho. Přátelsky Davea přivítal. „Nazdar, kotě. Už jsem se tě chystal vzbudit. Prospal jsi skoro celý den. Máme si o čem povídat.“

„Okej – ještě chviličku. Kde je osvěžovač?“

„Támhle.“

Dave si takhle osvěžovací komoru rozhodně nepředstavoval, ale navzdory slizké podlaze se mu přece jen podařilo dát si polostudenou sprchu, aniž by uklouzl a upadl. Nato zjistil, že tu nemají instalováno ani sušení horkým vzduchem, a byl tedy nucen se nouzově a nedostatečně otřít kapesníkem. Neměl ani nic na převlečení. Musel se tedy navléci do toho, v čem sem přišel, nebo jít ven nahý. Vzpomněl si, že zde v Exilu neviděl žádné nahé lidi – dokonce ani při sportování. Bezpochyby tu mají jiné zvyky.

Navlékl se tedy opět do původních šatů, třebaže se mu z dotyku ještě teplého prádla dělala husí kůže.

Jako náplast na jeho příkoří mu Matka Johnstonová narychlo ukuchtila chutnou snídani. Naslouchal Mageeho slovům a přitom se posiloval šálkem kávy. Podle Páry byla situace vážná. Nová Amerika a Svobodný stát pracně zapomněly na své rozdíly a vytvořily alianci. Zcela vážně navrhovaly vyrazit ven z Exilu a napadnout Spojené státy.

MacKinnon vytřeštil oči. „To je přece absurdní, ne? Byli by rozdrceni děsivou přesilou. A kromě toho, jak se chtějí dostat přes Bariéru?“

„To ještě nevím. Ale mají zřejmě důvod se domnívat, že tu nějaká cesta je… a kolují taky zprávy, že prostředek, kterým ji překonají, lze použít i jako zbraň, a to tak účinně, že i s malou armádou budou držet v šachu celé Spojené státy.“

MacKinnon se podivil. „Hm,“ komentoval to, „nemohu se vyjadřovat o zbrani, o níž nevím zhola nic, ale co se Bariéry týče… nejsem fyzikální matematik, ale celý život jsem slyšel, že prolomit Bariéru je teoreticky nemožné – že je to jenom nicota, která se nedá nijak uchopit, natož rozbít. Samozřejmě, lze ji přeletět, ale i to se považuje za smrtelně nebezpečné.“

„Co když našli nějaký způsob, jak odstínit její pole?“ navrhl Magee. „Ale každopádně tohle nás

nemusí zajímat. Podstatné je toto: noví spojenci se hodlají doplňovat; Svobodný stát poskytne techniku a větší část důstojnického sboru, zatímco lidnatější Nová Amerika dodá hlavní část vojska. A to znamená, že nesmíme vystrčit ani nos, jinak nás sebere armáda.

Čímž se dostávám ke svému návrhu. Chystám se hned po setmění vyklouznout a zdejchnout se k Bráně – dřív než sem pošlou někoho dost chytrého, aby se podíval i pod stůl. Říkal jsem si, že bys chtěl možná jít se mnou."

„Do drápů psychologům?" MacKinnon byl upřímně zděšen.

„Jistě – proč ne? Co můžeš ještě ztratit? Celé tohle zatracené místo bude za pár dní vypadat úplně stejně jako Svobodný stát – a trumbera tvojí nátury to tu bude mít zatraceně těžký. Co je tak špatného na milým, tichým špitále, kde se člověk může natáhnout a počkat, až se to tady uklidní? Na psychology se můžeš klidně vykašlat – stačí na ně vydávat zvířecí skřeky, když ti strčí nos do pokoje. Za chvíli je to přestane bavit."

Dave potřásl hlavou. „Ne," řekl pomalu. „To nemůžu."

„Ale co teda budeš dělat?"

„Ještě nevím. Asi se stáhnu do kopců. Pokud půjde do tuhého, schovám se k Andělům. Nevadí mi, že se budou modlit za mou duši, pokud nechají můj mozek na pokoji."

Chvíli seděli mlčky. Magee byl trochu rozladěn tvrdohlavostí, s níž MacKinnon odmítal tak rozumnou nabídku. Dave dál pilně žvýkal smaženou šunku a přitom přemýšlel, co dál. Odřízl si další sousto. „Páni, to je dobrota," poznamenal, aby přerušil rozpačité ticho, „ani nevím, kdy jsem jedl naposled něco tak skvělého – poslechni!"

„Co je?" nechápal Magee. Vzhlédl a zjistil, že MacKinnona cosi vážně zaujalo.

„Ta šunka je syntetická, nebo opravdové maso?"

„Je pravá. A co má bejt?"

Dave neodpověděl. Měl co dělat, aby doběhl do osvěžovače, než jej jeho čerstvě požitá snídaně zase opustí.

Než Magee odešel, dal Daveovi nějaké peníze, aby si mohl nakoupit vybavení potřebné pro život v kopcích. MacKinnon protestoval, ale Pára ho uťal. „Přestaň dělat hlouposti, Dave. Mně budou venku zdejší peníze k ničemu, a ty v kopcích bez vybavení a bez jídla nevydržíš. Můžeš se tady pár dní schovávat, než ti Al a Molly nakoupí vše, co potřebuješ. Tak budeš mít šanci přežít – ledaže bys přece jenom změnil názor a šel se mnou."

Dave zavrtěl hlavou a vzal si peníze.

Bylo tu smutno, když Magee odešel. Matka Johnstonová a Dave seděli v klubu sami, obklopeni prázdnými židlemi jako smutnými upomínkami na všechny, kteří odsud byli odvedeni. MacKinnon si toužebně přál, aby se ukázal aspoň jednoruký muž nebo Děda. Dokonce i ten zlý Alek by byl lepší společnost než žádná. Přemítal, zda Aleka za jeho odpor potrestali.

Matka Johnstonová ho lákala na partii dámy, aby mu pozvedla jeho očividně pokleslou morálku. Cítil, že nemůže odmítnout tak dobře míněný návrh, ale myšlenkami byl někde jinde. To je sice všechno hezké, že mu předseda senátu radil, ať hledá dobrodružství v průzkumu jiných planet, ale na takové výpravy se brali pouze inženýři a technici. Možná se mohl věnovat vědě či technice namísto literatuře, a pak dnes mohl být dávno třeba na Venuši, zápasit s nelítostnou přírodou, a ne se schovávat před nevzdělanými tupci. Nebylo to fér. Ne – nesmí zavírat oči před skutečností: v drsných končinách, kde se octl, není místo pro odborníky na historii literatury; to není nějaké příkoří, které by na něm páchali lidé, to je jen drsný fakt přírody a jemu nezbývá, než mu čelit.

Trpce si vzpomněl na člověka, jemuž rozbil nos a tak se odsoudil k cestě do Exilu. Možná je přece jen „vypasený paraziť" – ale vzpomínka na tu urážku v něm probudila stejný slepý vztek, jaký ho tehdy přivedl do maléru. Dobře udělal, že tomu grázlovi jednu vrazil! Copak měl právo se nad lidmi ofrňovat a takhle jim nadávat?

Přistihl se, jak se stejnou nevraživostí přemýšlí o svém otci, ačkoli by nedokázal vysvětlit, jak ti dva spolu souvisí. Ta spojitost nebyla zřejmá na první pohled, protože jeho otec by se k nadávkám nikdy nesnížil. Místo toho by se sladce usmál a prohodil něco k zblití o harmonii krásy a inteligence. Daveův otec byl jedním z nejhnusnějších tyranů, jací kdy vládli domácímu krbu, a své pravé sklony zakrýval

maskou lásky a laskavosti. Do jeho oblíbeného arzenálu patřily věty typu „Mne to bolí víc než tebe“ a „Nezlobím se, ale je mi to líto“; pokaždé bylo po jeho a ještě se tvářil, že to vlastně dělá pro blaho všech. Zcela si jist vlastní neomylností, nikdy se nenamáhal brát v potaz názor či situaci svého syna. Musel mít nad ním navrch vždy a všude – samozřejmě z těch nejryzejších a nejmorálnějších pohnutek.

Jeho chování mělo na syna hned dvojí špatný vliv: za prvé, chlapcova přirozená touha po nezávislosti, doma tak sešněrovaná, se vybíjela ve slepém rebelování proti jakékoli disciplíně, autoritě či kritice, již zakusil jinde a již podvědomě ztotožňoval s nedotknutelnou otcovskou autoritou. Za druhé, za ta léta vzájemného soužití si Dave osvojil společensky nejnebezpečnější neřest svého otce – zvyk trousit jakoby neosobní, kritické morální soudy o jednání druhých.

Když byl Dave uvězněn za porušení základního zvyku – to jest za to, že se dopustil atavistického násilí – jeho otec si nad ním umyl ruce s prohlášením, že dělal, co bylo v jeho silách, aby ze svého syna „vychoval muže“, a že mu nikdo nemůže vyčítat, že jeho syn nebyl schopen chovat se podle jeho otcovských, rad.

Slabé zaklepání je přimělo spěšně uklidit šachovnici. Matka Johnstonová chvilku otálela, než šla otevřít. „To není náš signál,“ uvažovala, „ale poldové by bušili mnohem silněji. Buď připraven se schovat.“

MacKinnon vyčkával u gramorádia, kde se skrýval předchozího večera, a Matka Johnstonová šla zjistit, co se děje. Slyšel, jak zvedá závoru a odemyká zámek u horních dveří. Pak zavolala dolů tichým, ale naléhavým hlasem: „Dave! Pojď sem, Dave – rychle!“

Nahoře ležel Pára – v bezvědomí, a směr, odkud přišel, značila krvavá stopa.

Matka Johnstonová se pokoušela bezvládnou postavu zvednout. MacKinnon se v těsném vchodu vmáčkl vedle ní a společným úsilím se jim podařilo dostat jej po schodech dolů a položit na dlouhý stůl v lokále. Když mu na něj rovnali nohy, přišel na okamžik k sobě. „Ahoj, Dave,“ zašeptal a pokusil se alespoň částečně obnovit svůj starý úsměv. „Někdo mi přebil eso trumfem.“

„Ty koukej být zticha,“ obořila se na něj Matka Johnstonová a tlumeně prohodila k Daveovi: „Chudáček malý – Dave, musíme ho nějak dopravit k Doktorovi.“

„To… nemůžu…“ zamumlal Pára. „Musím… dostat… k Bráně…“ Hlas se mu vytratil. Prsty Matky Johnstonové se chvíli míhaly, jako by je řídil nějaký nezávislý mozek. Malé nůžky, jež se vynořily z nějakého úkrytu na její obrovité postavě, se rychle prokousaly Párovým oděvem, aby odhalily alespoň povrchový rozsah škod. Matka Johnstonová je kritickým okem zkoumala.

„Tohle já nezvládnu,“ usoudila, „musí k Doktorovi, a během přesunu musí spát. Dave, přines lékárničku. Je v šuplíku v osvěžovači.“

„Matko, ne!“ Mageeho hlas zněl překvapivě silně a rozhodně. „Dej mi pepřovku – však víš, ten pálivý prášek. Ten mi…“

„Páro, neblázni!“

Umlčel ji. „Musím k Doktorovi, o to nic, ale jak se tam mám ksakru dostat, když nemůžu chodit?“

„Můžeme tě nést.“

„Díky ti, Matko,“ usmál se a hlas mu zjemněl. „Já vím, že bys to dokázala – ale policie by se asi začala divit. Dej mi ten prášek.“

Dave ji následoval do osvěžovače a udiveně se ptal, zatímco prohrabávala lékárničku: „Proč nemůžeme poslat pro nějakého doktora?“

„Existuje jen jeden doktor, kterému můžem věřit, a to je Doktor s velkým D. Ti ostatní stejně nestojí ani za fajfku tabáku.“

Když se vrátili zpět do lokálu, Pára byl opět v bezvědomí. Matka Johnstonová ho pleskala po tváři, až se probral, zamrkal a zavrčel jakousi kletbu. Potom si vzal prášek.

Silné stimulans, silné navzdory svému původu z obyčejného uhelného dehtu, zapůsobilo téměř okamžitě. Přes všechna svá zranění se Magee opět choval normálně. Posadil se a zašmátral jistými, citlivými prsty, po svém pulsu na levém zápěstí. „Pravidelný jako hodinky,“ oznámil, „srdíčko ten dryák vydrží jako nic.“

Čekal, až mu Matka Johnstonová přiloží na rány sterilní obvazy, a pak se s nimi jal loučit. MacKinnon se tázavě podíval po Matce Johnstonové. Ta přikývla.

„Půjdu s tebou," řekl Párovi.

„K čemu to? Riziko by bylo dvojnásobné."

„Nejsi na tom tak dobře, abys mohl jít sám – stimulans nestimulans."

„Houby. Já bych musel dávat pozor na tebe."

„Jdu s tebou."

Magee pokrčil rameny a kapituloval.

Matka Johnstonová si otřela zpocenou tvář a oba je políbila.

Než zcela opustili město, připomínala MacKinnonovi jejich cesta včerejší hrůzu po útěku z vězení. Pokračovali však dál na severoseverozápad po hlavní silnici, vedoucí k úpatí kopců, opouštějíce ji jen ve chvílích, kdy se museli vyhnout řídkému provozu. Jednou je téměř překvapilo hlídkové policejní auto vybavené infračervenými světly, a tudíž téměř neviditelné, ale Pára je vycítil včas a tak se stačili skrčit za nízkou zídku, jež silnici oddělovala od přilehlých polí.

Dave se zajímal, jak si jeho přítel toho auta všiml. Magee se uchechtl. „Ať se propadnu, jestli to vím," prohlásil, „ale myslím, že bych větřil poldu, i kdyby byl schovanej ve stádě koz."

Jak noc stárla, Pára hovořil čím dál méně. Jeho obvykle bezstarostné rysy se se slábnoucím účinkem stimulantu stahovaly do bolestných vrásek. Daveovi se zdálo, jako by tento mimovolný výraz odpovídal povaze jeho společníka víc než obvyklá nedbalá maska, kterou ukazoval světu. Už asi podeváté se dohadoval, co asi Magee provedl, že ho soud prohlásil za sociálně nepříčetného.

Tato otázka jej ovšem napadala při pohledu na každého, s nímž se zde v Exilu setkal. Ve většině případů byla odpověď nabíledni; jejich nestabilita byla hrubého rázu, nápadná na první pohled. Záhadou pro něj byla Matka Johnstonová – až mu ji vysvětlila sama. Následovala do Exilu svého manžela. Nyní, když ovdověla, už pro ni bylo příjemnější zůstat s přáteli, jež tu měla, a v podmínkách, na něž byla zvyklá, než experimentovat s jiným a možná méně příjemným prostředím.

Magee si sedl na zem u silnice. „Není to k ničemu, kotě," přiznal. „Nedokážu to."

„Starou belu. Ponesu tě."

Magee se chabě zazubil.

„Ne, myslím to vážně," trval na svém Dave. „Jak je to ještě daleko?"

„Nějaké dvě tři míle."

„Vylez nahoru." Vzal Mageeho na záda a vyrazil. Prvních pár set yardů nebylo příliš namáhavých; Magee vážil dobře o čtyřicet liber méně než Dave. Pak se však váha nové zátěže začala projevovat. Chytaly jej křeče do paží, kterými svírat Mageeho kolena; záda bolela tou tíhou a jejím nepřirozeným rozložením a dýchání mu komplikovaly Mageeho ruce, jež se ho držely kolem krku.

Ještě dvě míle – možná víc. Napři váhu těla před sebe a nohy musí jít za ním, abys nepadl na obličej. Je to automatický reflex – stejně automatický, jako když dýcháš. Jak dlouhá je taková míle? V raketoplánu neznamená nic, výletním autem ji urazíš za třicet vteřin, v ocelovém šneku přeplazíš za deset minut a vycvičení vojáci ji ujdou pochodovým krokem za čtvrt hodiny. Jak dlouho to ale půjdeš ty, s raněným člověkem na zádech, cestou s kopce do kopce, a ještě unavený od samého začátku?

Pět tisíc, dvě stě osmdesát stop – to je jen bezvýznamné číslo. Ale každý krok z té sumy ukrajuje čtyřiadvacet palců. Stejně mu ještě zbývá nepředstavitelné množství – celé nekonečno kroků. Počítej je. Počítej, dokud z toho nezešílíš – dokud čísla nezačnou v hlavě hovořit sama a dokud to monotónní šláp!… šláp… šláp!…, ten věčný rytmus obrovských, necitlivých nohou nevypálí svůj rytmus do závitů mozku. Zkus to počítat obráceně, odečítej kroky od toho množství, co ještě zbývá – ne, to je ještě horší; to, co zbývá, je stále nedosažitelné, nepředstavitelné číslo.

Jeho svět se uzavřel, ztratil svou minulost – a budoucnost nenabízel. Nebylo v něm nic, vůbec nic, jen mučivá nutnost pokaždé zvednout zadní nohu a postavit ji před sebe. Žádné pocity, jen zoufalé, slepé vypětí vůle nezbytné k tomu, aby tělo dál vykonávalo svůj nesmyslný pohyb.

Probral se z toho stavu ve chvíli, kdy sevření Mageeho paží kolem jeho krku povolilo. Naklonil se kupředu, poklekl na jedno koleno, aby neupadl, načež své břímě opatrně složil na zem. Okamžik si myslel, že je Pára mrtvý – nemohl najít puls, a klidná tvář a bezvládné tělo by tomu odpovídaly. Když však přiložil ucho na Párova prsa, zaslechl s úlevou pravidelné buch–buch jeho srdce.

Svázal Mageeho zápěstí kapesníkem k sobě a prostrčil hlavu takto zpevněným objetím. Tak, jak byl

vyčerpán, však už nedokázal vzepřít své břemeno zpátky na záda. Pára během jeho zápolení přišel k sobě. Jeho první slova byla: „Jen klid, Dave. V čem je problém?“

Dave mu to vysvětlil. „Radši mi rozvaž ruce,“ poradil mu jeho společník. „Myslím, že můžu zas kousek jít.“

A skutečně šel, dobrých tři sta yardů, než byl nucen svého úsilí zanechat. „Hele, Dave,“ prohodil poté, co se chvíli vzpamatovával, „nemáš s sebou ještě nějaký pepřovky?“

„Mám – ale další si už vzít nemůžeš. Zabilo by tě to.“

„Jo, já vím – říká se to. Ale to jsem nemyslel. Chtěl jsem ti navrhnout, aby sis ji vzal ty.“

„Ježíš, no ovšem! Páro, já jsem ale pitomec!“

Magee mu nepřipadal těžší než lehký kabát, jitřenka zářila jasněji a jeho síly se zdály být nevyčerpatelné. Ještě ve chvíli, kdy opustili silnici a vydali se po strmé vozové cestě, jež vedla k Doktorovu domu na úpatí kopců, se mu šlo docela slušně a břemeno jej příliš netížilo. MacKinnon však věděl, že droga nutí jeho tělo spalovat tkáně ještě dlouho poté, co jsou rezervy vyčerpány, a že mu bude trvat celé dny, než se z toho běhu na dluh zotaví. Nevadilo to však. Byl by zaplatil i mnohem víc za ten jediný okamžik, kdy konečné dorazil ke dveřím Doktorova domu – on na nohou a jeho chráněnec živý a při vědomí.

MACKINNONA NEPUSTILI K MAGEEMU čtyři dny. Během té doby bylo i s ním zacházeno jako s polovičním invalidou – jeho srdce se potřebovalo zotavit z těžkého náporu cesty a stimulantu a on sám musel dobírat alespoň něco z těch pětadvaceti liber, které za poslední dva dny a dvě noci shodil. Dostalo se mu tedy vysoko kalorické diety, slunečních lázní, odpočinku a mírumilovného prostředí – to vše, spolu s jeho vlastní dobrou kondicí, mu umožnilo rychle nabrat ztracené síly. Jemu se však stonání líbilo – neboť díky němu se těšil ze společnosti samotného Doktora – a Persefony.

Podle kalendáře bylo Persefoně patnáct, Dave však nikdy nevěděl, zda mu připadá mnohem starší či naopak mladší. Narodila se zde v Exilu a svůj krátký život prožila v Doktorově domě; její matka zemřela, ještě když byla dítě. V mnoha ohledech Persefona stále ještě dítě byla; netušila zhola nic o civilizovaném světě venku a měla jen malé kontakty s obyvateli Exilu – s výjimkou těch, které vídala jako Doktorovy pacienty. Na druhé straně si však mohla po libosti číst v rozsáhlé knihovně vzdělaného, svobodomyslného muže s vědeckým založením. MacKinnon nevycházel z údivu nad rozsahem jejích znalostí – mnohem rozsáhlejších, než byly jeho vlastní. Měl z ní dojem, jako by rozprávěl s nějakou stařičkou, v mnoha vědních oborech zběhlou dámou – jenže v tu chvíli přišla s nějakým zcela naivním nápadem ohledně vnějšího světa a rázně mu připomněla, že ve své podstatě není ničím jiným než nezkušeným děckem.

Vytvořil si k ní docela romantický vztah. Samozřejmě, žádné milostné vzplanutí, už s ohledem na její sotva adolescentní věk, ale dívka byla příjemná a milá a on už dlouho prahl po ženské společnosti. Byl ještě dost mladý, aby jej stále ještě zajímaly ty báječné duševní a tělesné rozdíly mezi ženou a mužem.

Těžkou ranou jeho pýše, o nic menší než rozsudek o odeslání do Exilu, však bylo zjištění, že ho dívka považuje, ve srovnání s zdejšími obyvateli – za ubohého nešťastníka, který potřebuje pomoc a soucit, protože to nemá v hlavě v pořádku.

Když to zjistil, přímo zuřil a celý jeden den o samotě trucoval, ale všelidská potřeba ospravedlnit se a domoci se uznání jej přinutila ji vyhledat a pokusit se jí rozumně vysvětlit, jak je to s ním doopravdy. Pečlivě a s maximální možnou nezaujatostí jí vylíčil okolnosti, jež vedly k jeho soudnímu procesu a odeslání do vyhnanství. Doplnil svůj výklad o vlastní filosofické vývody a zhodnocení, načež s jistotou očekával její souhlas.

Ale nedočkal se jej. „Já tě nechápu,“ opáčila. „Rozbil jsi mu nos, a přitom on ti vlastně nic neudělal. Čekáš snad, že to budu schvalovat?“

„Ale ty zcela ignoruješ skutečnost, že mne nazval tím nejurážlivějším možným způsobem,“ namítl.

„Nechápu spojitost,“ řekla. „Vydal ústy nějaký zvuk – verbální označení. Pokud se to označení na tebe nehodilo, pak je ten zvuk bezvýznamný. Pokud bylo označení tvé osoby pravdivé – pokud jsi skutečně to, co o tobě zvuk tvrdí, pak to neznamená ani víc, ani míň, než že tě ta osoba ohodnotila správně. Krátce a dobře, ten člověk tě nijak nepoškodil.

Ovšem to, co jsi provedl ty jemu, to je úplně jiná záležitost. Ty jsi mu rozbil nos. To je poškození druhého. Pokud se má společnost nějak chránit, pak tě musí vyhledat a zjistit, zda jsi natolik nestabilní, abys v budoucnu poškodil ještě někoho jiného. Když ano, je nutno tě izolovat od společnosti a změnit tě, nebo tě z ní vyloučit – cokoli ti bude milejší.“

„Myslíš si, že jsem blázen, viď?“ obvinil ji.

„Blázen? Ne v tom smyslu, jak ty myslíš. Nemáš ani parézu, ani nádor na mozku, ani jiný lékařský nález, který by Doktor mohl léčit. Ale z hlediska tvých sémantických reakcí jsi sociálně nepříčetný zrovna tak jako nějaký fanatický inkvizitor.“

„No tak – to přece není spravedlivé!“

„Co je to spravedlivé?“ Zvedla z klína kotě, s nímž si až dosud hrála. „Jdu dovnitř – je mi zima.“ Bosýma nohama tiše proklouzla travou a záhy zmizela v domě.

Kdyby se byla sémantika vyvíjela stejně rychle jako psychodynamika a návazné disciplíny propagandy a psychologie davu, možná by Spojené státy nikdy neupadly do diktatury a nebyly nuceny podstoupit Druhou revoluci. Jeden každý z vědeckých principů, zakotvených v Úmluvě, tomto symbolu revolučního vítězství, byl formulován už dávno, v první čtvrtině dvacátého století.

Jenže práce pionýrů sémantiky, C.K. Ogdena, Alfreda Korzybského a dalších, byly známy pouze hrstce studentů procházejících každoročně univerzitami, zatímco psychodynamika, hnána vpřed opakovanými válkami a horečnatým obchodním ruchem, postupovala kroky mílovými.

Sémantika, „význam významu“, poskytla poprvé v historii možnost aplikovat vědecké metody na každý úkon běžného života. A protože sémantika pracovala se slovy, ať už psanými či vyslovenými, jako s určujícím aspektem lidského chování, bylo o ní zpočátku mylně předpokládáno, že se zabývá pouze slovy, a proto je k užitku nanejvýš profesionálním manipulátorům s nimi, jako jsou lidé vymýšlející reklamy či profesoři etymologie. Pravda, hrstka neortodoxních psychiatrů se ji pokoušela aplikovat i na ryze osobní lidské problémy, ale jejich práce byla záhy smetena epidemiemi davové psychózy, jež zničily Evropu a uvrhly Spojené státy zpátky do středověku.

Naproti tomu byla Úmluva prvním vědecky sociálním dokumentem, jaký člověk kdy napsal, a vděčnost za ni právem náleží jejímu duchovnímu otci, doktoru Micahu Novakovi, témuž Novakovi, který během revoluce zastával funkci hlavního psychologa revolučních sil. Revolucionáři si přáli zakotvit v zákonech maximum osobních svobod. Jak je však formulovat – aby matematická pravděpodobnost jejich uplatnění v praxi byla co nejvyšší?

Zprvu se potýkali s pojmem „spravedlnost“. Sémantické zkoumání toho pojmu nepřineslo žádný referenční bod, o nějž by se dalo opřít – v časoprostorovém kontinuu historie neexistuje žádná událost, žádný akt, na nějž by se dalo ukázat a říct: „Toto je spravedlnost.“ Věda dokáže pracovat pouze s pojmy, jež lze objektivně pozorovat a měřit. Spravedlnost k nim nepatří – ten pojem tedy nemůže mít stejný význam pro každého. Směsice názorů, kterou při dotazu na to, co je to spravedlnost, uslyšíte, jen přispívala k dalšímu zmatení pojmu.

Avšak poškození – ať už fyzické či ekonomické – to je něco jiného. Na poškození lze ukázat a lze jej i změřit. Úmluva zakazovala občanům poškozovat druhé. Jakýkoli akt, který nesměřoval k fyzickému či ekonomickému poškození druhého, byl tedy zákonný.

Vzhledem k tomu, že společnost opustila koncept „spravedlnosti“, přišla o veškeré racionální opodstatnění trestů. Penologie, tedy nauka o trestech, se octla v jednom pytli s vlkodlaky a jinými dávno zapomenutými čarodějnými kejkli. Přesto však nebylo praktické dovolit zdroji nebezpečí, aby i nadále setrvával v lidské komunitě; ti, kteří narušovali společenské soužití, tedy byli vědecky přezkoumáni, a pokud u nich hrozilo nebezpečí recidivy, dostali na vybranou mezi psychologickou úpravou a odsunutím ze společnosti – do Exilu.

První návrhy Úmluvy obsahovaly předpoklad, že sociálně nenormální lidé budou samozřejmě hospitalizováni a upraveni, zvlášť když současná psychiatrie dokázala snadno vyléčit veškeré reaktivní psychózy a přinejmenším zmírnit psychózy nereaktivní – ale Novak se proti tomu postavil se vší rozhodností.

„Ne!“ protestoval. „Vláda už nikdy nesmí mít možnost manipulovat s myslí občanů bez jejich

souhlasu, jinak položíme základy ještě větší tyranii, než jsme tu měli dosud. Každý člověk musí mít právo přijmout Úmluvu či ji odmítnout, byť bychom jej považovali za nepříčetného!“

Když napříště David MacKinnon vyhledal Persefonu, nalezl ji nanejvýš rozrušenou. Vmžiku zapomněl na raněnou pýchu. „Copak, má milá,“ chlácholil ji, „co se propána stalo?“

Po kouskách se dozvěděl, že byla svědkem rozhovoru mezi Mageem a Doktorem a poprvé se doslechla o hrozící vojenské operaci proti Spojeným státům. Poplácal ji po rameni. „A to je všechno?“ otázal se s úlevou. „Já myslel, že se něco stalo tobě osobně.“

„A to ti nestačí? Davide MacKinnone, ty chceš říct, žes o tom všem věděl, a nenapadlo tě ani si s tím lámat hlavu?“

„Mě? A proč bych si měl lámat hlavu já? A ostatně, co bych s tím já mohl dělat?“

„Co bys mohl dělat? Mohl bys jít ven a varovat je, když už nic jiného… Dave, ty jsi prostě nemožný!“ Dala se do pláče a utekla z pokoje.

S otevřeným ústy zíral za ní, ale pak sáhl pro pradávné moudrostí mužského pokolení a usoudil, že ženy jsou prostě nevypočitatelní tvorové.

Persefona však chyběla i u oběda. MacKinnon se zeptal Doktora, kde je.

„Už obědvala,“ odtušil Doktor plnými ústy. „Vyrazila k Bráně.“

„Cože? A proč jste ji nechal?“

„Je zodpovědná sama za sebe. A stejně by mě neposlechla. Ale neboj, nic se jí nestane.“

Dave poslední větu neslyšel; už byl venku z místnosti a pádil ven z domu. Zastihl ji, jak právě tlačí ven z přístřešku svůj malý monocykl. „Persefono!“

„Co chceš?“ zeptala se s ledovou důstojností, jež neodpovídala jejímu věku.

„To nesmíš! Takhle přišel k úhoně už Pára!“

„Stejně pojedu. Uhni, prosím.“

„Pak tedy pojedu s tebou.“

„A proč?“

„Abych na tebe dával pozor.“

Odfrkla si. „Jako kdyby se mne někdy někdo odvážil dotknout.“

V tom bylo hodně pravdy. Doktor, i každý člen jeho domácnosti, se těšil takové osobní nedotknutelnosti jako nikdo jiný v celém Exilu. Přirozeným důsledkem celého systému Exilu byl totiž nedostatek lékařů. Počet doktorů, kteří spáchali na někom jiném sociální křivdu, byl velmi malý. Z tohoto malého počtu jen nepatrné procento odmítlo psychiatrické ošetření, a toto nepatrné procento byli s drtivou jistotou nespolehliví kaskadéři ve všem, tedy i ve svém povolání. Doktor byl naproti tomu přírodní léčitel a ve vyhnanství žil dobrovolně, aby mohl praktikovat své umění na poli takřka neoraném. Kašlal na vědu a akademický výzkum; co chtěl, byli pacienti – a čím hůř nemocní, tím líp, aby stálo za to je uzdravit.

Byl povznesen nad zvyk i nad zákon. Osvoboditel ze Svobodného státu byl životně závislý na jeho inzulínu – jinak by na svou cukrovku zemřel. Vděční pacienti v Nové Americe nebyli o nic méně významní. A dokonce i Prorok, žijící ve středu svých Andělů, dodržoval Doktorovy pokyny bez reptání.

MacKinnon však spokojen nebyl. Nějaký nevědomý hlupák, obával se, by mohl tomu dítěti ublížit, aniž by si uvědomil, ke komu patří. Neměl však možnost pokračovat ve svém naléhání; Persefona rychle nastartovala své vozítko a přiměla jej tak podvědomě uskočit z cesty. Než opět nabyl ztracenou rovnováhu, už byla hezky daleko. Nemá šanci ji dohonit.

Vrátila se však ani ne za čtyři hodiny. MacKinnon to čekal; pokud se k Bráně nedostal v noci ani tak obratný člověk jako Pára, jen těžko to ve dne zvládne mladé a nezkušené děvče.

Jeho prvním pocitem byla obyčejná úleva, a potom už jen dychtivě vyhlížel příležitost k hovoru. Po dobu, co byla pryč, celou záležitost obracel v hlavě znovu a znovu. Bylo předem jasné, že její akce je odsouzená k nezdaru; on však toužil se v jejích očích rehabilitovat. Pomůže jí uskutečnit věc, po níž tak prahne – on sám půjde Ven, varovat svět!

Možná ho o takovou pomoc Persefona sama požádá. Vlastně se to zdálo dost pravděpodobné. Než se vrátila, přesvědčil sám sebe, že je to takřka jisté. On samozřejmě souhlasí – s důstojností sobě vlastní

– a také vyrazí. Možná bude raněn, či dokonce zabit, ale stane se hrdinou, i kdyby svůj úkol nedokončil.

Podvědomě se sám před sebou vykreslil jako směs hrdinného Old Shatterhanda, Supermana a Buffalo Billa šmrncnutého d'Artagnanem.

Jenže ona ho o nic nepožádala – dokonce mu ani nedala příležitost si s ní promluvit.

Neukázala se ani u večeře a po ní se uzavřela s Doktorem v jeho pracovně. Když odtamtud vyšla, zamířila přímou čarou do svého pokoje. MacKinnon chvíli čekat, až usoudil, že nejrozumnější bude jít do postele taky.

Do postele, do hlubin spánku – a ráno to zkusí znovu – jenže tak jednoduché to zase nebylo. Ze všech stran na sobě cítil nepřátelský, přísný pohled stěn a druhá a kritičtější část jeho mysli se rozhodla, že v tom udělá jasno jednou provždy. Hlupáku! Ona tě nepotřebuje. A proč taky? Co bys dokázal víc, než umí Pára? Pro ni jsi jen jeden z bezvýznamných magorů, kterých se tu motá spousta.

Ale já nejsem magor! Přece nejsem magor jen proto, že jsem se odmítl podrobit diktátu většiny. Vážně nejsi? Všichni tady kolem jsou praštění, tak proč bys měl zrovna ty být výjimka? Všichni ne – co třeba Doktor a – neoblbuj sám sebe, hochu, Doktor a Matka Johnstonová jsou zde, protože sami chtěli; nikdo je sem neposlal. A Persefona se tu narodila.

A co Magee? Ten má jistě dost zdravého rozumu – nebo tak aspoň vypadá. Přistihl se, jak ho zcela nelogicky, ale zato palčivě provokuje Mageeho psychická stabilita. Proč by zrovna on měl být jiný než my ostatní?

My ostatní? Teď se zařadil do stejného pytle se šílenými obyvateli Exilu. No dobře, dobře, připusť si to, ty starý hlupáku – jsi úplně stejný jako oni; odvržený, protože s tebou slušní lidé nechtějí nic mít – a příliš tvrdohlavý, než aby ses podrobil léčení.

Myšlenka na léčení však zchladila jeho vztek a přivolala opět vzpomínky na otce. Proč se mu to pořád vrací? Vzpomněl si na slova, která mu Doktor řekl před pár dny. „Ty, synu, nepotřebuješ než se tátovi postavit a vyříkat si to s ním. Škoda, že jen málo dětí pošle rodiče ke všem čertům!"

Rozsvítil světlo a pokusil se číst. Nešlo to však. Proč se vlastně Persefona stará o lidi venku? Nezná je přece, nemá tam žádné přátele. Pokud k nim nemá žádné závazky on, jak by je měla mít ona? Ty nemáš žádné závazky? Řadu let jsi mezi nimi vedl příjemný, pohodlný život – a nechtěli za to po tobě víc, než aby ses choval slušně. A ostatně, kde bys dneska byl, kdyby Doktor váhal, zda tě má pustit dovnitř, když ti přece nic nedluží?

Stále ještě přežvykoval trpké sousto vlastních hříchů, když se do místnosti vkradlo první chladné a bezbarvé světlo svítání. Vstal, přehodil si přes sebe župan a po špičkách se proplížil chodbou k Mageeho pokoji. Dveře byly otevřené. Strčil dovnitř hlavu a zašeptal: „Páro. Spíš?"

„Pojď dál, kotě," opáčil Magee tiše. „Co je ti? Nemůžeš zabrat?"

„Ne…"

„Já taky ne. Sedni si a nějak to do rána protlučem spolu."

„Páro, já do toho šlápnu. Půjdu Ven."

„Ale? Kdy?"

„Hned teď."

„To je dost ožehavej vejlet, hochu. Počkej pár dní a já půjdu s tebou."

„Ne, nemůžu čekat, až se uzdravíš. Musím varovat Spojené státy!"

Magee maličko vykulil oči, ale hlas zůstal beze změny. „Nenechal sis od té holky zamotat hlavu, Dave?"

„Ne. Ne tak moc. Jdu do toho kvůli sobě – potřebuju to. Pověz mi, Páro co je zač ta zbraň? Mají tu opravdu něco, čím by mohli ohrozit Spojené státy?"

„Obávám se, že jo," připustil Magee. „Moc o tom nevím, ale zářiče vedle toho vypadají jako dětská hračka. Má to větší dosah – nevím, co to má podle nich provést s Bariérou, ale než jsem vzal do zaječích, viděl jsem, jak všude natahujou těžké a tlusté kabely. Jestli se opravdu dostaneš ven, mohl bys zajít za jedním chlapíkem – zajdi za ním na každý pád. Má vliv." Magee cosi naškrábal na kus papíru a podal jej MacKinnonovi. Ten jej strčil mechanicky do kapsy a pokračoval ve vyptávání:

„Jak dobře je Brána hlídaná?"

„Nemůžeš jít přes Bránu – to je vyloučeno. Budeš to muset zkusit takhle…" Utrhl další kus papíru a

jal se cosi kreslit a vysvětlovat.

O něco později si Dave s Mageem potřásl rukou. Rozloučíš se za mě s ostatními, viď? A poděkuj Doktorovi. Chci vyklouznout dřív, než se vzbudí."

„To víš, že jo, kotě," ujistil ho Pára.

MACKINNON SE PŘIKRČIL ZA KŘOVISKEM a opatrně sledoval hlouček Andělů, kráčejících husím pochodem do ohyzdného, pochmurného kostela. Zachvěl se – jak strachem, tak i zimou z ledového ranního vzduchu. Jeho potřeba však byla silnější než strach. Tihle fanatici mají jídlo – a on má hlad.

První dva dny poté, co opustil Doktorův dům, se žilo snadno. Pravda, z toho spaní na zemi nastydl; nastydnutí mu sestoupilo na průdušky a dost ho zpomalilo. To by však tolik nevadilo – jen kdyby teď vydržel chvíli nekašlat a nekýchat, dokud tenhle hlouček nebude bezpečně v chrámu. Sledoval, jak ho míjejí – zarputile se tvářící muži, ženy se sukněmi až na zem, strhané tváře zarámované šátky – bledé a sedřené z práce a mnoha dětí. Světlo jim z tváři už dávno vyprchalo. A i ty děti byly vážné a zamlklé.

Poslední z nich vstoupili dovnitř a venku zůstal jen kostelník, lopotící se tam s nějakým neznámým úkolem. Po nekonečně dlouhé době, během níž si MacKinnon tiskl nos v úporné snaze nekýchnout, vstoupil do budovy i kostelník a zavřel za sebou dveře. MacKinnon se vyplížil ze svého úkrytu a pospíchal k domu, který si předem vybral, na pokraji mýtiny a co nejdál od kostela.

Pes se na něj tvářil podezřívavě, ale podařilo se mu jej utišit. Dům byl zamčený, ale zadní dveře se s trochou násilí otevřít daly. Když konečně nalezl jídlo, byl trochu zklamán – okoralý chleba a tučné nesolené máslo z kozího mléka. Chybný krok přede dvěma dny znamenal nedobrovolnou koupel v horské bystřině. Nepřikládal tomu uklouznutí žádnou váhu – dokud nezjistil, že se jeho zásoba potravinových tablet změnila v nepoživatelný mokrý žvanec. Přesto se jimi živil ještě celý den, než je napadla plíseň. Teprve pak zbytek zahodil.

Chleba mu vydržel tři další přespání, ale máslo se roztékalo a nebylo jak je nést dál. Nasákl z něj do chleba, kolik jen mohl, a zbytek olízal, přičemž dostal hroznou žízeň.

Několik hodin poté, co mu došel poslední krajíc, dosáhl prvního cíle – hlavní řeky, do níž se vlévaly veškeré ostatní vodní toky Exilu. Někde dál po proudu řeka podtékala Bariéru a pokračovala dál k moři. Ve chvíli, kdy byla Brána uzavřená a střežená, to byla jediná skulina, kudy mohl člověk s holýma rukama prchnout ven.

K Bariéře to bude ještě nějakou chvíli trvat, ale přinejmenším se cestou napije dosyta. Měl pořádnou žízeň a nachlazení se ještě zhoršilo. Měl by však počkat do setmění, než se půjde napít; dole u břehu jsou nějaké postavy a pár z nich dokonce v uniformách. Jedna z nich právě přistávala s malou, ale rychlou loďkou. Ihned si ji vybral za vlastní a od té chvíle si ji žárlivě střežil. Když slunce zapadalo, stále ještě kotvila u břehu.

Vycházející slunce jej zašimralo v nose a on kýchl. Probral se, zvedl hlavu a rozhlédl se. Loďka, kterou si opatřil, plula uprostřed proudu a on seděl v ní. Vesla však nikde. Nemohl si vzpomenout, zda tam původně byla či ne. Proud tu byl docela silný; muselo ho to v noci odnést o hezký kus blíž k Bariéře. Možná už ji dokonce podplul – ne, to je absurdní.

A pak ji spatřil, necelou míli před sebou, černou a zlověstnou – ale pro něj to byl ten nejnádhernější pohled, jaký se mu v poslední době naskytl. Byl příliš slabý a roztřesený horečkou, než aby jej plně vychutnal, ale do žil se mu vlilo nové odhodlání.

Loďka zaskřípěla o dno; proud v zákrutu řeky jej vynesl na mělčinu u břehu. Neohrabaně vyskočil do vody, nedbaje stížností rozbolavělých kloubů, a vytáhl příď na písek. Pak ale dostal lepší nápad a odstrčil ji od břehu, jak nejsilněji dokázal. Sledoval, jak pomalu mizí za ohybem. Nikdo nemusí vědět, kde přistál.

Skoro celý den prospal a probudil se pouze, aby se odklidil z dosahu pálících slunečních paprsků. I, tak mu však slunce vyhřálo kosti a před soumrakem se cítil mnohem líp než ráno.

Přestože jej od Bariéry nedělila více než míle, trvalo mu skoro celou noc, než k ní po břehu dorazil. Když slunce začalo vycházet, rozhlédl se a zvážil situaci. Černá stěna kolmo přetínala říční proud, ale místo, kde se dotýkala hladiny, bylo skryto za hustými oblaky páry. Někde dole, pod hladinou – jak

hluboko, to netušil – Bariéra končí a její holý konec mění v páru vodu, která na něj naráží.

Pomalu, zdráhavě a nanejvýš nehrdinsky se začal svlékat. Rozhodný čas nadešel a on z toho neměl ani trochu radost. Vytáhl papír, jejž dostal od Mageeho, a pokoušel se jej rozluštit. Písmo však bylo dokonale rozmazané po pádu do horské bystřiny, a tak nepřečetl zhola nic. Odhodil jej. Stejně na tom nezáleží.

Stál tam váhavě na břehu řeky a navzdory teplému rannímu slunci se třásl. Pak události rozhodly za něj; z křoví na opačném břehu se vynořila hlídka.

Možná si jej všimli, možná ne. Skočil střemhlav do vody a zajel pod hladinu.

Dolů, dolů, tak hluboko, jak jen dokáže. Dolů, snaž se dotknout dna, musíš se vyhnout tomu smrtelně nebezpečnému dolnímu okraji. Ucítil pod rukama bahno. A teď jen podplavat. Možná je stejně smrtící ji podplout jako ji přeletět; už brzy se to dozví. Ale kudy má plavat? Tady pod vodou nebyl vyznačen žádný směr.

Držel se u dna, dokud jej zmučené plíce nepřinutily k návratu. Udělal několik temp vzhůru a pocítil na tváři, jak voda začíná vřít. V nekonečně dlouhém okamžiku nevýslovné lítosti a žalu si uvědomil, že je v pasti mezi vodou a žárem – v pasti pod Bariérou.

Dva vojíni líně rozprávěli na malém přístavním molu, ležícím kousek po proudu od Bariéry. Řeka, která pod ní protékala, už pro ně po mnoha hodinách nudné hlídky pozbyla veškeré zajímavosti. Poplach, který zazvučel za jejich zády, je však rychle vyburcoval. „Který je to sektor, Jacku?“

„Tenhle břeh. Támhle je – podívej!“

Než dorazil velitel hlídky, už ho vylovili a položili na molo. „Je živý, nebo mrtvý?“ zeptal se seržant.

„Myslím, že mrtvý,“ opáčil ten z mužů, který právě neměl plné ruce práce s umělým dýcháním.

Seržant lítostně mlaskl – zvukem, který se pramálo hodil k jeho drsné, ošlehané tváři. „To je zlý. Ale už jsem zavolal sanitku; pošlem ho na marodku tak jako tak.“

Sestra se jej snažila utišit, ale MacKinnon udělal takové pozdvižení, že byla nucena dojít pro službukonajícího lékaře. „No tak! No tak! Co je to za hlouposti?“ zahartusil zdravotník a sáhl mu po zápěstí, aby ozkoušel tep. Daveovi se jej podařilo přesvědčit, že se neuklidní a nenechá si ani dát něco na spaní, dokud mu nevypoví, co mu chce povědět. Dohodli se tedy, že MacKinnon dostane výjimečně povolení promluvit – „Ale stručně, musíte se šetřit!“ – a že doktor předá jeho poselství svému nejbližšímu nadřízenému. Na oplátku si pak Dave nechá píchnout uklidňující injekci.

Následujícího rána přivedl lékař k MacKinnonovi dva muže, kteří se zapomněli představit. Vyslechli jeho příběh a důkladně se vyptali na všechny podrobnosti. Ještě téhož odpoledne byl odvezen sanitkou na oblastní vojenské velitelství a vyslýchán znovu. Síly se mu vracely celkem rychle, ale celé to vyptávání jej už začínalo unavovat a chtěl nějakou záruku, že jeho varování berou vážně. Ujištění se mu dostalo od posledního z vyslýchajících důstojníků. „Dejte se dohromady,“ vyzval Davea na závěr. „Dneska večer půjdete na pohovor s náčelníkem.“

Vojenský oblastní velitel, příjemný pomenší chlapík s rychlými ptačími pohyby a zcela nevojenským vzezřením, vážně naslouchal MacKinnonovu, už asi pátému, vyprávění celé té historie. Souhlasně přikývl, když David skončil. „Buďte ujištěn, pane MacKinnone, že jsou podnikány veškeré nezbytné kroky.“

„Ale co ta jejich zbraň?“

„O tu je postaráno – a co se Bariéry týče, není tak snadné ji prolomit, jak si naši sousedi možná myslí. Ale vaše úsilí si zasluhuje uznání. Mohu vám nějak pomoci?“

„Ani ne – mně samotnému ne, ale jsou tu dva mí přátelé…“ Zeptal se, zda by bylo možné zachránit Mageeho a umožnit Persefoně jít ven, pokud o to bude stát.

„Vím o té dívce,“ poznamenal generál. „Spojíme se s ní. Pokud kdykoli zatouží stát se naší občankou, nebude problém to zařídit. Co se Mageeho týče, to je trochu jiná…“ Stiskl výstupek stolního vizifonu. „Pošlete mi sem kapitána Randalla.“

Lehkým krokem vstoupila úhledná štíhlá postava v uniformě kapitána armády Spojených států. MacKinnon ji přejel letmým, zdvořilým pohledem, ale vzápětí mu spadla čelist. „Páro!“ vyjekl.

Jejich uvítání příliš nezapadalo do vznešené kulisy generálské kanceláře, ale jejímu majiteli to zjevně

nevadilo. Když se uklidnili, MacKinnon nemohl nepoložit otázku, která se neodbytně vtírala. „Páro, já tohle nechápu. Přece jsi neměl důvod, abys…“ Zarazil se a vyčítavě zabodl ukazovák směrem, kde stál jeho přítel. „Už vím! Ty pracuješ pro tajnou službu!“

Pára se vesele zazubil. „Copak si myslíš,“ utrousil, „že by armáda Spojených států nechala takové morové hnízdo, jako je Exil, bez dozoru?“

Generál si odkašlal. „Co budete dělat dál, pane MacKinnone?“

„Co? Já? Vlastně ještě nevím…“ Chvilku přemýšlel a pak se obrátil na svého přítele. „Víš, Páro, možná se přece jenom podrobím tomu psychologickému zákroku. Když jsi venku ty…“

„Nemyslím, že to bude nutné…“ zasáhl generál laskavě.

„Ne? Jak to, pane?“

„Vyléčil jste se sám. Možná si toho nejste vědom, ale v poslední době s vámi hovořili čtyři psychotechnici. Jejich zprávy se shodují. Jsem tedy zplnomocněn vám oznámit, že váš status jakožto svobodného občana je obnoven – pokud si to budete přát.“

Generál a Pára, neboli kapitán Randall, taktně ukončili oficiální audienci. Randall se vracel se svým chráněncem zpět na ošetřovnu. Dave chtěl vědět snad tisíc věcí najednou a zasypával jej lavinou otázek. „Ale jak ses dostal tak rychle ven?“ divil se. „Jak jsi tu už dlouho?“

„Asi den dva.“

„Pak jsem se namáhal zbytečně!“

„Nemyslím,“ odporoval kapitán. „Nemusel jsem projít. Popravdě řečeno, moji nadřízení už všechno věděli dřív, než jsem jim to nahlásil. Byli tu i jiní než já, ale – Tak či onak,“ změnil téma hovoru, „co tedy budeš dělat, když už jsi jednou venku?“

„Já? Ještě nevím, musím se rozmyslet… jedno je jisté: ke klasické literatuře se už nevrátím. Nebyl jsem ve škole tak pitomý na matiku; možná bych přece jen mohl zkusit letět do vesmíru.“

„No, o tom si promluvíme večer,“ prohlásil Pára s pohledem na své chronky. „Musím už běžet, ale zastavím se k večeru. Proberem to při večeři.“

Byl ze dveří pryč rychlostí, která mu připomněla člena galerky kdesi v Nové Americe. Dave se za ním díval a pak náhle vyhrkl: „Hej, Páro! Co kdybych šel taky pracovat k tajné služ…“

Jenže Pára byl pryč; bude se muset zeptat sám sebe.

Černá ovce

„… abychom zachovali a rozšířili naše zdroje
ve vesmíru a také poskytli užitečné a zdravé zaměstnání
mladým této planety.“

Výňatek z prováděcího zákona Sněmovny reprezentantů č.7118, jímž byl založen Stavební sbor Sluneční soustavy

„Roto, pozor!“ Dunivý, slavnostní hlas hlavního seržanta kosmického námořnictva prořízl mrholení a oblaka mlhy nevlídného newjerseyského rána. „Jakmile uslyšíte svoje jméno, odpovíte ‚Zde!‘, vystoupíte i se zavazadly z řady a nalodíte se. Atkins!“

„Zde!“

„Austin!“

„Zdéé!“

„Ayres!“

„Zde!“

Jeden po druhém opouštěli sevřené řady, obtíženi povolenými sto třiceti librami osobních věcí, a klopýtali po můstku do útrob lodi. Byli mladí – nikomu z nich nebylo přes dvaadvacet – a v mnoha případech vážila zavazadla víc než jejich štíhlé postavy.

„Kaplan!“

„Zde!“

„Keith!“

„Zde!“

„Libby!“

„Zde!“ Hubený klátivý blonďák se oddělil od řady, spěšně si otřel nos a popadl své věci. Přehodil si přes rameno popruh od mohutné plátěné kabely, vybalancoval její váhu a volnou rukou uchopil kufřík, aby se nepříliš jistým poklusem vydal do podpalubí. Když vkročil na můstek, kufřík se mu zhoupl a narazil mu do kolen. Zavrávoral směrem k pomenší šlachovité postavě, oděné ve šmolkově modré uniformě kosmického námořnictva. Silné prsty mu sevřely paži a zabránily mu v pádu.

„Klid, hochu. Nespěchej tolik.“ Další ruka mu přidržela plátěnou kabelu.

„Promiňte, pane, ehm…“ mladík v rozpacích spočítal čtyři stříbrné pásky, rýsující se na výložkách pod zářící hvězdou – „kapitáne. Nechtěl jsem…“

„Zvedni se a pojď dovnitř, hochu.“

„Ano, pane.“

Chodba vedoucí do útrob transportní lodi byla jen matně osvětlená. Když se Libbyho oči přizpůsobily panujícímu šeru, zaznamenaly dalšího člena posádky, tentokrát s páskou člena palubní pořádkové služby, který ukazoval palcem přes rameno k otevřeným hermetickým dveřím.

„Tudy. Najdi si svou skříňku a počkej u ní.“ Libby pospíchal uposlechnout. Uvnitř nalezl širokou místnost s nízkým stropem, již zaplněnou změtí zavazadel a lidí. Scénu osvětlovala řada zářivek, kopírující skříňkovou stěnu, a změť hovoru jeho nových kolegů rámoval tichý hukot ventilačních dmychadel. Prokličkoval mezi hromadami kufrů a tašek a nalezl svou skříňku číslo sedm set deset na protější stěně. Roztrhl pečeť na zámku, přečetl si kombinaci a otevřel skříňku, prostřední v horní řadě. Prostor uvnitř byl dost malý a Libby zvažoval, co všechno se mu do něj vejde. Zvuk tlampače přehlušil hovor v místnosti a soustředil na sebe pozornost všech:

„Pozor! Zahajujeme předstartovní přípravu. Loď startuje za dvacet minut. Uzavřít hermetické přepážky. Zastavit dmychadla v čase Č minus dvě minuty. Zvláštní pokyny pro cestující: položte vše na zem a na červené signální světlo ulehněte na podlahu. Zůstaňte tak, dokud nedostanete další pokyn. Pořádková služba zkontroluje dodržení pokynů.“

Dozorčí z chodby vstoupil do místnosti, jediným pohledem zhodnotil situaci a vydal první pokyny. Těžké předměty naskládat na zem. Zamknout skříňky. Vzápětí poté, co si každý z chlapců našel místo na podlaze a dozorčí zkontroloval polštářky pod hlavou, světlo zářivek zrudlo a tlampač znovu zahučel: „Poslední upozornění před startem. Připravte se na počáteční akceleraci.“ Dozorčí ještě spěšně přesunul dvě obrovité kabely a přehlédl místnost. Dmychadla ventilace zavzdychala a zmlkla. Následovaly dvě minuty hrobového ticha. Libby cítil, jak se mu rozbušilo srdce. Dvě minuty se nesnesitelně táhly. Konečně se paluba zachvěla a jeho ušní bubínky zasáhl hřmot podobný sykotu unikající natlakované páry. Pak mu náhle ztěžkly končetiny a přes prsa mu kdosi položil závaží. O nějakou chvíli později zářivky opět zazářily bělí a tlampač zaduněl:

„Pokračujte v činností podle rozvrhu. Pravidelná služba – první směna.“ Dmychadla se probrala do monotónního bzukotu. Dozorčí vstal, podrbal se na zadku a tleskl rukama.

„Okej, hoši. Vstávat.“ Překročil několik ležících a otevřel hermetickou přepážku vedoucí do chodby. Libby se zvedl a jen taktak, že zase neupadl musel se přidržet skříňkové stěny. Ruce a nohy měl strnulé a cítil se až znepokojivě lehce, Jako by byl shodil polovinu své – až dosud děsivé – váhy.

Následující dvě hodiny měl příliš mnoho práce, než aby stihl přemýšlet, či dokonce si stýskat po domově. Kufry, krabice a kabely bylo nutno odnést do spodního nákladního prostoru a naskládat tak, aby je nerozházela rotace lodi. Objevil a naučil se používat nesplachující splachovací záchod. Vyhledat přidělenou palandu a zjistit, že mu náleží pouze po osm hodin ze dvaceti čtyř – na spaní zde vládl třísměnný provoz. Na tři směny se i jedlo – tedy celkem na devětkrát – pokaždé dvacet čtyři mládenců a jeden dozorčí na jeden dlouhý stůl, který vyplňoval téměř veškerý prostor malé lodní jídelny.

Po obědě šel Libby znovu přerovnat svou skříňku. Stál u ní a zevrubně studoval fotografií, kterou hodlal nalepit na vnitřní stranu jejích dveří, když prostor zaplnilo zaburácení:

„Pozor!“

Ve dveřích stál kapitán lodi doprovázený dozorčím. Kapitán se ujal slova. „Posádko, pohov. Sedněte si. McCoyi, vyřiďte kontrole, ať zapojí tohle oddělení na kouřové filtry.“ Dozorčí odspěchal ke komunikačnímu mikrofonu u skříněk a chvíli do něj tlumeně hovořil. Bzukot dmychadel se téměř vzápětí

zvýšil o půl oktávy. „Jestli chcete, zapalte si. Popovídáme si.

To, do čeho jste se pustili, je pro vás dosud největší událostí v životě. Od nynějška jste opravdoví muži a čeká vás jedna z nejtěžších prací, do jakých se člověk kdy pustil. Váš úkol je ale jen malou částí rozsáhlého plánu. Vy a statisíce vám podobných opouštíte svou rodnou Zemi jako průkopníci, abyste přizpůsobili Sluneční soustavu lidským potřebám.

Co je ale neméně důležité, dostáváte tím příležitost vyrůst ve spokojené a svým bližním prospěšné občany Federace. Ať už jste k tomu měli jakékoli důvody, na Zemi jste prostě nezapadli. Někteří z vás přišli o své povolání, pro nějž byli vyškoleni, vinou technického pokroku. Další z vás si nevěděli rady s volným časem, který člověku moderní technologie dopřávají. V každém případě jste prostě nezapadli. Možná jste byli dokonce černé ovce stáda a máte za sebou nějaké konflikty se zákonem.

Ale dnes má každý z vás šanci začít znovu. Jediný záznam, který na téhle lodi máte, je vaše jméno – a pod ním se táhne čistá stránka papíru. Je na vás, čím ji zaplníte.

A teď k našemu úkolu. Nečeká nás klidný život opravářů na Měsíci s volnými víkendy v Luna City a veškerým komfortem, na jaký jste zvyklí z domova. Nevylosovali jsme si ani planetu s vyšší gravitací, kde se člověk při obědě našťouchne a právem očekává, že jídlo nerušeně stráví. Namísto toho míříme na asteroid HS –5388 a naším úkolem je změnit jej v kosmickou stanici T-M3. Ta planetka nemá vůbec žádnou atmosféru a pouze dvě procenta pozemské gravitace. Nejmíň šest měsíců na ní budeme poletovat jako mouchy, bez děvčat; televize i zábavy – s výjimkou té, kterou si vymyslíte sami. K tomu každý den spousta tvrdé práce. Dostanete kosmickou nemoc, bude se vám stýskat po domově, až budete brečet, a k tomu vám bude špatně z těch nekonečných dálav kolem. Pokud si nedáte pozor, spálí vás kosmické záření. Žaludek se vám bude kroutit jako preclík a budete proklínat den, kdy jste se dali naverbovat.

Ale pokud se budete chovat, jak náleží, a budete respektovat rady zkušených kosmických vlků, vyjdete z toho zdraví a silní, s menší hotovostí nastřádanou na kontě a se spoustou zkušeností a znalostí, které byste na Zemi nenasbírali ani za čtyřicet let. Stanou se z vás muži a budete si toho vědomi.

Ještě poslední věc. Nejste zvyklí na nové podmínky a pro mnohé z vás to bude zpočátku hodně bolestné. Snažte se být trochu ohleduplní jeden k druhému, pomáhat si, a půjde to mnohem líp. Pokud byste měli nějakou stížnost a nedostalo se vám jiné satisfakce, přijďte za mnou. Jinak je to všechno. Nějaké dotazy?“

Jeden z mladíků zvedl ruku. „Kapitáne?“ řekl plaše.

„Mluv hochu, a představ se nám.“

„Jsem Rogers, pane. Budou nám chodit nějaké dopisy z domova?“

„Ano, ale ne moc často. Možná tak jednou za měsíc. Kaplan, který k nám bude pravidelně jezdit, vám přiveze i poštu, a stejně tak i inspekční a zásobovací lodi.“

Tlampač zahuhlal. „Za deset minut přecházíme do bezmotorového letu. Připravte se na stav beztíže.“ Dozorčí prověřil úchyty, a madla. Veškeré volné předměty byly upevněny k podlaze či stěnám a každý z mužů dostal několik malých celulózových sáčků. Vzápětí Libby pocítil, že jeho nohy nedrží na zemi právě nejpevněji – byl to přesně ten pocit, který zažíváte v rychlovýtahu, když jede vzhůru a rychle zastaví, jenže zde trval dál a byl čím dál intenzivnější. Zprvu to byla zajímavá změna, ale záhy začala být nepříjemná. Krev Libbymu bušila v uších, nohy měl zdřevěnělé a studené. V ústech se mu začalo tvořit mimořádně mnoho slin. Pokusil se polknout, ale zakuckal se a rozkašlal. Pak se mu žaludek sevřel v zuřivé, bolestivé a reflexivní křeči a Libbymu bylo najednou strašlivě špatně. Po prvním návalu, když se trochu vzpamatoval, slyšel McCoyovo hulákání.

„Hej! Používejte ty pytlíky, jak jsem vám říkal, ať se ten sajrajt nedostane do ventilace.“ Libby si matně uvědomil, že se výtka vztahovala i na něj. Zatápal po sáčku právě ve chvíli, kdy se mu žaludek sevřel novou křečí, ale podařilo se mu jej rozevřít právě čas, aby zachytil druhou erupcí. Když to polevilo, zjistil, že se vznáší kdesi u stropu a dívá se ke dveřím. Do dveří právě vklouzl hlavní dozorčí a oslovil McCoye.

„Jak vám to jde?“

„Docela dobře. Pár chlapců se netrefilo do pytlíku.“

„Okej. Ukliďte to. Můžete použít přechodovou komoru na zádi.“ A odplul pryč.

McCoy se dotkl Libbyho paže. „Tumáš, holobrádku, dej se do chytání.“ Podal mu hrst vaty a pak

sám uchopil také kus a elegantně jím ulovil kuličku slizké hmoty plující po místnosti. „Ale dávej pozor, abys měl pytlík pořád po ruce. Jak se ti udělá špatně, přestaň lovit a počkej, až tě to přejde.“ Libby jej napodobil, jak nejlépe uměl, a za pár minut byl prostor zbaven nejhoršího. „Tak, teď nacpěte vatu do pytlíků a vemte si nové. Tři čtyři z vás odnosí ten neřád ke komoře na zádi.“

Nakupili přeplněné sáčky do nitra komory, načež zavřeli vnitřní dveře a otevřeli vnější. Když opět do komory vstoupili, odpad byl pryč – smeten do vesmíru unikajícím vzduchem. „Holobrádek“ se obrátil k McCoyovi.

„Musíme vyhodit i špinavé šaty?“

„Nene, ty stačí jen přečistit dávkou vakua. Vemte je do komory a dejte je na háky u stěny. Ale dobře je tam upevněte.“

Tentokrát byly vnější dveře komory otevřeny dobrých pět minut. Když se k šatům opět dostali, byly suché na troud – veškerá vlhkost se z nich vypařila kosmickým vakuem a vše, co zbylo z nepříjemně páchnoucích zvratků, byl jen sterilní prášek. McCoy výsledek zhodnotil spokojeným pohledem. „To bude stačit. Odneste je dovnitř a pořádně je vykartáčujte před nasávacím otvorem ventilace.“

Několik následujících dní se změnilo v nekonečné peklo. V neustálém koloběhu nevolnost – zvracení – nevolnost všichni zapomněli i na stesk po domově. Kapitán jim povolil čtvrt hodiny lehké akcelerace při každém jídle, ale krátkodobá úleva jen prohloubila následnou agónii: Libby pokaždé dosedal ke stolu slabý jako dítě a hladový jako vlk. Jídlo mu ale zůstalo v žaludku jen do chvíle, než se vrátili k letu setrvačností – a tak to šlo pořád dokola.

Čtvrtého dne seděl opřený o stěnu skříněk a vychutnával si luxus posledních několika minut, než druhá směna dojí a motory se zas vypnou. Dozorčí si upevnil na tvář kouřový filtr a zapálil si cigaretu. Zhluboka se nadechl a zahájil hovor.

„Tak jak je, kámo?“

„Už je to snad lepší. Ta kosmická nemoc je ale něco strašlivého; jak sis na to, McCoyi, proboha dokázal zvyknout?“

„To přijde časem. Tělo získá nové reflexy, aspoň tak mi to vtloukali do hlavy. Jak se naučíš polknout, aniž by ses zakuckal, máš vyhráno. Dokonce se ti to poletování začne líbit. Krásně se přitom uvolníš. Čtyři hodiny spánku ve stavu beztíže vydá za deset na Zemi.“

Libby potřásl žalostně hlavou. „Já si na to asi nikdy nezvyknu.“

„Ale zvykneš. Nic jiného ti nezbyde. Ten asteroid, na který letíme, nemá žádnou gravitaci, která by stála za řeč; kormidelní důstojník tvrdí, že nemá ani dvě procenta pozemské. To není o moc lepší než na lodi. A navíc ti nikdo nebude akcelerovat ani při jídle.“

Libby se otřásl a schoval hlavu do dlaní.

Najít mezi pár tisíci asteroidy jeden správný je o něco složitější než hledat v Londýně Trafalgar Square – zvlášť když se mezi ty kusy hmoty pletou milióny teček okolních galaxií. Odlepíte se od Země s její oběžnou rychlostí nějakých devatenáct mil za sekundu a musíte naprogramovat takovou křivku letu, abyste nejen proťali dráhu maličkého, rychle se pohybujícího tělesa, ale trefili se přímo na něj. Asteroid HS-5388, neboli Osmdesát osmička, leží nějaké dvě celé, dvě astronomické jednotky od Slunce, což je něco přes tři sta miliónů mil. Kapitán Doyle nařídil navigátorovi, aby naplánoval základní eliptickou dráhu zhruba tři sta čtyřicet miliónů mil dlouhou, s letem setrvačností kolem Slunce. Použitý princip, jímž zaměřoval asteroid, je podobný jako u lovce, který chce zastřelit letící kachnu; vždycky musí zamířit kousek před ni. Ale představte si, že se při výstřelu koukáte přímo do slunce, že ptáka při zmáčknutí spouště nevidíte a můžete se při míření řídit jen několika starými zprávami o tom, kam a jak rychle letěl, když byl spatřen naposled.

Devátého dne letu se kapitán Doyle osobně odebral do mapové místnosti a jal se mačkat tlačítka na nemotorném integrálním kalkulátoru. Nato poslal jednoho ze svých podřízených za navigátorem, aby jej povolal do mapovny. O pár minut později dveřmi proplula vysoká rozložitá postava, stabilizovala se u jednoho z madel a pozdravila se s kapitánem.

„Dobré jitro, veliteli.“

„Nazdar, Blackie.“ Kapitán vzhlédl ze svého křesla u integrátoru, kam byl upoután. „Právě jsem kontroloval tvoje korekce těch zrychlení při jídle.“

„Je to otrava, mít na palubě tolik pozemských krys, pane."

„Ano, to jistě, ale musíme těm chlapcům dát šanci se aspoň v klidu najíst – jinak po příjezdu nebudou schopni pracovat. Chtěl bych zahájit brzdění, a to v deset hodin lodního času. Jaké máme koordináty a rychlost?"

Navigátor vytáhl z kapsy saka zápisník. „Rychlost tři sta padesát osm mil za sekundu, kurs: rektascenze patnáct hodin, osm minut, dvacet sedm sekund, deklinace minus sedm stupňů, tři minuty; vzdálenost od Slunce sto devadesát dva miliónů čtyři sta osmdesát tisíc mil. Naše úhlová poloha je dvacet stupňů nad rovinou kurzu a téměř se shoduje s kursem v rektascenzi. Chcete i souřadnice Slunce?"

„Ne, teď ne." Kapitán se sklonil nad počítačem, zamračil se a skousl si špičku jazyka, přičemž kmital prsty po klávesnici. „Chci, abyste srazili rychlost asi tak milión mil před oběžnou dráhou Osmdesát osmičky. Nerad mrhám palivem, ale asteroidový pás je plný smetí a ten zatracený šutr zase tak malý, že ho budeme patrně muset delší dobu hledat. Brzděte dvacet hodin a po osmi hodinách začněte měnit kurs na levobok. Použijte běžné asymptotické přiblížení. Tím bychom se měli dostat na kruhovou dráhu poblíž Osmdesát osmičky a ráno v šest na paralelní oběžnou dráhu. Chci, abyste mě ve tři vzbudili."

„Rozkaz, pane."

„A až budou výpočty, rád bych je viděl. Knihu rozkazů pošlu vyplněnou později."

Transport pokračoval dál podle plánu. Krátce po třetí kapitán vstoupl do řídící kabiny a snažil se očima proniknout panující šero. Slunce bylo stále ještě stíněno mohutným trupem lodi a naprostou tmu prozařovaly pouze světélkující kontrolky a malé světélko nad mapami. Navigátor se otočil, když zaslechl známé kroky.

„Dobré ráno, kapitáne."

„Dobrýtro, Blackie. Už jsme v dohledu?"

„Ještě ne. Skal jsme zahlédli asi půltucet; ale žádná neodpovídala popisu."

„Byla některá z nich blízko?"

„Ne tak, aby to bylo nepříjemné. Čas od času kolem nás ale létá trocha písku."

„To nám neublíží – alespoň ne při téhle rychlosti. Pokud si piloti uvědomují, že asteroidy létají přesně daným směrem a předem vypočitatelnou rychlostí, nikomu by se tu nemělo nic stát." Odmlčel se, aby si zapálil cigaretu. „Lidi říkají, že je vesmír nebezpečný. Jistě, býval takový, ale za posledních dvacet let jsem neslyšel o havárii, kterou by neměla na svědomí něčí pitomost."

„Máte pravdu, veliteli. Mimochodem, támhle za plentou na mapovém stolku je káva."

„Díky; už jsem si dal šálek dole." Prošel kolem hlídek, sledujících stereoskopy a radary vesmír kolem, a vykoukl do černé tmy poseté zářivými body hvězd. O tři cigarety později ho zavolala jedna z hlídek.

„Země na obzoru!"

„Kde?"

Soused hlídky přečetl souřadnice na přístrojové desce stereoskopu. „Plus nula celá, dva vertikálně – jedna celá, tři horizontálně." Přepnul na radar a dodal: „Vzdálenost sedm devět nula čtyři tři."

„Odpovídá to?"

„Mohlo by, kapitáne. Jaký má průměr?" ozval se tlumený navigátorův hlas zpoza plenty. První hlídka spěšně zakroutila knoflíky přístroje, ale kapitán muže odstrčil.

„Já to udělám synu." Přitiskl oči k dvojici okulárů a vyhledal malý stříbřitý kotouč uprostřed zorného pole. Pečlivě pohyboval dvěma vlasovými kříži tak dlouho, až přesně sevřely spodní a horní okraj disku. „Sedí!"

Údaj byl zaznamenán a předán navigátorovi. Ten zakrátko vystrčil hlavu zpoza své plenty.

„Je to ono, kapitáne."

„Skvělé."

„Mám ještě provést vizuální triangulaci?"

„Nechte to na dozorčím důstojníkovi. Vy se běžte radši trochu vyspat. Přimanévruju loď blíž, abychom mohli použít opticky zaměřovač vzdálenosti."

„Díky. To vyspání už opravdu potřebuju."

Během několika minut se po lodi roznesla zpráva, že byla Osmdesát osmička spatřena. Libby se vtěsnal na zadní palubu do vzrušeného davu svých kolegů a snažil se okénkem zahlédnout jejich budoucí domov. McCoy ale jejich nadšení zchladil.

„Než se přiblížíme natolik, aby se ten kousek skály dal zahlédnout pouhým okem, budeme už všichni muset na podlahu. Vždyť přece víte, že ten šutr nemá víc jak sto mil v průměru."

A tak to taky dopadlo. O mnoho hodin později zahulákal lodní tlampač:

„Pozor! Loď se chystá na přistávací manévr. Zaujměte místa. Uzavřete přepážky. Připravte se na pokyn vypnout dmychadla ventilace."

McCoy je přinutil strávit vleže celé následující dvě hodiny. Krátké zášlehy raket se střídaly s nevolností ve stavu beztíže. Pak se ventilace zastavila a bezpečnostní pojistky přepážek zapadly. Loď chviličku padala volným pádem – potom krátký poslední zášleh – dalších pět sekund pádu a kratičké lehké drcnutí. V reproduktoru se ozvalo příslušné hlášení a dmychadla pokračovala ve svém hukotu.

McCoy lehce vyplul na nohy a trochu nejistě se vypjal na špičky. „Tak vstávat, vojáci – konečná."

Malý robustní chlapec, o něco mladší než většina ostatních, se neohrabaně vztyčil a vyrazil ke dveřím s křikem: „Pojďte, kluci! Deme na průzkum!"

Dozorčí ho zadržel. „Ne tak rychle, hochu. Ale pokud ti nevadí, že tam není vzduch, tak klidně pokračuj. Zmrzneš, spáliš se a ještě praskneš vnitřním tlakem jak přezrálé rajče. Velitelé čet, vyčleňte šest mužů k přinesení skafandrů. Zbytek zůstane tady a připraví se k odchodu."

VYČLENĚNÉ ŠESTICE SE ZÁHY VRÁTILY, prohýbajíce se pod několika tucty objemných balíků. Libby pustil z ruky čtyři komplety, které nesl, a sledoval, jak se pomalu snášejí na palubu. McCoy rozepnul obal jednoho z nich a ukázal jim, jak si jej navléci a používat.

„Toto je standardní model našich jednotek pro univerzální použití, typ IV, verze 2." Uchopil skafandr za ramena a zatřásl jím, takže se rozbalil a visel mu z rukou jako dlouhý zimní spodkový nátělník. Helma se ochable povalovala mezi rameny. „Dokáže vás udržet při životě osm hodin – bráno podle zásoby kyslíku. Je také vybaven vyvažovací dusíkovou nádrží a filtrační patronou, odstraňující z vydechovaného vzduchu kysličník uhličitý a vodní páry."

Mluvil monotónně dál; v podstatě opakoval to, co už dávno věděli z instruktáží na Zemi. McCoy znal ovšem ty skafandry lépe než své boty; tyto znalosti mu už nejednou zachránily život.

„Oblek je utkán ze skelných vláken, laminovaných netěkavým azbestocelulitem. Výsledná tkanina je ohebná a velice odolná; ochrání vás před slunečním zářením – pokud nebudete Slunci blíž, než je Merkur. Navléká se přes normální oděv; všimněte si ale těchhle drátem vyztužených, harmonikových spojů na kloubech. Ty mají za úkol držet vnitřní objem skafandru konstantní, i když ohnete loket či koleno. V opačném případě by vnitřní tlak plynu fixoval končetiny skafandru v natažené poloze a sami jistě uznáte, že pracovat s rukama i nohama neustále nataženýma by bylo velmi namáhavé.

Přilba je litá, z průhledného silikonu, potažená vrstvičkou olova a polarizovaná tak, aby bránila většímu pronikání slunečních paprsků. Lze ji vybavit vnějším hledím kteréhokoli typu; předpisy pro tyto končiny však nepovolují slabší hledí než číslo dva, odstín jantarová žluť. Kromě toho je zde tato olověná destička, chránící týl a temeno hlavy. Táhne se dál po zádech a chrání tak i celou páteř.

Skafandr je vybaven obousměrným telefonem. Pokud vám selže rádio, jak se ostatně dost často stává, lze se domlouvat přiložením přileb k sobě. Nějaké dotazy?"

„Jak během těch osmi hodin člověk jí a pije?"

„Nebudete ve skafandru zůstávat osm hodin. V helmě je speciální aparátek, kde si můžete uložit pilulky s cukrem a v případě potřeby je jíst, ale myslím, že se na základně najíte dosyta. Co se vody týče – v přilbě, kousek od úst, je hubička. Dosáhnete na ni, když otočíte hlavu doleva. Je připojena na láhev s vodou. Ale nepijte víc, než musíte; odtokové potrubí zatím ještě ve skafandrech nemáme."

Skafandry byly rozdány a McCoy názorně předvedl, jak se do nich navléknout. Oblek se rozložil na podlahu na záda, přední zip se rozepnul od krku až po rozkrok a jeho majitel se do něj posadil a vsunul nohy do nohavic. Následovalo kroucení paží do rukávů a popotahování těžkých, ale elastických rukavic. Nakonec se zaklonila co nejdál hlava a nakrčila ramena aby se mohla přes hlavu přetáhnout přilba.

Libby napodoboval McCoyovy úkony a záhy již vstával, oděn ve skafandru. Prozkoumal zip uzavírající jediný otvor obleku; byl podložen dvojitým měkkým těsněním, jež zip přitisklo při zavření k sobě a tak hermeticky uzavřelo prostor uvnitř. Vydechl do náustku z umělé hmoty, který vedl vydýchaný vzduch do filtru.

McCoy pobíhal kolem a kontroloval utěsnění, tu utáhl opasek, tam zase upravil zip, radil, jak použít vnější ovládací prvky. Nakonec spokojeně ohlásil do velící místnosti, že jeho sekce obdržela základní instrukce a je připravena k vylodění. Záhy obdržel povolení vyvést je ven na půlhodinovou aklimatizaci.

Po šesticích je vyváděl přechodovou komorou ven, na povrch planetoidu. Libby zamžoural očima na ničím nestíněnou záři slunečních paprsků odrážejících se od skály. Přestože bylo od nich slunce vzdáleno víc než dvě stě miliónů mil a planetka se koupala v lázni radiace asi o čtyři pětiny nižší, než jaké se těšila jeho rodná matka Země, s ohledem na chybějící atmosférickou vrstvu neviděl nic, dokud nepřimhouřil oči do úzkých štěrbin. Ještě že jej aspoň trochu chránilo žluté hledí. Nad hlavou mu zářilo slunce, scvrklé tady na velikost desetníku, a kolem něj spousta nemrkajících hvězd tísnících se jedna přes druhou i přes slunce samé.

V Libbyho sluchátkách zazvučel hlas jednoho z kolegů. „Jeepersi! Ten horizont vypadá tak strašně blízko. Vsadíte boty, že vodsud není víc než míli."

Libby se zahleděl přes plochou a holou pláň a podvědomě odhadoval dotyčný údaj. „Je to míň," poznamenal, „ani ne třetina míle."

„Co ty ksakru o tom víš, Holobrádku? A kdo se tě vůbec ptal?"

„Abych byl přesný," bránil se Libby, „je to celkem tisíc šest set sedmdesát stop, soudě podle toho, že jsou mé oči pět stop a tři palce nad úrovní terénu."

„Houby, Holobrádku – ty si vždycky hraješ na Děda Vševěda. Vycucal sis to z prstu."

„Nevycucal," protestoval Libby. „Pokud má tohle těleso nějakých sto mil v průměru a je tak kulaté, jak se zdá být, pak přece ten obzor musí být právě v téhle vzdálenosti."

„To říkáš ty!"

McCoy zasáhl. „Držte zobák! Libby je pravdě o hodně blíž než vy všichni dohromady."

„Trefil se zcela přesně," ozval se jakýsi cizí hlas. „Musel jsem to zjišťovat pro navigátora, než jsme přistáli."

„Vážně?" – to byl zase McCoy – „Pokud říká kormidelní důstojník, že máš pravdu, Libby, pak ji skutečně máš. Jak jsi na to přišel?"

Libby se začervenal. „Já – já nevím. Jinak to prostě být nemůže."

Dozorčí i kormidelník na něj okamžik třeštili oči, ale už to dál nerozebírali.

Než se „den" (lodního času, protože Osmdesát osmičce trvala jedna otáčka osm hodin a třináct minut) nachýlil ke konci, přípravné práce už byly v plném proudu. Transport přistál u nízkého pásma pahorků. Kapitán mezi nimi vybral mělkou pánev, nějakých tisíc stop dlouhou a asi tak polovic širokou, v níž měli založit stálý tábor. Bylo tedy nutno pánev zastřešit, hermeticky uzavřít a vybavit atmosférou.

V kopci mezi lodí a údolím se zase kopaly prostory pro obytné čtvrti – ložnice, jídelnu, byty důstojníků a tak dále. Skrznaskrz kopcem měl být proražen tunel, spojující tyto prostory dohromady a navazující na hermetickou kovovou rouru o deseti stopách v průměru; napojenou na příďovou komoru lodi. Jak rourou, tak i tunelem měl procházet dopravníkový pás schopný vézt materiál i cestující.

Libby se octl ve skupině připravující zastřešení. Pomáhal při zápolení s přenosným atomovým hořákem, který bylo nutno přepravit přes kopec; třebaže zde obrovitý svářecí přístroj nevážil víc než šestnáct liber, jeho hmota čítala dobrých osm set. Zbytek práce na zastřešení spočíval v rozbalení a ruční instalaci obrovského průsvitného stanu, který měl sloužit maličkému údolí místo nebes.

Jejich svářeč si vybral vhodné místo na vnitřní stěně údolí, nastavil hořák a jal se hloubit hlubokou vodorovnou rýhu – nebo spíš schod – ve skále. Pokračoval ve stejné výšce kolem dokola, drže se křídových značek na skalní stěně. Libby se ho zeptal, jak dokázali to údolí tak rychle změřit.

„Docela snadno," zněla odpověď. „Dva z kormidelních důstojníků vyběhli napřed s teodolitem, vyrovnali ho do kolmice přesně padesát stop nade dnem údolí a připevnili k němu světlomet. No a jeden z nich potom poklusem oběhl kolem dokola a dělal křídou čárky ve výšce, kam dopadalo světlo."

„A to bude střecha jen padesát stop nad zemí?"

„Ne, v průměru nějakých sto. Bude vypouklá, jak na ni bude doléhat vnitřní tlak vzduchu."

„Bude tu pozemská atmosféra?"

„Polovina pozemské."

Libby se na okamžik soustředil a pak udiveně potřásl hlavou. „Ale – tohle údolí je tisíc stop dlouhé a víc než pět set široké. Při tlaku vzduchu o polovině z patnácti liber na čtvereční palec a při vyklenutí střechy, které se tu dá předpokládat, to znamená celkové zatížení jedna celá, sto dvacet pět tisícin miliardy liber. Jaký materiál takové zatížení vydrží?"

„Pavučiny."

„Pavučiny?"

„Jo, pavučiny. Je to nejpevnější materiál na světě, pevnější než nejlepší ocel. Syntetické pavoučí hedvábí. Ten typ, který jsme použili na střechu, má pevnost v tahu čtyři tisíce liber na běžný palec."

Libby na okamžik zaváhal a pak pokývl. „Chápu. Při obvodu asi milión osm set tisíc palců bude maximální tah na ukotvení kolem šesti set dvaceti pěti liber na palec, a ještě zbývá docela dost na bezpečnostní rezervu."

Svářeč se opřel o svůj nástroj a přitakal. „Něco na ten způsob. Jsi docela rychlej počtář, co, kámo?"

Libby se zatvářil udiveně. „Jenom mám rád jasno."

Postupovali rychle podél svahu a zanechávali za sebou hladkou rovnou drážku, do níž posléze ukotví pavučinu. Z místa, kam se zakusoval přístroj, stříkala doběla rozžhavená láva a pomalu stékala na úpatí svahu. Z roztaveného povrchu stoupala hnědá pára a několik stop nad ním náhle sublimovala ve vakuu na bílý prášek, jenž se opět snášel k zemi. Svářeč na něj ukázal.

„Kdybysme tu tenhle sajrajt nechali a vy ho pak museli dejchat, máte všichni silikózu jako bič."

„A co tedy s ním?"

„Stačí ho odsát dmychadlama klimatizace."

Libby vzal odpověď jako vybídnutí k další otázce. „Pane – ?"

„Jmenuju se Johnson. To ‚pane' je zbytečný."

„Tak mi, Johnsone, řekněte, kde seženeme vzduch pro tohle údolí, o tunelu ani nemluvě? Spočítal jsem to na nejmíň dvacet pět miliónů krychlových stop vzduchu. Budeme si ho vyrábět?"

„Ne-e, to by dalo moc práce. Přivezli jsme ho s sebou.

„Tady v lodi?"

„Jo jo, natlakovanej na padesát atmosfér."

Libby informaci uvážil. „Rozumím – takhle stlačený se vejde o prostoru o hraně osmdesát stop."

„Po pravdě řečeno, máme na to speciálně zkonstruovaný kontejnery – obří láhve. Tenhle transportér vozil vzduch na Ganyméda. Byl jsem u toho – nejdřív jako rekrut, ale pak jsem i vozil."

Do tří týdnů byl stálý tábor připraven přijmout své obyvatele a transportní loď se zbavila nákladu. Skladiště tábora praskala ve švech nářadím a zásobami. Kapitán Doyle přesunul svou kancelář do podzemí a předal velitelské pravomoci prvnímu důstojníkovi – včetně pokynu „pokračovat podle plánu", to jest vrátit se na Zem se základní posádkou.

Libby sledoval odlet lodi z vyvýšeného místa na úbočí údolí. Jak se tak díval, zaplavila ho drtivá vlna stesku po domově. Uvidí vůbec ještě zemi? V tu chvíli by byl ze srdce rád vyměnil zbytek svého života za dvě půlhodiny, strávené s matkou a Betty.

Vydal se z kopce dolů, ke vstupní komoře. Alespoň že jim loď odveze jeho dopisy, když už nic jiného, a s trochou štěstí přijede za pár dní kaplan a přiveze mu psaní od nich. Ale zítřek a následující dny po něm nebudou žádná legrace. Práce na stavbě tábora byla prima, ale zítra se vrací ke své četě. Nelitoval – jsou tam podle všeho prima kluci – jenom kdyby mezi ně pořádně zapadl.

Osádka asteroidu se pustila do práce na svém hlavním úkolu – pokropit povrch Osmdesát osmičky dolíčky, do nichž přijdou raketové trysky. Pak bude kapitán Doyle moci vyšťouchnout tenhle balvan z jeho oběžné dráhy a dopravit jej na jinou mezi Zemí a Marsem, kde bude sloužit jako kosmická stanice – tedy jako útočiště pro lodi v nouzi, přístav pro záchranné čluny, tankovací stanice či předsunutá základna.

Libby byl přidělen k hořáku u budoucí díry H–16. Jeho úkolem bylo vyřezat hořákem pečlivě

vypočítané otvory, do nichž pyrotechnická parta vloží nálože, obstarávající největší díl hloubení. K H–16 byly poslány hned dvě čety pod vedením postaršího dělostřeleckého důstojníka. Jejich velitel seděl na okraji jámy, přehraboval se v plánech a tu a tam prováděl nějaké výpočty na kulatém logaritmickém pravítku jež mu viselo na řemínku kolem krku.

Libby právě dokončil složitou sérii otvorů pro třístupňový odpal a čekal na partu s trhavinou, když jeho sluchátka zachytila důstojníkovy instrukce ohledně velikostí nálože. Stiskl vysílací tlačítko.

„Pane Larsene! Udělal jste chybu!“

„Kdo to řekl?“

„Tady Libby. Zmýlil jste se s tou náloží. Pokud odpálíte takovouhle nálož, vyletí s ní do povětří celé okolí – a my s ním.“

Než dělostřelecký důstojník Larsen odpověděl chvíli točil jezdci na svém pravítku. „Děláš povyk zbytečně, mladíku. Ta nálož je v pořádku.“

„Ne, pane, nedělám,“ trval na svém Libby. „Násobil jste tam, kde jste měl dělit.“

„Už jsi někdy tuhle práci dělal?“

„Ne, pane.“

Další Larsenova slova byla určena pyrotechnikům. „Připravte nálož k odpálení.“

Pohnuli se, aby vykonali rozkaz. Libby polkl a olízl si rty. Věděl co má dělat, ale měl strach. Překonal však zdřevěnělé nohy a dvěma nemotornými skoky se přiblížil k mužům s trhavinou. Vecpal se mezi ně a vytrhl elektrody z detonátoru. Vzápětí se nad ním kmitl stín a u jeho ramene přistál Larsen. Jeho paži sevřela silná ruka.

„To jsi neměl dělat, hochu. Je to přímé odmítnutí poslušnosti. Budu tě muset nahlásit.“ Jal se znovu spojovat zážehový okruh.

Libbyho uši hořely studem, potlačil však ostýchavost a pocit hanby. „Musel jsem, pane. Vážně se mýlíte.“

Larsen se zarazil a přejel očima po té umíněné tváři. „Dobrá – je to plýtvání časem, ale nechci, abys musel stát u odpálení nálože, které se bojíš. Projdeme si ty výpočty ještě jednou a spolu.“

KAPITÁN DOYLE UVOLNĚNĚ SEDĚL VE SVÉ KANCELÁŘI, nohy na stole. Upřeně se díval do téměř prázdné sklenice.

„Dobré pivo, Blackie. Myslíte, že bychom si mohli nějaké uvařit, až nám dojdou zásoby?“

„Nevím, kapitáne. Máme nějaké droždí?“

„Zjistěte to, ano?“ Obrátil se k mohutnému muži, který vyplňoval třetí ze židlí. „No, Larsene, jsem rád, že to dopadlo takhle.“

„Co mi nejde do hlavy, kapitáne – jak jsem takovou chybu mohl udělat. Prošel jsem to po sobě dvakrát. Být to nitro-výbušnina, tak jsem na to přišel hned, ale tyhle izotopy… Ještěže ten kluk měl tu předtuchu – jinak jsem vyhodil do povětří půlku asteroidu.“

Kapitán Doyle poplácal starého důstojníka po zádech. „Zapomeňte na to, Larsene. Nikomu byste stejně neublížil – ne nadarmo žádám po svých podřízených, aby vyklidili prostor i při odpálení drobných náloží. Ty izotopové trhaviny jsou pěkně zrádné. Vzpomeňte si, co se stalo v sektoru A-9. Deset dní práce v háji kvůli jediné náloži, a to ji velitel skupiny osobně schválil. Ale s tím hochem bych si rád promluvil. Jak že se jmenuje?“

„Libby, A. J. Libby.“

Doyle se dotkl tlačítka na svém stole. Kdosi zaklepal na dveře. Na burácivé „Dále!“ se objevil mladík, ozdobený páskem palubního poddůstojníka.

„Ať se u mne hlásí sborník Libby.“

„Rozkaz, pane.“

O několik minut později byl Libby uveden do kapitánovy kóje. Nervózně se rozhlédl kolem a zaznamenal Larsena – což ke klidu jeho duše rozhodně nepřispělo. Ohlásil se sotva slyšitelným hlasem. „Sborník Libby. Přišel jsem na váš rozkaz, pane.“

Kapitán jej přejel zkoumavým pohledem. „Libby, slyšel jsem, že jste se dneska ráno nějak nemohli dohodnout s panem Larsenem. Povězte mi o tom něco.“

„Já… nemyslel jsem to nijak špatně, pane."

„Ovšemže ne. Taky vám nic nevyčítám; naopak jste nám ušetřil spoustu nepříjemností. Ale povězte mi, jak jste věděl, že je ten výpočet špatný? Vy máte nějaké zkušenosti s důlními pracemi?"

„Ne, pane. Jen mi prostě bylo jasné, že je to špatně spočítané."

„Ale jak?"

Libby neklidně přešlápl. „Nevím pane, prostě mi to připadalo špatné. Nesedělo to."

„Okamžik, kapitáne. Mohu tomuto mladému muži taky položit pár otázek?" To byl fregatní kapitán Rhodes zvaný Blackie.

„Jistě. Jen do toho."

„Vy jste ten hoch, kterému se říká Holobrádek?"

Libby se začervenal. „Ano, pane."

„O tomhle hochovi už jsem ledacos slyšel." Rhodes zvedl své mohutné tělo ze židle, přešel k polici s knihami a vytáhl z ní silný svazek. Obrátil několik stránek a pak, s knihou otevřenou před sebou, začal Libbyho zkoušet.

„Kolik je druhá odmocnina z devadesáti pěti?"

„Devět celých, sedm set čtyřicet sedm."

„A kolik třetí odmocnina?"

„Čtyři celé, pět set šedesát tři."

„A logaritmus?"

„Co to je, pane?"

„Panebože, copak se dneska dá prolézt školou, aniž by to člověk věděl?"

Chlapcův neklid ještě zesílil. „Moc jsem do školy nechodil, pane. Moji bližní nepřijali Úmluvu. Nastoupil jsem do výuky, až když mi umřel tatínek; pak jsem musel."

„Chápu. Logaritmus je název pro mocninu, kterou umocníte číslo, zvané základ, abyste dostal jiné číslo, jehož logaritmus to je. Je to jasné?"

Libby usilovně přemýšlel. „Moc to nechápu, pane."

„Zkusím to ještě jednou. Pokud umocníte deset na druhou – získáte sto. Znamená to tedy, že logaritmus sta při základě deset jsou dvě. Stejným způsobem, logaritmus tisíce o základě deset – neboli logaritmus dekadický – jsou tři. A teď vy: kolik je logaritmus devadesáti pěti?"

Libby chvíli překvapeně uvažoval. „Nedokážu říct přesný výsledek. Je to zlomek s mnoha desetinnými místy."

„To je v pořádku; stačí přibližně."

„V tom případě je to tedy přibližně jedna celá, devět set sedmdesát osm."

Rhodes se otočil ke kapitánovi. „Já bych řekl, že tím je všechno jasné, pane."

Doyle zamyšleně přikývl. „Ano, ten chlapec má zřejmě jakousi intuici pro aritmetické vztahy. Ale zkusme zjistit, jak daleko ta intuice sahá."

„Obávám se, že ho budeme muset odeslat zpět na Zemi, aby ho mohli náležitě otestovat."

Libbyho poslední poznámka – byť ji pochopil jen zčásti – vyděsila. „Prosím vás, pane, neposílejte mě domů! Já vím, že se na mě asi zlobíte, ale slibuju, že už to nikdy neudělám."

„Ne, ne, nic takového. Až vám vyprší smlouva, pak bych vás rád nechal otestovat v psycho-metrických laboratořích, nic víc. Do té doby nepřijdete ze své mzdy ani o čtvrťák, i kdybych měl kvůli tomu přestat kouřit. Ale zkusme nejdřív zjistit, co ještě dokážete."

V následující hodině byli kapitán a jeho navigátor svědky toho, jak Libby nejprve vydedukoval Pythagorovu větu, za druhé odvodil Newtonovy zákony pohybu a Keplerovy zákony nebeské mechaniky na základě několika poskytnutých elementárních poznatků, jež měli k dispozici i oba velikáni vědy, za třetí pouhým okem určoval délku, objem a plochu, aniž se – změřitelně – kdy odchýlil od reality. Odtud skočil rovnýma nohama do teorie relativity a zakřiveného časoprostoru a ve chvíli, kdy jeho mozek začínal chrlit myšlenky rychleji, než je ústa stačila formulovat, zvedl kapitán Doyle ruku.

„To stačí, hochu. Ještě si zavaříš mozek. Zalez teď do postele a ráno se sem vrať. Stáhnu tě z práce v terénu."

„Ano, pane."

„Mimochodem, jaké je tvé plné jméno?“

„Andrew Jackson Libby, pane.“

„Ne, tvoji bližní opravdu nemohli přijmout Úmluvu. Dobrou noc.“

Ještě dlouho poté, co se za ním zavřely dveře, diskutovali oba důstojníci o svém objevu.

„Jak ho odhadujete, kapitáne?“

„Je to samozřejmě génius – jeden z těch výjimečných, bláznivých talentů, jaké se jednou za uherský měsíc objeví. Vypustím ho do své knihovny a uvidíme, jak se vybarví. Nijak by mě nepřekvapilo, kdyby četl stejně rychle, jak stihne obracet stránky.“

„Stejně jsem zvědavý, co všechno mezi těmi chlapci ještě objevíme – a to se přitom nemohli na Zemi uplatnit.“

Doyle přikývl. „To je právě ten problém s mladými. Když je svět nevítá s otevřenou náručí, připadá jim, že je nechce.“

Osmdesát osmička urazila pár miliónů mil na své dráze kolem Slunce. Dolíčky v její tváři se prohlubovaly a jejich okraje se pokrývaly duritem, tou podivnou, laboratorně vyráběnou látkou o vysoké hustotě, která (obvykle) dokázala absorbovat i atomovou dezintegraci. Nato Osmdesát osmička obdržela sérii lehkých šťouchanců, vždycky do strany protilehlé k žádanému směru. Za pár týdnů se efekt projevil a Osmdesát osmička se hnala na jinou oběžnou dráhu, Slunci vstříc.

Když konečně dosáhla svého určení, místa se vzdálenosti od Slunce jedna celá, tři solární vzdálenosti Země, musela být přesvědčena další sérií šťouchanců, aby svou dráhu změnila na kruhovou. Od této chvíle byla známa jako T-M3, Kosmická stanice Terra-Mars, třetí v pořadí.

O několik set miliónů mil dál přesvědčovaly jiné dvě skupiny SSSS dva další planetoidy, aby opustily své prastaré oběžné dráhy a přesunuly se mezi Zemi a Mars na tutéž orbitu, jakou měla Osmdesát osmička. Jeden z planetoidů měl kroužit o sto dvacet stupňů před ní, druhý pak stejnou úhlovou vzdálenost za ní. Až budou T-M1 , T-M2 a T-M3 na svých místech, už se nemůže stát, aby se některý z poutníků mezi Marsem a Zemí ocitl v tísni sám a daleko od lidí.

V průběhu měsíců, po něž Osmdesát osmička letěla setrvačností ke Slunci, zredukoval kapitán Doyle pracovní dobu svých podřízených na polovinu a převedl je na relativně lehkou práci; před předáním Osmdesát osmičky do provozu bylo ještě třeba postavit hotel a změnit malé zastřešené údolí v zelenou zahradu. Skála byla rozdrobena v prsť, ošetřena hnojivy a oplozena kulturami anaerobních baktérií. Následovaly rostliny, přivykané více než třicet generací nízké gravitací v Luna City. Po nějaké době usilovného zahradničení začala Osmdesát osmička – s výjimkou gravitace – konečně připomínat jejich rodnou planetu.

Ale jakmile se planetoid po tangentě přiblížil budoucí dráze T-M3, vrátila se jeho osádka k únavné rutině manévrování, kousek sem a hned zase tam. Kapitán ty dny prožil o černé kávě a jediný spánek, který si dopřál, byly desetiminutové přestávky s hlavou na mapovém stole.

Libbyho přidělili k balistickému počítači – ke třem tunám myslící oceli jež dominovaly plánovací místnosti. Libby tu obří mašinérii miloval a.spolu s koordinačním důstojníkem ji seřizoval a dával na ni pozor. Chlapec – na rozdíl od důstojníka – u ní však trávil všechen čas a podvědomě ji bral jako živou bytost – bytost se stejnou náturou, jako má on sám.

Posledního dne před dokončením manévru záškuby raketových motorů zhoustly. Libby seděl v pravém ze sedadel počítače a monotónně odříkával parametry prognózy pro příští raketovou salvu, zatímco podvědomá část jeho mysli se nadýmala pýchou nad přesností, s níž přístroj kreslil dráhu, jíž za okamžik poletí. Kapitán Doyle nervózně pobíhal kolem a čas od času se zastavil, aby nakoukl navigátorovi přes rameno. Samozřejmě, výpočty jsou správné, ale co když to z nějaké neznámé příčiny přece jen nevyjde? Ještě nikdo před nimi nemanévroval tak velkou hmotou. Co když poletí dál a dál – až kamsi do nenávratna? Nesmysl. To se nemůže stát. Ale i tak by to měl už rád za sebou.

Jeho lokte se jemně dotkl jakýsi námořník. „Heliogram z vlajkové lodi, pane.“

„Přečtěte mi to.“

„Vlajková Osmdesát osmičce: soukromá zpráva pro kapitána Doyla – vzal jsem si volno, abych se na tu parádu mohl dívat – Kearney.“

Doyle se usmál. To je od toho starého papriky milé. Jakmile budou na plánované oběžné dráze, pozve admirála, aby na Osmdesát osmičce povečeřel – a ukáže mu nový park.

Místností otřásla další salva raket – ještě větší než ta předešlá. V tu chvíli začala proudit hlášení od pozorovatelů venku na povrchu. „Tryska devět, zášleh proveden!“ „Tryska deset, zášleh proveden!“

Libbyho monotónní drmolení však ustalo.

Kapitán Doyle se k němu otočil. „Co je s tebou, Libby? Neusnul jsi? Zavolej polární stanice. Musím mít paralaxu.“ *1

„Kapitáne…“ Hlas mladého muže byl tichý a chvěl se.

„Tak co je, člověče?“

„Kapitáne – mašina nekreslí polohu.“

„Spiersi!“

Zpoza počítače se vynořila prošedivělá hlava koordinačního důstojníka. „Už na tom pracuju, pane. Dám vám vědět, jakmile něco zjistím.“

Skrčil se znovu za přístroj. Po několika dlouhých minutách se zase vynořil. „Rozházená gyra. Budu to kalibrovat přinejmenším nějakých dvacet hodin, než to dám do pořádku.“

Kapitán neřekl nic. Odvrátil se a kráčel na opačný konec místnosti, sledován očima navigátora. Vrátil se, vrhl pohled na chronometr a smutně se na navigátora zašklebil.

„Tak, Blackie, jestli nebudem mít nastavení pro další zášleh trysek do sedmi minut, jsme v háji. Napadá vás něco?“

Rhodes jen mlčky zavrtěl hlavou.

Libby se plaše ozval. „Kapitáne…“

Doyle sebou trhl. „Ano?“

„To nastavení je: tryska třináct – sedm celých, šedesát tři; tryska dvanáct – šest celých, devadesát; tryska čtrnáct – šest celých, osmdesát devět.“

Doyle do něj zavrtal pohled. „Jsi si tím jistý, hochu?“

„Musí to tak být, kapitáne.“

Doyle zachoval ledový klid. Tentokrát nepohlédl na Rhodese, ale chvíli se díval před sebe. Dlouze potáhl z cigarety, vrhl pohled na popel na jejím konci a pronesl klidným, vyrovnaným hlasem:

„Použijte ta data. Risknem to.“

O čtyři hodiny později Libby stále ještě drmolil svá data. Oči měl zavřené a tvář zšedlou únavou. Jednu chvíli dokonce omdlel, ale sotva jej přivedli k životu, už omámeně mumlal čísla. Kapitán se s navigátorem čas od času střídali, ale jeho neměl kdo zastoupit.

Záškehy trysek duněly stále častěji, ale záškuby ztrácely na intenzitě.

Po jednom lehkém popostrčení Libby zvedl hlavu, zadíval se do stropu a promluvil: „To je všechno, kapitáne.“

„Zavolejte polární stanice!“

Hlášení odtud se ozvalo takřka vzápětí. „Paralaxa konstantní, sidericko–solární poměr konstantní.“

Kapitán se s úlevou sesunut do židle. „Blackie, dokázali jsme to – díky Libbymu!“ Pak si všiml ustaraného, zamyšleného výrazu na Libbyho tváři. „Co je ti, hochu? Něco nevyšlo?“

„Kapitáne, vzpomínáte si, jak jste jednou říkal, že byste moc rád měl v parku normální zemskou gravitaci?“

„Ano, občas mě takové bláhovosti napadnou. A co s tím?“

„Pokud nelže ta kniha o gravitaci, co jste mi půjčil, pak by se to možná dalo zařídit.“

Kapitán si jej změřil, jako by jej viděl prvně v životě. „Libby, já nevycházím z úžasu. Nemohl bys toho přemýšlení nechat aspoň po dobu, kdy povečeříš se mnou a s admirálem?“

„Jé, kapitáne, to bude nádhera!“

Rozhovor přerušil audiookruh ze spojovacího sálu.

„Heliogram z vlajkové lodi: Perfektní práce, Osmdesát osmičko.“

Doyle se spokojeně usmál na přítomné. „Větší pochvaly se nám dostat nemohlo.“

Audio zachraptělo znovu.

„Heliogram z vlajkové lodi: Rušíme poslední zprávu, zůstaňte na příjmu pro opravu.“
Po Doylově tváři přeběhl výraz překvapení a obav – ale audio už pokračovalo:
„Heliogram z vlajkové lodi: Perfektní práce, T-M3.“

1 Paralaxa – zdánlivý rozdíl polohy předmětu vzhledem k pozadí při pozorování ze dvou různých míst (pozn.překladatele)